Provinzial Gesetzsammlung des Königreichs Galizien und Lodomerien für das Jahr 1828.

Herausgegeben
auf allerhöchsten Befehl unter der Aufsicht des k. k.
galizischen Landesguberniums.

Zehnter Jahrgang.

Lemberg,
Gedruckt bei Peter Piller.

Prowincyonalny

Zbiór Praw

Królestwa

Galicyi i Lodomeryi

za rok 1828.

Wydany

za naywyższym rozkazem pod dozorem c. k. galicyiskiego kraiowego Gubernium

Dziesiąty rok wydawania.

We Lwowie,

Drukiem Piotra Pillera.

Chronologisches Verzeichniß

der

in der Provinzialgesetzsammlung des Königreichs Galizien und Lodomerien für das Jahr 1828 enthaltenen Verordnungen.

Chronologiczny Wykaz

rozporządzeń

w prowincyonalnym zbiorze ustaw Królestwa Galicyi z roku 1828 zawartych.

Monat Hornung.

Miesiąc Luty.

Monat März.

Monat April.

Liczba rozporządzenia | Stronica

Miesiąc May.

Monat Junius.

Miesąc Czerwiec.

Liczba rozporządzenia | Stronica

Miesiąc Lipiec.

Monat August.

Miesiąc Sierpień.

Monat September.

Zahl der Verordnung | Seite

Monat Oktober.

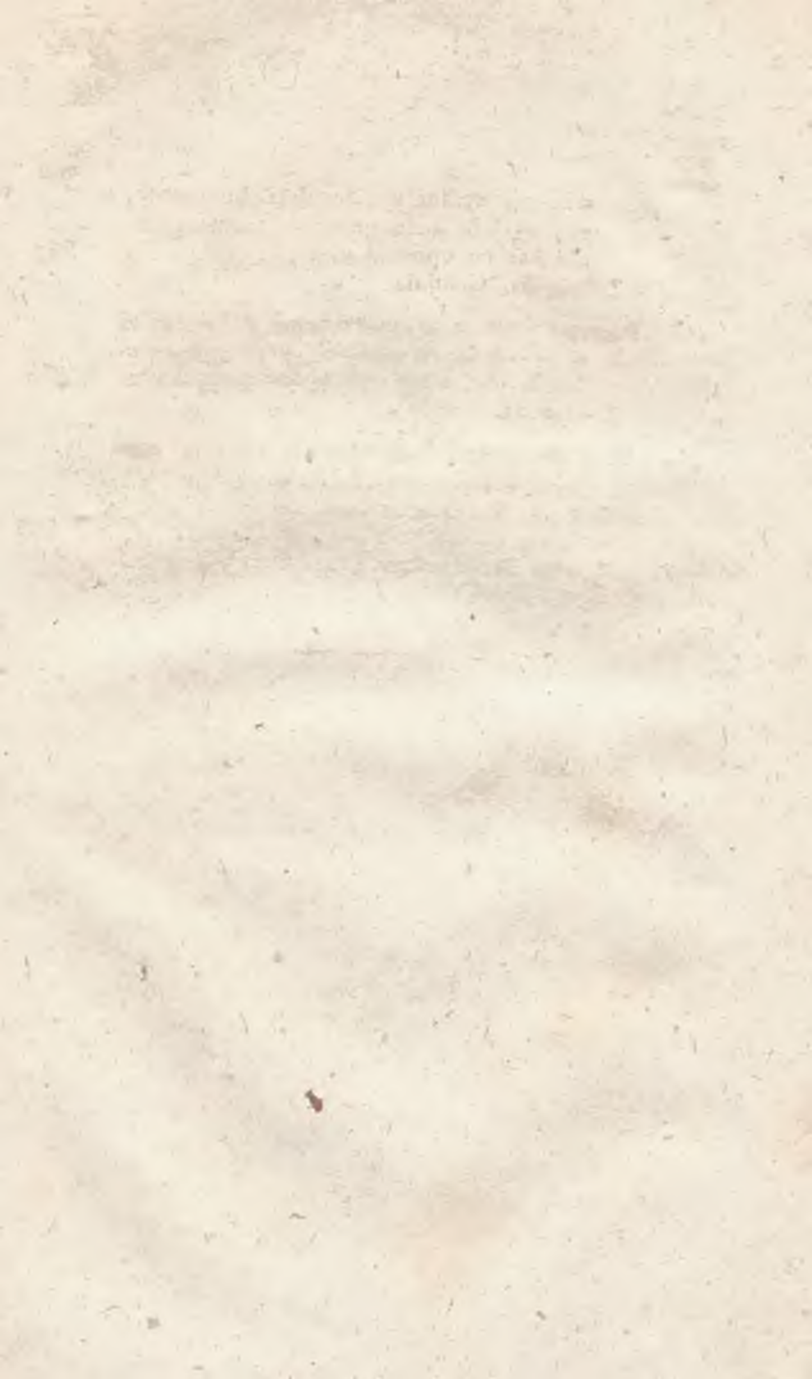
Miesiąc Październik.

Monat November.

Miesiąc Listopad.

Monath Dezember.

Miesiąc Grudzień.

Provinzial Gesetzsammlung

der

Königreiche

Galizien und Lodomerien

für das Jahr 1828.

Zbiór Ustaw

Prowincyonalnych

w

Królestwach

Galicyi i Lodomery

z roku 1828.

— 1 —

Die Beschränkung des Verbots der Anstellung verwandter und verschwägerter Personen bei einem und demselben Amte hat nur für Hilfsämter zu gelten.

Aus Anlaß eines Zweifels, ob die mit hohem Hofkanzleidekrete vom 15ten Juny v. J. Z. 15556 bekannt gewordenen Bestimmungen rücksichtlich des Verboths der Anstellung verwandter und verschwägerter Personen bei einem und demselben Amte, nur auf den Amtsvorsteher Bezug haben; hat der Herr Minister des Innern mit Erlaß vom 28ten November v. J. Z. 30932 zu erinnern befunden, daß die Bemerkung, wienach das Verboth der Anstellung verwandter oder verschwägerter Individuen bei einem Amte nur auf die Amtsvorsteher Bezug habe, so weit es das Konzeptspersonale betrifft, nicht in dem Sinne der am 15. Juny 1827 Z. 15556 allen Länderstellen bekannt gemachten a. h. Bestimmungen zu finden sey, sondern daß dieses Verboth für alle Kathegorien des Konzeptspersonals bei den Aemtern der politischen und Kammeral-Verwaltung mit Einschluß der Konzeptspraktikanten; die Beschränkung auf die Vorsteher, und die zu deren Kontrolle beruffenen, oder ihnen untergebenen Beamten aber, nur für die Hilfsämter, als die Protokolls-Registraturs- und Expedits-Direkzion zu gelten habe.

Gubernial-Verordnung vom 4 Jänner 1828 Gub. Zahl 1590.

2.

Vorschrift, wodurch die Kundmachungsart der Normalien in Justitzgesetzsachen bestimmt wird.

Seine k. k. Majestät haben in Hinsicht der Kundmachung von Normalverordnungen in Justitzsachen vom 7ten No-

1.

Ograniczenie zakazu umieszczania spokrewnionych i spowinowaconych osób, przy iednym i tymże samym Urzędzie, służyć ma tylko dla urzędów pomocniczych.

Z powodu wątpliwości, czyli przepisy, dekretem wysokiéy Kancelaryi nadwornej z dnia 15go Czerwca r. ż. do liczby 15556. obwieszczone, względem zakazu umieszczania spokrewnionych i spowinowaconych osób przy iednym i tymże samym urzędzie, tylko do przełożonych urzędu ściąga się? obiaśnił Pan Minister spraw wewnętrznych, wyrokiem z dnia 28. Listopada r. z. do liczby 30932, że uczyniona uwaga, iakoby zakaz umieszczania spokrewnionych i spowinowaconych osób przy iednym urzędzie, tylko do przełożonych urzędu ściąga się, iak daleko to urzędników konceptowych tycze się, w zmyśle naywyższych przepisów, pod dniem 15. Czerwca 1827 do liczby 15556 wszystkim Rządóm kraiowym ogłoszonych, nie zawiera się, ale że ten zakaz dla wszystkich kategoryj urzędników konceptowych przy urzędach Administracyi politycznéy i kameralnéy, z włączeniem praktykantów konceptowych, zaś ograniczenie na przełożonych, i urzędników do ich kontrolli powołanych, albo im podrządnych, tylko dla Urzędów pomocniczych, iak to: Dyrekcyi Protokołu, Registratury i Expedytury słuzyć ma.

Rozporządzenie gubern. z dnia 4. Stycz. 1828. do liczb. gub. 1590.

2.

Rozporządzenie względem sposobu ogłaszania przepisów normalnych w rzeczach sądownictwa.

Jego C. K. Mość raczył względem ogłaszania rosporządzeń normalnych w rzeczach sądownictwa, następuiące pod dniem 7. Listopada 1827 wydać postanowienie:

vember 1827 folgende allerhöchste Entschließung zu erlassen geruhet:

Alles was als Gesetz dem Richter sowohl als dem Publikum zu wissen nöthig ist, und entweder neu verordnet, oder wodurch schon ein bestehendes Gesetz erläutert wird, kann nur durch die politischen Behörden giltig publiziret werden; die Form eines Patents oder eines Gubernial-Zirkulars ist hier ganz gleichgiltig.

Alles was hingegen die richterliche Manipulazion, die Abstellung eingeschlichener Mißbräuche in gerichtlichen Verhandlungen, Weisungen an Richter einer abgesonderten Provinz, an Advokaten derselben 2c. betrift, ist durch Appellazions-Zirkularien oder Anordnungen, sey es gedruckt oder geschrieben, bekannt zu machen.

Nach dieser a. h. Entschließung ist sich künftig auf das genaueste zu benehmen.

Gubern. Erledigung vom 6 Jänner 1828 Gub. Zahl 87,203. vom Jahre 1827.

3.

Bestimmung von Ausgangs-Zollgebühren für mehrere Baum- und Schafwoll-, dann Seidenwaaren.

Die allgemeine Hofkammer hat im Einverständniße mit der k. k. Hofkanzlei die bisherigen Ausgangszölle für nachstehende Waaren:

1) Für die Baumwollwaaren mit Beimischung von leinenem Garne, Schafwolle, Seide, und unächten Golde und Silber, als: Batist, Barchent, Pique, Nankin, Nankinet, Wallis, Jeanet, englisches Leder, Rips, Manschester, Halbkatunn, Bett- und Feder Barchent u. d. gl.

2) Schafwollwaaren ohne Beimischung eines fremden Stoffes, als Zeuge, feine, mittelfeine und gemeine Tücher, Hauben, Handschuhe, Strümpfe, Bänder, Binden, Plüsch, Beuteltuch und Rasch, Decken, Galonen, Schnüre, Kotzen, Teppiche, Flanelle, Molton, Ratin, Fries u. d. gl.

3) Für Schawls und Schawltücher.

4) Für folgende Seidenwaaren, nämlich: für halbseidene und Bastzeuge, halbseidene Moltone, Felbel und Tüchel, aufzuheben, und dagegen zu bewilligen gefunden,

Wszystko, co Sędziemu i publiczności iako ustawę wiedzić potrzeba, i co, albo nowo rozporządzono, lub przez co iuż istnąca ustawa objaśnioną zostaje; tylko przez władzę polityczną ważnie ogłoszonem być może. Czy w kształcie Patentu, lub gubernialnego Okolnika iest rzeczą oboiętną.

Wszystko zaś, co się sądowniczego postępowania (manipulacyi) do uchylenia wśliznionych nadużyciów w sądowych rozprawach, prawideł dla Sędzów oddzielney prowincyi, dla Adwokatów teyże prowincyi i t. d. dotyczy, przez Okolniki czyli rozporządzenia Appellacyjnych sądów bądź drukiem, bądź pisemnie ogłoszonem być ma.

Podług tego naywyż. postanowienia na przyszłość iak nayściśley zachować się należy.

Gubern. uwiadomienie z dnia 6. Styczna 1828. do licz. gub. 87202. z r. 1827.

3.

Ustawa o opłatach cła wychodowego od niektórych bawełnianych, wełnianych i iedwabnych towarów.

Powszechna Kamera nadworna za porozumieniem się z c. k. zjednoczoną Kancelaryą nadworną, cła wychodowe od towarów następuiących, jako to:

1) Od towarów bawełnianych z przymieszaniem przędzy lnianéy, wełny owczéy, iedwabiu i szychu żółtego lub białego, jako to: od batystu, barakanu, piki, nankinu, nankinety, walisu, żanety, angielskiey skóry, rypsu, manszestru, półkatonu, barchanu na pościel i t. p.

2) Od towarów z wełny owczéy bez przymieszania materyału obcego, iako to: od materyy, od ciękich, średnich i ordynaryjnych sukien, od czepków, rękawiczek, pończoch, wstążek, tasiemek, plisi, pytlów i rasy, kołder, galonów, sznurków, koców, kobierców, flaneli, móltonu, ratyny, fryzy i t. p.

3) Od szalów i chustek szalowych.

4) Od następuiących towarów iedwabnych, to iest: od półiedwabnych i bastowych materyy, półiedwabnych móltonów, felpy i chustek, znieść, a na to mieysce po-

daß für alle diese Waaren, sie mögen aus was immer für einer Provinz der Monarchie nach dem Auslande versendet werden, nicht mehr als 1 Pfenig vom Wiener Pfunde Sporkogewicht an Ausgangszoll eingehoben werden.

Diese Gebühr hat auch im Verkehr der übrigen Erbstaaten mit den Provinzen der ungarischen Krone zu gelten, nämlich als Ausgangszoll an der deutschen, und als Esito-Dreißigst-Gebühr an der ungarischen Zoll-Linie.

Der bisherige Ausgangszoll für Loden, Halinatuch und gemeine Flanelle, gemeine Kotzen und gemeine wollene Gürtel u. d. gl. mit 10 kr. für den Wiener Zentner Sporkogewichts, bleibt fortan in Wirksamkeit.

Diese neue Zollbestimmung wird in Gemäßheit des hohen Hofkammerdekrets vom 10ten Dezember 1827 Zahl 48930|3378 mit dem Beisatze hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß ihre Wirksamkeit mit dem Tage der öffentlichen Kundmachung zu beginnen habe.

Gubernial-Kundmachung vom 7 Jänner 1828. Gub. Z. 598.

4.

Lehrer an Haupt und Gymnasialschulen müssen ihr Nebeneinkommen aus Haltung der Kostgänger zur Klassensteuer fatiren.

Da nach dem 3ten §. des Patents vom 20. August 1806. alle jährlichen Einkünfte, welche Private von Privaten, vermöge Vertrags, oder anderer rechtlichen Verbindlichkeit beziehen, der Klassensteuer unterliegen; so versteht es sich, daß auch die Lehrer an Haupt- und Gymnasial-Schulen ihr Nebeneinkommen aus der Haltung der Kostgänger zur Klassensteuer zu fatiren haben.

Hierauf haben die k. k. Kreisämter bei der gewöhnlichen Einsammlung und Prüfung der Klassensteuerfassionen aufmerksam zu seyn.

Gubernial-Verordnung vom 8 Jänner 1828. Gub. Z. 85505 vom J. 1827.

zwolić raczyła, aby od tych wszystkich towarów, bądź by one z któréykolwiek Prowincyi Monarchii za granicę wysyłane były, nie więcéy iak po iednym feniku cła wychodowego od wiedeńskiego funta wagi *sporco* pobiérano.

Ta sama opłata ma mieysce i w handlu innych Państw dziedzicznych z Prowincyami korony węgierskiéy, to iest cło wychodowe na niemieckiéy, a iako wychodowa należytość trzydziesta, na węgierskiey linii cłowéy.

Istnieiące dotąd cło wychodowe od gnń (Loden), sukna sieraczanego (halina) i prostéy flaneli, od prostych koców, prostych wełnianych pasów i t. p. po 10 kr. od cetnara wiedeńskiéy wagi *sporco* na dal w skutkowaniu pozostaie.

Ta nowa ustawa względem cła, podaie się niniéyszym stosownie do dekretu wysokiéy Kamery nadwornéy z dnia 10. Grudnia 1827 do liczby 48930—3378 z tym dodatkiem do powszechnéy wiadomości, że iéy skutkowanie z dniem publicznego ogłoszenia zaczynać się ma.

Uwiadomienie gubern. z dnia 7. Stycz. 1828 liczb. gub. 598.

4.

Nauczyciele przy szkołach głównych i gymnazyialnych, dochody postronne z trzymania konwiktorów, do klassycznego podatku wyznawać (fassyionować) się maią.

Gdy podług §. 3go Patentu z dnia 20. Sierpnia 1806ᵉ wszystkie dochody roczne przez prywatnych od prywatnych na mocy układu lub innych prawnych obowiązań pobierane, podatkowi klasycznemu podlegaią, rozumi się więc, że i nauczyciele przy szkołach głównych i gymnazyialnych dochody postronne z trzymania konwiktorów do podatku klassycznego fassyionować powinni.

Na to więc c. k. Urzędy Cyrkułowe podczas zwyczainego zbierania i rozpoznawania Fassyi podatku klasycznego, uważnemi być maią.

Rozporządzenie gub.. z d. 8. Stycz. 1828 do l. gub. 85505. z r. 1827.

5.

Bestimmung, welche Stadtkassaquittungen über eingehende Empfänge stempelpflichtig sind.

Da die Empfänge der Stadtkassen verschiedenartig sind, so findet man zur Vermeidung aller Mißverständnisse diejenigen Einnahmen näher zu bestimmen, bei deren Abquittirung sich des Stempelpapiers bedient werden muß.

Die gewöhnlichen Empfänge, welche bei den Stadtkassen mehr oder weniger vorkommen — sind folgende:

1) Aerarial-Lizenz-Taxen.
2) Hof- und Landes-Taxen.
3) Rückständige Militair-Quartier-Zins Beiträge.
4) Strafen von Beamten.
5) Gerichts-Taxen und Strafgelder.
6) Bürgerrechts-Taxen.
7) Einverleibungsgebühren zum Handelsstande.
8) Städtische-Gemeinde-Beiträge.
9) Schulen-Beiträge.
10) Todenbeschaugelder.
11) Kriminal-Vergütungs-Empfänge.
12) Einnahmen für Musikerlaubnisse.
13) Empfänge für Erlaubnisse zu Redouten, Bällen u. d. gl.
14) Polizeistrafgelder.
15) Polizey-Ausschanksgebühren.
16) Feuer-Eimer Reluizions-Beträge.
17) Fiaker-Standzinse.
18) Grabmal-Taxen.
19) Verschiedene Polizeigebühren von Schänkern, gymnastischen Produkzionen u. d. gl.
20) Postporto Rückzahlungen.
21) Grund- und Hauszinssteuer-Prozente.
22) Einstweilige fremde Deposita.
23) Emendirte Rechnungsersätze.
24) Zurückgezahlte Geldrechnungs-Vorschüße.
25) Erhaltene Vorschüße von andern Fonden.
26) Grundzinse und Monathgelder.

5.

Oznaczenie, iakie kwity kass miéyskich na wpływaiące przychody stęplowane być powinny.

Gdy przychody kass miéyskich rozmaite są, przeto dla uniknienia wszelkich nieporozumień oznaczone zostaią wyraźniéy owe dochody, do których zakwitowania, papier stęplowy użytym być ma.

Zwyczayne, w kassach mieyskich mniéy więcéy zdarzaiące się przychody, są następuiące:

1.) Taxy licencyjne skarbowe.
2.) Taxy nadworne i kraiowe.
3.) Zaległe dodatki kwaterowego woyskowego.
4.) Kary od Urzędników.
5.) Taxy sądowe i kary pieniężne.
6.) Taxy na prawo mieyskie.
7.) Należytości za wcielenie do stanu kupieckiego.
8.) Dodatki gminne miéyskie.
9.) Dodatki szkolne.
10.) Taxy za ogląd (wiżyią) umarłych.
11.) Pobóry wynagrodzeń kosztów kryminalnych.
12.) Pobóry za pozwolenia na muzykę.
13.) Pobóry za pozwolenie dawania redut, balów i t. p.
14.) Kary policyine.
15.) Opłaty wyszynkowe policyine.
16.) Wpływy z reluicyi za konewki ogniowe.
17.) Miéyscowe od fiakrów.
18.) Taxy od nagrobków.
19.) Różne pobóry policyine od szynkarzy, sztuk gymnastycznych i t. p.
20.) Odpłaty pocztowego.
21.) Procenta od podatku gruntowego i czynszów z domu.
22.) Tymczasowe Depozyta obce.
23.) Poprawione wynagrodzenia z rachunków.
24.) Zwrócone przedpłaty (antycypacyie) na rachunki pieniężne.
25.) Otrzymane antycypacyie z innych funduszów.
26.) Czynsze gruntowe i pieniądze miesięczne.

27) Laudemien, Grundveränderungs-Gebühren, Gemeinde oder Komunalbeiträge.

28) Wohn- und Miethzinse von städtischen Häusern, Kramläden, Fischständen, Fleischbänken u. d. gl.

29) Pachtschillinge von städtischen Gütern und Realitäten.

30) Stand oder Grundzinse von Tandel - Treffleischbuden, Kleinkrämereien, Zeltplätzen u. d. gl.

31) Stadtwaggeld - Pachtschillinge.

32) Pachtschillinge vom städtischen Educillar Gefälle.

33) Linienmauth - Gefälls Pachtzinse.

34) Interessen von Aktiv - Kapitalien.

35) Einzahlungen der städtischen Aktiv - Kapitalien.

36) Empfänge für Kassadefekte.

37) Pachtschillinge von Markt und Standgeldern.

38) Verzugszinsen von Pachtschillingen.

39 Kaufschillinge für verkaufte städtische Realitäten.

40) Interessen von Stiftungs - Kapitalien.

41) Rent - und Pachtgelder von Siechenspitals - Realitäten.

42) Siechenspitals Grundzinse.

43) Siechenspitals Laudemien.

44) Verschiedene Siechenspitals - Einflüße.

45) Oekonomie - Einflüße für Kalk, Torf, Ziegel, Holz u. s. w.

46) Städtische Unterthans - Rückstände.

47) Strassenleitungszinse, Konfiskazionsbeträge, Grund Complanations-Reluta, Fuhrmans Reise-Zertifikate, Steuerersätze und verschiedene Durchführungen.

a) Anlangend die Quittungen über die vom 1. bis einschlüssig 20. bemerkten Einnahmen, so sind solche als über landesfürstliche und Dominical - Abgaben lautend, nach dem Wortlaute des a. h. Stempelpatents vom 5ten Oktober 1802. §. 9. Litt. b. vom Gebrauche des Stempels befreit.

b) Auf gleiche Weise sind die Quittungen über die zu 21 bemerkten Steuerprozente im Grunde der hohen Hofkammer - Dekrete vom 9ten April 1823. Zahl 14013. und vom 10ten Oktober 1827. Zahl 42,258., dann über die zu 22 aufgeführten Depositengelder zu Folge

27.) Laudemia, opłaty od zmiany w gruntach, dodatki gminne czyli komunalne.

28.) Czynsze mieszkalne i z naymu domów mieyskich, kramów, rybiarni i rzeźni i t. p.

29.) Czynsze dzierzawne z dóbr realności mieyskich.

30.) Mieyscowe, czyli czynsze gruntowe z bud taudetniczych i mięsa trefnego, kramików, namiotów i t. p.

31.) Czynsze dzierzawne od wagi mieyskiéy.

32.) Czynsze dzierzawne z dochodów mieyskich edncylarnych.

33.) Czynsze dzierzawne z dochodów rogatek mieyskich.

34.) Prowizyie od kapitałów czynnych (aktywów).

35.) Odpłaty mieyskich kapitałów czynnych.

36.) Przychody na ubytki (decessa).

37.) Czynsze z dzierzawy targowego i mieyscowego.

38.) Prowizyie od zatrzymanych czynszów dzierżawnych.

39.) Pieniądze za sprzedane realności mieyskie.

40.) Prowizyie od kapitałów funduszowych.

41.) Dochody i czynsze dzierżawne z realności szpitalu kalek.

42.) Czynsze z gruntów szpitalu kalek.

43.) Laudemia z gruntów szpitalu kalek.

44.) Różne wpływy z fundacyi szpitalu kalek.

45.) Przychody ekonomiczne z wapna, torfu, cegły drzewa i t. d.

46.) Zaległości na poddanych mieyskich.

47.) Czynsze drogowe, pieniądze z konfiskaty, ugodzone reluicyie za grunta, certyfikaty na podróżne furmanów, wynagrodzenia podatkowe, i różne przenoszenia rachunków.

a) Co do kwitów na pobory od liczb. 1 do 20 włącznie, wyliczone, takowe iako na opłaty monarchiczne i dominikalne wydawane, podług brzmienia naywyższego Patentu stęplowego z dnia 5go Października 1802 §. 9. litt. b. są od użycia stęplu wolne.

b) Również kwity na procenta podatkowe pod liczb. 21 wytknięte, na mocy Dekretów wysokiéy Kamery nadworney z dnia 9. Kwietnia 1823 do liczb. 14013. i z dnia 10. Października 1827 do l. 42258., niemniey na oddane pieniądze depozytowe pod licz. 22

des §. 9. Lit. g. des a. h. Stempelpatents, und des hohen Hofkammer-Dekrets vom 29ten März 1804. Z. 9880|955., welches mit dem gedruckten Kreisschreiben vom 27ten April 1804. Zahl 16,750. zur allgemeinen Kenntniß gebracht wurde, von dem Gebrauche des Stempels befreit.

c) Die zu 23. 24. und 25. angedeuteten Einnahmen, sind zwar so geartet, daß über selbe als bloße Durchführungen in Kassa-Journalien nicht so leicht Quittungen ausgestellt werden dürften.

Wenn aber unter diesen Rubriken auch solche Einnahmen vorkommen, worüber Quittungen der Kassa Manipulazion wegen, ausgefertiget werden müssen, so sind derlei Quittungen, und zwar über die Vorschüße anderer Fonds im Geiste des §. 9. Lit. h. h. des a. h. Stempelpatents stempelfrei, jene hingegen über Vorschüße entweder gegen künftige Verrechnung oder gegen Ersatz, nach dem hohen Hofkammer-Dekrete vom 25ten August 1815. Zahl 9435., welches mit dem hierortigen Erlasse vom 22ten September 1815. Z. 38,305. sämmtlichen Behörden und Aemtern bekannt gegeben wurde — im ersteren Falle stempelfrei, im letzteren stempelflichtig.

d) Die Quittungen, welche über die von 26 bis einschlüssig 43 aufgezählten Empfänge ausgestellet werden, unterliegen dem Stempel, weil sie aus freiwilligen Verträgen entspringen, und weder ihrem Titel nach, noch in Beziebung auf die Qualität des Empfängers nähmlich des Stadtärars nach dem a, h. Stempelpatente eine ausdrückliche Stempelbefreiung genießen, wobey jedoch in Absicht auf die, Post 26 und 27 vorkommenden Laudemien und Grundzinse bemerket werden muß, daß bey ihnen vorläufig unterschieden werden müße: ob sie von strenge unterthänigen oder dienstbaren Gründen bezogen werden, oder auf einem freiwilligen beiderseitigen Uibereinkommen beruhen.

Nur im ersteren Falle sind derlei Gebühren als Dominikal-Abgaben anzusehen, und genießen die Stempelfreiheit; dagegen sind sie im zweiten Falle den eigentlichen Pachtschillingen gleich zu halten, und eben so wie die, Post 41. 42. und 43. erwähnten Einflüße für die Siechenspitäler von der Stempelbesteuerung nicht ausgeschlossen, da die zuletzt erwähnten Anstalten ge-

wymienione, stosownie do §. 9. litt. g. naywyż. Patentu stęplowego i Dekretu wysokiey Kamery nadworney z dnia 29go Marca 1804 do l. 9880—955. Okolnikiem drukowanym z dnia 27. Kwietnia 1804 do liczb. 16750 do powszechney wiadomości podanego, od użycia stęplu są wolne.

c) Pobory pod l. 23, 24 i 25 wytkinęte, są wprawdzie tego rodzaiu, że na takowe kwity, iako na same przenoszenia w dyaryiuszach kassowych, nie tak łatwo wydawane być mogą;

Jeżeli iednak pod te rubryki także i takowe pobory przychodzą, na które kwity z powodu manipulacyi kassowey wydane być muszą, kwity takowe a mianowicie na antycypacyie z innych funduszów w myśl §. 9. litt. h h. nayw. Patentu stęplowego są wolne od stęplu, owe zaś na antycypacyie, albo za przyszłém wyrachowaniem się, albo za wynagrodzeniem, podług Dekretu wysokiey Kamery nadworney z dnia 25. Sierpnia 1815 do l. 9435, który tuteyszym rozporządzeniem z d. 22. Wrześ. 1815 do l. 38305. wszystkim Instancyiom i Urzędom oznaymionym został, w pierwszym przypadku od stęplu są wolne, w ostatnim stęplowi podlegaią.

d) Kwity na pobory, od l. 26 do 43 włącznie, stęplowi podlegaią, ponieważ pochodzą z dobrowolnych układów, i ani z mocy tytułu, ani ze względu na osobę poborcy, to iest: skarbu mieyskiego, podług nayw. Patentu stęplowego, wyraźnego od stęplu uwolnienia używaią, przy czém iednak z uwagą na Laudemia i czynsze gruntowe pod Nrm. porząd. 26 i 27, zwrócić uwagę wypada, iż między niemi uprzednio rozróżniono być musi: czyli z gruntów ściśle poddańczych lub też służebnych pobierane są, lub na dobrowolney obustronney umowie zasadzaią się.

Tylko w pierwszym przypadku podobne należytości, iako daniny dominikalne uważane być maia, i uwolnienia od stęplu używaią; atoli w drugim razie, uważane być maią zarówno z właściwemi czynszami dzierzawnemi, i podobnie, iak wpływy pod licz. porząd. 41. 42 i 43, dla szpitalów kalek, wymienione, od opłaty stęplu wyłączonemi nie są, gdyż Instytuty dopiero co wymienione są fundacyiami, a

stiftet sind, folglich unter die im a. h. Stempelpatente §. 12. Lit. d. vom Stempel befreiten Armenhäuser nicht gezählt werden können.

e) Was die Quittungen über die Post 44. 46. und 47. berührten Extra-Ordinarien, und verschiedenen Einflüße betrift, muß hiebei wieder auf den Rechtstitel zurückgegangen werden, aus welchem sie entspringen, wornach sie nämlich, wenn sie aus privat und freiwilligen Verträgen fließen, stempelflichtig, widrigens aber stempelfrei sind.

f) Endlich sind die Quittungen über die Post 45. besprochenen Einnahmen, aus der Veräußerung der städtischen Erzeugniße nur dann stempelpflichtig, wenn derlei Gelder von dem Käufer unmittelbar an die Kasse gezahlet werden, wenn aber solche von den zum Verkaufe der fräglichen Erzeugniße eigens aufgestellten Beamten an die Kassen abgeführet werden, so sind die darüber ausgestellten Quittungen als Beilagen der Wirthschaftsrechnungen laut §. 10. Lit. e. des a. h. Stempelpatents stempelfrei zu behandeln.

Da übrigens die im Grunde der Kassa-Manipulazion vom Jahre 1807. §. 9. auszufertigenden Gegenscheine nur wegen der Ordnung der Manipulazion und Rechnungsrichtigkeit ausgestellt zu werden pflegen, so unterliegen sie da — wo die erfolgte Zahlung mittelst einer besondern, mit dem gehörigen Stempel versehenen Quittung bestättiget wird — zu Folge des a. h. Stempelpatents §. 9 Lit. h. h. keinem Stempel.

Damit jedoch den Stadtkassen durch den Gebrauch des Stempels keine neue, früher nicht übliche Auslage zuwachse, da ferner nur Quittungen über Empfänge — die aus freywilligen Verträgen entspringen — nach der Vorauslassung stempelpflichtig sind, wird es die Sache der Stadtmagisträte seyn, bei Abschließung derlei Verträge die Stipulation aufzunehmen, daß der Unternehmer auch die Auslage für den Stempel zur Quittung zu tragen habe.

Mit dem obbezogenen hohen Hofkammer-Dekrete vom 4ten August 1827 Zahl 28,504|3204. wurde in Absicht auf die Art und Weise, wie die Stemplung dieser Quittungen zu geschehen habe — erinnert, daß sich die Magisträte mit gestempelten Blanketten zu versehen, oder den Erfüllungsstempel nachzutragen haben.

zatém do Instytutów ubogich w nayw. Patencie stęplowym §. 12. litt. d. uwolnionych, policzonemi być nie mogą.

c) Co się tycze kwitów na wpływy nadzwyczayne (extraordinaria) i rozmaite pod liczb. porząd. 44, 46 i 47 wymienione, uważać znowu na tytuł prawny z którego pochodzą, ieżeli mnianowicie pochodzą z układów prywatnych i dobrowolnych, stęplowi podlegaią, w przeciwnym razie od stęplu są wolne.

f) Nakoniec kwity na pobory wyrażone pod l. porz. 45, ze przedaży płodów mieyskich pochodzące, w ten czas tylko stęplowi podlegaią, gdy takome pieniądze od kupiciela bezpośrednio do kassy płacone są, ieżeli zaś takowe przez Urzędników do przedaży tych płodów umyślnie wyznaczonych oddane zostaią, kwity na to wydawane, iako allegata rachunkow gospodarskich podlug §. 10. litt. e. naywyż. Patentu stęplowego za wolne od stęplu uważane być maią.

Gdy wreście kontrakwity na mocy manipulacyi kasowéy z r. 1807. §. 9. wydawać się maiące, tylko dla porządku manipulacyi i dokładności rachunków wydawane bywaią, przeto tam, gdzie uiszczona płata osobnym kwitem należytym stęplem opatrzonym, poświadczona iest, w skutek Patentu stęplowego §. litt. h h. stęplowi nie podlega.

Aby iednak kasom mieyskim przez użycie stęplu, nowy, przedtem nie źwyczazny wydatek nie przybywał, gdy wreście kwity tylko na pobory z dobrowolnych układów wypływaiące, iak poprzedniczo wyłuszczono, stęplowane być muszą, będzie rzeczą Magistratów, przy zawieraniu układów obostrzyć sobie, iż przedsiębierca ma także wydatek na stępel do kwitu zastąpić.

Wysokim Dekretem nadwornym wyżpowołanym z d. 4go Sierpnia 1827 do l. 28504—3204. co do sposobu, iakim te kwity stęplowane być maią, napomkniono było, iż Magistraty w stęplowane Blankiety opatrzyć się, lub stęple uzupełniaięce dołączać maią.

Diese vorgezeichnete Modalität kann nicht in Ausführung gebracht werden, ohne die bestehende und gehörig sankzionirte Stadtkassa-Manipulazion zu beirren; man trägt daher der Provinzial-Staats-Buchhaltung unter Einem auf, die Modalitäten vorzuschlagen, nach welchen die Stadtkassa-Manipulazion in Absicht auf die Abquittirung der aus freiwilligen Verträgen eingehenden Zahlungen abzuändern wäre, um sie mit der Art, wie die Stemplung derlei Quittungen nach dem Sinne der obbezogenen hohen Hofkammer-Verordnung besorgt werden soll, in Einklang zu bringen.

Um jedoch den Forderungen des a. h. Stempelpatents bis dahin Genüge zu leisten, findet man provisorisch und unter Anhoffung der Genehmigung der hohen Hofkammer zu bestimmen: daß noch fernerhin und bis auf weitere Weisung die gedruckten Juxta-Quittungen beizubehalten, und denselben gleich bei ihrer Ausstellung von der Stadtkasse der klassenmässige Stempel in der Art beizulegen sey, wie dieses mit den gedruckten Kreisschreiben vom 17ten May 1823. Zahl 26,347. und vom 26ten August 1824. Zahl 47,565. angeordnet worden ist. Es muß nämlich der supplirte Stempelbogen mit einem Bindfaden und dem Amtssiegel an die Urkunde befestiget, von demselben die beiden untern Spitzecken abgeschnitten, und gleich unmittelbar unter dem Stempelzeichen die gedruckte Juxta-Quittung mit Anführung der Parthei — für welche sie ausgestellt wird — des Betrages und des Gegenstandes, dann des Journal-Artikels und Datums der Quittung deutlich angezeigt werden, zu welcher der Stempelbogen gehört.

Hiernach haben die k. k. Kreisämter die unterstehenden Magistrate zu belehren, und ihrer Seits darüber zu wachen, daß diese Vorschrift genau beobachtet werde.

Gubernial-Dekret vom 9 Jänner 1828. Gub. Zahl 87147 vom J. 1827.

6.

Erneuerung des Verboths wegen eigenmächtiger Errichtung von Schifmühlen und andern Einbauen an Flüßen.

Bey mehreren Anläßen, vorzüglich aber mit den Verord-

Sposób ten nie może być uskutecznionym, bez zboczenia od istnieiącey należycie sankcyionowaney manipulacyi kassowey mieyskiey; zaleca się przeto wraz Izbie rachunkowey prowincyionalney przełożyć sposób, na iakiby manipulacyia kassowa mieyska co do kwitowania wypłat, z mocy dobrowolnych układów, wpływaiących, tak odmieniona być mogła, aby zgadzała się z postępowaniem, podług którego stęplowanie takowych kwitów w myśl powołanego rozporządzenia wys. Kamery nadworney odbywać się ma.

Aby iednak przepisom nayw. Patentu stęplowego aż do owego czasu zadosyć uczynić, w nadziei potwierdzenia że strony wysokiey Kamery nadworney stanowi się tymczasowie: iż nadal ieszcze i aż do nastąpić maiącego dalszego rozporządzenia drukowane kwity juxtowe zatrzymane, i tymże zaraz, iak z kassy mieyskiey wydawane bywaią, stępel podług klassy w tym sposobie przydany być ma, iak to iuż okolnikiem drukowanym z d. 17. Maia 1823 do liczb. 26347, i z dnia 26. Sierpnia 1824 do l. 47565 rozporządzono iest, mianowicie arkusz stęplowy uzupełniaiący, czyli zastępny nicią i pieczęcią urzędową do dokumentu przymocowanym, oba końce nici odcięte, i drukowany kwit juxtowy zaraz bezpośrednio pod znakiem stępla, z wymienieniem strony, dla którey wydany, ilości i przedmiotu, tudzież artykułu dyiaryusza i daty kwitu wyraźnie wypisany być ma, do którego arkusz stęplowy należy.

Stosownie do tego c. k. Urzędy cyrkułowe wydać maią dla podrządnych Magistratów instrukcyią i ze swoiey strony nadtem czuwać, aby ten przepis ściśle zachowany był.

Dekret gub. z d. 9. Stycz. 1828. do liczb. gub. 87147. z r. 1827.

6.

Ponowienie zakazu względem samowładnego stawiania na rzekach młynów pływaków, i innych założeń.

Przy wielorakich wydarzeniach, a osobliwie rozporzą-

nungen vom 24ten April 1822. Zahl 21,180 und vom 22ten März 1827. Zahl 14280. sind die k. Kreisämter auf die Nachtheile aufmerksam gemacht worden, die durch die zweckwidrige Errichtung von Schiffmühlen, und andern Einbauen an den Flüssen, dann durch die eigenmächtige Herstellung von Mühlen, Dämmen und dergleichen entstehen.

Obgleich nun mit diesen Anordnungen denselben zugleich die genaueste Handhabung der dießfälligen früheren Vorschriften zur Pflicht gemacht wurde; so ist doch vielfältig und vorzüglich von den Kunstbehörden bemerkt worden, daß ersteren nirgends die so nothwendige Folgen geleistet, sondern an allen Flüßen fortan die verschiedenen Gattungen Einbaue, Fisch-Reußen, Mühlen, Mühlwähren, Dämme und andere den Lauf derselben theils hemmende, theils eine andere Richtung gebende Bauten vorgenommen werden, welche denselben zum wesentlichen Nachtheil gereichen, oft ganze Strecken versumpfen, und den künftigen Regulierungen jener Flüsse sehr bedenkliche Hindernisse in den Weg legen.

Schon der 413. §. des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches enthält die bestimmte Weisung, daß die Errichtung von Wasserbauten vorläufig der politischen Behörde angezeigt werden soll — welche daher bei solchen Anzeigen, eben so, wie bei der Errichtung von Mühlen nach dem Patente vom 1ten Dezember 1814. die Bewilligung zu deren Herstellung, nur nach genauer Erwägung aller eintretenden Ortsverhältniße, somit nur nach voller Uiberzeugung — daß ein derlei Bau der Richtung des Flußes — Baches — Teiches, und der nächsten Umgebung derselben, nicht nachtheilig sey, ertheilen dürfen.

Den k. Kreisämtern wird daher erneuert, die obigen Vorschriften mit Rücksicht auf den wichtigen Zweck derselben, und der bei deren Vernachläßigung für das Land, und die einzelnen Gegenden entstehenden, so bedeutenden Nachtheile, neuerlich zu republiziren, selbst auf das genaueste Hand zu haben, vorzüglich aber bei Wahrnehmung eigenmächtiger Herstellungen von derlei wie immer Namen habenden Wasserbauten mit aller Strenge das Amt zu handeln.

Gubernial-Dekret vom 12 Jänner 1828. Gub. Zahl 81980 vom J. 1827.

dzeniami z dnia 24. Kwietnia 1822. do liczby 21180 i 22go Marca 1827. do liczby 14280. uczyniono c. k. Urzędy cyrkułowe bacznemi na szkody, które przez stawianie zamiarowi przeciwne, młynów pływaków i innych założeń na rzekach, tudzież przez samowładną reparacyą młynów, grobli i tym podobnych powstaią.

Chociaż temi rozporządzeniami na Urzędy cyrkułowe zarazem ściśle dopełnienie dawnieyszych w tym względzie wydanych przepisów za obowiązek włożono, iednak wielokrotnie, a szczegolniey przez Urzędy w sztuce biegłe dostrzeżono, że wspomnione przepisy nigdzie z tak wielce potrzebną dokładnością dopełniane nie były, lecz przeciwnie na wszystkich rzekach ciągle różne gatunki zabudowań, więcierzy na ryby, młynów, tam młynowych, grobli i innych, częścią tamuiących bieg rzeki, częścią też onym inny kierunek nadaiących założeń przedsięwzięte bywaią, które znacznych szkód przyczyną staią się, często całe okolicy zawodniaią, i przyszłe regulacye takowych rzek bardzo utrudniaią.

Wszakże iuż §. 413. powszechnego kodexu cywilnego zawiera w sobie wyraźny przepis, że o stawianiu zabudowań wodnych uprzednio politycznemu Urzędowi donosić należy, który po takowych doniesieniach podobnie iak przy stawianiu młynów podług Patentu z 1go Grudnia 1814. pozwolenie do przedsięwzięcia tylko pod ściślem i dokładnem zważeniu wszystkich zachodzących okoliczności mieyscowych, azatém tylko po zupełnem przekonaniu się, że ta budowa kierunkowi rzeki, potoku, stawu i onych naybliższey okolicy szkodliwą nie iest, udzielać może.

C. K. Urzędóm cyrkułowym ponawia się zatém rozkaz, aby powyższe przepisy z względu na ważny zamiar tychże, i na tak wielkie szkody, które przez niedopełnianie tychże przepisów dla kraiu i poiedyńczych okolic wynikaią, na nowo republikowali, sami zaś nad dopełnieniem tych nayściśley czuwali, a osobliwie za dostrzeżeniem samowładnie przedsięwziętych, pod iakiémbądz imieniem takowych zabudowań wodnych z wszelką surowością urząd pełnili.

Dekret gub. z d. 12. Stycznia 1828. do licz. gub. 81980. z r. 1827.

7.
Ausländer unterliegen der Erwerbsteuer.

Der §. 9. des Erwerbsteuerpatents vom 30ten Dezember 1812. enthält die ausdrückliche Bestimmung, daß ohne einen Erwerbsteuerschein Niemand eine der Erwerbsteuer unterliegende Beschäftigung, sie mag sonst frei betrieben werden können, oder nicht, und der Steuerpflichtige mag schon hiezu berechtiget seyn, oder die Verleihung erst bewirken wollen, in Ausübung bringen dürfe.

Von dieser gesetzlichen Bedingung sind Ausländer keineswegs ausgenommen, sie tretten gleich den Staatsbürgern, sobald sie sich in denjenigen Provinzen des österreichischen Staates, wo die Erwerbsteuer eingeführt ist, einem Gewerbe, einer Fabriks- oder Handlungs-Unternehmung, oder andern gewinnbringenden Beschäftigungen dieser Art widmen, ihre Berechtigung mag den bestehenden Handels und Gewerbsgesetzen gemäß auf einem Passe, einem Befugniße oder Privilegium beruhen, in die Wirksamkeit des Gesetzes, sie müssen daher in diesem Falle nach denselben Grundsätzen, welche für Staatsbürger festgesetzt sind, der Erwerbsteuer unterzogen, und nach Beschaffenheit ihres Erwerbzweiges der betreffenden Beschäftigungsabtheilung eingereihet werden.

Guberial-Erledigung vom 14 Jänner 1828. Gub. Zahl 84525.

8.
Bestimmung der Gerichtsbarkeit in Streitigkeiten zwischen Mauthpächtern und Partheien, dann wegen der den Mauthpächtern obliegenden Verpflichtung, den Tariff am Mauthschranken aufzustellen, und die Schranken zur Nachtzeit zu beleuchten.

Die h. Hofkammer hat mit Dekret vom 16ten August 1827 Zahl 3455|2041. Folgendes zur Richtschnur vorgezeichnet:

7.

Cudzoziemcy podlégaią podatkowi zarobkowemu.

Paragraf 9. Patentu z d. 30. Grudnia 1812 o podatku zarobkowym zawiéra to wyraźne postanowienie, iż bez arkusza podatku zarobkowego, nikt zatrudnienia takiego wykonywać nie może, które podatkowi zarobkowemu podlęga, bez różnicy, czyliby takowe wolno sprawowane być mogło, lub nie, i czyliby podatkuiący do takowego zatrudnienia iuż był uprawnionym, albo też o uprawnienie dopiéro starał się.

Od tego prawomocnego warunku, cudzoziemcy nie są bynaymniey wyiętymi; ustawa ta obowiązuie ich zarówno z obywatelami kraiu, iak tylko w owych prowincyiach Państwa Austryiackiego, iakiemu rzemiosłu, lub iakowey gałęzi fabryk albo handlu, albotéż innym iakim zysk przynoszącym zatrudnieniom tego rodzaiu poświęcaią się, gdzie podatek zarobkowy zaprowadzonym iest: chociażby wreście ich uprawnienie, stosownie do istniących ustaw handlowych i zarobkowych na paszporcie, na dozwoleniu (koncessyi), lub téy przywileiu zasadzało się; w takim więc przypadku podług tych samych zasad, iakie dla obywateli kraiowych ustanowione są, do podatku zarobkowego pociągnieni i podług rodzaiu gałęzi zarobkowania, do właściwego oddziału zatrudnień, zapisani być maią.

Rezolucyia gub. z d. 14, Stycznia 1828, do l. gub. 84525.

8.

Względem Jurysdykcyi w sporach, między dzierzawcami myta drogowego i stronami zachodzących, i względem włożonéy na tychże dzierzawców powinności wywieszania u rogatki Taryfy i oświécania rogatki w nocy.

Wysoka nadworna Kamera mocą dekretu z dnia 16go Sierpnia 1827 do liczby 34554/2041 następuiące prepisy postanowiła:

Die auf die Um- und Uiberfahrung der Schranken festgesetzten Strafen fallen dem Pächter anheim, der folglich berechtigt ist, sie gegen Bescheinigung einzuheben.

Im Falle eines Widerspruches der Parthei, steht die Entscheidung der k. k. Zollgefällen-Administrazion zu, gegen welche Entscheidung der Rekurs an die k. k. allgemeine Hofkammer ergriffen werden darf.

Ferner hat die h. Hofkammer mit Dekret vom 23ten November v. J. Zahl 41913|2501. Folgendes eröffnet:

In Fällen, wo einer Parthei von einem Mauthpächter eine höhere als die tariffmässige Gebühr abgenommen werden sollte, kann diese ihre Beschwerde sogleich bei der Ortsobrigkeit vorbringen, welche in so ferne sie die ungebührliche Abnahme gegründet findet, den höheren Betrag von dem Pächter zurückzufordern, und solchen der beschädigten Parthei einzuhändigen, den Fall aber dem nächsten respizirenden Mauthamte oder der Administrazion zur gehörigen Amtshandlung und vorschriftmässigen Bestraffung des Pächters abzutreten hat.

Die Dominien und Ortsobrigkeiten haben in letzterer Beziehung nur in so weit mitzuwirken, als es sich um die Einbringung der Strafbeträge handelt, welche wie es sich von selbst versteht, in den Wegfond einzufließen haben.

Endlich wurde mit h. Hofkammer-Dekrete vom 24ten November 1827. Zahl 41385|2447 verordnet, daß in jenem Falle, wenn ein Mauthpächter den kontraktmässigen Verbindlichkeiten, den Mauthtariff am Mauthschranken aufzustellen, so wie auch den letzteren zur Nachtzeit zu beleuchten, nicht nachkommen sollte, die Ortsobrigkeiten derlei Pächter an die Erfüllung dieser fräglichen Pachtobliegenheiten zu erinnern haben.

Wenn die Pächter dieser Erinnerung nicht sogleich Folge leisten, so haben die Ortsobrigkeiten an das vorgesetzte Kreisamt die Anzeige zu machen, welches gegen die Pächter mit dem gehörigen Nachdrucke vorzugehen hat.

Dieß wird hiemit zur allgemeinen Wissenschaft und Nachachtung bekannt gemacht.

Gubernial-Kundmachung vom 15 Jänner 1828. Gub. Zahl 63864 ex 1827.

Sztrofy, za obiechanie rogatki i przemknienie się przez takową wyznaczone, do dzierzawcy należą, który zatém mocen iest, takowe za zakwitowaniem swoiém pobierać.

W razie, gdy strona do przewinienia się nie przyznaie, roztrzygnienie sporu do c. k. Administracyi dochodów cłowych należy, od którey wyroku rekurs do c. k. powszechney Kamery nadworney założony być może.

Również wysoka Kamera nadworna dekretem z dnia 23. Listopada r p. do liczby 41913/2501 oznaymiła: że

Gdyby dzierzawca myta drogowego od strony wysmógł należytość większą od taryfą ustanowioney, pokrzywdzona strona skargę zaraz do Zwierzchności mieyscowéy zanieść może, która przekonawszy się dowodnie o bezprawiu, od dzierzawcy to, co nad przepis wybrał zdebrać, i stronie pokrzywdzoney wręczyć, wykroczenie aś nayblizszemu dozorczemu Urzędowi myta drogowego, lub też Administracyi ceł do należytego pełnienia urzędu stosownego do przepisów ukarania dzierzawcy przekazać ma.

W ostatnim względzie (ukarania dzierzawcy) Dominia i Zwierzchności mieyscowe tyle tylko działać maią, ile o wyexekwowanie kar pieniężnych chodzi, które, iak się samo przez się rozumie, do funduszu drogowego wpływać będą.

Nakoniec dekretem wysokiéy Kamery nadworney z dnia 24. Listopada 1827 do liczby 41385/2447. nakazano, że gdyby który dzierzawca mytowy, pomimo obowiązków kontraktem przyiętych, taryfy myta drogowego przy rogatce nie wystawił, oraz rogatki w nocy nie oświecił, Zwierzchności mieyscowe takowych dzierzawców o dopełnienie rzeczonych obowiązków upominać maią.

Jeżeli dzierzawcy upomnienia takowego natychmiast nie usłuchaią, Zwierzchności mieyscowe o tém przełożonemu Urzędowi cyrkułowemu donieść powinny, który przeciwko dzierzawcy z należytą surowością postąpić ma.

Co ninieyszém dla powszechney wiadomości i zachowania ogłasza się.

Uwiadomienie gubern. z dnia 15. Stycznia 1828. do liczb. gub. 83864. r z. 1827.

9.

Erneuerung des Kreisschreibens wegen Rettung der Scheintodten.

Mit dem Kreisschreiben vom 22ten November 1808. Z. 44,026. wurde in einer eigens beigelegten Noth und Hilfstafel die Art und Weise, welche Hülfe den Erstickten, Ertrunkenen, Erfrorenen, Erhängten, Erwürgten, Vergifteten, und von Bliß getroffenen zur Rettung ihres Lebens zu leisten ist, bekanntgemacht, die Pflichten der Behörden, und Sanitäts-Individuen dargestellt, und selbst die Belohnungen der Retter festgesetzt.

Damit diese wohlthätige Verfügung nicht in Vergessenheit gerathe, so ist dieses Kreisschreiben gehörig zu republiziren, und besonders das gesammte öffentliche und privat Sanitäts-Personale zur gehörigen und anhaltenden Hilfe bei solchen Unglücksfällen, folglich zur zweckmässigen Beobachtung der dem Kreisschreiben beiliegenden Noth und Hilfstafel zu verhalten.

Vorzüglich ist darauf zu sehen und zu dringen, damit bei dieser Hilfleistung Ordnung, Uibereinstimmung herrsche, jeder hiebei Verpflichtete seinen Beruf genau erfülle, und besonders die Hilfleistung eben so andauernd als zweckmässig gepflogen werde, da nur von ihrer Zweckmäßigkeit und Dauer durch viele Stunden, selbst bei Erfrorenen durch mehrere Tage, ein guter Erfolg zu erwarten ist.

Gubernial-Dekret vom 18 Jänner 1828 Gub. Zahl 4360.

10.

Fleischer dürfen von Partheien keinen höheren Preis für besseres Fleisch als den Tariffsatz fordern, und annehmen.

Uiber die, bei der hohen Hofkanzlei gemachte Anfrage, ob eine freiwillige Zahlung eines, den jeweiligen Tariffsatz des Fleisches übersteigenden Fleisch-Preis, als eine Uibertretung der Tariffvorschriften anzusehen sey, ist mit hohen Hofkanzleidekret vom 13ten Dezember l. J. Zahl 31,605. folgendes erwiedert worden:

9.

Odnowienie Okólnika względem ratowania na pozór umarłych.

Okolnikiem z dnia 22. Listopada 1808 do liczby 44026. w umyślnie załączonéy tabelli względem dawania pomocy w nagłéy potrzebie, ogłoszono sposób, iaką pomoc dla uratowania życia uduszonych, utopionych, zmarzłych, obieszonych, zaduszonych, otrutych i od pioruna rażonych dawać potrzeba, przyczém także obowiązki urzędów i urzędników zdrowia przedstawione, i nawet nagrody dla ratuiących ustanowione zostały.

Aby to dobroczynne rozporządzenie nie poszło w zapomnienie, tenże okolnik należycie republikowany, a w szczególności wszyscy publiczni i prywatni urędnicy zdrowia do należnego i ciągłego ratowania w takowych nieszczęśliwych przypadkach, i zarazem do stosownego zachowania załączonéy do okolnika tabelli, względem dawania pomocy w nagłéy potrzebie, pociągani być maią; osobliwie zaś na to czuwać i nalegać potrzeba, aby przytém dawaniu pomocy porządek i zgodność panowały, aby każdy do tego obowiązany swego powołania ściśle dopełniał, i w szczególności ratunek równie wytrwale, iak i stosownie dawany był, albowiem tylko od stosownego i ciągłego pomocy dawania przez więcéy godzin, a przy zmarłych nawet przez kilka dni, dobrego skutku spodziéwać się można.

Dekret gubern. z dnia 18go Stycznia 1827. do liczby gub. 4360.

10.

Rzeźnicy nie mogą od stron ceny wyższéy za lepsze mięso, iak w taryfie ustanowiona iest, ani żądać, ni też przyimować.

Na zapytanie do wysokiéy Kancelaryi nadwornéy uczynione, czyli dobrowolne płacenie wyższéy ceny mięsa, iak w każdoczesnéy taryfie ustanowiona iest, za przekroczenie przepisów taryfy uważane być ma, wysokim dekretem Kancelaryi nadwornéy z dnia 13go Grudnia r. b. do liczby 31605. odpowiedziano, co następuie:

Nachdem bei Festsetzung der Fleischtaxe keineswegs auf die bessere Gattung des Fleisches Rücksicht genommen wird, und vielmehr alles Fleisch nur von guter Qualität, ohne irgend einen Unterschied, zwischen den Partheien machen zu dürfen, zum Verkaufe ausgestellt werden soll; so ist das Uibereinkommen der Partheien mit den einzelnen Fleischern, damit ihnen die letzteren um einen höheren Preis, als die Tariffe, ein besseres Fleisch liefern, schon an und für sich selbst strafbar, und allerdings als eine Uibertretung der gesetzlich festgesetzten Tariffe zu behandeln.

Es bedarf jedoch zur Hintanhaltung solchen Tariff-Uibertretungen keiner Straffankzion gegen die Käufer, und es ist daher lediglich eine Kundmachung zu erlassen; daß die Fleischer sich bei einem solchen Verkauf einer Uibertretung der Tariffe schuldig machen, und nach den dießfälligen Vorschriften und Gradazionen zu behandeln seyn werden.

Der Lemberger Stadt-Magistrat wird daher nachträglich zur hierortigen Verordnung vom 13ten Oktober v. J. Zahl 63091. von dieser hohen Entscheidung zu dem Ende verständigt, um hiernach die Kundmachung sogleich an die Fleischerzunft zu erlassen, welche für die Bekanntmachung an alle Zunftmitglieder zu sorgen hat, und denselben sonach zu bedeuten, daß es von der früheren hierortigen Anordnung vom 28ten Dezember 1824. Zahl 74,458 mit welcher derlei freiwillige Uibereinkünfte mit den Partheien gestattet wurden, abzukommen habe.

Gubernial-Dekret vom 19 Jänner 1828. Gub. Zahl 87570 vom J. 1827.

11.

Ortsvorsteher sollen den Beistand zur zollämtlichen Gewölber-Durchsuchung selbst leisten, wenn kein anderes Individuum anwesend ist.

Uiber ein Einschreiten der hierländigen Bankalgefällen-Administrazion wird den k. Kreisämtern aufgetragen, die Verfügung zu treffen, daß sämmtliche Ortsvorsteher, die um den Beistand zu einer zollämtlichen Gewölberdurchsuchung angegangen werden, diesen immer selbst leisten, außer, daß sie ihn an Individuen, die zu diesem Behufe nicht erst aufgesucht werden müssen, augenblicklich zu übertrageu vermögen.

Gubernial-Dekret vom 19 Jänner 1828. Gub. Zahl 554.

Ponieważ przy stanowieniu ceny mięsa nie ma bynaymniey względu na lepszy gatunek iego, ale owszem wszystkie mięso tylko dobrego gatunku, bez wolności robienia różnicy między kupuiącemi, na przedaż wystawione być ma; dla tego też umowa strón z poiedynczemi rzeźnikami, aby ouym rzeźnicy za wyższą cenę, iak w taryfie ustanowiona iest, lepszego mięsa dostarczali, iuż sama z siebie karze podpada, i zawsze iako przestępstwo prawnie ustanowioney taryfy uważaną być ma.

Jednak dla wstrzymania takowych przekroczeń taryfy, nie potrzeba żadnego ustanowienia kary na kupuiących, ale tylko uwiadomienie wydać należy, że rzeźnicy za takową przedaż, przekroczenia taryfy winnemi staią się, i podług istnących w tym względzie przepisów i stopniowań skarceni zostaną.

Lwowski Magistrat zatém dodatkowo do tuteyszego rozporządzenia z dnia 13. Października r. z.l. 63091. o tém wysokiém postanowieniu tym końcem uwiadomiony zostaie, aby toż cechowi rzeźnickiemu natychmiast ogłosił, który o dalszém ogłoszeniu wszystkim współczłonkóm cechu postarać się i tychże zawiadomić ma, że dawnieysze rozporządzenie tuteysze z dnia 28. Grudnia 1824 do liczby 74458, którém takowe dobrowolne umowy z stronami dozwolone były, odtąd działać ustaie.

Dekret gub. z d. 19. Stycznia 1828 do licz. gub. 87570. z r. 1827

11.

Przełożeni mieyscowi powinni przy celnych rewizyiach sklepów sami pomoc dawać, ieżeli nikogo innego obecnego nie ma.

Na podanie tuteyszokraiowéy Administracyi dochodów bankalnych zaleca się c. k. Urzędóm Cyrkułowym rozporządzenie uczynić, aby wszyscy przełożeni mieyscowi, którzy o pomoc (assystencyią) do celnych rewizyi sklepów wezwani będą, też zawsze sami uskuteczniali, oprócz że takową osobom, którychby w tym celu dopiéro szukać nie musiano, natychmiast poruczyć mogą.

Dekret gubern. z dnia 19go Stycznia 1828 do liczby gub. 554.

12.

Seidendünntuch und Bayadeurs von Seidendünntuch unterliegen der Komerzialstämplung.

Die hohe Hofkammer hat mit Dekret vom 30ten November 1827 Zahl 45911 erklärt: daß Seidendünntuch unter der im Tariffe des Komerzialstempelpatents vom 8ten November 1792 enthaltenen allgemeinen Benennung: glatte und gestreifte Seidenzeuge, allerdings begriffen sey, und daß daher selbes gleich den Seidenzeugen der Komerzialstämplung unterliege.

Eben so sind auch die im Handel unter der Benennung: Palateurs oder Bayadeurs vorkommenden schärpenartigen Umhängtücher von Seidendünntuch und zwar ohne Rücksicht auf ihre Größe zu folge Hofkammerverordnung vom 14ten Hornung 1803 Zahl 4453 und 14ten Jänner 1812 Zahl 157 der Komerzialstämplung unterworfen.

Welches hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Gubernial-Kundmachung vom 21 Jänner 1828. Gub. Zahl 84283. vom Jahre 1827.

13.

Studierenden wird der Uibertritt in eine andere Lehranstalt während des Schuljahres nur aus wichtigen Ursachen gestattet.

Mit hohen Studienhof-Kommissions-Dekrete vom 22ten Dezember v. J. Zahl 6410. ist folgende Weisung herabgelangt: daß es den Studierenden in der Regel nicht erlaubt ist, sich mitten im Semester oder im Schuljahre von einer Lehranstalt an eine andere zur Fortsetzung des an der ersteren begonnenen Studienjahrganges willkührlich zu begeben. Ein solcher Uibertritt, und die spätere Aufnahme eines Studierenden kann nur im Falle der Uibersiedlung der Aeltern des Schülers, oder wegen ähnlicher rücksichtswürdiger Ursachen gestattet werden. In derlei Fällen hat der

12.

Gaza iedwabna i bajaderki gazowe, podlegaią stęplowi komercyionalnemu.

Wysoka nadworna Kamera dekretem z dnia 30. Listopada 1827 do liczby 45911 zadeklarowała: że gaza iedwabna obiętą iest pod ogólném nazwiskiem: materye iedwabne gładkie i prążkowane, w taryfie uniwersału o stęplach komercyionalnych z dnia 8go Listopada 1792 użytem, że przeto zarówno z materyiami iedwabnemi komercyionalnemu stęplowaniu podlega.

Równieteż chusteczki na szyię z gazy iedwabney na kształt szarf czyliteż rantuszków, w handlu pod nazwiskiem Bajaderek czyli Palaterek znane, bez różnicy wielkości, na mocy rozporządzenia Kamery nadworney z d. 14go Lutego 1803 do liczby 4453 i dnia 14go Stycznia 1812 do liczby 157 stęplowaniu komercyionalnemu podlegaią.

Co ninieyszém do powszechney wiadomości podaie się.

Uwiadomienie gub. z dnia 21. Stycznia 1828 do licz. gub. 84283. z r. 1827.

13.

Uczącym się przeyście z iednego do drugiego instytutu naukowego podczas roku szkolnego, tylko dla ważnych przyczyn dozwala się.

Dekretem wysokiey nadworney Kommissyi zarządu nad naukami, z dnia 22. Grudnia r. z. postanowiono zostało: że uczącym się z reguły nie iest wolno, w środku półrocza albo roku szkolnego, z iednego instytutu naukowego do drugiego, dla kontynuowania kursu roku szkolnego, w pierwszym instytucie zaczętego, samowolnie udawać się. Takowe przeyście i późnieysze przyięcie ucznia, może tylko w przypadku przeniesienia się rodziców iego, albo dla innych podobnych, względu godnych przyczyn być dozwoloném. W takich przypadkach opowiedzieć się ma uczeń, względem zamiaru i przyczyny przeniesienia, przełożonemu tego instytutu naukowego.

Studierende sein Vorhaben und den Grund desselben bei dem Vorsteher der Lehranstalt, von welcher er austritt, zu melden. Nachdem aber das Ausstellen und Behändigen von bloßen Frequentazions-Zeugnißen oder bloß über einen Theil des Semesters oder Schuljahres nicht gestattet ist; so hat der Studien-Director, bei welchem die Meldung geschehen ist, unmittelbar an die Lehranstalt, an welcher der Austretende noch in dem laufenden Schuljahre angenommen werden will, die ämtliche Auskunft zu geben, welche Vorlesungen der Austretende besucht hat, wie lange, und wie dessen sittliches Betragen beschaffen war, und daß gegen dessen Annahme kein Anstand obwaltet. Ohne eine solche Anzeige ist der Studierende mitten im Schuljahre an keiner Lehranstalt aufzunehmen.

Hievon werden die Direktorate mit dem Bedeuten zur Wissenschaft und Darnachachtung in Kenntniß gesetzt, diese hohe Weisung den Schülern der unterstehenden Lehranstalt bekannt zu machen.

Gubernial-Verordnung vom 26 Jänner 1828 Gub. Zahl 3470.

14.

Bei gerichtlichen Güterabschätzungs-Inventarien ist die Mitwirkung politischer Behörden entbehrlich.

Die hohe Hofkanzlei hat mittelst Dekrets vom 8ten Jänner d. J. Zahl 329. im Einverständniße mit der k. k. Obersten Justitzstelle beschlossen, daß die Mitwirkung der politischen Behörden bei den gerichtlich aufzunehmenden Güterschätzungs-Inventarien entbehrlich sey, und daß es von jenem Absatze des den k. k. Kreisämtern von hieraus unterm 13ten Hornung 1792. Zahl 5921. bekannt gemachten hohen Hofkanzleidekretes vom 3ten Hornung 1792. Zahl 181. nach welchem dergleichen Schätzungs-Inventarien den k. k. Kreisämtern zur Vidirung und Unterfertigung mitgetheilt werden sollen, abkommen könne.

Gubernial-Verordnung vom 29 Jänner 1828 Gub. Zahl 6145.

z którego występnie. A ponieważ wydawanie i wręczenie zaświadczeń iedynie na odwiedzanie, albo na iedną tylko część półrocza lub roku szkolnego dozwolone nie iest; Dyrektor nauk, u którego opowiedzenie się nastąpiło, bezpośrednio do tego instytutu naukowego, do którego występuiący ieszcze w biegącym roku szkolnym przyięty być chce, wiadomość urzędową udzielić ma; na które prelekcye występuiący uczęszczał i iak długo, tudzież iakie było iego co do obyczaiów sprawowanie się, i że w iego przyięciu żadna trudność nie zachodzi. Bez takowego zawiadomienia nie powinien uczący się wśród roku szkolnego do żadnego instytutu naukowego być przyiętym.

Co Dyrcktoratóm nauk z tym dokładem do wiadomości i zachowania podaie się, aby to wysokie postanowienie uczniom podrządnego instytutu naukowego ogłosili.

Rozporządzenie gubern. z dnia 26. Stycznia 1828 do liczby gub. 3470.

14.

Do sporządzenia sądowych Inwentarzów współdziałanie instancyy politycznych nie iest potrzebném.

Wysoka nadworna Kancelaryia dekretem z dnia 8go Stycznia r. b. do liczby 329, za porozumieniem się z c. k. naywyższą Instancyią sprawiedliwości postanowiła, że współdziałanie Instancyi polityczney do sporządzenia w drodze sądowey Inwentarzów szacunku dóbr, nie iest potrzebném; i że od tey części pekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 3go Lutego 1792 l. 181. C.K. Urzędóm ztąd pod dniem 13. Lutego 1792 do l. 5921 oznaymionego, podług którego podobne Inwentarze szacunkowe c. k. Urzędom cyrkułowym do widymowania i podpisania udzielane być maią, odstąpić można.

Rozporządzenie gub. z dnia 29. Stycznia 1828 do liczb. gub. 6145.

15.

Welchem Amte die Entscheidung zustehe, wenn das Strassenbau-Kommissariat die Zustimmung zu einem Bau an der Strasse versagt.

Aus Anlaß der Anfrage eines k. k. Kreisamtes, welchem Amte die Entscheidung zustehe, wenn das Strassenbau-Kommissariat im Grunde des gedruckten Kreisschreibens vom 30. Jänner v. J. Zahl 3481. die Zustimmung zu einem Baue an der Strasse versagt, und die Parthei sich dadurch gekränkt glaubet, wird den k. k. Kreisämtern zur künftigen Darnachachtung bedeutet, wienach unter Einem der Strassenbau-Direkzion zur Richtschnur und Verständigung der Strassenbau-Kommissariate mitgegeben werde; daß so oft der Strassenbau-Kommissär im Grunde des oberwähnten Kreisschreibens das Amt zu handeln hat, derselbe den Fall seiner vorgesetzten Direkzion gutächtlich anzuzeigen und die Weisung derselben wegen Ertheilung oder Verweigerung der Baubewilligung abzuwarten habe. Sollten sich nun bei der Direkzion dießfalls nach dem Erachten derselben Anstände ergeben, zu deren Behebung die hierortige Einwirkung erforderlich wäre, so ist der ganze Akt gutächtlich anher vorzulegen. Wo aber die Parthei durch den in Gemäßheit des Direkzionsauftrages von dem Kommissariate ergangenen Einspruch sich gekränkt glauben würde, wird der Gegenstand von den k. k. Kreisämtern zu erheben, und von denselben ebenfalls zur hierortigen Entscheidung vorzulegen seyn. Weil hier eigentlich nicht zwischen dem Strassenbau-Kommissär und der Parthei, sondern über einen Gegenstand der Strassenverwaltung zu entscheiden ist, diese Entscheidung aber nicht den k. k. Kreisämtern, sondern der Landesstelle zusteht.

Gubernial-Dekret vom 31. Jänner 1828. Gub. Zahl 2576.

15.

Jaki Urząd rozstrzygać ma w razie odmówionego przez Komissaryiat drogowy zezwolenia na budowę przy gościńcu?

Z powodu zapytania iednego z C. K. Urzędów cyrkułowych, iaki Urząd rozstrzygać ma w razie gdy Komissaryiat drogowy na mocy drukowanego Okolnika z dnia 3o. Stycznia r. z. do liczby 5481. zezwolenie na budowę przy gościńcu odmawia, a strona przez to uciążoną się mieni? C. K. Urzędom cyrkułowym dla przyszłego zachowania odpowiada się, coteż i Dyrekcyi drogowey, iako prawidło i ku uwiadomieniu o tém komissaryiatów drogowych, wraz udzielonem zostaie: iż ile razy Komissarz drogowy na mocy pomienionego Okolnika urząd swóy pełnić ma, tenże zachodzący przypadek swoiey przełożoney Dyrekcyi z opiniią donieść i roztrzygnienia od teyże względem maiącego się dać lub odmówić pozwolenia na budowę, oczekiwać ma.

Gdyby Dyrekcyia swoiem zdaniem upatrywała trudności, do których uchylenia, wpływ Rządu kraiowego okazał się potrzebnym, natenczas cały akt tu przełożony być ma. Gdzieby zaś strona sprzeciwieniem się Komissaryiatu w skutek rosporządzenia Dyrekcyi nastąpionem, uciążoną się być rozumiała, rozpoznanie tego przedmiotu będzie rzeczą C. K. Urzędów cyrkułowych, które podobnież tu do rozstrzygnienia przełożone być powinno; ponieważ tu właściwie nie rzecz między Komissarzem a stroną, ale tylko przedmiot administracyi drogowey rozstrzygnionym być ma, a rozstrzygnienie takowe nie do C. K. Urzędów cyrkułowych, ale do Rządu kraiowego należy.

Dekret gubern. z dnia 31go Stycznia 1828 do liczby gub. 2570.

16.

In wie ferne Zöglinge ungarischer Lehranstalten zur Aufnahme an hierländigen Lehranstalten geeignet sind.

Da in dem Königreiche Ungarn und in dessen Nebenländern sich mehrere philosophische Lehranstalten, besonders bei den bischöflichen Seminarien und in Ordensklöstern befinden, deren Studienzeugniße nach den im besagten Königreiche selbst bestehenden Vorschriften, wie die hohe Studienhof-Kommissiou aus einer Mittheilung der k. ungarischen Hofkanzlei entnommen hat, für die Aufnahme in die höheren Studien außer den Diözesen und Ordensklöstern, für deren Zöglinge diese Lehranstalten bestimmt sind, keine Giltigkeit haben; so können in der Regel und im Allgemeinen an den hierländigen Lehranstalten nur die Studienzeugniße der k. Universität zu Pesth, dann der fünf k. Akademien zu Agram, Kaschau, Großwardein, Preßburg und Raab ohne Anstand als zur Fortsetzung der philosophischen oder zur Aufnahme in die höheren Studien gültig angesehen werden.

Von allen Individuen aber, welche Zeugniße anderer katholischen Lehranstalten des besagten Königreiches produziren, ist noch der weitere Ausweis zu verlangen, daß die Zeugniße dieser Lehranstalt zur Aufnahme in ein höheres Studium an der k. Universität zu Pesth oder an den k. Akademien giltig sind.

Da übrigens dermalen an den katholischen Lehranstalten in Ungarn und Siebenbürgen der Unterricht in der lateinischen Philologie, in dem Obligatstudienkurse nicht besteht, dagegen aber die Fertigkeit im Latein durch den dort bestehenden lateinischen Lehrvortrag erzielt, da ferner daselbst die Metaphysik erst im zweiten Jahrgange vorgetragen wird; so sind die Studierenden, die aus dem ersten Jahrgange der dortländigen Lehranstalten, in den zweiten Jahrgang an einer hierländigen philosophischen Studienanstalt übertreten wollen, in diesen Jahrgang, wenn sie sonst nach den Vorschriften hiezu geeignet sind, aufzunehmen, ohne wegen des Mangels der lateinischen Philologie einen Anstand zu machen. Jedoch sind dieselben zu verhalten, daß sie aus der Metaphysik in den ersten Monaten des Schul-

16.

Jak dalece uczniowie Instytutów naukowych węgierskich, do zakładów naukowych tuteyszych przyymowani być mogą?

Ponieważ w Królestwie węgierskiém i w iego przyległych krainach, w szczególności przy seminaryiach biskupich i klasztorach, wiele instytutów filozoficznych znayduie się, których zaświadczenia naukowe podług samych rzeczonego królestwa przepisów, iako wysoka komissyia nauk, od k. węgierskiey Kancelaryi nadworney sobie udzielono miała, do przyięcia młodzieży w wyższe nauk gałęzie, oprócz dyecezyj i klasztorów, dla którychto wychowańców Instytuty owe przeznaczone są, nie maią ważności, przeto z porządku rzeczy i w ogólności, tylko zaświadczenia król. uniwersytetu w Peszcie, tudzież pięciu król. Akademii w Agram, Koszycach, w Wielkim Waredynie, Presburgu i Raabie, w tutéyszych instytutach naukowych, do kończenia nauk filozoficznych lub przyięcia do nauk wyższych, bez trudności za ważne uważane być mogą.

Do wszystkich uczniów atoli, którzy świadectwa innych katolickich zakładów naukowych rzeczonego Królestwa okazują, dalszego wywodu żądać należy, iako świadectwa tego zakładu do wyższych nauk przy król. Uniwersytecie Pesztyńskim, lub przy król. Akademiiach, ważne są. Gdy wreście przy katolickich zakładach naukowych w Węgrzach i Ziemi Siedmiogrodzkiey, nauka Filologii łacińskiey nie iest teraz obięta w kursie nauk obowiązkowych, niemniey przeto iednak biegłość w ięzyku łacińskim, z powodu dawania nauk w tymże ięzyku osiągnioną bywa; gdy nakoniec metafizyka tamże w drugim roku dawana; przeto ucznie, którzy z pierwszego roku zakładów tamecznych na drugi rok naukowy do którego z tuteyszych Instytutów nauk filozoficznych przeyść chcą, na ten rok drugi bez żadney trudności z powodu braku nauczenia się filologii łacińskiey przyiętymi być maią, ieżeli wreście do tego podług istnących przepisów są uzdolnieni. Wszakże zobowiązanymi być maią w pierwszych miesiącach roku szkolnego, a w każdym razie ieszcze przed publicznym popisem pierwszego półrocza, złożyć examin dodatkowy z Metafizyki.

jahres, und auf jeden Fall noch vor der öffentlichen Prüfung des ersten Semesters einer nachträglichen Prüfung sich unterziehen.

Wer aber an den vorbenannten Lehranstalten, falls nun deren Zeugniße nach obiger Bemerkung für gültig angesehen werden können, den ganzen philosophischen Studienkurs zurückgelegt hat, kann nach den bisherigen Vorschriften in gleichem Maaße zu den höheren Studien zugelassen werden, als ob er den philosophischen Studienkurs an einer hierländigen Lehranstalt zurückgelegt hätte.

In Absehen auf Studierende einer akatholischen Konfession welche von ungarischen oder siebenbürgischen Lehranstalten ihrer Konfession kommen, giebt die mit hierortigen Erlaße vom 6ten Oktober 1818. Zahl 51001. bekannt gegebene allerhöchste Entschließung vom 12ten August die Richtschnur an die Hand.

Hievon werden die Direktorate im Grunde herabgelangten hohen Studien Hof-Kommissions-Dekrets vom 22ten Dezember 1827. Zahl 6544. zur Wissenschaft und Darnachachtung bei Aufnahme der aus Ungarn ankommenden Studierenden in Kenntniß gesetzt.

Gubernial-Verordnung vom 4. Februar 1828. Gub. Zahl 4830.

17.

Nähere Bestimmungen, welcher Altersklasse jeder der Militärpflichtigen zuzuweisen sey.

Zur Vermeidung eines ungleichen Verfahrens, und zur Beseitigung jeder möglichen Willkührlichkeit in der Bestimmung, zu welchen der 11 militärpflichtigen Altersklassen ein Individuum gehöre, hat die hohe Hofkanzlei über Einverständniß mit dem k. k. Hofkriegsrathe, durch Dekret vom 17ten v. M. Zahl 748. festgesetzt: daß derjenige als 19jährig anzusehen sey, der in dem Solarjahre vom 1ten Jänner bis letzten Dezember, welches einer jeweiligen Rekrutirung vorangeht das 19te Lebensjahr bereits vollendet hat.

Nach diesem Grundsatze würden z. B. bei einer Rekrutirung im Solarjahre 1828 diejenigen als 19jährig zu behandeln seyn, welche in dem Jahre 1808 geboren sind, und wenn diese Altersklasse nicht zureicht, die 20jährigen,

Kto zaś w pomienionych wyżéy zakładach naukowych, ieżeli ich zaświadczenia podług powyższych oznaczeń za ważne poczytanemi być mogą, cały bieg nauk filozoficznych odprawił, może równym prawem podług dotychczasowych przepisów do nauk wyższych przypuszczonym zostać, iak gdyby bieg filozofii przy którym z Instytutów tuteyszych ukończył.

Co do uczniów wyznania niekatolickiego, którzy z Instytutów węgierskich albo siedmiogrodzkich wyznania swoiego przychodzą, naywyższe postanowienie z dnia 12. Sierpnia przez Rząd tuteyszy pod d. 6. Października 1818 do l. 51001. ogłoszone, wskazuie prawidło postępowania.

O tém zawiadomiaią się Dyrektoriaty na mocy nadeszłego Dekretu wysokiey nadworney Komissyi nauk z d. 22. Grudnia 1827 do l. 6544, dla zachowania się w razach przyymowania uczniów z Węgier przychodzących.

Rozporządzenie gub. z dnia 4go Lutego 1828 do liczby gub. 4830.

17.

Dokładnieysze oznaczenia, do któréy klassy wieku każdy do służby woyskowey obowiązany, przydzielonym być ma.

Aby uniknąć nieiednakiego postępowania, i uchylić wszelką dowolność w oznaczeniu, do któréy z 11tu klass wieku do służby woyskowey obowiązanych, obowiązany należyć ma? wysoka Kancelaryia nadworna porozumiawszy się z c. k. nadworną Radą woienną, Dekretem z d. 17go z. m. do l. 748 postanowiła: iż ten za 19letniego wzięty być ma, który w roku słonecznym od 1go Stycznia do końca Grudnia, rekrutowanie poprzedzaiącym, 19ty rok życia iuż skończył.

Podług téy zasady ci n. p. podczas naboru w r. słonecznym 1828 za 19letnich uważani być maią, którzy się w r. 1808 rodzili; a gdy ta klassa wieku nie wystarcza, 20letni, czyli w r. 1807 urodzeni, a przy niedo-

oder die im Jahre 1807 gebornen, und bei ihrer Unzulänglichkeit die 21jährigen, oder die im Jahre 1806 gebornen u. s. w. dem Militärstande zu widmen seyn.

Gubernial-Dekret vom 4. Februar 1828. Gub. Zahl 8236.

18.

Bestimmung der Grundsätze, nach welchen sich bei der Rekrutirung zu benehmen ist.

Im Einverständniße mit dem k. k. Hofkriegsrathe findet die k. k. Hofkanzlei folgende Vorschriften zu erlassen, nach welchen sich bei der für das Jahr 1828 angeordneten Rekruten-Aushebung zu benehmen ist.

1) Zur richtigeren Bestimmung der militärpflichtigen Altersklassen hat als Grundsatz zu gelten, daß jeder als 19jährig zu behandeln ist, der in dem Solarjahr, nämlich vom 1ten Jänner bis letzten Dezember, welches der jeweiligen Rekrutirung voranging, das 19te Lebensjahr vollendet hat.

Nach diesem Grundsatze werden z. B. bei der Rekrutirung vom 1828 alle als 19jährig zu behandeln seyn, welche in dem Jahre 1808 geboren sind, jene als 20jährig welche in dem Jahre 1807 geboren sind, u. s. w.

2) In Hinsicht auf den wichtigen Zweck der ex offo Stellung wird angeordnet:

a) daß kein ex offo Gestellter bloß wegen dem minder ansehnlichen Aeußeren zurückgewiesen werden dürfe.

b) Wenn der visitirende Militär-Arzt einen solchen Menschen wegen Schwäche oder Gebrechen für untauglich hält, so ist derselbe in Beisein eines Zivil-Arztes untersuchen zu lassen.

c) Wenn aber beide Aerzte sich nicht vereinigen können, so ist der Mann dem Superarbitrium zur Final-Entscheidung vorzustellen.

3) In Betref der mit Päßen legal Abwesenden, dann der Kranken, ist sich auf folgende Art zu benehmen:

a) Die mit Päßen legal Abwesenden, und die Kranken, welche nach der neuen Rekrutirungs-Instrukzion zur Stellung geeignet sind, sollen gestellt werden.

stateczności i téy klassy, maiący lat 21, czyli w r. 1806 urodzeni i t. d. do stanu woyskowego przeznaczeni być maią.

Dekret gub. d dnia 4. Lutego 1828. do liczby gub. 8236.

18.

Oznaczenie zasad w postępowaniu przy rekrutowaniu.

C. K. Kancelaryia nadworna porozumiawszy się z C. K. nadworną Radą woienną uznała potrzebę wydać następuiące przepisy, podług których przy naborze zaciągowym na rok 1828 nakazanym, postępować należy:

1.) Dla pewnieyszego oznaczenia klassy wieku do woyska obowiązuiącey służyć ma za posadę; iż każdy za 19letniego uważany być ma, co w roku słonecznym, mianowicie od 1go Stycznia do końca Grudnia, każdoczasowe rekrutowanie poprzedzaiącym, rok 19ty życia ukończył.

Podług téy zasady n. p. podczas naboru z r. 1828, ci wszyscy za 19letnich poczytani być maią, co się w r. 1808 rodzili, ci za 20letnich co się rodzili w r. 1807, i t. d.

2.) Co do ważnego celu stawienia ludzi *ex officio*, stanowi się:

a) iż żaden *ex officio* stawiony dla mniéy zalecaiącey powierzchowności, odrzuconym być nie może;

b) jeżeli lekarz woyskowy rewiduiący takiego dla braku sił lub dla defektów za niezdatnego poczytuie, wtedy rewidowany być ma w obecności lekarza cywilnego.

c) Jeżeli zaś oba lekarze na iedno zgodzić się niemogą, zaciągowy stawiony ma być przed *superarbitrium* do ostatecznego rozstrzygnienia.

3.) Z nieobecnymi za prawnemi paszportami, i chorymi, następuiącym sposobem obeyść się należy:

a) Nieobecni za prawnemi paszportami i chorzy, którzy podług nowéy Instrukcyi naboru woyskowego do stawienia uwłaściwieni są, stawieni być maią.

b) Die legal Abwesenden, welche Päße an einen bestimmten Ort erhalten haben, deren Aufenthaltsort daher den Konskripzions-Obrigkeiten bekannt ist, sind gleich auf das Rekrutenkontingent anzunehmen, und die Obrigkeiten haben die Einleitung zu treffen, daß solche Leute unverzüglich an das Militär abgegeben werden.

c) Für die legal Abwesenden, deren Päße nicht auf einen bestimmten Ort lauten, sondern auf eine ganze Provinz, oder auch auf alle konskribirten Provinzen, deren Aufenthaltsort den Konskriptions-Obrigkeiten mithin nicht bekannt ist, muß für den Fall, wenn sie die Bestimmung zum Militär erhalten, indessen bis sie selbst beim Militär einrücken, ein anderer Mann entweder aus derselben Altersklasse, oder wenn diese erschöpft ist, aus der nächstfolgenden Altersklasse gestellt werden.

d) In derselben Art muß auch für die Kranken, wenn sie die Bestimmung zum Militär erhalten, indessen bis sie selbst zum Militär einrücken, ein anderer Mann gestellt werden.

e) Dieser provisorisch für einen andern gestellte Mann ist sogleich nach der Assentirung ohne ihm etwas an Montur, oder ein Handgeld zu erfolgen, nach Hause zu beurlauben.

f) Die Konskripzions-Obrigkeit hat den Abwesenden für welchen auf die bemerkte Art ein Mann provisorisch zum Militär gewidmet wurde, unverzüglich ediktaliter vorzuladen.

g) Wenn der Abwesende auf diese Vorladung, oder wenn das bei der Rekrutirung krank befundene Individuum in der Frist von 4 Monathen vom Tage an gerechnet, wo er die Bestimmung für das Militär erhielt, nicht beim Militär einrückt; so kann der für ihn provisorisch zum Militär gewidmete Mann, sobald der Bedarf eintritt, nunmehr ohne weiters für den Militärdienst vom Hause förmlich eingezogen werden, wo ihm dann auch das Handgeld zu erfolgen ist.

h) Der auf diese Weise für einen Abwesenden oder Kranken zum Militär gestellte Mann, muß, wenn der Anwesende oder krank gewesene in der Frist von 4 Monaten, oder auch nach Verlauf dieser Frist zu was immer für einer Zeit beim Militär einrückt, und tauglich befunden wird, immer sogleich vom Militär mit Zer-

b) Nieobecni z uprawnienia, którzy paszporty do pewnego mieysca otrzymali, których zatém mieysce pobytu Zwierzchnościom konskrypcyynym wiadome, natychmiast na przydział (kontyngens) naborowy policzeni być maią, a Zwierzchności postaraią się o to, aby ludzie tacy bezzwłocznie do woyska oddani byli.

c) Dla nieobecnych z uprawnienia, których paszporta nie zawieraią mieysca oznaczonego, ale się na całą prowincyią, alboteż także na wszystkie konskrybowane prowincyie rościągaią, których zatém mieysce pobytu Zwierzchnościom konskrypcyjnym nie iest wiadome, w razie, gdy do woyska przeznaczeni zostaną, inny człowiek tymczasem nim sami do woyska staną, z tey samey klassy wieku, lub, gdy ta iuż wyczerpaną została, z nayblizszey, stawiony być ma.

d) Tym samym sposobem i za chorych, gdy do woyska przeznaczeni zostaną, tymczasem, aż sami do woyska wstąpią, inni stawieni być maią,

e) Taki za drugiego tymczasowie stawiony człowiek, zaraz po assentowaniu, bez munduru i pieniędzy na rękę, do domu za urlopem puszczony być ma.

f) Zwierzchność konskrypcyjna wezwać ma natychmiast edyktalnie tych nieobecnych, za których, sposobem pomienionym, inni tymczasowie do woyska przeznaczeni zostali.

g) Jeżeli nieobecny na to wezwanie, lub ieżeli człowiek, który podczas branki chorym znaleziony był, w przeciągu 4 miesięcy, rachuiąc od dnia, w którym do woyska przeznaczonym został, do woyska nie stawi się, człowiek za niego tymczasowie do woyska wzięty, skoro tylko zaydzie potrzeba bez zwłocznie do służby woyskowey z domu formalnie wzięty być może, a wtenczas i pieniądze na rękę onemuż wydane być maią.

h) Człowiek tym sposobem za nieobecnego lub chorego do woyska stawiony, lub chory, w przeciągu 4 miesięcy, albo też i po upłynieniu tego czasu, kiedykolwiek do woyska stawi się, i za zdolnego uznanym zostanie, zawsze natychmiast z woyska za certyfikatem puszczonym być ma, i ieżeli istotnie

tifikat entlassen werden, und es ist ihm, falls er beim Militär wirklich Dienste geleistet hat, diese Zeit der Dienstleistung, wenn er später auf eigene Rechnung zum Militär gestellt werden sollte, in die gesetzliche Kapitulazion einzurechnen.

i) Wenn der Abwesende oder Krank gewesene, bei seinem erfolgten Einrücken zum Militärdienst nicht tauglich befunden werden sollte, so hat der bisher provisorisch für ihn zum Militär gewidmete Mann, dann in eigenen Namen fortan im Militär zu bleiben, und die gesetzliche Kapitulation zu dienen.

4) In Bezug auf die Behandlung der illegal Abwesenden wird bestimmt:

a) Es wird der Obrigkeit gestattet, fremdherrschaftliche Individuen, welche mit keinen Päßen, oder mit erloschenen, oder mit ungiltigen Päßen versehen sind, auf ihre eigene Rechnung zu stellen, und zwar während der Rekrutirung, oder auch zu einer andern Zeit.

b) Wenn die Bezirksobrigkeit einen solchen Menschen anhält und stellt, so soll er dem ganzen Konskripzions-Bezirke in sein Kontingent eingerechnet, oder bei der künftigen Stellung gut gerechnet werden, wenn aber eine Gemeinde einen solchen Menschen stellt, so ist er dieser einzurechnen, oder rücksichtlich gut zu rechnen.

c) Damit jedoch der tägliche Verkehr nicht beirret werde, so hat über die Frage, welche Individuen sich aus ihren obrigkeitlichen Bezirken auch ohne Paß zu erheben, entfernen dürfen, folgende Richtschnur zu gelten:

Von der Verbindlichkeit, bei zeitlichen Entfernungen von seinem Wohnorte, und bei der Entfernung aus dem obrigkeitlichen Bezirke, einen Paß zu erheben, sind diejenigen befreit, welche des täglichen Verkehrs oder anderen Verrichtungen wegen, in der Nachbarschaft ihres Wohnortes und ihrer Herrschaft sich hin und her verfügen, in ihren eigentlichen Domizil ihre Wohnung behalten und nur vorübergehender Geschäfte halber zeitlich sich von demselben entfernen; ohne irgendwo durch Uibernahme eines Dienstes, einer Arbeit u. s. w. einen auch nur für eine bestimmte Zeit dauernden Aufenthalt zu nehmen.

Gubernial-Erledigung vom 6. Hornung 1828, Gub. Zahl 6158.

w woysku służbę pełnił, czas ten pełnioney służby, gdyby później sam za siebie do woyska stawiony był, do ustanowioney kapitulacyi wrachowany być powinien.

i) Jeżeli ten, co był nieobecnym lub chorym, przy wstąpieniu do służby woyskowey, uznany będzie niezdatnym, za takiego tymczasowie do woyska wzięty, nadal na własne imię w woysku pozostać i ustanowioną prawem kapitulacyią wysłużyć ma.

4.) Względem nieobecnych bez uprawnienia, stanowi się:

a) Pozwala się Zwierzchnościóm ludzi z Państwa obcego, którzy, albo żadnych paszportów nie maią, albo iuż wyszłe, albo nieważne, na swóy własny rachunek stawić, a to, albo w czasie branki, alboteż i winnym.

b) Jeżeli takiego człowieka Zwierzchność obwodowa przytrzyma i stawi, taki do kontyngensu całego obwodu konskrypcyjnego wrachowanym, lub też w przyszłey brance potrąconym, a ieżeli takiego gmina przystawi, tedy do iey kontyngensu wrachowanym, lub na przyszłą brankę policzonym być ma.

c) Aby iednak codzienne między ludźmi styczności nie doznawały przeszkody, na zapytanie, iakie osoby ze swoich zwierzchniczych obwodów, także i bez paszportów oddalać się mogą, służyć ma co następnie za prawidło:

Od powinności brania paszportu, w razie czasowego oddalenia się z mieśca pomieszkania i oddalenia się z obwodów zwierzchniczych, uwolnieni są tacy, którzy dla codziennego handlu albo innych czynności w bliskości miesca swego mieszkania i Państwa w iedną i drugą stronę udaią się, ale właściwą siedzibę swoią czyli zamieszkanie zatrzymuią i tylko dla przemiiaiących spraw na czas z tamtąd oddalaią się, nieobieraiąc sobie, przez przyięcie służby, albo roboty i t. p. innego, acz tylko na pewien oznaczony czas, trwać maiącego pobytu.

Uwiadomienie gub, z dnia 6. Lutego 1828, do liczby gub. 6138.

19.

Vorschrift wegen Begünstigung der ausgedienten Kapitulanten als Stellvertreter der Militärpflichtigen.

In der Absicht um ausdienenden Soldaten, besonders jenen, die sich im Stande der außer ihrer Provinz stehenden Regimenter und Bataillons befinden, den Eintritt als Stellvertreter zu erleichtern, und um den Individuen, welche von der Begünstigung der Stellvertretung Gebrauch machen wollen, dabei nach Möglichkeit an die Hand zu gehen, hat der k. k. Hofkriegsrath die hier beifolgende Verordnung .|. vom 23ten Dezember v. J. K. 3871 an sämmtliche k. k. General-Militär-Commanden erlassen, welche in Folge hohen Hofkanzlei-Dekrets vom 3ten Jänner d. J. Zahl 33434 den Kreisämtern mit der Weisung mitgetheilt wird, in Fällen wo Individuen die sich vertreten lassen wollen, in Auffindung der Stellvertreter in Verlegenheit sind, dieselben wegen Zuweisung solcher, an das betreffende Werbbezirks-Kommando zu weisen, und ihnen zu bedeuten, daß sie sich in Fällen, wo das Werbbezirks-Kommando ihnen Stellvertreter zuzuweisen sich nicht vermögend erklären sollte, in so ferne sie noch der Zivil-Jurisdikzion unterliegen, mittelst des Kreisamts und der Landesstelle, wären sie aber schon assentirt, mittelst der Militärbehörden um Bestimmung eines Stellvertreters an das k. k. General-Militär-Kommando verwenden können.

Gubernial-Verordnung vom 7. Hornung 1828. Gub. Zahl 6148.

.|.

Verordnung des Hofkriegsraths an die General-Kommanden in Böhmen, Mähren, Galizien, Niederösterreich, dann in Illyrien und Innerösterreich unterm 23ten Dezember 1827 K. 3871.

Die in der neuen Rekrutirungs-Instrukzion bewilligte Stellvertretung biethet die Gelegenheit dar, dem Militär-Dienste brave und mit ihrer Bestimmung vollkommen vertraute Leute zu erhalten.

19.

Przepis względem ułatwienia dla kapitulantów wysłużonych, iako zastępców osób, do służby woyskowéy obowiązanych.

Aby wysłużonym żołnierzom, a w szczególności tym, którzy w etacie pułków i bataliionów, nie w swoiey prowincyi stoiących, znayduią się, wstąpienie do służby za zastępców ułatwić, a przytem osobom, które z dozwolenia zastępstwa użytek zrobić chcą, według możności dopomódz; c. k. nadworna Rada woienna wydała z•łą- .|• ozone to rozporządzenie z dnia 23. Grudnia r. z. do liczby K. 3871. do wszystkich c. k. ieneralnych Komend woyskowych, które w skutku dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 3go Stycznia r. t. do liczby 33434. Urzędom cyrkułowym z tym dokładem udzielonem zostaie, aby w przypadkach, gdzie osoby chcące być zastąpionemi, w wyszukaniu zastępców trudności doznaią, takowe względem nastręczenia im zastępców, do należnych powiatowych Komend werbowniczych odsełać, i zawiadamiać; że w przypadkach; gdyby powiatowa Komenda werbownicza oświadczyła się, że im zastępców nastręczyć nie może, ieżeli ieszcze cywilney Jurysdykcyi podlegaią, przez Urząd cyrkułowy i Rządy kraiowe, a ieżeli iuż do woyskowéy służby przyięci są, (assentyrowani), przez Urzędy woyskowe o wyznaczenie zastępcy do c. k. jeneralnéy Komendy woyskowéy udać się mogą.

Rozporządzenie gubern. z dnia 7go Lutego 1828. do liczb. gub. 6148.

•|.

Rozporządzenie nadwornéy Rady woiennéy do ieneralnych Komend w Czechach, Morawie, Galicyi, Niższéy Austryi, tudzież w Jlliryi i średniéy Austryi z dnia 23. Grudnia 1827. Nro. K. 3871.

Dozwolone w nowey Instrukcyi o rekrutowaniu zastępstwo, podaie sposobność do otrzymania dla służby woyskowéy dobrych i z swoiém przeznaczeniem zupełnie obeznanych ludzi.

In der Absicht solchen Leuten, besonders jenen, die sich im Stande der außer ihrer Provinz stehenden Regimenter und Bataillons befinden, den Eintritt als Stellvertreter zu erleichtern, und auch den Individuen, welche von der Begünstigung der Stellvertretung Gebrauch machen wollen, dabei nach Möglichkeit an die Hand zu gehen, erhält dasselbe den Auftrag, von sämmtlichen Truppen, welche ihre Ergänzung aus dem Bezirke desselben erhalten, namentliche Ausweise über jene Leute abzuverlangen, welche als Stellvertreter fortzudienen wünschen, und zur Annahme als Stellvertreter bei der nächsten Rekrutirung die erforderlichen Eigenschaften besitzen.

Diese Ausweise haben zu enthalten:

1) den Vor- und Zunamen,

2) den Geburtsort, wie auch die Herrschaft und den Kreis, in welchem dieser liegt, und

3) das Geburtsjahr desjenigen, der als Vertreter fortdienen will, und es sind überhaupt in diese Verzeichniße nur solche Leute aufzunehmen, welche in jeder Beziehung zur Annahme als Stellvertreter geeignet sind.

Aus den in Folge der gegenwärtigen Anordnung von den Truppen einlangenden Ausweisen, hat dasselbe sodann Auszüge, in welche alle aus dem nämlichen Kreise gebürtigen Leute aufzunehmen sind, zu verfassen, und die Auszüge dem Kreisamte, aus dessen Bezirke sie gebürtig sind, zu rechter Zeit, und in der Art mitzutheilen, daß die Kreisämter davon bei der im Laufe des Jahrs vor sich gehenden Rekrutirung den erforderlichen Gebrauch machen können.

Was jene Leute anbelangt, die nicht aus derselben Provinz gebürtig sind, auf welche das Regiment, Bataillon rc. bei welchem sie dienen, mit seiner Ergänzung angewiesen ist, wird es den General-Kommanden überlassen, sie in jene Auszüge aufzunehmen, wo sie es am zweckmässigsten finden.

Es handelt sich überhaupt nur darum, die ganze Zahl der zur Stellvertretung geeigneten Kapitulanten auf alle Kreise soweit möglich, gleich zu vertheilen, und man hat durchaus nicht die Absicht, als Grundsatz aufzustellen, daß der Vertreter aus demselben Kreise oder aus der nämlichen Provinz gebürtig seyn müsse, wie derjenige, welcher sich vertreten lassen will.

Von dem Mineurs-Korps, welches den größeren Theil seiner Rekruten aus Böhmen erhält, hat sich das

Aby więc takowym a w szczególności tym, którzy w etacie pułków i bataliionów, nie w swoiey prowincyi stoiących znaydnią się, wstąpienie do służby za zastępców ułatwić, a przytém także osobóm, które z dozwolenia zastępstwa użytek zrobić chcą, według możności dopomódz, rozkaznie się ieneralney Komendzie, aby od wszystkich korpusów, które swoie uzupełnienie (kompletowanie) z okręgu etc. otrzymuią, imienne spisy tych ludzi przełożyć sobie kazała, którzy iako zastępcy ciągle służyć chcą, i dla przyięcia ich za zastępców przy nayblizszém rekrutowaniu potrzebne własności posiadaią.

Te spisy ozyli wykazy zawierać w sobie maią:

1.) Imie i nazwisko.

2.) Mieysce urodzenia, tudzież Dominium i Cyrkuł, w którym położone iest, i

3.) rok narodzenia tego, kto iako zastępca daley służyć chce, w ogólności zaś do tych wykazów tylko takich ludzi wpisywać należy, którzy w każdym względzie na zastępców zdatni są.

Z wykazów, w skutku nienieyszego rozporządzenia od korpusów przesłanych, Komenda woyskowa ułożyć ma wyciągi, do których wszyscy żołnierze, którzy z tegoż samego Cyrkułu rodem sa, wciągnieni być maią, i potém takowe wyciągi temu urzędowi cyrkułowemu, z którego ciż rodem są, w czasie należytym i w tym sposobie udzielić ma, aby Urzędy cyrkułowe z takowych przy rekrutowaniu, w ciągu roku przedsięwziętém, potrzebny użytek zrobić mogły.

Co się zaś owych ludzi tycze, którzy nie są rodem z tey samey prowincyi, z którey pułk, batalion etc. w którym służą, swoie uzupełnienie wybiera, do woli ieneralnych Komend zostawia się, takowych do tych wyciągów zapisać, gdzie się onym naystosowniey zdawać będzie.

W ogólności idzie tu rzecz tylko o to, aby całą liczbę zdatnych do zastępstwa kapitulantów, na wszystkie Cyrkuły, ile możności równo podzielić, i nie iest bynaymniey zamiarem za posadę stanowić, że zastępca z tegoż Cyrkułu, albo z tey samey prowincyi rodem być musi, z którey iest ten, który za siebie zastępcę stawić chce.

Z korpusu minerów, który w naywiększey części swoich rekrutów z Czech otrzymuie, Jeneralna Komenda

General-Kommando in dieser Provinz den Ausweis über sämmtliche zur Stellvertretung geeignete Kapitulanten vorlegen zu lassen.

Von dem Pioniers-Korps, dem Pontoniers-Bataillon und dem 5ten Artillerie-Regimente, welche ihre Ergänzung aus allen alt konskribirten Provinzen erhalten, hat sich das General-Kommando in Niederösterreich den in Rede stehenden Ausweis vorlegen zu lassen, und denselben für die Rekrutirung in der Residenzstadt Wien, wo selbst eine größere Nachfrage um Stellvertreter seyn wird, als an den übrigen Orten zu benützen.

Diejenigen, welche einen solchen in der Militärdienstleistung befindlichen Mann für sich als Vertreter zu stellen Willens sind, ist es zu überlassen, sich deshalb unmittelbar an das betreffende Regiment, Bataillon oder Korps, oder wenn diese außer Landes stehen, auch an das in der Provinz befindliche dritte Bataillon oder Depot zu wenden.

Nach dem Reskripte vom 6ten September l. J. K. 2669. dürften zwar bei der heurigen Rekrutirung nur solche Leute als Vertreter angenommen werden, welche mit Ende Oktober des laufenden Jahrs ihre Kapitulazion vollstreckt haben.

Um solche Leute aufzumuntern, auch nach geendigter erster Kapitulazion im Dienste zu verbleiben, findet man für die Zukunft zu gestatten:

1) daß solche Leute als Stellvertreter angenommen werden dürfen, welche mit Ende des Solarjahrs, in welchem die Rekrutirung erfolgt, ihre Kapitulazion vollstrecken.

2) daß Unteroffizire und Gefreite von vorzüglicher Brauchbarkeit als Stellvertreter angenommen werden, welche erst in dem Solarjahr, welches auf die jeweilige Rekrutirung folgt, ihre Dienstzeit vollenden.

3) daß selbst Gemeine, die sich in einem gleichen Falle befinden, nämlich die ihre Kapitulazion erst in dem au die Rekrutirung folgenden Solarjahr vollstrecken, auch schon als Stellvertreter angenommen werden dürfen, wenn sie mit gutem Erfolge Antheil an Schulunterrichte genommen haben, und überhaupt die Eigenschaften besitzen, die man von einem Unteroffizier fordert, und

4) daß Unteroffiziere und Gefreite von vorzüglicher Brauchbarkeit in ihren Chargen belassen werden können, wenn sie als Stellvertreter im Dienste verbleiben.

w teyże prowincyi podać sobie każe wykaz wszystkich do zastępstwa zdatnych kapitulantów.

Z korpusu piionierów, z batalionu pontonierów, i z 5go pułku artyleryi, które potrzebnych do uzupełnienia ludzi z wszystkich dawnych konskrybowanych prowincyj otrzymuią, Jeneralna Komenda w Niższey Austryi podać sobie każe wspomniony wykaz, i zrobi z niego użytek przy rekrutowaniu w stołecznem mieście Wiedniu, gdzie ubieganie się o zastępców, większe iak w innych mieyscach będzie.

Tym, którzy takowego w służbie woyskowey znayduiącego się człowieka za siebie, iako zastępcę stawić chcą, należy do woli zostawić, udać się w tym celu bezpośrednio do dotyczącego pułku, batalionu lub korpusu, albo ieżeli takowe w kraiu nieznayduią się, także do stoiącego w prowincyi trzeciego batalionu albo Depot.

Podług reskryptu z dnia 6go Września r. b. K. 2669. mogliby w prawdzie tylko ci za zastępców przyiętymi być, którzy z końcem Października r. b. swoią kapitulacyię skończyli.

Dla zachęcenia takowych ludzi, aby także po skończoney pierwszey kapitulacyi w służbie pozostali, dozwala się na przyszłość:

1.) Że tacy za zastępców przyiętymi być mogą, którzy z końcem roku słonecznego, w którym rekrutowanie następuie, swoią kapitulacyą kończą.

2.) Że podoficerowie i podsierżanci (Gefreyte) szczególney zdatności, za zastępców przyięci będą, którym dopiero w roku słonecznym, po każdoczasowem rekrutowaniu następuiącym, czas służby wychodzi.

3.) Że nawet prości żołnierze, w temże samem położeniu znayduiący się, t. i którzy swoią kapitulacyę dopiero w roku po rekrutowaniu następuiącem kończą, już także za zastępców przyięci być mogą, ieżeli w szkolney nauce dobry postęp zrobili i w ogólności takie przymioty posiadaią, iakich od podoficera wymaga się; i

4.) że podoficerowie i podsierżanci szczególney zdatności w swoich szarżach zostawieni być mogą, ieżeli iako zastępcy w służbie pozostaną,

Nach den eben ausgesprochenen Grundsätzen dürfen mithin die sub 2 und 3 angeführten Leute, wenn sie auch erst bis letzten Dezember 1829 ihre Dienstzeit vollstrecken, schon bei der Rekrutirung im Jahre 1828 als Vertreter angenommen werden.

Es versteht sich übrigens von selbst, daß die neue Dienstzeit bei allen diesen Individuen erst von dem Tage an zu rechnen ist, an welchem sie ihre erste gesetzliche oder kontraktmässige Kapitulazion ausgedient haben.

20.

In chirurgische Offizinen und Apotheken darf kein Lehrling oder Gesell aufgenommen werden, der sich nicht auf einer inländischen Lehranstalt dem Schulunterricht unterzogen hat.

Damit die Aufnahme der Lehrlinge und Gesellen sowohl in den chirurgischen Offizinen als in den Apotheken, so wie ihre weitere wissenschaftliche Bildung nach der bestehenden Vorschrift geschehe, ist sämmtlichen Wundärzten, und Apotekern mit Beziehung auf die hierüber bestehenden Weisungen und Instrukzionen zu bedeuten, daß kein Lehrling und Gesell aufzunehmen ist, welcher nicht auf einer inländischen Lehranstalt dem vorgeschriebenen Normal- oder höheren Schulunterricht sich unterzogen hat, und darüber ausweisen kann.

Wovon die Kreisphysiker zur gehörigen Aufsicht in die Kenntniß zu setzen sind.

Gubernial-Dekret vom 15. Hornung 1828. Gub. Zahl 8739.

21.

Juden dürfen Häuser oder Hausgründe, welche in der Vorzeit schon einmahl im jüdischen Besitze waren, nicht wieder an sich bringen.

Die hohe Hofkanzlei hat aus Anlaß eines speziellen Falles verordnet, die Einleitung zu treffen, daß das den k. Kreisämtern bereits mit hierortiger Verordnung vom 22ten Februar 1811. Zahl 5735. kundgemachte hohe Hofkanzleide-

Podług dopiero wyrzeczonych zasad mogą zatém ludzie, pod 2. i 3. wspomnieni, chociaż byich czas służby dopiero z końcem Grudnia 1829 wychodził, iuż przy rekrutowaniu w roku 1828 za zastępców być przyięci.

Wreszcie rozumié się samo z siebie, że nowy czas służby u wszystkich tych osób, dopiero od tego dnia rachować się ma, w którym swoią pierwszą prawną lub umówioną kapitulacyę wysłużą.

20.

Do cyrulickich Oficyn i Apték żaden taki uczeń albo subjekt przyiętym być nie może, który w kraiowym naukowym Instytucie szkolnéy nauki nie słuchał.

Aby przyjmowanie uczniów i subjektów tak do cyrulickich oficin iako też apték, równie iak i ich dalsze naukowe wykształcenie podług istniacych przepisów działo się; wszystkim chirurgom i aptekarzom z odwołaniem się do istnących w tym względzie przepisów i instrukcyj nakazano być ma, aby żadnego ucznia i subjekta nie przyjmować, który w kraiowym naukowym instytucie przepisanéy normalnéy, albo wyższéy nauki szkolnéy nie słuchał, i z téyże wywieść się nie może.

O czém fizycy cyrkularni dla należytego nadzoru uwiadomieni być maią.

Dekret gubern. z dnia 15. Lutego 1828. do liczby gub. 8739.

21.

Żydzi nie mogą domów, albo placów na domy, które dawniéy iuż raz w posiadaniu żydów były, znowu nabywać.

Wysoka Kancelaryia nadworna zaleciła z powodu szczegółowego wypadku rozporządzenie wydać; aby dekret wysokiéy Kancelaryi nadworney z dnia 17go Stycznia 1811. l. 345—36., tuteyszém rozporządzeniem z dnia 22.

kret vom 17ten Jänner 1811. Zahl 345|36 womit bestimmt ist: „Es könne der Auslegung, wienach ein Jude ein Haus oder einen Hausgrund wieder an sich bringen könne, wenn dieses Haus oder dieser Hausgrund in der Vorzeit schon einmahl im jüdischen Besitze war, nicht statt gegeben werden,“ von den Kreisämtern, wenn es noch nicht geschehen seyn sollte, den Obrigkeiten der Städte und Märkte bekannt gemacht werden.

Die k. Kreisämter haben demnach ungesäumt das Erforderliche zu veranlassen.

Gubernial-Dekret vom 16 Februar 1828. Gub. Zahl 11028.

22.

Maaßregeln zur Vorbeugung der Uiberfüllung des allgemeinen Krankenhauses.

Die Uiberfüllung des allgemeinen Krankenhauses mit Kranken und der Andrang derselben dahin, machen ernstliche Maaßregeln nothwendig, welche schon in den bis nun bestehenden Vorschriften gegründet sind, und die sich auch auf die Umsicht bei der Aufnahme und Entlassung derselben, damit das Krankenhaus nicht mit chronischen Siechen, welche mehr ihrer Subsistenz als ihrer Heilung wegen die Aufnahme suchen, überlegt, und derselben Entfernung aus demselben zur gehörigen Zeit verfügt werde, gründen.

In Hinsicht der Aufnahme der Kranken ist stets und um so mehr bei eintretenden Winter, und dann meistens bei größeren Andrang der Kranken auch fest dabei stehen zu bleiben, damit Sieche und Unheilbare oder solche, die mehr aus Mangel der Subsistenz als wegen Krankheit die Unterkunft im allgemeinen Krankenhause ansuchen, nicht aufgenommen werden, von wem selbe auch immer dahin angewiesen werden.

In Hinsicht der thunlichen Entfernung der Kranken aus dem Krankenhause ist wohl überhaupt stets darauf zu dringen; jedoch ist in Hinkunft insbesondere mit Anfangs eines jeden Militärquartals der Gesundheitsstand eines jeden Kranken von der Krankenhaus-Direkzion und dem betreffenden Ordinarius zu würdigen, und die Einleitung mit Intervenirung des hierortigen k. k. Kreisamtes zu treffen, damit solche unheilbare und sieche Kranke, wenn deren An-

Lutego 1811. do L.5735 c. k. Urzędom cyrkułowym iuż ogłoszony, którym przepisano: »że wykład, iakoby żydowi dóm albo grunt czyli plac na dóm, ieżeli takowy dóm albo grunt dawniey iuż raz w posiadaniu żydowskim był, znowu nabywać wolno, mieysca mieć nie może:« przez c. k. Urzędy cyrkułowe, ieżeliby to ieszcze nie stało się, Zwierzchnościom miast i miasteczek obwieszczony został.

C. K. Urzędy cyrkułowe maią zatém niezwłocznie potrzebne rozporządzenie uczynić.

Dekret gub. z d. 16. Lutego 1828. do liczby gub. 11028.

22.

Środki zopobiegaiące przepełnianiu choremi powszechnego szpitalu (w Lwowie).

Przepełnianie choremi powszechnego szpitalu i napływ chorych do niego wskazały, potrzebę przystąpienia do skutecznych środków, na istnących iuż dotychczasowych przepisach, posadę mających, które się niemniey i na rozwagę w przyjmowaniu i wypuszczaniu chorych gruntuią; mianowicie, aby szpital kalékami chronicznemi, co bardziey dla utrzymania swego, aniżeli dla wyleczenia się tam umieszczonymi być staraią się, nie był przepełniany, i by odprawienie ich ztamtąd w czasie przyzwoitym nakazane było.

Co do przyjmowania chorych zawsze, a tem bardziey przy nadchodzącey zimie i zwykłym większym napływie chorych tego się mocno trzymać należy, aby kaléki i nie do uleczenia, lub też tacy, co bardziey dla braku utrzymania, iak dla choroby o umieszczenie w szpitalu powszechnym doprasza się, przyymowani nie byli, od kogokolwiekby wreście tam przekazani byli.

Co do odprawy chorych ze szpitalu, ile się to da uczynić, należy wprawdzie na to zawsze nastawać w ogólności, wszelako na przyszłość, osobliwie z początkiem każdego ćwierćrocza woyskowego, Dyrekcyia szpitalu i właściwy ordynaryiusz stan zdrowia każdego chorego oznaczyć maią i za wpływem tuteyszego C. K. Urzędu Cyrkułowego postarać się, aby chorzy nie do uleczenia i kaléki, ieżeliby ich należący przyiąć i odebrać nie

gehörige dieselben nicht übernehmen und abführen, nach der Analogie des Patents vom 3ten November 1786 III. Abschnitt an ihre Gemeinde abgesendet werden, wornach von 2 zu 2 Meilen und rücksichtlich von Gemeinde zu Gemeinde die Fuhr zu leisten, und die tägliche Verpflegung nach Umständen, entweder die landesübliche Kost, oder jeder nach Hause zu befördernden Person über 15 Jahre pr. 3 kr. C. M. und jener bis 15 Jahre pr. 1 1/2 kr. C. M. von den Gemeinden zu verabfolgen ist.

Gubernial-Verordnung vom 22. Hornung 1828. Gub. Zahl 10299.

23.

Bestimmung der Diäten bei Geschäftsreisen städtischer Beamten.

Uiber die, wegen der Diäten städtischer Beamten, von hieraus gemachte Anfrage ist mit hohen Hofkanzlei-Dekrete vom 20ten September 1827. Zahl 24496. die Bestimmung herabgelangt: daß für den Fall, als städtische Beamte, Diäten, nach Klassen des Diäten-Schema für k. k. Staatsbeamte, aus der Kameralkasse ansprechen, oder wenn k. k. Staatsbeamte in städtischen Angelegenheiten reisen, ohnehin die hohe Hofkammer-Verordnung vom 22ten August 1825. die denselben mit hierortigen Erlaße vom 15ten September 1825. Zahl 45067. mitgetheilt wurde, und wornach in Folge a. h. Entschließung vom 1ten August 1825. die Diäten-Gebühren aller Klassen des oben gedachten Schema, um ein Fünftheil herabgesetzt worden sind, vom 1ten November 1825 als Richtschnur bestehe.

Was hingegen die besondere, mit dem hohen Central-Finanz-Hofkommissions-Dekrete vom 8ten Juni 1811. Z. 915 genehmigte, den k. Kreisämtern mit hierortigem Erlasse vom 22ten November 1811. Zahl 46922. mitgetheilte Ausmaaß, für städtische Beamte, und die städtische Dienerschaft bei Reisen in städtischen Angelegenheiten betrifft, so habe es bei der erwähnten Ausmaaß, jedoch mit der sich von selbst verstehenden Redukzion auf die Hälfte der Beträge in Convenzions-Münze, mit dem Beisatze zu verbleiben, daß in jenen Fällen, wo wegen Unzulänglichkeit des städtischen Fonds, die Besoldungen und Pensionen, nur mit einem Perzental-Abzuge bezahlt werden können, ein

choieli, podług myśli Patentu z dnia 3go Listopada 1787, oddziału III. do swoich gmin odesłani byli; podług czego co 2 mile od gminy do gminy podwoda daną, a codzienne utrzymanie podług okoliczności przez żywienie w kraiu zwykłe, alboteż przez płacenie każdey osobie do domu odsełaney więcey 15 lat wieku maiącey po 3 kr. m. k. do lat 15 po 1 1/2 kr. m. k. od gmin dawane być ma.

Rosporządzenie Gubern. z dnia 22. Lutego 1828 do liczby 10299.

23.

Ustanowa dyurn dla Urzędników mieyskich w podróżowaniach urzędowych.

Na uczynione z tąd względem dyurn dla urzędników mieyskich pytanie, dekretem wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 20go Września 1827 Nro. 24496. postanowiono; że na ten przypadek, ieżeli urzędnicy mieyscy, o dyurny podług klass schematu dyurnowego dla c. k. urzędników kraiowych upominaią się, albo ieżeli c. k. urzędnicy kraiowi w interesach mieyskich podróżuią, — oprócz tego rozporządzenie wysokiey Kamery nadworney z dnia 22. Sierpnia 1825, które urzędom cyrkułowym dekretem tuteyszym z dnia 15. Września 1825 do liczby 44067. udzielone zostało, i podług którego w skutku naywyższey uchwały z dnia 1. Sierpnia 1825 dyurny wszystkich klass wyżey wspomnionego schematu o piątą część zmnieyszone zostały, — zacząwszy od 1go Listopada 1825 za prawidło służy.

Co się zaś osobnego, wysokim dekretem centralney finansowey Komissyi z dnia 8. Czerwca 1811. Nro. 915. potwierdzonego i c. k. Urzędom cyrkułowym, rozporządzeniem tuteyszem z dnia 22. Listopada 1811 pod liczbą 46922. udzielonego wymiaru dyurn dla mieyskich urzędników i dla sług mieyskich przy podróżowaniach w interasach mieyskich tyczy; to przy wspomnionym wymiarze, iednak z maiącą się rozumieć samą z siebie redukcyą na połową ilości w monecie konwencyiney z tym dokładem pozostać należy, że w tych przypadkach, gdzie dla niewystarczania funduszu mieyskiego zapłata czynney

verhältnißmäßig gleicher Abzug, auch an den auf die Hälfte reduzirten Diäten-Beträgen, einzutreten habe.

Wovon die unterstehenden Magistrate mit dem Bedeuten zu verständigen sind, daß diese hohe Anordnung auch sogleich in Vollzug gesezt werde.

Gubernial-Dekret vom 3. März 1828. Gub. Zahl 17790.

24.

Vorschrift wegen Stemplung der mit dem Strassenbau-Unternehmern wegen Bauzeugs-Ausleihung abzuschließenden Verträge.

Die k. k. Strassenbau-Direkzion hat unterm 19ten Mai 1827. Zahl 2737. anher die Anfrage gemacht: welchen Stempel die mit den Strassenbau-Unternehmern, wegen Bauzeugs-Ausleihung abzuschließenden Verträge haben müßen?

Hierüber wird derselben bedeutet, daß dergleichen Verträge nach dem allerhöchsten Stempelpatente vom 5ten Oktober 1802. §. 20. Litt. d. und §. 21. Litt. s. entweder nach der Eigenschaft des Ausstellers, wenn nämlich der Werth des Kontraktes nicht bestimmt werden kann, oder nach dem Geldwerthe, wenn solcher bestimmt ist, gestempelt werden müssen.

Uibrigens wird bemerkt, daß der Werth des auszuleihenden Bauzeugs in den dießfälligen Verträgen fast durchgehends ersichtlich ist, daß daher der Stempel bei den erwähnten Verträgen nach diesem Werthe genommen werden müße, und daß somit der Stempel nach der Eigenschaft des Ausleihers bei den in der Rede stehenden Kontrakten nur äußerst selten eintreten könne.

Wovon die k. Kreisämter zur Wissenschaft, und Darnachachtung in vorkommenden Fällen verständiget werden.

Gubernial-Dekret vom 15. März 1828. Gub. Zahl 11287.

służby (salaria), i pensye tylko z odciąganiem procentu wypłacane być mogą, proporcyonalnie podobne odciąganie, także przy zredukowanych na połowę dyurnach, mieysce mieć powinno.

O czém podwładne Magistraty z tym dodatkiem zawiadomić należy, że to wysokie rozporządzenie także natychmiast w działanie wstępuie.

Dekret gub. z dnia 5go Marca 1828. do liczby 17799.

24.

Przepis względem stemplowania kontraktów, z przedsiębiercami około budowy dróg o wypożyczenie narzędzia budowniczego.

C. K. Dyrekcyia drogowa uczyniła pod dniem 19. Maia 1827. do liczby 2737. zapytanie, iakim stemplem kontrakty z przedsiębiercami około budowy dróg o wypożyczenię narzędzi budowniczych, opatrzone być maią?

Na to otrzymała w odpowiedź: że takowe kontrakty podług naywyższego patentu z dnia 5go Października 1802 §. 20. Lit d., i §. 21. Lit. S., albo podług stanu kontrahenta, ieżeli wartość w kontrakcie oznaczoną być nie może, albo też podług wartości pieniężnéy, ieżeli takowa oznaczona iest, stemplowane być muszą.

Wreszcie czyni się uwaga, że wartość pożyczyć się maiących narzędzi budowniczych właśnie zawsze wykazana iest, że zatem stempel na wspomnione kontrakty podług téyże wartości wzięty być musi, i że użycie stemplu podług stanu pożyczaiącego do wzmiankowanych kontraktów tylko bardzo rzadko mieysce mieć może.

Co c. k. Urzędóm cyrkułowym do wiadomości i zachowania w wydarzaiących się przypadkach oznaymionem zostaie.

Dekret gub. z dnia 15go Marca 1828. do liczby gub. 11287.

25.

Ob selbst militärpflichtige Stellvertreter, Unterthanen derselben Dominien seyn müssen, wie die zu vertretenden — dann Bestimmung des Alters rekrutirungspflichtiger Stellvertreter.

Uiber die Frage: ob derjenige Stellvertreter der selbst militärpflichtig ist, ein Unterthan desselben Dominiums seyn müsse, wie der zu Vertretende; oder ob er einem andern Dominium unterthänig seyn könne, hat die hohe k. k. Hofkanzlei mit Dekret vom 14ten Hornung 1828. Zahl 3317. Folgendes anher bedeutet:

Es sey weder in der neuen Rekrutiruns-Instrukzion, noch in einer der nachträglich erlassenen Verordnungen ausgesprochen, daß der Vertreter demselben Dominium unterthänig seyn, oder zu dessen Konscripzionsbezirke gehörn, oder aus demselben Kreise, oder aus derselben Provinz gebürtig seyn, müsse, wie derjenige der sich vertreten läßt.

Daß zwar nach dem §. 7. der neuen Rekrutirungs-Vorschriften, noch nicht gediente und rekrutirungspflichtige Individuen welche bereits 25 Jahre alt sind, als Vertreter nicht gestellt werden dürfen, bei welcher Bestimmung von der Voraussetzung ausgegangen wurde, daß in Friedenszeiten die Nothwendigkeit nicht eintreten werde, Individuen aus der Altersklasse von 25 Jahren, folglich die siebente Altersklasse, zur Deckung des Bedarfs an Rekruten beiziehen zu müssen.

Da sich aber bei der letzten Rekrutirung der Fall ergeben hat, daß nicht nur Leute von der Altersklasse von 25 Jahren, sondern von höheren Altersklassen gestellt wurden, und da dieser Fall sich auch bei den folgenden Rekrutirungen ergeben kann, so findet die k. k. Hofkanzlei im gemeinschaftlichen Einvernehmen mit dem k. k. Hofkriegsrathe nachträglich zu verordnen, daß nicht gediente und rekrutirugspflichtige Individuen in dem Alter von 25 Jahren, oder auch ältere Leute bis 29 Jahre, nur dann als Vertreter angenommen werden dürfen, wenn die betreffenden Konskripzions-Obrigkeiten, ihr Rekrutenkontingent aus den jüngeren Altersklassen bereits vollständig gestellt haben.

25.

Czy zastępcy, sami do służby woyskowéy obowiązani, poddanymi tych samych Dominiów być muszą, co i zastępcami wyręczaiący się, i oznaczenie wieku zastępców przez się do zaciągu obowiązanych.

Na zapytanie: czyli zastępca co sam do woyska obowiązany, poddanym tego samego Dominium być musi, co i zastąpionym być maiący, lub czy także innego Dominium poddanym być może, wysoka C. K. Kancelaryia nadworna Dekretem z dnia 14go Lutego 1828 do L. 3317 wyrzekła co następuie:

Ani w nowéy Instrukcyi rekrutowania, ani w rosporządzeniach dodatkowo wyszłych nie postanowiono, iż zastępca ma być poddanym tego samego Dominium lub do tego samego obwodu konskrypcyjnega należyć, alboteż z tego samego Cyrkułu lub z tey saméy Prowincyi być rodem, co i zastępowany.

Że wprawdzie podług §. 7. nowych przepisów rekrutowania, ci, co ieszcze nie służyli a do woyska obowiązanymi są, i 25 lat wieku liczą, jako zastępcy stawionymi być nie powinni, co w tem mniemaniu ustanowiono, że w czasie pokoiu nie zaydzie potrzeba ludzi z klassy wieku lat 25, a zatém z siódméy klassy wieku na załatwienie potrzebnéy ilości rekrutów, wybierać.

Gdy się zaś podczas ostatniego naboru wydarzyło, że nie tylko z klassy wieku lat 25, ale i z wyższych klass stawiani byli, i gdy się to samo i przy następnych naborach wydarzyć może, przeto C. K. nadworna Kancelaryia za spólnem porozumieniem się z C. K. nadworną Radą wojenną, postanowiła dodatkowo rosporządzić, iż ci, co nie służyli a do zaciągu woyskowego obowiązani są w wieku lat 25, albo też i starsi aż do lat 29, wtenczas tylko na zastępców przyięci być mogą, gdy właściwe Zwierzchności konskrypcyjne swóy naborczy kontyngent, ludźmi z klass wieku młodszego iuż uzupełniły.

Durch diese Bestimmung wird allen Beschwerden von Seite der Konskripzions-Obrigkeiten vorgebeugt, da denselben sodann durch die Vertretung kein Mann entzogen wird, welchen sie auf ihr Kontingent selbst noch stellen könnten.

Wovon die k. k. Kreisämter zur genauen Nachachtung und weiteren Bekanntmachung der unterstehenden politischen Behörden in die Kenntniß gesetzt werden.

Gubernial-Dekret vom 5. März 1828. Gub. Zahl 15105.

26.

Das Uibereinkommen der Fleischer mit den Privat-Partheien wegen Ausschrottung eines bessern Fleisches, gegen eine höhere als die tariffmässige Zahlung, wird untersagt.

Nachdem bei Festsetzung der Fleischtaxe keineswegs auf die bessere Gattung des Fleisches Rücksicht genommen wird, und vielmehr als Fleisch, nur von guter Qualität, ohne irgend einen Unterschied zwischen den Partheien machen zu dürfen, zum Verkaufe ausgestellt werden soll; so ist vermög hohen Hofkanzleidekrets vom 13ten Dezember v. J. Zahl 31685. das wechselseitige Uibereinkommen, der Privatpartheien und der Fleischer, damit ihnen die letzteren um einen höheren Preis als die Tariffe ist, ein besseres Fleisch liefern, schon an und für sich strafbar erklärt, und jedesmal als eine Uibertretung der Tariff zu behandeln angeordnet worden.

Diese hohe Anordnung wird hiemit zur allgemeinen Kenntniß und Nachachtung aller Fleischer und der Privat-Partheien, dann der die Tariff-Uibertretung behandelnden Obrigkeiten gebracht.

Gubernial-Kundmachung vom 6. März 1828. Gub. Zahl 14848.

27.

Wie sich wegen Verleihung der Stellfuhren-Befugniße zu benehmen sey.

Seine k. k. Majestät haben bereits auf Veranlassung früherer Beschwerden der Postmeister mit allerhöchster Entschließung vom 12ten April 1824 zu erkennen geruhet, die Ein-

Tém postanowieniem zapobiega się wszystkim skargom Zwierzchności konskrypcyjnych, gdy przez zastąpienie żaden więcey naborowy onym oderwanym niebędzie, któregoby na swóy kontyngent same ieszcze stawić mogły.

O czém C. K. Urzędy Cyrkułowe, dla ścisłego zachowania i dalszego ogłoszenia podrzędnym sobie Urzędóm, zawiadamione zostaią.

Dekret gubern. z dnia 5go Marca 1828. do liczby gub. 15105.

26.

Zakaz umawiania się rzeźników ze stronami o wyrąbywanie lepszego mięsa za większą płacę, od téy, która Taryfą ustanowiona iest.

Ponieważ przy stanowieniu ceny mięsa nie ma bynaymniey względu na lepszy gatunek iego, owszem, ponieważ wszystkie mięso tylko z dobrego gatunku, bez robienia iakowey między stronami różnicy, na przedaż wystawione być ma; dla tego wysoka nadworna Kancelaryia dekretem z d. 13. Grudnia r. z. do liczby 31685, wzaiemną umowę między stronami a rzeźnikami o dostarczanie lepszego mięsa za cenę większą iak Taryfa stanowi, iuż samą z siebie za podpadaiącą karze uznała, i każdą razą, iako przekroczenie Taryfy traktować nakazała.

To wysokie rozporządzenie podaie się ninieyszém do powszechnéy wiadomość dla zachowania się wszystkich rzeźników i stron, tudzież Zwierzchności, które przekroczenia Taryfy rozpoznaią.

Uwiadomienie gub. dnia 6go Marca 1828 do liczby 14848.

27.

Jak z nadawaniem uprawnień na stóyki postępować należy.

Jego C. K. Mość iuż z powodu dawnieyszych zażaleń przez pocztmistrzów wniesionych, raczył naywyższem postanowieniem z dnia 12go Kwietnia 1824 wyrzec, iż

ziehung der Stellfuhr-Befugniße finde nicht Statt, sondern es sey sich bei Verleihung derselben lediglich nach den bestehenden Gewerbsvorschriften zu achten, auf deren genaue Beobachtung, so wie auf jene der polizeilichen Verfügungen strenge zu halten sey.

Uiber ein neuerliches, der a. h. Bezeichnung gewürdigtes Gesuch, der an der Strasse zwischen Wien und Prag befindlichen Postmeister, haben Seine Majestät unterm 25. d. M. zu entschließen geruhet, es sey kein Grund von den frühern a. h. Erkenntniße abzugehen, die Postmeister seyen daher mit ihrer Vorstellung zurückzuweisen.

Die k. k. Kreisämter werden in Folge hohen Hofkammer-Dekretes vom 28ten Jänner d. J. Zahl 2294. mit Bezug auf die hierortigen Weisungen vom 15ten und 26ten Mai 1824. Zahlen 23973. und 29543. erinnert, strenge darauf zu sehen, daß nicht allein bei Verleihung solcher Gewerbe dieser früheren a. h. Entschließung Genüge geschehe, sondern auch fernerhin die betreffenden Stellfuhren-Inhaber in polizeilicher Hinsicht sorgfältig überwacht werden.

Gubernial-Verordnung vom 7. März 1828. Gub. Zahl 11043.

28.

Herstellung der Brunnen und Beseitigung des Wassermangels in den Kavalleriestazionen.

Da der Landesstelle von Seite des k. k. General-Militär-Commando verschiedene Beschwerden des k. k. Militärs, und besonders der auf dem Lande dislozirten Kavallerie-Regimenter über den Mangel an Wasser, und über den schlechten Zustand der Brunnen zugekommen sind; so haben die k. k. Kreisämter auch diesen in sanitäts- und polizeilichen Beziehungen wichtigen Punkt der öffentlichen Aufsicht einer besondern Aufmerksamkeit zu würdigen, und in so ferne sich diese Mängel irgendwo bewähren, nach der am 18ten Jänner 1805. Zahl 1301. bekannt gemachten Vorschrift das Amt zu handeln, zugleich aber auch dafür zu sorgen, damit jede aus angeblichen Wassermangel herrührende Belästigung der Einwohner mit Zuführen oder Zutragen des Wassers nach der Gubernial-Verordnung vom 27ten Juni 1804. Zahl 24971. verhühtet werde.

Gubernial-Dekret vom 8. März 1828. Gub. Zahl 11537.

uchylenie uprawnień na stóyki mieysca nie ma, ale przy nadawaniu takowych podług istnących przepisów o zarobkowaniu postępować i na ścisłem onych, iako i policyynych rozporządzeń zachowaniu, zasadzać się należy.

Na późnieyszą prośbę pocztmistrzów przy gościńcu między Wiedniem a Pragą znayduiących się, która naywyższą sygnaturą naznaczoną została, raczył N. Pan pod dniem 25. b. m. postanowić, że niema żadnego powodu od dawniéyszego naywyż. zawyrokowania odstępować, że przeto pocztmistrze ze swoiem przedstawieniem bez skutku odprawieni być maią.

C. K. Urzędy Cyrkułowe w skutek Dekretu wysokiéy Kamery nadworněy z dnia 28. Stycznia r. b. do liczby 2294, z odwołaniem się do tuteyszego nakazu z d. 15. i 26. Maia 1824 do liczby 23973 i 29543, czynią się uważnemi, aby nadtem ściśle czuwały, by nietylko przy nadawaniu takich zarobkowania uprawnień owemu dawniéyszému naywyższemu rozporządzeniu zadosyć się stało, ale także i na przyszłość właściciele stojek we względzie policyjnym ścisłemu nadzorowi podlegali.

Rozporządzenie gub. z dnia 7go Marca 1828 do liczby 11943.

28.

Budowanie studzien i zapobieżenie niedostatkowi wody w stacyiach jazdy.

Gdy różne skargi C. K. woyska, osobliwie zaś rozłożonych po wsiach pułków jazdy o brak wody i zły stan studzien ze strony C. K. jenerałnéy Komendy woyskowey do tuteyszego Rządu kraiowego nadesłane zostały; przeto C. K. Urzędy cyrkułowe zwrócić maią szczególną uwagę na ten, we względzie zdrowia i policyi ważny przedmiot publicznego dozoru, i iak daleceby ten niedostatek w mieyscach iakowych okazał się, podług przepisu pod d. 18. Stycznia 1805. do liczby 1301 ogłoszonego, Urząd pełnić maią, oraz się o to starać, aby każda z powodu doniesionego braku wody wynikaiąca dla mieszkańców dolegliwość, przez dowożenie lub donoszenie wody wedle rozporządzenia gubernialnego z d. 27. Czerwca 1804. do liczby 24971. uchyloną była.

Dekret gubern. z dnia 8go Marca 1828 do liczby gub. 11537.

29.

Wie sich bei Urlaubsgesuchen der Magistrats-Beamten auf dem Lande zu benehmen sey.

Als Richtschnur bei Urlaubsgesuchen der Magistratsbeamten auf dem Lande, ist von Seite der hohen Hofkanzlei im Einverständniße mit der k. k. obersten Justizstelle unterm 12ten März 1812. an das böhmische und mährisch-schlesische Gubernium Nachstehendes verfügt worden:

1) Kein Rath oder anderer Magistratsbeamte kann sich ohne Erlaubniß von seinem Dienstorte entfernen. Diese Erlaubniß kann ihm der Bürgermeister auf 14 Tage, ohne weitere Anfrage ertheilen, der Bürgermeister selbst aber, muß die Erlaubniß bei dem Kreisamte ansuchen.

2) Wird ein Urlaub auf längere Zeit als 14 Tage verlangt, so muß das Gesuch bei dem Bürgermeister eingebracht, von diesem aber solches mit seinem Gutachten an das Kreisamt einbegleitet werden, welches nach Gestalt der Umstände einen Urlaub auf einen ganzen Monat ertheilen kann.

3) Wird der Urlaub über eine Monatsfrist angesucht, so muß das Gesuch von dem Kreisamte an die Landesstelle einbefördert werden, welche den Urlaub nach den bestehenden Vorschriften entweder selbst ertheilet, oder sich darüber, wenn der Urlaub einen Justizmann betrifft, mit dem Appellazionsgerichte einversteht, oder das Gesuch in Fällen, die dazu geeignet sind, nach Hofe einbegleitet.

4) Wenn es nöthig ist, wegen derlei Beurlaubungen einen Substituten zu bestellen, muß der Beurlaubte sich mit ihm der Kosten wegen, einversiehen, und seine Erklärung beibringen, daß er seine Stelle während seiner Abwesenheit versehen wolle, wobei es sich von selbst versteht, daß der Substitut, zur Substituzion geeignet sein müße.

Uiberhaupt ist

5) Bei derlei Beurlaubungen darauf zu sehen, daß der Gang der Geschäfte nicht unterbrochen werde.

Diese Vorschrift ist mit hohen Hofkanzleidekret vom 11. Februar d. J. Zahl 3199. im Einverständniß mit dem k. k. obersten Justizstelle auch auf Galizien ausgedehnt worden, und es wird solche daher den k. Kreisämtern zur

29.

Jak przy prośbach o urlop urzędników magistratualnych na prowincyi postępować należy.

Wysoka c. k. Kancelaryia nadworna za porozumieniem się z c. k. naywyższą Instancyią sprawiedliwości, wydała pod dniem 12. Marca 1812. do czeskiego i morawsko-śląźkiego Gubernium następujący przepis, który przy prośbach o urlop urzędników magistratualnych na prowincyi za prawidło służyć ma.

1.) Żaden radca, ani inny urzędnik magistratualny nie może bez pozwolenia z mieysca swojego urzędu oddalać się. To pozwolenie może mu Burmistrz na 14 dni bez dalszego odnoszenia się udzielić; sam zaś Burmistrz Urząd cyrkułowy o pozwolenie prosić powinien.

2.) Chce kto mieć urlop na dłuższy czas, iak dni 14 na ów czas prośbę o to do Burmistrza podać należy, który takową z opinią swoią do Urzędu cyrkułowego przeszle, poczem Urząd cyrkułowy podług okoliczności urlop na cały miesiąc udzielić może.

3.) Jeżeli o urlop na dłużey iak na miesiąc proszono, na tenczas Urząd cyrkułowy prośbę do Rządu kraiowego prześle, który urlop podług istnących przepisów albo sam udzieli, albo w tym względzie, ieśli urlop urzędnika sądowego tycze się, z sądem appellacyinym porozumie się, lub też prośbę w przypadkach do tego powoduiących Dworowi przedłoży.

4.) Gdyby z powodu dania urlopu zastępcy (substytuta) potrzeba było, iadąoy za urlopem z substytutem względem kosztów porozumieć się i tegoż oświadczeniem wywieść się powinien, że ten iego mieysce podczas niebytności zastępować chce, przy czem samo z siebie rozumie się, że substytut do zastępowania mieysca zdolnym być musi.

W ogólności zaś

5.) przy udzielaniach urlopów na to uważać należy, aby tok interessów przerwany nie był.

Powyższy przepis dekretem wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 11. Lutego r. b. do liczby 31199. za porozumieniem się z c. k. naywyższą Instancyią sprawiedliwości, także na Galicyą rozciągnionym został, dla tego więc takowy c. k. Urzędom cyrkułowym do przyszłego

künftigen genauen Darnachachtung und Verständigung der dortigen Magisträte hiemit bekannt gemacht.

Um übrigens allen Mißbräuchen, welche durch den, den Magistratsvorstehern, und den Kreisämtern hiedurch eingeräumten größeren Wirkungskreis hier und dort entstehen können, gleich im Anfange zu begegnen, wird festgesetzt, daß wenn sich der Fall ergeben sollte, daß einen und denselben Magistratsbeamten, vom Bürgermeister oder von dem Kreisamte jährlich mehr als Einmahl ein Urlaub ertheilt werden müßte, von jeder solchen wiederholten Bewilligung vom betreffenden Magistrate an das k. Kreisamt, und bezüglich vom letzteren an diese Landesstelle die jedesmalige Anzeige unter Begründung der ertheilten wiederholten Urlaubsbewilligung zu erstatten sey.

Gubernial-Verordnung vom 12. März 1828. Gub. Zahl 13337.

30.

Erneuerung der Vorschrift, daß jüdische Handelsleute ihre Handlungsbücher in deutscher Sprache zu führen haben.

Bei mehreren zollämtlichen Revisionen jüdischer Handlungsgewölber ist wahrgenommen worden, daß die Handlungsbücher von den Eigenthümern in jüdischer Sprache geführt werden.

Dieses Verfahren ist den ausdrücklichen Vorschriften, nämlich der Judenordnung vom 7ten Mai 1789. §. 35. und dem Kreisschreiben vom 18ten November 1814. Zahl 41633 entgegen. Die Zollbehörden sind dadurch außer Stand gesetzt, die vorschriftgemäße Uibersicht zu erlangen, ob die Handelsleute in ihrem Verkehr rechtlich vorgehen; und sich keine Uibertretung der bestimmten Vorschriften zu deren Umgehung zu schulden kommen lassen.

Die k. Kreisämter haben daher obige Vorschriften mit Beziehung auf das Patent vom 24ten September 1776. und der allgemeinen galizischen Gerichtsordnung §. 188. mit dem Beisatz zu erneuern, daß schon nach dem Inhalt des Patents vom 24ten September 1776. ein Handelsmann welcher die dießfällige Vorschrift nicht befolgt; noch eine genugthuende Buchhaltung geführt zu haben befunden werden wird; sich dadurch einen Handel zu führen selbst un-

ściśłego zachowania i zawiadomienia tameczných Magistratów nimieyszém ogłasza się.

Aby wreszcie wszelkim nadużyciom, które z nadanego przełożonym Magistratów i Urzędom cyrkułowym większego zakresu działania powstać mogą, zaraz na początku zapobiedz, ustanawia się, że w przypadku, gdyby temuż samemu urzędnikowi magistratualnemu od Burmistrza, lub od Urzędu cyrkułowego więcéy iak ieden raz urlop dany być musiał, o każdem takiem powtórzonem pozwoleniu urlopu dotyczący Magistrat Urzędowi cyrkułowemu i równie też Urząd cyrkułowy tuteyszemu Rządowi kraiowemu za każdą razą z przytoczeniem powodów danego powtórnie urlopu doniesienie uczynić ma.

Rozporządzenie gub. z d. 12. Marca 1828. do liczby gub. 13337.

30.

Odnowienie przepisu, że kupcy żydowscy swoie książki kupieckie w niemieckim ięzyku prowadzić maią.

Przy wielokrotnych cłowych rewizyiach sklepów żydowskich dostrzeżono, że właściciele towarów książki kupieckie w żydowskim ięzyku prowadzą.

To postępowanie sprzeciwia się wyraźnym przepisom, a mianowicie o żydach z dnia 7go Maia 1789. §.35. i Okolnikowi z d. 18. Listopada 1814. do liczby 41633. wydanemu. Urzędy cłowe nie mogą przez to otrzymać przepisaney ewidencyi, czyli kupcy w swoim handlu podług praw postępuią i czyli się przestąpienia ustanowionych przepisów, w celu zboczenia od onych, winnemi nie staią.

C. K. Urzędy cyrkułowe zatém powyższe przepisy z odwołaniem się do uniwersału z dnia 24. Wrzesnia 1776 i do §. 138. powszechney galicyjskiey ustawy sądowey z tym dokładem odnowić maią, że iuż podług treści patentu z dnia 24. Września 1776, kupiec, który tego przepisu nie dopełnia, i dostrzeżony będzie, iż zadowolniaiącego prowadzenia książek handlowych nie utrzymuie, sam się przez to za niezdolnego do prowadzenia handlu uznaie, albo podeyrzanym się staie, iż handel nie

fähig erklärt; oder daß er selben nicht mit reinen Absichten führe, verdächtig mache, und ein solcher nach der ausdrücklichen Anordnung des hohen Hofkanzleidekrets vom 6ten Juni 1806. Zahl 8407. von diesem Nahrungszweige um so mehr zu beseitigen sey, als demselben das Befugniß einer Handlung nur unter der Bedingung, daß er den dießfalls bestimmten Vorschriften Genüge leisten werde, verliehen worden ist.

Die Ortsobrigkeiten sind anzuweisen, sich in vorkommenden Fällen unnachsichtlich nach dieser Vorschrift zu benehmen.

Gubernial-Verordnung vom 13ten März 1828. Gub. Zahl 14082.

31.

Zu Rekruten-Assentirungen sollen Regimentsärzte selbst, und nur in deren Ermanglung besonders hiezu geeignete Oberärzte bestimmt werden. Aufstellung der Superarbitrirungs-Kommission und Bestimmung eigener Superarbitrirungs-Plätze.

Das k. k. General-Militär-Kommando hat auf hierortiges Ansinnen die Einleitung getroffen, daß zur Visitirung der Rekruten, wie es in den Vorschriften gegründet ist, die Regimentsärzte selbst, wenn sie sich im Orte befinden, und außer dem, bei Verhinderung oder Ermanglung derselben, so wie für die von der Stabsstazion des Regiments-Werbbezirks-Kommando getrennten Assentplätze, immer nur besonders hiezu geeignete und erfahrene Oberärzte bestimmt werden.

Um ferners den Dominien in Fällen, wo es sich um Superarbitrirung, nämlich um die Entscheidung über die Tauglichkeit der Rekruten handelt, wenn die Assentirungs-Kommissionen mit den stellungspflichtigen Dominien, oder auch unter sich in ihren Meinungen und Ansichten sich nicht vereinigen konnten, den Antrag der Superarbitrirung zu erleichtern; hat das k. k. General-Militär-Kommando vier Superarbitrirungs-Kommissionsplätze nämlich in Lemberg, Przemysl, Tarnow und Stanislawow bestimmt; worüber

w czystych zamiarach prowadzi, takowy przeto podług wyraźnego przepisu dekretu wysokiéy Kancelaryi nadworney z dnia 6. Czerwca 1806 do liczby 8407. od tego sposobu życia tém bardziey usuniętym być ma, ile że onemu prawo kupczenia tylko pod tym warunkiem nadane zostało, aby istuących w tym względzie przepisów dopełniał.

Zwierzchnościom mieyscowym polecić należy, aby w zachodzących przypadkach bez wszelkiego pobłażania podług tego przepisu postępowały.

Rozporządzenie gub. z dnia 13. Marca 1828. do liczby gub. 14082.

31.

Do przyjmowania (assentyrowania) rekrutów sami lékarze pułkowi, i tylko w braku tychże, osobliwie usposobieni do tego nadlekarze wyznaczeni być powinni. Ustanowienie Komissyy o zdolności do służby wyrokuiących (superarbitracyjnych) i wyznaczenie własnych mieysc do superarbitrowania.

C. K. jeneralna Komenda woyskowa na tuteysze żądanie rozporządziła, że do oglądania (wizyi) rekrutów, na przepisach zasadzaiącego się, sami lekarze pułkowi, ieżeli w mieyscu znayduią się, inaczey zaś podczas zatrudnienia lub w braku tychże, równie, iak dla mieysc assentyrunku, od stanowiska sztabu pułkowey werbowniczey Komendy odłączonych, zawsze tylko szczególnie do tego usposobieni i doświadczeni nadlékarze, przeznaczeni być maią.

Aby zaś Dominiiom w tych przypadkach, gdzie rzecz o superarbitrowanie, to iest o rozstrzygnienie zdatności rekrutów idzie, gdyby Komissyie assentyrunkowe z Dominiiami, do stawienia rekrutów obawiązanemi, albo też między sobą w swoich zdaniach i widokach zgodzić się nie mogły, propozycyią do superarbitrowania ułatwić, c. k. jeneralna Komenda woyskowa wyznaczyła cztery mieysca na Komissyie do superarbitrowania, iako to: we Lwowie, w Przemyślu, Tarnowie i Stanisławowie,

das k. Kreisamt aus der Beilage ersehen wird, welche Assentplätze jeder dieser 4 Superarbitrirungs-Kommissionen zugewiesen worden sind.

Bei jeder dieser Superarbitrirungs-Kommission hat der Herr Kreishauptmann des Superarbitrirungs-Standpunktes und der Kreisphysikus gegenüber dem Militärarzte beizuwohnen, und ist sich nach den Entscheidungen dieser Superarbitrirungs-Kommission auf das genaueste zu benehmen, und wenn sonach von der Kommission ein Rekrut für tauglich oder untauglich befunden wird, darf keine weitere Untersuchung desselben mehr Statt finden, sondern dem Ausspruche dieser Kommission muß sich ohneweiters unterzogen werden.

Nachdem das k. k. General-Militär-Kommando hiernach militärischer Seits das Nöthige bereits erlassen hat; werden auch die k. Kreisämter sich nach dieser gemeinschaftlich getroffenen Einleitung genau benehmen, und die Stellungs-Obrigkeiten davon verständigen.

Gubernial-Dekret vom 13ten März 1828. Gub. Zahl 14918.

Verzeichniß

über die für nachstehende Werbbezirks-Kommanden und Assentplätze bei der für das J. 1828. angeordneten Rekrutirung in etwa vorkommenden zweifelhaften Fällen, rücksichtlich der Tauglichkeit oder Untauglichkeit der Rekruten aufgestellten Superarbitrirungs = Kommission.

Werbbezirks-Kommanden	Assentplätze	Benennung und Standpunkt der Superarbitrirungs- Kommissionen bei welchen die zweifelhaften Rekruten vor ihrer Assentirung vorgestellt werden können.
Benheim	Sambor	Bei dem Bezirks-Kommando in Przemysl.
	Przemysl	Bei der General = Kommando Superarbitrirungs = Kommission. in Lemberg.
Mazzuchelly	Rzeszow	Bei dem Divisions - Kommando in Tarnow.
	Jaslo	
Don Pedro	Sanok	
	Przemysl	Bei der General - Kommando Superarbitrirungs - Kommission in Lemberg.
Hohenegg	Sandez	Bei dem Divisions - Kommando in Tarnow.
	Bochnia	
Strauch	Brzezan	Bei der General - Kommando Superarbitrirungs - Kommisson in Lemberg.
	Złoczow	
	Stry	
Nugent	Lemberg	
	Zolkiew	
Würtemberg	Tarnow	Bei dem Divisions - Kommando in Tarnow.
	Jaslo	
Watlet	Czortkow	Bei dem Bezirks - Kommando in Stanislawow.
	Kolomea	
Fürstenwärter	Wadowice	Bei dem Divisions - Kommando in Tarnow.
	Bochnia	
Weyder	Stanislawow	Bei der General - Kommando Superarbitrirungs - Kommission in Lemberg.
	Stry	
	Sambor	Bei dem Bezirkskommando in Przemysl.
Bianchy	Złoczow	Bei der General - Kommando Superarbitrirungs - Kommission in Lemberg.
	Tarnopol	Bei dem Brigade - Kommando in Sanislawow.

(Zu Pag. 70 Sig. (F.)

W y k a z

Ustanowionych Komissyj superarbitracyjnych dla poniższych Komend werbowniczych i placów assentyrunkowych przy nakazaném za rok 1828 rekrutowaniu w zayść mogących wątpliwych przypadkach względem zdatności lub niezdatności rekrutów.

Komendy powiatów werbowniczych	Mieysca assentyrunku	Nazwanie i stanowisko Komissyi superarbitracyinych, do których rekruci wątpliwości podpadaiący przed ich assentyrunkiem stawieni być mogą.
Bentheim	Sambor	Komenda powiatowa w Przemyślu.
	Przemysl	Komissyia superarbitracyina przy jeneralnéy Komendzie we Lwowie.
Mazzuchelly	Rzeszow	Komenda Dywizyi w Tarnowie.
	Jaslo	
Don Pedro	Sanok	
	Przemysl	Komissyia superarbitracyina przy jeneralnéy Komendzie we Lwowie.
Hohenegg	Sandec	Komenda Dywizyi w Tarnowie.
	Bochnia	
Strauch	Brzeżan	Komissyia superarbitracyina przy jeneralnéy Komendzie we Lwowie.
	Złoczow	
	Stryi	
Nugent	Lwów	
	Żółkiew	
Würtemberg	Tarnow	Komenda Dywizyi w Tarnowie.
	Jasło	
Watlet	Czortkow	Komenda powiatowa w Stanisławowie.
	Kołomyia	
Fürstenwärter	Wadowice	Komenda Dywizyi w Tarnowie.
	Bochnia	
Weyder	Stanisławow	Komissyia superarbitracyjna przy jeneralnéy Komendzie we Lwowie.
	Stryi	
	Sambor	Komenda powiatowa w Przemyślu.
Bianchy	Złoczow	Komissyia superarbitracyjna przy jeneralnéy Komendzie we Lwowie.
	Tarnopol	Komenda Brygady w Stanisławowie.

c. k. urząd cykułowy z allegatu wiadomość poweźmie, które mieysca assentyrunku do każdey z tych 4ch Komissyj superarbitruiących przeznaczone zostały.

Przy każdey z tych Komissyj superarbitruiących Starosta cyrkułowy stanowiska superarbitrowania, i fizyk cyrkułowy na przeciwko lekarza woyskowego obecnemi być maią, i podług rozstrzygnień teyże Komissyi superarbitruiącey nayściśley postępować należy; ieżeli zatém przez Komissyią rekrut za zdatnego lub niezdatnego uznanym zostanie, w tedy niemoże żadna dalsza rewizya tegoż mieć mieysca, ale owszem wyrokowi tey Komissyi bezwarunkowo uledz potrzeba.

Ponieważ c. k. jeneralna Komenda woyskowa podług tego z strony woyskowości potrzebne rozporządzenie iuż wydała, przeto także c. k. Urzędy cyrkułowe podług tych obopólnie wydanych przepisów ściśle postępować, i Zwierzchności rekrutów stawiące o tém uwiadomić maią.

Dekret gub. z dnia 13. Marca 1828 do liczby gub. 14916.

32.

Tagsatzung in gerichtlichen Gegenständen, welche den Magistraten inkorporirte Dominien betreffen, müssen beim Magistrat als Gerichtsstelle vorgenommen werden.

Aus Anlaß eines speziellen Falles ist man zur Kenntniß gekommen, daß theils Orten der irrige Grundsatz aufgestellt werde, daß die Ausübung der Gerichtsbarkeit in den der Gerichtsbarkeit eines Magistrats zugewiesenen Dominien, durch einen geprüften mit dem Wahlfähigkeitsdekret für das Richteramt versehenen Magistrats - Assessor, hinreiche, und daß die Vertretung der Dominikalgerichtspflege nicht per plenum Magistratum zu geschehen habe, daß folglich auch die Tagsatzungen im Orte des Dominii verhandelt werden müssen.

Nach der bestehenden Gerichtsverfassung muß bei den Magistraten durchgehends jeder gerichtliche Gegenstand collegialiter verhandelt werden, wozu wenigstens ein Vorsitzender, und 2 Beisitzer erforderlich sind, wenn daher die Gerichtspflege eines oder mehrerer Dominien einem Magistrate zugewiesen oder einverleibt ist, so versteht es sich von selbst, daß auch die Judizialgegenstände der einverleibten Dominien, bei den betreffenden Magistraten nur nach der den Magistraten vorgeschriebenen Verfahrungsart, nämlich gremialiter entschieden werden können; die Ausübung der Gerichtsbarkeit in den der Magistrats - Jurisdikzion zugewiesenen Dominien durch einen geprüften Magistrats-Assessor kann daher nicht genügen, und um so weniger, als einzelnen Magistratsbeamten die Besorgung der herrschaftlichen Justizgeschäfte ganz untersagt ist.

Aus dem Vorausgeschickten folgt weiter, daß Tagsatzungen in gerichtlichen Gegenständen, welche die dem Magistrate inkorporirten Dominien betreffen, bei dem Magistrate als Gerichtsstelle mit Ausnahme der, der Besorgung der Dominien eigentlich den Wirthschaftsämtern zugewiesenen Geschäfte des adelichen Richter - Amts vorgenommen werden müssen.

Welches hiemit zur allgemeinen Wissenschaft und Darnachachtung in vorkommenden Fällen den Kreisämtern mitgegeben wird.

Gubernial - Verordnung vom 14. März 1828. Gub. Zahl 3038.

32.

Komissye w przedmiotach sądowych, tyczących się Dominiów do Magistratów wcielonych, w Magistracie iako instancyi sądowéy przedsięwzięte być muszą.

Z powodu szczególnego przypadku doszła tu wiadomość; że w niektórych mieyscach mylną zasadę przyięto, iako, by wykonywanie sądownictwa w Dominiiach, do jurysdykcyi Magistratu wcielonych, przez examinowanego, dekretem obieralności (eligibilitatis) na urząd Sędziego, opatrzonego, dostateczném było, i iakoby zastępstwo sądownictwą dominikalnego przez cały Magistra- (per plenum Magistratum) wykonywane być nie powinno, a zatém też, iakoby komissye w mieyscu Dominii agitować się powinny.

Podług istnącey ustawy zaś, każdy przedmiot bez wyiątku w Magistracie zgromadnie (collegialiter) rozpoznawany być musi, do czego przynaymniey iednego prezyduiącego i dwuch zasiadaiących potrzeba; ieżeli zatém sądownictwo iednego lub więcey Dominiiów do Magistratu przyłączone albo wcielone iest, to rozumie się samo z siebie, że także przedmioty sądowe Dominiów wcielonych, w dotyczących Magistratach tylko podług procedury, dla Magistratów przepisaney, gremialnie rozstrzygane być mogą, i że zatém wykonywanie sądownictwa w Dominiiach, do jurysdykcyi Magistratu wcielonych, przez iednego tylko examinowanego Assessora magistratualnego tém mniey dostateczném być może, ile, że poiedynczym urzędnikom magistratualnym załatwianie dominikalnych interessów sądowych całkiem zakazane iest.

Z poprzedzaiącego następnie daléy, że Komissye w przedmiotach sądowych, które Dominiiów wcielonych do Magistratów tyczą się, w Magistracie iako instancyi sądowéy, wyiąwszy załatwianie spraw urzędu Sędziego szlachetnego, które Dominiom a właściwie urzędom ekonomicznym poruczone są, przedsięwzięte być muszą.

Co niniéyszém do powszechnéy wiadomości i zachowania w wydarzonych przypadkach Urzędom cyrkułowym polecono zostaie.

Rozporządzenie gub. z d. 14. Marca 1828. do liczby gub. 3088.

33.

Vorschrift wegen Aufnahme der Kranken in das lemberger allgemeine Krankenhaus.

Der Zweck der öffentlichen Krankenanstalten besteht eigentlich darin, daß in denselben nur solche Kranke eine Aufnahme finden, welche mit einer bedenklichen oder schweren Krankheit behaftet, eine besondere Pflege und Wartung bedürfen, die sie zu Hause unter den Ihrigen nicht haben können, oder welche wegen der Natur und des Charakters ihrer Krankheit, (worunter Geisteskranke, oder mit Eckel und Abscheu erregenden, jedoch heilbaren, oder mit ansteckenden Krankheiten Behaftete gehören) und wegen Enge des Raumes abgesondert werden müssen, oder welche endlich von einem wüthenden, oder der Wuth verdächtigen Hunde beschädigt wurden.

Solche Kranke also, welche mit einem an sich unbedeutenden vorübergehenden Krankheitsübel behaftet, welche viel mehr um einen Unterstand in einem Krankenhause zu finden, die Aufnahme in demselben suchen, welche daher sowohl aus der Natur ihrer Krankheit, als auch bei häuslichen günstigeren Umständen ihre Krankheit zu Hause zweckmäßig abwarten können, dann solche Kranke, welche an unheilbaren Uibeln leiden, und als solche schon einmahl aus einer Krankenanstalt entlassen wurden; sind zur Aufnahme in eine öffentliche Krankenanstalt, also auch zur Aufnahme in das hierortige allgemeine Krankenhaus nicht geeignet.

Um aber auch diesen Kranken, welche diese Aufnahme nicht ansprechen können, und dennoch arm oder unvermöglich sind, die nöthige ärztliche Hülfe zu Hause zu verschaffen, besteht hierorts das städtische Sanitätspersonale, nämlich der erste und zweite Stadtphysikus, der erste und zweite Stadtwundarzt, dann die vier Viertelwundärzte, die nach ihrer Verpflichtung verbunden sind, allen hierortigen armen Kranken, welche sich bei ihnen um ärztliche Hülfe melden, oder ihnen gemeldet werden, unentgeldlich und unweigerlich den ärztlichen Rath zu ertheilen, und selbe in ihren Wohnungen zu besuchen.

Damit aber solchen armen Kranken von diesen Aerzten und Wundärzten auch die nöthigen Arzneien unentgeldlich verordnet werden, und somit die Kranken selbe aus der Apotheke ohne Bezahlung erhalten, ist es nothwendig, daß

33.

Przepis względem przyjmowania chorych do powszechnego szpitalu lwowskiego.

Cel właściwy szpitalów, czyli publicznych zakładów dla chorych iest ten, aby w nich tacy tylko chorzy przyjmowani byli, którzy niebezpieczną lub ciężką chorobą złożeni, szczególney staranności i usługi potrzebuią, a którey w domu u swoich mieć nie mogą; albo też tacy, którzy z natury i charakteru choroby, (do których obłąkani na umyśle lub chorobą, wstręt i obrzydliwość wzniecaiącą, iednakże do wyleczenia usposobioną, alboteż zaraźliwą złożeni, należą), i dla szczupłości mieysca odosobnionymi być muszą; alboteż nakoniec i tacy, którzy od psa wściekłego, lub o wściekliznę podeyrzanego pokąsani zostali.

Tacy więc chorzy, którzy zapadli w słabość, samą w sobie mało znaczącą i przemiiaiącą; którzy raczey dla znalezienia w szpitalu przytułku, o przyięcie siebie do niego staraią się, którzy zatém tak z natury choroby, iakoteż przy lepszych okolicznościach domowych, chorobę w domu wytrzymaćby mogli; wreście chorzy, których słabości nie są do wyleczenia, i którzy już raz iako tacy ze szpitalu wypuszczeni; do przyięcia w publiczne zakłady dla chorych, a tém samém i do tuteyszego szpitalu powszechnego kwalifikacyi nie maią.

Aby iednak i takim chorym, którzy umieszczenia rzeczonego żądać nie mogą, a iednak ubogimi są lub niezamożnymi, podać ratunek lekarski w domu, ustanowieni są tym końcem mieyscowi Urzędnicy zdrowia: 1szy i 2gi Fizyk mieyski, 1szy i 2gi Chyrurg mieyski, tudzież 4ch Chyrurgów, dla 4 części miasta, którzy z mocy powinności swoiey obowiązani są, wszystkich tuteyszych chorych ubogich, gdy się do nich o pomoc lekarską sami lub przez drugich zgłoszą, natychmiast i to bezpłatnie radą lekarską wspierać, i onych w ich pomieszkaniu odwiedzać.

Aby zaś owym ubogim chorym, pomienieni lekarze i chyrurgowie, mogli także bezpłatne zapisywać lekarstwa, a tém samém, aby chorzy mogli takie z apteki bezpłatnie otrzymywać, potrzeba, aby chorzy takowi mieli świadectwo ubóstwa od Urzędu gruntowego w któ-

diese Kranken von dem Grundamte, in dessen Bezirke sie wohnen, mit einem (gleichfalls unentgeldlich zu verabfolgenden) Armuthszeugniße versehen werden, durch welche Verfügung solchen armen Kranken, ohne daß sie erst von ihren Angehörigen getrennt werden dürfen, nicht allein eine schnelle zweckmäßige Hülfe verschafft, sondern auch Vernachlässigung der Krankheit zu Hause vermieden, und die Uiberfüllung der hierortigen Krankenanstalten minder zu besorgen seyn, übrigens auch die Aufnahme in dieselben, solchen Kranken, welche sie wirklich bedürfen, erleichtert werden wird.

Die Hauseigenthümer und Familienväter werden daher aufgefordert, beizutragen, damit den hierortigen unvermöglichen Kranken ohne eine Zögerung und folglich ohne Gefahr der Verschlimmerung und Vernachlässigung ihrer Krankheit, wodurch körperliche Uibel so oft unheilbar, selbst tödtlich werden, durch Herbeirufung eines städtischen Arztes oder Wundarztes Hülfe geleistet, und selbst wenn ihre Armuth erwiesen ist, die nöthigen Arzneien unentgeldlich verordnet, oder die wirklich nothwendige Anweisung des Kranken in das allgemeine Krankenhaus, welche der Stadtmagistrat ertheilt, bestättiget werde.

Gubernial-Kundmachung vom 14. März 1828. Gub. Zahl 17817.

34.

Bestimmung einiger Gebrechen, mit welchen Rekruten angenommen werden dürfen.

Aus Anlaß der Anstände, welche wegen der zu großen Strenge der Offiziere in der Annahme der zur Rekrutirung vorgeführten Individuen erhoben wurden, hat zur Beseitigung derselben die hohe Hofkanzlei laut Dekrets vom 28ten Februar d. J. im Einverständniße mit dem k. k. Hofkriegsrathe folgende Bestimmung festgesetzt, welche auch der k. k. Hofkriegsrath dem k. k. General-Militär-Kommando in gleicher Absicht vorgeschrieben hat:

Die Annahme von übrigens tauglichen Individuen wurde bei der Rekrutirung vom Jahre 1827.

a) wegen Anschein der Schwäche
b) wegen zu geringen körperlichen Maaße
c) wegen kleinen Gebrechen als Blähhälsen und Plattfüssen verweigert.

tego obwodzie mieszkaią, które podobnież bezpłatnie wydane być powinno. Przez takowe rozporządzenie, chorzy ubodzy, bez potrzeby, aby onych dopiero od krewnych odłączać, nie tylko mieć będą prędką i stosowną pomoc lekarską, ale nawet wszelkie choroby w domu zaniedbane uniknione zostaną, i nie będzie potrzeba tyle obawiać się, aby tuteysze zakłady szpitalne chorymi przepełnione nie były; owszem umieszczenie chorych w szpitalu, którzy istotnie takowego umieszczenia potrzebuią, ułatwionem zostanie.

Wzywaią się przeto właściciele domów i głowy familij, aby mieli staranie o to, by tuteysi chorzy niezamożni, przez przywołanie lekarza, lub chyrurga mieyskiego, mieli ratunenek bezzwłoczny, a tem samem, aby na niebezpieczeństwo pogorszenia się choroby lub oney zaniedbania wystawieni nie byli, przez co niemoc cielesna tylekroć nieuleczoną, a nawet śmiertelną staie się; gdyby zaś ubóstwo ich udowodnione było, aby potrzebne lekarstwa onym bezpłatnie dostarczane, lub istotna potrzeba oddania chorego do powszechnego szpitalu, na co Magistrat karty wydaie, potwierdzoną była.

Uwiadomienie gub. z d. 14go Marca 1828. do liczby gub. 17817.

34.

Z iakiemi ciała wadami naborowi (rekruty) przyimowani być mogą.

Z powodu trudności, które dla zbyt wielkiey ostrożności oficerów w przyimowaniu ludzi; do naboru przedstawianych, wzniecone zestały, wysoka nadworna Kancelaryia dekretem z dnia 28go Lutego r. b. za porozumieniem się z c. k. nadworną Radą woienną, ustanowiła w celu zaradzenia temu, co następuie, a co także ze strony c. k. nadworney Rady woienney, c. k. główney Komendzie woyskowey w równymże zamiarze przepisanem zostało.

Podczas naboru z r. 1827 ludzie wreście zdatni przyiętymi nie zostali z powodu

a) pozornego osłabienia;
b) za szczupłey budowy ciała,
c) małych wad, iako to wydętości szyi i nóg płaskich;

Es wird demnach

ada) die Annahme von schwächlichen Individuen, welche übrigens ganz tauglich sind, nicht verweigert werden, wenn diese Schwächlichkeit nur in bisheriger schlechter Nahrung, und zu härter angestrengter Arbeit ihren Grund hat, indem sich von solchen Leuten noch immer erwarten läßt, daß gehörige Nahrung, geregeltes Leben und schonende angemessene Verwendung bald ihre Erhohlung und volle Entwicklung bewirken werde, und sie die erforderlichen Kräfte erlangen werden.

Schwächliche Individuen hingegen, deren Schwäche aus Kränklichkeit entspringt, müssen noch ferners ausgeschlossen bleiben.

adb) Individuen, welche nur 5 Schuh 1 Zoll messen, dürfen angenommen werden, wenn sie sich in der ersten Altersklasse befinden.

adc) Leute mit Blähhälsen sind von der Annahme, wenn der Blähhals nicht zu einem bedenklichen Grade gediehen ist, ebenfalls nicht ausgeschlossen. Plattfüße werden jedoch allgemein als ein Gebrechen erklärt, welches den Mann sowohl zum Kavallerie als Infanteriedienste ganz untauglich macht.

Plattfüsse sind aber mit Breitfüssen, welche eine bedingte Diensttauglichkeit gestatten, nicht zu verwechseln.

In Folge dieses Übereinkommens ist auch der schon im Systeme liegende Grundsatz angenommen worden, daß dem Politikum nur die Verpflichtung obliege, bei jeder Rekrutirung die ausgesprochene Anzahl Rekruten zu stellen, daß aber die Auswahl und Bestimmung dieser Rekruten zu den verschiedenen Waffengattungen in den Wirkungskreis der Militärbehörde liege.

Nachdem der k. k. Hofkriegsrath bereits auch dem k. k. General-Militär-Kommando die Weisung ertheilt hat, daß die diensttauglichen Leute, welche als die zu stellenden Kontingente der nach der Stuffenfolge beruffenen Altersklassen entfallen, von den Dominien ohne Rücksicht auf die Eigenschaft der Rekruten zu übernehmen, aus der Gesammtmasse der Rekruten die Individuen für jede Waffengattung auszuwählen seyen, so werden die k. k. Kreisämter zur genauesten Aufrechthaltung und Beobachtung dieser, das Rekrutenstellungsgeschäft sehr erleichternden Verfügung hiermit angewiesen.

Gubernial-Verordnung vom 17. März 1828. Gub. Zahl 18656.

Nienależy zatém odmawiać przyięcia:

ad a.) ludzi osłabionych, którzy wreście zupełnie są zdatni; ieżeli to osłabienie ze złego dotychczas pożywienia i zbyt mocnego natężenia się w robocie pochodzi, ponieważ się zawsze po nich spodziewać należy, iż przez przyzwoite pożywienie, uporządkowane, ochraniaiące użycie ich do pracy, wkrótce do siebie przyidą, i zupełnie potrzebne siły swoie rozwiną i onych dostąpią.

Ludzie zaś słabowici, których osłabienie z chorowitości pochodzi, i nadal wyłączeni być powinni.

ad b.) Ludzie 5 stóp tylko i 1 cal miary trzymaiący, w takim przypadku przyiętymi być mogą, jeżeli do 1szey klassy wieku należą.

ad c.) Ludzie z wydętemi gardłami, ieżeli wydęcie nie doszło stopnia niebezpiecznego, podobnież wyłączeni być nie maią. Atoli płaskonogi uznaią się za kaleki, którzy tak do służby konnicy iako i piechoty zupełnie staią się niezdatnymi.

Atoli płaskonogich od szerokonogich rozróżnić należy, którzy ostatni warunkową zdolność do służby maią.

W skutek tego porozumienia się, przyięta została i ta, na systemacie opieraiąca się zasada, że władzy politycznéy rzeczą iest tylko, przy każdym naborze wyrzeczoną ilość naborowych stawić, że atoli wybór i przeznaczenie tych naborowych do rozmaitéy broni, do zakresu działalności władz woyskowych należy.

Gdy więc c. k. nadw. Rada woienna także i c. k. główney Komendzie woyskowéy za prawidło postanowiła, iż zdatni do służby ludzie, iako stawionemi być maiące kontyngensy klass wieku, koleią stopni powołanych, wypadaiący, od Dominiów bez względu na usposobienie onych odebrani, z ogółu zaś rekrutów ludzie do wszelkiey broni wybranymi być maią; przeto c. k. Urzędom cyrkułowym zaleca się, aby to rozporządzenie, czynność stawienia rekrutów nader ułatwiaiącę, iak nayściśley zachowywały i w skuteczności utrzymywały.

Rozporządzenie gub. z dnia 17go Marca 1828 do liczb. gub. 18636.

35.

Beamten werden zur Berichtigung der Diensttaxen 12 monatliche Raten bewilliget.

Die hohe Hofkammer hat mit Dekrete vom 19ten Juni v. J. Zahl 24509. hieher eröffnet: daß bei der in den Taxvorschriften ursprünglich enthaltenen Bestimmung, nach welcher die Verpflichtung zur gänzlichen Berichtigung der Diensttaxen für die öffentlichen Beamten, erst mit dem Ablaufe eines vollen Jahres nach erhaltener Dienststelle erwächst, es gar keinem Anstande unterliege, einem jeden Beamten ohne Ausnahme, zur Entrichtung dieser Taxen zwölf monatliche Raten zu gestatten.

Da überdieß die Taxämter ermächtiget worden sind, die Verleihungstaxen gleich den Diensttaxen, ohne daß es eines besonderen Anbringens benöthige, in 12 monatliche Zahlungstermine einzutheilen, so ist das Generaltaxamt zur genauen Befolgung dieser Anordnung bei der Verfassung und Zustellung der Taxnoten an die Kassen angewiesen, den letzteren aber die ohnehin bestehende Verordnung erneuert worden, daß die den Beamten bemessenen Diensttaxen — wenn ihnen nicht etwa von der hohen Hofkammer oder von der Landesstelle mehrere Termine bewilliget wurden — in den gesetzlichen 12 monatlichen Raten, vom Tage der Gehaltsanweisung oder Beförderung, in Abzug gebracht werden.

Hiedurch erleidet jedoch die allgemein bestehende Vorschrift, vermög welcher die bei Vorrückung in einen höheren Gehalt, ohne Erhöhung des Ranges vorgeschriebene Karenztaxe binnen einem Vierteljahre zu berichtigen ist — keine Aenderung.

Hievon sind die unterstehenden Beamten und Magistrate in die Kenntniß zu setzen.

Gubernial-Dekret vom 21. März 1828. Gub. Zahl 12073.

36.

Berichtigung des in der gedruckten Rekrutirungs-Instrukzion vom Jahre 1827. eingeschlichenen Druckfehlers.

In der gedruckten Rekrutirungs-Instrukzion vom 7ten August 1827. Zahl 21602. ist im VII. Abschnitte §. 1. Litt. b.

35.

Pozwala się urzędnikóm, taxy służby we 12tu ratach miesięcznych uiszczać.

Wysoka nadworna Kamera dekretem z d. 19. Czerwca r. z. do L. 24509 oznaymiła: iż przy postanowieniu przepisami taxowemi pierwiastkowo objętem, podług którego obowiązek zupełnego uiszczenia tax służbowych dla urzędników publicznych, dopiero z upłynieniem całego roku po otrzymanem mieyscu wynika, niepodpada żadney przeszkodzie, każdemu urzędnikowi bez wyjątku do wypłacenia tych tax dwanaście rat miesięcznych dozwolić.

A gdy prócz tego Urzędy taxowe upoważnione zostały, taxy nadawcze zarówno z taxami służbowemi, bez osobnego o to podawania na 12 rat miesięcznych upłacania podzielić; przeto urząd taxowy powszechny do ścisłego zachowania tego rozporządzenia, przy wydawaniu i odsyłaniu kart taxowych kassóm, ma zalecenie, kassóm zaś rozporządzenie już istniące ponowione zostało: iż taxy służbowe dla urzędników wyznaczone i ieżeli onym wysoka Kamera nadworna albo też Rząd krajowy więcey rat nie dozwoliły, w przepisanych prawem 12tu ratach miesięcznych, od dnia assygnowaney płacy, lub na wyższy stopień posunienia, odciągane były.

Przez co iednak powszechny przepis, mocą którego oznaczona taxa karencyi przy posunieniu do wyższey klassy płacy bez podwyższenia rangi w ciągu ćwierćrocza uiszczoną być ma, nie podlega żadney odmianie.

O tem podrzędni urzędnicy i Magistraty zawiadomieni być mają.

Dekret gubern. z d. 21. Marca 1828 do L. gub. 12073.

36.

Zprostowanie zaszłéy myłki druku w instrukcyi drukowanéy o rekrutowaniu z roku 1827.

W drukowaney instrukcyi o rekrutowaniu z d. 7. Sierpnia 1827 do L. 21602. w VII. rozdziale §. 1. lit. b) po-

bestimmt, daß zu Stellvertretern auch diejenigen angenommen werden können, welche noch nicht im Militär gedient haben, wenn sie auch rekrutirungspflichtig sind, jedoch nicht jünger als 25 Jahre und nicht älter als 29 Jahre seyn dürfen.

In der hiesigen Auflage ist aber der Druckfehler eingeschlichen, daß statt Rekrutirungspflichtig, Rekrutirungsflüchtig gedruckt worden. Dagegen ist die pohlnische Übersetzung auf der andern Spalte którzy jeszcze nie służyli w woysku, chociażby rekrutacyi podlegali ganz richtig; daher sich auch bisher hierüber kein Anstand oder Anfrage ergeben hat.

Indessen um auch der Möglichkeit von Zweifeln über den wahren Sinn zu begegnen, werden die k. Kreisämter auf diesen Druckfehler aufmerksam gemacht, indem hier gar nicht von Rekrutirungsflüchtigen die Rede ist, sondern die rekrutirungspflichtigen noch nicht in Militär dienenden Individuen als geeignet zur Stellvertretung erklärt werden.

Gubernial-Verordnung vom 22. März 1828. Gub. Zahl 19232.

37.

Berechnung und Abnahme der Perzentual-Gebühren aus Verlassenschaften, dann des Abfahrtgeldes in jenen Fällen, wo das Vermögen oder ein Theil desselben in Staatspapieren und Bankakzien besteht.

Seine Majestät haben über einen Vortrag der allgemeinen Hofkammer mit a. h. Entschließung vom 15ten Dezember 1827 in Ansehung der Berechnung und Abnahme von Perzentualgebühren und Verlassenschaften, oder des Abfahrtsgeldes in jenen Fällen, wo das Vermögen oder ein Theil desselben in Staatspapieren und Bankakzien besteht, folgende gesetzliche Bestimmungen zu genehmigen geruhet:

»Wenn Erbsteuer, Mortuarium, Abfahrtsgeld oder »andere Gebühren, welche sich nach dem Betrage des Ver»mögens richten, von Staatspapieren was immer für einer

stanowiono, że za zastępców także ci przyiętemi być mogą, którzy ieszcze w woysku nie służyli, chociażby rekrutowaniu podlegali, ale iednak nie młodsi iak 25 lat i nie starsi iak 29 lat byli. W tuteyszym zaś nakładzie zaszła myłka druku, że zamiast Rekrutirungspflichtig (rekrutacyi podlegaiący) wydrukowano »Rekrutirungsflüchtig« t. i. przed rekrutowaniem zbiegli. Zaś w polskiém tłumaczeniu na drugim oddziele kolumny stoi zupełnie dobrze, »którzy ieszcze nie służyli w woysku, chociażby rekrutacyi podlegali;« dla tego też dotąd o to żadney wątpliwości albo zapytania nie uczyniono.

Tym czasem chcąc zapobiedz nawet zayść mogącym wątpliwościom o prawdziwéy myśli, zwraca się uwaga c. k. Urzędów cyrkułowych na tę myłkę druku, gdyż tu wcale nie ma mowy o zbiegłych przed rekrutowaniem, ale o tém, że osoby rekrutowaniu podlegaiące i ieszcze w woysku niesłużące, za zdatnych na zastępców uznane są.

Rozporządzenie gubern. z d. 22. Marca 1828 do L. gub. 19232.

37

Względem wyrachowania i pobierania należytości procentowych od spuścizn, i opłaty od wyprowadzenia maiątku w tych przypadkach, gdzie maiątek albo część onego z papiérów stanu czyli publicznych, i z akcyj bankowych składa się.

Nayiaśnieyszy Pan, na wniosek powszechnéy Kamery nadworney, raczył naywyższą uchwałą z d. 15. grudnia 1827 w względzie wyrachowania i pobierania należytości procentowych od spuścizn, albo też opłaty od wyprowadzenia maiątku w tych przypadkach, gdzie takowy maiątek albo część onego z papierów stanu i akcyj bankowych składa się, następuiące potwierdzić postanowienia:

»Jeżeli podatek spadkowy, mortuarium, opłata od »wyprowadzenia maiątku, lub inne należytości, które do »ilości maiątku stosnią się, od papiérów stanu iakiegokol-

»Gattung, oder von Bankakzien entrichtet werden sollen, »und den Betrag nicht erreichen, der in Papieren gleicher »Gattung berichtigt werden kann, so sind die Staatspa»piere oder Bankakzien in Konvenzions-Münze nach dem »Kurse in Anschlag zu bringen, in dem sie an dem Tage »der Zahlungsverbindlichkeit auf der Wiener Börse bei »den Renturkunden des Monte des Lomb. Venez. König»reichs aber, auf der Mailänder Börse gestanden sind.«

»Ist an diesem Tage kein Börsezettel erschienen, so »wird der Kurs des letzt vorhergegangenen Börsetages zur »Richtschnur genommen. Von dem nach dem Kurse berech»neten Kapitale sind die Gebühren in K. M. oder Bank»noten baar zu entrichten.«

»Sind der Staatspapiere oder Bankakzien so viele, »daß die Gebühren in einer verhältnißmässigen Anzahl von »Staatspapieren gleicher Art oder Bankakzien entrichtet »werden können, so hat die zur Zahlung verpflichtete Par»thei die Wahl, die Gebühren in Papieren gleicher Gat»tung, oder nach dem auf oberwähnte Art berechneten Kurse »im baaren Gelde zu entrichten.«

»Gegenwärtige Anordnung gilt auch für die Gebüh»ren der Städte und Gutsherren.

Welche allerhöchste Entschließung in Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 4ten d. M. Zahl 745 hiemit zur allgemeinen Kenntniß und Richtschnur kund gemacht wird.

Gubernial-Kundmachung vom 25. März 1828. Gub. Zahl 20343.

38.

Die Innerberger Hauptgewerkschaftliche Direkzion erhält den Titel k. k. steiermärkische und österreichische Eisenwerks-Direkzion.

Seine k. k. Majestät geruhten mit a. h. Entschließung vom 18ten Februar d. J. das bisher bestandene Innerberger Hauptgewerkschaftliche Inspektorat in Weyer aufzuheben, und der Eisenerzer-Direkzion einzuverleiben. Gleichzeitig haben sich Seine Majestät bewogen gefunden, der Innerberger Hauptgewerkschaftlichen Direkzion für die Zukunft den Titel k. k. steuermärkische und österreichische Eisenwerks-Direkzion beizulegen.

»wiek rodzaiu, albo od akcyj bankowych płacone być »maią, i kwoty, któraby w papiérach tego samego rodza»iu uiszczoną być mogła, nie wynoszą, w tedy należy »papiery stanu lub akcyie bankowe na monetę konwen»cyjną podług kursu wyrachować, w iakim takowe w dniu »powinnego płacenia na giełdzie wiedeńskiey, zaś pa»piery dochodowe banku (monte) Lombardsko-weneckie»go królestwa na medyiolańskiey giełdzie stały.«

»A gdyby w tym dniu żadney cedułki giełdzianéy »nie wydano, to bierze się za posadę kurs ostatnio po»przedzaiącego dnia giełdy. Od kapitału podług kursu »wyrachowanego, niszczone być maią należytości w go»towiźnie, albo w monecie konwencyjnéy, albo w bank»notach.«

»Jeżeliby zaś tyle było papiérów stanu albo akcyj »bankowych, iżby należytości w proporcyonalnéy kwocie »papiérami stanu albo akcyami bankowemi zapłacone być »mogły, na ów czas zostawia się do woli stronie do pła»cenia obowiązanéy, te należytości albo w papiérach te»goż samego rodzaiu, lub też pódług kursu powyższym »sposobem wyrachowanego, w gotowych pieniądzach za»płacić.«

»Ninieysze rozporządzenie służy także dla opłat »mieyskich i dominikalnych.«

Ktora naywyższa uchwała w skutku dekretu wysokiéy Kancelaryi nadwornéy z d. 4. b m. do L. 745 ninieyszem do powszechnéy wiadomości i zachowania ogłasza się.

Uwiadomienie gub. z d. 25. marca 1828. do liczby 20343.

38.

Dyrekcyia głównéy fabryki Innerberskiéy dostaie tytuł C. K. Dyrekcyi styryjskiey i austryiackiéy fabryki żelaza.

Jego C. K. Mość raczył naywyższą uchwałą z d. 18. lutego r. b. Inspektorat głównéy fabryki innerberskiey w Weyer znieść i do dyrekcyi rudy żelaznéy wcielić. Jednocześnie N. Pan zpowodowanym został, dyrekcyi główney fabryki innerberskiey na przyszłość nadać tytuł : C. K. Dyrekcyi fabryki żelaza styryjskiey i austryiackiey.

Die k. k. Kreisämter werden im Grunde hohen Hofkammerdekrets vom 6ten März d. J. Fahl 2381. von dieser a. h. Resoluzion in die Kenntniß gesetzt.

Gubernial-Verordnung vom 28. März 1828. Gub. Zahl 19560.

39.

Fristbestimmung zu Beibringung der Gesuche um Befreiung der Studierenden vom Unterrichtsgelde.

Wie sich rücksichtlich der Sammlung und Einbeförderung der von den Schülern einlangenden Gesuche nm Befreiung von Zahlung des Unterrichtsgeldes zu benehmen sey; ist in der hierortigen Weisung vom 19ten Dezember 1826. Zahl 72695. vorgezeichnet.

Ungeachtet aber darin der Termin zur Einreichung solcher Gesuche den Schülern bis 15ten Oktober eines jeden Jahres gesetzt, und nicht gestattet ist, daß sie dieselben unmittelbar hierorts einbringen, geschieht Letzteres dennoch ohne alle Rücksicht auf obigen Termin so häufig, daß dadurch unnöthige Schreibereien veranlaßt, als auch die Ordnung des Geschäftsganges beeinträchtigt, und es um so nothwendiger wird, dieser überhandgenommenen Unregelmässigkeit Schranken zu setzen; als die Erlangung der Wohlthat dieser Befreiung den Studierenden ohnehin so sehr erleichtert ist, daß sie ihren Gesuchen nichts als die Studienzeugniße von letztverflossenen Schuljahre, und das vorgeschriebene Armuthszeugniß beizulegen haben, zu deren Beischaffung die Frist bis 15ten Oktober mehr als hinreichend ist.

Man findet demnach diese Frist dermaßen als peremtorisch zu bezeichnen, daß nach Verlauf derselben kein Gesuch um Befreiung vom Unterrichtsgelde mehr von Erfolg seyn soll, und die in den Fall kommenden Bittsteller es sich nur selbst zuzuschreiben haben, wenn mit Ablauf dieses unbenützt gebliebenen Termins ihr Anspruch auf die gedachte Wohlthat für das ganze Schuljahr erlöscht.

Hiernach ist die Kundmachung an die unterstehenden Schüler, und zwar nicht nur gegenwärtig, sondern auch in Zukunft gleich mit Beginn eines jeden Schuljahrs mit dem Bedeuten zu veranlassen, daß jedes hierorts unmittelbar

C. K. Urzędy cyrkułowe o tém naywyższém postanowieniu na mocy dekretu wysokiéy kamery nadworney z d. 6. marca r. b. do L. 2381 zawiadamiaią się.

Rozporządzenie gub. z d. 28. marca 1828 do L. gub. 19560.

39.

Postanowienie terminu do podawania prośb o uwolnienie uczniów od płacenia dydaktrum.

Jak sobie względem zbierania i przesyłania podawanych od uczniów prośb o uwolnienienie od płacenia dydaktrum postępować należy, przepisano iest w tuteyszém rozporządzeniu z d. 19 grudnia 1826 do L. 72695.

Lecz chociaż tamże termin do podawania takich prośb dla uczniów do 15go października każdego roku przeznaczono, i niepozwolono takowe prośby bezpośrednio tutay podawać, iednak wydarza się to bez względu na powyższy termin tak często, że przez to niepotrzebney pisaniny przyczynia się, tudzież porządek toku spraw nadwerężony zostaie, tém bardziey więc potrzebném staie się, téy zagęszczoney nieregularności tamę położyć, ile że osiągnienię dobrodzieystwa uwolnienia takowego uczącym się oprócz tego tak iest ułatwione, że ci do swoich prośb nic więcey, iak tylko zaświadczenia naukowe z upłynionego ostatniego roku szkolnego, i przepisane świadectwo ubóstwa załączyć maią, do postarania się o które, termin do 15go października więcey iak dostateoznym iest.

Uchwalono zatém ten termin tym sposobem iako ostateczny oznaczyć, że po upłynieniu tegoż, żadna prośba o uwolnienie od dydaktrum więcey słuchana być niepowinna, i suplikanci w tym przypadku znayduiący się tylko sami sobie przypisać maią, ieżeli z wyjściem tego bezskutecznie upłynionego terminu, prawo do wspomnionego dobrodzieystwa na cały rok szkolny utracą.

Według tego uwiadomić należy podrzędnych uczniów i to nie tylko teraz, ale także w przyszłości, zaraz przy zaczęciu każdego roku szkolnego z tym dodatkiem, że każda tu bezpośrednio podana prośba o uwol-

überreichte Befreiungsgesuch, selbst wenn es im vorgeschriebenen Termine einlangen sollte, ohne Erfolg werde zurückgewiesen werden, daß demnach derlei Gesuche nur im festgesetzten Termine, und nur durch das Direktorat hieher einbefördert, werden berücksichtiget werden.

Gesuche welche nach abgelaufenen Termine eingebracht werden, haben die k. Direktorate mit Beziehung auf die gegenwärtige Verordnung lediglich zurückzuweisen.

Gubernial-Verordnung vom 31. März 1828. Gub. Zahl 21964.

40.

Bestimmung des Unterschiedes zwischen leichten und schweren Bauernfuhren.

Nach der genauen Erwägung der Verhandlungen, welche der lemberger Magistrat vom 3ten und 13ten November l. J. Zahl 31092. und 31829. über die Anordnung der Tariff-Sätze II. und III. der städtischen Linienmauthgebühren nach der Kundmachung vom 1ten September 1826. und rücksichtlich den Unterschied, welchen derselbe zwischen leicht und schwerer beladenen Bauernfuhren gemacht hat, wird demselben bedeutet, daß zu einem solchen Unterschied kein rechtlicher Grund vorhanden sey, und die Vorschriften vom 15ten July 1821. und 7ten Oktober 1817. Zahl 50087. endlich das Kreisschreiben vom 31ten August 1811. hier um so minder ihre Anwendung finden, als das lemberger städtische Linienmauth-Gefäll nur nach den für dasselbe erlassenen Anordnungen behandelt werden muß.

Da nun in diesen blos von Bauernfuhren die Rede ist, so folgt, daß diese Bauernfuhren, wenn selbe beschlagen, oder schwerer als gewöhnlich beladen sind, von ihrer Eigenschaft nichts verlieren, und eine Kolonistenfuhr, welche beschlagene Räder hat, nicht aufhöre ein Bauernwagen zu seyn.

Was hingegen die Mehlfuhren der Bäcker, Müller, Mehlhändler, dann die Ziegel, Stein und Holzfuhren der hierortigen Städtler und Vorstädtler, die keine Bauern sind, betrift, so kann von selben der Tariffsatz mit 3 kr. eingehoben werden. Hierunter gehören jedoch die Gedreid und Holzfuhren, welche von Unterthanen oder Bauern begleitet werden, nicht.

nienie od dydaktrum, nawet gdyby w przepisanym terminie podaną była, bezskutecznie odrzuconą zostanie, że zatém na takowe prośby, tylko w ustanowionym terminie i tylko przez Dyrektorat tu przesłane, wzgląd miany będzie.

Prośby zaś, które po wyszłym terminie podane zostaną, c. k. Dyrektoraty z odwołaniem się do ninieyszego rozporządzenia wprost odrzucić maią.

Dekret gubern. z dnia 31. marca 1828 do L. gub. 21964.

40.

Oznaczenie różnicy między lekkiemi a ciężkiemi podwodami chłopskiemi.

Rozważywszy ściśle akta kommissyiów Magistratu z d. 3. i 13. Listopada r. b. do L. 31092 i 31829 względem zastosowania ustanowionych taryfą opłat II. i III. mieyskich należytości rogatkowego, podług uwiadomienia z dnia 1go września 1826, a właściwie różnicę między lekkiemi a cieżkiemi ładownemi podwodami uczynioną, temuż oświadcza się; iż do robienia takiéy różnicy nie ma żadnego prawnego powodu, i że przepisy z dnia 15. lipca 1821 i 7. października 1817 do L. 50087, nakoniec okólnik z d. 21. sierpnia 1811, tém mniéy w téy mierze zastosowane być mogą, ile że dochody mieyskie z myta na liniiach pobiéranego, tylko podług rozporządzeń na to wydanych pobierane być powinny.

Gdy zatém w tychże rozporządzeniach tylko o podwodach chłopskich iest mowa, przeto z tąd wynika, że te podwody chłopskie, ieżeli są kute, lub więcey iak zwyczay naładowane, właściwości swoiéy nie tracą, i podwoda osadnika niemieckiego, któréy koła okute, nie przestaie być przezto podwodą chłopską.

Co się zaś tycze podwód z mąką piekarskich, młynarskich, mąką handluiących, niemniey podwód z cegłą, kamieniem i drzewem tuteyszych mieszczan i przedmieszczan, którzy nie są chłopami, taxa myta drogowego od nich podług taryfy po 3 kr. pobiérana być może. Do tego iednak podwody ze zbożem i drzewem, prowadzone przez poddanych lub chłopów, nie należą.

Hiernach hat der Magistrat sogleich sämmtliche Linienmauth Einnehmer und die Gefälls-Direkzion mit dem Auftrage anzuweisen, sich hiernach auf das genaueste zu benehmen, und in keiner Rücksicht Eigenmächtigkeit und willkührliche Auslegungen zu erlauben, sondern bei allenfälligen Zweifeln sich vorläufig die hierortige Belehrung zu erbitten.

Gubernial-Verordnung vom 2. April 1828. Gub. Zahl 21920.

41.

Quittungen der Magisträte über Delegazions-Gebühren für Ausübung der Justizpflege sind stempelpflichtig.

Im Nachhange der hierortigen Weisung vom 9ten Jänner 1828. Zahl 87147. wird den k. Kreisämtern bekannt gegeben, daß die Quittungen über die so häufig vorkommenden, aus Privatverträgen herrührenden Empfänge an Delegazionsgebühren für die Ausübung der Justizpflege, stempelpflichtig seyen, und zu Folge des §. 21. Litt. w. des a. h. Stempelpatents vom 5ten Oktober 1802., dann des gedruckten Kreisschreibens vom 21. November 1817. Zahl 6601. dem klassenmässigen Stempel nach dem Werthe unterliegen.

Hiernach haben die k. Kreisämter die unterstehenden Magisträte zu belehren.

Gubernial-Verordnung vom 3. April 1828. Gub. Zahl 17242.

42.

Hinausgabe neuer Zinsen Coupons sammt Talons zu den Ein perzentigen Konvenzions-Münz Obligazionen.

Nachdem bei dem größten Theile der in Folge des Patents vom 1ten Julius 1816. ausgefertigten Ein perzentigen Konvenzions-Münz Obligazionen vom 1ten Juli 1816. die Interessen Coupons am 1ten Juli 1828 zu Ende gehen; so wird in Folge hohen Hofkammerdekrets vom 27ten März

Podług tego magistrat zalecić ma natychmiast wszystkim poborcóm myta rogatkowego i dyrekcyi poborów aby się do tego iak nayściśley stosowali, i pod żadnym względem samowładności i dowolnego wykładania przepisów sobie nie pozwalali, we wszelkich zaś wątpliwościach o potrzebne obiaśnienie tuteyszego Rządu dopraszać się maią.

Dekret gubern. z d. 2. kwietnia 1828 do liczby gub. 21920.

41.

Kwity magistratów na delegacyjne należytości za wykonywanią sądownictwa podlégaią stemplowi.

Dodatkowo do tutéyszego rozporządzenia z dnia 9. stycznia 1828 do liczby 87147 ogłasza się c. k. urzędom cyrkułowym, że kwity na tak często wydarzaiące się, z prywatnych kontraktów pochodzące pobierania należytości delegacyjnych za wykonywanie sądownictwa na stęplu wydawane być powinny, i w skutku §. 21. lit. *w*. naywyższego patentu stemplowego z dnia 5. października 1802, tudzież drukowanego okolnika z dnia 21. listopada 1817 do liczby 5601 klassowemu stemplowi podług wartości podlégaią.

Podług czego c. k. urzedy cyrkułowe zawiadomić maią podrzędne magistraty.

Rozporządzenie gub. z d. 3. kwietnia 1828. do liczby gub. 17242.

42.

Względem wydawania nowych kuponow prowizyjnych z assygnacyiami (Talonami) do obligacyj iednoprocentowych w monecie konwencyjnéy.

Gdy kupony prowizyjne do obligacyj iednoprocentowych w monecie konwencyjnéy, pod dniem 1. Lipca 1816, stosownie do uniwersału z d. 1. czerwca 1816 powydawanych, po naywiększéy części na dniu 1. lipca 1828 wychodzą; przeto w skutek dekretu wysokiéy kamery

l. J. Zahl 12864. zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß die k. k. Universal=Staats=und Banko=Schuldenkasse bereits den Auftrag erhalten habe, vom Monate Juli l. J. angefangen, gegen Beibringung der Original = Obligazion, halbjährige von den Oberbeamten der erwähnten Kasse mittelst einer Stampiglie unterfertigte Interessen Coupons auf weitere dreizehn Jahre, somit bis einschlüssig 1ten Juli 1841 sammt Anweisung auf neue Interessen Coupons (Talons) auszufolgen.

Diese Coupons und Coupons-Anweisungen, werden auf dem hiezu besonders verfertigten Papiere, und mittelst der für diesen Zweck bestimmten Lettern abgedruckt werden.

Jeder Coupon und jede Coupons - Anweisung erhält eine Randverzierung und einen trocknen Stempel. Diese Randverzierungen, so wie die auf den Coupons und Coupons-Anweisungen anzubringenden Rastra werden für jede Kapitals - Kathegorie dieser Obligazionen verschieden seyn.

Der Stempel wird auf den Coupons - Anweisungen eine andere Form erhalten, als auf den Coupons.

Der Zinsenfuß und der halbjährige Zinsenbetrag, werden auf den Randverzierungen der Coupons in der Art abgedruckt seyn, daß sie in weißer Schrift erscheinen.

Die in der Folgezeit hinauszugebenden Interessen-Coupons werden nicht mehr gegen Vorweisung der Obligazion, sondern nur einzig und allein gegen Beibrigung des Talon erfolgt werden

Rücksichtlich der Amortisirung der in Verlust gerathenen Anweisungen auf Zinsen = Coupons (Talons) haben die dießfalls bestehenden Vorschriften zu gelten.

Präsidial-Kundmachung vom 7. April 1828. Präs. Zahl 2711.

43.

Bestimmung der Frist, in welcher Dienstlohns-beschwerden im politischen oder im gerichtlichen Wege angebracht werden sollen.

Seine k. k. Majestät haben mit a. h. Entschließung vom 22ten März l. J. zu verordnen geruhet, daß Streitigkeiten zwischen Dienstbothen und Dienstgebern, welche aus dem Dienstvertrage hergeleitet werden, und während des Bestandes des Dienstverhältnißes oder wenigstens vor Verlauf

nadworńéy z d. 27. marca r. b. do liczby 12864 podaie się do publicznéy wiadomości: że c. k. powszechna kassa długów stanu i banku nakaz iuż odebrała, aby począwszy od miesiąca lipca r. b., za okazaniem obligacyi oryginalnéy, półroczne, podpisem wyższych urzędników pomienionéy kassy, za pomocą stampilii wyciśnionym, opatrzone kupony prowizyjne, na dalsze lat trzynaście, a zatém aż po dzień 1. lipca 1841 włącznie wraz z assygnacyiami na nowe kupony prowizyjne (*Talons*) wydawała.

Te kupony i assygnacyie kuponowe, drukowane będą na papierze do tego użytku właściwie sporządzonym, czcionkami wyłącznie na ten koniec przeznaczonémi.

Każdy kupon i każda kuponowa assygnacyia będzie miała brzegiem ozdobę i stempel suchy. Tak te ozdoby, iak i tak zwane *Rastra* na kuponach i kuponowych assygnacyiach, będą dla każdéy kategoryi kapitału tychże obligacyj odmienne.

Stempel na assygnacyach kuponowych będzie odmiennego kształtu, iak na kuponach.

Stopa procentowa i półroczna ilość procentu, wyciśnione będą na ozdobach brzeżnych w tym sposobie, iż napis białym okaże się.

Kupony procentowe następnie wydawać się maiące, iuż nie za okazaniem obligacyi, lecz iedynie tylko za okazaniem talonu wydawane będą.

Co do umorzenia zaginionych assygnacyj na kupony procentowe (talonów), zachowane być maią dotąd istnieiące przepisy.

Uwiadomienie prezyd. z dnia 7. Kwietnia 1828 do L. prezyd. 2711.

43.

Oznaczenie terminu, w którym skargi o zasługi drogą polityczną lub sądową wniesione być maią.

Jego c. k. Mość naywyższém postanowieniem z dnia 22. Marca r. b. rozporządzić raczył: iż spory między sługami i panami, z kontraktu o służbę pochodzące, a ieszcze w ciągu trwania stosunku ze służby, albo przynaymniéy przed upływem dni 30 od dnia, kiedy stosunek ze służby

von Dreißig Tagen, vom Tage, als das Dienstverhältniß aufgehört hat, angebracht werden, von den politischen Behörden zu verhandeln sind; daß jene Streitigkeiten aber, welche nach Verlauf dieser Frist erhoben werden, zur ordentlichen Amtshandlung der Gerichtsbehörden gehören.

Diese a. h. Entschließung wird in Folge h. Hofkanzleidekrets vom 3oten März l. J. Zahl 7209. mit dem Beisatze kund gemacht, daß nach dem weitern Inhalt dieser a. h. Entschließung alle früheren, derselben widersprechenden Verordnungen ausdrücklich als aufgehoben anzusehen seyen.

Gubernial-Verordnung vom 11. April 1828. Gub. Zahl 24564.

44.

Abstellung des Unfuges des Gesellentrinkens gegen eine dem Freigesprochenen auferlegte Einlage.

Nach Eröffnung der k. ungarischen Statthalterei soll der dortlandes unter den Klempfner-Gesellen wahrgenommene Unfug, des durch die Zunftgesetze verbothenen Gesellentrinkens gegen eine Einlage von 6, 8 und 10 fl., welche den freigesprochenen Gesellen auferlegt wurde, über deren Berichtigung ihnen ein Zeugniß zu ihrer Beglaubigung in der Wanderschaft ausgestellet wird, auch hierlandes bei mehreren Zünften, und vorzüglich unter den Klempfnergesellen im Schwunge seyn.

Den k. Kreisämtern wird daher aufgetragen, sämmtliche unterstehende Ortsobrigkeiten und Magistrate anzuweisen, über diesen Unfug ein wachsames Auge zu haben, und solchen da, wo er wahrgenommen werden sollte, nach dem Zunftpatente vom Jahre 1788. mit aller Strenge und Nachdruck abzustellen.

Die k. Kreisämter haben bei Gelegenheit der Vidirung der Kundschaften und Päße von Handwerksgesellen, den Bestand dieses Unfugs zu erheben trachten, und solchen den betreffenden Obrigkeiten zur angedeuteten Amtshandlung bekannt zu machen.

Gubernial-Verordnung vom 13. April 1828. Gub. Zahl 21079.

ustał, wytoczone, przez instancyie polityczne rozpoznawane być maią; spory zaś po upływie terminu owego wniesione, do zwyczaynego urzędowania instancyj sądowniczych należą.

To naywyższe postanowienie ogłasza się w skutek dekretu wysokiey kancelaryi nadworney z dnia 30. marca r. b. do liczby 7209 z dodatkiem, iż podług dalszéy treści tego naywyższego postanowienia, wszystkie dawnieysze ninieyszemu przeciwne rozporządzenia, wyraźnie za zniesione uważane być maią.

Uwiadomienie gubern. z dnia 11. kwietnia 1828 do L. gub. 24564.

44.

Uchylenie bezprawia traktamentu czeladników za nałożoną na wyzwoleńców wkładkę.

Podług odezwy król. węgierskiego wielkorządztwa, dostrzeżone w tamteyszym kraiu między czeladnikami blacharskiemi bezprawie zakazanego przepisami cechowemi picia czeladników, za nałożoną na wyzwoleńców wkładkę po 6, 8 i 10 Złr., na zapłacenie którey im zaświadczenie dla onych udowodnienia na wędrówce wydawane bywa, ma być także w tutéyszym kraiu w wielu cechach, a osobliwie między czeladnikami blacharskiemi we zwyczaiu.

C. k. urzędóm cyrkułowym rozkazuie się zatém, wszystkim podrzędnym zwierzchnościom mieyscowym i magistratóm zalecić, aby na to bezprawie baczne oko mieli, i takowe wszędzie, gdzieby dostrzeżonem zostało, podług patentu o cechach z roku 1788 z wszelką surowością i ścisłością uchylone było.

C. k. urzędy cyrkułowe, przy okazyi widowania zaświadczeń rzemieślniczych (kundszaftów) i paszportów starać się maią, od czeladników rzemieślniczych, o istnieniu tego bezprawia wiadomość zasięgnąć, i o takowém dotyczące zwierzchności dla wskazanego pełnienia urzędu uwiadomić.

Rozporządzenie gubern. z d. 13. kwietnia 1828. do L. gub. 21079.

45.

Wie sich rücksichtlich der Militärassistenz für Gefällenpächter zu benehmen sey.

Da jede Militärassistenz unter einer obrigkeitlichen Leitung zu stehen hat, so wird den k. k. Kreisämtern bedeutet, daß in allen Fällen, wo den Vorschriften gemäß, zur Beitreibung der hinter den Aufschlagspflichtigen aushaftenden Rückstände, eine Militärassistenz beizugeben kömmt, eine derlei Assistenz nie unmittelbar dem Gefällenpächter, sondern immer den Obrigkeiten, welchen die aufschlagspflichtigen Rückständler unterstehen, zuzuweisen sey; deren Pflicht es ist, die von dem Gefällenpächter ausgewiesenen, und vom Kreisamt zur Beitreibung geeignet befundenen Gebühren unter Zuziehung des Pächters für denselben beizutreiben, und die ohnehin bereits durch die Patente vom 13ten September 1810. verpflichtet worden sind, den Gefällspächtern zur Eintreibung derlei Rückstände, den gebührenden Beistand zu leisten, worüber die k. k. Kreisämter in jedem Falle strenge zu wachen, und gegen jene Ortsobrigkeiten unnachsichtlich das Amt zu handeln haben werden, die es an dem, dem Pächter zur Beitreibung seiner Gebühren gesetzlich zu leistenden Beistand in irgend einer Beziehung ermangeln lassen sollten.

Gubernial-Verordnung vom 15. April 1828. Gub. Zahl 19000.

46.

Gränzbewohnern zwischen Galizien und Pohlen wird die Benützung der zwischen den beiderseitigen Gränzpfählen gelegenen Grundstücke bis an die äußerste Linie ihres Eigenthums zugesichert.

In Bezug auf den hierortigen Erlaß vom 12ten Oktober v. J. Zahl 60333. mit welchen den k. Kreisämtern die bestehenden Vorschriften wegen Aufrechthaltung und Sicherstellung der Landes-Gränze in Erinnerung gebracht wurden, wird denselben ein Auszug des am 4ten Februar .J. 1827. allerhöchst ratifizirten Aktes der Abgränzung von Galizien und dem Königreiche Pohlen mitgetheilt, vermög wel-

45.

Jak postępować względem assystencyi woyskowéy dla dzierżawców dochodów publicznych.

Gdy każda assystencyia woyskowa zostawać ma pod stérem zwierzchności, przeto c. k. urzędom cyrkułowym nakazuie się, że we wszystkich przypadkach, gdzie stosownie do przepisów w celu wyekzekwowania zaległości od opłacaiących pobory, przydana ma być assystencya woyskowa, assystencyia ta nigdy dzierżawcy poborów bezposrednio, ale zawsze zwierzchnościom, którym opłacać pobory obowiązani niepłatnicy podlegaią, przydana być ma; tych zaś powinnością będzie, wykazane przez dzierzawcę i przez Urząd cyrkułowy do wyekzekwowania za zdolne uznane należytości za przyzwaniem dzierżawcy, dla niego wyekzekwować, a które prócz tego patentami z d. 13. Września 1810 obowiązane zostały, dzierżawcom dochodowym do wyekzekwowania takowych zaległości przyzwoitą dać pomoc; nad czém c. k. urzędy cyrkułowe w każdym razie pilnie czuwać i przeciwko owym zwierzchnościom mieyscowym bezwzględnie swòy urząd pełnić maią, któreby dawania pomocy dzierżawcom do wyekzekowania ich należytości, w iakimkolwiek względzie omieszkały.

Rozporządzenie gub. z d. 15. Kwietnia 1828. do L. gub. 19000.

46.

Mieszkańcóm pogranicznym między Galicyią i Polską zapewnia się użycie gruntów między obustronnemi słupami granicznemi położonych.

Odwołuiąc się na tuteysze rozporządzenie z d. 12. października r. z. do L. 60333, którém c. k. urzędóm cyrkułowym istnieiące przepisy względem utrzymania w stanie nienaruszonym i zabezpieczenia granicy krain przypomniane zostały, dołącza się tymże wyciąg *|. z aktu granicznego Galicyi i Królestwa polskiego pod d. 4. lutego 1827 przez Nayiaśnieyszego Pana ratifikowanego, podług

chen den Gränzbewohnern die Benützung der zwischen den beiderseitigen Gränzpfählen gelegenen Gründstücke, bis an die äußerste Linie ihres Eigenthums zugesichert wird.

Auch sollen die Wege, da wo sie die Gränze bilden, fortan wie bisher zur freien Komunikazion dienen.

Die k. Kreisämter haben hievon die Gränzbewohner in die Kenntniß zu setzen, und mit aller Genauigkeit zu überwachen, damit die Feldreine nicht überackert, und eben so die, die Gränzlinie bildenden Wege nicht beirrt werden.

Gubernial-Dekret vom 16. April 1828. Gub. Zahl 20710.

Auszug aus dem Abgränzungs-Akt zwischen Galizien und dem Königreiche Pohlen.

Artikel IV.

Quant á l'espace entre les lignes des poteaux respectivement oposés la jouissance en est assurée aux habitans limitrophes jusqú' aux extremités de leurs propriétés territoriales. —

Les chemins lá oú ils font Frontiere continueront, comme par le passé á servir de libre communication sans portez préjudice aux droits de Souverainété.

47.

Grundsteuerpflichtigkeit der Glöckner-Organisten- und Vikärs-Wohnungen.

Uiber eine vorgekommene Anfrage, ob in den Ausweis der von der Häusersteuer befreiten Pfarrgebäude auch Vikariats-Organisten- und Glöckner-Gebäude gehören, wird unter Einem entschieden, daß in dem unterm 7ten Dezember v. J. Zahl 5903. von der bestandenen Provinzial-Kommission abverlangten Zusammensatz nur die Pfarrgebäude aufzunehmen sind, und daß daher davon die Organisten- und Glöckner-Gebäude auf jeden Fall ausgeschlossen bleiben, die Vikariatsgebäude aber nur in so fern einen Platz darin zu finden haben, als sie von Geistlichen, welche für die Seelsorge bestimmt sind, bewohnet werden, und dafür kein Miethzins gezahlt wird.

Gubernial-Dekret vom 19. April 1828. Gub. Zahl 24744.

którego mieszkańcom pogranicznym używanie gruntów między obustronnemi słupami granicznemi położonych, aż do samey linii ich własności zapewnioném zostaie.

Tudzież drogi tam, gdzie granicę formuią, powinny iak dotąd, także na przyszłość do wolney komunikacyi służyć.

C. k. urzędy zawiadomić o tém maią mieszkańców pogranicznych i czuwać ze wszelką dokładnością, aby miedzy przeorywane, i drogi linię graniczną formuiące, odmieniane nie były.

Dekret gubern. z dnia 16. Kwietnia 1828. do L. gub. 20710.

Wyciąg z aktu granicznego między Galicyią i królestwem polskiém.

Artykuł IV.

Co do gruntów, między obustronnemi słupami położonych, używanie takowych zapewnia się mieszkańcom pogranicznym aż do samego kraiu ich własności ziemskiey.

Drogi tam, gdzie czynią granicę, służyć maią nadal iak i przedtém dla wolney komunikacyi bez ubliżenia prawom panuiącego rządu.

47.

Obowiązek płacenia podatku gruntowego z pomieszkań dzwonników, organistów i wikaryuszów.

Na zaszłe zapytanie, czyli do wykazu budowli parafialnych od podatków z domów uwolnionych, także budynki wikaryuszów, organistów i dzwonnikow należą, postanowiono zostało: iż do spisu przez istniałą kommissyię prowincyjną pod d. 7. Grudnia r. z. do licz. 5903 zażądanego, tylko budynki parafialne zaciągnięte być maią, że przeto domy organistów i dzwonników od tego na każdy przypadek, wyłączone są, domy zaś wikaryiuszów tak dalece tylko w tym wykazie miejsce zaymować mogą, iak dalece zamieszkane są przez duchownych, którym starannosć koło dusz (cura animarum) poruczona, i za takowe żaden czynsz naymu nie iest płacony.

Dekret gubern. z d. 19. Kwietnia 1828. do liczby gub. 24744.

48.

Ortsobrigkeiten sollen den Verpflegsämtern die Brodtariffe monatlich übersenden.

Es ist den k. k. Kreisämtern bekannt, daß in jenen Orten, wo die Brodgeldverabreichung an das Militär, als thunlich erhoben und eingeführt wurde, das Augenmerk darauf gerichtet werden müsse, in wie ferne von Monat zu Monat der Satzungs- oder Lokalbrodverkaufspeis sich verändere, um darnach das eingeführte Brodgeld entweder zu erhöhen oder zu vermindern, damit weder der Soldat, noch das Aerar beeinträchtigt werde.

Zur Handhabung dessen ist nothwendig, daß die Verpflegs Magazine auf ihr Verlangen, von den Ortsobrigkeiten die Zivil-Brodtariffe allmonatlich pünktlich und zur gehörigen Zeit überkommen.

Da die Dominien, nach den von den Verpflegsmagazinen an das k. k. General-Militär-Kommando gelangten Anzeigen, den dießfälligen Ansuchen der Verpflegsmagazine nicht gehörig entsprechen; so wird den k. k. Kreisämtern aufgetragen, sämmtliche Dominien, die es betrifft, und welche sich das Kreisamt von dem Verpflegsmagazine ausweisen zu lassen hat, zu beauftragen, daß sie unter sonstiger Ahndung dem dießfälligen Ansuchen des Verpflegsmagazins stets und gehörig entsprechen.

Gubernial-Verordnung vom 20. April 1828. Gub. Zahl 24580.

49.

Bei Privatherrschaften sollen die politischen und Justizbeamten-Stellen nur mit ganz tadellosen Individuen besezt werden.

Damit für die Zukunft bei Privatherrschaften die Beamten-Stellen, welche die Justizpflege oder die öffentliche politische Geschäftsverwaltung zu besorgen haben, mit ganz makellosen Individuen besetzt werden, haben Se. Majestät mit allerhöchster Entschließung vom 22ten März d. J. zu befehlen geruht, daß in Hinkunft eine derlei Stelle keinem Individuum mehr verliehen, oder von keinem bekleidet werden dürfe, welches eines Kriminal-Verbrechens schuldig befunden, oder von demselben aus Mangel rechtlicher Be-

48.

Zwiérzchności mieyscowe urzędom żywności taryfę chleba co miesiąc przeséłać maią.

Wiadomo iest c. k. urzędom cyrkułowym, że w tych mieyscach, gdzie wypłata chlebowego dla c. k. woyska, iako do uskuteeznienia uznaną i zaprowadzoną została, uwaga na to zwróconą byc musiała, iak dalece taxa czyli cena mieyscowa odmienia się, aby podług tego chlebowe albo podwyższyć albo zmnieyszyć, by tym sposobem ani żołniérż ani skarb nie szkodowali.

Dla utrzymania tego, potrzeba, aby magazyny żywności na swe żądanie taryfy chlebowe od zwierzchności mieyscowych co miesiąc punktualnie i w należytym czasie odbiérały.

Gdy zaś dominiia podług doniesień magazynów żywności do c. k. jeneralney komendy uczynionych, żądaniom tychże magazynów nie zawsze, iak należy odpowiadaią, przeto c. k. urzędóm cyrkułowym nakazuie się, aby wszystkim dominióm, ktorych to dotycze, i które urząd czrkułowy przez magazyny żywności wykazać sobie rozkaże, zaleciły, by rekwizycyióm magazynów żywności w tey mierze uczynionym, zawsze i iak należy, odpowiadały.

Rozporządzenie gub.. z d, 20. Kwietnia 1828 do l. gub. 25580.

49.

W dominiiach prywatnych miesca urzędników politycznych i sądowych, tylko osobami zupełnie nieskażonemi osadzane być maią.

Aby na przyszłość w dominiiach prywatnych mieysca urzędników, którzy sądownictwo lub zarząd publicznych politycznych interesów sprawować maią, osobami zupełnie nieskażonemi osadzane były, Najjaśnieyszy Pan nayL wyższą uchwałą z d. 22. Marca r. b. rozkazać raczył, że na przyszłość urząd takowy nikomu takiemu nadanym, ani też przez nikogo takiego sprawowanym być nie może, który za zbrodni kryminalney winnego uznanym, lub

weise losgesprochen worden, überhaupt nicht ganz tadellos ist.

Diese allerhöchste Anordnung wird in Folge des hohen Hofkanzlei-Derets vom 29ten März 1828 Zahl 7203. zur gehörigen Nachachtung hiemit allgemein kund gemacht.

Gubernial-Kundmachung vom 22. April 1828. Gub. Zahl 24900.

50.

Die Berechnung der Verzugszinsen von Prägravazions-Strafkapitalien hat bis ausschliessend jenen Tag zu geschehen, an welchem die versäumte Zahlung geleistet wird.

Uiber das von der Provinzial-Staats-Buchhaltung bei Vorlegung der Prägravazions-Strafgelderausweise angezeigte ungleiche Benehmen der Kreiskassen bei Einhebung der Verzugszinse von den Prägravazions-Strafkapitalien, wienach einige die Interessen auch noch für den Tag berechnen und einheben, an welchem das Kapital erlegt wurde, andere dagegen nur bis zu diesem Tage und mit Ausschluß desselben; wird den k. k. Kreiskassen bedeutet, daß nach dem 10ten Absatze der mit hohen Hofkammerdekrete vom 25ten Juny 1819. Zahl 26991/1674. anher gelangten und den k. k. Kreiskassen zugestellten gedruckten Vorschrift, die Berechnung der Verzugszinsen immer bis ausschließend jenen Tag zu geschehen habe, an welchem die Partei die versäumte Zahlung leistet. Da nach der Analogie das nämliche Verfahren, auch bei der Berechnung der Verzugszinsen von den Prägravazions-Strafkapitalien anwendbar ist, indem, wenn auch die letzteren nicht unmittelbar dem Staate gehören, selbe dennoch unter der Aufsicht der Staatsverwaltung stehen, und für derselben Integrität, so wie für andere ärarial Ersätze Sorge getragen wird; so wird den k. k. Kreiskassen die Belehrung ertheilt, daß bei Berechnung und Nachweisung der Verzugszinsen von diesen Kapitalien, sich nach dem bezogenen Absatz der angeführten Vorschrift zu benehmen, und jedesmahl auch der Kapitalsbetrag anzuführen sey, von welchem die Zinsen berichtigt worden sind.

Gubernial-Dekret vom 23. April 1828. Gub. Zahl 22719.

też dla braku dowodów uwolnionym został, albo w ogólności zupełnie nieskażonym nie iest.

To naywyższe rozporządzenie w skutek dekretu wysokiey kancelaryi nadworney z d. 29. Marca 1828 Nro. 7203. dla należytego zachowanią się powszechnie niniey-szém ogłasza się.

Uwiadomenie gubern. z d. 22. Kwiet. 1828 do liczb. gub. 24966.

50.

Obliczenie prowizyj za zwłokę od kapitałów preagrawacyjnych, nastąpić ma wyłącznie do tego dnia, w którém opóźniona wypłata uisczona została.

Z powodu wskazanego przez prowincyjną izbę rachunkową przy przesełaniu wykazów preagrawacyjnych, niejednakiego postępowania kass urzędów cyrkułowych podczas pobierania prowizyj za zwłokę wypłaty od kapitałów preagrawacyjnych, podług czego niektóre kassy prowizyie, ieszcze i za ten dzień rachuią i pobiéraią, w którym kapitał złożonym zostaie, inne zaś tylko do owego dnia i z wyłączeniem tegoż; c. k. kassóm zaléca się, iż podług §. 10. drukowanego przepisu dekretem wysokiey kamery nadworney z d. 25. Czerwca 1819 do liczby 26991/1674 tu nadeszłego i c. k. kassom cyrkułowym udzielonego, obliczenie przowizyj zaległych, zawsze do owego dnia wyłącznie nastąpić powinno, w którym strona opóźnioną płacę uiszcza. Gdy podług analogii to samo postępowanie, także przy obliczeniu zaległych prowizyj od kapitałów preagrawacyjnych użyć się daie, gdyż iakkolwiek te kapitały do rządu bezpośrednio nie należą, takowe wszelako pod dozorem administracyi kraiowey zostaią, a o ich całość, równie z innemi skarbowemi wynagrodzeniami, staranność miana być powinna, przeto c. k. kassóm cyrkułowym ta nauka udzielą się, iż przy obliczeniu i wykazywaniu prowizyj zaległych od tych kapitałów, podług powołanego §fu rzeczonego przepisu postępować i każdą razą także ilość kapitału, od którego prowizyie zapłacone zostały, podać należy.

Dekret gubern. z d. 23. Kwietnia 1828 do liczby gub. 22719.

51.

Befreiung der in Galizien bestehenden Jesuiten-Ordensprovinz von dem allgemeinen Amortisazionsgesetze.

Seine k. k. Majestät haben mit a. h. Entschließung vom 4ten d. M. die seit dem Jahre 1820 in Galizien bestehende Jesuiten-Ordensprovinz für dermahlen und bis Allerhöchstdieselben etwas anderes darüber verordnen, von dem allgemeinen Amortisazionsgesetze in der Art, wie es zu Gunsten einiger andern Ordensgemeinden bereits geschehen ist, gegen dem allergnädigst zu befreien geruht, daß sie jedesmal, wenn ihnen bewegliche Güter oder Kapitalien, durch Schenkungen oder Vermächtnisse, oder auf eine andere Art zufallen, davon die Anzeige an die Landesstelle zu machen habe.

Übrigens finden die zur näheren Erläuterung der Verordnungen, wodurch geistlichen Komunitäten, Befreiungen von dem Amortisazionsgesetze zugestanden wurden, mit dem Kreisschreiben vom 7ten April 1809. 13538. vorgezeichneten Bestimmungen, auch auf den Jesuitenorden ihre volle Anwendung.

Diese a. h. Entschließung wird in Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 8ten d. M. Zahl 8270 zur allgemeinen Wissenschaft kund gemacht.

Gubernial-Kundmachung vom 24. April 1828. Gub. Zahl 27666.

52.

Das Unterrichtsgeld an der lemberger Akademie wird auf die ursprüngliche Ausmaaß pr. 1 fl. Metall Münze monatlich für jeden Unterrichtszweig festgesetzt.

Mit Dekret der hohen Studienhofkommission vom 15ten v. M. Zahl 1366|303. wurde anher bedeutet, daß nach dem Antrage der k. k. Akademie-Direkzion vom 7ten Dezember v. J. Zahl 262. das Unterrichtsgeld an der hiesigen Akademie mit dem Anfange des Schuljahres 1828|29. auf die ursprüngliche, mittelst allerhöchster Entschließung vom 8ten

51.

Uwolnienie istnieiącéy w Galicyi prowincyi zakonu Jezuitów od powszechnego prawa amortyzacyi.

Jego c. k. mość naywyższém postanowieniem z dnia 4. b. m. od roku 1820 w Galicyi istnieiącą prowincyią zakonu Jezuitów, na teraz i dopóki Nayjaśnieyszy Pan co innego w téy mierze nie rozporądzi, od powszechnego prawa amortyzacyjnego, w tym sposobie, iak to już dla niektórych innych zakonnów dozwolonem zostało, nayłaskawiéy uwolnić raczył z obowiązkiem, aby rzeczona prowincyia ile razy dobra ruchome lub kapitały, przez darowiznę albo zapis, albotéż inny sposób nabędzie, o tém rządowi krajowemu doniosła.

Wreszcie dla dokładnieyszego obiaśnienia rozporządzeń, przez które duchownym towarzystwóm, uwolnienia od ustawy amortyzacyjnéy przyznane bywały, okólnikiem z d. 7. Kwietnia 1809 do liczby 13538 oznaczone przepisy, także i do zakonu Jezuitów zupełnie zastosowane być maią.

To naywyższe postanowienie, w skutek dekretu wysokiéy kancelaryi nadwornéy z d. 8. b. m. do licz. 8270, podaie się ku powszechnej wiadomości.

Uwiadomienie gubern. z dnia 24. Kwiet. 1828 do licz. gub. 27666.

52.

Dydaktrum przy akademii lwowskiéy stanowi się podług piérwiastkowego wymiaru na 1 Złr. monety kruszcowéy miesięcznie od każdey naukowéy gałęzi.

Dekretem wysokiéy nadworéy komissyi naukowéy z dnia 15. z. m. do liczby 1366|303 oznaymiono tu zostoło: iż podług przełożenia c. k. dyrekcyi akademicznéy z d. 7go Grudnia r. z. do liczby 262, dydaktrum przy tuteyszey akademii z początkiem roku szkólnego 1828-29 podług pierwiastkowego, naywyższem postanowieniem z d. 8go

Juli 1784. festgesetzte Ausmaaß pr. 1 fl. monatlich für jeden Unterrichtszweig festzusetzen, und in Metall-Münze einzuheben sey, übrigens seyen die Akademie-Stipendisten auch künftig wie es bisher beobachtet wurde, zu dessen Bezahlung nicht zu verhalten, sondern davon frei zu belassen.

Gubernial-Verordnung vom 25. April 1828 Gub. Zahl 22996.

53.

Professoren dürfen keine privat- oder ständischen Bedienstungen, und keine Advokatur bekleiden.

Seine Majestät haben über die Frage, ob die für die Staatsbeamten bestehenden Verbothe des Betriebs von Privatgeschäften auch unbedingt auf Professoren anwendbar oder zu modifiziren seyen? unterm 26ten März d. J. die allerhöchste Entschließung zu erlassen geruhet, daß die Professoren keine privat oder ständischen Bedienstungen, und keine Advokatur bekleiden sollen; diese allerhöchste Anordnung aber nicht zurückzuwirken habe.

Von dieser allerhöchsten Entschließung werden die Direktorate in Folge hohen Studienhofkommissionsdekrets vom 5ten April l. J. Zahl 1829. mit dem Auftrage in die Kenntniß gesetzt, hievon sämmtliche an der unterstehenden Lehranstalt befindlichen Professoren zu verständigen.

Gubernial-Dekret vom 26. April 1828. Gub. Zahl 27386.

54.

Erläuterung des 1ten Satzes §. 29. des allgemeinen bürgerl. Gesetz-Buches wegen Erlangung der österreichischen Staatsbürgerschaft durch Eintretung in einen öffentlichen Dienst.

Auf a. h. Befehl ist bei den betreffenden Hofstellen die Frage in Berathung gezogen worden: ob der erste Satz des §. 29. des allgemeinen bürgerlichen Gesetz-Buches sich auch auf provisorische- öffentliche- nicht stabile- nicht definitive Dienstleistung anwenden lasse?

Lipca 1784 ustanowionego wymiaru na 1 Złr. miesięcznie od każdéy naukowéy gałęzi ustanowione i w monecie kruszcowéy pobierane być ma. Wreszcie stypendyści akademiczni, równie i na przyszłość, iak dotąd zachowane było, do téy opłaty nie są obowiązani, ale od takowéy uwolnionymi być maią.

Rozporządzenie gubern. z d. 25. Kwiet. 1828. do liczb. gub. 22996.

53.

Professorowie nie mogą żadnych urzędów prywatnych albo stanowych piastować i żadnéy adwokatury utrzymywać

Na pytanie, czyli istnące dla urzędników rządowych zakazy sprawowania interesów prywatnych, bezwarunkowo także do professorów zastosowane, albo zmodyfikowane być maią? Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 26. Marca r. b. postanowić raczył, że professorowie żadnych prywatnych albo stanowych urzędów piastować, i żadną adwokaturą trudnić się nie powinni, iednak to najwyższe postanowienie wstecz działać nie ma.

Ta naywyższa uchwała w skutku dekretu wysokiéy nadwornéy komissyi oświecenia z dnia 5. Kwietnia r. b. do liczby 1829 dyrektoratóm z tym dokładem do wiadomości podaną zostaie, aby o takowéy wszyscy w podwładnym instytucie naukowym znaydujący się professorowie uwiadomieni byli.

Dekret gubern. z d. 26, Kwietnia 1828 do liczby gub. 27386.

54.

Obiaśnienie piérwszego działu §fu 29. powszechnéy ustawy cywilnéy, względem dostąpienia obywatelstwa austryiackiego przez weyście w służbę publiczną.

Z naywyższego rozkazu, pytanie w przyzwoitych instancyiach nadwornych pod rozwagę wzięte zostało: czyli piérwszy dział §fu 29go powszechnéy ustawy cywilnéy, także do służby publicznéy tymczasowéy nie stałéy, za stałą nie oznaczonéy, zastosować się daie.

Über den hierüber erstatteten allerunterthänigsten Vortrag der k. k. Hofkommission in Justiz-Gesetzsachen haben nun Se. Majestät mit a. h. Entschließung vom 15ten März d. J. zu erklären geruhet, daß unter dem öffentlichen Dienste, durch dessen Antretung Fremde nach dem §. 29. des allg bürg. Gesetzbuches die österreichische Staatsbürgerschaft erwerben, blos ein wirklicher Staatsdienst und keine provisorische oder andere öffentliche Dienstleistung zu verstehen sey, daher die Anerkennung nicht für die bereits in provisorischer oder anderer öffentlicher Dienstleistung stehenden Individuen zu gelten habe.

Diese a. h. Entschließung wird in Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 15ten d. M. Zahl 8740/732. zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Gubernial-Kundmachung vom 26. April 1828. Gub. Zahl 28681.

55.

Die Wegstrecke zwischen Jasienica und Sanok wird auf zwei und ein Viertel Poststazion erhöht.

In der Berücksichtigung, daß die Strassenstrecke zwischen Jasienica und Sanok ein Längenausmaaß von 17686 Klaftern folglich um 1686 Klaftern mehr enthält, als für die Distanz von zwei Posten gesetzlich bestimmt sind, wird vom ersten Mai dieses Jahres angefangen, die Wegstrecke zwischen Jasienica und Sanok von Zwei, auf zwei und eine Viertel Poststazion erhöht.

Welches im Grunde des hohen Hofkammerdekrets vom 2ten April d. J. Zahl 13596. zu allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Gubernial-Dekret vom 27. April 1828. Gub. Zahl 26232.

56.

Auf dem Lande dürfen noch ferner Bürgermeister, Syndiker und Magistratsräthe ohne Rechtsstudien angestellt werden.

Seine k. k. Majestät haben mit a. h. Entschließung vom 22ten d. M. zu entscheiden befunden: Es habe bei dem

Na uczynione więc w téy mierze naypokornieysze przełożenie c. k. komissyi nadworney w rzeczach prawodawstwa sądowniczego, raczył Nayiaśnieyszy Pan naywyższem postanowieniem swoiem z d. 15go marca r. b. deklarować: iż pod nazwiskiem służby publiczney, przez którey dostąpienie cudzoziemcy mocą §fu 29. powszechnych ustaw cywilnych austryiackiego obywatelstwa nabywaią, na przyszłość tylko rzeczywista służba monarchiczna a żadna tymczasowa, lub inna iaka publiczna rozumieć się ma, że zatem to uznanie dla osób w służbie tymczasowey, lub inney publiczney zostaiących, służyć nie ma.

To naywyższe postanowienie w skutek dekretu wysokiey kancelaryi nadworney z d. 15. b. m. i r. do L. 8740|732 podaie się do powszechney wiadomości.

Uwiadomienie gub. z d. 26. Kwietnia 1828 do licz. gub. 28681.

55.

Przestrzeń drogi między Jasienicą i Sanokiem na dwie stacyie pocztowe i iedną ćwierć podwyższona zostaie.

Zważywszy, że przestrzeń drogi między Jasienicą i Sanokiem w długości 17686 sążni, a zatem o 1686 sążni więcey wynosi, iak na odległość dwuch poczt prawnie ustanowiono, przeto zacząwszy od 1. Maia r. b. przestrzeń drogi między Jasienicą i Sanokiem z dwuch, na dwie stacyie pocztowe i iedną ćwierć podwyższoną zostaie.

Co w moc dekretu wysokiey kamery nadworney z dnia 2. Kwietnia r. b. do liczby 13596. do powszechney wiadomości podaie się.

Dekret gubern. z d. 27. Kwietnia 1828 do liczby gub. 26322.

56.

Na prowincyi wolno i na dal burmistrzów, syndyków i radców magistratualnych bez nauk prawa umieszczać.

Jego c. k. Mość naywyższem postanowieniem z d. 22go b. m. uchwalić raczył, iż dekret nadworny c. k. nay-

Hofdekrete der k. k. obersten Justizstelle vom 6ten Mai 1797 mit welchen Ausnahmsweise für Galizien, gestattet wurde, »daß wenn sich nicht solche Mitwerber melden, »welche die Rechtsstudien absolvirt haben, »auch jene die mit keinen Zeugnißen von Rechtsstudien ver»sehen sind, als Bürgermeister, Syndiker, Magistratsräthe, »oder Justiziäre auf dem Lande angestellt werden können, »und folglich auch zur Prüfung zuzulassen sind, wenn sie »über die Kenntniß der lateinischen Sprache, über die bei »einer Gerichtsbehörde gehabte Uibung, und dadurch erwor»bene Fähigkeit, und über ihr sittliches Betragen, sich aus»weisen« — zu bewenden, jedoch sey das gedachte Hofdekret genau zu beobachten.

Gubernial-Erledigung vom 28. April 1828. Gub. Zahl 24385.

57.

Aufhebung des Ein- und Ausgangsverbots auf Nankin und Bobbinet, Erleichterung der Einfuhr einiger Farbewaaren, und der Ausfuhr mehrerer Nebenprodukte der Landwirthschaft; Erhöhung der Eingangszölle für einige Genußmittel; dann Bestimmung des Einfuhrszolls für Brennholz.

Seine Majestät haben, laut hohen Hofkammerdekrets vom 3ten April d. J., Zahl 11682/793, die Aufhebung einiger bisher bestandener Eingangs- und Ausgangsverbothe, die Erleichterung der Ausfuhr mehrerer Produkte der Landwirthschaft durch Mäßigung der Ausgangsgebühren, und die Erhöhung der Eingangszölle für einige andere Gegenstände, mit allerhöchster Entschließung vom 11ten März d. J. zu genehmigen geruhet.

Der beiliegende Tariff enthält das Verzeichniß dieser Gegenstände mit den neuen Eingangs- und Ausgangszöllen gegen das Ausland, welche hiermit unter nachstehenden Bestimmungen zur öffentlichen Kenntniß gebracht werden:

Erstens. Die Verzollung der Artikel, Bobbinet und Nankin, zum inländischen Verbrauche, kann nur bei Hauptlegstätten geschehen: zu Beweise der geschehenen Verzollung

wyższego trybunału sprawiedliwości z d. Maia 1797 mocą którego iako wyiątek dla Galicyi pozwolono: aby w razie, gdyby się tacy współubiegacze nie zgłaszali, ktorzy nauki prawa pokończyli, także i tacy, którzy nie maią świadectw z nauk prawa, iako burmistrze, syndycy, radcy magistratualni albo justycyariusze na prowincyi umieszczanymi być mogli, a tem samem i do examinu przypuszczanymi byli, ieżeli się z umieiętności ięzyka łacińskiego, czerpanéy praktyki przy iakowym sądzie, a z tąd uzyskanej zdolności, i z dobréy obyczayności wywiodą, w swoiéy mocy pozostać ma, wszakże ów dekret ściśle przestrzeganym być powinien.

Uwiadomienie gub. z d. 28. Kwietnia 1828 do licz. gub. 24385.

57.

Zniesienie cła wchodowego i wychodowego na nankin i bobinet, ulżenie przywozu niektórych towarów farbnych i wywozu wielu płodów rolniczych; podwyższenie cła wchodowego od niektórych płodów konsumowych, i cło wchodowe od drzewa opałowego.

Nayiaśnieyszy Pan, iak opiewa dekret wysokiéy kamery nadworney z d. 3. Kwietnia r. b. do l. 11682/793 na uchylenie niektórych dotąd trwaiących zakazów względem wprowadzania i wyprowadzania towarów, na ułatwienie wywozu wielu płodów gospodarstwa rolnego, przez umiarkowanie opłaty wychodowéy, oraz na podwyższenie wchodowego od niektórych innych przedmiotów, naywyższą uchwałą z d. 11. Marca r. b. zezwolić raczył.

Załączona taryfa zawiéra spis takowych towarów z oznaczeniem nowego cła wchodowego i wychodowego względem zagranicy, które z następuiącemi rozporządzeniami do publiczney podaią się wiadomości:

Po piérwsze. Ocelenie artykułów, bobinetu i nankinu do użytku kraiowego, tylko na głównych ko-

werden diese Waaren mit einem Stempel bezeichnet werden.

Zweitens. Zollgesetz-Übertretungen, welche mit diesen Artikeln verübt werden sollten, unterliegen der mit dem Hofkammerdekrete vom 4ten Dezember 1810 ausgesprochenen Strafe des Verfalles der Waare und der Entrichtung des doppelten Werthes.

Drittens. Bei der Einfuhr des Brennholzes aus dem Auslande werden die Zollämter die zum Behufe der Verzollung erforderliche Schätzung, bei einer Wiener Klafter harten Holzes nie unter vier Gulden, bei einer Klafter weichen Holzes aber nie unter drei Gulden Konvenzions-Münze annehmen; dort, wo das Holz einen höheren Werth hat, muß der wirkliche Preis desselben als Grundlage der Verzollung dienen.

Viertens. Die bisher bestandenen, besondern Eingangszölle für folgende Artikel:

		fl.	kr.		
Reis	mit	—	13 2/4	für den Zet.	Sporko
Malz	„	—	3	„ „ „ detto	detto
Mehl	„	—	6	„ „ „ detto	detto
Brot, gemeines	„	—	3 3/4	„ „ „ detto	detto
Butter, gesalz.	„	—	31 2/4	„ „ „ detto	detto
Schmalz, Schwein- und Gänsefett	„	—	37 2/4	„ „ „ detto	detto
Speck	„	—	24	„ „ „ detto	detto
Schmeer	„	—	15	„ „ „ detto	detto
Unschlitt	„	—	11 1/4	„ „ „ detto	detto
Schmelzsatz desselben	„	—	30	„ „ „ detto	detto
Unschlittkerzen	„	1	42	„ „ „ detto	detto
Honig, geläuterter	„	—	38	„ „ „ detto	detto
Hopfen (Gartenhopfen)	„	—	45	„ „ „ detto	detto

bei ihrer Einfuhr aus Ungarn und Siebenbürgen, nach den übrigen Provinzen der Monarchie werden hiermit aufgehoben, und statt derselben tritt die systemgemäße Begünstigung der Hälfte desjenigen Zolles ein, der für die Einfuhr dieser Artikel aus dem Auslande festgesetzt ist, und zwar in der Art, daß die Hälfte des allgemeinen Eingangszolles als Deutscher Konsumo-Zoll einzuheben ist.

morach dziać się ma: Na dowód uskutecznionego oclenia towary pomienione stemplem znaczone będą.

Po wtóre. Przestępstwa ustaw cłowych, względem tych artykułów popełnione, podlegaią karzo, dekretem wysokiéy Kamery nadworney z dnia 4. grudnia 1810 na utratę towaru i zapłacenie onego podwóyney wartości, wyrzeczonéy.

Po trzecie. Przy wprowadzeniu z zagranicy drzewa opałowego, urzędy cłowe potrzebny do wymierzenia cła szacunkek iednego sąga wiedeńskiego twardego drzewa, nigdy niżey, iak na cztéry, miękkiego zaś nigdy niżey, iak na trzy złote reńskie w monecie konwencyjney brać będą; gdzie drzewo ma wartość większą, tam istotna cena takowego za posadę oclenia służyć ma.

Po czwarte. Dotąd trwaiące osobne cła wchodowe artykułów następuiących:

	Złr.	kr.	od cetnara sporko.		
Ryżu . . .	—	13 2/4	—	—	—
Słodu . . .	—	3	—	—	—
Mąki . . .	—	6	—	—	—
Chleba, pospolitego .	—	3 3/4	—	—	—
Masła solonego .	—	31 2/4	—	—	—
Masła topionego, smalcu świniego i gęsiego .	—	37 2/4	—	—	—
Słoniny . . .	—	24	—	—	—
Sadła . . .	—	15	—	—	—
Łoiu	—	11 1/4	—	—	—
Fusów z łoiu topionego	—	30	—	—	—
Świc łoiowych . .	1	42	—	—	—
Miodu praśnego wytapianego . . .	—	38	—	—	—
Chmielu (ogrodowego)	—	45	—	—	—

przy wprowadzeniu tychże z Węgier i Ziemi siedmiogrodzkiéy do innych prowincyj monarchii ninieyszém uchylaią się, a natomiast staie wypływaiące z systematu ulżenie na połowę tego samego cła, które na wprowadzenie tychże artykułów z zagranicy ustanowioném iest, a to w tym sposobie, że połowa powszechnego cła wchodowego, iak cło konsumowe niemieckie pobierane być ma.

Fünftens. Von den in dem angehängten Tariffe enthaltenen allgemeinen Eingangszöllen ist, den bestehenden Direktiven gemäß, die Hälfte des Betrages im Wechselverkehre mit Ungarn und Siebenbürgen als Deutscher Konsumo-Zoll zu entrichten, wenn nicht für diesen Verkehr bei ein oder dem andern Artikel ein besonderer Konsumo-Zoll in diesem Tariffe ausgesetzt ist.

Sechstens. Die in Niederösterreich und in dem Lande ob der Enns für die Durchfuhr der ungarischen Weine bisher bestandene Gebühr von vier und zwanzig Kreuzern Konvenzions-Münze für den Eimer wird hiermit aufgehoben.

Siebentens. Die Wirksamkeit der neuen Zölle, so wie der übrigen Bestimmungen, hat vom Tage der Kundmachung zu beginnen.

Gubernial-Kundmachung vom 28. April 1828. Gub. Zahl 27569.

Tariff.

TARYFA.

(Zur Sign. H. Pag. 114.)

Post-Nro.	Benennung der Artikel.	Maaßstab der Verzollung.	Einfuhrs-Zoll fl.	kr.	dr	Zollstätten, bei denen die Verzollung im Eingange zu geschehen hat.	Ausfuhrs-Zoll fl	kr.	dr	Zollstätten, bei denen die Verzollung im Ausgange zu geschehen hat.
1	Anieß und Coriander	1 Ct. Sp.	1	12	—	Legstätte	—	3	—	Grenzzollämt.
2	Asche, gemeine, Weinreben- und Seifensiederasche, Auswurfsasche zum Düngen, Wald- und Zunderasche, wie auch Steinkohlenasche.	detto	—	—	1	Gränzzolläm.	—	4	2	detto
	— aus Ungarn	detto	—	—	1	—	—	4	2	detto
	— nach Ungarn	detto	—	—	—	—	—	—	1	—
3	Bienenstöcke mit lebenden Bienen . .	1 Stock	—	3	—	detto	—	1	—	detto
4	Bobbinet (englischer Tull, Spitzengrund) glatt ohne irgend einem eingetragenen Dessein.	1 ℔. netto	10	—	—	Hauptlegstät.	—	—	1	detto
5	Curcumey in Wurzeln und gemahlen . .	1 Ct. Sp.	—	27	—	C.-Zollämter.	—	11	—	detto
6	Därme, Schafdärme u. dgl. . . .	v. jed. Guld. d. Werthes	—	—	2	detto.	—	3	—	detto
	— nach Ungarn	detto	—	—	—	—	—	—	1	—
7	Datteln	1 Ct. Sp.	4	—	—	Legstätte	—	5	—	detto
8	Essig, gemeiner in Fässern . . .	detto	—	44	—	Gränzzolläm.	—	1	—	detto
	— aus Ungarn	detto	—	11	—	—	—	1	—	detto
9	Eyer von Hühnern, Gänsen, Aenten u. dgl.	v. jed. Guld. d. Werthes	—	3	—	detto	—	—	1	detto
10	Federn, gemeine Bettfedern, geschliffene und ungeschliffene	1 Ct. Sp.	5	—	—	Legstätte	—	12	2	detto
11	Federvieh, zahmes, als: Hühner, Gänse, Aenten u. dgl.	v. jed. Guld. d. Werthes	—	6	—	Gränzämter.	—	—	1	detto
12	Feigen	1 Ct. Sp.	1	12	—	Legstätte	—	2	—	detto
13	Biberhäute, mit Haaren	1 Stück	—	4	—	Gränzämter.	—	19	2	Com.-Zolläm
	— nach Ungarn	detto	—	—	—	—	—	1	2	—
14	Bock- und Ziegen- oder Geißfelle . .	1 Ct. netto	—	51	2	Legstätte	4	18	—	detto
	— nach Ungarn	1 Ct. Sp.	—	—	—	—	—	21	2	—
15	Hasenbälge, gemeine, rohe . . .	1 Ct. netto	1	17	—	Grzzollämter.	3	12	—	detto
	— nach Ungarn	1 Ct. Sp.	—	—	—	—	—	32	—	—
16	— bearbeitete	1 Ct. netto	16	—	—	Legstätte	—	40	—	detto
17	Hirsch- und Elendthierhäute, dann Reh- und Gemsfelle	detto	1	30	—	Grenzzollämt.	7	30	—	detto
	— nach Ungarn	1 Ct. Sp.	—	—	—	—	—	37	2	—
18	Hundshäute	1 Ct. netto	1	42	—	detto	8	30	—	detto
	— nach Ungarn	1 Ct. Sp.	—	—	—	—	—	42	2	—
19	Kalbfelle	1 Ct. netto	1	21	—	detto	6	45	—	detto
	— nach Ungarn	1 Ct. Sp.	—	—	—	—	—	35	2	—
20	Küh- und Terzenhäute	1 Stück	—	3	—	detto	—	15	—	detto
	— nach Ungarn	detto	—	—	—	—	—	1	—	—
21	Ochsenhäute	detto	—	5	2	detto	—	27	—	detto
	— nach Ungarn	detto	—	—	—	—	—	2	—	—
22	Roß- und Füllenhäute	detto	—	1	2	detto	—	7	2	detto
	— nach Ungarn	detto	—	—	—	—	—	—	2	—
23	Schaf- und Schöpsenfelle, wie auch Lamm- und Kitzfelle, gemeine, rohe . . .	1 Ct. netto	—	43	2	Legstätte	3	37	2	detto
	— nach Ungarn	1 Ct. Sp.	—	—	—	—	—	18	—	—

Ner. porządk.	Nazwisko towaru.	Wymiar oclenia.	Cło wchodowe.			Komory, na których oclenie przy wprowadzeniu dziać się ma.	Cło wychodowe.			Komory, na których oclenie przy wyprowadzeniu dziać się ma.
			zr	kr	dr		zr	kr	dr	
1	Anyż i koryiandər	1 cet. spor.	1	12	—	Komor. skład.	—	3	—	Urz. cł. gran.
2	Popiół prosty, winogradowy i mydlarski, zoła do nawożenia ziemi, popioł lasowy i z pruchna, tudzież z węgli kamiennych.	detto.	—	—	1	Urz. cł. gran.	—	4	2	detto.
	— z Węgier	detto.	—	—	1	—	—	4	2	detto.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	—	1	—
3	Ule z żywemi pozołami	1 ul	—	3	—	detto.	—	1	—	detto.
4	Bobbi-net (Tull angielski, tło koronkowe) gładki bez wyrabianych wzorów . .	1 funt netto.	10	—	—	Głów. kom. sk.	—	—	1	detto.
5	Imbier żółty, (kurkuma) w korzonkach i mielony	1 cet. sporc.	—	27	—	Urz. cł. kome.	—	11	—	detto.
6	Kiszki, owcze i t. p.	od każd. złr. wartości.	—	—	2	detto.	—	3	—	detto.
			—	—	—					
	— do Węgier	detto.				—	—	—	1	—
	Daktele	1 cet. sporc.	4	—	—	Komora skład	—	5	—	detto.
7	Ocet, prosty w beczkach	detto.	—	44	—	Urz cł. komer	—	1	—	detto.
8	— z Węgier	detto.	—	11	—	—	—	1	—	detto.
9	Jaia, kurze, gęsie, kacze i t. p. . . .	od każd. złr. wartości	—	3	—	detto.	—	—	1	detto.
10	Pierze, proste pościelne, darte i niedarte .	1 cet. sporc.	5	—	—	Komora skład	—	12	2	detto.
11	Drób domowy: kury gęsi, kaczki i t. p. .	od każd. złr. wartości	—	6	—	Urz. graniczn.	—	—	1	detto.
12	Figi	1 cet. sporc.	1	12	—	Komora skład	—	2	—	detto.
13	Skóry bobrowe, z włosem	1 sztuka	—	4	—	Urz. graniczn	—	19	2	Urz. cł. kom.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	1	2	—
14	Skóry kożle i kozie	1 cet. netto.	—	51	2	Komora skład	4	18	—	detto.
	— do Węgier	1 cet. sporc.	—	—	—	—	—	21	2	—
15	Skórki zaięcze, proste, surowe . . .	1 cet. netto.	1	17	—	Urz. cł. gran.	3	12	—	detto.
	— do Węgier	1 cet. sporc.	—	—	—	—	—	32	—	—
16	— wyprawne	1 cet. netto	16	—	—	Komora skład	—	40	—	detto.
17	Skóry ielenie i łosie, tudzież sarnie i dzikiey kozy	detto.	1	30	—	Urz. cł. gran.	7	30	—	detto.
	— do Węgier	1 cet. sporc.	—	—	—	—	—	37	2	—
18	Skory psie	1 cet. netto.	1	42	—	detto.	8	30	—	detto.
	— do Węgier	1 cet. sporc.	—	—	—	—	—	4	2	—
19	Skórki cielęce	1 cet. netto.	1	21	—	detto.	6	45	—	detto.
	— do Węgier	1 cet. sporc.	—	—	—	—	—	35	2	—
20	Skóry krowie i iałowicze	1 sztuka	—	3	—	detto.	—	15	—	detto.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	1	—	—
21	Skóry wołowe	detto.	—	5	2	detto.	—	27	—	detto.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	2	—	—
22	Skóry końskie i żrebięce	detto.	—	1	2	detto.	—	7	2	detto.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	—	2	—
23	Skóry owcze i baranie, iakoteż jagnięce i kożlęce, proste surowe	1 cet. netto.	—	43	2	Komora skład	3	37	2	detto.
	— do Węgier	1 cet. sporc.	—	—	—	—	—	18	—	—

)(2

Post-Nro.	Benennung der Artikel.	Maaßstab der Verzollung.	Einfuhrs-Zoll. fl.	kr	dr	Zollstätten, bei denen die Verzollung im Eingange zu geschehen hat	Ausfuhrs-Zoll. fl.	kr	dr	Zollstätten, bei denen die Verzollung im Ausgange zu geschehen hat.
24	Schweinhäute	1 Ct. netto.	—	24	—	Grnzzollämt.	2	—	—	Com.Zollämt
	— nach Ungarn	1 Ct. Sp.	—	—	—	—	—	10	—	—
25	Zapp-, Fisch- und Chagrinhäute . .	1 ℔. netto.	—	2	—	detto.	—	10	—	detto.
26	Fenchel	1 Ct. Sp.	2	—	—	Legstätte.	—	5	—	Grnzzollämtr
27	Fische, gemeine, aus Flüssen, Bächen, Teichen, Landseen, lebend und geschlachtet, frisch, gesalzen, geräuchert und marinirt, als: Grundeln, Koppen oder Kaulhäupter, Größlinge, Karpfen, Hechte, Scheiden, Barben, Schleichen, Weißfische u. dergl.	1 Ct. Sp.	1	30	—	Grnzzollämt.	—	3	2	detto.
28	Fische dergleichen lebend aus Ungarn . .	n.d Fuhr v. jed.St Zugv.	1	7	2	detto.	—	5	2	detto.
29	— dergleichen geschlachtet aus Ungarn. .	detto.	2	15	—	—	—	11	—	detto.
30	Meerfische, (edle), frisch, lebend und geschlachtet, als: Anguille, Anguilotti, Bissate (sie mögen aus dem Meere oder aus den Seen von Commachio kommen, und was immer für eine Größe haben), Branzini, Boseghe, Barboni, Carpioni, Dentali, Corbelle, Granchi, Linguattole oder Sfoglie, Lizze, Orate, Pescispada, Rombi, Scarpini, Sporelle, Siorioni, Vanioli, Velpini u. dergl. so wie alle Gattungen von Meerspinnen und Meerkrebsen. .	1 Ct. Sp.	2	30	—	—	—	12	2	detto.
31	dieselben Fische getrocknet, gesalzen, marinirt, u. dergl.	detto.	7	30	—	Legstätte.	—	12	2	detto.
32	Meerfische, gemeine, frisch, lebend und gegeschlachtet, als: Calamari, Cospettoni, Rase, Sgomberi, Sippe, Tonine und andere dergleichen	detto.	—	48	—	Grnzzollämt.	—	4	—	detto.
33	dieselben getrocknet, gesalzen, marinirt u. dgl	detto.	2	24	—	Legstätte.	—	4	—	detto.
34	Hausen, Dick, Störlet oder Störl, frisch, geräuchert und gesalzen . . .	detto.	4	—	—	Grnzzallämt.	—	5	—	detto.
35	Sardellen oder Sardelloni, frisch . .	detto.	1	15	—	detto.	—	6	—	detto.
36	— gesalzen und marinirt	detto.	3	45	—	Legstätte.	—	6	—	detto.

Anmerkung. Die edlen und gemeinen Meerfische, dann die Sardellen, welche in den außer der Zolllinie befindlichen Gebiethstheilen der Monarchie getrocknet, geräuchert, gesalzen oder marinirt worden, und mit Ursprungszeugnissen versehen sind, unterliegen dem für die frischen Fische festgesezten Zolle.

Post-Nro.	Benennung der Artikel.	Maaßstab der Verzollung.	Einfuhrs-Zoll. fl.	kr	dr	Zollstätten, bei denen die Verzollung im Eingange zu geschehen hat	Ausfuhrs-Zoll. fl.	kr	dr	Zollstätten, bei denen die Verzollung im Ausgange zu geschehen hat.
37	Früchte, als: Granatäpfel, Margaranten, Pomeranzen, Pontäpfel, Quitten und Rosmarinäpfel	detto.	2	15	—	detto.	—	4	—	detto.
38	— Lazeroli, Juden-, Paradies- und sogenannte Adamsäpfel	detto.	7	30	—	detto.	—	12	2	detto.
39	— Limonien und Citronen. . . .	detto.	1	30	—	detto.	—	2	2	detto.

Ner. porządk.	Nazwisko towaru.	Wymiar oclenia.	Cło wchodowe zr	kr	dr	Komory, na których oclenie przy wprowadzeniu dziać się ma.	Cło wychodowe. zr	kr	dr	Komory, na których oclenie przy wyprowadzeniu dziać się ma.
24	Skóry świnie	1 cet. netto.	—	24	—	Urz. cł. gran.	2	—	—	Urz. cł. kom.
	— do Węgier	1 cet. sporc.	—	—	—	—	—	10	—	—
25	Skóry tak zwane Zapp, rybie i szagrynowe .	1 cet. netto.	—	2	—	detto.	—	10	—	detto.
26	Kopr włoski	1 cet. sporc.	2	—	—	Komory skład	—	5	—	Urz. cł. gran.
27	Ryby, zwyczayne z rzek, potokow, stawów i iezior, żywe i bite, świeże, solone, wędzone i marynowane, iako to: kiełbie, iazgarze czyli kolperze, szarany, karpie szczupaki, somy, barweny, liny, płocie i t. p.	1 cet. sporc.	1	30	—	Urz. cł. gran.	—	3	2	detto.
28	— te same żywe z Węgier	p. fur od każd szt. bydła zaprz.	1	7	2	—	—	5	2	detto.
29	Ryby te same bite z Węgier	detto.	2	15	—	detto.	—	11	—	detto.
30	Ryby morskie, (przednieysze), świeże, żywe i bite, iako to: *Anguille*, *Anguillòti*, *Bissate* (czyli takowe z morza alboteż z iezior *Commachio* przychodzą i iakieybądźkolwiek wielkości), *Branzini*, *Boseghe*, *Barboni*, *Carpioni*, *Dentali*; *Corbelle*, *Granchi*, *Linguattole*, czyli: *Stoglie Lizze*, *Orate*, *Pascispada*, *Rombi*, *Scarpini*, *Sporelle*, *Storioni*, *Vanioli*, *Velpini* i t. p. iakoteż wszystkie gatunki paiąków i raków morskich .	1 cet. sporc.	2	30	—	detto.	—	12	2	detto.
31	Te same ryby suszone, solone, marynowane i t. p.	detto.	7	30	—	Komory skład	—	12	2	detto.
32	Ryby morskie (pospolite) świeże, bite i żywe, iako to: *Calamari*, *Cospettoni*, *Rase*, *Sgomberi*, *Sippe*, *Tonine* i inne t. p.	detto.	—	48	—	Urz. cł. gran.	—	4	—	detto.
33	Te same suszone, solone, marynowane i t. p.	detto.	2	24	—	Komory skład	—	4	—	detto.
34	Wyzy, iesiotry, świeże, wędzone i solone .	detto.	4	—	—	Urz. cł gran.	—	5	—	detto.
35	Sardele i sardelki (*Sardelloni*) świeże . .	detto.	1	15	—	detto.	—	6	—	detto.
36	— solone i marynowane	detto.	3	45	—	Komory skład	—	6	—	detto.
	Uwaga: Przednieysze i pospolite ryby morskie, tudzież sardele w okolicach monarchii po za linią cłową położonych i świadectwami pochodzenia opatrzone, podlegaią cłu od świeżych ryb ustanowionemu.									
37	Frukta, iako to: granatki, małgorzatki, pomarańcze, iabłka pontońskie, pigwy i iabłka rozmarynowe	detto.	2	15	—	detto.	—	4	—	detto.
38	— Lazeroli, żydowskie, rayskie i tak zwane adamowe iabłka	detto.	7	30	—	detto.	—	12	2	detto.
39	Limonie i cytryny	detto.	1	30	—	detto.	—	2	2	detto.

Post.-Nro.	Benennung der Artikel.	Maaßstab der Verzollung.	Einfuhrs-Zoll			Zollstätten, bei denen die Verzollung im Eingange zu geschehen hat	Ausfuhrs-Zoll.			Zollstätten, bei denen die Verzollung im Ausgange zu geschehen hat
			fl.	kr.	dr		fl.	kr.	dr	
40	Limonienschalen, wie auch Schalen von Pomeranzen und Granatäpfeln . . .	detto.	1	30	—	Legstätte	—	2	2	Grenzzollämt
41	Gemüse. Garten- und Feldgewächse überhaupt, in so fern sie nicht schon unter Getreide und Obst begriffen, oder besonders benannt sind, frisch und ganz unzubereitet, als: Artischoken, Kohlrüben, Erdäpfel, Kraut, Gurken, Rüben u. dgl. .	v. jed. Guld. des Werthes.	—	3	—	Grnzzollämtr	—	—	1	detto.
42	— getrocknet, mit Salz, Essig u. dgl. zubereitet, als eingemachte Gurken, Sauerkraut, eingeschnittene Rüben u. dgl. .	detto.	—	6	—	detto.	—	—	1	detto.
43	Gummen, als: arabisches und afrikanisches Gummi, Gummigedda, Gummiguttharz, Kopalharz, Gummisenegal, Kirschengummi, Sandarak, Wachholderharz, Schellack, Gummitragant u. alle nicht besonders benannten Gummen, Harze und Gummenharze für Fabriken	1 Ct. Sp.	—	48	—	Com. Zollämt	—	20	—	detto.
44	Haare von Hasen und Kaninchen . . .	1 Pfd. Sp.	—	3	2	detto.	—	8	—	Com. Zollämt
	dergleichen nach Ungarn	detto.	—	—	—	—	—	1	2	—
45	Haarpuder	1 Ct. Sp.	4	48	—	Legstätte	—	6	—	Gränzzollämt
46	Hefen (Bierhefen) flüßig	detto.	—	3	—	Com. Zollämt.	—	—	2	detto.
47	Weinhefen	detto.	—	5	—	detto.	—	—	2	detto.
48	Hirschhorn in Stücken und geraspelt . .	detto.	1	—	—	detto.	—	5	—	detto.
49	Honig, ungeläuterter, worunter auch die Bienenstöcke mit zusammen gestossenem Honig und Wachse, sogenannte Bienenkeule und Wachskoth gehören, wie auch Honigwasser	detto.	—	48	—	Legstätte.	—	4	—	detto.
50	Hopfensetzlinge (Hopfenpflanzen) . . .	v. jed. Guld. des Werthes.	—	—	2	Grenzzollämt.	—	6	—	detto.
	— nach Ungarn	detto.	—	—	—	—	—	—	1	detto.
51	Horn, Ochsen-, Kuh-, Bocks- und Ziegenhorn, wie auch derlei Spitzen und Hornscheiben	1 Ct. netto.	—	18	—	—	1	30	—	Com. Zollämt.
	— nach Ungarn	1 Ct. Sp.	—	—	—	—	—	7	2	—
52	Indigo und Waidblau ohne Unterschied . .	detto.	7	30	—	Com. Zollämt	1	52	2	Grenzzollämt.
53	Johannisbrod oder Carobe	detto.	—	48	—	Legstätte.	—	1	—	detto.
54	Kapern	detto.	5	—	—	detto.	—	6	—	detto.
55	Käse	detto.	5	—	—	detto.	—	12	2	detto.
56	— sogenannte wallachische oder Morea-Käse, gesalzene, jedoch nur in der Einfuhr nach den venezianischen Provinzen zur See .	detto.	2	34	—	detto.	—	12	2	detto.
	— Kuh- und Schafkäse aus Ungarn in Gefäßen	detto.	—	30	—	—	—	2	2	detto.
57	Kastanien oder Maronen	detto.	—	54	—	detto.	—	1	2	detto.
58	Klauen, ohne Unterschied	detto.	—	2	—	Grenzzollämt.	—	9	—	Com Zollämt
	— nach Ungarn	detto.	—	—	—	—	—	1	—	—
59	Knoblauch	1 Ct. netto.	—	36	—	detto.	—	1	2	Grenzzollämt.

Ner. porządk.	Nazwisko towaru.	Wymiar oclenia.	Cło wchodowe.			Komory, na których ocle nie przy wprowadzoniu dziać się ma.	Cło wychodowe.			Komory, na których ocle nie przy wyprowadzeniu dziać się ma.
			zr	kr	dr		zr	kr	dr	
40	Skórki cytrynowe, pomarańczowe i z granatek	1 cet. sporc.	1	30	—	Komora skład	—	2	2	Urz. cł. gran.
41	Jarzyna. Ogrodowina i rośliny polne w ogólności, iak dalece pod zbożem i fruktami obięte, lub osobno wymienione nie są, świeże bez żadnéy przyprawy, iako to: karczochy, galarepa, ziemniaki, kapnsta, ogórki, rzepa i t p. .	od każd. złr. w	—	3	—	Urz. cł. gran.	—	—	1	detto.
42	— snszona, solą, octem i t. p. marynowana, iakoto: ogórki, kapnsta, rzepa kwaszona i t. p.	detto.	—	6	—	detto.	—	—	1	detto.
43	Gumy, iako to: guma arabska i afrykańska, Gnmigedda, Gumigutta, Gumi-kopal, Gumi-sengal, guma czeresniowa, Sandrak, żywica iałowcowa, Gnmilak (szellak), Gumi-tragant i wszystkie osobno nie wymienione gumy, żywice i żywiczne gumy dla fabryk	1 cet. sporc.	—	48	—	Urz. cł. kom.	—	20	—	detto.
44	Włos, zaięczy i z królików.	1 funt sporc.	—	3	2	detto.	—	8	—	Urz. cł. kom.
	Takiż do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	1	2	—
45	Puder do włosów	1 cet. sporc.	4	48	—	Komory skład	—	6	—	Urz. cł. gran.
46	Drożdże (piwne) płynne	detto.	—	3	—	Urz. cł. kom.	—	—	2	detto.
47	Lagier winny	detto.	—	5	—	detto.	—	—	2	detto.
48	Róg ieleni w kawałkach i tarty . . .	detto.	1	—	—	detto.	—	5	—	detto.
49	Miód przaśny, nieczyszczony, do którego liczą się także nle z bitemi pszczołami, tak zwane pszczele gniazda i woszczyny; taże i syta miadowa . . .	detto.	—	48	—	Komory skład	—	4	—	detto.
50	Chmielu rozsada (flance)	od każ. złr. w.	—	—	2	Urz. cł. gran.	—	6	—	detto.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	—	1	—
51	Róg wołowy, krowi, capi, kozi, iako też wierzchy rogów i krążki . . .	1 cet. netto.	—	18	—	—	1	30	—	Urz. cł. kom.
	— do Węgier . . . . ,	1 cet. sporc.	—	—	—	—	—	7	2	—
52	Indygo i sinidło urzetu bez różnicy . .	detto.	7	30	—	Urz. cł. kom.	1	52	2	Urz. cł. gran.
53	Rożki (karoby)	detto.	—	48	—	Komory skład	—	1	—	detto.
54	Kapary	detto.	5	—	—	detto.	—	6	—	detto.
55	Sery	detto.	5	—	—	detto.	—	12	2	detto.
56	— tak zwane wołoskie czyli moreyskie, solone, iednakże tylko przy wprowadzaniu do prowincyj weneckich morzem .	detto.	2	34	—	detto.	—	12	—	detto.
	— sery krowię i owcze z Węgier w naczyniach.	detto.	—	30	—	—	—	2	2	detto.
57	Kasztany czyli marony	detto.	—	54	—	detto.	—	1	2	detto.
58	Kopyta bez różnicy . , ...	detto.	—	2	—	Urz. cł. kom.	—	9	—	Urz. cł. kom.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	1	—	—
59	Czosnek	1 cet. netto.	—	36	—	detto.	—	1	2	Urz. cł. gran.

Post-Nro.	Benennung der Artikel.	Maaßstab der Verzollung.	Einfuhrs-Zoll.			Zollstätten, bei denen die Verzollung im Eingange zu geschehen hat.	Ausfuhrs-Zoll.			Zollstätten, bei denen die Verzollung im Ausgange zu geschehen hat.
			fl.	kr.	dr		fl.	kr.	dr	
60	Kohlen, Holzkohlen	n. d. Fuhr v. jed. St. Zugv.	—	6	—	Grenzzollämt.	—	—	2	Grenzzollämt.
61	Krapp oder Färberröthe in Wurzeln und gemahlen	1 Ct. Sp.	—	20	—	Com Zollämt.	—	8	—	detto.
62	Flachs, gehechelt und ungehechelt . . .	detto.	—	15	—	Grenzzollämt.	—	6	—	detto.
63	Hanf, gehechelt und ungehechelt . . .	detto.	—	12	—	detto.	—	5	—	detto.
64	Werg ohne Unterschied	detto.	—	2	—	detto.	—	2	—	detto.
65	Lohe, Gärberlohe, gemahlen und ungemahlen, wie auch Rinden von Eichen, Fichten und Birken	n. d. Fuhr v. jed. St Zugv.	—	4	2	Com. Zollämt.	—	22	2	Com. Zollämt.
	— nach Ungarn	detto.	—	—	—	—	—	2	—	—
66	Mandeln mit und ohne Schalen, auch Pfirsichkörner	1 Ct. Sp.	6	—	—	Legstätte	—	7	2	Grenzzollämt.
67	Nankin, ostindischer und chinesischer . .	1 Pf. netto.	—	40	—	Hauptlegstät	—	—	1	detto.
68	Nüsse, gemeine	1 Ct. Sp.	—	30	—	Grenzzollämt	—	1	—	detto.
69	— Haselnüsse	detto.	1	—	—	detto.	—	2	2	detto.
70	Obst, gemeines, frisches, als: Aepfel, Aprikosen, Birnen, Kirschen, Himbeeren, Pflaumen, Pfirsiche, Weintrauben, dann überhaupt alle unter der Rubrik »Früchte« oder sonst nicht benannten frischen Obstgattungen	detto.	—	9	—	detto.	—	—	2	detto.
71	Oliven, grüne, eingemachte, (Olive in Concia)	detto.	2	—	—	Com. Zollämt.	—	2	2	detto.
72	Pech, weißes und schwarzes, dann gemeines Harz von Fichten, Tannen u. dgl., so wie auch Geigenharz (Colophonium) und Schiffstheer	1 Ct. Sp.	—	3	—	detto.	—	1	2	detto.
73	Pottasche, auch gebrannte Hefen . . .	detto.	—	7	—	detto.	—	18	—	Com. Zollämt
	— nach Ungarn	detto.	—	—	—	—	—	3	—	—
74	Sagu	detto.	4	30	—	Legstätte.	—	7	2	Grenzzollämt.
75	Schaffüßeln zum Leimsieden	detto.	—	9	—	Com. Zollämt.	—	45	—	Com. Zollämt.
	— nach Ungarn	detto.	—	—	—	—	—	4	—	—
76	Schafwollwaaren, als: Loden, Hallinentuch und gemeine Flanelle, gemeine Kotzen und gemeine wollene Gürtel, wie auch Hutabschnitte und Tuchenden ohne Unterschied aus Ungarn	detto.	2	—	—	—	—	10	—	—
	— nach Ungarn und aus Ungarn im Wechselverkehre	detto.	—	—	—	—	—	5	—	—
77	Schnecken	detto.	1	—	—	Grenzollämt.	—	2	2	Grenzzollämt.
78	Teigwerk aus Mehl, als: Maccaroni, Oblaten u. dgl.	detto.	4	—	—	Legstätte	—	5	—	detto.
	Vieh *), als:									
79	Ochsen und Stiere	1 Stück.	4	—	—	Com. Zollämt.	—	10	—	detto.
80	Kühe, dann Kälber über ein Jahr, sogenannte Junzen und Terzen	detto.	2	—	—	detto.	—	5	—	detto.

Ner. porządk.	Nazwisko towaru.	Wymiar oclenia.	Cło wchodowe. zr	kr	dr	Komory, na których oclenie przy wprowadzeniu dziać się ma.	Cło wychodowe. zr	kr	dr	Komory, na których oclenie przy wyprowadzeniu dziać się ma.
60	Węgle (drzewne)	p. fur od każd. szt. bydła zaprz.	—	6	—	Urz. cł. kom.	—	—	2	Urz. cł. gran.
61	Marzana czyli czerwienidło farbierskie w korzonkach i mielone	1 cet. spor.	—	20	—	detto.	—	8	—	—
62	Len czesany i nieczesany	detto.	—	15	—	Urz. cł. gran.	—	6	—	—
63	Konopie czesane i nieczesane . . .	detto.	—	12	—	detto.	—	5	—	—
64	Kłaki bez różnicy	detto.	—	5	—	detto.	—	2	—	—
65	Dębidło, garbarskie, mielone i niemielone, tudzież kora dębowa, sosnowa i brzozowa	Podług fury od każ. szt. bydł. cią.	—	4	2	Urz. cł. kom.	—	22	2	Urz. cł. kom.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	2	—	—
66	Migdały w łupach i bez łup, tudzież ziarnka brzoskwiniowe	1 cet. sporc.	6	—	—	Komory skład	—	7	2	Urz. cł. gran.
67	Nankin wschodnio indyjski i chiński . .	1 funt netto	—	40	—	Gł. kom. skła.	—	—	1	detto.
68	Orzechy zwyczayne	1 cet. sporc	—	30	—	Urz. cł. gran.	—	1	—	detto.
69	— laskowe	detto.	1	—	—	detto.	—	2	2	detto.
70	Owoce, zwyczayne, świeże, iako to: iabłka, morele, gruszki, czereśnie, maliny, śliwki, brzoskwinie, winogrona, tudzież wszystkie w ogólności pod rubryką: »Frukta« albotéż osobno niewymienione gatunki świeżych owoców	detto.	—	9	—	detto.	—	—	2	detto.
71	Oliwki, zielone, marynowane (*Olive in concia*)	detto.	2	—	—	Urz. cł. kom.	—	2	2	detto.
72	Smoła biała i czarna, tudzież prosta żywica (dziegieć) z sośniny, iedliny i t. p., niemniéy kalafoniia i maź czyli smoła okrętowa	detto.	—	3	—	detto.	—	1	2	detto.
73	Potaż, także palone drożdże (potażowe) .	detto.	—	7	—	detto.	—	18	—	Urz. cł. kom.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	3	—	—
74	Sago	detto.	4	30	—	Urz. cł. gran.	—	7	2	Urz. cł. gran.
75	Nóżki owcze na karók (kléy) . . .	detto.	—	9	—	Urz. cł. kom.	—	45	—	Urz. cł. kom.
	— do Węgier	detto.	—	—	—	—	—	4	—	—
76	Towary wełniane, iako to: sukno w płatach farbowane, sieraki i prosta flanela, proste kocy i proste wełniane pasy, tudzież okrawki z kapeluszów i krayki sukienne bez różnicy, z Węgier . . .	detto.	2	—	—	—	—	10	—	—
	— do Węgier i z Więgier w handlu wzaiemnym	detto.	—	—	—	—	—	5	—	—
77	Slimaki	detto.	1	—	—	Urz. cł. gran.	—	2	2	Urz. cł. gran.
78	Ciasta z mąki, iako to: makaron, opłatki i t. p.	detto.	4	—	—	Komory skład	—	5	—	detto.
	B y d ł o *) iako to:									
79	Woły i byki	1 sztuka	4	—	—	Urz. cł. kom.	—	10	—	detto.
80	Krowy, tudzież cielęta nad rok maiące, tak zwany iałownik	detto.	2	—	—	detto.	—	5	—	detto.

Post-Nro.	Benennung der Artikel.	Maßstab der Verzollung.	Einfuhrs-Zoll.			Zollstätten, bei denen die Verzollung im Eingange zu geschehen hat.	Ausfuhrs-Zoll.			Zollstätten, bei denen die Verzollung im Ausgange zu geschehen hat.
			fl.	kr.	dr		fl.	kr.	dr	
81	Kälber unter einem Jahre	1 Stück.	—	21	—	Com.Zollämt.	—	2	—	Gränzzollám.
82	Schafe, Widder, Ziegen oder Geiße, Böcke, Hammel oder Schöpse	detto.	—	18	—	detto.	—	1	—	detto.
83	Lämmer und Kitze	detto.	—	9	—	detto.	—	—	2	detto.
84	Schweine, gemästet und ungemästet, auch Frischlinge	detto.	1	—	—	detto.	—	2	2	detto.
85	Spanferkel	detto.	—	3	2	detto.	—	—	1	detto.
86	Pferde und Füllen ohne Unterschied . .	detto.	1	30	—	detto.	—	7	2	detto.
87	Maulthiere	detto.	2	—	—	detto.	—	10	—	detto.
88	Esel	detto.	—	30	—	detto.	—	2	2	detto.
	*) Anmerkung. Wenn ungarisches oder ausländisches Vieh zum Konsumo eingetrieben und verzollt worden ist, nachher aber wieder ausgetrieben wird, so ist, wenn die Partei sich über die Verzollung mit Bolleten ausweiset, der Austrieb zollfrei gestattet.									
89	Wachholderbeeren.	1 Ct. Sp.	—	18	—	detto.	—	1	2	detto.
90	Wachs, gelbes und ungebleichtes . .	detto.	5	—	—	Legstätte.	—	25	—	detto.
91	Weinstein, roher	detto.	—	9	—	Com.Zollämt.	—	22	2	detto.
	— aus Ungarn	detto.	—	3	—	—	—	22	2	detto.
	— roh und präparirt nach Ungarn . .	detto.	—	—	—	—	—	3	—	detto.
92	Wildpret, vierfüßiges und Federwild . .	v. jed. Guld. des Werthes.	—	6	—	Gränzzollám.	—	—	1	detto.
93	Hasen in Bälgen.	1 Stück.	—	6	—	detto.	—	—	1	detto.
94	Ziegel, gemeine, gebrannte, Mauer- und Dachziegel ohne Unterschied . . .	1000 Stück.	—	36	—	detto.	—	4	—	detto.
95	Zwiebel ohne Unterschied	1 Ct. netto.	—	48	—	detto.	—	2	—	detto.
96	— Blumenzwiefel	1 Ct. Sp.	5	—	—	Com.Zollämt.	—	7	2	detto.

Ner. porządk.	Nazwisko towaru.	Wymiar oclenia.	Cło wchodowe.			Komory, na których ocle nie przy wprowadzeniu dziać się ma.	Cło wychodowe.			Komory, na których ocle nie przy wyprowadzeniu dziać się ma.
			zr	kr	dr		zr	kr	dr	
81	Cielęta roku nie maiące	1 sztuka	—	21	—	Urz. cł. komer	—	2	—	Urz. cł. gran.
82	Owce, barany, kozy, skopy . . .	detto.	—	18	—	detto.	—	1	—	detto.
83	Jagnięta i kozięta	detto.	—	9	—	detto.	—	—	2	detto.
84	Świnie karmne, niekarmne i warchlaki .	detto.	1	—	—	detto.	—	2	2	detto.
85	Prosięta	detto.	—	3	2	detto.	—	—	1	detto.
86	Konie i źrzebięta bez różnicy . . .	detto.	1	30	—	detto.	—	7	2	detto.
87	Muły	detto.	2	—	—	detto.	—	10	—	detto.
88	Osły	detto.	—	30	—	detto.	—	2	2	detto.
	*) Uwaga: Jeżeli bydło węgierskie lub zagraniczne na konsumo przypędzone i oclone, lecz potem znowu wyprowadzone zostało, wyprowadzenie bydła iest wolne od cła, ieżeli strona kartami (boletami) człowemi wykaże się, iż przódy oclone było.									
89	Jagody iałowcowe	1 cet. sporc.	—	18	—	detto.	—	1	2	detto.
90	Wosk żółty i nieblechowany . . .	detto.	5	—	—	Komory skład	—	25	—	detto.
91	Waysztyn (kremortartari) surowy . . .	detto.	—	9	—	Urz. cł. kome.	—	22	2	detto.
	— z Węgier	detto.	—	3	—	—	—	22	2	detto.
	— surowy i preparowany do Węgier . .	detto.	—	—	—	—	—	3	—	—
92	Zwierzyna czworonóżna i dzikie ptactwo .	od każd. złr. wartości	—	6	—	Urz. cł. gran.	—	—	1	detto.
93	Zaiące w skórach	1 sztuka	—	6	—	detto.	—	—	1	detto.
94	Cegły, pospolite, palone, mularskie i dachówki bez różnicy	1000 sztuk	—	36	—	detto.	—	4	—	detto.
95	Cebule bez różnicy	1 cet. netto.	—	48	—	detto.	—	2	—	detto.
96	Cebulki na kwiaty	1 cet. sporc.	3	—	—	Urz. cł. gran.	—	7	2	detto.

Nro der Anweisung	Tag der Zahlung.	Des Patentalinvaliden		Zeit		Gezahlter Betrag.						Im Ganzen		Eigenhändige Bestätigung des, zur Beiwohnung bei dieser Auszahlung beorderten Offiziers.
		Charge	Vor- und Zuname.	vom	bis	an Löhnung		an Medaillen-Zulage						
						fl.	kr.	fl.	kr.			fl.	kr.	
1	Am 1. Februar 1828.	Gemeiner	Johann Vogel.	1. November 1827.	31. Jäner 1828.	....	....	....	....	....	....	9	12	
2														
3			und so fort.											
4														
5														
6														
7														Die Ausbezahlung dieser Beträge ist in meiner Gegenwart an die hier genannten Invaliden bar auf die Hand heute geschehen. (N. N.) Major.
				Zusammen . .		240	30	12	6	—	—	....		252	36	

Das ist: Zwei Hundert Fünfzig Zwei Gulden, sechs und dreißig Kreutzer Konvenzions Münze für den 1. Februar 1828.

Invalidenhaus N .... am 1. Februar 1828.

N. Feldkriegskommissär.

35	am 2. Februar 1828.	Gemeiner	Johann Döfler.	1. November 1827.	31. Jänner 1828.	....	....	....	....	....	....	6	8	

Formularz C.

Dóm inwalidów w N. . . . .

SPIS

dla oficera Kassę podręczną utrzymuiącego codziennie wypłaconych należytości inwalidów patentalnych.

za miesiąc

Uwaga: Jeżeli należytości inwalidom z Kassy podręczney iednego dnia wypłacane, większą ilość kart tego dyaryiusza zaymą, tedy na każdey karcie wypisane być ma potwierdzenie oficera przy wypłacie obecnego; wszakże dosyć iest, gdy klauzuła tylko na pierwszey i ostatniey karcie owego dnia wyrażoną, na innych kartach zaś tylko imienny podpis tego oficera znaydować się będzie.

Natenczas iednak w iego obecności kasty podsummowane być maią.

(Zur Sign. Y. Seite 349.)

Formular C.

Invalidenhaus zu N. . . . .

Verzeichniß

für den, die Handkasse führenden Offizier, über die täglich gezahlten Patentalinvaliden-Gebühren

für den Monat

Anmerkung: Wenn die an einem Tage aus der Handkasse gezahlt werdenden Invaliden mehrere Blätter dieses Journals einnehmen, so muß auf jedem Blatte die Bestätigung des, der Zahlung beigewohnten Offiziers erfolgen; jedoch genügt es, wenn die Klausel auf dem ersten und lezten Blatte für diesen Tag geschrieben, und auf den übrigen Blättern die Namensunterschrift dieses Offiziers beigesezt ist.

Doch müssen die Blätter dann in seinem Beiseyn absummirt werden.

(Zur Sign. Y. Seite 348.)

Nr. asygnacyi.	Dzień wypłaty	Inwalida patentowan.		Czas		Ilość wypłacona.							Ogółem		Własnoręczne potwierdzenie oficera obecnym być przy wypłacie wyznaczonego.
		Ranga	Imię i przezwisko.	od	do	Pensyi		Dodatku medalowego.							
						Zr.	kr.	Zr.	kr.				Zr.	kr.	
1	1. lutego 1828.	Prosty	Jan Vogel	1. listopada 1827.	31. stycznia 1828.	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . . .	9	12	
2															
3			i tak daléy												
4															
5															
6															Wypłata tych ilości działa się w moiéy obecności dnia dzisieyszego do rąk wymienionych tu inwalidów w gotowiźnie. (N. N.) Major.
7															
				Ogółem . .		240	30	12	6	—	—	. . . .	252	36	

To iest: Dwieście pięćdziesiąt dwa Złotych reńskich, trzydzieści sześć krayc. w mon. konw. za 1. lutego 1828.

Dóm inwalidów N. . . . . 1. lutego 1828.

N. komisarz woienny.

Nr. asygnacyi.	Dzień wypłaty	Ranga	Imię i przezwisko	od	do	Pensyi Zr.	kr.	Dodatku medalowego Zr.	kr.				Ogółem Zr.	kr.	
35	2. lutego. 1828.	Prosty	Jan Döfler.	1. listopada 1827.	31. stycznia 1828.	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . .	. . . .	6	8	

Po piąte. W przyłączoney taryfie wymienionych powszechnych ceł wchodowych, stosownie do istnieiących przepisów, połowa ilości w wzaiemnym handlu z Węgrami i Ziemią siedmiogrodzką, iako cło konsumowe niemieckie opłacana być ma, ieżeli dla tego handlu co do iednego lub drugiego artykułu, osobne cło konsumowe w teyże taryfie wykazane nie iest.

Po szóste. W Austryi niższey i w kraiu powyżey Ensy, od przeprowadzenia win węgierskich dotąd trwaiąca opłata po dwadzieścia cztery kraycary w monecie konwencyjney, ninieyszem znosi się.

Po siódme. Moc obowiązuiąca tych nowych ceł równie iak innych (zawartych w ninieyszem) rozporządzeń, poczynać się ma z dniem onych obwieszczenia.

Uwiadomienie gub. dnia 28go kwietnia 1828 do licz. gub. 27669.

58.

An Sonn- und Feiertagen dürfen keine mit Getraid, Holz oder Heu beladene Fuhren bei den lemberger Linien eingelassen werden.

Da die Landesstelle in Kenntniß gesezt worden ist, daß bei der unter dem 5ten Dezember 1826. Zahl 69252. an Sonn- und Feiertagen gestatteten Hereinlassung aller bei den Linien erscheinenden beladenen Fuhren, der §. 2. der Marktordnung vom 2ten Oktober 1807. nicht beobachtet, hiedurch dem Landvolke den göttlichen und landesfürstlichen Gesetzen zuwider, zur Entheiligung dieser heiligen Tage Anlaß gegeben, und selbes von der Beiwohnung bei ihren Pfarrkirchen abgehalten wird, so hat man die unter dem 20ten Dezember 1825. Zahl 63117. angeordneten Maaßregeln wieder in Wirksamkeit treten zu lassen befunden.

Hiernach wird den Linienmautämtern der Stadt Lemberg aufgetragen, an Sonn- und Feiertagen mit Ausnahme der mit Eßwaaren beladenen Wägen, deren Verkauf bis 9 Uhr gestattet ist, keine sonstigen, mit Getraid, Holz, oder Heu beladenen Fuhren bei den Linien in die Stadt einzulassen. Zugleich wird der hiesige Magistrat angewiesen, die Verfügung zu treffen, damit den genannten Fuhren an diesen Tagen der Aufenthalt an den, den Linien nahe gelegenen Wirthshäusern, zur Beseitigung des den Stadtbewohnern nachtheiligen Vorkaufes nicht gestattet, und den berittenen Marktrichtern zur Pflicht gemacht werde, diese Wirthshäuser außer den Linien in dieser Beziehung auf das Strengste zu überwachen.

Von dieser Anordnung haben die k. Kreisämter sämmtliche Dominien zur Darnachachtung in die Kenntniß zu setzen.

Gubernial-Verordnung vom 29. April 1828. Gub. Zahl 26129.

58.

W dni niedzielne i świąteczne nie mogą żadne podwody ze zbożem, drzewem lub sianem przez rogatki lwowskie do miasta być wpuszczane.

Gdy doniesiono Rządowi kraiowemu, że przy dozwolonèm dnia 5. grudnia 1826 do l. 69252 wpuszczaniu w dnie niedzielne i świąteczne wszystkich na rogatki przychodzących fur ładownych, §. 2gi ustawy targowéy z dnia 2. października 1807 zachowanym nie bywa, że przeto włościanom w brew Boskim przykazaniom i monarchicznym ustawom, do nieświęcenia tych dni świątecznych powód daie się, i że ciż od bywania na nabożeństwie w swoich parafialnych kościołach wstrzymani bywaią; uchwalono zostało, aby prawidła pod d. 20. grudnia 1825 do l. 63117 przepisane, znowu do skutku przywiedzione były.

Stosownie więc do tego rozkazuie się urzędom myta liniowego w mieście Lwowie, w dni niedzielne i świąteczne, wyiąwszy fury z wiktuałami, których przedaż do 9téy godziny pozwolona iest, żadnych innych fur ze zbożem, drzewem albo sianem przez rogatki do miasta nie wpuszczać. Oraz zalecono magistratowi tutéyszemu, rozrządzenie wydać, aby wspomnionym furom w tychże dniach przebywania po karczmach blisko rogatek położonych, dla uchylenia przedkupstwa mieszkańcóm miasta szkodliwego, nie dozwalano, i konnym rewizoróm targowym w obowiązek włożono, na te karczmy za liniiami w tym względzie nayściśleyszą baczność mieć.

O którém rozporządzeniu c. k. urzędy cyrkułowe wszystkie dominia dla stosowania się podług tego, uwiadomić maią.

Rozporządzenie gub. z d, 29. Kwietnia 1828 do liczb. gub. 26129.

59.

Handels- und Schiff-Fahrts-Traktat zwischen Sr. Majestät dem Kaiser von Oesterreich und Sr. Majestät dem Kaiser von Brasilien.

NOS FRANCISCUS PRIMUS, DIVINA FAVENTE CLEMENTIA AUSTRIAE IMPERATOR; HIEROSOLYMAE, HUNGARIAE, BOHEMIAE, LOMBARDIAE ET VENETIARUM, DALMATIAE, CROATIAE, SLAVONIAE, GALICIAE ET LODOMERIAE REX; ARCHIDUX AUSTRIAE; DUX LOTHARINGIAE, SALISBURGI, STYRIAE, CARINTHIAE, CARNIOLIAE, SUPERIORIS ET INFERIORIS SILESIAE; MAGNUS PRINCEPS TRANSILVANIAE; MARCHIO MORAVIAE; COMES HABSBURGI ET TYROLIS etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro et a Suae Majestatis Brasiliae Imperatoris Plenipotentiario die 16ta Junii anni 1827 proxime elapsi specialis tractatus, fine stabiliendarum inter utriusque Nostrum imperia et subditos Commercii navigationisque relationum, Viennae initus et signatus fuit, tenoris sequentis:

59.

Traktat
względem
Handlu i Żeglugi
między
Nayiaśnieyszym Cesarzem Austryi
i
Nayiaśnieyszym Cesarzem Brazylii zawarty.

NOS FRANCISCUS PRIMUS, DIVINA FAVENTE CLEMENTIA AUSTRIAE IMPERATOR; HIEROSOLYMAE, HUNGARIAE, BOHEMIAE, LOMBARDIAE ET VENETIARUM, DALMATIAE, CROATIAE, SLAVONIAE, GALICIAE ET LODOMERIAE REX; ARCHIDUX AUSTRIAE; DUX LOTHARINGIAE, SALISBURGI, STYRIAE, CARINTHIAE, CARNIOLIAE, SUPERIORIS ET INFERIORIS SILESIAE; MAGNUS PRINCEPS TRANSILVANIAE, MARCHIO MORAVIAE, COMES HABSBURGI ET TYROLIS etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro et a Suae Majestatis Brasiliae Imperatoris Plenipotentiario die 16ta Junii anni 1827 proxime elapsi specialis tractatus, fine stabiliendarum inter utriusque Nostrum imperia et subditos Commercii navigationisque relationum, Viennae initus et signatus fuit, tenoris sequentis:

Im Namen der Allerheiligsten und untheilbaren Dreieinigkeit.

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich ꝛc. ꝛc., und Seine Majestät der Kaiser von Brasilien ꝛc. ꝛc., von demselben Wunsche beseelt, Ihren Unterthanen die Vortheile eines wechselseitigen Handelsverkehrs zuzusichern, und ihnen zugleich den Austausch der gegenseitigen Landeserzeugniße zu erleichtern, sind übereingekommen, die wesentlichsten Gegenstände Ihrer Handelsverhältniße mittelst eines eigenen Handels-und Schiff-Fahrts-Traktats zu regeln, und dieselben auf die Grundlagen der unter dem 30ten Junius vorigen Jahres von den beiderseitigen Bevollmächtigten unterzeichneten, und von den zwei kontrahirenden hohen Theilen genehmigten vorläufigen Konvenzion zu stützen.

Zu solchem Ende haben Sie zu Bevollmächtigten ernannt, nämlich:

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich den Herrn Klemens Wenzel Lothar Fürsten von Metternich-Winneburg, Herzog von Portella, Grafen von Königswart u. s. w., Ritter des goldenen Vließes, Großkeuz des königl. Ungarischen St. Stephans-Ordens, des goldenen Civil-Ehrenkreuzes, des Ordens des heiligen Johann von Jerusalem, des Brasilianischen Südkreuzes, des Portugiesischen Christus-Ordens, und mehrerer anderer Orden; Kanzler des militärischen Marien-Theresien-Ordens, dann Kämmerer und wirklichen geheimen Rath Seiner obenbenannten Majestät des Kaisers von Oesterreich, Allerhöchstihren Staats- und Konferenz-Minister und Haus-Hof- und Staatskanzler;

Und Seine Majestät der Kaiser von Brasilien den Herrn Anton Telles de Silva, Menezes, Caminha, Marquis von Rezende und Grand des Brasilianischen Kaiserthums, Kommandeur des Christus-Ordens, Ritter erster Klasse des kaiserl. Oesterreichischen Ordens der eisernen Krone, und des Ordens des heiligen Johann von Jerusalem, Kammerherrn Seiner Majestät des Kaifers von Brasilien, Mitglied Seines Rathes und Allerhöchstihren außerordentlichen Gesandten und bevollmächtigten Minister bei Seiner Kaiserlich-Königlich-Apostolischen Majestät:

Welche nach Untersuchung ihrer, als zulänglich befundenen Vollmachten, folgende Artikel festgesetzt haben:

VV imie przenayświętszéy i nierozdzielnéy Tróycy,

Nayiaśnieyszy Césarz Austryi etc. etc. i Nayiaśnieyszy Cesarz Brazylii etc. etc. iednymże życzeniem ożywieni, aby swoim poddanym korzyści wzaiemnego handlu zabezpieczyć, i im oraz wymianę obustronnych produktów kraiowych ułatwić, ułożyli się, by nayistotnieysze przedmioty swoich stosunków handlowych i żeglugi uporządkować, i takowe na posadach uprzedniéy konwencyi, pod d. 3o. czerwca roku zeszłego przez obustronnych pełnomocników podpisanéy, i przez obiedwie wysokie umawiaiące się strony potwierdzonéy, ugruntować.

W tym celu mianowali swoimi pełnomocnikami, to iest:

Nayiaśnieyszy Cesarz Austryi Jegomość, Klemensa Wacława Lotara xięcia de Metternich a Winneburg, xiążęcia de Portella, hrabiego de Königswart i t. d., kawalera złotego runa, wielkiego krzyża, król. węg. orderu ś. Szczepana, złotego cywil. krzyża honorowego, tudzież kawalera orderu ś. Jana Jerozolimskiego, brazyliyskiego krzyża południowego, portugalskiego orderu Chrystusowego, i wielu innych orderów; Kanclerza orderu woyskowego Maryi Teressy, podkomorzego i rzeczywistego taynego radcę tudzież Ministra stanu i konferencyi i kanclerza domu, dworu i stanu Nayiaśnieyszego Cesarza Austryi;

A Nayiaśnieyszy Cesarz Brazylii Jegomość, Antoniego Telles de Silva Menezes, Caminha, Markiza de Rezende i Granda Cesarstwa brazyliańskiego, komandora orderu Chrystusa, kawalera pierwszéy klassy ces. austryiackiego orderu żelaznéy korony, i orderu ś. Jana Jerozolimskiego, podkomorzego Nayjaśnieyszego Cesarza Brazylii, członka tego rady, i swego nadzwyczaynego posła i pełnomocnego ministra przy Jego ces. król. apostolskiéy Mości:

Którzy przeyrzawszy pełnomocnictwa swoie, i takowe za dostateczne przyznawszy, następuiące artykuły postanowili:

I. Artikel.

Es wird für die Oesterreichischen, eben so wie für die Brasilianischen Schiffe, eine gegenseitige Freiheit des Handels und der Schiff-Fahrt zwischen den Unterthanen beider hohen kontrahirenden Theile in allen Häfen, Orten und Gebiethen beider Reiche, welche dermalen schon jeder andern fremden Nazion geöffnet sind, oder künftig geöffnet werden sollten, Statt finden.

II. Artikel.

Die Unterthanen beider hohen kontrahirenden Theile können, in Folge dieser gegenseitigen Freiheit des Handels und der Schiff-Fahrt, mit ihren Schiffen in allen Häfen Baien, Buchten, Ankerplätzen und Flüssen des jedem derselben gehörigen Gebiethes einlaufen, daselbst ihre Ladungen ganz oder theilweise an das Land bringen, auch Ladungen dort einnehmen, und dieselben nach Maßgabe der bestehenden Zollverordnungen ausführen; sie können dort ihren Aufenthalt wählen, Häuser und Magazine miethen, reisen, Handel treiben, Kaufläden eröffnen, Waaren, Metalle und gemünztes Geld verführen, und ihre Geschäfte entweder selbst oder durch ihre Bestellten und Handelsdiener besorgen, ohne dazu der Sensalen oder andern Personen sich bedienen, oder diesen einen Entgeld oder Sold bezahlen zu müssen, wenn anders sie solche nicht freiwillig gebrauchen; und es wird in jedem Falle den Verkäufern, sowohl als den Käufern volle Freiheit gegönnt seyn, die Preise aller und jeder in das Gebieth beider hohen kontrahirenden Theile eingeführten oder aus denselben ausgeführten Waaren und Güter, nach eigenem Gutbefinden zu regeln und zu bestimmen.

III. Artikel.

In Folge wechselseitiger Uibereinkunft sind hievon jedoch ausgenommen die Artikel der Kriegs-Kontrabande, und die den Kronen beider hohen kontrahirenden Theile vorbehaltenen Gegenstände; gleichwie auch der Küstenhandel von einem Hafen zum andern, so fern derselbe in einheimischen oder fremden, zum Verbrauche bereits verzollten Erzeugnißen bestehen sollte; indem dieser Küstenhandel nur mittelst Nazional-Fahrzeugen getrieben werden darf, wobei es indessen den Unterthanen der hohen kontrahirenden Theile unbenommen bleibt, ihre Güter und Waaren auf derlei

Artykuł I.

Dla austryiackich równie też dla brazylijskich okrętów wzaiemna wolność handlu i żeglugi między poddanemi obiedwuch wysokich umawiaiących się stron we wszystkich portach, mieyscach i kraiach państw obudwuch, które iuż teraz dla każdéy innéy nacyi obcéy otwarte są, albo w przyszłości otwarte byćby miały, mieysce mieć będzie.

Artykuł II.

Poddani obiedwuch wysokich stron, mogą w skutku téy obustronnéy wolności handlu i żeglugi, okrętami swoimi do wszyttkich portów, zatok, wybrzeżów czyli odnóg, mieysc do stania na kotwicy zdatnych, i do rzek państwa każdéy z nich należącego, zawiiać; tamże swoie ładunki całkiem albo częściami wyladowywać; tudzież ładunki tam przyjmować, i takowę podług istnących ustaw cłowych wyprowadzać; tudzież mogą tamże swóy pobyt obierać, domy i składy naymować, podróżować, handel prowadzić, sklepy otwierać, towary, metale i bitą monetę transportować, i swoie interessa albo sami, lub przez swoich agentów i komitentów załatwiać, nie potrzebuiąc do tego sensalów lub innych osób używać, albo tymże nagrodę lub pensyię płacić, wyiąwszy, ieżeliby takowych sami dobrowolnie użyć chcieli; i w każdym przypadku zupełna wolność przedaiącym i kupuiącym dozwolona będzie, ceny wszystkich i wszelkich towarów i zapasów, do terrytoryum obiedwuch wysokich umawiaiących się stron wprowadzonych, lub z tegoż wyprowadzonych, podług własnego zdania układać i stanowić.

Artykuł III.

W skutek wzaiemnéy umowy wyięte są iednak artykuły kontrabantów woiennych, i przedmioty obwarowane dla koron obiedwuch wysokich stron umawiaiących się, równie też handel pobrzeżny od iednego portu do drugiego, iak daleko takowy kraiowych albo zagranicznych do zużycia iuż oclonych produktów tyczy się, gdyż ten handel pobrzeżny tylko narodowemi statkami prowadzony być może, zostawiaiąc atoli wolność poddanym obiedwuch wy-

Fahrzeugen, gegen Erlegung derselben Gebühren, die einen wie die andern, zu verladen.

IV. Artikel.

Die Fahrzeuge und Schiffe der Unterthanen beider hohen kontrahirenden Theile, werden in den Häfen und auf den Ankerplätzen des andern Gebietes unter der Benennung von Leuchtthurm-, Tonnen-, Hafen-, Lootsen-, Quarantaine oder andern dergleichen Gebühren, welchen Namen sie auch haben mögen, keinen andern oder höheren Abgaben unterworfen seyn, als jenen, wozu die Unterthanen der am meisten begünstigten Nazion in denselben Häfen beim Ein- und Auslaufen gehalten sind, oder künftig gehalten seyn werden.

V. Artikel.

Um die Nazionalität der österreichischen und brasilianischen Schiffe zu bestimmen, kommen die hohen kontrahirenden Theile dahin überein, daß jene als österreichische Schiffe betrachtet werden sollen, welche ein Eigenthum österreichischer Unterthanen, und in Gemäßheit der österreichischen Gesetze und Anordnungen gebauet, einregistrirt nnd bemannt sind, gleichwie anderer Seits jene, welche in Brasilien gebauet und ein Eigenthum brasilianischer Unterthanen sind, und wobei der Kapitän nebst den drei Viertheilen der Mannschaft ebenfalls aus brasilianischen Unterthanen bestehen, als brasilianische Schiffe angesehen werden sollen. Und da Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich Brasiliens Schiff-Fahrt zu begünstigen die Absicht haben: so verbinden Allerhöchstdieselben Sich, auf der vollständigen Erfüllung dieser letzteren Bestimmung provisorisch nicht zu bestehen; nur müssen auf jeden Fall der Eigenthümer und der Kapitän Brasilier, und die Schiffe selbst mit den erforderlichen Seeurkunden und Dokumenten in gesetzlicher Form versehen seyn.

VI. Artikel.

Alle und jede Güter, Waaren und Artikel, welche Erzeugniße des Bodens, der Handarbeit oder des Kunstfleißes der Unterthanen und Länder Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich sind, und aus österreichischen Häfen zum Verbrauch ausgeführt werden, können, an wen immer sie auch gerichtet, oder wem sie auch zugefertiget seyn mögen, in allen und jedem Hafen des brasilianischen Reichs ungehindert eingeführt werden,

sokich umawiaiących się strón, swoie zapasy i towary na takowych statkach iedni i drudzy za też same należytości przewozić.

Artykuł IV.

Statki i okręty poddanych obiedwuch wysokich strón umawiaiących się, podlegać nie będą w portach i mieyscach do zarzucenia kotwicy zdatnych (przystaniach) drugiego państwa, tytułem farowego, beczkowego czyli łasztowego, portowego, rotmanowego, karantenowego, lub innych podobnych należytości, pod iakimkolwiekby nazwaniem takowe być mogły, żadnym innym lub wyższym opłatom, iak tylko takim, do których płacenia poddani nacyi naybardziéy sprzyianéy w tychże samych portach przy zawiianiu i odbiianiu statków obowiązani są, albo w przyszłości obowiązani będą.

Artykuł V.

Chcąc narodowość (nacyonalność) austryiackich i brazylijskich okrętów oznaczyć, zgadzaią się wysokie strony umawiaiące na to, że te okręty za austryiackie uważane być maią, które są własnością austryiackich poddanych, i podług austryiackich praw i rozporządzeń zbudowane, zaprotokółowane i ludźmi osadzone są; równie też z drugiéy strony owe okręty, które w Brazylii budowane, i własnością brazylijskich poddanych są, i na których osada z kapitana z trzéma czwartemi częściami ludźi, podobnie z brazylijskich poddanych składa się, iako brazylijskie statki respektowane być maią. A ponieważ Nayiaśnieyszy Cesarz Austryi zamiar ma, brazylijską żeglugę wspierać, przeto tenże Nayiaśnieyszy Pan obowiązuie się, że na zupełne dopełnienie téy ostatniéy ustanowy prowizorycznie nastawać nie będzie, tylko w każdym przypadku właścicielem i kapitanem Brazylijczycy, i okręty same potrzebnémi zaświadczeniami żeglarskiémi i dokumentami opatrzone być muszą.

Artykuł VI.

Wszystkie zapasy, towary i artykuły, które produktami ziemi, rękodzielni albo industryi poddanych i kraiów nayiaśnieyszego Cesarza Austryi są, i z portów austryiackich dla konsumcyi wyprowadzone będą, mogą, bądź by takowe dla kogokolwiek przeznaczone, albo do kogokolwiek zaadressowane były, do wszystkich i do każdego portu państwa brazylijskiego bez wszelkiey przeszkody

ohne andern oder höheren Eingangsgebühren, als jenen unterworfen zu seyn, welche die Unterthanen der am meisten begünstigten Nazion für dieselben Güter, Waaren und Artikel jezt schon entrichten, oder künftig in Folge des allgemeinen Zoll-Tariffes zu entrichten haben werden, welcher zu solchem Ende in allen Häfen Brasiliens, wo Zollämter bestehen, oder noch aufgestellt werden sollen, bekannt gemacht werden wird.

Man ist jedoch zugleich übereingekommen, daß bei Erwähnung der am meisten begünstigten Nazion, jene der Portugiesen nicht zum Vergleichungspunkt dienen könne, selbst wenn solche in Brasilien besondere Handels-Privilegien erhalten sollte.

VII. Artikel.

Eben so ist man darüber einig, daß, so oft der Werth von Erzeugnißen des österreichischen Bodens oder des österreichischen Kunstfleißes, welche bei den Zollämtern Brasiliens zum Verbrauche eingebracht werden, in dem Tariffe nicht bestimmt angesetzt wäre, demjenigen, welcher derlei Artikel einführt, gestattet seyn solle, über deren Werth eine Erklärung abzugeben, damit besagte Gegenstände in Gemäßheit dieser Erklärung von dem Zollamte behandelt werden; im Falle jedoch, wo die mit Einhebung der Gebühren beauftragten Zollbeamten erachteten, daß bei der Angabe des Werthes ein zu großer Irrthum unterlaufen wäre, soll es ihnen frei stehen, die in der Art geschätzten Gegenstände für eigene Rechnung zu übernehmen, wogegen sie aber dem Verkäufer, binnen vierzehn Tagen, vom Tage des Anhaltens der Waare an gerechnet, zehn vom Hundert über die Schätzung zu bezahlen, und die bereits erlegten Gebühren zurück zu ersetzen haben.

VIII. Artikel.

In Erwiederung vorstehender Artikel sollen alle Güter, Waaren und Artikel, welche Erzeugniße des Bodens, der Handarbeit oder des Kunstfleißes der Unterthanen und Länder Seiner Majestät des Kaisers von Brasilien sind, und unmittelbar in die österreichischen Häfen zum Verbrauche eingeführt werden, keine anderen Gebühren zu entrichten haben, als jene, welche die Unterthanen der am meisten begünstigten Nazion für dieselben auf gleiche Art eingeführten Artikel entrichten, oder künftig entrichten sollten.

wprowadzane być, i niemaią innym albo wyższym opłatom inwektowym podlegać, ale tylko takim, iakie poddani nacyi naywięcey sprzyianey od takichże zapasów, towarów i artykułów iuż teraz płacą, albo na przyszłość w skutku powszechney taryfy cłowey opłacać będą, która na ten koniec we wszystkich portach Brszylii, gdzie urzędy cłowe znayduią się, albo ieszcze ustanowione być maią, ogłoszoną będzie.

Zarazem umówiono się atoli, że pod wyrazem: narodu (nacyi) naywięcey sprzyianego, nacyia portugalska, za punkt porównania służyć nie może, nawet i wtedy, gdyby też w Brazylii osobne przywileie handlowe otrzymać miała.

Artykuł VII.

Równie też zgodzono się na to, że ile razyby wartość austryiackich produktów ziemi, albo austryiackiey industryi, które do urzędów cłowych (komór) brazylijskich do spotrzebowania przywiezione zostaną, w taryfie wyraźnie oznaczoną nie była; temu, kto takowe artykuły sprowadza, dozwolono być powinno, co do wartości deklaracyę podać, aby wspomnione przedmioty podług teyże deklaracyi przez komorę oclone zostały; iednak w tym przypadku, gdyby urzędnicy celni, do poboru należytości upoważnieni, sądzili, że przy podaniu wartości za wielka zaszła myłka, wolno im będzie przedmioty w ten sposób ocenione, na własny przyiąć rachunek, lecz za to obowiązani są, przedawcy w dniach czternastu, rachuiąc od dnia przytrzymania towarów, dziesięć od sta nad szacunek zapłacić, i niszczone iuż należytości nazad wrócić.

Artykuł VIII.

Odpowiadaiąc wzaiemnością na poprzedzaiące artykuły, od wszystkich zapasów, towarów i artykułów, które produktami ziemi, rękodzielni, albo industryi poddanych i kraiów nayiaśnieyszego Cesarza Brazylii są, i bezpośrednio do austryiackich portow dla zpotrzebowania przywiezione będą, żadne inne należytości opłacane być nie powinny, iak tylko te, które poddani nacyi naywięcey sprzyianey od tych podobnym sposobem wprowadzonych artykułów opłacaią, albo na przyszłość opłacać będą mieli.

IX. Artikel.

Alle Erzeugniße und Waaren der Unterthanen und Länder jedes der zwei kontrahirenden Theile sollen bei ihrer Einfuhr in die Staaten des andern Theiles mit Ursprungszeugnißen, nach den in den beiderseitigen Staaten dießfalls bestehenden Vorschriften, versehen seyn.

X. Artikel.

Alle Güter, Waaren und Manufakturen der Unterthanen und Länder des Oesterreichischen Kaiserthums, welche in den Häfen des Brasilianischen Kaiserthums zur einstweiligen Lagerung oder zur Wiederausfuhr abgefertigt werden, sollen keine andern als jene Gebühren entrichten, welche für die am meisten begünstigte Nazion jezt schon festgesetzt sind, oder künftig noch festgesetzt werden dürften.

XI. Artikel.

Beide hohen kontrahirenden Theile kommen überein, daß Ihre Unterthanen in Ihren rücksichtlichen Ländern und Staaten alle und jede Freiheiten, Privilegien und Ausnahmen, welche was immer für einer andern Nazion in Beziehung auf Handel und Schiff-Fahrt bewilligt werden dürften, genießen sollen; wobei zugleich verstanden ist, daß denselben wechselseitig diese günstigen Bedingungen unmittelbar von Rechts wegen und unabhängig von jeder andern Stipulazion dergestalt zu Gute kommen sollen, als ob solche im gegenwärtigen Traktate ausdrücklich angeführt wären.

XII. Artikel.

In Allem, was das Ein- und Ausladen der Schiffe, so wie die Sicherheit des Eigenthums, der Waaren und Effekten der Unterthanen der hohen kontrahirenden Theile belangt, werden die beiderseitigen Unterthanen sich aller der Sicherheit, Begünstigungen und Freiheiten zu erfreuen haben, welche der am meisten begünstigten Nazion zugestanden sind; sie können über ihr Eigenthum durch Verkauf, Tausch, Schenkung, letztwillige Anordnung, oder auf jede andere Weise frei, ohne allem Anstand oder Hinderniß verfügen; ihre Häuser, ihr Besitzthum und ihre Effekten sollen geschützt und in Ehren gehalten, auch durch keine Behörde wider ihren Willen in Beschlag genommen werden, ohne Gefährde jedoch des gesetzlichen Rechtsganges; sie sind überdieß jedes Militärdienstes zu Land und zu Wasser enthoben,

Artykuł IX.

Wszystkie produkta i towary poddanych i kraiów każdey z obiedwuch umawiających się strón, muszą przy onych przywozie do państw drugiey strony zaświadczeniami (certyfikatami) o ich pochodzeniu, podług przepisów, w tym względzie w obudwuch państwach istnących, opatrzone być.

Artykuł X.

Wszystkie zapasy, towary i wyroby poddanych i kraiów Cesarstwa austryiackiego, które do portów Cesarstwa brazylijskiego dla tymczasowego składu albo wyprowadzenia expedyowane będą, nie powinny żadnych innych, iak tylko te należytości opłacać, iakie dla naywięcey sprzyianego narodu iuż teraz ustanowione być mogą.

Artykuł XI.

Obiedwie wysokie umawiające się strony zgadzaią się na to, aby ich poddani w ich obustronnych kraiach i państwach, wszystkich i wszelkich wolności, przywileiów i excepcyi używali, któreby iakiéykolwiek inney nacyi w względzie handlu i żeglugi dozwolone były; przytem oraz rozumie się, że im wzaiemnie te korzystne warunki bezpośrednio z prawa i niezawisle od żadney inney umowy w ten sposób dozwolone być maią, iak gdyby takowe w ninieyszym traktacie wyraźnie umieszczone były.

Artykuł XII.

We wszystkiem, co naładowania i wyładowania okrętów, tudzież bezpieczeństwa własności, towarów i rzeczy poddanych, wysokich strón umawiających się, tyczé się, używać będą obustroni poddani wszelkiego bezpieczeńswa, korzyści i wolności, które narodowi naywięcéy sprzyianemu dozwolone są; ciż mogą swoią własnością przez przedaż, zamianę, donacyę, testament, albo na iakikolwiek inszy sposób bez wszelkiey trudności i przeszkody zarządzać; ich domy, posiadłości i rzeczy powinny być respektowane, i nie mogą przez żaden urząd mimo ich woli przyaresztowane być, iednak bez ubliżenia prawnemu tokowi sprawiedliwości; nadto są wyięci od wszelkiey służby woyskowey na lądzie i na wodzie,

so wie auch jedes andern öffentlichen Dienstes, jedes gezwungenen Darlehens, oder jeder militärischen Requisizion, und können zu keiner gewöhnlichen Steuer verhalten werden, die höher wäre, als jene, welche die Unterthanen der am meisten begünstigten Nazion bezahlen, oder künftig bezahlen sollten.

XIII. Artikel.

Jeder, der zwei hohen kontrahirenden Theile hat das Recht General-Konsule, Konsule und Vice-Konsule zu ernennen, welche in den Häfen oder Städten des andern Staates zum Schutze des Handels sich aufhalten werden; bevor selbe jedoch ihre Amtsverrichtungen ausüben können, müssen sie von der Regierung, bei welcher sie zu verweilen bestimmt sind, in der herkömmlichen Form zugelassen und anerkannt worden seyn.

Dieselben werden übrigens, sowohl was ihre Person, als auch die Erfüllung ihrer ämtlichen Obliegenheiten und den ihren Landesleuten schuldigen Schutz betrifft, in den beiderseitigen Staaten dieselben Privilegien genießen, welche den Konsulen der am meisten begünstigten Nazion zugestanden sind, oder künftig zugestanden werden sollen.

XIV. Artikel.

Seine Majestät der Kaiser von Brasilien räumt den Unterthanen Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich die Befugniß ein, daß sie bei den brasilianischen Zollämtern desselben Rechtes der Zoll- und Gebühren-Vormerkung und unter denselben Bedingungen und Gewährschaften, wie die Unterthanen Brasiliens, sich zu erfreuen haben sollen, wogegen, dem gemeinschaftlichen Uibereinkommen gemäß, auch die brasilianischen Unterthanen bei den österreichischen Zollämtern jede, mit den bestehenden Gesetzen und Anordnungen vereinbarliche Begünstigung genießen werden.

XV. Artikel.

Gegenwärtiger Handels- und Schiff-Fahrts-Traktat soll durch einen Zeitraum von sechs Jahren, vom Tage der Auswechslung der Ratifikazionen an gerechnet, in voller und unbeschränkter Wirksamkeit bleiben.

XVI. Artikel.

Die Ratifikazionen des gegenwärtigen Traktates sollen zu Wien binnen neun Monaten, vom Tage der Unter-

i od każdey inney służby publiczney, od każdey wymuszoney pożyczki i każdey woyskowey rekwizycyi, i nie mogą do żadnego zwyczaynego podatku być przymuszani, którzyby większy był od tego, iaki poddani nacyi naywięcey sprzyianey płacą, albo w przyszłości płacić byliby obowiązani.

Artykuł XIII.

Każda z obiedwóch wysokich ugodę zawieraiących stron ma prawo mianowania ieneralnych konsulów, i wicekonsulów, którzy w portach albo miastach drugiego państwa dla opieki (protekcyi) handlu przebywać będą; iednak przed zaczęciem sprawowania swoiey funkcyi muszą od Rządu, przy którym do rezydowania przeznaczeni są, zwyczaynym sposobem przypuszczeni i uznani być.

Ciż używać będą tak co do swoiey osoby, iako też co do pełnienia swoich urzędowych obowiązków, i co do protekcyi swoim kraiowcóm (rodakóm) winney, tych samych przywileiów, iakie konsulom narodu naywięcey sprzyianego przyznane są, albo w przyszłości przyznane będą.

Artykuł XIV.

Nayiaśnieyszy Cesarz Brazylii nadaie przywiley poddanym nayiaśnieyszego Cesarza Austryi, że ciż w brazylijskich komorach celnych tegoż samego prawa prenotacyi cła i należytości, i pod temiż samemi warunkami i zabespieczeniami, iak poddani brazylijscy używać maią; a wzaiemnie według obupólnego układu także brazylijscy poddani używać będą na austryiackich komorach celnych, wszystkich tych korzyści, które z istnącemi prawami i przepisami zgodne są.

Artykuł XV.

Ninieyszy traktat względem handlu i żeglugi pozostać ma w zupełney i nieograniczoney działalności przez przeciąg czasu sześciu lat, rachuiąc od dnia wymiany ratyfikacyi.

Artykuł XVI.

Ratyfikacye ninieyszego traktatu wymieniane być maią w przeciągu dziewięciu miesięcy, rachuiąc od dnia podpisania, albo według możności ieszcze wcześniey.

zeichnung an gerechnet, oder wo möglich noch früher ausgewechselt werden.

Urkund dessen haben die beiderseitigen Bevollmächtigten denselben unterzeichnet und ihre Insiegel beigedruckt.

So geschehen zu Wien den 16ten Juni im Jahre der Gnade 1827.

Metternich. Rezende.

(L. S.) (L. S.)

Nos visis et perpensis omnibus et singulis tractatus hujus articulis, illos omnes ratos gratosque habere hisce profitemur ac declaramus, verbo Nostro Caesareo-Regio spondentes, Nos ea omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos, nec ut illis ulla ratione a Nostris contraveniatur permissuros esse. In quorum fidem praesentes tractatus tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro appenso muniri jussimus.

Dabantur Viennae die vigesima octava Februarii anno millesimo octingentesimo vigesimo octavo, Regnorum Nostrorum trigesimo sexto.

FRANCISCUS.

PRINCEPS A METTERNICH.

Ad mandatum Sac. Caes. ac Reg. Apostolicae Majestatis proprium.

Ignatius Eques a Brenner-Felsach.

Gubernial-Kundmachung vom 30. April 1828. Gub. Zahl 26968.

W dowód czego obustronni pełnomocnicy tenże traktat podpisali, i na nim swoie pieczęci wycisnęli.

Działo się w Wiédniu dnia 16. czerwca roku zbawienia 1827.

Metternich. Rezende.

(L.S.) (L.S.)

Nos visis et perpensis omnibns et singulis tractatus hujus articulis, illos omnes ratos gratosque habere hisce profitemur ac declaramus, verbo Nostro Caesareo-Regio spondentes, Nos ea omnia, quae in illis continentur, fideliter executioni mandaturos, néc ut illis ulla ratione a Nostris contraveniatur permissuros esse. In quorum fidem praesentes tractatus tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro appenso muniri jussimus.

Dabantur Viennae die vigesima octava Februarii anno millesimo octingentesimo vigesimo octavo, Regnorum Nostrorum trigesimo sexto.

FRANCISCUS.

PRINCEPS A METTERNICH.

Ad mandatum Sac. Caes. ac Reg. Apostolicae Majestatis proprium.

Ignatius Eques a Brenner Felsach.

Uwiadomienie gub. z d. 30 kwietnia 1828 do liczby gub. 26958

60.

Belehrung, welche Gattungen Feilschaften auf Wochen-, und welche auf Jahrmärkten verkauft werden dürfen.

Aus Anlaß des erhobenen Zweifels, welche Gattungen Feilschaften auf Wochen- und welche auf Jahrmärkten veräußert werden dürfen, und die sich erbetene Belehrung, ist mit hohen Hofkanzleidekret vom 3ten April l. J. Zahl 7355. hieher bedeutet worden, daß zwar der Regel nach die Wochenmärkte vorzüglich für den Verkauf der Viktualien und der nothwendigsten Lebensbedürfnisse — die Jahrmärkte hingegen zum Verkehr mit allen im Handel erlaubten Artikeln und Gewerbs-Erzeugnissen bestimmt seyen, daß aber diese Regel nach der Natur der Sache, einer zweifachen Ausnahme unterliege:

1) Weil schon mit der, allen Länderstellen am 27ten Dezember 1786. eröffneten a. h. Entschließung vorgeschrieben ist, daß auf Jahr- und Wochenmärkten, Jedermann das gleiche Recht eingestanden werden soll — Viktualien, rohe Materialien — halb und ganz fertige Waaren, nach jedes Orts Markts-Befugniß zu kaufen, und zu verkaufen; und

2) weil es Fälle geben kann, wo schon das Gebot der Nothwendigkeit eine Ausnahme rechtfertiget, wenn nämlich eine Waare in dem Marktorte gar nicht, oder nicht von derselben Art, oder auch nicht in zureichender Menge verfertigt wird.

Diese hohe Entschließung wird den k. k. Kreisämtern zur Wissenschaft und Beobachtung in vorkommenden Fällen bekannt gegeben.

Gubernial-Dekret vom 2 Mai 1828. Gub. Zahl 25567.

61.

Wie Zeugniße zur Erwirkung der Nachsicht der Verpflegsgebühren im allgemeinen Krankenhause auszustellen sind.

Den k. k. Kreisämtern wird zur genauen Darnachachtung bedeutet, daß nach der Analogie der am 27ten September

60.

Jakie artykuły na targach, a iakie na iarmarkach przedawane być mogą?

Z powodu wznieconéy wątpliwości: iakie artykuły na targach, a iakie na iarmarkach przedawane być mogą, i proszonéy na to informacyi, dekretem wysokiéy Kancelaryi nadwornéy z d. 3. kwietnia r. b. do liczby 7355, oznaymiono zostało: że wprawdzie z porządku targi szczególniéy na przedaż rzeczy strawnych (wiktuałów) i niezbędnych potrzeb do życia, iarmarki zaś na przedaż wszystkich w handlu pozwolonych artykułów i wyrobów fabrycznych, przeznaczone są, że atoli to prawidło podług natury rzeczy dwoiakiemu wyiątkowi ulega:

1. Ponieważ mocą naywyższego postanowienia wszystkim Rządom kraiowym na d. 27. grudnia 1786 oznaymionego, przepisano iest: że na iarmarkach i targach, każdemu równie służyć ma prawo: »artykuły, żywności i surowe tudzież pół i całkiem wyrabiane towary, podług mieyscowych praw targowych kupować i przedawać; i

2. ponieważ mogą być przypadki, gdzie sama potrzeba wyiątek usprawiedliwia, ieżeli mianowicie towar iaki w mieyscu targu, albo wcale nie wyrabia się, albo nie tego samego gatunku, lub też nie w dostateczney ilości.

To nayw. postanowienie udziela się c. k. urzędom cyrkułowym dla wiadomości i zachowania w zachodzących przypadkach.

Dekret gub. z dnia 2go Maia 1828. do liczby gub. 25567.

61.

Jak wydawane być maią świadectwa, chcąc uzyskać darowanie opłaty kosztów za pielęgnowanie w szpitalu powszechnym.

C. k. urzędom cyrkułowym zaleca się dla ścisłego zachowania, że z analogii zasad na dniu 7. Września 1826

1826. Zahl 50482. aufgestellten Grundsätze, wegen Ausfertigung der Zeugniße und deren Erforderniße wegen Nachsicht oder Vormerkung der Gerichtstaxen, auch künftig die zur Erwirkung der Nachsicht der Verpflegsgebühren beizubringenden, von den Pfarrern ausgestellten, und von der Obrigkeit bestättigten Zeugniße, folgende Daten zu enthalten haben.

a) Ob und was für ein bewegliches und unbewegliches Vermögen die Parthei besitze, und welchen Ertrag ihr das eine und das andere Vermögen abwerfe.

b) Ob und was für ein Gewerbe die Parthei betreibe, welchen Ertrag dasselbe jährlich abwerfe, oder aus welchen Ursachen dieselbe erwerbsunfähig sey.

c) Ob und wie viel Kinder und Angehörige die Parthei zu erhalten habe, wobei das Alter der Kinder und der Charakter der Angehörigen anzusetzen ist.

d) Wieviel jährlich zur Deckung der unentbehrlichsten Lebensbedürfniße der Parthei, sammt Kindern und Angehörigen erforderlich sey, und woher die Parthei das Erforderliche beziehe.

e) Ob die Parthei früher ein, das unentbehrlichste Lebensbedürfniß übersteigendes Vermögen besaß, und auf welche Art sie solches verlor.

Gubernial-Verordnung vom 3. Mai 1828 Gub. Zahl 26172.

62.

Einführung des Tabak-Gefälls in Tirol und Vorarlberg.

Um die Zuflüße, welche der Staat aus dem ausschließenden Verkaufe des Tabaks bezieht, gegen Schmälerungen möglichst sicher zu stellen, und um die Hindernisse zu beseitigen, welche der gänzlichen Freigebung des Verkehrs zwischen der Grafschaft Tirol und den übrigen Bestandtheilen der Monarchie noch dermal entgegenstehen, haben Se. Majestät nach Inhalt einer Eröffnung der k. k. Hofkammer vom 11ten November 1827 beschlossen, den Tabakverkauf für Rechnung des Staates auch in Tirol und Vorarlberg unter solchen milden Bedingungen, welche einen neuen Beweis des besondern allergnädigsten Wohlwollens für diese Provinz darlegen, einzuführen.

pod l. 50482 wskazanych, względem dawania świadectw i ich warunków, aby uzyskać darowanie lub prenotacyią tax sądowych; na przyszłość także świadectwa dla darowania należytości za pielęgnowanie w szpitalu, przez parochów wydawane a przez zwierzchności potwierdzone, następuiące daty zawierać maią:

a) Czyli, i iaki maiątek ruchomy lub nieruchomy strona posiada, i iaki ma dochód z iednego lub drugiego;

b) Czyli, i iaką wykonywa professyię, iaki dochod roczny z takowey pobiera, lub z iakich przyczyn do zarobkowania może niezdolną iest;

c) Czyli, i wiele dzieci lub należących utrzymywać ma, przyczém wiek dzieci i stan należących podanym być ma;

d) Ile strona potrzebuie rocznie na opędzenie niezbędnych potrzeb życia z dziećmi i przynależącemi, i zkąd to co iey potrzeba dostaie;

e) Czyli strona pierwey miała maiątek przewyższaiący niezbędne potrzeby życia i iakim sposobem takowy utraciła.

Rozporządzenie gub. z dnia 3. Maia 1828 do liczby gub. 26172.

62.

Zaprowadzenie monopolium tytuniu i tabaki w Tyrolu i Forarlbergu.

Chcąc dochody, które Rząd z wyłącznéy przedaży tytuniu i tabaki pobiera, od uszczupleń ile możności zabezpieczyć, i zawady uchylić, które zupełnéy wolności handlu między hrabstwem tyrolskiém i innemi częściami monarchii ieszcze teraz niedopuszczaią, nayiaśnieyszy Pan podług uwiadomienia c. k. Kamery nadwornéy z dnia 11. listopada 1827 postanowić raczył, że przedaż tytuniu i tabaki na rachunek Rządu także w Tyrolu i Forarlbergu pod tak łagodnemi warunkami, które za nowy dowód szczególnéy naywyższéy łaski dla téy prowincyi służą, zaprowadzona być ma.

In Gemäßheit dieser allerhöchsten Anordnung werden nachstehende Bestimmungen zur allgemeinen Kenntniß gebracht:

§. 1.

Die angehefteten gesetzlichen Bestimmungen des Patentes vom 8ten Mai 1784 über den Tabakverkauf für Rechnung des Staates, so wie sie durch spätere Gesetze modifizirt in den deutschen und galizischen Ländern bestehen, haben vom 1ten Mai 1828 an, auch in Tirol und Vorarlberg in allgemein verbindliche Gesetzkraft zu treten, und von eben diesem Tage wird die Aerarial-Tabakregie daselbst beginnen.

§. 2.

Der Tabakbau soll nach dem Beginnen der Tabakregie, soweit das Gefälls-Interesse nicht dessen Einstellung oder Einschränkung unumgänglich nothwendig macht, im Lande gestattet bleiben. Die näheren Bestimmungen, wo und unter welchen Bedingungen und Verpflichtungen allein dieser Tobakbau betrieben werden darf, werden später bekannt gegeben werden, wobei eine gerechte, und daher nicht drückende Behandlung der Pflanzer das besondere Augenmerk der Regierung seyn wird.

§. 3.

Wo die Einstellung einer bestehenden Tabakpflanzung eine Verminderung des Grunderträgnißes oder sonst einen Nachtheil, bezüglich auf die künftige Benützung des Grundes, nothwendig mit sich bringt, wird dafür eine dem erwachsenen-Schaden vollkommen entsprechende Vergütung aus der Gefällskasse geleistet werden, worüber die genaueren Verfügungen nachfolgen werden.

§. 4.

Eben so wird den berechtigten Tabakfabrikanten in Tirol und Vorarlberg, für den ihnen aus der Einstellung der Tabakfabrikazion entgehenden erlaubten Erwerb, und für das Fabriksgeräthe, so weit es die Nutzbarkeit für sie verliert, eine verhältnißmäßige Entschädigung geleistet, und dazu der Weg besonderer Verhandlungen mit ihnen eingeschlagen werden.

§. 5.

Die Leitung des Tabakgefälles in Tirol und Vorarlberg ist der in Innsbruck aufgestellten vereinigten Gefällen-

Stosownie do tego naywyższego postanowienia podaią się następuiące przepisy do powszechney wiadomości:

§. 1.

Dołączone tu prawne przepisy uniwersału z dnia 8. maia 1784 względem przedaży tytuniu i tabaki na rachunek Rządu, iak takowe przez poźnieysze ustawy będąc zmodyfikowane, w niemieckich i galicyjskich kraiach istnieią, zacząwszy od 1. maia 1828 także w Tyrolu i Forarlbergu powszechnie obowiązuiącą moc prawną otrzymać maią, i od tegoż dnia zaczyna się tamże skarbowy zarząd (monopolium) tytuniu i tabaki.

§. 2.

Sadzenie tytuniu dozwolone być ma w kraiu po zaczęciu zarządu tabakowego, ieżeli interes przychodu zaniechania lub ograniczenia tegoż sadzenia koniecznie wymagać nie będzie. Dokładnieysze przepisy, gdzie i pod iakimi warunkami i obowiązkami tylko takowe sadzenie tytoniu uskuteczniane być może, będą poźniey ogłoszone, przy czem Rząd na sprawiedliwe, a zatem nieuciążliwe obchodzenie się z plantatorami tytuniu (tytuń sadzącemi) szczególną uwagę mieć będzie.

§. 3.

Gdzie zabronienie istnącey plantacyi tytuniu, uszczuplenie dochodu z gruntu, albo inny uszczerbek w względzie na przyszłe użycie gruntu, koniecznie za sobą ciągnie, tam za to wynagrodzenie, szkodzie wynikłey zupełnie odpowiadaiące, z kassy przychodów uiszczone będzie, o czem dokładniejsze przepisy wydane zostaną.

§. 4.

Równie też uprawnionym fabrykantóm tytuniu i tabaki w Tyrolu i Forarlbergu, za ubyły im przez zabronienie fabrykacyi tutuniu i tabaki dozwolony zarobek, i za naczynie fabryczne, iak daleko takowe na użyteczności traci, proporcyionalnie wynagrodzono będzie, i w tym względzie z nimi w osobne układy weydzie się.

§. 5.

Zawiadowanie przychodem z tutuniu i tabaki w Tyrolu i Forarlbergu, poruczone iest postanowioney w Insz-

Verwaltung übertragen, daher auch die Erkenntniße gegen Uibertretung der Tabakgefälls- Vorschriften von ihr zu schöpfen sind.

Wer gegen solche Erkenntniße den Rechtsweg zu ergreifen, oder im Gnadenwege einzuschreiten gesonnen ist, hat hierbei nach den angefügten gesetzlichen Bestimmungen des Tabaks- Patentes vom Jahre 1784 vorzugehen.

§. 6.

Uiber die Bestimmungen in Beziehung auf die mit dem Beginnen der Aerarial - Regie vorhandenen Vorräthe an rohen und fabrizirten Tabak, und über den Verschleiß-Tariff der verschiedenen Tabaksorten wird die Gefällen-Verwaltung die erforderliche Bekanntmachung erlassen.

Für jene Tabakvorräthe, welche das Gefäll ablöset, werden die Preise nach den genauesten Erhebungen ihres wahren Werthes für dasselbe geregelt werden. Zur Begünstigung der Landesbewohner, welche gegenwärtig an Kau- und Kübeltabak gewohnt sind, werden diese Tabaksorten auch von der Gefälls - Regie um sehr mäßige Preise an den Orten der Nachfrage im Verschleiße erhalten, und in den Landes - Verschleißtariff einbezogen werden, doch darf ihr Verbrauch ausschließend nur in Tirol und Vorarlberg Statt finden.

§. 7.

Die Aufstellung der nothwendigen Anzahl von Tabakverschleißern erfolgt durch die vereinte Gefällen-Verwaltung.

§. 8.

Es wird eine besondere Gattung Rauchtabak für das k. k. Militär erzeugt, und gegen einen festgesetzten Preis an dasselbe erfolgt werden.

Dieser Tabak darf jedoch von den damit betheilten Personen nur zum eigenen Gebrauche verwendet, und nicht an andere überlassen werden. Jedes nicht zum Militär gehörige Individuum unterliegt daher im Falle der Betretung mit solchem Tabak der Behandlung als Schwärzer, und den gegen Schwärzungen festgesetzten Strafen.

bruku połączonéy administracyi przychodów, która także na przestąpienia przepisów tabakowych wyrokować ma.

Kto przeciw takowym wyrokóm drogą prawa póyść, albo w drodze łaski prośbę podać myśli, ma przy tém podług załączonych tu prawnych przepisów uniwersału o tabace i tutuniu, w roku 1784 wydanego, sobie postąpić.

§. 6.

Administracyia prychodów wyda potrzebne obwieszczenia przepisów, względem zapasów surowego i wyrobionego tutuniu i tabaki, z zaczęciem skarbowego monopolium znalezionych, i taryfy, podług którey różne gatunki tutuniu i tabaki przedawane będą.

Za te zapasy tutuniu i tabaki, które skarb zakupi, ustanowione zostaną dla niego ceny, podług naydokładnieyszych dochodzeń prawdziwéy onych wartości. Dla dogodności mieszkańców kraiowych, którzy teraz do tutuniu żwalnego i tabaki beczkowéy przywykli, zarząd przychodów utrzymować będzie także te gatunki tutuniu i tabaki, za mierne ceny dla przedaży w mieyscach ich pokupu, i umieści one w kraiowéy taryfie przedaży, iednak zużycie onych wyłącznie tylko w Tyrolu i Forarlbergu mieysce mieć może.

§. 7.

Ustanowienie potrzebnéy liczby przedawców tytuniu i tabaki (trafikantów) nastąpi przez połączoną admistracyię przychodów.

§. 8.

Dla c. k. woyska osobny gatunek tutuniu fabrykowanym, i za ustanowioną cenę temuż wydawanym będzie.

Jednakże ten tutuń tylko osoby, którym wydany został, na własną potrzebę użyć mogą, i innym osobom odstąpiony być nie może. Każde zatém do woyska nienależące indywiduum podlega, w przypadku uięcia go z takim tutuniem, postąpieniu z nim iako z przemytnikiem, i karom na przemycanie ustanowionym.

Gesetzliche Bestimmungen des Patentes vom 8. Mai 1784. über den Tabakverkauf für Rechnung des Staates, so wie sie durch spätere Gesetze modifizirt, in den deutschen und galizischen Ländern dermal bestehen.

§. 1.

Niemand ist berechtigt, rohen oder fabrizirten Tabak aus dem Auslande oder aus den ungarischen und siebenbürgischen Staaten, wo das Tabakgefäll nicht eingeführt ist, in die demselben unterworfenen Länder, oder innerhalb der letzten, aus einer in die andere Provinz einzuführen, ohne einen gefällsämtlichen Paß hierauf gelöset zu haben, und sich über den Bezug mit einer zollämtlichen Bollete ausweisen zu können. Dieses Verboth der Einfuhr erstreckt sich selbst auf den Freihafen zu Triest, und auf die freie Handelsstadt Brody in Galizien, so wie auf Istrien und Dalmazien, welche Provinzen außer der Zoll-Linie liegen.

§ 2.

Sollte Jemand eine fremde Gattung Tabak, welche in den Gefällsämtern nicht zu haben ist, zum eigenen Gebrauche einzuführen verlangen, so hat sich derselbe genau nach den dießfalls bestehenden Vorschriften zu benehmen, welche in Tirol besonders werden kund gemacht werden.

§. 3.

Wenn Jemand einen in den Gefällsämtern oder bei Gefällsverschleißern gekauften Tabak in eine andere dem Tabakgefälle ebenfalls unterliegende Provinz schicken oder mit sich führen will, so muß dieser Tabak zur Vermeidung des Unterschleifes mit einer Bollete des Amtes versehen werden, widrigenfalls derselbe bis zu der von dem Amte beigebrachten Rechtfertigung für geschwärztes Gut angesehen werden wird.

§. 4.

Wer einen in fremden oder nach dem §. 1 den fremden gleich gehaltenen Ländern erzeugten Tabak durch- und in ein dergleichen Land wieder ausführen will, hat entweder bei der k. k. Tabakgefälls-Direkzion in Wien, oder bei einer in den Provinzen aufgestellten Gefälls-Ad-

Prawne przepisy patentu z dnia 8. maia 1784, względem przedaży tutuniu i tabaki na rachunek Rządu, iak takowe przez późnieysze prawa zmodyfikowanemi będąc, w niemieckich i galicyjskich kraiach teraz istnieią.

§. 1.

Nikt nie ma prawa surowy lub wyrobiony tutuń albo tabakę z obcych kraiów albo z węgierskich i siedmiogrodzkich państw, gdzie monopolium tutuniu i tabaki zaprowadzone nie iest, do kraiów temuż monopolium podlegaiących, albo wewnątrz tych ostatnich z iedney do drugiey prowincyi wprowadzać, nie uzyskawszy na to paszportu urzędowego, i nie mogąc się paletem cłowym wywieść, z kąd go prowadzi. Ten zakaz wprowadzania rozciąga się także na wolne portowe miasto Tryest, i wolne handlowe miasto Brody w Galicyi, tudzież na Istryią i Dalmacyią, które prowincyie za liniią cłową położone są.

§. 2.

Gdyby kto zagraniczny iaki gatunek tutuniu lub tabaki, którego w urzędach przychodowych dostać nie można, na swoią własną potrzebę sprowadzić chciał, ten stosować się ma ściśle podług istnących w tym względzie przepisów, które w Tyrolu osobno obwieszczone zostaną.

§. 3.

Jeżeli kto tutuń lub tabakę w urzędach monopoliowych, albo u przedawców kupioną do inney prowincyi, w którey podobnież monopolium zaprowadzone iest, poposyłać lub z sobą prowadzić chce, wtedy takowy tutuń lub tabaka, dla zapobieżenia defraudacyi, paletem urzędowym opatrzone być muszą, inaczey takowe aż do usprawiedliwienia się przed urzędem, za przemycony towar uważane będą.

§. 4.

Kto tutuń lub tabakę w obcych, albo podług §fu 1go za obce poczytanych kraiach fabrykowaną przewozić, lub zaowu do takiegoż kraiu wprowadzać zamyśla, powinien na to postarać się o paszport w c. k. tabakowey dy-

ministrazion um einen Paß anzusuchen, und zugleich ein genaues Verzeichniß der Menge und Gattung des durchzuführenden Tabaks beizulegen, welcher Paß ihm, ohne alle Bezahlung, jedoch nicht auf weniger als auf vier Zentner Blätter, zwei Zentner fabrizirten, oder einen Zentner spanischen Tabak verabfolgt werden wird. Mit diesem Paße muß der Tabak an die darin bestimmte Gränz-Zollstätte in Fässern, Kisten oder Ballen auf solche Art gepackt, daß sie plumbirt werden können, gebracht, und darüber ein genaues Verzeichniß, nach den Nummern und Zeichen der Fässer, Kisten oder Ballen, mit seinem Sporko- und Netto-Gewichte und der Tara, wie auch der Gattung des darin enthaltenen Tabaks eingelegt werden.

Die Eigenthümer sind verpflichtet, den Tabak die gerade Strasse, bis über die in dem Paße gleichfalls bestimmte Ausbruchs-Zollstätte, ohne unterwegs abzuladen, hinauszuführen.

§. 5.

Niemand soll ohne erhaltene Erlaubniß in den dem Tabakgefälle unterliegenden Ländern Tabak bauen, noch auch den mit gefällsämtlicher Erlaubniß gepflanzten verschenken, oder vertauschen, und an Jemand andern, als allein an das Gefäll verkaufen, daher um den Unterschleifen von dieser Seite vorzubauen, der Anbauer solchen auch nicht zu seinem eigenen Gebrauche zu spinnen, zu mahlen, zu beitzen, oder auf was immer für eine Art zuzurichten, die Erlaubniß hat.

§. 6.

In den Bezirken jener Länder, wo das Recht der Tabakerzeugung nicht überhaupt eingestellt ist; werden auf Ansuchen besondere Erlaubnißscheine zum Tabakbaue von dem aufgestellten Gefälls-Administrazionen unentgeldlich ertheilt.

Dieses Ansuchen muß alle Jahre, bevor der Tabak wirklich gebaut wird, gemacht, und zugleich der Grund und die Größe desselben, oder des zum Tabakbau gewidmeten Theiles bestimmt, die erzielten Blätter aber müssen ganz der Gefälls-Administrazion des Landes, in die zur Ablieferung festgesetzten Orte abgeliefert werden. Die Einlösungspreise werden nach der Güte des Tabakblattes im Einvernehmen mit den Landesstellen

rekcyi, albo u iednéy z administracyj dochodowych, po prowincyach ustanowionych, i oraz dokładny spis wielości i gatunku przewozić się maiącego tutuniu lub tabaki dołączyć, który paszport onemuż bez wszelkiéy opłaty, lecz iednak nie na mniéy, iak na cztéry cetnary tutuniu w liściach (w papuszach), albo na dwa cetnary wyrobionych gatunków tutuniu lub tabaki, albo na ieden cetnar hiszpanki wydanym zostanie. Z tym paszportem tutuń lub tabaka do wyznaczonéy w nim komory pogranicznéy w beczkach, skrzyniach lub pakach tym sposobem upakowane, aby plumbowanemi być mogły, prowadzone i onym dokładny spis podług numerów i znaków beczek, skrzyń albo pak z oznaczeniem wagi *sporco*, *netto* i tarry, tudzież gatunku zawieraiących się w nich tutuniów lub tabak dołączony być ma.

Właściciele zaś są obowiązani, tutuń lub tabakę prostym gościńcem aż do wyznaczonéy w paszporcie komory granicznéy, niewypakowawszy nic z tychże w drodze, wyprowadzić.

§. 5.

Nikt, bez otrzymanego pozwolenia w kraiach pod monopolium podlégaiących, tutuniu siać albo sadzić, ani też za pozwoleniem urzędowém produkowanego darować albo wymieniać, ani komu innemu iak tylko administracyi przychodów przedawać nie będzie; przeto aby nadużyciom w tym względzie zapobiedz, zakazuie się sieiącemu czyli sadzącemu tutuń, takowego na swoią własną potrzebę kręcić, trzéć, lub na iakikolwiek sposób preparować.

§. 6.

W obwodach tych kraiów, gdzie prawo sadzenia tutuniu w ogólności zakazaném nie iest, na żądanie wydane zostaną osobne pozwolenia (certifikaty) bezpłatnie od administracyj ustanowionych na sadzenie tutuniu

Prośba na pozwolenie sadzenia tutuniu musi być co rok przed zasianiem lub sadzeniem tutuniu podawana, i oraz grunt i wielość onego, albo część gruntu dla sadzenia tutuniu obrana, wyrażone, zebrany zaś tutuń w liściach całkowicie do kraiowey administracyi przychodów, na mieysca do odstawy przeznaczone, odstawiony. Cena zakupu stanowiona będzie corocznie przez Rządy kraiowe, za uprzedniém porozumieniem się, podług dobroci

desstellen jährlich festgesetzt, und von den Administrazionen an der Stelle baar bezahlt werden.

§. 7.

Diejenigen, welche den fabrizirten Gefälls-Tabak zum allgemeinen Gebrauche verschleißen wollen, haben sich bei der Administrazion zu melden, welche ihnen, falls sie dazu geeignet befunden werden, die Erlaubniß ertheilen wird. Diese Verkäufer sind verpflichtet, ihre erhaltene schriftliche Erlaubniß, und den Verkaufstariff beständig zu Jedermanns Einsicht in ihren Verkaufsläden anzuheften, und nebst dem festgesetzten Preise, auch das Gewicht auf das Genaueste zu beobachten, widrigenfalls sie nicht nur ihre Erlaubniß verlieren, sondern auch mit den auf Betrug im Gewichte verhängten Strafen angesehen werden sollen.

Wer demnach eine Gattung Tabak theurer bezahlen muß, als sie in dem Tariffe bestimmt ist, oder wer im Gewichte bevortheilt wird, hat den gekauften Tabak dem nächsten dazu berufenen Gefällsbeamten zu überbringen, welcher den Betrug untersuchen soll, damit die Verwaltung nach erfolgter Uiberweisung den Verkäufer verhalten könne, dem Anzeiger für jedes Loth des entweder zu theuer bezahlten, oder im Gewichte zu geringen Tabaks einen Gulden zu ersetzen.

§. 8.

Sollte sich in einem Orte Niemand um den Tabakverschleiß melden, und ein Verkäufer daselbst dennoch nothwendig seyn, so ist die Obrigkeit verbunden, den Verkauf einem tauglichen und sichern Manne aufzutragen.

§. 9.

Um die Einfuhr des fremden Tabaks zu hindern, ist es unumgänglich nöthig, an allen Gränzen Gefälls-Aufseher und Beamte zu bestellen, welchen sobald sie sich als solche legitimiren, Jedermann, ohne Unterschied des Standes nicht nur auf ihr Befragen: ob er Tabak bei sich führe? Rede und Antwort zu geben, sondern auf ihr Verlangen sie auch in seinem Koffer, oder andern Behältnißen, und bei besonderem Verdachte in allen seinen Geräthschaften und an seiner Person nachsuchen zu lassen, verpflichtet ist. Falls nun wirklich geschwärzter Tabak bei Jemanden gefunden würde, muß er denselben ohne Widerstand den Gefällsdienern übergeben, und sich mit ihnen

tutuniu, i przez administracyie natychmiast w gotowiznie wypłaconą zostanie.

§. 7.

Ci, którzy tutuń lub tabakę w monopolium wyrabiane dla powszechnego użycia przedawać chcą, zgłosić się o to maią do administracyi, która, ieśli ich do tego za zdatnych uzna, im na to pozwolenie da. Ci przedawcy (trafikanci) są obowiązani, odebrane na piśmie pozwolenie i taryfę, w swoich sklepach lub budkach, zawsze dla wolnego przeyrzenia każdego wywieszać, i przy ustanowioney cenie także wagę iak nayściśley zachowywać, inaczey nie tylko pozwolenie swoie utracą, ale także karom, na oszukiwanie w mierze i wadze ustanowionym, ulegną.

Ktoby więc za iaki gatunek tutuniu lub tabaki drożey zapłacił, iak w taryfie ustanowiono iest, albo gdyby kto na wadze oszukanym został, ten, kupiony tutuń lub tabakę, do naybliższego urzędnika przychodowego zanieść ma, który potem oszukania dochodzić będzie, i przedawcę (trafikanta) po przekonaniu onego do tego pociągnie, aby donosicielowi za każdy łót tutuniu lub tabaki drożey opłaconey, lub w wadze mnieyszey przedaney, ieden złoty reński zapłacił.

§. 8.

Gdyby w iakowém mieyscu nikt o przedawanie tutuniu lub tabaki nie zgłosił się, a iednak w tém mieyscu takowy przedawca (trafikant) był potrzebny, wtedy zwierzchność powinna przedaż takową sposobnemu i pewnemu człowiekowi powierzyć.

§. 9.

Chcąc wprowadzaniu obcey tabaki tamę położyć, potrzeba nieodbicie na wszystkich granicach strażników i urzędników tabakowych ustanowić, którym iak tylko za takowych wylegitymuią się, każdy bez różnicy stanu nie tylko na ich zapytanie, czyli z sobą tutuniu lub tabaki nie wieźie? odpowiedzieć, ale także na onych żądanie swoie kufry albo inne schowania, a ieżeli szczególne podeyrzenie okaże się, wszystkie swoie sprzęty i siebie samego zrewidować dać, obowiązany iest. Gdyby więc w samey istocie przemycony tutuń lub tabakę przy kim zna-

zu dem nächsten Gefällsamte oder der Ortsobrigkeit stellen, um daselbst entweder sein Geständniß abzulegen, oder sich zu rechtfertigen. Sollte sich in einem solchen Falle Jemand widersetzen, so sind die Gefällsdiener berechtiget, in dieser Absicht allenfalls die Hilfe derjenigen anzurufen, die ihnen Beistand leisten können, um den Widerspenstigen mit Gewalt anzuhalten, und an die nächste Ortsobrigkeit einzubringen, welche ihn sodann ohne weiters in Verhaft zu nehmen schuldig ist.

§. 10.

Die gegen die Übervortheilung des Tabakgefälles wachenden Gefällsdiener sind auch innerhalb der Gränzen auf allen Strassen und Wegen berechtiget, alle des Tabaks wegen verdächtige Personen anzuhalten, und bei ihnen Nachsuchung zu halten, nur sind die entweder mit gepackten Wagen, oder mit der Post Reisenden, wie auch die ordinären Posten und die Postwagen hievon befreit, als welche nur bei den Gränz-Zollstazionen, oder bei andern Wegmauth-Aemtern im Lande, niemals aber auf offener Strasse angehalten, und visitirt werden dürfen.

§. 11.

Die Sicherheit des Gefälles erfordert nicht weniger, den hierwegen aufgestellten Aufsichts-Individuen das Befugniß einzuräumen, bei dem Verdachte eines geschwärzten und verborgen gehaltenen Tabaks in allen Häusern und Gebäuden, ohne einige Ausnahme, selbst in den Landesfürstlichen, Visitazionen vorzunehmen. Jedoch sind sie in dergleichen Fällen verpflichtet, jedesmal eine Gerichtsperson, oder eine Obrigkeit des Ortes beizuziehen, und die Partei, bei der sie ihre Nachsuchung halten wollen, vor dem Eintritte darum zu begrüßen. In einzeln gelegenen Häusern, wo keine Obrigkeit gegenwärtig, oder in der Nähe ist, können die Gefällsdiener die Untersuchung zwar allein vornehmen; jedoch versteht sich, daß sich dieselben bei allen Nachsuchungen zuvor mittels ihrer Urkunden als solche legitimiren müssen.

§. 12.

Jede Obrigkeit soll nicht nur diesen Untersuchungen auf Begehren der Aufsichts-Individuen entweder selbst beiwohnen, oder Jemanden dazu senden, und überhaupt denselben auf Anrufen allen verlangten Beistand leisten, sondern

leziono, powinien takowe niesprzecznie strażnikom oddać, i z nimi do naybliższego urzędnika tabakowego albo do zwierzchności mieyscowey stawić się, aby tam albo się przyznał albo usprawiedliwił. Jeżli by kto w takim razie opierać się miał, na tenczas strażnicy maią prawo, o pomoc tych wezwać, którzy im takową dać mogą, aby potém zuchwalca przemocą przytrzymać, i do naybliższey zwierzchności mieyscowey oddać, która go natychmiast bezwzględnie przyaresztować powinna.

§. 10.

Strażnicy, na defraudacyią przychodów tabakowych czuwaiący, maią prawo, także w pośród granic na wszystkich gościńcach i drogach, wszystkich, na których podeyrzenie o tutuń lub tabakę maią, przytrzymać i takowych rewidować, tylko iadący z ładownemi wozami, albo podróżniący pocztą, tudzież zwyczayne poczty i wozy pocztowe od tego są wyięte, które tylko na komorach granicznych lub w innych urzędach mytowych w kraiu, ale nigdy na otwartém gościńcu zatrzymane i rewidowane być nie mogą.

§. 11.

Zabezpieczenie przychodów tabakowych wymaga równie upoważnienia strażników w tym względzie ustanowionych, przy zachodzącem podeyrzeniu o przemycanym albo ukrytym tutunie lub tabacę, we wszystkich domach i budynkach bez żadnego wyiątku, nawet i w monarchicznych rewizyię przedsięwziąć. Wszelakoż w takich przypadkach powinni zawsze osobę sądową, lub zwierzchność mieyscową do tego wezwać, i stronę u któréy takową rewizyię przedsięwziąć chcą, przed zaczęciem o tém uwiadomić. W domach na ustroniu położonych, gdzie żadnéy zwierzchności obecnéy, albo w bliskości nie ma, mogą w prawdzie strażnicy do rewizyi sami przystąpić, iednak rozumie się samo z siebie, że podczas wszystkich rewizyj, pierwéy swoiemi dokumentami iako takowi wylegitymować się muszą.

§. 12.

Każda zwierzchność przy takowych rewizyiach na żądanie strażników nie tylko albo sama obecną być, albo kogo do tego posłać, i na wezwanie tychże każdą żądaną pomoc dać iest obowiązana, ale także krążących

auch herumwandernde Tabakverkäufer, die ihnen bekannt würden, unverzüglich für sich selbst anhalten, dem nächsten Gefällsdiener oder Amte davon Nachricht geben, und den bei einem solchen Schwärzer gefundenen und abgenommenen Tabak gegen Empfangsschein denselben übergeben.

§. 13.

Wenn nun ein Schwärzer entweder von der Obrigkeit angehalten, oder ihr von den Gefällsdienern übergeben, oder sie von diesen zur Verhörung desselben ersucht wird; so hat sie den Schwärzer, oder den der Schwärzung Beschuldigten, in Gegenwart des Gefällsdieners zu vernehmen, seine Aussage genau zu Papier zu bringen, solche zu unterfertigen, und sodann dem Gefällsdiener oder Amte ohne Abforderung einer Gebühr zuzustellen. Falls aber die Administrazion einen solchen Schwärzer selbst zu vernehmen nöthig fände, und seine Obrigkeit um dessen Stellung schriftlich ersuchte, so ist dieselbe verbunden, ihn der Administrazion unverzüglich zum Verhöre zu überschicken. Eben so müssen auch die Obrigkeiten einander wechselseitig diejenigen Personen stellen, welche als Zeugen bei den Verhören der Schwärzer nöthig sind, und schriftlich begehret werden.

§. 14.

Wenn die Administrazion oder die Gefällsdiener adelige, geistliche und sonst ansehnliche Personen, mit der persönlichen Vorrufung verschonen zu müssen glauben, so sollen diese die von ihnen verlangte Verantwortung über einen vorgekommenen wirklichen Fall, oder bei Verdacht einer Uiberschreitung der gegenwärtigen gesetzlichen Vorschrift innerhalb 14 Tagen schriftlich erstatten.

Sollten sie sich dessen weigern, so werden sie von dem Fiskus bei der kompetenten Gerichtsbehörde vorgeladen, und allda konstituirt werden.

§. 15.

Nach vollendeter Untersuchung kommt das Erkenntniß der auf die Schwärzung gesetzten Strafen allein der aufgestellten Gefälls-Administrazion zu, welcher auch die Macht eingeräumt ist, nach Verschiedenheit der Umstände diese Strafen zu mildern.

§. 16.

Wo es nur auf eine Geldstrafe ankommt, und der, dem sie zuerkannt worden, sich entweder ganz unschuldig,

przedawoów tutaniu lub tabaki, o którychby się dowiedziała, natychmiast sama przytrzymać, o tem naybliższemu strażnikowi lub urzędowi przychodowemu donieść, i znaleziony przy takowych przemytnikach i od nich odebrany tutun lub tabakę za rewersem urzędowi oddać ma.

§. 13.

Jeżeli przemytnik bądź przez zwierzchność przytrzymany, bądź też oney przez strażników oddany zostanie, albo ieżeli zwierzchność przez tychże o wysłuchanie przestępcy proszoną będzie; wtedy powinna przemytnika, albo o przemycenie obwinionego, w przytomności strażnika wysłuchać, iego zeznanie dokładnie spisać, podpisać i potem strażnikowi albo urzędowi przychodów bez wymagania iakiey należytości doręczyć. Gdyby zaś administracyia takowego przemytnika sama indagować chciała, i iego zwierzchność o przystawienie go na pismie wezwała, wtedy zwierzchność iest obowiązaną, takowego do administracyi dla wysłuchania go niezwłocznie odstawić. Podobnie też zwierzchności powinny wzaiemnie iedna drugiey te osoby stawić, które za świadków przy indagacyiach przemytników potrzebne są, i o które wezwanie na pismie uczynionem będzie.

§. 14.

Jeżeli administracyi, albo urzędnikóm przychodowym zdawać się będzie, aby szlachta, duchowni i inne godne osoby, od osobistego stawienia się oszczędzonemi były, w tenczas ciż żądaną od nich odpowiedź, względem iakiego w rzeczy samey wydarzonego przypadku, albo maiąc podeyrzenie o przekroczenie ninieyszey prawney ustawy, w dniach 14 na pismie dać powinni. Gdyby zaś to uczynić wzbraniali się, wtedy przez fiskusa do należney instancyi sądowey przypozwani i tam indagowani będą.

§. 15.

Po zakończonem śledztwie, wyrokowanie (nocya) kar, na przemycenie ustanowionych, należy wyłącznie do administracyi przychodów, którey także moc nadana iest, podług różnicy okoliczności te kary umiarkować.

§. 16.

Tam, gdzie tylko o karę pieniężną idzie, a ten, na kogo włożoną iest, albo wcale niewinnym, albo

oder wenigstens durch den Ausspruch der Administrazion zu hart behandelt glaubt, steht demselben binnen 6 Wochen, von dem Tage der erhaltenen schriftlichen Nozion, die Aufforderungsklage gegen den Fiskus als Gefälls-Vertreter bei den Landrechten frei. Die Landrechte aber haben sich in ihrem Spruche buchstäblich an die folgenden Bestimmungen und die darin vorgezeichneten Strafen zu halten, ohne dieselben im geringsten zu mäßigen.

§. 17.

Wenn Straffällige eine Nachlassung der ihnen zuerkannten, oder eine mehrere Milderung der von der Administrazion bereits gemäßigten Strafe erhalten zu können, vermeinen, können sie ihren Rekurs binnen eben dieser Frist, nach deren Verlauf sie nicht mehr gehört werden, bei der k. k. Tabak-Gefälls-Direkzion in Wien selbst anbringen.

§. 18.

Diejenigen, welche die Ihnen zuerkannte Geldstrafe nicht erlegen können, sind am Körper zu bestrafen. §. 27. Von der Administrazion selbst darf die Geldstrafe nur dann in die Leibesstrafe umgewandelt werden, wenn solche sich nicht über 3 Monate erstreckt. Entfiele sie aber auf eine längere Dauer, so sind die Schwärzer den Landrechten zur körperlichen Aburtheilung zu übergeben, welche sich bei Bemessung der Strafe nach dem Justiz-Hofdekrete vom 4ten Juni 1789 benehmen werden.

§. 19.

Die Strafe der Schwärzung für jedes auf was immer für eine unerlaubte Art hereingebrachte rohe oder fabrizirte Pfund Tabak, ist nebst dem, daß die Waare verfällt, 16 fl.

§. 20.

Die Gränzbewohner jener Art, welche in den Tabak-Gränz-Kordon einbezogen sind, und fremden Tabak zu eigenem Gebrauche bei sich führen, sollen, woferne dieser mehr als 2 Loth beträgt, für jedes Loth mit 1 fl. bestraft werden.

In diese Strafe von 1 fl. für jedes Loth verfallen sie aber auch dann, wenn sie zwar weniger, jedoch in der Absicht, es zu verkaufen, bei sich führten.

przynaymniey przez wyrok administracyi uciążonym być się sądzi, temu iest wolno w 6ciu tygodniach, od dnia odebraney na pismie nocyi rachuiąc, fiskusowi iako zastępcy przychodów pozew do sądów szlacheckich wydać. Sądy zaś szlacheckie w swoim wyroku słownie do następuiących przepisów i ustanowionych tamże kar, bez naymnieyszego onych miarkowania, stosować się maią.

§. 17.

Gdy strony w karę popadłe, darowania przyznaney, lub dalszego złagodzenia przez administracyię iuż umiarkowaney kary dostąpić spodziewaią się, mogą swóy rekurs w przeciągu tegoż samego terminu, po wyjściu którego iuż więcey słuchani nie będą, wprost do c. k. dyrekcyi przychodów tabakowych w Wiédniu podać.

§. 18.

Ci, którzy nałożoną na nich karę pieniężną złożyć nie mogą, cieleśnie karani być maią. §. 27. Przez administracyią samą kara pieniężna tylko wtedy na cielesną przemienioną być może, kiedy takowa nad trzy miesięcy nie rozciąga się. Gdyby zaś na dłuższy czaś wypadła, wtedy przemytnicy sądom szlacheckim dla osądzenia ich na karę cielesną oddani być maią, które sądy przy wymierzeniu kary, sobie podług dekretu nadworney instancyi sądowéy z dnia 4. czerwca 1789 postąpią.

§. 19.

Kara za przemycenie stanowi się od każdego, na iakikolwiek sposób niepozwolony sprowadzonego wyrobionego lub surowego funta tutuniu lub tabaki, oprócz tego, że towar przepada, na 16 złr.

§. 20.

Owi górscy mieszkańcy, którzy tabakowym kordonem granicznym opasani są, i obcy tutuń lub tabakę na własny użytek z sobą prowadzą, ieżeli takowe więcey iak dwa łóty wynoszą, za każdy łót po 1 złr. ukarani być powinni.

Téy karze po 1 złr. od każdego łóta podpadaią także w tenczas, gdyby luboć mniey, iednak w zamiarze przedania, z sobą prowadzili.

§. 21.

Die auf die Schwärzung bestimmte Strafe hat nicht nur allein bei wirklichen Schwärzern, sondern auch bei allen denen einzutreten, welche andern entweder zur Schwärzung den Auftrag gegeben, oder sie dafür bezahlen.

§. 22.

Nachdem in dem §. 4. vorgeschrieben wird, daß bei der Durchfuhr des fremden Tabaks jedesmal ein Paß anzusuchen sey, so wird auch derjenige Tabak, welcher, ob er gleich nicht heimlich durchgeführt, sondern bei einem Gränz-Zollamte wirklich angemeldet wird, dennoch als verfallen angesehen, sobald derselbe nicht mit dem vorschriftsmäßigen Paße versehen ist, in welchem Falle jedoch sonst keine Strafe Platz greift.

§. 23.

Wenn ohne Erlaubnißscheine der Administration Taback angebaut wird, so sollen die Tabakpflanzen auf geschehene Anzeige der Gefällsdiener mit Hilfe der Herrschaft oder des nächsten Gerichtes sogleich ausgerissen, gewogen, und für jedes Pfund derselben 1 fl. Strafe bezahlt werden.

§. 24.

Wer von dem auch mit Erlaubniß gebauten Tabak etwas verkauft, unter was immer für einem Vorwande an andere überläßt, oder zu seinem eigenen Genuße spinnt, mahlt, beitzt, oder auf irgend eine Art zubereitet oder verbraucht hat, wird für jedes Pfund mit 16 fl. bestraft. Wird er hierüber zum zweiten Male betreten, so ist er außer der Geldstrafe auch seiner Erlaubniß zum Tabakbaue verlustig.

§. 25.

Diejenigen, welche, obgleich einen in den Gefällsfabriken erzeugten Tabak, jedoch ohne erhaltene Erlaubniß verkaufen, haben sowohl für jedes schon verkaufte, als zu dieser Bestimmung noch vorfindige Pfund nebst der Konfiskazion des Tabaks 16 fl. zu bezahlen. Dieser Strafe unterliegen auch diejenigen Käufer, welche gewußt haben, daß der Verkäufer zu dem Verschleiße nicht berechtiget war.

§. 26.

Diejenigen, welchen es gelingen sollte, die Wachsamkeit der Gränz-Aufsicht zu hintergehen, und ihre Ein-

§. 21.

Kara na przemycanie ustanowioną, nie tylko przy przemytnikach, ale także przy tych wszystkich mieysce mieć powinna, którzy innym albo do przemycenia zlecenie daią, albo im za to płacą.

§. 22.

Ponieważ w §. 4. przepisano iest, że przy przewozie (transito) obcego tutuniu lub tabaki, zawsze o paszport postarać się należy; przeto także ten tutuń lub tabaka, które chociażby nie skrycie przewożone, ale na komorze graniczney istotnie opowiedziane były, iednak za przepadłe uważane będą, iak tylko takowe przepisanym paszportem opatrzone nie są, w którym razie iednak żadna dalsza kara mieysca nie ma.

§. 23.

Gdyby bez pozwolenia administracyi tutuń sadzony był, wtedy rosada tutuniu na uczynione doniesienie urzędnika przychodowego, za pomocą państwa lub naybliższego sądu natychmiast wyrwaną, ważoną, i od każdego funta rosady kara po 1 złr. zapłaconą być powinna.

§. 24.

Kto z tutuniu, chociaż za pozwoleniem sadzonego, cokolwiek przeda, lub pod iakimkolwiek pozorem innym ustąpi, albo takowy na swoią własną potrzebę kręci, miele, gnoi, lub na iakikolwiek sposób przyprawia lub zużyie; ten za każdy funt po 16 złr. kary zapłaci. Jeżeli zaś powtórnie w tem dostrzeżonym zostanie, na tenczas oprócz kary pieniężney także wolność sadzenia tutuniu utraci.

§. 25.

Ci, którzy tutuń lub tabakę, chociażby w fabrykach monopoliowych wyrobione, nie maiąc iednak na to pozwolenia, przedaią, powinni tak od każdego iuż sprzedanego, iako też w tym zamiarze ieszcze w zapasie znayduiącego się funta, oprócz konfiskacyi tutuniu lub tabaki, po 16 złr. kary zapłacić.

§. 26.

Ci, którymby się udało, baczności straży graniczney uyść, i przemycenia przez granicę dokonać, muszą,

schwärzung über die Gränze zu Stande zu bringen, müssen, wenn sie diesen Tabak innerhalb der dem Gefälle unterworfenen Länder heimlich, entweder selbst herumtragen, oder auch wissentlich für andere bei sich führen, aufbewahren, oder sonst verheimlichen, es mag der Tabak bei ihnen selbst gefunden, oder sich auf eine andere Art davon überzeugt worden seyn, für jedes Pfund des verkauften, gekauften, aufbehaltenen, oder verheimlichten Tabaks 16 fl. bezahlen.

§. 27.

Wer die hier festgesetzten Geldstrafen zu erlegen nicht im Stande ist, wird dafür körperlich gestraft; §. 18. und zwar das erstemal für jeden Gulden der ganzen Geldstrafe mit einem Tage öffentlicher Arbeit in Eisen, das zweitemal wird diese Strafe verdoppelt, wobei jedoch zur Grundregel anzunehmen ist, daß eine dergleichen Strafe niemals über 4 Jahre sich erstrecken könne.

§. 28.

Wer sich den Gefällsdienern entweder auf freier Straße, oder bei häuslichen Nachsuchungen mit Gewalt widersetzt, soll in dem Falle, daß wirklich Tabak bei ihm gefunden wird, die oben auf jedes Pfund bestimmte Geldstrafe doppelt erlegen, oder soll, wenn er die Geldstrafe zu erlegen nicht im Stande ist, und die körperliche Kontrabandstrafe nur auf 2 Monate oder noch kürzere Zeit entfällt, mit doppelter Zeit, fiele aber die Strafe auf länger aus, mit einer um ein Drittheil verlängerten Strafzeit gezüchtiget werden.

Wäre aber in einem solchen Falle auch kein Tabak gefunden, oder die Nachsuchung durch die Widersetzung ganz verhindert worden, so soll derjenige, welcher die Untersuchnng gehindert hat, mit fünfzig Gulden, oder mit so vielen Tagen öffentlicher Arbeit gestraft werden.

Nebstdem tritt bei jeder solchen Widersetzung, welche zugleich die Natur eines Verbrechens, oder einer schweren Polizei - Uibertretung an sich hat, die Behandlung des Schuldigen nach dem allgemeinen Strafgesetzbuche ein.

§. 29.

Eben diese Behandlung und Bestrafung nach dem Strafgesetzbuche findet statt, wenn Jemand einen Gefällsdiener durch Geschenke zu bestechen sucht, damit dieser ihn

ieżeli przemycony tutuń lub tabakę w pośród kraiów, pod monopolium podciągnionych, skrycie albo sami obnoszą, albo też świadomie dla innych z sobą prowadzą, przechowuią, albo na inny iaki sposób ukrywaią, czyli ten tutuń lub tabaka u nich samych znalezione, albo oni o tém na inny sposób przekonani zostaną, za każdy funt przedanego, kupionego, schowanego albo ukrytego tutuniu lub tabaki po 16 złr. zapłacić.

§. 27.

Kto ustanowione tu kary pieniężne złożyć nie iest w stanie, karany będzie za to na ciele, §. 18. a w prawdzie za pierwszym razem za każdy złoty reń. całey kary pieniężney iednodzienną publiczną robotą w więzach (kaydanach), za drugim razem kara ta podwoioną zostanie, przyczém iednak za posadę wziąć należy, że kara takowa nigdy nad 4 lata rozciągać się nie może.

§. 28.

Kto się urzędnikóm lub strażnikóm monopoliowym bąć to na otwartym gościńcu, albo podczas domowych rewizyj gwałtem opiera, powinien na przypadek, żeby tutuń lub tabaka u niego rzeczywiście znalezione były, ustanowioną powyżey na każdy funt karę podwóynie złożyć, albo gdyby kary pieniężney złożyć niebył w stanie, a cielesna kara za kontraband tylko na dwa miesiące, albo na krótszy czas wypadała, więc w dwóynasob, ieżeli zaś na dłuższy czas, w tedy o iedną trzecią część przedłużoną robotą publiczną ukaranym być ma.

Jeśliby zaś w takim przypadku nawet żadnego tutuniu albo tabaki nieznaleziono, albo gdyby rewizyia przez opieranie się całkiem przeszkodzona była, na ten czas ów, kto rewizyi przeszkodził, pięćdziesięciu złotemi reń., albo tyluż dniami publiczney roboty ukaranym być powinien.

§. 29.

Równie też takowe obeyście się i ukaranie podług księgi ustaw karnych ma mieysce, ieżeliby kto urzędnika lub sługę monopoliowego podarkami uwieść starał

entweder mit geschwärztem Tabak durchkommen lasse, oder nicht visitire. Würde jedoch das allgemeine Strafgesetzbuch außer Anwendung bleiben, so soll derjenige, der eine solche Bestechung versucht hat, um den zehnfachen Betrag dessen, was er gegeben, oder angebothen hat, bestraft werden, und falls er diese Strafe zu bezahlen außer Stande ist, muß er auf so viele Tage, als die Strafe Gulden beträgt, in Eisen arbeiten.

§. 30.

Güterbesitzer, Obrigkeiten, Beamte, Richter, Magistrate und Geschworne, welche den Gefällsdienern, und zur Anhaltung eines Schwärzers oder eines solchen, der auf offener Strasse sich der Visitazion widersetzt, oder zu Nachsuchungen in den Häusern, den begehrten Beistand verweigern, oder die, welche die in ihren Gemeinden sich aufhaltenden und handelnden offenbaren Schwärzer nicht selbst aufheben, oder endlich, welche den Gefällsdienern auf ihr Anrufen gegen Rotten von Schwärzern nicht zu Hilfe eilen, falls wegen des versagten Beistandes eine bekannte Einschwärzung geschehen ist, unterliegen der nämlichen Geld- oder körperlichen Strafe, als ob sie selbst diese Schwärzung gemacht hätten. Aber auch, wenn ungeachtet des unterbliebenen Beistandes keine Kontrabande erfolgt wäre, sollen sie dennoch mit 50 fl. bestraft werden.

§. 31.

Mit der Post Reisende, die sich der Nachsuchung der Gefällsdiener widersetzen, sollen von den Postmeistern nicht weiter befördert werden. Läßt ein Postmeister einem solchen zur weitern Reise Pferde vorspannen, so unterliegt er für jeden Fall gleicher Strafe, als diejenigen Obrigkeiten, welche den Gefällsdienern den nöthigen Beistand verweigern.

§. 32.

Denjenigen, welche den Gefällsdienern in allen Fällen, wo sie angerufen werden, willig Beistand leisten, soll das Drittheil der eingehenden Geldstrafen zu Theil werden.

§. 33.

Diejenigen, durch deren Hilfe die Gefällsdiener einen oder mehrere nicht ansäßige, sondern herumirrende Tabak-

się, aby mu a przemyconym tutuniem lub tabaką uyść pozwolił, albo go nie rewidował. Gdyby iednak powszechne ustawy karne zastosowane być nie mogły, na ów czas powinien ten kto przekupienia (korupcyi) dopuścił się, za karę dziesięć razy tyle, ile dał lub obiecywał, złożyć, a ieśliby téy kary zapłacić nie był w stanie, musi tyleż dni, ile kara złotych r. wynosi, w więzach odrobić.

§. 30.

Posiadacze dóbr, zwierzchności, urzędnicy, sędziowie, magistraty i przysiężni, którzy urzędnikóm lub sługom monopoliowym do przytrzymania przemytnika, lub takiego, któryby się na otwartém gościńcu rewizyi opierał, albo do przedsięwzięcia rewizyi po domach, żądanéy pomocy odmówią, albo ci, którzy iawnych przemytników, w ich gminach znayduiących się i handluiących, sami nie przytrzymaią, lub nakoniec ci, którzy urzędnikóm lub sługom monopoliowym na ich wezwanie przeciw bandom przemytników na pomoc nie przyspieszą, ieżeli dla odmówionéy pomocy wiadome przemycenie nastąpiło, podpadaią téże saméy pieniężnéy lub cielesnéy karze, iak gdyby sami to przemycenie uskutecznili. Jako téż, chociażby mimo niedanéy pomocy żadnego kontrabantu nie znaleziono, powinni iednak 50ciu złr. ukarani być.

§. 31.

Jadącym pocztą, którzyby się rewizyi strażników monopoliowych opierali, pocztmaystrowie daléy koni dawać nie powinni. Gdyby zaś który pocztmayster takowemu konie do dalszéy podróży zaprządz kazał, podlega w każdym razie podobnéy karze, iak te zwierzchności, które urzędnikóm monopoliowym potrzebną odmówią pomoc.

§. 32.

Tym, którzy stażnikom monopoliowym we wszystkich przypadkach, gdzie o to wezwani będą, chętnie pomoc daią, należy się w nagrodę trzecia częśc uzyskanych kar pieniężnych.

§. 33.

Ci, za których pomocą urzędnicy monopoliowi iednego lub więcéy nieosiadłych, lecz krążących przemyt-

schwärzer, das ist solche Tabakschwärzer, welche Ausländer oder Einwohner solcher österreichischen Provinzen sind, auf welche sich das Tabak-Gefäll nicht erstreckt, handfest machen, haben, wenn die Ergriffenen als wirkliche Schwärzer verurtheilt werden, für jede Mannsperson 2 Dukaten, und für jede Weibsperson 1 Dukaten zu erhalten.

§. 34.

Uiberliefern aber die Grundherrn, Obrigkeiten, Richter, Gemeinden, oder auch einzelne Personen aus eigenem Antriebe, ohne Anrufen oder Hilfe der Gefällsdiener einen oder mehrere von ihnen eingefangene Schwärzer, so soll ihnen nach dem geschöpften Erkenntniße, nebst dem Werthe des zugleich mit eingelieferten Tabaks für jede Mannsperson 3 Dukaten, und für jede Weibsperson 2 Dukaten verabfolgt werden. Welche Belohnungen den Anzeigern und Ergreifern mittelloser Schwärzer zu Theil werden, enthält die bestehende, und in Tirol besonders kund zu machende Bestimmung.

§. 35.

Diejenigen, welche eingeschwärzten Tabak, oder die Personen, welche solchen gekauft oder verkauft haben, einem Gefällsdiener anzeigen, empfangen das Drittheil der ganzen von dem angezeigten Schwärzer, und dessen Mitschuldigen eingehenden Geldstrafe, und falls ein Schwärzer selbst seine Mitschuldigen, oder ein Käufer seinen Verkäufer, oder gegenseitig anzeigt, so wird demselben außer dem ihm bereits versprochenen Drittheile, noch die Nachsicht der verdienten eigenen Strafe hiermit zugesichert.

§. 36.

Auch den auf der Schwärzung wirklich betretenen oder angezeigten, und deswegen bereits zur Verantwortung gezogenen Schwärzern soll ihre eigene Strafe ganz oder zum Theile, nachdem die Umstände sich verhalten, nachgesehen werden, wenn sie andere Mitschuld'ge, oder denen sie Tabak verkauft, oder von denen sie einen abgekauft, freiwillig entdecken, und solche davon rechtsbeständig überzeugen.

§. 37.

Zur Verjährungszeit der auf die Schwärzung festgesetzten Strafen werden 5 Jahre dergestalt bestimmt, daß, wer vor Verlauf dieser 5 Jahre einer Schwärzung oder eines

ników tutuniu lub tabaki, to iest takich przemytników, którzy są cudzoziemcami, albo mieszkańcami tych prowincyj austryiackich, na które monopolium tabakowe nie rozciąga się, schwytaią, ieżeli schwytani za istotnych przemytników uznani i osądzeni zostaną, odebrać maią w nagrodę za każdego mężczyznę po 2 czerwone złote, a za każdą kobietę po iednemu czerw. złotemu.

§. 34.

Jeżeli zaś dwory, zwierzchności; wóytowie; gminy lub też poiedyńcze osoby z własnego popędu, bez wezwania albo bez pomocy urzędników monopoliowych, iednego lub więcey przez siebie schwytanych przemytników przystawią, wtedy po zapadłym wyroku (nocyi) oprócz wartości tutuniu lub tabaki razem z nimi oddanego, otrzymaią w nagrodę za każdego mężczyznę po 3 czerw. złote, a za każdą kobietę po 2 czerw. złote. Jakie zaś nagrody denunciantóm i apprehendentóm ubogich przemytników należą się, zawiera to w sobie istnący, i w Tyrolu osobno obwieścić się maiący przepis.

§. 35.

Ci, którzy o przemyconym tutuniu lub tabacę, lub o osobach, które ie kupowały lub przedawały, urzędnikowi przychodowemu doniesą, dostaną trzecią część z całey od doniesionego przemytnika i iego współwinowayców wpłynioney kary pienięźney; a ieżeliby sam przemytnik swoich współwinnych, albo kupiec swoiego przedawcę, albo na wspak doniósł, wtedy takiemu oprócz już obiecaney trzeciey części, ieszcze darowanie zasłużoney przez niego kary przyrzeka się.

§. 36.

Równie też owym przemytnikóm, którzy na przemycaniu istotnie schwytani, albo doniesieni, i dla tego już do odpowiedzialności pociągnieni zostali, kara ich własna całkiem albo w części, według okoliczności darowana być powinna, ieżeli innych współwinowayców, albo tych, którym tutuń lub tabakę przedawali, albo u nich kupowali, dobrowolnie wydadzą, i takowych o tem prawnie przekonaią.

§. 37.

Na zadawnienie (preskrypcyię) kary za przemycanie ustanowioney, wyznacza się pięć lat tym sposobem, że ktoby przed upłynieniem tych lat pięciu o przemycenie,

unerlaubten Kaufes oder Verkaufes des Tabaks überführt würde, immer noch den bestimmten Strafen unterliege.

§. 38.

Da endlich auf einer Seite für die Sicherheit des Gefälles, und die dabei angestellten Diener und Beamten in diesen Bestimmungen zureichend gesorgt ist, so wird sich andererseits zu den sämmtlichen Gefälls-Aufsichts-Individuen nicht nur einer strengen Redlichkeit, sondern auch einer, alle ihre Amtshandlungen begleitenden Bescheidenheit versehen, die ihnen auf das Nachdrücklichste allerhöchst empfohlen, und zur Pflicht gemacht ist, mit der öffentlichen Bedrohung, daß diejenigen, welche ihr Amt zu Jemandens Kränkung oder sonst zu muthwilligen Behandlungen zu mißbrauchen wagen sollten, unnachsichtlich auf das Schärfste werden bestraft werden.

Innsbruck, den 28ten Dezember 1827.

Vom k. k. Landesgubernium von Tirol und Vorarlberg.

Friedrich Graf v. Wilczek,
Gouverneur.

Joseph Danler,
Gubernial-Rath.

Gubernial-Kundmachung vom 8. Mai 1828. Gub. Zahl 29991.

63.

Bestimmung des Ranges der Professoren für die medizinisch-chirurgische Josephs-Akademie in Wien.

Nach einer Eröffnung des k. k. Hofkriegsrathes vom 31. März haben Se. Majestät mit der a. h. Entschließung vom 27ten Februar d. J. anzuordnen geruhet, daß die bei dem Zivile, im Falle der Uibersetzung eines Professors an einer Lehranstalt zu einer andern, in Beziehung auf Einrechnung in Rang und Gehalt bestehenden Beobachtungen für die

albo zakazane kupno lub przedaż tutuniu lub tabaki przekonanym został, zawsze ieszcze ustanowionym karom podléga.

§. 38.

Gdy nakoniec z iedney strony bezpieczeństwo przychodów, i ustanowionych przy tém urzędników i sług w ninieyszych przepisach dostatecznie obmyślonem zostało, przeto też z drugiey strony spodziewać się należy po wsystkich urzędnikach i strażnikach monopoliowych nietylko ścisłey rzetelności ale też rostropności, wszystkim ich czynnościom towarzyszącéy, która im od N. Pana iak naysurowiey zaleconą i za obowięzek włożoną iest, z tém otwartem zagrożeniem, iż ci, którzyby swoiego urzędu na czyie uciążenie, lub zuchwałe z kim obeyście się użyć ważyli się, bezwzględnie iak naysurowiey karani będą.

W Insbruku dnia 28go grudnia 1827.

Od c. k. Rządu kraiowego w Tyrolu i Forarlbergu.

Fryderyk Hrabia de Wilczek,
Gubernator.

Józef Danler,
radca gubernialny.

Obwieszczenie gubern. z dnia 8go maia 1828 do liczby 29991.

34.

Oznaczenie rangi professorów przy akademii medyczno-chyrurgiczney Józefińskiéy w Wiédniu.

Podług zawiadomienia c. k. Rady nadworney woienney z d. 31. marca, raczył N. Pan naywyższém postanowieniem z d. 27. Lutego r. b. rozporządzić: że przepisy, w razie przeniesienia którego z professorów z iednego instytutu do drugiego, w względzie umieszczenia w randze i pensyi istnieiące, dla akademii Józefińskiey medycz-

medizinisch-chirurgische Josephs Akademie zu Wien nicht gelten sollen, sondern daß der dort neu aufgenommene Professor stets den letzten Rang zu erhalten, und so fort nach seiner Tour in die höheren Gehaltsklassen vorzurücken habe.

Das k. Direktorat wird in Folge hohen Studien-Hof-Kommissionsdekrets vom 29ten April l. J. Zahl 1980. von dieser a. h. Entschließung mit dem Auftrage in Kenntniß gesetzt, die Professoren der hiesigen medizinisch-chirurgi- Lehranstalt hievon zu verständigen.

Gubernial-Dekret vom 17. Mai 1828. Gub. Zahl 33543.

64.

Vorschrift wegen Handhabung des kirchlichen Fastengebothes.

Um die bestehende Vorschrift wegen polizeilicher Handhabung des kirchlichen Fastengebothes genau beobachten zu machen, und gegen diejenigen, welche diesem Gebothe absichtlich entgegen handeln, ein gleichförmiges Strafverfahren in Anwendung zu bringen, wurde in Folge a. h. Entschließung Sr. Majestät vom 14ten April l. J. und hohen Hofkanzleidekrets vom 22ten April l. J. Z. 9211/777 nachstehendes festgesetzt.

§. 1.

Die Gastwirthe, Trakteurs und Garköche, sind verpflichtet, an Fasttagen für ihre Gäste in der Regel Fastenspeisen zuzubereiten, und nur als Ausnahme ist es ihnen gestattet, auf besonderes Verlangen, jedoch in einem abgesonderten Zimmer, oder wo es an Gelegenheit hiezu mangelt, wenigstens auf einem abgesonderten Tische auch Fleischspeisen abzureichen.

§. 2.

Die dagegen handelnden Gastwirthe, Trakteurs und Garköche sind in dem ersten Uibertrettungsfalle mit zwei bis zehn Gulden, oder mit Arrest von einem bis fünf Tagen, im zweiten mit zehn bis fünfzig Gulden, oder mit Arrest von fünf bis fünf und zwanzig Tagen, und im dritten mit einer zeitlichen Gewerbssperre von einem bis zu drei Monaten zu bestrafen. Die Gewerbssperre ist zugleich mit der Drohung zu begleiten, daß eine vierte Uibertretung

no-chyrurgiczney służyć nie maią, ale, nowo przyięty tam nauczyciel zawsze ostatnią rangę otrzymać, i tak daley podług kolei do wyższey klassy pensyi posuwać się ma.

C. k. Dyrektorat w skutek dekretu wysokiey nadworney Komissyi naukowey z d. 29. kwietnia r. b. do liczby 1980, zawiadamia się o tem naywyższem postanowieniu z tym nakazem, aby toż nauczycielom tuteyszego medyczno-chyrurgicznego instytutu oznaymiò.

Dekret gub. z d. 17. maia 1828. do liczby gub. 33543.

64.

Względem przestrzegania nakazanych od kościoła postów.

Aby istnieiący przepis względem policyjnego przestrzegania nakazanych od Kościoła postów do ścisłego zachowania doprowadziò, i na tych, którzyby temu przykazaniu umyślnie w brew postępowali, iednokształtne postępowanie karne oznaczyć, w skutek naywyższey uchwały nayiaśnieyszego Pana z dnia 14go kwietnia r. b. i dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 22. kwietnia r. b. do liczby 9211|777, postanowionem zostało, co następuie:

§. 1.

Austernicy, traktyiery i garkuchniki, obowiązani są z reguły w dniach postu dla gości swoich potrawy postne gotować, i tylko iako wyiątek dozwala się onym na szczególne żądanie, wszakże w osobney izbie, lub ieżeli do tego na sposobności zbywa, przynaymniey na osobnym stole także i mięsne potrawy dawać.

§. 2.

Działaiący przeciw temu austernicy, traktyiery i garkuchniki w pierwszym razie przekroczenia, dwoma do dziesięciu Złt. r. lub aresztem od iednego dnia do pięciu; w powtórnym: dziesięcioma do pięćdziesięciu Złt. r. lub aresztem od pięciu do dwudziestu pięciu dni, a w trzecim: zamknięciem doczasowem professyi od iednego do trzech miesięcy karani być maią. Do kary zamknięcia professyi zarazem zagrożenie przydać należy, iż czwarte

bei Personalgewerben den gänzlichen Gewerbsverlust, bei Realgewerben hingegen die Unfähigkeitserklärung zum eigenen Gewerbsbetriebe zur Folge haben würde, worauf auch im eintretenden Falle zu erkennen ist.

§. 3.

Die Geldstrafen sind in Konv. Münze zu entrichten und haben dem Lokal-Armeninstitute zuzufließen.

§. 4.

In Städten, wo Polizei-Direkzionen oder Polizei-Kommissariate sich befinden, sind diese die Behörden, welche über die Befolgung der im §. 1. enthaltenen Vorschrift die Aufsicht zu führen, und gegen die Übertreter mit der Bestrafung vorzugehen haben, in allen übrigen Orten aber, und auf dem Lande sind die politischen Obrigkeiten zu den diesfälligen Amtshandlungen berufen.

§. 5.

Das Verfahren ist sumarisch und besteht lediglich in der Protokollirung des erhobenen und dem Beschuldigten um seine allenfälligen Einwendungen vor zwei Zeugen vorgehaltenen Thatbestandes, und in dem hierüber geschöpften Erkenntniße.

§. 6.

Straferkenntniße über zehn Gulden oder auf zeitliche Gewerbssperre sind auf dem Lande, und im Allgemeinen außer der Hauptstadt, vorläufig dem Kreisamte, Straferkenntniße auf die zeitliche Gewerbssperre in den Provinzial-Hauptstädten aber, der Landesstelle zur Bestättigung vorzulegen. Straferkenntniße auf gänzlichen Gewerbsverlust, oder auf persönliche Unfähigkeit zum Gewerbsvertriebe erfodern in jedem Falle die Bestättigung der Landesstelle.

§. 7.

Die Landesstelle, oder das Kreisamt kann ein solches Straferkenntniß bestättigen, mildern, oder auf Lossprechung des Beschuldigten abändern. Gegen bestättigte, oder gemilderte Straferkenntniße findet keine weitere Berufung (Rekurs, oder Gnadenweg) Statt.

Gegen Straferkenntniße, die keiner höheren Prüfung von Amtswegen (§. 6.) unterliegen, kann außer der Hauptstadt, bei dem Kreisamte, in der Hauptstadt aber, bei der Landesstelle, jedoch nicht weiter, Abhilfe gesucht werden.

przekroczenie w professyiach osobistych, zupełną utratę professyi, w professyiach zaś do realności iakiey przywiązanych, uznanie niezdolności do prowadzenia professyi własną osobą, za sobą pociągnie, na co w wydarzonym przypadku wyrokować należy.

§. 3.

Kary pieniężne w monecie konwencyjney płacone być, i mieyscowemu instytutowi ubogich przypaść maią.

§. 4.

W miastach, gdzie dyrekcye policyi znayduią się, te są urzędami, które nad przestrzeganiem przepisu §fem 1szym obiętego czuwać, i na wykraczaiących karę wymierzać maią, we wszelkich zaś innych mieyscach i po wsiach, zwierzchności polityczne do urzędowania w tey mierze powołane są.

§. 5.

Postępowanie będzie summaryczne, i zależy iedynie na zaprotokółowaniu wyśledzioney, i obwinionemu dla wnoszenia zarzutów, przy dwóch świadkach oznaymioney istoty czynu, nakoniec na wydaniu w tey mierze wyroku.

§. 6.

Wyroki na karę, dziesięć Złr. przenoszącą, lub na doczasowe zamknięcie professyi na prowincyi, i w ogólności za obwodem stołecznego miasta, poprzedniczo urzędowi cyrkułowemu, a wyroki na karę doczasowego professyi zawieszenia w głównych miastach prowincyi, kraiowemu Rządowi do potwierdzenia przełożone być maią. Wyroki kary na całkowitą utratę professyi, lub uznanie osobistey niezdolności do prowadzenia professyi, w każdym razie potwierdzenia Rządu kraiowego potrzebuią.

§. 7.

Rząd kraiowy lub urząd cyrkułowy wyrok takowy potwierdzić, złagodzić, lub też na uwolnienie obwinionego od kary odmienić może. Od wyroków karnych potwierdzonych lub złagodzonych, dalsze odwołanie się (rekurs lub droga łaski) nie ma mieysca.

Od wyroków, które wyższemu rozpoznaniu z urzędu (§. 6.) nie podlegaią, odwoływać się można za obwodem miasta głównego do cyrkułowego urzędu, w mieście głównem do kraiowego Rządu, ale nie dalej.

§. 8.

Die Berufung oder das Gesuch um Abhilfe, ist bei den ersten Behörden mündlich, oder schriftlich binnen drei Tagen anzubringen, widrigens aber abzuweisen.

§. 9.

Die von der Landesstelle bestättigten Erkenntniße auf Gewerbsverlust, oder auf persönliche Unfähigkeit zum Gewerbsbetriebe, sind in dem Falle, als das Erkenntniß von einer Polizeibehörde geschöpft wurde, der politischen Obrigkeit mitzutheilen, damit nach Umständen in Ansehung des Gewerbes das Geeignete verfügt werde.

Diese allerhöchste Vorschrift wird zur allgemeinen Wissenschaft und genauesten Darnachachtung bekannt gegeben.

Gubernial-Kundmachung vom 17. Mai 1828. Gub. Zahl 30142.

65.

Privatstudierende, die nicht von einem vom Konsistorium authorisirten Priester den Religionsunterricht erhalten haben, sollen nicht zu Prüfungen zugelassen werden.

In Gemäßheit der auf das Dekret der hohen Studienhofkommission vom 27ten Mai 1826. Zahl 2511. gegründeten hierortigen Weisung vom 28ten Juni 1826. Zahl 36232. dann §. 27. des Kreisschreibens von 26ten April d. J. Z. 24861. können nur solche Priester Privatstudierenden den Religionsunterricht ertheilen, welche von dem bischöflichen Ordinariate dazu eigens berechtiget sind, und von demselben das Befugnißzeugniß zur Ertheilung des Privatunterrichtes in der Religion erhalten haben.

Die k. Direktorate haben mit Strenge darüber zu wachen, damit kein Privatist zu den Prüfungen zugelassen werde, der nicht von einem, solchergestalt authorisirten Priester den Religionsunterricht empfangen hat. Es ist demnach in jedem Falle darauf zu dringen, daß die zu den Semestralprüfungen sich stellenden Privatisten, neben den übrigen vorgeschriebenen Erfordernißen, sich auch mit dem vom bischöflichen Ordinariate erhaltenen Befugnißzeugniße ihres Religionslehrers, und mit dem weiterem Zeugniße

§. 8.

Rekurs, albo prośba w drodze łaski, wniesione być maią u pierwszéy instancyi ustuie lub na piśmie w przeciągu trzech dni, inaczéy odrzucone być powinny.

§. 9.

Potwierdzone przez Rząd kraiowy wyroki na karę utraty professyi, albo uznania osobistéy niezdolności do utrzymywania takowéy, ieżeli wyrok zapadł w instancyi policyjnej, udzielane być maią zwierzchności politycznéy, aby stosownie do okoliczności, to co należy, względem professyi rozporządzoném było.

Ten naywyższy przepis ogłasza się dla powszechnéy wiadomości i nayściśleyszego zachowania.

Uwiadomienie gub. z d. 16. maia 1828. do liczby gub. 30142.

65.

Prywatnie uczący się, którzy naukę w religii nie od upoważnionego przez konsystorz kapłana otrzymali, do examinu przypuszczeni być nie powinni.

Stosownie do tuteyszego, na dekrecie wysokiéy nadworney komissyi zarządu nad naukami z dnia 27. maia 1826 do liczby 2511 gruntuiącego się rozporządzenia z dnia 28. Czerwca 1826 L. 36232, tudzież do §. 27. okolnika z dnia 26. kwietnia r. z. Nro. 24861 tylko tacy kapłani prywatnie uczącym się naukę w religii dawać mogą, którzy od biskupiego konsystorza do tego wyraźnie upoważnieni są, i od tego zaświadczenie upoważnienia do dawania nauki w religii otrzymali.

C. k. Dyrektoraty ściśle na to czuwać maią, aby żaden prywatysta do examinów przypuszczonym nie był, który naukę w religii nie od upoważnionego w ten sposób kapłana otrzymał. W każdym przypadku zatém na to nastawać potrzeba, aby prywatyści do półrocznych examinów zgłaszaiący się, obok innych przepisanych warunków, także certyfikatem upoważnienia ich nauczyciela religii, od biskupiego konsystorza otrzymanym, i dalszém zaświadczeniem od tegoż nauczyciela

dieses letzteren gehörig ausweisen, daß sie von demselben in dem Semester, für welches die Prüfung gemacht werden will, den Religionsunterricht wirklich erhalten haben.

Gubernial-Dekret vom 17. Mai 1828. Gub. Zahl 32562.

66.

Rothschild'sche Loose können bei Aerarial-Fonds- und städtischen Pacht- und Lieferungsunternehmungen als Kauzion angenommen werden.

Die hohe Hofkammer hat über die gemachte Anfrage: ob die so genannten Rothschild'schen Loose bei Aerarial- und sonstigen Fonds- und städtischen Pacht- und Lieferungs-Unternehmungen als Kauzion angenommen werden dürfen? mit dem Dekrete vom 25ten April l. J. Zahl 16551. erinnert, daß in so fern auch andere Staats-Obligazionen nach den bestehenden Anordnungen, mit Rücksicht auf den jeweiligen Börsekurs, zur Annahme als Kauzion bei Pachtungs- und Lieferungs-Kontrahirungen geeignet sind, nach eben diesen Bestimmungen auch die, aus den Rothschild'schen Anlehen entstandenen Staatsschuldverschreibungen vom 1ten Mai 1820 und 1ten Jänner 1821 als Kauzion angenommen werden dürfen.

Wovon die k. Kreisämter im Nachhange zu der mit dem hierortigen Dekrete vom 27ten März 1821. Z. 13614. bekannt gegebenen hohen Vorschrift zur Wissenschaft und Darnachachtung in die Kenntniß gesetzt werden.

Gubernial-Verordnung vom 19. Mai 1828. Gub. Zahl 32543.

67.

Bestrafung der von Innländern im Auslande begangenen Polizei-Uibertretungen.

Seine Majestät haben laut hohen Hofkanzleidekrets vom 24ten April l. J. Zahl 9063. mit allerhöchster Entschließung vom 12ten April l J. zu verordnen geruhet; daß der §. 30. des I. Theils des Strafgesetzbuches, in Hinkunft, nach hierwegen erfolgter Kundmachung, auch auf die im Auslande

im na to wydaném, że oni w tém półroczu, za które examin składać chcą, naukę w religii istotnie otrzymali, należycie wywiedli się.

Dekret gub. z dnia 17go Maia 1828. do liczby gub. 32562.

66.

Rotszyldowskie losy przyjmowane być mogą na kaucyię w przedsiębierstwach skarbowych, funduszowych i mieyskich wydzierzawień i dostarczań (liwerunków).

Wysoka Kamera nadworna na uczynione zapytanie: czyli tak zwane Rotszyldowskie losy przy skarbowych i innych funduszowych i mieyskich przedsiębierstwach dzierzawy i dostarczania (liwerunku) za kaucyę przyięte być mogą? dekretem z dnia 25. kwietnia r. b. do licz. 16551 oznaymiła, że iak dalece także inne obligacye stanu podług istnących rozrządzeń w względzie na ich czasowy kurs giełdy do przyięcia na kaucyią przy kontraktach dzierzawy i liwerunku przydatne są, podług tychże samych oznaczeń także powstałe z Rothschildowskich pożyczek zapisy długu stanu z d. 1. maia 1820 i 1. stycznia 1821 iako kaucya przyięte być mogą.

O czém c. k. urzędy cyrkułowe, dodatkowo do ogłoszonego dekretem tuteyszym z dnia 27. marca 1821 do liczby 13614 wysokiego przepisu, dla wiedzy i zachowania się uwiadomione zostaią.

Rozporządzenie gub. z d. 19. Maia 1828. do liczby gub. 32543.

67.

Karanie przez kraiowców (tuteyszych) za granicą, popełnionych policyjnych przestępstw.

Nayiaśnieyszy Pan, iak opiewa dekret wysokiéy Kancełaryi nadworney z d. 24. kwietnia r. b. do L. 9063, raczył naywyższém postanowieniem z d. 12. kwietnia r. b. rozporządzić: że §. 30. części I. ustawy karney, w przyszłości, po wydaném w téy mierze obwieszczeniu, także na popełnione za granicą przez kraiowca (tuteyszego), a tamże

von einem Innländer begangene, und dort nicht bestrafte, oder nicht nachgesehene Polizei-Uibertretung bei seiner Betretung im Innlande auszudehnen sey.

Nach dieser allerhöchsten Entschließung ist sich vom Tage der erfolgten Kundmachung an, genau zu benehmen.

Gubernial-Kundmachung vom 20. Mai 1828. Gub. Zahl 32545.

68.

Aufhebung des Substituzions-Normals.

Seine Majestät haben mit allerhöchster Entschließung vom 24ten März 1828. das seit 18ten Dezember 1812. in Wirksamkeit getretene Substituzions-Normale aufzuheben, und nur zu gestatten geruhet, daß Beamte, welche zur einstweiligen Versehung eines erledigten Dienstplatzes außer ihrem Dienstorte abgesendet werden, nebst der vorschriftsmäßigen, ihrem eigenen Dienstrange entsprechenden Vergütung der Kosten der Hin- und Rückreise, dann der allfälligen, in den Pflichten des substituirten Amts liegenden Dienstreisen, die ihnen nach ihrer eigenen Dienstklasse gebührenden Diäten erhalten, wogegen der, mit dem substituirten Amte verbundene Gehalt, dann die Nebenbezüge und Emolumente für das Aerarium einzuziehen sind.

Wenn Individuen, die keine Beamte sind, einem Amte substituirt werden, so sind ihnen die Genüße, welche mit diesem Amte systemmäßig verbunden sind, zu erfolgen, und bei Substituzionen außer ihrem Wohnorte die Reisekosten, dann für die Dauer der Reise die Diäten, nach der Analogie ihres persönlichen Ranges, oder wenn sie keinen haben, des Amts, was sie vertreten, zu vergüten.

Wenn endlich Qüieszenten und Pensionisten zu Substituzionen außer ihrem gewählten Wohnorte bestimmt werden, so sind sie wie die wirklichen Beamten zu behandeln. Bei Substituzionen in ihrem gewählten Aufenthaltsorte, tritt aber ihre Verbindlichkeit sich im Dienste nach Maaß ihrer Kräfte gebrauchen zu lassen, ein, doch kann in solchen Fällen, nach gut vollbrachter Substituzion eine angemessene Belohnung nach Maßgabe des Wirkungskreises der Behörden, bewilliget, oder angetragen werden.

Außer den hier bezeichneten Fällen, hat kein Beamter für die ihm übertragene Vertretung eines Amtes auf be-

nieukarane lub niedarowane policyjne przestępstwo, gdy tenże w kraiu dostrzenonym zostanie, rozciągać się ma.

Podług tego naywyższego postanowienia od dnia nastąpionego ogłoszenia ściśle zachować się należy.

Uwiadomienie gub. z dnia 20. maia 1828. do licz. gub. 32545.

68.

Uchylenie ustawy o substytucyiach.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą uchwałą z dnia 24. marca 1828, istnącą od 18. grudnia 1812 ustanowę o substytucyiach znieść, i tylko to pozwolić, że urzędnicy, którzy do tymczasowego zastępowania opróżnionego urzędu iakiego w inne mieysce wysłani będą, oprócz przepisanego, ich własney randze odpowiadaiącego wynagrodzenia kosztów podróży tam i nazad, tudzież oprócz wydarzyć się mogących, do obowiązków zastępowanego (substytuowanego) urzędu należących podróżowań urzędowych, przyzwoite ich własney klassie służbowey dyurny otrzymaią; zaś pensyia do substytuowanego urzędu przywiązana, tudzież oboczne dochody i emolumenta na skarb odebrane być maią.

Jeżeli indywidua, które urzędnikami nie są, w iakim urzędzie substytuowane zostaną, należy im wypłacać dochody, które do tegoż urzędu przyłączone są, a przy substytucyiach po za mieyscem pobytu swoiego wynagrodzić koszta podróży, tudzież dyurny przez czas podróży podług analogii ich osobistey godności, a ieżeli żadney nie maią, to podług rangi urzędu, który zastępuią.

Jeśli nakoniec kwiiescenci i pensyioniści do zastępstw (substytucyj) po za mieyscem ich obranego pobytu przeznaczeni zostaną, wtedy uważani być powinni, co do postępowania z nimi, iak rzeczywiści urzędnicy. Przy substytucyiach zaś tam, gdzie ciż dla siebie mieysce pobytu obrali, są obowiązani dać się użyć do służby w miarę ich sił, iednak w takich przypadkach po wykonaney dobrze substytucyi, można dla nich nagrodę w miarę zakresu działalności urzędów pozwolić, albo proponować.

Oprócz wyszczególnionych tu przypadków, żaden urzędnik za poruczone mu zastępstwo urzędu na osobne

sondere Gebühren Anspruch; nur unter außerordentlichen Umständen wo ein substituirter Beamter durch eine längere und besondere Anstrengung sich durch eine für den Dienst vortheilhafte Weise auszeichnet, haben Seine Majestät zu gestatten geruhet, daß angemessene Belohnungen nach Maßgabe des Wirkungskreises der Behörden bewilliget, oder angesucht werden dürfen.

Diese allerhöchste Entschließung hat auf die Fälle, wo bereits Ansprüche auf die Behandlung nach dem bestandenen Substituzions-Normale gegründet oder erworben sind, dann vor der Hand auf das Lehrpersonale keine Anwendung.

Diese mit dem Tage der öffentlichen Kundmachung in Wirksamkeit tretende allerhöchste Vorschrift, wird hiemit in die Gemäßheit des hohen Hofkammer-Präsidialdekrets vom 11ten April l. J. Zahl 14819. bekannt gemacht.

Präsid. Kundmachung vom 22. Mai 1828. Präsi. Zahl 3959.

69.

Nachmännern von abwesenden und kranken Militärpflichtigen wird eine Monatsfrist zur Stellung der Rekruten eingeräumt.

Mit hohen Hofkanzleidekrete vom 1ten Mai d. J. Zahl 9558. ist einverständlich mit dem k. k. Hofkriegsrathe über die Frage: welche Frist bei Rekrutenstellungen, den provisorisch zum Militärdienste gewidmeten Nachmännern von abwesenden und kranken Militärpflichtigen, zur Stellung eines Vertreters einzuräumen wäre? der Grundsatz aufgestellt worden, daß diesen Nachmännern die Frist eines Monats von dem Tage an laufe, an welchem sie, nach den neuen Rekrutirungsgrundsätzen, wegen Nichteinrückung eines Abwesenden oder Kranken, zum wirklichen Eintritte in die Militärdienstleistung aufgefordert werden.

Hiernach ist sich genau in vorkommenden Fällen zu benehmen.

Gubernial-Verordnung vom 23. Mai 1828. Gub. Zahl 34082.

przynależności nie ma prawa roszczenia; a tylko przy nadzwyczaynych okolicznościach, gdzie substytuowany urzędnik przez dłuższe i szczególne natężenie się dla służby w sposób korzystny odznaczył się, raczył nayiaśnieyszy Pan dozwolić, że stosowne nagrody w miarę zakresu działalności urzędów dozwolone, lub proszone być mogą.

Ta naywyższa uchwała na przypadki, gdzie iuż roszczenia do utrzymania należytości za substytucyię podług prawa ugruntowane i zyskane są, tudzież na osoby do urzędów nauczycielskich należące, zastosowaną być nie może.

Ten naywyższy przepis, z dniem publicznego ogłoszenia skutkować poczynaiący, podaie się niniejszém stosownie do wysokiego prezydyialnego dekretu Kamery nadworney z dnia 11. kwietnia r. b. do liczby 14819 do powszechney wiadomości.

Prezydyialne obwieszczenie z dnia 22. maia 1828 do liczby prezydyialney 3959.

69.

Z kolei namiast nieobecnych lub choryoh do woyskowéy służby obowiązanych stawionym, dozwala się czas iednomiesięczny do stawienia zastępców.

Dekretem wysokiéy Kancelaryi nadworney z dnia 1go maia r. b. do liczby 9558, za porozumieniem się z c. k. nadworną Radą woienną, na zapytanie: iaki czas przy stawianiu rekrutów z kolei namiast nieobecnyh lub chorych woyskowo służyć obowiązanych do służby woyskowéy tymczasowie oddanym, do stawienia zastępcy dozwolonym być ma? postanowiono za zasadę: iż tymże czas iednego miesiąca od owego dnia rachuie się, w którym oni podług nowych zasad rekrutacyi, dla niestawania w woysku nieobecnego lub chorego, do rzeczywistego weyścia w służbę woyskową wzywani zostaią.

Podług tego w zachodzących przypadkach ściśle zachowaó się należy.

Rozporządzenie gub. z dnia 23. Maia 1828. do liczby gub. 34082.

70.

Nähere Bestimmung des zollfreien inländischen Verkehrs, in den über das königl. baierische Gebiet gehenden Richtungen.

Auf die Anfrage einer Zollverwaltung — ob jene innländischen Waaren, mit denen der zollfreie Verkehr im Innern der Monarchie, auch über das königl. baierische Gebiet durch das hohe Hofkammerdekret vom 31ten Oktober 1827. Zahl 35009/2864. (kundgemacht durch den hierseitigen Erlaß vom 22ten Jänner 1828. Zahl 1425.) gestattet ist, auf Verlangen der Partheien auch bei den inner Landes befindlichen Zollegstätten der Amtshandlung unterzogen werden dürfen, — hat die hohe Hofkammer mit Entscheidung vom 24ten März 1828. Zahl 11034/893. folgendes festzusetzen befunden.

Es unterliegt keinem Anstande, daß diejenigen inländischen Waaren, mit denen der zollfreie Verkehr im Innern der Monarchie auch über das k. baierische Gebiet durch das Hofdekret vom 31ten Oktober 1827. Zahl 35009. gestattet ist, auch bei den inner Landes befindlichen Zollegstätten auf Verlangen der Partheien der Amtshandlung, jedoch nur unter Beobachtung folgender Bestimmungen unterzogen werden.

1) Die Partheien sind verpflichtet nicht nur die zum Aus- und Wieder-Eintritte nach und von Baiern bestimmten Gränzzollämter anzugeben, sondern auch die Waaren auf dem Strassenzuge von der Legstätte bis zum Austrittsamte denjenigen Vorsichtsmaßregeln zu unterziehen, welche überhaupt für Anweisgüter vorgeschrieben sind.

2) Den Zollegstätten liegt ob, bei solchen Waarensendungen, das in dem bemerkten Hofdekrete in Beziehung auf die Beschau der Waare, Sigillirung der Kollien, und die Sicherstellung, vorgeschriebene Verfahren genau zu beobachten, in der zu ertheilenden Konsumo-Anweis-Bollete sowohl das zum Aus- als auch zum Wiedereintritte bestimmte Gränzzollamt ausdrücklich zu bezeichnen, übrigens aber über das richtige Eintreffen der Waare die Gränzkorrespondenz mit dem Austrittsamte zu pflegen.

2) Die Austrittsgränzzollämter haben endlich nach vorläufig sich verschafter genauer Uiberzeugung von der gehöri-

70.

Dokładnieysze przepisy handlu wewnętrznego od cła wolnego w kierunkach przez terrytorjum królestwa bawarskiego idących.

Na zapytanie iedney z administracyj cłowych: czyli towary kraiowe, którémi handel od cła wolny w obwodzie monarchii, także i przez terrytorium królestwa bawarskiego, dekretem wysokiey kamery nadworney z d. 31. października 1829 do L. 35009|2864 (tuteyszém obwieszczeniem pod d. 22. stycznia 1828 do L. 14265 ogłoszoném) dozwolony iest, na żądanie strón także i w urzędach cłowych składowych w kraiu znayduiących się, pod postępowanie cłowe podciągnione być mogą? wysoka Kamera nadworna wyrokiem z d. 24. marca 1828 do L. 11034|893 postanowiła, co następuie:

Nie podlega żadney trudności, aby te towary kraiowe, którémi wolny od cła handel w obwodzie monarchii także i przez ziemię królestwa bawarskiego dekretem nadwornym z d. 31. października 1827 do L. 35009 dozwolony, także i w urzędach cłowych składowych we wnątrz kraiu znayduiących się na żądanie strón postępowaniu cłowemu, wszakże tylko z zachowaniem następuiących przepisów poddanym został.

1) Strony obowiązane są nietylko owe urzędy cłowe graniczne, które dla wywozu w Bawaryią i dla powrotu towarów z Bawaryi przeznaczone są, wskazać, ale także i towary na trakcie do urzędu składowego aż do urzędu wychodowego, owym środkóm ostrożności poddać, które w ogólności dla towarów assygnacyjnych przepisane są.

2) Powinnością iest urzędów cłowych składowych, przy takich transportach towarów, postępowanie względem obeyrzenia towaru, opieczętowania pak i zabezpieczenia w pomionionym dekrecie nadwornym przepisane, zachować, w cedule assygnacyjney na *consumo*, urząd cłowy graniczny tak wchodowy iak wychodowy, wyraźnie oznaczyć, wreszcie względem punktualnego weyścia towaru korrespondencyią graniczną z urzędem wychodowym utrzymywać.

3) Urzędy cłowe graniczne dla wychodu, po uprzedniem przekonaniu się o należytym stanie pak, o niena-

gen Beschaffenheit der Kollien, dem unverletzten Zustande der Schnüre und Sigille, und insofern auch kein anderer Anstand obwaltet, die Einfuhrs-Anweisbollete zu vidiren, auf derselben die Bestimmung der Zeit, binnen welcher die Strecke durch Baiern zurück zu legen ist, beizufügen, mit dem Gränz-Einbruchsamte die Korrespondenz zu führen, und bei erlangter Bestättigung des richtigen Wiedereintrittes solche der Zollegstätte im Wege der Gränzkorrespondenz zum Belege der Einfuhrs-Anweis-Expedizion mitzutheilen.

Eine unmittelbare Korrespondenz zwischen der anweisenden Legstätte und dem jenseitigen Amte, über das die Waare einzutreten hat, findet nicht Statt.

Dabei versteht es sich von selbst, daß die bei dem Aus- und Wiedereintritte auf Kommerzialzollämter beschränkten Waaren auch bei diesen Zollämtern, aus- und wiedereintreten dürfen, wenn auch die Amtshandlung der Beschau, Siegelung und Anweisung bei einer Legstätte Statt fand.

Hievon werden die untergeordneten Zollämter in die Kenntniß gesetzt.

Lemberg den 18ten April 1828.

Gubernial-Erledigung vom 23. Mai 1828. Gub. Zahl 35435.

71.

Ausländer dürfen ohne Einwilligung Sr. Majestät bei keiner Lehranstalt ein Lehramt auch nur provisorisch versehen.

Seine Majestät haben mit a. h. Handbillet vom 24ten v. M. zu verordnen befunden:

»Ich will, daß in Meinen Staaten ohne Meine »Einwilligung kein Ausländer was immer für ein Lehramt »bei einer Lehranstalt, wenn auch nur provisorisch, versehe, »und mache Ich Sie für die genaue Befolgung dieses Auf»trages strenge verantwortlich.«

Diese a. h. Entschließung wird in Folge Dekrets der hohen Studienhofkommission vom 3ten d. M. Zahl 2418. zur genauesten Befolgung gegen strenge Verantwortung hiemit eröffnet.

Gubernial-Verordnung vom 23. Mai 1828. Gub. Zahl 36047.

ruszonych postronkach i pieczęciach i ieżeli inna nie zachodzi przeszkoda, cedułę assygnacyjną wchodową widować, na téyże okres czasu, w którym drogę przez Bawaryią odbyć maią, dołożyć, z urzędem wchodowym korrespondencyią utrzymać, i za otrzymanem potwierdzeniem istotnego towarów powrotu, takowe, urzędowi składowemu przez korrespondencyią, iako dokument do expedycyi assygnacyjnéy wchodowéy, udzielić.

Korrespondencyia bezpośrednia między urzędem składowym assygnuiącym, a urzędem zagranicznym, przez który towar wchodzić ma, nie dozwala się.

Rozumie się przy tém samo z siebie, iż towary przy wchodzie i powrocie na urzędy cłowe komercyionalne ograniczone, przez te same urzędy wchodzić i powracać mogą, ieżeli oglądanie towaru, pieczętowanie i assygnowanie w iakim urzędzie składowym nastąpiło.

O tém podrzędne urzędy cłowe zawiadamiaią się.

W Lwowie 18. kwietnia 1828.

Uwiadomienie gubern. z dnia 23. maia 1828 do L. gub. 35435.

71.

Cudzoziemcy nie mogą bez dozwolenia Nayiaśnieyszego Pana, w żadnym instytucie naukowym urzędu nauczyciela nawet prowizorycznie sprawować.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższym listem ręcznym z dnia 24. z. m. postanowić co następuie:

»Chcę, aby w Moich państwach bez Moiego po»zwolenia żaden cudzoziemiec iakiegokolwiek urzędu na»uczyciela w instytucie naukowym, choćiażby tylko tym»czasowie (prowizorycznie) nie sprawował, i czynię Wćpa»na za ściśle dopełnienie niniéyszego rozkazu ściśle od»powiedzialnym.«

Ta naywyższa uchwała w skutku dekretu wysokiéy nadworney komissyi oświecenia z d. 3. b. m. do liczby 2418 do ściśłego dopełnienia pod ostrą odpowiedzialnością ogłoszona zostaie.

Rozporządzenie gub. z dnia 23go maia 1828 do liczby 36047.

72.

Pensionirte Beamte dürfen Gewerbe treiben.

Es kommt von der, in dem Hofdekrete vom 2ten September 1813. Zahl 14303/1368. enthaltenen Ausdehnung des, mit dem Hofdekrete vom 1ten Februar 1804. Zahl 1305/54. republizirten Gewerbbetriebsverbothes der in Diensten stehenden, auf pensionirte Beamte ab.

Gubernial-Dekret vom 25ten Mai 1828. Gub. Zahl 36970.

73.

Bei wiederholten Satzungsübertretungen der Feilschaften ist der zweite Strafgrad zu verhängen, wenn der Verurtheilte Gewerbsmann nach Bekanntmachung des Urtheils über die erste Uibertretung, in eine zweite verfällt.

Bei Aburtheilung mehrerer, gegen einen Gewerbsmann, der einer Taxe unterliegenden Feilschaften vorgekommenen Uibertretungen, ist die Frage zur Sprache gekommen, ob ein solcher Gewerbsmann, mit den für den 2ten Uibertretungsfall bestimmten, somit mit einem höheren Strafgrad belegt werden könne, bevor noch die Strafe des ersten Grades an ihm vollzogen wurde.

Hierüber ist nun mit hohen Hofkanzleidekreten vom 2ten November und 24ten Dezember v. J. Zahl 38279 u. 32919, dann vom 8ten Mai l. J. Zahl 10439. bedeutet worden, daß es der Analogie des Strafgesetzes über schwere Polizeiübertretungen §. 226. und überhaupt dem Geiste der österreichischen Gesetzgebung entspricht, daß der 2te Bestrafungsgrad nicht früher verhängt werde, bis der erste sich als unwirksam gezeigt hat.

Diese Unwirksamkeit könne aber schon daraus mit vollem Grunde geschlossen werden, wenn der Verurtheilte nach der Bekanntmachung des Urtheils über die erste Uibertretung in eine 2te verfällt; und es sey nicht erforderlich, daß das Urtheil des 1ten Grades schon rechtskräftig geworden, oder gar vollzogen seyn müsse, bevor eine weitere

72.

Urzędnicy pensyionowani mogą się professyiami trudnić.

Od rozciągnienia zakazu utrzymywania professyi przez urzędników w służbie zostaiących dekretem nadwornym z dnia 1. lutego 1804 do L. 1305j54 republikowanego, na urzędników pensyionowanych, w dekrecie nadwornym z d. 2. września 1813 do L. 14303j1368 zawartego, odstąpiono zostało.

Dekret gub. z dnia 25. maia 1828 do liczby gub. 36970.

73.

Przy powtórzonych wykroczeniach przeciw taryfom cen żywności należy drugi stopień kary wymierzać, ieżeli osądzony professyionista po ogłoszeniu wyroku na piérwsze wykroczenie zapadłego, drugie popełni.

Przy osądzeniu wjelorakich przekroczeń zaskarzonych przeciw professyioniście przedaiącemu żywności taxie podlegaiące, powstało pytanie, czyli takowy professyionista obłożony być może stopniem kary wyższym, to iest: na drugi przypadek wykroczenia ustanowionym, a to piérwéy, niżli ieszcze kara za piérwsze przestąpienie na nim dopełnioną została.

Na to pytanie odpowiedziała wysoka kancelaryia nadworna dekretami swoiemi z d. 2. listopada i 24. grudnia roku zeszłego do L. 38279 i 32919 tudzież z dnia 8. maia r. b. do L. 10439; że to stosunkowi (analogii) ustawy karnéy o ciężkich przestępstwach policyjnych §fu 226, a w ogólności duchowi prawodawstwa austryiackiego odpowiada, by drugi stopień kary nie prędzéy wyrokowany był, aż iak pierwszy nieskutecznym okaże się.

Tę bezskuteczność zaś można iuż ztąd gruntownie wnioskować, gdy osądzony po ogłoszeniu wyroku na pierwsze przestąpienie, iuż w drugie podpada; i przy tém nie potrzeba tego, aby wyrok na pierwszy stopień wykroczenia iuż prawomocnym został, albo nadto wykonanym być musiał, niżeli dalsze wykroczenie drugim

Uibertretung mit dem zweiten Grade bestraft werde, daß sonach bei wiederhohlten Satzungs-Uibertretungen der 2te Strafgrad zu verhängen sey, wenn der Verurtheilte nach der Bekanntmachung des Urtheils der ersten Instanz über die erste Uibertretung, eine zweite Uibertretung begeht, daß jedoch bei der Zusammenzählung der Uibertretungen, nur diejenigen in Anschlag zu kommen seyen, welche dem Gewerbsmann persönlich zur Last fallen, weil in Fällen, in welchen er nur für die Handlungen seiner Untergebenen zu haften hat, die Strafe immer so bemessen werden muß, daß dadurch die Möglichkeit des Regresses an den eigentlichen Schuldtragenden nicht ausgeschlossen werde.

Der lemberger Stadtmagistrat hat sich bei eintretenden Fällen hiernach zu benehmen, und daher nicht nur die Entscheidung der vorkommenden Satzungsübertretungen mit aller Thätigkeit zu beschleunigen, sondern auch über die Bekanntmachung der Urtheile, eigene Zustellungs-Rezepisse einzuführen, und diese dem betreffenden Akt bloß b. m. beizuheften, solches aber, nämlich, daß das Zustellungs-Rezepisse beigeheftet worden sey, auf den Akt zu bemerken.

Gubernial-Dekret vom 27. Mai 1828. Gub. Zahl 35262.

74.

Erneuerung der Vorschriften in Ansehung der Viehbeschau und der Polizeiaufsicht des Fleisches, dann Richtigkeit des Gewichts.

Es sind von Seite des k. k. hierländigen General-Militär-Komandos bereits mehrmalen hierorts Klagen vorgekommen, daß in den Militärbequartirungs-Stazionen besonders dort, wo sich jüdische Fleischer befinden, oft Schlachtvieh der schlechtesten Art aufgekauft, ohne alle polizeiliche Aufsicht geschlachtet, und dadurch oft ganz ungenußbares der Gesundheit höchst schädliches Fleisch verkauft werde.

Da die Aufsicht über die Lebensmittel zu den vorzüglichsten Pflichten des Kreisamtes gehört, so hat dasselbe nicht nur die wegen der Viehbeschau- und der Polizeiaufsicht auf die Aushauung gesunden und nahrhaften Fleisches, dann Richtigkeit des Gewichts und dergleichen, bestehenden Vorschriften mit ausdrücklicher Hinweisung auf die §§. 153 und 154 dann §. 226. des Gesetzbuchs über schwere Polizei-

stopniem kary obłożone będzie, że zatém przy powtórzonych przestąpieniach taryfy drugi stopień kary zawyrokowany być ma, ieżeli osądzony po ogłoszeniu wyroku piérwszéy instancyi na piérwsze przestąpienie, drugie takoweż popełni, że iednak przy obrachowaniu wykroczeń, tylko te policzone być maią, które osobistości professyionisty dotyczą; albowiem w przypadkach, w których ón tylko za czynności swoich podrzędnych odpowiadać ma, kara zawsze tak wymierzona być musi, żeby przez to możność odwetu od właściwego winowajcy nsunioną nie była.

Lwowski magistrat ma przy zachodzących przypadkach podług niniéyszego obiaśnienia postępować, a zatém nie tylko rozstrzygnienia zdarzaiących się wykroczeń naydzielniéy przyspieszać, ale także na ogłoszenie wyroków osobne recepissy doręczenia zaprowadzić, i takowe do aktu dotyczącego iedynie b. m. przyszyć, a oraz i to, że recepisse załączone iest, na akcie zanotować.

Dekret gubern. z dnia 27go maia 1828. do liczby gub. 35262.

74.

Ponowienie przepisów względem oglądywania (rewizyi) bydła i względem nadzoru policyi na wyrąbywanie mięsa i na sprawiedliwość wagi.

Z strony tuteyszo-kraiowey c. k. jeneralnéy komendy woyskowéy zachodziły tu iuż wielokrotne skargi, że w stacyiach leż woyskowych, a osobliwie w tych, gdzie żydowscy rzeźnicy znayduią się, często bydło na rzeź naygorszego gatunku kupowane, bez policyi nadzoru bite, i przez to często całkiem nieużyteczne i zdrowiu bardzo szkodliwe mięso przedawane bywa.

Ponieważ dozor nad żywnościami do nayszczególnieyszych obowiązków urzędu cyrkułowego należy, przeto tenże nie tylko przepisy względem oglądu bydła i nadzoru policyi na wyrąbywanie zdrowego i pożywnego mięsa, tudzież na sprawiedliwość wagi i t. p. istnące, z wyraźnem odesłaniem do §§. 153 i 154, tudzież §. 226 księgi ustaw o ciężkich przestępstwach policyjnych do-

Uibertretungen den Dominien in Erinnerung zu bringen, und selbe für die genaueste Befolgung strenge verantwortlich zu erklären, sondern auch bei den Dienstreisen der Kreiskommissäre und des Sanitätspersonals sich von der genauen Befolgung zu überzeugen, und bei wahrgenommenen Uibertretungen oder Beschwerden des Militärs, auf der Stelle mit Nachdruck das Amt zu handeln.

Gubernial-Dekret vom 31. Mai 1828. Gub. Zahl 37929.

75.

Mit welchen chirurgischen Instrumenten Wundärzte versehen seyn müssen.

In der hierortigen, in Folge des hohen Hofkanzleidekretes vom 2ten November 1804. Zahl 19331. erflossenen Verordnung vom 15ten Juny 1805. Zahl 23287. ist, damit die im Lande befindlichen öffentliche und privat-Wundärzte mit chirurgischen Instrumenten allmälich versehen werden, angeordnet werden.

1) Welche Instrumente sich die Kreis-, Bezirks-, dann die Landwundärzte anzuschaffen haben, und es ist hiezu ausdrücklich der Zeitraum von einem Jahre unter Einstellung der Praxis, und bei den angestellten auch unter Verlust des Dienstes festgesetzt worden

2) Daß den Kreis- und Bezirkswundärzten die Instrumente aus dem Staatsschatz gegen leidentliche Gehaltsabzüge beigeschaft werden, und die Ratenzahlungen die Landesstelle zu bestimmen habe, auch die übrigen Wundärzte können die Instrumente auf diesen Weg gegen Rückzahlung in dreijährigen Raten erhalten, wenn sie für die richtige Zahlung eine annehmbare Bürgschaft beibringen.

3) Wenn dem Kreis- und Bezirkswundarzt die vom Staatsschatz angeschaften Instrumente zugestellt werden, so hat selber einen Revers auszustellen, in welchem das Eigenthum der Instrumente dem Staatsschatz bis zur erfolgten letzten Ratenzahlung vorbehalten ist.

4) Ist in Hinkunft kein Wundarzt als ernannter Kreis-Bezirks-Kameral- oder Stadtwundarzt zum Dienste zugelassen, bevor er nicht von dem Landes-Protomedikus, oder dem betreffenden Kreisphysikus das Zeugniß beibringt, daß er mit den ihm vorgeschriebenen Instrumenten wirklich ver-

miniłom przpomnieć, i takowe za ścisłe dopełnienie tychże ostro odpowiedzialnemi uczynić, ale także przy urzędowych podróżowaniach komissarzow cyrkułowych i urzędników zdrowia, o ścisłém dopełnianiu przepisów przekonać się, i przy zachodzących wykroczeniach albo skargach woyska natychmiast dobitnie urząd sprawować ma.

Dekret gub. d dnia 31. maia 1828. do liczby gub. 37929.

75.

Jakiémi narzędziami chyrurgicznemi chyrurgowie opatrzeni być muszą.

W rozporządzeniu tutéyszém, w skutek dekretu wysokiéy kancelaryi nadworney z d. 2. listopada 1804 do L. 19331, pod d. 15. czerwca 1805 do L. 23287 wydanego, w celu, aby znayduiący się w kraiu chyrurgowie publiczni i prywatni, następnie narzędziami chyrurgicznemi opatrzeni zostali rosporządzono:

1) Jakie narzędzia sprawić sobie maią chyrurgowie tak cyrkułowi i obwodowi iako i wieyscy; do czego wyraźnie czas iednego roku pod surowością zabronienia praktyki, a względnie pierwszych nawet pod utratą służby oznaczony został.

2) Chyrurgom cyrkułowym i obwodowym narzędzia ze skarbu sprawione być maią za odciąganiem znośnych rat z pensyi; raty oznaczyć ma rząd kraiowy, a i inni chirurgowie mogą takowe narzędzia tym sposobem, za opłaceniem w trzechletnich ratach, otrzymać, ieżeli na niezawodną wypłatę dadzą kaucyią do przyięcia uznaną.

3) Gdy chyrurg czkułowy i obwodowy narzędzia ze skarbu sprawione otrzyma, wydać ma na to rewers, w którym własność narzędzi dla skarbu, aż do wypłacenia ostatniéy raty, zachowana być ma.

4) Żaden chyrurg nie ma być na przyszłość iako chyrurg cyrkułowy, obwodowy, kameralny albo mieyski, do służby przypuszczonym, póki nie okaże od protomedyka kraiowego lub właściwego cyrkułowego fizyka świadectwa, iż przepisane narzędzia rzeczywiście posiada,

sehen ist, welches ihm auch in dem Anstellungsdekrete ausdrücklich bekannt zu geben ist, eben so darf Land- und Privatwundarzten die öffentliche Praxis nur dann gestattet werden, wenn selbe mit den ihnen vorgeschriebenen Instrumenten versehen sind, und sich bei dem betreffenden Kreisphysikus hierüber ausgewiesen haben.

5) Da seit der Zeit, als die hierortige Verordnung vom 15ten Juny 1805. erfloß, in dem chirurgischen Instrumentarium viele und wesentliche Veränderungen vorfielen, so sieht sich die Landesstelle veranlaßt in diesen, den Wundarzten nach ihren verschiedenen Kathegorien vorgeschriebenen Instrumenten, die entsprechende Abänderung zu treffen; die k. k. Kreisämter erhalten daher in der Anlage *|. I. das Verzeichniß jener Instrumente, welche jeder Wundarzt und Geburtshelfer ohne Ausnahme besitzen muß und in der Anlage II. das Verzeichniß jener Instrumente, welche nebst dem in dem Verzeichniß I. enthaltenen sich noch die Kreis-, Bezirks-, Kameral- und Wundärzte in der vorgeschriebenen Zeit entweder aus Eigenem zu schaffen, oder ihre Beischaffuug auf die etwa angegebene Art und Weise anzusuchen haben.

6) Nachdem die Erfahrung lehrt, daß ungeachtet der bisherigen Sorgfalt, die Wundärzte dennoch nicht im Besitze der nöthigen Instrumente sich befinden, so haben die k. k. Kreisämter jeden angestellten und nicht angestellten Wundarzt im Kreise gegen Bescheinigung diese Verordnung nebst dem Instrumenten-Verzeichniß bekannt zu machen, und zugleich den Kreisphysikus zu beauftragen, daß er sich nach Verlauf eines Jahres genau zu überzeugen habe, ob die Wundärzte die ihnen vorgeschriebenen Instrumente haben, damit er sodann in Stand gesetzt werde, dem k. Kreisamte hierüber den Bericht zu erstatten, wodurch selbes dann das Amt im Geiste dieser Verordnung zu handeln haben wird.

Uibrigens versteht es sich von selbst, daß der Kreisphysikus von Jahr zu Jahr sich die Uiberzeugung, ob die Wundärzte die vorgeschriebenen Instrumente besitzen, auch in Hinkunft verschaffe, und diese Frage in dem Haupt-Sanitätsbericht beantworte.

Gubernial-Verordnung vom 3. Juni 1828, Gub. Zahl 34985.

co też onemu w dekrecie nominacyi wyraźnie wymienić należy; podobnieteż chyrurgom wieyskim i prywatnym, w tenczas tylko praktyka dozwolona być może, ieżeli przepisanemi narzędziami opatrzeni są, i u właściwego fizyka cyrkułowego z tegoż wywiedli się.

5) Gdy od czasu, iak rozporządzenie tuteysze z d. 15. czerwca 1805 wydane zostało, w instrumentarzu chyrurgicznym wiele istotnych odmian zaszło, widzi się rząd kraiowy spowodowanym w tych narzędziach dla chyrurgów podług rozmaitych kategoryj przepisanych, stosowne odmiany poczynić.

C. k. Urzędy cyrkułowe otrzymnią zatem w załączeniu spis owych instrumentów, które każdy chyrurg i akuszer bez wyiątku mieć musi, a w załączeniu II., spis instrumentow, które chyrurgowie cyrkułowi, obwodowi, kameralni i mieyscy, oprócz obiętych spisem I., w przepisanym czasie, albo sami sobie z własnego przysposobić, albo o sprawienie onych sposobem wskazanym dopraszać się maią.

6) Ponieważ doświadczenie uczy, iż pomimo dotychczas mianey staranności, chyrurgowie narzędzi potrebnych nie miewaią, przeto c. k. Urzędy cyrkułowe, rozporządzenie to wraz ze spisem instrumentow każdemu publicznie umieszczonemu chyrurgowi w cyrkule, do wiadomości podać i takowe poświadczyć kazać maią, a razem fizykowi cyrkułowemu zalecić, iżby się po upłynieniu roku przekonać usiłował, czyli chirurgowie przepisane onym narzędzia posiadaią, by potem w tey mierze mógł c. k. urzędowi cyrkułowemu zdać sprawę, któryby podług takowego, w duchu ninieyszego rozporządzenia, swóy Urząd pełnić będzie.

Wreszcie rozumie się samo z siebie, że fizyk cyrkułowy i na przyszłość corocznie przekonywać się ma, czyli chyrurgowie przepisane narzędzia u siebie maią, i na to pytanie w głównym raporcie zdrowia odpowiadać.

Rozporządzenie gub. z d. 3. czerwca 1828 do L. gub. 34985.

I.

Verzeichniß

der chirurgischen Instrumente, welche jeder Wundarzt und Geburtshelfer haben muß.

1.

Taschen-Instrumente.

2 gerade spitzige Bistouri.
1 — geknöpfte —
1 — chirurgische Scheere.
1 Kniescheere.
1 Kooperische Scheere.
1 chirurgischen Hacken.
1 Sonde mit Myrtenblat von Stahl.
1 spitzige Hohlsonde.
1 Kornzange.
1 Pinzette.
1 Pinzette zum Sperren.
1 Pflaster und Mundspattel von Stahl.
1 Tasche.

2.

Zahn-Instrumente.

1 neuen beweglichen englischen Schlüssel.
1 einfachen Pelikan.
1 Geißfuß.
1 feine Zahnfeile.

3.

Aderlaß-Instrumente.

1 Schnepper mit 6 Flitten.
2 Lanzetten.
1 Futteral.

4.

Schröpf-Instrumente.

1 Schröpf-Schnepper.
1 Lampe.
6 — 12 gläserne Schröpf-Köpfe.

I.

SPIS

narzędzi chyrurgicznych, który każdy chyrurg i akuszer mieć powinien.

1.

Narzędzia kieszónkowe.

2 proste konczaste bistorie (*bistouri*)
1 dto. z guziczkiem dto.
1 proste chyrurgiczne nożyce,
1 nożyczki kolankowate
1 nożyczki Kooperowskie
1 nożyk chirurgiczny
1 zonda myrtokształtna ze stali
1 kończasta zonda rowkowana
1 kruczek szczypczykowy
1 szczypczyki
1 szczypczyki do zamykania
1 łopatka do rozcierania plastrów i do gęby, ze stali
1 kieszónka czyli torbeczka.

2.

Narzędzia do zębów,

1 nowy klucz angielski do zębów
1 pelikan poiedynczy
1 léwarek czyli podnosiciel zębów
1 pilniczek do zębów cienki

3.

Narzędzia do puszczania krwi.

2 sznypry z 6 żelazkami
2 obostrze (lancety)
1 futeralik

4.

Narzędzia do stawiania baniek.

1 sznyper do baniek
1 lampa
6 — 12 sklannych baniek

5.

Spritzen.

1 Klystierspritze.
1 — kleine für Kinder mit einem Aufsatz zur Scheide (Mutter) Spritze.

6.

Instrumente zur Polipen-Operation.

1 gerade Polipen-Zange.
1 krumme — —

Ferner:

7.

Einzelne Instrumente.

2 Impf-Nadeln.
1 fischbeinernen Halsstosser.
1 Troiquart zum Bauchstiche.
1 — — Blasenstiche.
1 großen und 1 kleinen Catheter für das mänliche Geschlecht von Gummi elastique.
1 großen und 1 kleinen Catheter für das weibliche Geschlecht von Gummi elastique.
4 Nadeln zur Knopfnaht.
4 Hasenscharten-Nadeln sammt 4 silbernen Stängeln.
1 gemeine Aderpresse (Tourniquet.)

8.

Geburtshilfe-Instrumente.

1 Zange nach Levret, oder Boer oder Schmelie.
1 Perforatorium.
1 doppelten Hebel.
1 Hacken nach Schmelie.
1 lederner Sack zur Aufbewahrung dieser Instrumente.
1 Schwebe für Beinbrüche.

II.

Verzeichniß

der chirurgischen Instrumente, welche die Kreis-, Bezirks-Stadt- und Kameral-Wundärzte nebst jenen unter I. aufgeführten besitzen müssen.

1.

Instrumente zur Trepanation.

1 Scheere und Rasiermesser.

5.

S z p r y c e.

1 serenga do enemy
1 dto. mała dla dzieci z przyprawką czyli rurką maciozną.

6.

Narzędzia do operowania polipów.

1 proste obcężki do wyrywania polipów
1 zakrzywione dto. dto.
daléy:

7.

Narzędzia poiedyncze.

2 igły do szczepienia ospy
1 spychacz gardłowy z fiszbinu
1 szwayca trzygraniasta (*troiquart)* do przekłuwania brzucha.
1 dto. do przekłuwania pęchérza moczowego.
1 wielki i 1 mały kateter (moczociąg) dla mężczyzn z gumy elastycznéy.
1 wielki i 1 mały kateter dla płci białogłowskiéy, z gumy elastycznéy.
4 igły do haftu guzikowego.
4 — — — tak zwanych warg zaięczych ze 4 srebrnémi cylindrami.
1 pospolity przyciskacz żył (*Tourniquet*).

8.

Narzędzia położnicze.

1 cęgi czyli klészcze, podług Lewreta, Boera albo Schmelego.
1 perforatorium (przekłuwacz).
1 podwójny liwar czyli podnosiciel.
1 haczyk podług Schmelego.
1 torba skórzanna do chowania tych narzędzi.
1 wieszadło czyli poleń pod złamaną rękę lub nogę.

II.

S P I S

narzędzi chirurgicznych, które chyrurgowie cyrkułowi, obwodowi, mieyscy i kameralni, oprócz wykazanych w spisie I. mieć powinni.

Narzędzia do trepanacyi.

1 brzytwie.

1 Skalpell.
1 vierwinkliches Schabeisen.
1 Trepanbogen mit dem Perforatorium.
4 zillindrische glatte Kronen.
1 Exfoliativ Trepan.
1 Trephine.
1 Piramidenschlüssel.
1 Beinschraube.
1 Linsenmesser.
1 Hirnhautdrücker.
1 Knochenscheere mit Linse.
1 Knochenaushebzange.
1 einfacher Hebel.
1 zusammengesetzten Hebel.
1 Myrtenblattförmige Sonde.
1 Borstenpinsel.
2 Unterbindungsnadeln nach Leber.
Etui hiezu.

2.

Instrumente zum Blasenschnitt.

1 kleine Steinsonde.
1 größere —
4 verschiedene Leitungs-Sonden (Itineraria.)
3 von verschiedener Größe (Uretrocistotom.)
1 kleines Skalpell zur Erweiterung der Wunde.
1 kleine Steinzange, und eine mittlere.
1 kleines Ausdehnungswerkzeug und ein größeres.
Etui.

3.

Instrumente zur Amputation.

2 Schrauben-Tourniquet.
2 Amputazions-Messer nach Kern.
1 Bogensäge nach Kern.
1 halbrunde Feile.
1 kleine feine Bogensäge.
2 Arterienhacken.
3 Umstechungsnadeln nach Leber.
Etui.

1 nożyk nieskładany (skalpel)
1 czterykątna skrobaczka błońkj przykostnéy.
1 rękoieść łukowa trepanu z przekłuwaczem.
4 cylindrowe gładkie korony.
1 trepan odłupuiący.
1 trefina.
1 klucz piramidalny.
1 szruba do szrubowania kości.
1 nóż soczewkowaty.
1 przyciskacz błony mózgowéy.
1 nożyce do przekrawywania kości u dzieci z końcem soczewkowatym.
1 obcęźki do wyjmowania kości.
1 lewarek poiedynczy
1 — złożony.
1 zonda myrtokształtna.
1 penzel ze szczeciny.
2 zakrzywione igły do podwiązania żył podług Lebera.
1 futeralik do tego.

2.

Instrumenta do przecinania pęchérza moczowego.

1 mały śledziciel kamienia w pęchérzu (zonda)
1 większy — — — —
4 rozmaite zondy przewodzące (itineraria)
3 uretrocistotomy różney wielkości.
1 mały skalpel do rozszérzenia zacięcia.
1 cęgi do zachwycenia kamienia małe i średnie.
1 małe narzędzie do rozprzestrzenienia cięciów i większe.
1 futeralik.

3.

Narzędzia do amputacyi.

2 przyciskacze żył (turnikiety) ze szrubą.
2 noże do amputacyi podług Kerna.
1 piłka obłączasta podług Kerna.
1 półkrągły pilniczek.
1 mała piłka cienka.
2 haczki do pochwycania arteryj (żył tętnych).
3 igły do podwiązania podług Lebera.
1 futeralik.

4.

Gemischte Instrumente.

1 troiquartförmige Nadel zur Durchbohrung des Trommelfells
3 verschiedene Brenneisen.
1 Tabakrauchspritze nach neuer Art.
1 hölzernes Gouquet.
1 Röhre mit Uhrfeder zum Stillen des Nasenblutens.
1 Apparat zur Unterbindung der Polipen.
1 Tracheotom nach Richter.

5.

Instrumente zur Leichen-Oeffnung.

1 gerade Scheere.
1 Rasirmesser.
3 Knorpel-Skalpell.
1 zweischneidiges Messer.
1 anatomischer Hacken.
1 doppelten Hacken.
1 Bogensäge.
1 Hirnschalsprenger.
1 Hirnhautlöser.
1 Hirnmesser.
1 Blasrohr von Messing zum Zusammensetzen.
1 Pincette.
1 Zollstab nach Wienermaaß.
1 Apothekergewicht von 1 Gran bis 6 Unzen.
1 Waagschale sammt Balken.
1 Löffel von Horn.
1 reines Trinkglas.
1 Hammer.
1 Meisel.
1 Hohlmeisel.
1 Kornzange.
Etui.

76.

Bestimmung der Quartierskompetenz für die als Magistri-Chirurgiae approbirten Oberärzte.

Da die Bildung und Bestimmung der als Magistri-Chirurgiae approbirten Oberärzte dahin geht, daß sie selbst-

4.

Narzędzia różne.

1 igła nakształt szwayoy trzygraniastéy (trojkartn) do przekłuwania bębenka w uchu.
3 rozmaite żelazka do wypalania.
1 serenga do enemy z dymu tutuniowego, podług nowszego wynalazku.
1 Gourquet drewniany.
1 kanka z sprzężyną zegarkową do tamowania ujścia krwi z nosa.
1 aparat do podchwycenia polipów.
1 Trachiotom do krtani podług Rychtera.

5.

Narzędzia do otwiérania trupów.

1 nożyce proste.
1 brzytew.
3 skalpel do przeżynania chrząstek.
1 obostrz.
1 haczyk anatomiczny.
1 — podwóyny.
1 piłka obłączasta.
1 łupacz kości czaszkowéy.
1 oddzielacz błony mózgowéy.
1 nóż do kraiania mózgu.
1 dudka mosiężna składana.
1 kleszczyki (pincette).
1 miara calowa wiedeńska.
1 waga aptekarska do 1 granu do 12 łótów.
1 ważki.
1 łyżka rogowa.
1 czysta szklanka.
1 młotek.
1 dłótko.
1 — rowkowe.
1 kruczek szczypczykowy. 1 futeralik.

76,

Oznaczenie kompetencyi kwatéry dla nadlékarzów iako magistri chyrurgiae aprobowanych.

Ponieważ usworzenie i przeznaczenie nadlekarzów, iako Magistry chyrurgiae approbowanych, do tego

ständigen Truppenkörpern als Chef-Aerzte vorstehen, und im Falle keine Doktoren zugegen sind, deren Stelle zu versehen haben, dieselben überdieß auch die Medikamente, Instrumente und übrigen chirurgischen Requisiten in ihre Verwahrung zu nehmen, dann sehr manigfaltige Dienstschreibereien, so wie häufig die Verfertigung der Arzneien zu besorgen haben; so hat sich der k. k. Hofkriegsrath bestimmt gefunden, die als Magistri - Chirurgiae approbirten Oberärzte in Ansehung der Quatierskompentenz den graduirten Oberärzten gleich zu stellen, und denselben von nun an für ihre Wohnung auch ein Zimmer, eine Kammer und eine Küche zu bewilligen.

Dieser Begünstigung einer höheren Quartiersausmaaß haben sich jedoch nur die zu wirklichen Magistern der Chirurgie von der Josephs-Akademie diplomirten Feldärzte zu erfreuen, keineswegs ist aber solche auf jene Feldärzte auszudehnen, welche blos im Besitze des sogenannten chirurgischen Patronats-Diploms von der Josephs-Akademie oder einer andern Lehranstalt sind.

Von dieser Bestimmung werden die k. Kreisämter in Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 7ten v. M. Z. 10723. und mit Bezug auf die hierortigen Erläße vom 13ten April und 30ten Mai 1824. Zahl 18309., und 31151. zur Wissenschaft und Darnachachtung verständigt.

Gubernial-Verordnung vom 3. Juni 1828. Gub. Zahl 36043.

77.

Vorschrift wegen der Erzeugung und des Verkaufs von Zündhütchen und Knallpräparaten.

Aus Anlaß des dem Setlier et Compagnie am 5ten August 1825. auf Kupferhütchen zur Aufbewahrung des chemischen Zündpulvers, verliehenen Privilegiums, sind Bedenken gegen die Zuläßigkeit der Bereitung und des Verkaufs des aus Salpetersauren Quecksilber bestehenden chemischen Pulvers in Anregung gebracht worden.

Die darüber eingeleitete Vernehmung von Kunstverständigen und eigens angestellte Versuche durch dieselben, haben die h. k. k. vereinte Hofkanzlei laut Dekret vom 15. Mai l. J. Zahl 1118З. bestimmt, folgende Vorschrift in

zmierza, aby ciż samobytnym korpusóm woyska iako naczelni lekarze przełożeni byli, i na przypadek braku doktorów, tychże mieysce zastępowali, a oprócz tego także lekarstwa, instrumenta i inne chyrurgiczne rekwizyta w swoiém schowaniu trzymać, tudzież bardzo rozmaite korrespondencyie prowadzić, i często robieniem lekarstw trudnić się maią; przeto c. k. nadworna rada woienna postanowiła, że nadlekarze, iako Magistri Chyrurgiae approbowani, względem kompetencyi kwatery z graduowanemi nadlekarzami zarówno uważani są, i onym odtąd na ich pomieszkanie także ieden pokóy, ieden alkierz i iedna kuchnia dozwolone zostaią.

To pozwolenie większego wymiaru kwatery służyć ma iednak tylko dla lekarzów polnych, którzy od Jozefińskiey akademii na rzeczywistych Magistrów chirurgii dyploma otrzymali, lecz w żaden sposób na tychże lekarzów polnych rozciągać się nie ma, którzy dyploma tak zwanego chyrurgicznego patronatu od Jozefińskiey akademii, albo od innego instytutu naukowego posiadaią.

O tém postanowieniu uwiadamiaią się c. k. Urzędy cyrkułowe w skutku dekretu wysokiey kancelaryi nadworney z d. 7. z. m. do L. 10723, i z odwołaniem się do tuteyszych rozporządzeń z dnia 13. kwietnia i 30. maia 1824. L. 18309 i 31151 dla wiedzy i zachowania się.

Rozporządzenie gub. z d. 3. czerwca. 1828. do liczby gub. 36043.

77.

Przepis względem robienia i przedaży kapsułek zapalnych i preparatów trzaskaiących.

Z powodu nadanego Setlierowi i Komp. pod dniem 5. sierpnia 1825 przywileiu na kapsułki miedziane do utrzymywania w nich chemicznego prochu zapalnego, powstała wątpliwość, czy można dozwolić fabrykacyi i przedaży tego ze saletrzanu żywego srebra robionego prochu chemicznego.

Po wyrozumieniu pytanych o to biegłych w sztuce, i przedsięwziętem w tey mierze przez nich właściwym experymencie, wysoka c. k. połączona Kancelaryia nadworna, iak opiewa dekret z. d. 15. maia r. b. do L.

Ansehung der Erzeugung und des Verkaufs von Knallpräparaten zu erlassen:

1) Die Bereitung des Knallsilbers und Knallquecksilbers, dann die Einfüllung desselben in die kupfernen Kapseln (Hütchen) welche beide Arbeiten von einander nicht zu trennen sind, hängt von der Bewilligung der Landesstelle ab, die diese Erlaubniß nur demjenigen zu ertheilen hat, der sich über die sich eigen gemachten chemischen Kenntniße gehörig auszuweisen vermag, und der das zu dieser Fabrikazion geeignete Lokale besitzt.

2) Die Erzeugung obiger Knallpräparate und das Füllen der Kapseln mit demselben, hat in einem solchen Lokale zu geschehen, das aus einem leichten Materiale erbaut, und wenigstens 30 Klafter von jedem bewohnten oder unbewohnten Gebäude und von der Straße entfernt liegt. Die Uibertragung eines solchen bestehenden Laboratoriums an einen andern Ort darf ohne Genehmigung der Landesstelle nicht Statt finden.

3) Den Fabrikanten ist nur erlaubt, 12 Loth Knallsilber oder Knallquecksilber zu bereiten, und er darf keine neue Quantität davon erzeugen, bis der bemerkte Vorrath in die Kapseln eingefüllt ist.

4) Der Fabrikant darf das mit diesen Ingredienzien gemischte Präparat, ohne daß dasselbe in die Kapseln eingefüllt ist, aus seinem Laboratorium nicht geben, und der Verkauf des Präparats bleibt bloß auf die gefüllten Kapseln beschränkt, die ein Gegenstand des freien Verkaufes sind.

Diese Vorschrift wird hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Gubernial-Kundmachung vom 4. Juni 1828. Gub. Zahl 37320.

78.

Wie sich Ortsobrigkeiten wegen Einziehung und Zurückbehaltung beurlaubter Soldaten, die sich gröberer Vergehen schuldig machen, zu benehmen haben.

Es ist ohnehin nach den bestehenden Vorschriften bekannt, daß Beurlaubte, welche sich eines gröberen Vergehens schuldig machen, mit einer species facti der nächsten Mi-

1183, spowodowaną została wydać względem robienia i przedaży preparatów trzaskaiących, przepisy następuiące:

1) Robienie srebra trzaskaiącego i żywego srebra trzaskaiącego, tudzież napełnianie temże kapsułek miedzianych, któreto obiedwie roboty odłączać się od siebie nie dadzą, zależy od pozwolenia Rządu kraiowego, który pozwolenie takowe, temu tylko udzielić ma, co z nabytych umieiętności chemicznych wywieść się zdoła, i właściwe do tey fabrykacyi posiada zabudowanie.

2) Robienie powyższych preparatów trzaskaiących i napełnianie kapsułek temiż, dziać się ma w takiém zabudowaniu, które z lekkiego materyiału wystawione, i przynaymniéy na 30 sążni od zamieszkanych lub niezamieszkanych budynków i od gościńca oddalone iest. Przeniesienie takowego iuż istnieiącego laboratorium na inne mieysce, bez zezwolenia Rządu kraiowego nastąpić nie może.

3) Fabrykantowi pozwala się 12 łótów srebra, lub żywego srebra trzaskaiącego na raz robić, a nowey ilości dopóty preparować nie wolno, dopóki pomieniony zapas w kapsułkach umieszczony nie będzie.

4) Fabrykant preparatu z pomienionych ingredyiencyj (substancyj) inaczey ich w napełnionych kapsułkach, z laboratoryium swoiego wydawać nie może, a przedaż preparatu ogranicza się na same tylko napełnione kapsułki, które są przedmiotem wolnéj przedaży.

Przepis ten ninieyszem podaie się do powszechnéy wiadomości.

Uwiadomienie gub. z d. 4. czerwca 1828 do licz. gub. 37320.

78.

Jak zwierzchności mieyscowe względem odwołania i zatrzymania żołniérzy urlopowanych, którzy większych wykroczeń winnymi stali się, sobie postępować maią.

Podług istnąących przepisów iest oprócz tego wiadomo, że urlopnicy staiący się winnymi większych wykroczeń, z opisaniem czynu (species facti) do nayblizszéy Włady,

litär-Behörde übergeben werden sollen, wodurch sich die Dominien unruhiger Leute von schlechter Aufführung entledigen können.

Allein es treten auch Fälle ein, wo die Dominien bei den Regiments-Kommanden ansuchen, solche Leute auch nach ausgestandener Regimentsstrafe, nicht mehr auf Urlaub zurückzuschicken, sondern bei dem Regimente zu behalten, weil sie für die Ruhe und Sittlichkeit der Gemeinde schädlich scheinen. Wenn solche Gesuche von den Regimentskommanden zurückgewiesen werden, so ist es ohnehin den Dominien unbenommen, ihre Beschwerde gegen diese Zurückweisung entweder bei dem k. k. General-Militär Kommando oder durch das k. Kreisamt bei der Landesstelle zur gemeinschaftlichen Behandlung zwischen beiden Oberbehörden anzubringen, damit einverständlich entschieden werden könne, ob mit Würdigung aller angegebenen gehörig zu erweisenden Umstände, der eingezogene Beurlaubte ohne Besorgniß wieder nach Hause auf Urlaub gelassen, oder als ein bedenklicher Stöhrer der Ruhe und Sittlichkeit in der Gemeinde bei dem Regimente zurückbehalten werden müsse.

Hiernach haben die k. Kreisämter die Obrigkeiten zu belehren.

Gubernial-Dekret vom 6. Juni 1828. Gub. Zahl 34070.

79.

Bestimmungen rücksichtlich der Suspension der Beamten vom Amte und Gehalte, und Bemessung der Alimentazion.

Seine k. k. Majestät haben mit a. h. Entschließung vom 16ten Februar d. J. rücksichtlich der Suspension der Beamten vom Amte und Gehalte, und der Bemessung der Alimentazion folgende Bestimmungen festzusetzen geruhet:

Die Suspensionen eines Beamten vom Amte hat in den Fällen sogleich Platz zu greifen, wenn es die Sicherheit des Dienstes oder das Ansehen des Amtes erfordert, oder endlich, wenn gegen einen Beamten das gesetzliche Verfahren, wegen einer vorausgesetzten Schuld, in Ansehung welcher die Dienst-Entlassung Statt finden kann, eingeleitet wird.

woyskowéy oddani być powinni, przez co dominia niespokoynych i źle sprawniących się ludzi pozbyć się mogą.

Lecz wydarzaią się przypadki, gdzie dominia do Komend pułkowych z prośbą udaią się, aby takich ludzi także po odbytéy karze pułkowéy więcéy na urlop nie odsełano, ale w pułku zatrzymano, albowiem ciż dla spokoyności i obyczayności gmin szkodliwemi być zdaią się.

Jeżeli takowe prośby Komendy pułkowe odrzucą, na ów czas dominiom oprócz tego nie zbronno, swoie zażalenia przeciw takowemu odrzuceniu albo do c. k. jeneralnéy Komendy woyskowéy, lub przez c. k. Urząd cyrkułowy do Rządu kraiowego w celu wzaiemnego porozumienia się obiedwóch wysokich Instancyi podawać, aby po takowém rozstrzygnąć można było, czyli za ocenieniem wszystkich poddanych, należycie udowodnionemi być maiących okoliczności, odwołany urlopnik bez obawy znowu do domu na urlop puszczony, albo iako niebezpieczny burzyciel spokoyności i obyczayności gminy, w pułku zatrzymanym być musi.

Podług czego c. k. Urzędy cyrkułowe Zwierzchności zainformować maią.

Dekret gubern. z d. 6. czerwca 1828 do liczby gub. 34070.

79.

Przepisy w razie suspendowania urzędników od urzędu i pensyi, i wymiar alimentacyi.

Jego c. k. Mość naywyższém postanowieniem z d. 16go lutego r. b. raczył co do suspendowania urzędników od urzędu i pensyi i wymierzenia alimentacyi, następuiące wydać przepisy:

S u s p e n d o w a n i e Urzędnika od urzędu nastąpić ma natychmiast w tych przypadkach, gdzie b e z p i e c z e ń s t w o służby, lub powaga Urzędu tego wymaga, albotéż nakoniec, ieżeli przeciwko Urzędnikowi wytoczone iest sądowe postępowanie za mniemaną winę, któraby za sobą oddalenie od służby pociągnąć mogła.

Z suspendowaniem od Urzędu, ieżeli takowe z powodu zaszłego podéyrzenia, albo i rzeczywiście zaszłéy winy Urzędnika nastąpiło, połączone ma być każdego razu także i suspendowanie od pensyi, o czém oraz iego przełożonéy Instancyi, od któréy zawisło mianowanie i

Mit der Suspension vom Amte ist, wenn sie wegen des Verdachtes oder der Wirklichkeit einer Schuld des Beamten verhängt wird, jedesmal auch die Suspension vom Gehalte zu verbinden, und davon zugleich seiner Behörde, von welcher die Ernennung und Entlassung der Kathegorie, zu welcher der suspendirte Beamte gehört, abhängt, wenn das Ernennungsrecht der suspendirenden Behörde nicht selbst zusteht, die Anzeige zu erstatten.

In den Fällen, wo für suspendirte Beamte die Alimentazion einzutreten hat, ist bei Ausmaaß derselben in der Regel, die Quieszentengebühr, jedoch nur bis auf zwei Drittheile des Gehalts zum Anhaltspunkte zu nehmen, und die geringste in solchen Fällen, wo in Ermanglung der vorgeschriebenen Zahl der Dienstjahre keine anzusprechen wäre, zuzugestehen.

Die Bestimmung zwischen der höchsten und geringsten Gebühr, wird den Behörden überlassen; welche dabei auf alle eintretenden Umstände gehörige Rücksicht zu tragen haben.

Auch ist dafür zu sorgen, daß die dießfälligen Untersuchungen möglichst beschleuniget, und sonach die definitive Behandlung der suspendirten Beamten ohne Verzögerung eingeleitet werde.

In Beziehung auf die Fälle, in welchen die Suspension vom Gehalte allein als Zwangsmittel oder als Strafe verhängt wird, hat es bei den bestehenden Verordnungen und den bestehenden Wirkungskreise der Präsidien und Behörden zu bewenden.

Diese mit hohen Hofkanzleidekret vom 17ten Mai l. J. Zahl 11757|1333. anher bekannt gemachte allerhöchste Entschließung wird den k. k. Kreisämtern zur Wissenschaft und genauen Darnachachtung mit dem Bedeuten eröffnet, daß selbe nach dem Inhalte des so eben bezogenen hohen Hofdekrets für alle landesfürstliche, öffentliche, Fonds, ständische und städtische Beamte zu gelten hat.

Gubernial-Dekret vom 6. Juni 1828. Gub. Zahl 39919.

80.

Fuhren zu Leichenhofbaulichkeiten sind von der Entrichtung der Weg- und Brückenmauth befreiet.

Vermöge der, mittelst des gedruckten Kreisschreibens vom 15ten Juni 1821. Zahl 31269. §. 4 Litt. S. kund gemach-

oddalenie urzędnika w kategoryi, do którey suspendowany urzędnik należy, doniesione być ma, ieżeli prawo mianowania samey Instancyi suspenduiącey nie służy.

W przypadkach, gdzie dla suspendowanych urzędników wyznaczyć się ma alimentacyia, za posadę wymiaru z porządku należytość kwiescentów, wszakże aż do dwuch trzecich części pensyi, wzięta być ma, a naymnieyszą przyznana być ma w takich przypadkach, gdzie dla niedostateczności przepisaney ilości lat służby, żadna alimentacyia żądanąby być nie powinna.

Oznaczenie należytości między naywiększą a naymnieyszą, będzie rzeczą Instancyiów, które przytém na wszelkie zachodzące okoliczności przyzwoity wzgląd mieć powinny.

Starać się o to także potrzeba, aby wytoczone w tey mierze śledztwa ile możności przyspieszane, a potém ostateczne postępowanie z suspendowanymi Urzędnikami bezzwłocznie przedsięwzięte zostało.

Co do przypadków, gdzie suspendowanie od pensyi iedynie iako środek zmuszaiący, lub iako kara, użyte zostało, pozostać ma przy istnących przepisach i zakresie działalności Prezydyiów i Instancyj.

To naywyższe postanowienie, dekretem wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 17go maia r. b. do liczby 11757|1333 tu oznaymione, c. k. Urzędom cyrkułowym dla wiadomości i ścisłego zachowania z tym dokładem udziela się, iż takowe stosownie do trześci dopiero powołanego dekretu nadwornego, dla wszystkich Urzędników monarchicznych, publicznych, stanowych i mieyskich służyć ma.

Dekret gubern. z d. 6. czerwca 1828 do liczby gub. 39919.

80.

Podwody do budowy u cmętarzów użyte, od opłaty drogowego i mostowego są uwolnione.

Mocą naywyższego drukowanym okólnikiem z dnia 15go czerwca 1821 do L. 31269 §. 4 Litt. S. obwieszczonego

ten a. h. Entschließung Sr. Majestät vom 16ten Mai 1821 sind alle zu Kirchen-, Pfarr- und Schul-Baulichkeiten nach den bestehenden Gesetzen unentgeldlich zu leistenden Fuhren von der Entrichtung der Weg- und Brückenmäuthe befreiet.

Nun ist der Zweifel erhoben worden, ob unter dieser Befreiung auch die Fuhren, welche für Leichenhofbaulichkeiten unentgeldlich geleistet werden, begriffen sind; dann ob in Fällen, wenn solche unentgeldlich zu leistende Fuhren von den dazu Verpflichteten an andere Fuhrleute oder Unternehmer gegen Bezahlung übertragen werden, auch diesen die Befreiung zukommt.

In Erwägung, daß die Leichenhöfe ein wesentliches Zugehör der Kirchen sind; dann daß die allgemeine Vorschrift die Weg- und Brückenmauthfreiheit bei andern derlei Fuhrenstellungen, namentlich für die Natural-Lieferungs-Transporte, auch für die von den Unterthanen gemietheten Fuhren bestimmt hat, ist im Einverständniße mit der k. k. vereinigten Hofkanzlei von der k. k. allgemeinen Hofkammer anerkannt worden.

1) Daß die Weg- und Brückenmauth-Befreiung für die zu Kirchen-, Pfarr- und Schulbaulichkeiten nach den bestehenden Gesetzen unentgeldlich zu leistenden Fuhren auch alle derlei Fuhren begreife, welche für die Leichenhofbaulichkeiten unentgeldlich geleistet werden müssen.

2) Daß diese Befreiung ohne Unterschied statt finden müsse, ob die zur Leistung solcher Fuhren Verpflichteten, diese selbst, oder durch andere gegen Bezahlung leisten.

Diese mit h. Hofkammerdekrete vom 30ten Jäner 1828 Zahl 2838|166. herabgelangte Erläuterung wird hiemit zur allgemeinen Kenntniß und Darnachachtung bekannt gemacht.

Gubernial-Kundmachung vom 7. Juni 1828. Gub. Zahl 38933.

81.

Privat-Erziehungs- und Lehranstalten unterstehen nebst der gewöhnlichen Polizeiaufsicht, auch der Aufsicht der bischöflichen Konsistorien.

Die hohe Studien-Hofkommission hat unterm 15. März l. J. Z. 1332 entschieden, daß alle Privat-Erziehungs-

postanowienia Jego c. k. Mości z dnia 16go maia 1821, wszystkie podwody do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych, które bezpłatnie dawane być muszą, od opłaty myta drogowego i mostowego uwolnione są.

Wznieconą została wątpliwość, czyli pod tém uwolnieniem, także podwody do budowy u cmentarzów bezpłatnie dawane, objęte są, tudzież, czyli w przypadkach, gdzie takowe bezpłatnie dawać się maiące podwody, od obowiązanych do tey daniny, innym furmanóm lub przedsiębiercóm za zapłatę do dostawienia przekazane zostaną, rownież i tym, podobne uwolnienie należy.

Zważywszy, że cmentarze są istotną należytścią kościołów, tudzież, że przepis powszechny, uwolnienie od myta drogowego i mostowego dla innych podobnych podwód, mianowicie: dla transportów z ziemiopłodami na dostawę, iakoteż dla podwód przez poddanych naymowanych, ustanowił; c. k. powszechna Kamera nadworna za porozumieniem się z c. k. połączoną kancelaryią nadworną uznała:

1. Że uwolnienie od myta drogowego i mostowego dla podwód do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych stosownie do istnieiących ustaw bezpłatnie dawać się maiących, obeymuie także te wszystkie podwody, które do budowy u cmętarzów bezpłatnie dawane być muszą.

2. że to uwolnienie bez różnicy mieysce mieć musi, czy obowiązani do stawienia podwód takowych, te podwody sami, czy też przez innych za zapłatę stawiaią.

Obiaśnienie ninieysze dekretem wysokiey Kamery nadworney z d. 30. stycznia 1828 do L. 2838|166 tu nadeszłe, ogłasza się niniey szém dla powszechney wiadomości i zachowania.

Uwiadomienie gubern. z dnia 7. czerwca 1828 do licz. gub. 38933.

81.

Prywatne edukacyjne i naukowe instytuta podlegaią oprócz zwyczaynego dozoru policyjnego, także nadzorowi konsystorzów biskupich.

Wysoka nadworna Komissyia zarządu nad naukami postanowiła pod dniem 15. marca r. b. do liczby 1332, że

und Lehranstalten für Knaben und Mädchen, wenn sie sich auch außer den Elementar-Schulgegenständen auf andere Lehrgegenstände, auf fremde Sprachen, Zeichnen, Musik, weibliche Arbeiten u. dgl. erstrecken, dennoch nebst der gewöhnlichen Polizeiaufsicht, auch der Aufsicht der bischöflichen Konsistorien zu unterstehen haben. Nur wurde dabei mit Rücksicht auf die politische Schulenverfassung Abschnitt VIII und XVII. §. 10. bemerkt, daß alle derlei Befugnisse zu Privatschulen von der Landesstelle allein bewilliget werden können, und daß die Unternehmer derselben unter Einvernehmem des bischöflichen Konsistoriums mit den erforderlichen Zeugnissen, sowohl in Hinsicht ihrer Erziehungs- und pädagogischen Kenntnisse, als auch ihres untadelhaften religiösen und moralischen Charakters sich ausweisen müssen.

Die k. k. Kreisämter haben diese hohe Entscheidung kund zu machen, und darüber zu wachen, damit gegen die hier vorgezeichneten Bestimmungen keine Privat-Erziehungs- und Lehranstalten errichtet, oder wenn solche wider Vermuthen irgendwo bereits bestehen sollten, die Unternehmer zu verhalten, sich mit dem dazu erworbenen Befugniße auszuweisen, und wenn sie solches binnen einer ihnen zu bestimmenden kurzen Frist nicht vermöchten, wegen Einstellung ihrer Konvikte einverständlich mit dem Konsistorium das Nöthige vorzukehren.

Gubernial-Verordnung vom 8. Juni 1828. Gub. Zahl 31715.

82.

Paßlose, oder mit erloschenen und ungültigen Pässen versehene fremdherrschaftliche Individuen, können durch die Konskripzionsobrigkeiten auf eigene Rechnung zum Militär gestellt werden; leztere müssen jedoch von jeder derlei Stellung das Geburts-Dominium verständigen.

Nachdem Se. Majestät die Maaßregel, welche den Konskripzionsobrigkeiten gestattet, paßlose, oder mit erloschenen und ungiltigen Pässen versehene fremdherrschaftliche Indivi-

wszystkie prywatne instytuta edukacyjne i naukowe dla młodzieży oboiey płci, chociażby takowe instytuta oprócz początkowych przedmiotów szkolnych także na inne przedmioty naukowe, na obce języki, rysunki, muzykę, roboty damskie i t. p. rozciągały się, iednak przy zwyczaynym dozorze policyjnym, także nadzorowi Konsystorzów podlegać maią. Tylko przytém względnie na polityczną szkolną ustawę rozdziału VIII. i XVII. §. 10. uwagę zrobiono, że wszystkie podobne pozwolenia na szkoły prywatne, tylko przez Rząd kraiowy udzielane być mogą, i że przedsiębiercy takowych za wyrozumieniem Konsystorza biskupiego, potrzebnemi świadectwami tak we względzie ich edukacyjnych i pedagogicznych wiadomości, iako też ich nienagannego, religijnego i moralnego charakteru wywieśc się muszą.

C. k. Urzędy cyrkułowe maią to wysokie postanowienie obwieścić i nad tém czuwać, aby przeciw oznaczonym tu przepisom żadne prywatne instytuta edukacyjne i naukowe utworzone nie były, albo gdyby takowe nad spodziewanie w iakiém mieyscu iuż istnieć miały, przedsiębiercy zmuszeni byli, uzyskaném na to pozwoleniem wywieść się, i ieśliby tego w wyznaczyć się im maiącym krótkim terminie dopełnić nie mogli, względem uchylenia ich konwiktu za porozumieniem się z Konsystorzem potrzebne w tey mierze wydać rozrządzenie.

Rozporządzenie guber. z d. 8. czerwca 1828. do liczb. gub. 31715.

82.

Paszportów niemaiące, albo wyszłemi i nie ważnemi paszportami opatrzone indywidua z obcych Dominiów, przez Zwierzchności konskrypcyjne na własny rachunek do woyska oddane być mogą, iednak też Zwierzchności o każdém takowém oddaniu, dominium onych urodzenia zawiadomić muszą.

Ponieważ Nayiaśnieyszy Pan prawidło, które konskrypcyjnym zwierzchnościom dozwala, bezpaszportowe, albo wyszłemi i nieważnemi paszportami opatrzone indywidua z

duen auf ihre eigene Rechnung zum Militär zu stellen, definitiv zu genehmigen geruhet haben, so werden die k. Kreisämter hievon mit Bezug auf die hierortige Verordnung vom 6. Hornung d. J. Z. 997 zur Richtschnur und weiteren Bekanntmachung mit dem Beisatze in die Kenntniß gesezt, daß die Konskripzionsobrigkeiten jederzeit das Geburts- oder Jurisdikzions-Dominium von der Stellung eines ohne Paß, oder mit einem erloschenen oder ungiltigen Paße betretenen fremdherrschaftlichen Unterthans zu verständigen haben.

Gubernial-Verordnung vom 9. Juni 1828. Gub. Zahl 36449.

83.

Ausschließung der Juden vom Ankaufe und Handel mit Sachen, welche in ihrer Form nur zum Gebrauche beim christlichen Gottesdienst dienen.

Es wird den Juden für die Hinkunft untersagt: mit Kirchengefäßen, Paramenten, Kruzifixen, Bildern der Heiligen, überhaupt mit allen Gegenständen, welche in ihrer Form nur zum Gebrauche beim christlichen Gottesdienst dienen, Handel in Gewölben, in ihren Häusern, mittelst Hausirens, auf Märkten, in Trödelbuden, oder auf was immer für eine Art zu treiben oder in öffentlichen Versteigerungen an sich zu bringen.

Diese Verfügung wird in Folge der hohen Hofkanzleidekrete vom 20. März und 22. Mai 1828 Z. 5956 und 11397 zur Darnachachtung allgemein bekannt gemacht.

Gubernial-Kundmachung vom 9. Juni 1828. Gub. Zahl 38930.

84.

Bei den medizinisch-chirurgischen Studien an der Wiener Universität, werden die großen Ferien auf die Monate August und September verlegt.

Die niederösterreichische Regierung hat mit Zuschrift vom 30. v. M. Z. 29469 anher eröffnet, es haben Seine k. k. Majestät, nach dem Inhalte einer hohen Studienhof-

obcych dominiów, na swóy własny rachunek do woyska oddawać, ostatecznie potwierdzić raczył; przeto uwiadamiaią się o tém c. k. Urzędy cyrkułowe z odwołaniem się na tuteysze rozporządzenie z dnia 6. lutego r. b. do L. 977. do stosowania się i dalszego obwieszczenia z tym dokładem, że Zwierzchności konskrypcyjne za każdym razem Dominium urodzenia albo Jurysdykcyi o oddaniu takowém bezpaszportowego, albo z wyszłym i nieważnym paszportem zchwytanego poddanego uwiadomić maią.

Rozporządzenie gub. z d 9go czerwca 1828, do liczb. gub. 36449.

83.

Wyłączenie żydów od kupczenia i handlu rzeczami, które w kształcie swoim iedynie do użytku chrześciiańskiéy służby Bożey służą.

Żydom zakazuie się na przyszłość naczyniami kościelnemi, paramentami, krucyfixami, obrazami świętych, w ogólności wszelkiemi przedmiotami, które ze kształtu swoiego iedynie do użytku chrześciiańskiey służby Bożey przeznaczone są, prowadzić handel w sklepach, w swoich domach, przez wędrowanie po domach (domokrażtwo), na targach, w budach tandetnych lub iakimbądkolwiek sposobem, albo też na publicznych przedażach zakupywać.

Rozporządzenie to w skutek dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 20. marca i 22. maia 1828 do liczby 5956 i 11397 dla zachowania powszechnie ogłasza się.

Uwiadomienie gubern. z dnia 9. czerwca 1828. do liczb. gub. 38930.

84.

Na medyczno-chirurgicznych studyiach w uniwersytecie wiédeńskim odłożone są wakacyie na miesiące sierpień i wrzesień.

Niższo-austryiacki Rząd odezwą swoią z d. 30. z. m. do L. 29469 oznaymił, że Nayiaśnieyszy Pan podług treści rozporządzenia wysokiey c. k. nadworney komissyi za-

Komissions-Verordnung vom 3o. April d. J. zu bewilligen geruht, daß bei den medizinisch-chirurgischen Studien an der Wiener Universität die großen Ferien in den Monaten August und September Statt finden sollen, und daß diese Einrichtung noch im laufenden Schuljahre in Ausführung komme.

Wovon die k. Direktorate zur sogleichen Verständigung der daselbst studierenden Jugend mit dem Bemerken in Kenntniß gesetzt werden, daß nach dieser a. h. Anordnung die medizinisch chirurgischen Studien an der besagten Wiener Universität für das nächst kommende Schuljahr 1828/29 schon mit erster Oktober d. J. ihren Anfang zu nehmen haben, wornach sich also diejenigen, die sich den medizinisch chirurgischen Studien an jener Universität widmen wollen, genau zu achten haben werden.

Gubernial-Verordnung vom 9. Juni 1828. Gub. Zahl 40374.

85.

Vorsichten bei Aufnahme der Kranken in das allgemeine Krankenhaus.

Da ungeachtet der §§. 7, 8, 10, und 12 des Kreisschreibens vom 13. Oktober 1815 Z. 38134. noch immer häufige Umtriebe und Schreiberei verursachende Fälle vorkommen, daß weder der Geburtsort, noch der zehnjährige Aufenthalt eines Kranken, für welchen die Heil- und Verpflegskosten während seiner Behandlung im hierortigen allgemeinen Krankenhause hereinzubringen sind, gründlich und genau angegeben werden, so ist es unausweichlich nothwendig, damit bei Aufnahme oder Anweisung dieser Kranken mit aller Gründlichkeit vorgegangen, und sowohl derselben Geburtsort, als der zehnjährige ununterbrochene Aufenthaltsort, und in Zweifelfällen über das eine oder andere, der Ort, wo sich der Kranke außer seinen Geburtsort am längsten ununterbrochen aufgehalten hat, ausgemittelt werde.

In das allgemeine Krankenhaus werden nebst den Selbstzahlenden folgende Kranke auf fremde Kosten aufgenommen:

1. Kranke, welche die Innungen nach dem §. 4 des Kreisschreibens vom 13. Oktober 1815 anweisen.

rządu nad naukami z dnia 3ogo kwietnia t. r. naywyższą uchwałą z d. 28. kwietnia t. r. pozwolić raczył, aby na medyczno chirurgicznych studyiach w uniwersytecie wiedeńskim wakacyie w miesiącach sierpniu i wrześniu były, i aby to urządzenie ieszcze w bieżącym roku szkolnym do skutku doprowadzone zostało.

Co c. k. Dyrektoratom dla niezwłocznego zawiadomienia uczącey się tamże młodzieży z tym dodatkiem do wiadomości podaie się, że podług tey naywyższey ustanowy, medyczno - chirurgiczne studyia w spomnionym uniwersytecie wiedeńskim w następuiącym roku szkolnym 1828j29 iuż z dniem 1. października r. b. zaczynać się maią, podług czego zatém ci, którzy medyczno - chirurgicznym studyiom w spomnionym uniwersytecie oddać się chcą, ściśle stosować się maią.

Rozporządzenie gub.. z d, 9. czerwca 1828 do liczby gub. 40374.

85.

Ostrożności podczas przyjmowania chorych do powszechnego szpitalu.

Gdy pomimo obostrzeń §§. 7, 8, 10 i 12 okólnika z d. 13. października 1815. do L. 38134, zawsze ieszcze liczne wybiegi i przypadki pisaninę niepotrzebną sprawiaiące, wydarzaią się, mianowicie, że ani mieysce urodzenia ani 10-letni pobyt chorego, dla którego koszta lekarskie i utrzymania przez czas pielęgnowania go w tuteyszym szpitalu powszechnym wniesione być maią, gruntownie i dokładnie podawane nie bywaią; nieodzownie zatém potrzeba, aby przyięcie czyli assygnowanie chorych takowych ze wszelką zasadnością przedsiąbrane było i tak mieysce ich urodzenia, iako i mieysce 10 letniego nieprzerwanego pobytu, a w razach wątpliwości tak w iedném, iak w drugiem, mieysce, gdzie chory oprócz mieysca urodzenia swoiego naydłużey bez przerwy przebywał, wykazaném zostało.

Oprócz płacących za siebie, ieszcze następuiący chorzy do powszechnego szpitalu na koszt obcy przyjmowani będą:

1. Chorzy, których podług §. 4. okólnika z d. 13. października 1815 cechy (korporacyie) zaassygnuią.

2. Kranke, welche außer Lemberg geboren, oder sich hier befinden und erkranken, sodann von dem Stadtmagistrate in das allgemeine Krankenhaus angewiesen werden.

3. Kranke, welche in dringenden Fällen nach dem §. 12. dieses Kreisschreibens von der k. k. Polizeidirekzion, den Grundämtern, und von dem städtischen Sanitätspersonale unmittelbar an das allgemeine Krankenhaus angewiesen werden.

4. Lustdirnen, welche die k. k. Polizeidirekzion auffindet, und wegen der Lustseuche, mit der sie behaftet sind in das allgemeine Krankenhaus absendet.

5. Dienstbothen, welche die hierortigen Dienstgeber in das allgemeine Krankenhaus anweisen, und für welche selbe, nach dem §. 6 dieses Kreisschreibens nur für einen Monat die Heil- und Verpflegskosten entrichten.

6. Kranke, welche von auswärtigen Dominien dahin abgesendet werden; dann

7. Solche Kranke, welche diese Kosten für einige Zeit zwar aus Eigenem bestreiten, aber im Verlaufe der Krankheit bei einem längern Aufenthalt im Krankenhause diese Zahlung nicht mehr leisten, bei welcher also auch die Frage entsteht, woher das Krankenhaus die ferneren Heilkosten zu erhalten hat. Endlich

8. Kranke, welche als hierortige Arme unentgeldlich in das allgemeine Krankenhaus von dem Stadtmagistrate angewiesen werden.

Um in diesen Fällen das allgemeine Krankenhaus mit seiner Forderung zu decken, voluminöse Unfüge und Einsprüche, selbst die dem Krankenhausfond die so empfindliche Abschreibung der Heilkosten zu erübrigen, ist daher unumgänglich nothwendig, daß bei der Anweisung oder Aufnahme solcher Kranken mit aller Umsicht und Gründlichkeit vorgegangen werde.

Es würde also bei den Kranken:

ad 1. gar kein Anstand in Absicht auf die Heilkosten obwalten, wenn die Innungsglieder ihre Kranken stets den Innungsvorstehern melden, und diese die Kranken nach Vorschrift anweisen würden, weil dann die Innung die Heilkosten zu entrichten hat, da aber oft Fälle eintreten, daß kranke Innungsglieder, Gesellen und Lehrlinge oft auf einen andern Weg, nämlich durch die k. k. Polizeidirekzion als Vagabunden oder

2. Chorzy za Lwowem urodzeni, lub gdy tu znayduiąc się zachoruią, a od Magistratu lwowskiego, zaassygnowani będą.

3. Chorzy, którzy w nagłych razach podług §. 12go tegoż okólnika przez c. k. Dyrekcyię policyi, przez urzędy landwóytowskie i od mieyskich urzędników zdrowia, bezpośrednio do szpitalu powszechnego zaassygnowani będą.

4. Nierządnice przez c. k. Dyrekcyię policyjną wyśledzone i dla weneryczney zarazy, którą dostały, do powszechnego szpitalu odesłane.

5. Sługi, których do powszechnego szpitalu stręczyciele służb odsełaią i za nich podług §. 6. tegoż okólnika koszta leczenia i utrzymania tylko za ieden miesiąc zapłacą; tudzież

6. Chorzy, od obcych dominiów tamże odsełani, nakoniec

7. tacy chorzy, którzy te koszta za pewny czas w prawdzie ze swego opędzaią, a w ciągu choroby przez dłuższy pobyt w szpitalu tey należytości nie opłacaią, a zatém względem których także pytanie zachodzi, z kąd szpital dalsze koszta leczenia odbiérać ma. Nakoniec

8. Chorzy, co iako tuteysi ubodzy do powszechnego szpitalu przez magistrat bezpłatnie assygnowani będą.

Celem zasłonienia szpitalu powszechnego w takich przypadkach względem mianych pretensyj, i zapobieżenia ogromnym bezprawiom i sporóm, a nawet tak dotkliwemu dla domestykalnego funduszu szpitalnego odpisywaniu kosztów lekarskich, potrzeba staie się niezbędną, aby przy assygnowaniu czyli przyjmowaniu takich chorych z zupełną ostrożnością i zasadnością postępowano.

A zatém co do chorych

ad 1. nie byłoby żadnéj trudności względem kosztów leczenia, gdyby członki cechów, swoich chorych zawsze cechmistrzowi oznaymiali, a ci tych chorych podług przepisów assygnowali, ponieważ w takim razie koszta leczenia każdy cech za swoich opłacać ma; lecz że się często wydarza, iż chorzy czeladnicy i chłopcy terminuiący u członków cechu nie raz inną drogą, mianowicie przez c. k. Dyrekcyię

durch den Magistrat und die Grundämter angewiesen werden können oder müssen, so ist in einem solchen Falle die betreffende Behörde verbunden, genau zu erörtern, ob, und zu welcher Zunft oder Innung der Kranke gehört, und mit dieser Erhebung ist der Kranke in das allgemeine Spital anzuweisen.

Wenn demnach ein Kranker, in dem allgemeinen Krankenhaus die Aufnahme ansuchet, oder dahin gebracht wird, und wegen seiner Krankheit, wo keine weitere Anfrage seiner Aufnahme vorausgehen kann, dringend aufgenommen werden muß, folglich die Frage über seinen Geburtsort, und seinen zehnjährigen ununterbrochenen Aufenthaltsort, oder wenigstens über den längsten ununterbrochenen, wenn auch nicht zehnjährigen Aufenthalt erst nachträglich ausgemittelt werden muß; so hat die Krankenhausverwaltung alsogleich, und unter Verantwortung, den Kranken hierüber zu vernehmen, die Aussage des Kranken anzumerken, in dem Krankenprotokoll anzuführen, wo aber dessen Aussagen schwankend, mit nichts begründet, folglich zweifelhaft sind, dem Stadtmagistrate alsogleich die Anzeige dieser Aufnahme, mit Beisetzung der erörterten Daten zu machen; bei Kranken, welche bewußtlos, oder zu sprechen unfähig sind, sind jene zu vernehmen, welche den Kranken dahin brachten, in welchen Fällen der Portier streng zu verhalten ist, dieser Begleitung die Entfernung nicht zu gestatten, bevor selbe nicht von der Verwaltung vernommen wurde.

Dagegen aber ist auch die k. k. Polizeidirekzion, der Stadtmagistrat und die Grundämter unter Verantwortung verbunden, über jeden Kranken, welchen sie in das allgemeine Krankenhaus anweisen, diese Erörterung, nämlich über den Geburtsort, über den ununterbrochenen zehnjährigen Aufenthalt, oder wenn das eine oder das andere nicht bestimmt zu erörtern ist, über den längsten und lezten Aufenthaltsort zu pflegen, und der Krankenhausverwaltung in der Anweisung selbe bekannt zu machen. Eben so hat der Stadtmagistrat mit dem Kranken

ad 2. sich zu benehmen, und die Krankenhausverwaltung, der Direkzion derlei Anweisungen, worin diese Darstellung mangelt, zur weiteren Amtshandlung ungesäumt vorzulegen.

policyi iako włóczęgi, lub przez Magistrat i łandwóytów assygnowani być mogą, alboteż i muszą, przeto w takim razie właściwa instancyia obowiązaną iest, ściśle dochodzić, czyli do iakiego cechu lub jakiéy korporacyi chory należy, i z takim wywodem chory do szpitalu powszechnego odesłany być ma.

Jeżeli więc chory, który o przyięcie siebie siebia do szpitalu powszechnego uprasza, lub tamże oddanym zostaie, a z powodu choroby iego przyięcie tegoż żadne dalsze zapytania poprzedżać nie może, koniecznie przyiętym być musi, a zatém pytanie względem mieysca iego urodzenia i 10-letniego nieprzerwanego pobytu, albo przynaymniey względem naydłuższego chorego choćiaż nie 10-letniego nieprzerwanego pobytu, dopiero następnie załatwione być musi, natenczas zarząd szpitalu powszechnego ma natychmiast pod odpowiedzialnością swoią o to chorego badać, zeznanie chorego spisać, do protokołu chorych zaciągnąć, a gdzie zeznania chorego wahaiące, niczém nieudowodnione, a zatém wątpliwe są, o przyięciu iego natychmiast magistratowi z dołączeniem wybadanych okoliczności donieść, gdy chory iest nieprzytomny lub mówię niezdolny, tych badać należy, co chorego przywieźli, w iakimto przypadku odźwierny surowy powinien mieć nakaz, aby towarzyszom chorych niepierwéy oddalić się dozwolił, aż przez zarząd szpitalu badanymi nie będą.

Atoli też i c. k. Dyrekcyia Policyi, Magistrat, równie iak i urzędy łandwóytowskie obowiązane są pod odpowiedzialnością, wywód takowy mianowicie względem mieysca urodzenia, 10-letniego nieprzerwanego pobytu, lub ieżeli ani iednego ani drugiego z pewnością dóyść nie można, względem naidłuższego i ostatniego pobytu z każdym chorym przedsięwziąć, którego do powszechnego szpitalu odsełaią i zarząd czyli ekonomiią spitalową w osnowie assygnacyi o tém uwiadomić.

Podobnież postępować ma Magistrat z chorymi *ad* 2. a ekonomiia szpitalu assygnacyie, w których opis tych okoliczności brakuie, celem dalszego sprawienia Urzędu Dyrekcii bezzwłocznie przełożyć.

Bei den Kranken

ad 3. hat diese Erörterung jene Behörde, welche den Kranken, wegen Dringlichkeit anweiset, zu pflegen, und in der Anweisung aufzuführen, hiebei aber wo möglich aus dem Passe und andern Schriften des Kranken, selbst aus den Aussagen der Umgebungen, oder des Dienst- und Miethsherrn sich Gewißheit zu verschaffen. Eben so hat sich die k. k. Polizeidirekzion mit den Kranken

ad 4. zu benehmen.

ad 5. muß bemerkt werden, daß häufig der Fall eintritt, wo Dienstbothen als dienstlos sich angeben oder angegeben werden, und daher der Dienstherr sich der Entrichtung der Heil- und Verpflegskosten entzieht.

Um daher diesen Unfug zu vermeiden, und das Krankenhaus oder die Gemeinden nicht ohne Grund mit dem Ersatz der Heilkosten zu belästigen, muß hiebei mit aller Strenge und Umsicht vorgegangen werden, damit einerseits der Dienstherr sich seiner Verpflichtung nicht entziehe, anderseits in jenem Falle, als derselbe nur für einen Monat die Heilkosten zu entrichten, sich anheischig macht, gründlich ausgemittelt werde, wer die fernere Heil- und Verpflegskosten, wenn der Kranke über einen Monat im Krankenhause bleibt, zu entrichten habe.

Es ist daher nothwendig, daß in Absicht auf die Dienstbothen, sowohl der betreffende Magistratsrath, welcher nach §. 6, a, b, c, die Anweisung des Dienstherrn zu bestättigen hat, hiebei mit aller Umsicht vorgehe, damit nicht wirklich in Dienst befindliche Dienstbothen als dienstlos, die unentgeltliche oder die Gemeinden belästigende Anweisung erschleichen, wozu auch die k. k. Polizeidirekzion durch Nachforschungen beizutragen hat. Eben so muß die Krankenhausdirekzion bemüht seyn, zu verhüthen, damit Dienstbothen, welche aus einem Dienst in das allgemeine Krankenhaus kommen, nicht als dienstlos sich angeben, oder angegeben werden, darum auch solchen falschen Angaben und Aussagen mittelst der k. k. Polizeidirekzion b. m. auf den Grund zu kommen, um dem Stadtmagistrate sodann die Anzeige zu erstatten, damit der Dienstherr zum Heilkostenersatz verhalten werde. Weil aber gegenüber von Dienstbothen der Fall so häufig eintritt, daß wenn je

Co do chorych

ad 3. wywód ten uczynić ma instancyia, która chorego dla nagłości przypadku assygnuie, i to w asygnacyi umieścić, przytém zaś ile możności z paszportów i innych pism chorego, a nawet z zeznań towarzyszących mu, lub iego pana albo gospodarza domu w tey mierze pewność uzyskać.

Podobnym sposobem postąpić ma c. k. Dyrekcyia Policyi z chorymi

ad 4.

ad 5. namienić potrzeba, że często wydarza się, iż sługi podaią lub podawane zostaia, iakoby bez służby zostawały, że się zatém pan sługi od opłaty kosztów leczenia i utrzymania uchyla.

Dla zapobieżenia tému bezprawiu i nieobciążania bez przyczyny szpitalu albo gmin wynagrodzeniem kosztów kuracyi, należy w tey mierze z wszelką surowością i ostrożnością postępować, aby z iedney strony pan sługi od powinności swoiey nie usuwał się, z drugiey w przypadku, gdzie się tenże tylko do zapłacenia kosztów leczenia na miesiąc obowiązuie, na zasadzie wykazać, kto dalsze koszta leczenia lub pielęgnowania chorego, gdy nad miesiąc pozostać miał, ponosić powinien.

Potrzeba zatém, aby względem sług, właściwy radca magistrłtualny, który podług §. 6. a, b, c, asygnacyią pana zatwierdzić ma, ze wszelką ostrożścią postępował, by sługi istotnie w służbie zostaiący, bezpłatnych gminy uciążaiących assygnacyi, iakoby bez służby zostaiący, nie wyłudzali, do czego się także c. k. Dyrekcyia policyi przez śledzenie rzeczy przykładać ma.

Podobnież Dyrekcyia szpitalu przestrzegać ma, by sługi ze służby do szpitalu powszechnego dostaiący się nie podawali się lub podawani nie byli za będących bez służby, dla tegoteż c. k. Dyrekcyia policyi podobnych fałszywych podań i zeznań *brevi manu* śledzić ma, i Magistratowi o tem donieść, by pan chorego sługi do wynagrodzenia kosztów kuracyi znaglonym został. Że zaś względem sług częste wydarzaią się przypadki, iż chociaż w prawdzie pan za nich koszta kura-

der Dienstherr für selbe die Heilkosten für einen Monat trägt, für den noch weiters erkrankten Dienstbothen nach der Erklärung des Dienstherrn die Heilkosten den Kreisgemeinden, oder wem andern aufgebürdet werden müssen; so ist es nothwendig, damit auch wegen Geburtsort und Aufenthaltsort jene Erörterung schon bei der Anweisung, über Aufnahme eines Dienstbothen gepflogen werden müsse, welche mit dem Kranken unter 1) zu pflegen ist; damit also auch die Krankenhausdirekzion bei der Ankunft des Kranken oder bei Durchsehung der Anweisungen auf diese Erörterungen, wenn sie nicht vorliegen, mittelst des Stadtmagistrats dringe, und demselben das mittheile, was der Kranke hierüber aussagte.

In Rüksicht bei Kranken

ad 6. hat die Krankenhausdirekzion und die Verwaltung zu sehen, unter welche Krankenklasse der Kranke gehöre, weil darnach die Frage, wer die Heilkosten nach den bestehenden Vorschriften zu entrichten hat, zu beantworten ist, da darum, weil das Dominium den Kranken absandte, selbes zu dem Ersatz der Heilkosten nicht verhalten werden kann, wobei auf die Beobachtung des §. 10 des Kreisschreibens vom 13. Oktober 1815 zu sehen und zu dringen ist.

Bei den Kranken

ad 7. ist vorzüglich der §. 7 des angeführten Kreisschreibens zu beobachten, denn wenn auf die Vorausbezahlung der Heilkosten für 1 Monat gedrungen wird, so werden so viele Zahlungsrückstände für Selbstzahlende nicht vorkommen. Bei dem Falle jedoch, daß ein Selbstzahlender, welcher noch in der Heilung verbleibt, die Heilkosten nicht weiter zu entrichten im Stande ist, ist gleichfalls die Erörterung seines Geburts- und Aufenthaltsortes, wie selbe unter 1) angeordnet ist, gründlich und ungesäumt vorzunehmen, und dem Stadtmagistrat die Anzeige zu erstatten, der dann mit Rücksicht auf die Umstände des Kranken, und auf den §. 8. des Kreisschreibens, die Person oder Partei, welche die Heilkosten ferner tragen soll, auszumitteln und zu bestimmen hat.

Bei Beamten ist in diesem Falle die Anzeige an die Landesstelle zu erstatten, welche auch dann zu ge-

cyi miesięczne zapłacił, koszta te za dłużéy chorującego sługę podług oświadczenia pana, gminóm cyrkułu albo komu innemu narzucone być muszą; potrzeba zatém, aby także względem mieysca urodzenia i pobytu, owe wyśledzenie iuż podczas asygnacyi przyięcia sługi do szpitalu, przedsięwzięte było, które z chorymi pod 1) przedsiębrano zostało. Aby więc i Dyrekcyia szpitalu podczas przybycia chorego, albo przeglądania asygnacyj, tych badań, ieżeli ich nie ma, przez magistrat domagała się, i temuż to udzieliła, co chory w téy mierze wyznał.

Co do chorych

ad 6. Dyrekcyia szpitalu i ekonomiia uważać maią, do któréy klassy chorych, oddany chory należy, ponieważ podług tego pytanie, kto koszta leczenia wedle istnących przepisów płacić ma, rozstrzygnięte być ma, gdyż ztąd, że Dominium chorego odesłało, do wynagrodzenia kosztów kuracyi zobowiązane być nie może; przyczém na zachowanie §. 10. okólnika z d. 13. października 1815. baczyć i na to nastawać należy.

Względem chorych

ad 7. zachować należy szczególniéy §. 7. przywiedzionego okólnika, gdyż ieżeli na miesięczną płacę kuracyi za ieden miesiąc nastawano będzie, zaległości, tak, iak u płacących samych za siebie nie wydarzą się; w przypadku iednak, gdy sam za siebie płacący, w kuracyi ieszcze zostaiący, kosztów kuracyi daléy nie iest w stanie ponosić, podobnież wywód mieysca iégo urodzenia i pobytu, iak *ad* 1. nakazano iest, gruntownie i bezzwłocznie uczynić i Magistratowi o tém donieść należy, który potém ze względem na okoliczności chorego i na §. 8. okólnika osobę lub stronę, która koszta kuracyi nadal opędzać ma, wyśledzić i oznaczyć powinien.

Względem Urzędników donieść należy w tym razie Rządowi kraiowemu, co i wtenczas nastąpić powinno, gdy urzędnik bez zaliczenia należytości do powszechnego szpitalu na kuracyię dostanie się.

schehen hat, wenn ein Beamter, ohne eine Anticipazion zu leisten, in das allgemeine Krankenhaus zur Heilung eintritt.

Endlich bei der unentgeltlichen Anweisung der Kranken

ad 3. muß mit mehr Vorsicht, als es bisher geschah, von dem Stadtmagistrate vorgegangen werden, da häufig Kranke unentgeltlich angewiesen werden, welche, oder deren Angehörige die Heilkosten füglich bestreiten können; diese Vorsicht ist um so mehr nothwendig, als man es hier häufig mit falschen Angaben zu thun hat.

Darum ist es auch die Pflicht der Krankenhausdirekzion, welcher die Schonung des Krankenhausfondes vorzüglich obliegt, solchen falschen Armuths-Angaben selbst unter Rücksprache mit der k. k. Polizeidirekzion nachzuspüren, und die gegründeten Zweifel dem Stadtmagistrat bekannt zu machen, damit der Krankenhausfond von einer grundlosen Belästigung befreit werde.

Alle diese Maaßregeln gründen sich auf die unangenehme Erfahrung, daß Kranke oft ihren Geburts- und Aufenthaltsort unrichtig angeben, und dadurch wieder Geschäfts- und Schreib-Umtriebe, selbst Rekurse wegen Ersatz der Heilkosten entstehen, theils selbe zum Schaden des Krankenhausfondes endlich abgeschrieben werden müssen; es muß daher die Ausmittlung des Geburts- und Aufenthaltortes, so zeitig wie möglich, noch während des Daseins und Lebens des Kranken, sogar im Einverständnisse der Behörden geschehen, und Jede muß hiezu das beitragen, was zur Gründlichkeit der Erörterung, zur Widerlegung der nachfolgenden Einsprüche, und somit sowohl zur Vermeidung vielfältiger Schreibereien, als auch zu Zweifeln und weiteren Umfragen, zu Rekursen und zur ungegründeten Belastung des Krankenhausfondes, der Gemeinden oder einzelnen Parteien führen kann.

Gubernial-Verordnung vom 10. Juni 1828. Gub. Zahl 34979.

Nakoniec względem bezpłatnego asygnowania chorych

ad 8. z większą ostrożnością, iak dotąd Magistrat postępować ma, gdyż częstokroć chorzy bezpłatnie asygnowani bywaią, którzy, albo ich należący, koszta kuracyi bezpiecznie płacić mogą; ostrożność ta iest tém potrzebnieysza, ile że w téy mierze nayczęściéy fałszywe podania wydarzaią się.

Dla tego téż powinnością iest Dyrekcyi szpitalu, któréy ochrona funduszu szpitalnego, szczególniéy poruczona iest, aby te fałszywe podania ubóstwa a nawet za zniesieniem się z c. k. Dyrekcyią policyi, śledziła i ugruntowane wątpliwości Magistratowi oznaymiała, by fundusz szpitalny od ciężaru nie maiącego posady, uwolniony był.

Wszystkie te środki zasadzaią się na tém niemiłém doświadczeniu, że chorzy częstokroć mieysce urodzenia i pobytu swego nierzetelnie podaią, a przezto znowu niepotrzebne wybiegi i pisaniny, a nawet rekursa względem wynagrodzenia kosztów kuracyi powstaią, częścią zaś takowe z uszczerbkiém funduszu szpitalnego odpisywane być muszą, mieysce zatém urodzenia i pobytu musi być ile możności wcześnie i to ieszcze podczas bytności i życia chorego, a nawet za porozumieniem się instancyj wyśledzonem, z których każda do tego przykładać się ma, co do gruntowności wybadania, do zbiiania następnych zarzutów, a tem samem do uniknienia rozliczney pisaniny iako i wątpliwości i dalszych dochodzeń, rekursów i bezgruntownego obciążania funduszu szpitalnego, gminnego lub poiedynczych stron służyć może.

Rozporządzenie gub. z d. 10. czerwca 1828 do liczb. gub. 34979.

86.

Vorschrift, welche Individuen wegen ämtlicher Ausstellung oder Annahme stempelgebrechlicher Urkunden zu bestrafen sind, und welcher Stempel für die Verlassenschafts-Abhandlungs-Protokolle zu bemessen ist.

Aus Anlaß einer vorgekommenen Anfrage, »gegen wem in dem Falle, wo bei einer Herrschaftsverwaltung stempelgesetzwidrige Urkunden erhoben werden, das Stempelstraferkenntniß wirksam ausgesprochen werden könne,« hat die hohe Hofkammer im Einvernehmen mit der vereinten k. k. Hofkanzlei, und dem k. k obersten Gerichtshofe, mit Dekret von 17. Februar 1828 Z. 4990 entschieden, daß die Herrschaftsbesitzer zwar den, von ihren Beamten durch Vernachlässigung oder Verletzung der Amtspflichten zugefügten Schaden zu ersetzen haben, daß aber die Strafen eines Vergehens oder Verbrechens, dessen der Beamte schuldig ist, niemals den Gutsherrn treffen können. In so ferne also der Gutsherr an der Ausfertigung oder Annahme einer stempelgebrechlichen Urkunde nicht Antheil genommen hat, ist nicht er, sondern derjenige amtirende Beamte, welcher als Aussteller oder als Annehmer jener Urkunde erscheint, zur Verantwortung und Strafe zu ziehen, sonach die Nozion nur gegen den Beamten zu schöpfen.

Uibrigens ist bedeutet worden, es verstehe sich von selbst, daß den obrigkeitlichen Beamten in Ansehung der sich, bei einer periodischen Stempelgebahrungs-Revision entdeckenden Uibertretungsfälle nur die Uibersehungsstrafe von 2 fl. und rücksichtlich 4 fl. auferlegt werden dürfe.

Hienach ist die weitere Kundmachung im Kreise zu veranlassen.

Gubernial-Dekret vom 16. Juni 1828. Gub. Zahl 23437.

87.

Bestimmung der Grundsätze, welche bei Abänderung der Strassenzüge zu beobachten sind.

Aus Anlaß eines vorgekommenen Falles hat man wahrgenommen, daß die mit dem hohen Hofkanzleidekret vom 14.

86.

Przepis, kto za urzędowe wydawanie albo przyjmowanie dokumentów, stemplem należytym nieopatrzonych karany, i iaki stępel na protokoły w pertraktacyi spuscizn, wyznaczony być ma.

Z powodu uczynionego zapytania, przeciw komu w tym przypadku, gdzie z dominikalnej iurysdykcyi dokumenta, przeciw prawu należytym stemplem nieoparzone, odbierane bywaią, nocyia skutecznie wyrzeczoną być może? wysoka Kamera nadworna za porozumieniem się z połączoną c. k. Kancelaryią nadworą i c. k. naywyższym sądem nadwornym, dekretem z dnia 17go lutego 1828 do liczby 4990 zawyrokowała, że posiadacze dominiów w prawdzie szkodę od ich urzędników przez zaniedbanie, albo przez nadużycie obowiązków urządu wyrządzoną, wynagrodzić maią, lecz że kary za przestępstwo lub zbrodnię, których urzędnik winnym stał się, nigdy dziedzica dóbr tyczyć się nie mogą. Jeżeli zatém dziedzic w wydawaniu lub przyjmowaniu dokumentu, należytym stemplem nieopatrzonego, żadnego udziału niemiał, więc nie ón, lecz ten urzędniący oficyialista, który iako wydawca lub przyjmiciel tego dokumentu pokaznie się, do odpowiedzialnosci i kary pociągnionym, a zatém tylko przeciw urzędnikowi nocyia wyrzeczoną być ma.

W reszcie rozumieć się ma samo z siebie, że na dominikalnych urzędników względem przestąpień, które podczas peryiodycznych rewizyi użycia stemplu odkryte będą, tylko kara za przeoczenie 2 złr. a względnie 4 złr. nałożona być może.

Podług tego należy dalsze obwieszczenie w cyrkule rozporządzić.

Dekret gubern. z d. 16. czerwca 1828 do liczby gub. 23437.

87.

Oznaczenie zasad, które przy odmienieniu kierunku dróg zachować należy.

Przy pewnym wydarzeniu postrzeżono, że zasady wysokim dekretem Kancelaryi nadwornéy z d 14. marca 1816

März 1816 Z. 4381/618 vorgezeichneten Grundsätze hinsichtlich der Aenderung eines Strassenzuges von den Kreisämtern sich nicht gehörig gegenwärtig gehalten werden.

Den k. k. Kreisämtern werden daher diese Grundsätze zur genauen Darnachachtung in vorkommenden Fällen mit Nachstehendem gegenwärtig gehalten:

In Fällen, wo es sich um die Frage handelt, wo ein Dominium einen auf seinem Territorium befindlichen Strassenzug ablenken, oder diesem eine andere Richtung geben dürfe, ist zu berücksichtigen:

1. Ob dieses ex ratione publica zulässig sey? und hierüber haben die Kreisämter in 1ter Instanz zu sprechen.

2. Ob die Nachbarn desjenigen Dominiums, welches eine Abänderung dieser Art vornehmen will, hiezu willigen oder nicht?

Willigen diese ein, und die Kreisämter finden es in obiger Rücksicht zulässig, so kann die Ausführung ohne Anstand eintreten.

Willigen sie nicht ein, so muß, wenn gleich die k. Kreisämter die Aenderung der Strasse zulässig finden, dasjenige Dominium, welches diese Unternehmung ausführen will, sein Recht hiezu gegen seinen Nachbarn im Wege Rechtens vorläufig geltend machen, und bis dieses nicht erfolgt, muß jede Aenderung am Strassenzuge unterbleiben.

Gubernial-Verordnung vom 17. Juni 1828. Gub. Zahl 32679.

88.

Beförderung des Schulwesens durch Ausmittlung und Sicherstellung der Schuldotazionen, dann Abstellung des Mißbrauches des Viehhütens schulfähiger Kinder.

Aus den, von den Konsistorien über den Zustand der Volksschulen für das Schuljahr 1827 erstatteten Berichten, hat man ersehen, daß die Anzahl der schulfähigen Kinder zu jener der schulbesuchenden noch immer in einem auffallenden Mißverhältnisse stehet.

Den k. Kreisämtern wird daher aufgetragen, das Schulwesen durch Einleitung zweckmässiger Verhandlungen wegen Sicherstellung der Schuldotazionen thätigst zu be-

do L. 4381J681 względem zmienienia traktu gościńców przepisane, od Urzędów cyrkułowych należycie zachowane nie bywaią.

C. k. Urzędom przypominaią się zatem te zasady, dla ścisłego zachowania w wydarzaiących się przypadkach z następniącym prepisem.

Przy zachodzącem pytaniu, gdzie Dominium znaydniący się w iego terrytorium trakt odwieść, albo temu inny kierunek dać może, należy na to wzgląd mieć.

1) czy to z względu publicznego (ex ratione publica) dopuszczonem być może? i w tym względzie Urzędy cyrkułowe w 1szey instancyi wyrokować maią.

2) Czy sąsiedzi tego Dominium, które odmianę takową przedsiębrać chce, na to zezwalaią lub nie?

Jeżeli zezwalaią, a Urzędy cyrkułowe uznaią, że to w powyższym względzie dopuszczonem być może; natenczas uskutecznienie odmiany bez zwłoki nastąpić może.

Gdy zaś nie zezwalaią, chociaż Urzędy cyrkułowe uznaią, że odmiana traktatu dopuszczoną być może, natenczas musi Dominium, które takową odmianę przedsiębrać chce, swoie prawo do tego przeciw swoim sąsiadóm uprzednio w sądzie dowieść, i póki to nie nastąpi, każda odmiana w trakcie drogi zaniechaną być musi.

Rozporządzenie gub. z d. 17. czerwca 1828. do licz. gub. 32678

88.

Względem poparcia szkół przez obmyślenie i zabezpieczenie szkolnych uposażeń (dotacyj) tudzież uchylenie nadużycia, że dzieci do szkoły zdatne, do pasienia bydła użytemi bywaią.

Z relacyi, przez Konsystorze o stanie szkół narodowych za rok szkolny 1827 uczynionych, dostrzeżono; że liczba dzieci do szkoły zdatnych, z liczbą do szkoły chodzących, ieszcze zawsze w uderzaiącym niestosunku zostaie.

C. k. Urzędóm cyrkułowym zaleca się zatem, sprawy szkolne przez rozpoczęcie stosownych układów, względem obmyślenia i zabezpieczenia dotacyj szkolnych, nay-

fördern, und das Konsistorium in dieser Beziehung mit den im kreisämtlichen Wirkungskreise liegenden Amtshandlungen zu unterstützen.

Da übrigens hierorts die Anzeige vorgekommen ist, daß an sehr vielen Orten auf dem Lande das einzelne Viehhüthen üblich ist, wodurch die Kinder, die dazu verwendet werden, nicht nur der Aufsicht der Eltern und dem Unterrichte entzogen, sondern auch frühzeitig zur Immoralität verleitet werden, so wird den k. Kreisämtern mit Hinweisung auf den XV. Abschnitt §. 7. der politischen Schulverfassung aufgetragen, die Ortsobrigkeiten anzuweisen, überall, wo dieser Mißbrauch eingerissen ist, auf die Abschaffung desselben zu denken, und darauf zu dringen, daß die Schulfähigen hiedurch vom Schulgehen nicht zurückgehalten werden.

Gubernial-Dekret vom 17. Juni 1828. Gub. Zahl 37132.

89.

Vorschrift wegen Sicherstellung der Kassen vor ungebührlichen Auszahlungen der nach dem Tode von Beamten, pensionirten, provisionirten oder mit Gnadengaben betheilten Individuen gebliebenen Ausstände.

Um das Aerar und die Kassen vor ungebührlichen Auszahlungen der nach dem Tode von Beamten, pensionirten provisionirten oder mit Gnadengaben betheilten Individuen gebliebenen Ausstände an Gehalten, Pensionen, Provisionen, Gnadengaben oder sonstigen Aerarialgebühren sicher zu stellen, hat die hohe Hofkammer im Einverständnisse mit der k. k. obersten Justizstelle hierüber nachstehende Weisung zu erlassen befunden:

1. Wenn Besoldungs-, Pensions-, Provisions- oder Gnadengaben-Ausstände verstorbener Individuen

a) noch vor beendeter gerichtlicher Verlassenschafts-Abhandlung derselben liquidirt werden, und bei den Kassen zur Zahlung bereit liegen, und

b) zugleich die Abhandlungsbehörde eine inländische ist, die dießfälligen Beträge gegen gehörige Quittungen jener Person zu verabfolgen sind, welche von Seite

dzielniey popierać, i Konsystorz w tym względzie czynnościami urzędowemi, w miarę zakresu działania Urzędu cyrkułowego, wspierać.

Gdy wreszcie tu doniesiono, że po bardzo wielu mieyscach na prowincyi poiedyncze pasienie bydła w zwyczaiu iest, przez co dzieci do tego używane, nie tylko od dozoru rodziców i od nauki odsuwane, ale także wcześnie do nieobyczaynosci uwiedzione bywaią; przeto rozkazuie się c. k. Urzędom cyrkułowym, wskazuiąc im oddział XV. §. 7. polityczney ustanowy szkolney, zwierzchnościom mieyscowym zalecić, aby wszędzie gdzie to nadużycie wkradło się, o uchylenie takowego pomyślały, i na to nastawały, ażeby dzieci do szkoły zdatne przez to od chodzenia do szkoły wstrzymywane nie były.

Dekret guberu. z dnia 17. czerwca 1828 do L. gub. 37132.

89.

Przepis względem zabezpieczenia kass, od nienależnych wypłat zaległości pozostałych po śmierci urzędników, równie iak i pensyionowanych, prowizyionowanych albo łaskawym chlebem obdarzonych osób.

Chcąc Skarb i kassy od nienależnych wypłat zaległości w pensyiach, prowizyiach i łaskawym chlebie lub innych należytościach od skarbu przypadaiących, a po śmierci urzędników, pensyionistów, prowizyionistów lub gracyionalistów pozostałych, zabezpieczyć, wysoka nadworna Kamera w porozumieniu z c. k. naywyższym Sądem sprawiedliwości, postanowiła wydać następuiącą w tey mierze informacyią:

1) Jeżeli zaległości w pensyi, prowizyi, lub łaskawym chlebie osób zmarłych

   a) ieszcze przed ukończeniem postępowania spadkowego po tychże zlikwidowane są, i w kassach do wypłaty gotowe leżą, a razem

   b) Instancyia pertraktuiąca iest kraiową, ilości przypadaiące za przyzwoitemi kwitami tey osobie wydane

der Abhandlungsbehörde besonders hiezu ermächtigt worden ist, daß

2. in dem Falle, wenn

a) entweder die gedachte Liquiderkennung erst nach bereits beendeter Abhandlungspflege über den Nachlaß der verstorbenen Aerarial-Gläubiger beendet wurde, oder

b) der Tod derselben in den wiedererworbenen illirischen oder italienischen Provinzen zu einer Zeit erfolgte, wo dort das österreichische allgemeine bürgerliche Gesetzbuch noch nicht galt, und den Erben damal noch die Verlassenschaft ihres Erblassers ipso jure zu gestatten war, oder endlich

c) die Abhandlungsbehörde eine ausländische ist, die Beibringung einer in befugter Form ausgefertigten Legitimazionsurkunde der betreffenden inländischen oder ausländischen Abhandlungs- oder sonst kompetenten Behörde zur Erhebung für die Erben genüge, wobei es sich jedoch von selbst versteht, daß eine solche Urkunde, wenn sie im Auslande ausgestellt wurde, mit der schriftlichen Bestätigung ihrer Aechtheit und Richtigkeit von Seite der k. k. Gesandschaft, oder eines österreichischen Konsuls versehen seyn muß.

Diese mit hoher HofkammerVerordnung vom 25 April l. J. Z. 16510 anher mitgetheilte hohe Vorschrift, haben die k. k. Kreisämter den dortkreisigen Magistraten zur Weisung der Stadtkassen, da diese auch auf diese Kassen mittelst Hofkanzleidekrets vom 4. Juni l. J. Zahl 13044 ausgedehnt wurde, zur genauen Darnachachtung kund zu machen.

Gubernial-Dekret vom 20. Juni 1828. Gub. Zahl 39637.

90.

Vorschrift wegen zu Gutenrechnung der à Conto ihrer Dominien ex officio zum Militär gestellten Individuen.

Wegen Gutrechnung der à Conto ihrer Dominien assentirten Galizier, so wie in allen künftigen Fällen ist sich gegenwärtig zu halten, daß jede Rekrutirungs-Guthabung auf folgende Art entstehen könne:

być maią, która do tego przez instancyią pertraktaiącą umyślnie upoważniona iest, że

2) w tym przypadku, gdyby

a) albo likwidacyia pomieniona, dopiero po ukończoney pertraktacyi spadkowey po zmarłym wierzycielu skarbowym ukonczoną została, albo

b) śmierć tychże w prowincyiach illiryjskich lub włoskich znowu odzyskanych nastąpiła w czasie, w którym tam powszechna ustawa cywilna austryiacka ieszcze nie obowiązywała, a dziedzicom ieszcze podówczas spadek po ich spadkodawcy *ipso jure*, dozwolonym być był powinien, albo nakoniec gdyby

c) Instancyia pertraktuiąca była zagraniczną; okazanie dokumentu legitymacyjnego w formie uprawnioney wydanego ze strony Instancyi pertraktuiącey kraiowey lub zagraniczney, lub inney Instancyi właściwey do podniesienia należytosci dla dziedziców, dostateczném iest, przyczém iednak rozumie się samo z siebie, że takowy dokument, ieżeli za granicą sporządzony został, pisemnem potwierdzeniem iego prawdziwości i rzetelności ze strony c. k. Poselstwa lub austryiackiego Konzula opatrzonym być musi.

Przepis ten Dekretem wysokiey Kamery nadworney z d. 25. kwietnia r. b. do liczby 16510 tu udzielony, c. k. Urzędy cyrkułowe Magistratom cyrkułu swego dla informacyi kass mieyskich, gdy takowy dekretem wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 4. czerwca r. b. do L. 13044 także i na te kassy rozciągnięty został, dla ścisłego zachowania ogłosić maią.

Dekret gubern. z d. 20. czerwca 1828 do liczby gub. 39637.

90.

Przepis względem przypisywania, osób na rachunek przyszłego stawienia za własne Dominia do woyska *ex officio* stawionych.

Względem policzenia z góry na rachunek ich Dominiów assentowanych Galicyianów, tak iak we wszystkich podobnych przyszłych wypadkach, zachować się obecnie należy tak, iż każde policzenie rekrutów iako stawienie z góry, sposóbem następuiącym uskutecznione być może:

1) Im Zuge der Rekrutirung:

a) für die Dominien — entweder nach bereits ganz abgestellten Kontingent, durch Stellung revertirter Rekrutirungsflüchtlinge oder aufgefangener paßloser Fremden, oder freiwillige Engagirung eigener militärpflichtiger Unterthanen

b) für die Kreisämter, durch Abstellung paßloser Fremden, welche noch im Rekrutirungs-Kontingent eingerechnet werden.

Mit Präsidial-Verordnung vom 6. Februar d. J. Z. 977 haben die k. k. Kreisämter bereits die Weisung erhalten, die a) angedeuteten, den betreffenden Dominien auf ihr Kontingent, und jene b) dem Concreto des Kreises zu Gute zu rechnen, daher dieselben als bereits in dem Kreiskontingent eingerechnet, nicht mehr in den Ausweis über die Rekrutirungsguthabung des abgelaufenen Militärjahres mit Ende November aufzunehmen sind.

2) Jene Guthabung, welche nach bereits beendeter Rekrutirung bis zum lezten Oktober jeden Jahres auf oberwähnte Art gemacht wird, ist dagegen in dem vom Werbbezirks-Kommando mit lezten Oktober abzuschließenden, mit Ende November an das k. k. General-Militär-Kommando einzusendenden Ausweis aufzunehmen.

Damit aber die Dominien diese Guthabung noch vor der Ausgleichung, die mit den anderen konskribirten Provinzen gepflogen wird, früher hereinbringen können, so sind jedesmal bei der nächsten Rekrutirung die zu 1) und 2) angeführten, während des Ganges einer Rekrutirung, oder nach deren Beendigung (sub 2) von den Obrigkeiten a conto gestellten und freiwillig engagirten Militärpflichtigen nach der den k. k Kreisämtern am 4ten September v. J. Zahl 58639 ertheilten Normalvorschrift, zu dem ausgeschriebenen Kreiskontingent zuzuschlagen, von dieser Summe aber die Schuld, welche durch die gemachte Guthabung im Zuge einer Rekrutirung nach dem 1ten Punkte a) und b) entstand, abzuziehen, dann zu repartiren, und nach der Repartizion den Stellungsobrigkeiten von dem entfallenden Kontingent die Guthabung abzuschlagen; und dagegen die Schuld zuzuschlagen, hiebei immer die Unterabtheilung zwischen Christen und Juden zu beobachten, und auf sol-

1) W ciągu naboru

a) dla dominiiów albo po odstawieniu iuż zupełném kontyngentu przez stawienie przybyłych na powrót zbiegów naborowych, lub schwytanych bezpaszportowych cudzomieyscowych, albotéż przez dobrowolne zaciągnienie się własnych do woyska obowiązanych poddanych.

b) dla Urzędów cyrkułowych przez odstawienie bezpaszportowych, którzy ieszcze do kontyngentu naborowego policzeni będą.

Rozporządzeniem prezydyialném z d. 6. lutego r. b. do L. 977. c. k. Urzędy cyrkułowe otrzymały iuż instrukcyię, iż wymienionych pod *a*, właściwym dominiom na na ich kontyngent, a owych *ad b*) ogółowi całego cyrkułu, iako dostawę z góry policzyć maią, przez co ci, iako do kontyngentu cyrkułowego iuż wrachowani, do wykazu policzonych z góry rekrutów woyskowego roku upłynionego, z końcem listopada wciągnionymi być nie maią.

2) Owe policzenie z góry, które iuż po ukończonym naborze, do końca października roku każdego, sposobem wyżpomienionym dzieie się, do wykazu przez Komendę werbowniczą z końcem października zakończyć się, a z końcem listopada do c. k. główney Komendy woyskowéy odesłać się maiącego, zapisane być powinno.

Aby zaś Dominiia takowe zaliczenie piérwéy ieszcze nim wyrównanie z drugiémi konskrybowanemi prowincyiami nastąpi, nagrodzić sobie mogły, pomienieni *ad* 1) i *ad* 2), w ciągu naboru, lub po ukończeniu takowego (*sub* 2) od Zwierzchności *a Conto* stawieni i dobrowolni zaciągowi do służby woyskowey obowiązani, każdą razą przy naybliższéy rekrutacyi podług przepisu c. k. Urzędom cyrkułowym na d. 4. września r. z. do liczby 58639 udzielonego, do wypisanego kontyngentu doliczeni być maią, od téy ilości zaś dług przez policzenie z góry w ciągu rekrutacyi podług punktu 1go *ad a* i *b* urosły, odciągniętym, potém podzielonym, i po uczynioném podzieleniu Zwierzchnościom przystawiaiącym, ilość policzona z góry z przypadaiącego kontyngentu potrąconą, a przeciwnie dług doliczonym być ma; przytem zawsze podział między chrześciianami a żydami zachowaç

che Art sowohl den Dominien im einzelnen, als den Kreisen in concreto die Guthabung zukommen zu lassen.

3) Nach diesen Voraussetzungen können die Guthabungen gleich in das entfallende Kontingent eingerechnet werden, daher die vom 1. November bis zum Tage einer ausgeschriebenen Stellung erwachsenen Guthabungen noch vor der Subrepartizion auf die Dominien vom Kreiskontingent abzuschlagen, dann erst der Rest auf den Werbbezirksantheil zu repartiren ist. Hingegen jene Guthabung, welche im besagten Zeitraume bei Obrigkeiten erwachsen ist, (mit der Untertheilung Christen und Juden) gleich in dem ersten Stellungsrapporte, mit der Aufschrift Guthabung, voraus, dann erst das gestellte Rekrutenquantum darunter zu setzen ist.

Auch die während der Stellung in das Kontingent einzurechnenden ex officio Stellungen, oder freiwillige Engagirungen werden in den Stellungsrapporten gleich anderen Gestellten aufgenommen, wenn nicht eine Ausnahme davon gemacht wird, wie mit der Artillerie der Fall ist.

Hiernach hat das k. k. General-Militär-Kommando den Werbbezirks-Kommanden aufgetragen, die in der Bukowina gestellten Galizier ihren Obrigkeiten, ferners die aus den Militär-Erziehungshäusern in den Militärstand zuwachsenden Individuen einzurechnen, daher auch die dominienweisen Rekrutirungs-Protokolle genau führen zu lassen, und nach Beendigung jeder Rekrutirung in diesem Protokolle die Guthabung jeder Obrigkeit abzuschließen, und dem k. k. Kreisamte, in so weit es seinen Kreis betrifft, einen Ausweis darüber mitzutheilen.

Gubernial-Verordnung vom 23. Juni 1828. Gub. Zahl 40731.

91.

Die Wegstrecke zwischen Montona und Pisino in Istrien, wird auf Eine und Ein Viertel Post festgesezt.

Die hohe Hofkammer hat sich mit Dekret vom 28. Mai d. J. Zahl 21814 bewogen gefunden, vom 1. Juli d. J.

i tym sposobem tak Dominiôm w szczególności, jako i cyrkułóm *in concreto* zaliczenie z góry wynagrodzić należy.

3) Podług tego ilość zaliczenia z góry może zaraz do przypadaiącego kontyngentu być porachowaną, dla tegoteż ileści naborców policzone z góry, od 1. listopada aż do dnia rozpisaney dostawy naborowych, ieszcze przed subrepartacyią na Dominia od kontyngentu cyrkułowego odciągnięte, a dopiero reszta na część obwodu werbowniczego rozdzieloną być ma. Owe zaś ilości zaliczone z góry, które w pomienionym czasie u Zwierzchności urosły, (z subrepartycyią chrześciian i żydów) zaraz w pierwszym raporcie przystawy z napisem: zaliczenie z góry pierwey, a dopiero przystawiona ilość rekrutów pod tém umieszczoną być ma.

Także przystawy *ex officio* rekrutów do kontyngentu wrachować się maiące, lub dobrowolne zaciągi, w raportach przystawy równie z innemi przystawionymi, umieszczane będą, ieżeli od tego wyiątek nie zrobiony, iak się z artyleryią rzecz ma.

Stosownie do tego c. k. główna Komenda woyskowa Komendom werbownicym nakazała, aby Galicyianów do woyska na Bukowinie stawionych, swoim Zwierzchnościom, wreście osoby z domów wychowańców woyskowych do stanu woyskowego przyrastaiące, przyrachować; azatém protokóły rekrutacyjne każego Daminium, doskonale prowadzić kazać, i po ukończeniu każdéy rekrutacyi, policzenie z góry w tymże protokóle dla każdey Zwierzchności zamknąć i c. k. Urzędowi cyrkułowemu, ile się to iego cyrkułu dotycze, wykaz w tey mierze sporządzony udzielić.

Rozporządzenie gub. z d. 23. czerwca 1828 do licz. gub. 40731.

91.

Przestrzeń drogi między Montoną i Pisino w Istryi, stanowi się na iedną i ćwierć poczty.

Wysoka Kamera nadworna dekretem swoim z dnia 28go maia r. b. do L. 21814 postanowiła; że zacząwszy od

angefangen, die Wegstrecke zwischen Montona und Pisino in Istrien von Einer auf Eine und Ein Viertel Post zu erhöhen.

Welches hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Gubernial-Verordnung vom 23. Juni 1828 Gub. Zahl 42966.

92.

Quittungen über Provisionen, deren Bezüge zwei Gulden wöchentlich nicht übersteigen, sind stempelfrei.

Es besteht die Verordnung, daß, da die Geldbeträge bis zwei Gulden einschlüßig vom 1. Jänner 1818 angefangen, vom Stempel frei gelassen werden, die Quittungen über Provisionen, deren Bezüge zwei Gulden wöchentlich nicht übersteigen, dem Stempel nicht unterliegen können, und daß diese Anordnung selbst in jenen Fällen ihre Anwendung findet, wenn diese täglich oder wöchentlich ausgemessenen Provisionen nicht wöchentlich, sondern, wie es hauptsächlich zur Erleichterung für die Kassen gewöhnlich geschieht, monatlich mit einem Zwei Gulden übersteigenden Betrage ausgezahlt werden, weil eine vorzüglich nur wegen Verminderung der Kassageschäfte eintretende Maßregel bei Auszahlung der Provisionen nicht zum Nachtheile der damit betheilten, und ohnehin meistens dürftigen Individuen in Wirksamkeit gesezt werden darf.

Welches den k. Kreiskassen im Grunde hohen Hofkammerdekrets vom 29. Mai 1828, Z. 22233 zur Nachachtung in vorkommenden Fällen mit dem Beisatze bekannt gemacht wird, daß sich diese Anordnung bloß auf die Provisionsbezüge beschränket, uud in keinem Falle auch auf Gnadengaben oder Erziehungsbeiträge, in so ferne leztere nicht nach dem Tage, sondern mit einem Jahresbetrage an nicht provisionsfähige Individuen verliehen worden sind, ausgedehnt werden kann.

Gubernial-Dekret vom 23. Juni 1828. Gub. Zahl 44281.

dnia 1. lipca r. b. przestrzeń drogi między Montoną i Pisino w Istryi na iedną i ćwierć poczty podwyższoną być ma.

Co ninieyszém do powszechnéy wiadomości podaie się.

Uwiadomienie gub. z d. 23. czerwca 1828 do licz. gub. 42966.

92.

Kwity na opatrzenia (pensyi dzienne), których kwoty dwóch Złotych R. na tydzień nie przewyższaią, są od stemplu wolne.

Przy istnieiącém rozporządzeniu, że kwoty pieniężne aż do włącznie dwóch Złotych R. zacząwszy od 1go stycznia 1718 od stemplu uwolnione są, kwity na opatrzenia, których pobory dwóch Złotych R. na tydzień nie przewyższaią, pod stempel podpadać nie mogą, i że to rozporządzenie nawet w tych przypadkach zastosowane być ma, gdy te dziennie lub tygodniowo wymierzone opatrzenia nie co tydzień, lecz iak to w ogólności dla ulgi kass zwykle dzieie się, co miesiąc w kwocie, dwa Złote R. przewyższaiącéy, wypłacane bywaią, albowiem urządzenie, które przy wypłacie opatrzeń osobliwie tylko w celu zmnieyszenia zatrudnień kassy mieysce ma, iedynie bez uszczerbku pobieraiących takowe opatrzenia, i oprócz tego w potrzebie będących osób do skutku doprowadzone być może.

Co c. k. Kassom cyrkułowym w moc dekretu wysokiey Kamery nadworney z dnia 29. maia 1828 do liczby 22233 do zachowania w wydarzaiących się przypadkach z tym dodatkiem ogłasza się, że to rozporzędzenie iedynie na pobieraniach opatrzeń ogranicza się, i w żadnym przypadku także na pensyie i na dodatki na wychowanie, iak daleko te ostatnie nie dniowo, ale w roczney kwocie osobom do pobierania opatrzeń nieuprawnionym udzielone zostały, rozciągać się nie może.

Dekret gubern. z d. 23. czerwca 1828 do liczby gub. 44281.

93.

Im Dienste reisenden Beamten und Militär-Individuen sind die Wegmauthbolleten der nicht verpachteten Mauthstazionen bei der nächsten Wegmauthstazion nicht abzunehmen.

Mit hohen Hofkammerdekrete vom 14ten Dezember 1827 Z. 49295/2972, ist der k. k. Zollgefällenadministrazion bedeutet worden; daß es von der, mit dem gedruckten Kreisschreiben vom 20. Oktober 1815 Z. 42129 kundgemachten hohen Hofkammer-Verordnung vom 28. September 1815 Z. 21356/3431, vermöge welcher die Ausschnitts-Mauthbolleten der ärarischen Mauthämter, auch bei den im Dienste reisenden Beamten abgestreift werden müssen, um so mehr abzukommen habe, als gegenwörtig auch bei den sogenannten Valorbolleten, die von den verpachteten Mauthstazionen hinausgegeben werden, die Abstreifung nicht mehr Statt findet, und seit der Verpachtung der Weg- und Brückenmäuthe, die Umstände sich so wesentlich geändert haben, daß dieselbe auch bei den Bolleten der ersteren Gattung nicht mehr von Wichtigkeit ist.

Diese Bolleten seyen daher eben so wie die Valorbolleten der Mauthpächter, sowohl den im Dienste reisenden Civilbeamten als den Militär-Individuen, zur Nachweisung und Verrechnung der von ihnen bezahlten Mauthgebühren in Händen zu belassen, dagegen habe es hinsichtlich der übrigen Parteien bei der Abstreifung der Ausschnittsbollete zu verbleiben.

Welche hohe Verfügung zur allgemeinen Kenntniß und Nachachtung hiemit bekannt gemacht wird.

Da übrigens hervorgekommen ist, daß der Unterschied zwischen den juxtirten oder Ausschnitts- dann der Valorbolleten dem Publikum nicht gehörig bekannt sey, und die Mauthpächter aus diesem Anlasse sich manchen Unfug erlauben, so wird hier ausdrücklich erklärt, daß juxtirte oder Ausschnittsbolleten jene heißen, welche bei den in Aerarial-Regie befindlichen, nicht verpachteten Mauthämtern, aus ihren Juxta-Büchern ausgeschnitten, den Mauthpflichtigen

93.

Urzędnikóm i osobóm woyskowym w rzeczach służby iadącym, kartki myta drogowego stacyj niewydzierzawionych, na naybliższéy stacyi odbiérane być nie maią.

Dekretem wysokiéy Kamery nadwornéy z d. 14. grudnia 1827. do licz. 49295|2972. c. k. Administracyi cełł oznaymionem zostało, iż moc rozporządzenia wysokiéy Kamery nadworney z dnia 27. września 1815 do liczby 21356|3431. dukowanym okolnikiem z d. 20 października 1815 do licz. 42129 ogłoszonego, mocą którego juxtowane kartki (bolety) rogatkowe skarbowych Urzędów myta drogowego, nawet od Urzędników w rzeczach służby iadących odbierane być powinny, ustać ma, tém bardziéy, że teraz nawet tak zwane kartki waloru na stacyiach wydzierzawionych wydawane, nie odbieraią się, a od czasu wypuszczania w dzierzawę poborów drogowego i mostowego, okoliczności istotnie się tyle zmieniły, iż owe odbieranie, nawet względem piérwszego gatunku ważność swoią utraciło.

Owe zatém kartki, równie iak kartki waloru od dzierzawców mytowych, tak Urzędnikóm cywilnym, iakoteż osobom woyskowym w rzeczach służby iadącym, dla wykazania i umieszczenia w rachunkach, opłacanych przez nich należytości rogatkowych, w rękach zostawiane być maią; przeciwnie zaś co do innych osób, odbieranie kartek juxtowych zachowane być ma.

Któreto wysokie rozporządzenie dla powszechnéy wiadomości i zachowania ninieyszém ogłasza się.

Gdy wreście okazało się, że różnica między juxtowemi czyli wykrawanemi kartkami a kartkami waloru, publiczności nie iest należycie wiadoma, i że dzierzawcy myta z tego powodu nie iedney zdrożności dopuszczaią się, przeto ninieyszém wyraźnie oświadcza się, iż kartki juxtowe czyli wykrawane nazywaią się te, które w Urzędach myta drogowego pod zarządem Skarbu zostaiących (niewydzierzawionych) z ksiąg juxtowych wy-

erfolgt werden, und worin der dafür entrichtete Geldbetrag von Fall zu Fall eingetragen wird; Valorbolleten dagegen jene, welche von den verpachteten Mauthstazionen hinausgegeben werden, und worin der dafür entrichtete Geldbetrag mit Drucklettern ersichtlich ist. Zur Erklärung des Vorausgeschickten wird ein Formular einer Juxtabollete und ein Formular einer Valorbollete dem gegenwärtigen Kreisschreiben beigedruckt.

Gubernial-Kundmachung vom 24. Juni 1828, Gub. Zahl 44438.

rzyńane, i stronom myto opłacać obowiązanym, wydawane bywaią, i do których ilość opłaconego myta każdego razu zapisuie się; kartki zaś waloru są te, które stacyie wydzierżawione wydaią, a na których ilość myta zapłaconego literami drukowanemi okazuie się. Dla obiaśnienia powyżey pomienioney różnicy, załącza się do ninieyszego okólnika formularz kartki juxtowey i kartki waloru,

Uwiadomenie gub. z d. 24. czerwca 1828 do liczb. gub. 44438.

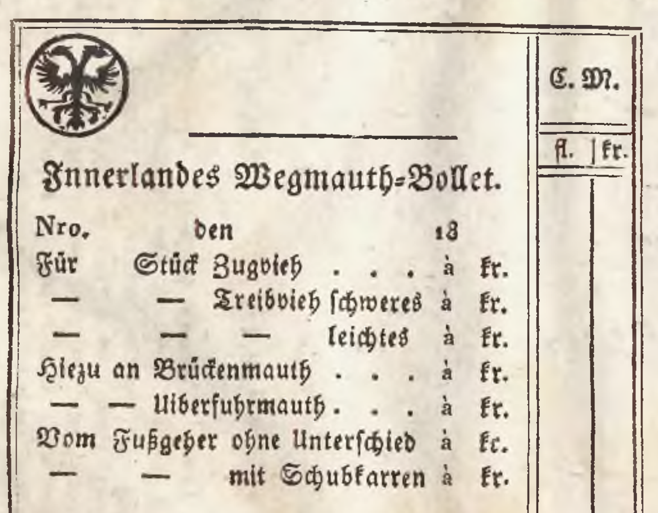
I. Formular

einer Furta oder Ausschnittsbollete.

II. Formular

einer Valor-Bollete

zum Kreisschreiben vom 24. Juni 1828 Zahl 44438.

Innerlandes Wegmauth-Bollet.

Nro. den 18

		C. M. fl.	kr.
Für Stück Zugvieh . . .	à kr.		
— — Treibvieh schweres	à kr.		
— — — leichtes	à kr.		
Hiezu an Brückenmauth . . .	à kr.		
— — Uiberfuhrmauth . . .	à kr.		
Vom Fußgeher ohne Unterschied	à kr.		
— — mit Schubkarren	à kr.		

Nro.

18

k. k. Wegmauth

1 Stück Zugvieh. 2 Kreutzer

Formularz I.

kartki juxtowéy czyli wykrawanéy.

Formularz II.

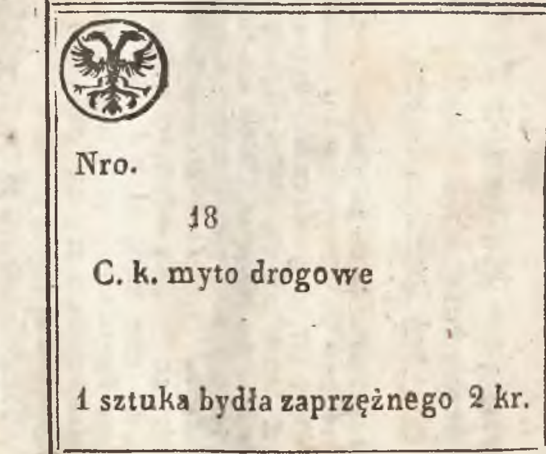
kartki waloru.

do okólnika z dnia 24. czerwca 1828. do liczby 44438.

Formularz I.

	M. K.
Kartka myta drogowego wewnątrz kraiu.	Złr. | kr.
Nro. dnia 18	
Za sztuk bydła zaprzężnego á kr.	
— — — pędzonego	
ciężkiego á —	
— — — lekkiego . . á —	
Mostowego . . . . á —	
Przewozowego . . . . . . á —	
Od pieszych bez różnicy . . á —	
— — z taczkami . . . » —	

Formularz II.

Nro.

18

C. k. myto drogowe

1 sztuka bydła zaprzężnego 2 kr.

94.

Aufhebung der Abnahme der Spedizionsgebühr für die durch die deutschen Provinzen transitirenden Tabakgattungen.

Seine Majestät haben zu genehmigen geruhet, daß die nach dem 4ten Paragraphe des Tabakpatentes vom Jahre 1784 bisher für die deutschen Provinzen, wo das Tabakmonopol besteht, transitirenden Tabakgattungen, und zwar mit 15 kr. für jeden Zentner ungarischen, und mit 30 kr. für den Zentner ausländischen Tabak, von dem Tabakgefälle bei Lösung des Transito-Passes abgenommene Spedizionsgebühr ganz aufgehoben werde.

Diese neue Bestimmung, deren Wirksamkeit vom Tage der Kundmachung zu beginnen hat, wird in Folge h. Hofkammerdekrets vom 14. Mai 1828, Z. 19191/2202 zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Gubernial-Kundmachung vom 26. Juni 1828. Gub. Zahl 40067.

95.

Erhöhung des Postrittgeldes für die jenseits der Save gelegenen 13 ungarischen Poststazionen.

Nach einer Eröffnung der k. ungarischen Hofkanzlei ist das Postrittgeld für die jenseits der Save gelegenen 13 ungarischen Poststazionen, das bisher in 48 kr. Konvenzions-Münze daselbst bestand, auf 56 kr. Konv. Mize für ein Pferd und eine Stazion erhöhet, und zugleich befunden worden, dieselben auch rücksichtlich des Trink- und Schmiergeldes, dann der Vergütung für eine offene oder halb gedeckte Postkalesche, den illirischen Poststazionen ganz gleich zu halten, und diese Erhöhung vom 15. Mai 1828 angefangen, eintreten zu lassen.

Welches hiemit in Folge hohen Hofkammerdekrets vom 26. Mai d. J. Zahl 20436 zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Gubernial-Dekret vom 27. Juni 1828. Gub. Zahl 40743.

94.

Zniesienie poboru należytości spedycyjnéy od przeprowadzanych przez prowincyie niemieckie tutuniów.

Nayiaśnieyszy Pan zezwolić raczył, aby należytość spedycyjna stosownie do §. 4go patentu o tytuniu z roku 1784, od przeprowadzanych tutuniów przez prowincyie niemieckie, gdzie monopolium tutuniu utrzymuie się, a mianowicie, iak teraz po 15 kr. od każdego cetnara tytuniu węgierskiego, a po 30 kr. od cetnara tutuniu zagranicznego, przez żarząd dochodów tutuniowych, przy otrzymaniu paszportu przechodowego (tranzytowego) pobierana, całkiem uchyloną została.

To nowe postanowienie, którego moc obowiązuiąca z dniem ogłoszenia początek brać ma, stosownie do dekretu wysokiéy Kamery nadwornéy z d. 14. maia 1828 do liczby 19191|2202 do powszechnéy wiadomości podaie się.

Uwiadomienie gub. dnia 26go czerwca 1828 do licz. gub. 40067.

95.

Podwyższenie opłaty od iazdy pocztą dla 13 węgierskich stacyj pocztowych, za rzéką Sawą położonych.

Podług uwiadomienia król. węgierskiey Kancelaryi nadworney, opłata za iazdę pocztą dla 13 węgierskich stacyj pocztowych, po tamtey stronie Sawy położonych, która dotąd na 48 kr. w monecie konwencyjney ustanowiona była, na 56 kr. m. k. od konia i stacyi podwyższoną została, a przytém oraz uchwalono, że te stacyie także względem tryngieltu i szmirgieltu, tudzież wynagrodzenia za niekrytą lub półkrytą kolaskę pocztową, z illiryiskiemi stacyiami pocztowemi za równo uważane być maią, i że to podwyższenie od d. 15. maia 1828 zaczynać się ma.

Co ninieyszem w skutku dekretu wysokiey Kamery nadworney z d. 26. maia r. b. L. 20436 do powszechney wiadomości podaie się.

Dekret gubern. z dnia 27. czerwca 1828. do L. gub. 40743.

96.

Errichtung einer Poststazion zu Leitmeritz in Böhmen, dann Bestimmung der Strassenstrecke zwischen Leitmeritz, Doxan, Lobositz und Auscha.

In der Kreisstadt Leitmeritz im Königreiche Böhmen ist eine Poststazion errichtet, und in Folge dessen die Wegesstrecke zwischen Leitmeritz und Lobositz auf eine halbe Poststazion, zwischen Leitmeritz und Doxan auf drei Viertel Post, und zwischen Leitmeritz und Auscha auf eine einfache Poststazion bestimmt worden.

Welches im Grunde hohen Hofkammerdekrets vom 4. Juni d. J. Zahl 22432 allgemein kund gemacht wird.

Gubernial-Dekret vom 27. Juni 1828. Gub. Zahl 44560.

97.

Erhöhung der Postrittgebühren im Sanoker Kreise.

Die k. k. allgemeine Hofkammer hat sich bewogen gefunden, den Sanoker Kreis in Beziehung auf das Ausmaaß der Postritt-Taxe, den Kreisen Sandez, Jaslo, Wadowice, Bochnia, Tarnow und Rzeßow in Galizien gleich zu halten, folglich vom 1. Juli l. J. angefangen, das Postrittgeld im Sanoker Kreise gleichfalls von 40 auf 45 kr. in Konv. Münze zu erhöhen. In den übrigen Kreisen Galiziens aber und in Böhmen, Mähren und Schlesien, Steiermark, Illirien und Küstenland, Dalmazien, Tirol, Ober- und Nieder-Oesterreich die Postritt-Taxe für den zweiten Semester 1828 bei dem gegenwärtigen Ausmaaße zu belassen.

Die Uibersicht dieser Bestimmungen liefert der beiliegende Ausweis. ./.

Dieses wird in Folge hohen Hofkammerdekrets vom 4. Juni 1828 Z. 23106 hiemit allgemein kund gemacht.

Gubernial-Kundmachung vom 27. Juni 1828. Gub. Zahl 44562.

96.

Utworzenie stacyi pocztowéy w Leitmeritz w Czechach, tudzież oznaczenie prestrzeni drogi między Leitmeritz, Doxan, Lobositz i Ausza.

W mieście cyrkułowém Leitmeritz w królewstwie czeskiém ustanowiono stacyię pocztową, i w następności tego oznaczono przestrzeń drogi między Leitmeritz i Lobositz na pół stacyi pocztowéy, między Leitmeritz i Doxan na trzy ćwierci poczty, a między Leitmeritz i Ausza na iedną poiedynczą stacyię pocztową.

Co w skutku dekretu wysokiéy Kamery nadwornéy z d. 4. czerwca r. b. do L. 22432 powszechnie ogłasza się.

Dekret gubern. z d. 27. czerwcą 1828. do liczby gub. 44560.

97.

Względem podwyższenia opłaty od iazdy pocztowéy w cyrkule sanockim.

Powszechna Kamera nadworna spowodowana została, w Galicyi cyrkuł sanocki, co do wymiaru opłaty pocztowego, porównać z cyrkułami: Sandeckim, Jasielskim, Wadowiokim, Bochnieńskim, Tarnowskim i Rzeszowskim, a zatém począwszy od 1go lipca r. b. opłatę pocztowego w cyrkule Sanockim podobnież z 40 kr. na 45 kr. w m. k. podwyższyć. W innych zaś cyrkułach Galicyi, tudzież w Czechach, Morawie i Sląsku, w Styryi i Illiryi, krainach nadbrzeżnych, w Dalmacyi, Tyrolu, w wyższéy i niższéy Austryi, opłatę od iazdy pocztowéy na drugie półrocze 1828, przy teraznieyszym wymiarze zostawić.

Wykaz tych ustanowień udziela załączona tabella. ·/.

To więc w skutek dekretu wysokiéy Kamery nadwornéy z d. 4. czerwca 1828 do L. 23106, podaie się ninieyszém do publiczney wiadomości

Uwiadomienie gub. z d. 27. czerwca 1828 do liczby gub. 44562.

98.

Ausdehnung der Substituzions-Vorschriften auf städtische, ständische und öffentliche Fondsbeamten.

Mit Bezug auf die mit der gedruckten Kundmachung des k. k. galizischen Landes-Präsidiums vom 22. Mai l. J., Z. 3959 bekannt gegebene a. h. Entschließung vom 24. März l. J., wodurch das Substituzionsnormale vom Jahre 1812 aufgehoben, und in dieser Beziehung neue Bestimmungen festgesezt worden sind, ist mit hohen Hofkanzleidekret vom 4. Juni l. J. Zahl 12874|1449 bedeutet worden, daß diese neue a. h. Vorschrift auch für Beamte der öffentlichen Fonds, der Stände, der Magistrate und Kriminalgerichte zur Richtschnur zu dienen hat, gleichwie dieß bisher mit dem Substituzionsnormale vom Jahre 1812 der Fall war.

Diese hohe Anordnung wird den k. k. Kreisämtern zur Wissenschaft und weiteren Kundmachung bekannt gegeben.

Gubernial-Dekret vom 28. Juni 1828. Gub. Zahl 42123.

99.

Wie bei Devinkulirung der Kauzionen von Gefällsbeamten vorzugehen.

Mit hohen Hofkammerdekret vom 29 Mai l. J. Z. 16682, wurde Folgendes anher eröffnet:

Man hat zur Vereinfachung der Geschäfte beschlossen, die Erkenntniß über die Devinkulirung der von Gefällsbeamten eingelegten Kauzionen, den Gefällsadministrazionen und Direkzionen zu überlassen, unter deren Leitung das Gefäll steht, zu dessen Sicherheit die Kauzion haftet.

Hiebei wird zur Richtschnur vorgeschrieben:

1) Die Behörde, welche die Devinkulirung bewilliget, haftet für die Folgen derselben.

2) Keine Kauzion darf devinkulirt werden, wenn sich die Behörde nicht von der vollkommenen Rechnungs-Richtigkeit, und zwar, da bei Gefällen eine Kauzion für mehrere Gefälle, und selbst für mehrere Dienste haften kann, in Beziehung auf alle Rechnungen und Gelder, zu deren

98.

Rozciągnienie przepisów substytucyi na Urzędników stanowych, mieyskich i publicznych funduszów.

Odwołuiąc się do naywyższéy uchwały z d. 24. marca r. b. drukowaném uwiadomieniem c. k. galicyjskiego Prezydyium kraiowego z d. 22. maia r. b. do L. 3959 udzielonéy, mocą któréy przepis substytucyjny z r. 1812 uchylonym, i w téy mierze nowe przepisy ustanowione zostały, wysokim dekretem Kancelaryi nadwornéy z dnia 4go czerwca r. b. do L. 12874|1449 oznaymiono zostało, iż ten nowy naywyższy przepis także i Urzędników funduszów publicznych, stanowych, magistratualnych, i Sądów karzących za prawidło służyć ma, równie iak z prawidłami substytucyi z r. 1812 rzecz się miała.

To naywyższe rozporządzenie c. k. Urzędóm cyrkułowym dla wiadomości i dalszego zawiadomienia ogłasza się.

Dekret gub. z dnia 28go czerwca 1828. do liczby gub. 42123.

99.

Jak postępować przy dewinkulowaniu kaucyj Urzędników poborowych.

Dekretem wysokiéy Kamery nadwornéy z dnia 29. maia r. b. do L. 16682 oznaymiono, co następuie:

Dla upoiedyńczenia (simplifikowania) dotyczących czynności urzędowych postanowiono, wyrok na dewinkulowanie kaucyi przez urzędników poborowych dawanéy, zostawić Administracyiom i Dyrekcyiom, pod których stérem pobór, kaucyią zabezpieczony, znayduie się.

Do tego stanowi się za prawidło:

1) Instancyia zezwalaiąca na dewinkulowanie ręczy za skutki onego.

2) Żadna kaucyia dewinkulowaną być nie może, dopóki się Instancyia doskonale nie przekona, o zupełnem wyiaśnieniu rachunków, a mianowicie, ponieważ w poborach kaucyia na więcéy poborów a nawet do różnych kategoryj służby użytą być może, zatém co do wszystkich

Sicherheit die Kauzion haftet, durch Einvernehmen der Rechnungs= und Buchhaltungsbehörden, die es betrifft, dann derjenigen Behörden, welche unmittelbar die Gebahrung des Kauzionanten zu überwachen, und die ihm auferlegten Ersätze hereinzubringen haben, vollkommen überzeugt hat. Es unterliegt dabei keinem Anstande, daß die Gefällsbehörden, so wie es auch in andern Fällen geschieht, sich unmittelbar an die Hofbuchhaltungen um die erforderlichen Auskünfte wenden.

3) Wenn der Beamte, um dessen Kauzionsdevinkulirung es sich handelt, früher in andern Provinzen, als in derjenigen seiner lezten Anstellung, oder bei anderen Gefällen in einem verrechnenden Dienste gestanden ist, so ist bei Bewilligung der Devinkulirung auf diesen Umstand der gehörige Bedacht zu nehmen.

4) Wegen unbedeutenden Ersätzen, welche den Betrag von einem Gulden nicht übersteigen, ist zwar die Devinkulirung nicht zu verweigern, aber in keinem Falle darf die freigesprochene Obligazion, oder bei fidejussorischen Kauzionen die Bewilligung zu deren Extabulirung hinausgegeben werden, bevor nicht der ganze Ersatz vollständig geleistet ist.

5) Die Freischreibung darf nur auf Ansuchen des Kauzionanten selbst, oder desjenigen, dem er dazu die ausdrückliche Vollmacht ertheilt hat, oder an den die Obligazion ordnungsmässig zedirt ist, oder auf Einschreiten der Abhandlungsbehörde, oder derjenigen Partei, die sich durch gerichtliche Einantwortung, oder mittelst einer andern gerichtlichen Urkunde als rechtmäßiger Eigenthümer der Kauzion ausweiset, geschehen.

6) Waltet gegen die Devinkulirung kein Anstand ob, so ist die Gefällen-Behörde ermächtigt, die Freisprechung selbst zu veranlassen, und hat sich mit denjenigen Stellen in Korrespondenz zu setzen, denen die Kreiskassen unmittelbar unterstehen, welche die Devinkulirung zu veranlassen haben.

Uibrigens versteht es sich von selbst, daß in solchen Fällen, wo es sich um Devinkulirung von Kauzionskapitalien handelt, welche bei der k. k. Universal-Staats- und Banko-Schuldenkasse anliegen, und deren Umschreibungen bei derselben vorgenommen werden, es mögen diese Zinsen von dieser Kasse unmittelbar oder für ihre Rechnung bei den Filial-Kreditskassen in den Provinzen berichtiget werden, das Einschreiten bei der k. k. allgemeinen Hofkammer

rachunków i pieniędzy za przyzwaniem Urzędów rachunkowych, do których to należy, niemniéy tych Urzędów, które bezpośrednio nad czynnościami daiącego kaucyię czuwać i nakazane mu wynagrodzenia od tegoż odebrać maią.

Nie podpada przytém żadnéy przeszkodzie, aby Urzędy poborowe, iak to się i w innych przypadkach dzieie o potrzebne informacyie bezpośrednio do nadwornych Izb rachunkowych udawały się.

3) Jeżeli Urzędnik, o którego kaucyi dewinkulowanie rzecz nie idzie, piérwéy w innych prowincyiach, a nie w téy, gdzie ostatnią ma słnżbę, lub przy innych poborach w służbie do składania rachunków obowiązanéy znaydował się, na tenczas przy zezwolaniu na dewinkulowanie kaucyi na tę okoliczność przyzwoity wzgląd mieć należy.

4) Dla zwrotów mało znaczących, których ilość kilku Zł. reńskich nie przechodzi, w prawdzie dewinkulowania odmawiać nie należy, ale w żadnym razie uwolniona obligacyia, lub przy kaucyiach porękoiemnych zezwolenie na extabulacyią wydane być nie mogą, dopóki cała należytość zwrotowa, zupełnie uiszczoną nie zostanie.

5) Dewinkulowanie kaucyi tylko na żądanie samego kaucyionanta, lub wyraźnie na umocowanego, lub tego, komu obligacyia podług przepisów ustąpioną została, albo też na wstawienie się Instancyi pertraktacyjnéy, lub takiéy strony, która sądowym przyznawczym dektetem lub innym sądowym dokumentem, prawnym właścicielem kaucyi wykaże się, nastąpić ma.

6) Jeżeli względem dewinkulowania kaucyi nie ma żadnéy przeszkody, Urząd poborowy mocen iest dewinkulowanie sam uskutecznić, i znieść się ma pisemnie z Urzędami, którym te Kassy cyrkułowe bezpośrednio podlegaią, co kaucyie dewinkulować maią.

Wreszcie rozumié się samo z siebie, iż w razach, gdzie rzecz idzie o dewinkulowanie kapitałów na kaucyie złożonych, które leżą w c. k. Kassie powszechnéy długów kraiowych i bankowéy, i których przepisania w téyże przedsięwzięte bywaią, czyliby prowizyie z téyże Kassy bezpośrednio, lub na iéy rachunek z kass filialnych kredytowych na prowincyiach, płacone były, o to się do c. k. powszechnéy Kamery nadwornéy udać należy,

gemacht werden müsse, damit die genannte Kasse, welche von keiner andern Behörde Weisungen zu erhalten hat, jedesmal die nöthigen Aufträge zur Umschreibung der Kauzions-Obligazion erhalte.

Wovon die Administrazionen zur Wissenschaft und Nachachtung verständiget werden.

Gubernial-Verordnung vom 4. Juli 1828 Gub. Zahl 45346.

100.

Ernennung des k. k. Legazionsrathes Lothar Ritter von Berks zum österreichischen General-Konsul in Leipzig.

Laut hohen Hofkammerdekrets vom 20. Juni l. J. Zahl 3736 haben Seine Majestät den k. k. Legazionsrath Lothar Ritter von Berks zum österreichischen General-Konsul in Leipzig zu ernennen geruhet.

Wovon die k. k. Kreisämter zur eigenen Wissenschaft und Verständigung des Handelsstandes in Kenntniß gesezt werden.

Gubernial-Verordnung vom 4. Juli 1828. Gub. Zahl 47111.

101.

Wie sich rücksichtlich des Beitritts von Lokal-Stiftungs-, und Komunal-Gebäuden zu Feuerversicherungs-Anstalten zu benehmen sey.

Die Gründung und Verbreitung der Feuerversicherungs-Anstalten hat Anlaß zu den Fragen gegeben, wie sich in Ansehung der Lokal-Stiftungs- und Kommunalgebäude zu benehmen sey, ob der Beitritt derselben zu solchen Gesellschaften bestimmt anzuordnen oder was sonst dießfalls zu beobachten sey?

Die vereinigte Hofkanzlei hat in dieser Hinsicht laut Verordnung vom 19. v. M. zu beschließen befunden, daß es lediglich den betreffenden Verwaltungsbehörden und Gemeinde-Vorstehungen als Eigenthums-Repräsentanten zu

aby pomieniona kassa, która od żadnéy innéy instancyi rozkazów nie ma odbierać, każdą razą potrzebne nakazy względem przepisania obligacyj na kaucyią danych odebrała.

Co Administracyiom dla wiadomości i zachowania oznaymnie się.

Rozporządzenie gub. z d. 3. lipca 1828. do liczby gub. 45346.

100.

Mianowanie c. k. radcy Lotara Kawalera de Berks austryiackim ieneralnym Konzulem w Lipsku.

Podług dekretu wysokiéy Kamery nadwornéy z dnia 20. czerwca r. b. do L. 3736 raczył Nayiaśnieyszy Pan c. k. Radcę legacyjnego Lotara Kawalerą de Berks mianować ieneralnym Konznlem w Lipsku.

Co o. k. Urzędom cyrkułowym dla własnéy wiedzy i uwiadomienia stanu kupieckiego ogłasza się.

Rozporządzenie guber. z d. 4. lipca 1828. do liczb. gub. 47111.

101.

Jak względem przystąpienia mieyscowych, funduszowych i gminnych budynków, do instytutów od ognia zabezpieczaiących (assekuracyj ogniowych) sobie postąpić należy.

Założenie i rozszérzenie zabezpieczaiących instytucyj ogniowych dało powód do pytań; iak sobie względem mieyscowych funduszowych i gminnych budynków postąpić należy, czy przystąpienie z temiż do takowych towarzystw wyraźnie zalecić, lub co też w tem względzie zachować potrzeba?

Połączona Kancelaryia nadworna rozporządzeniem z dnia 19go z. m. w tym przedmiocie postanowiła, że szczególnie dotyczącym urzędom administracyinym i zwierzchnościom gminnym, iako reprezentantom własno-

überlassen sei, die Nützlichkeit des Beitrittes zu beurtheilen, und hierüber mittelst der Ortsobrigkeiten und der Kreisämter an das Gubernium die geeigneten Anträge zu machen, das Gubernium aber habe hierüber lediglich auf dem Standpunkt als Tutelar-Oberbehörde sein Amt zu handeln.

Diese Anordnung wird auch den k. Kreisämtern zur Wissenschaft und Bekanntmachung an alle geistlichen und weltlichen Stiftungen, jene Magistrate, welche eigene Komunal-Realitäten haben; mit dem Auftrage bekannt gemacht, selben zu erinnern, daß falls sie diese Realitäten bei irgend einer der Assekuranz-Anstalten versichern wollten, sie mit Nachweisung der dießfälligen Kosten die Bewilligung im ordentlichen Wege anzusuchen haben.

Gubernial-Verordnung vom 6. Juli 1828. Gub. Zahl 46895.

102.

Mauthbefreiung für jene Fuhren, welche für die zur Begleitung der Rekruten, Arrestanten, Verbrecher und Schüblinge ämtlich bestimmten Personen, dann für die Habseligkeiten oder das Gepäcke der Transportirten, verwendet werden.

Im Verfolge der, mit dem gedruckten Kreisschreiben vom 26ten September 1827 Zahl 64784 kund gemachten hohen Hofkammer-Verordnung vom 17ten September 1827 Zahl 39294|2321 wegen der Weg- und Brückenmauth-Freiheit für die Schubfuhren, dann jene mit Rekruten, Arrestanten oder Verbrechern ist mit h. Hofkammerdekrete vom 24. Juni 1828 Zahl 25974|1543 anher bedeutet worden, daß unter dieser Mauthbefreiung auch jene Fuhren begriffen seyen, welche die zur Begleitung der Transporte ämtlich bestimmten Personen, dann auch die Habseligkeiten oder das Gepäcke der Transportirten auf Anordnung der Obrigkeiten oder der Gerichte, und gegen deren Bestättigung verführen.

Was hiemit zur allgemeinen Wissenschaft und Darnachachtung bekannt gegeben wird.

Gubernial-Kundmachung vom 11. Juli 1828. Gub. Zahl 48007.

śoi zostawiono być ma, pożyteczność przystąpienia rozpoznawać, i na to przez mieyscowe Zwierzchności i Urzędy cyrkułowe do Gubernium stosowne wniesienia czynić; Gubernium zaś w tym względzie, iedynie w położeniu iako zwierzchnia opiekuńcza Władza swóy urząd pełnić ma.

To rozporządzenie ogłasza się c. k. Urzędóm cyrkułowym do wiadomości i dla obwieszczenia wszystkim duchownym i świeckim instytutóm, tudzież Magistratóm, które własne gminne realności posiadaią, z tym rozkazem, by ich napomnieć, że ieżeliby takowe realności w którymbądź z istnących instytutów assekuracyjnych zabezpieczyć chcieli, wykazawszy potrzebne na to koszta o pozwolenie drogą zwyczayną prosić maią.

Rozporządzenie gub. z d 6go lipca 1828, do liczb. gub. 46895.

102.

Uwolnienie od opłaty myta podwód, dla osób do prowadzenia rekrutów, aresztantów, zbrodniarzy i szupaśników z Urzędu przeznaczonych, tudzież pod rzeczy i tłómoki transportowanych, użytych.

W następności rozporządzenia wysokiey Kamery nadworney z d. 17. września 1827 nro. 39294|2321, drukowanym okolnikiem z dnia 26. września 1827 do L. 64784 obwieszczonego, względem uwolnienia od myta drogowego i mostowego podwód z szupaśnikami, tudzież podwód z rekrutami, aresztantami i zbrodniarzami posyłanych, dekretem wysokiey Kamery nadworney z dnia 24. czerwca 1828 do L. 25974|1543 postanowiono zostało, że pod temże uwolnieniem od opłaty myta, także podwody, z osobami do prowadzenia transportów z Urzędu przeznaczonemi; tudzież owe podwody, które pod ruchomości i tłómoki transportowanych, za zleceniem zwierzchności lub sądów, i za onychże potwierdzeniem użyte są, rozumieią się.

Co ninieyszém do publiczney wiadomości i zachowania ogłasza się.

Uwiadomienie gub z d. 11. lipca 1828 do liczby gub. 48007.

103.

Kranke mittellose Ungarn sollen unentgeldlich in die Spitäler aufgenommen werden.

Seine Majestät hatten bereits mit allerhöchster Entschließung vom 4. Juni 1816 zu befehlen geruhet, daß erkrankte, in Wien befindliche Ungarn nach den ganz gleichen Bedingungen, wie andere Einwohner Wiens, in das allgemeine Krankenhaus aufgenommen werden.

Diese allerhöchste Entschließung beruht auf dem Grundsatze der Reziprozität.

Da nun nach Versicherung der ungarischen Hofkanzlei alle armen Unterthanen aus sämmtlichen deutschen Provinzen, bei ihrer Erkrankung in Ungarn, in den dortigen Spitälern unentgeldlich verpflegt werden, so müssen auch die, in den deutschen Provinzen erkrankten mittellosen Ungarn auf gleiche Art behandelt werden.

Nur in Ansehung jener Ungarn, welche in einen Wahnsinn verfallen, und sich an einem Orte nicht durch volle zehn Jahre aufgehalten haben, und kein Vermögen besitzen, tritt eine Ausnahme ein, weil in Ungarn keine Irrenanstalt besteht, folglich auch die Beobachtung der Reziprozität nicht Statt findet. Für diese müssen die Verpflegsgebühren von den ungarischen Behörden entrichtet werden.

Wornach die k. Kreisämter sich in Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 12. Juni d. J. Zahl 12931 in vorkommenden Fällen zu benehmen haben.

Gubernial-Verordnung vom 19. Juli 1828. Gub. Zahl 46632.

104.

In wie ferne persönliche Gewerbsbefugnisse erlöschen.

Das verschiedenartige Benehmen hinsichtlich auf das Erlöschen der persönlichen Gewerbsbefugnisse, veranlaßte die vereinte k. k. Hofkammer, mit den hohen Hofkanzleidekreten vom 12. Jäner 1827 Zahl 37061, und vom 4. Juni l. J. Zahl 12668 folgende Grundsätze zu bestimmen.

103.

Chorych ubogich Węgrzynów bezpłatnie do szpitalów przyjmować należy.

Nayiaśnieyszy Pan iuż naywyższą uchwałą z d. 4. czerwca 1815 rozkazać raczył, że znayduiący się w Wiédniu Węgrzyni ieśli zachoruią, pod temiż samemi warunkami, iak inni mieszkańce Wiédnia do powszechnego szpitalu przyjmowani być maią.

Ta naywyższa uchwała opiéra się na posadzie wzaiemności.

Gdy zatem podług zapewnienia węgierskiéy Kancelaryi nadworney, wszyscy ubodzy poddani wszystkich niemieckich prowincyj, gdy zachoruią w Węgrzech, w tamecznych szpitalach bezpłatnie leczeni i utrzymowani bywaią; przeto wypada, aby także z ubogiemi choremi Węgrzynami w prowincyiach niemieckich na tenże sam sposób obchodzono się.

Tylko względem tych Węgrzynów, którzy pomieszania zmysłów dostaną, a na iednem mieyscu przez całych dziesięć lat nie mieszkali, i żadnego maiątku nie maią, zachodzi wyiatek, gdyż w Węgrzech żadnego instytutu dla obłąkanych nie ma, a zatem zachowanie wzaiemności mieysca nie znayduie. Za tych więc muszą węgierskie władze koszta utrzymania i leczenia zapłacić.

Podług czego c. k. Urzędy cyrkułowe w skutku dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 12. czerwca r. b. do L. 12931 w wydarzaiących się przypadkach sobie postępować maią.

Rozporządzenie gub. z d. 19. lipca 1828 do liczb. gub. 46632.

104.

Względem zgaśnienia osobistych praw do professyi.

Nieiednostayne postępowanie względem zgaśnienia osobistych praw professyjnych, spowodowało ziednoczoną c. k. Kamerę nadworną do oznaczenia następuiących zasad wysokiemi dekretami Kancelaryi nadworney z dnia 12. stycznia 1827 do L. 37061 i 4. czerwca r. b. do L. 12668.

Personalgewerbe erlöschen nur mit dem Tode, wenn der damit Betheilte dem Befugnisse nicht ausdrücklich entsagt, desselben auch durch kein Vergehen verlustig wird, und die Erwerbsteuer gehörig entrichtet.

Personalgewerbe ohne Unterschied, ob Polizei- oder Komerzial-Gewerbe, erlöschen aber nicht, wenn der Befugte aus wirklicher Unvermögenheit die Erwerbsteuer zu zahlen, das Gewerbe nur zeitweilig aufzugeben bemüßigt ist, nur muß dieses bei der betreffenden Obrigkeit gehörig gemeldet werden, da diese zu wachen hat, daß kein Gewerbe ohne Entrichtung der Erwerbsteuer betrieben werde.

Kömmt ein solcher Gewerbsmann in die Lage, sein Gewerbe wieder ausüben, und die Erwerbsteuer entrichten zu können, so ist derselbe, ohne etwa ein neues Befugniß lösen zu müssen, bloß gehalten, bei der Ortsobrigkeit die Anzeige zu machen, und den Erwerbsteuerschein, ohne welchem jeder Gewerbsbetrieb verboten ist, zu lösen.

Jedoch bleiben in Ansehung jener, der Taxe unterliegenden Gewerbe, welche dazu bestimmt sind, das Publikum mit den ersten Lebensbedürfnissen zu versehen, als: Fleischer und Bäcker, die wegen des Gewerbsverlustes und der Aufkündigung bestehenden Vorschriften bei voller Kraft.

Diese hohen Bestimmungen werden hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Gubernial-Kundmachung vom 25. Juli 1828. Gub. Zahl 43630.

105.

Uiber die Eigenschaften, dann Prüfungen für Fiskal-Adjunkten-Sellen.

Seine Majestät haben an die Stelle der unterm 12. Oktober 1824 für die Erlangung von Fiskaladjunktenstellen als erforderlich vorgezeichneten, in dem hohen Hofdekrete vom 30. Oktober 1824 Zahl 42809/1636 angedeuteten Eigenschaften, für die Zukunft Folgendes als allgemeine Richtschnur festzusetzen geruhet:

1) Die Kandidaten zu Fiskaladjunktenstellen müssen 24 Jahre alt, Doktoren der Rechte, unbescholtenen Leumunds, und von der Zeit des erworbenen Doktorats an gerechnet, drei Jahre entweder bei einem Advokaten, bei einem Fiskalamte, oder bei einer landesfürstlichen Justizbehörde in der Praxis gewesen seyn.

Professye do osoby przywiązane gasną tylko z dniem śmierci, ieżeli professyonista prawa swego wyraźnie nie zrzekł się, takowego także przez żadne wykroczenie nie utracił, i podatek zarobkowy należycie płaci.

Nie gasną zaś professyie osobiste bez różnicy, czy są professyiami policyjnemi lub komercyialnemi, gdy upoważniony dla rzeczywistéy niemożności płacenia podatku zarobkowego, professyię tylko na czas zaniechać przymuszonym iest, lecz o tém tyczącéy się Zwierzchności należycie donieść potrzeba, albowiem ta na to czuwać ma, aby żadnéy professyi bez opłacenia podatku zarobkowego nie wykonywano.

Jeżeli zaś takowy professyionista przyidzie do tego położenia, iż swoią professyię znowu wykonywać i podatek zarobkowy opłacać będzie mógł, wtedy powinien będzie, nie potrzebuiąc nabywać nowego prawa, tylko do Zwierzchności mieyscowéy doniesienie uczynić, że swoią professyę znowu wykonywać chce, i na to wziąć arkusz zarobkowo-podatkowy, bez którego wykonywanie iakieybądź professyi zakazane iest.

Jednak względem professyj taxie podlegaiących, których przeznaczeniem iest, opatrywać publiczność w naypierwsze do życia potrzeby, (iak to rzeźnicy i piekarze) istnieiące względem utraty professyi i wypowiedzenia przepisy, w zupełnéy mocy pozostać maią.

Te wysokie przepisy podaią się ninieyszém do powszechnéy wiadomości.

Uwiadomienie gub. z d. 25. lipca 1828 do licz. gub. 43630.

105.

O własnościach i examinach na urzędy Adjunktów fiskalnych.

Nayjaśnieyszy Pan raczył miasto własności, pod d. 12. pazdziernika 1824 do otrzymania mieysc Adjunktów fiskalnych iako potrzebne przepisanych, w wysokim dekrecie nadwornym z d. 30. października 1824 Nr. 42809|1636 wskazanych, na przyszłość co następnie, za powszechne prawidło postanowić.

1) Kandydaci na urzędy Adjunktów fiskalnych muszą mieć 24 lat, być doktorami praw, nieskażonéy sławy, i od czasu zyskanego Doktoratu rachuiąc, trzy lata albo u adwokata, lub w Urzędzie fiskalnym, albolitéż w iakim monarchicznym Sądzie praktykować.

2) Die gemäß der Verordnungen vom 9. Mai 1785 und 16. Mai 1788 in allen Provinzen außer Galizien bei Erledigung einer Fiskaladjunktenstelle übliche Ausschreibung eines besonderen Konkurses zur Prüfung der, um diese Stelle sich meldenden Bewerber, so wie die Konkursprüfung, haben nicht mehr Statt zu finden.

3) Mit Ausnahme von Oesterreich ob der Ens, Steiermark, Illirien und des Küstenlandes, werden vom Jahre 1829 angefangen, für jede Provinz für die Zukunft beizubehaltende Prüfungstermine festgesezt, während welcher es jedem, der sich um eine Fiskaladjunktenstelle in der Folge in Bewerbung setzen will, frei stehen wird, sich der strengen Fiskalprüfung zu unterziehen, und ein Zeugniß darüber anzusuchen, und zwar wird zur Vornahme dieser Qualifikazionsprüfungen für Niederösterreich der Monat März, für Mähren der Monat April, für Galizien der Monat Mai, für Böhmen der Monat Juni, für Dalmazien der Monat April, und für Tyrol der Monat September jeden Jahres festgesezt. Im Laufe des Jahres 1828 bleibt die Bestimmung der Prüfungstermine in diesen Provinzen dem Einvernehmen der Landesstelle und des Appellazionsgerichtes überlassen, für die Provinzen Mailand und Venedig wird aber dieselbe nachträglich erfolgen.

In den, im Eingange dieses Absatzes erwähnten vier Provinzen, in denen ohnehin wegen des Verhältnisses, daß in der Hauptstadt der Provinz kein Appellazionsgericht seinen Sitz hat, weniger Kandidaten sich melden dürften, ist jeder, der darum bei der Landesstelle ansucht, sogleich zur Prüfung, welche auf die im 5ten Absatze angedeutete Art vorzunehmen ist, zuzulassen. Obschon übrigens die, für die andern Provinzen festgesezten verschiedenen Termine, den Kandidaten, welche sich für mehrere Provinzen befähigen wollen, es möglich machen, in einem und demselben Jahre ihre Qualifikazion für dieselben zu erwirken, so sollen die Landesstelle und das Appellazionsgericht doch ausnahmsweise Jeden, welcher erhebliche Gründe dafür geltend machen kann, auch außer den oben angeführten allgemeinen Terminen zur Prüfung zulassen.

4) Das Zeugniß über die bestandene Prüfung ist auf die bei den Appellazionsprüfungen übliche Weise auszustellen, und hat sich Jeder, welcher sich nach Erledignng einer Fiskaladjunktenstelle, binnen einer in dem Amtsblatte

2) Zwykłe przy zawakowaniu mieysca na Adjunkta fiskalnego podług rozporządzeń z d. 9. maia 1785 we wszystkich prowincyiach oprócz Galicyi, wypisywanie osobnego konkursu do examinu, zgłaszaiących się o takowe mieysce supplikantów, równie iak i sam examin konkursowy, mieysca więcey mieć nie powinny.

3) Wyiąwszy Austryię wyższą, Styryię, Illiryię i kray nadbrzeżny, stanowią się, zacząwszy od roku 1829, dla każdey prowincyi terminy do examinu, na przyszłość zachować się maiące, w których każdemu, kto w następności o mieysce Adjunkta fiskalnego konkurować zechce, wolno będzie, pod ścisły examin fiskalny poddać się, i o zaświadczenie z tegoż prosić, a w prawdzie do przedsięwzięcia tych examinów kwalifikacyjnych wyznacza się dla niższey Austryi miesiąc marzec, dla Morawy miesiąc kwiecień, dla Galicyi miesiąc may, dla Czech miesiąc czerwiec, dla Dalmacyi miesiąc kwiecień, a dla Tyrolu miesiąc wrzesień każdego roku. W biegu roku 1828 zostawia się wyznaczenie terminów do examinu w tychże prowincyiach wspólnemu postanowieniu Rządu kraiowego i Sądu appellacyjnego, zaś dla prowincyj Medyiolanu i Wenecyi wyznaczenie terminów późniey nastąpi.

W wzmiankowanych na początku tegoż oddziału czterych prowincyiach, w których oprócz tego z przyczyny, że w głównem mieście prowincyi Sądu appellacyjnego nie ma, małoby może kandydatów zgłaszało się, dopuszczonym ma być każdy, kto o to Rząd kraiowy prosi, natychmiast do examinu, który na sposób w 5tym oddziale wskazany, przedsięwziętym być ma. Chociaż w prawdzie przepisane dla innych prowincyj różne terminy kandydatom, którzy dla więcey prowincyj kwalifikować się chcą, sposobność podaią, w iednym i tymże samym roku kwalifikacyię swoią dla tychże uzyskać, iednakże Rządy kraiowe i Sąd appellacyjny wyiątkowo każdego, kto w tym względzie ważne przyczyny przytoczyć może, także mimo wyznaczonych powszechnych terminów, do examinu przypuścić powinny.

4) Zaświadczenie na złożony examin wydane być ma sposobem przy examinach appellacyjnych zwykłym, i każdy, kto po zawakowaniu mieysca na Adjunkta fiskalnego w sześciotygodniowym terminie, w dzienniku urzę-

der Wiener Zeitung und in der Provinzialzeitung anzuberaumenden sechswöchentlichen Frist um diese Stelle bewirbt, mit diesem Zeugnisse über die bestandene Prüfung auszuweisen.

5) Diese Prüfungs-Kommission hat aus zwei Räthen der Landesstelle und zwei Appellazionsräthen, und dort, wo sich das Appellazionsgericht nicht in demselben Sitze mit der Landesstelle befindet, einstweilen, und bis dießfalls nicht etwas anderes angeordnet wird, aus zwei Räthen der Landesstelle und zwei Räthen des Land- oder Stadt- und Landrechts, dann in beiden Fällen aus dem Kammerprokurator zu bestehen, und es bleiben für die Wesenheit und die Form dieser Prüfungen die Bestimmungen der Hofdekrete vom 9ten Mai 1785 und 16. Mai 1788 aufrecht erhalten.

Die Prüfungskommission hat sämmtliche Ausarbeitungen der Landesstelle mit ihrem Gutachten vorzulegen, welche im Einvernehmen mit dem Appellazionsgerichte über die Qualifikazion des Geprüften und das ihm auszustellende Zeugniß erkennen, und im Falle einer Meinungsverschiedenheit im Wege der allgemeinen Hofkammer die Entscheidung der Hofbehörden einholen wird. Gegen das übereinstimmende Erkenntniß der Landesstelle und des Appellazionsgerichts findet keine Berufung an die höhere Behörde Statt.

Die Kandidaten, welche die Fiskalprüfung in einer Provinz mit gutem Erfolge bestanden haben, müssen, wenn sie um Fiskaladjunktenstellen in andern Provinzen einschreiten wollen, sich vorläufig auch einer Prüfuug aus den in diesen Provinzen bestehenden besonderen Gesetzen und wesentlichen Provinzialverhältnissen unterzogen haben, und ihr Einschreiten um eine dort erledigte Fiskaladjunktenstelle mit dem Zeugnisse über die dießfalls bestandene Prüfung belegen.

Welches in Folge hohen Hofkammerdekrets vom 13ten Juni 1828, Zahl 23340|1806 mit dem Beisatze zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird, daß die Prüfungskandidaten sich stets bis 20 Mai zur Prüfung zu melden haben werden, und daß die Prüfungstermine für Galizien im laufenden Jahre nachträglich werden bekannt gemacht werden.

Gubernial-Kundmachung vom 25. Juli 1828. Gub. Zahl 49608.

dowym gazety wiedeńskiey i w prowincyalney gazecie wyznaczyć sie maiącym, o takowe mieysce konkuruie, temże zaświadczeniem z złożonego examinu wywieść się ma.

5) Ta komissyia examinu składac się ma z dwóch radźców Rządów kraiowych i dwóch Radźców Sądu appellacyjnego; tam zaś, gdzie Sąd appellacyjny w témże samém mieyscu, gdzie i Rządy kraiowe nie znayduią się, tymczasowie i póki co innego w tym względzie rozporządzono nie będzie, składać się ma z dwóch Radźców Rządów kraiowych i dwóch Radźców Sądu szlacheckiego, lub też Sądu mieyskiego i ziemskiego, a w obudwóch przypadkach z Prokuratora Kamery; co się zaś tycze istoty i formy tychże examinów, to zachowane być maią przepisy dekretów nadwornych z dnia 9. maia 1785, i 16. maia 1788.

Komissyia examinu przedłożyć ma wszystkie wyrobienia (elaborata) Rządom kraiowym z swoią opiniią, a te znowu za porozumieniem się z Sądem Appellacyi względem kwalifikacyi examinowanego, i maiącego mu się na to wydać zaświadczenia, rozstrzygną, w razie zaś nieporozumienia się, na to w drodze powszechney Kamery nadworney zasięgać maią postanowienia Władz nadwornych. Przeciw zgodnemu rozpoznaniu Rządów kraiowych i Appellacyi żadne odwołanie się do wyższych Instancyj mieysca nie ma.

6) Kandydaci, którzy examin fiskalny w prowincyi iakiey z dobrym skutkiem zdali, muszą, ieżeli o mieysca na Adjunktów fiskalnych w innych prowincyiach konkurować chcą, poddać się pod examin z osobnych praw i istotnych stosunków teyże prowincyi, i oraz wywieść się zaświadczeniem, podaiąc się na mieysce Adjunkta fiskalnego w tymże kraiu zawakowane, że tyczący się tegoż kraiu examin złożyli.

Co w skutek dekretu wysokiey Kamery nadworney z d. 13. czerwca 1828 Nro. 23340|1806 z tym dodatkiem do powszechney wiadomości podaie się, że kandydaci do examinu zawsze aż do 20. maia zgłosić się maią, i że terminy examinowe dla Galicyi w roku bieżącym poźniey obwieszczone zostaną.

Uwiadomienie gubern. z dnia 25. lipca 1828. do liczb. gub. 49608.

106.

Brandschadens-Vergütungen assekurirter Gebäude dürfen ihrem Zwecke nicht entzogen werden.

Seine k. k. Majestät haben nach dem einverständlichen Antrage des obersten Gerichtshofes, der Hofkommission in Justizgesetzsachen, und der Hofkanzlei, mit a. h. Entschließung vom 29. Mai zu genehmigen geruhet, daß die den Inhabern assekurirter Gebäude von den Feuerassekuranz-Anstalten zu leistenden Brandschadensvergütungen künftig weder durch Zessionen, noch durch gerichtliche Verbote und Exekuzionsführungen ihrem Zwecke zur Wiederherstellung der durch Feuer beschädigten Gebäude entzogen werden dürfen.

Diese allerhöchste Entschließung wird in Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 5ten Juni l. J., Zahl 13210|1667 als Norm für die Zukunft zur allgemeinen Kenntniß und Darnachachtung hiemit gebracht.

Gubernial-Kundmachung vom 26. Juli 1823. Gub. Zahl 51448.

107.

In wie ferne Gesuche, Edikte, Zertifikate und Noten über Lizitazionsankündigungen dem Stempel unterliegen.

Auf die bei der k. k. Tabak- und Stempelgefällen-Administrazion vorgekommene Anfrage, ob in Fällen, wenn Gesuche der Magistrate und Kameral-Wirthschaftsämter um Kundmachung der Lizitazion zum Ankaufe verschiedener Erfordernisse, oder Verpachtung von Gefällen vorkommen, die Gesuchszertifikate, Kundmachungen und Noten eines Kreisamtes an das andere stempelpflichtig seyen, wird folgendes mitgetheilt:

1) In so ferne es sich um Kundmachung einer ärarischen Lizitazion zur Anschaffung von Erfordernissen oder Verpachtung der Gefälle handelt, sind die dießfälligen Ansuchen, Edikte, Zertifikate und Noten stempelfrei und zwar

106.

Wynagrodzenia szkody, za zniszczone przez pożar assekurowane budynki, przeznaczeniu swemu odięte być nie mogą.

Jego c. k. Mość według iednomyślnego wniosku naywyższéy Instancyi sądowéy, tudzież nadwornéy Komissyi prawodawstwa sądowego i nadwornéy Kancelaryi, naywyższą uchwałą z dnia 29go maia postanowić raczył, że wynagrodzenia szkody pożarowéy, które właścicielom assekurowanych budynków przez ogniowe instytuta assekuracyjne uiszczane być maią, na przyszłość ani prez cessye, ani przez sądowe zakazy (kondykcye), i prowadzenia exekucyi, ich przeznaczeniu do restaurowania uszkodzonych przez ogień budynków odięte być nie mogą.

Ta naywyższa uchwała podaie się niniéyszém w skutku dekretu wysokiéy Kancelaryi nadwornéy z dnia 5go czerwca r. b. do liczby 13210|1667 iako ustawa na przyszłość, do powszechnéy wiadomości i zachowania.

Uwiadomenie gub. z d. 25. lipca 1828 do liczb. gub. 51448.

107.

Jak dalece prośby, edykta, certyfikaty i odezwy względem obwieszczeń o licytacyi stemplowi podlégaią.

Na pytanie, do c. k. Administracyi przychodów tabakowych i stemplowych uczynione, czyli w przypadkach, gdy prośby Magistratów i kameralnych Urzędów ekonomicznych, względem obwieszczenia licytacyi, o zakupie rozmaitych potrzeb, albo o wydzierżawieniu dochodów zachodzą, certyfikaty próśb, obwieszczenia, i odezwy iednego Urzędu cyrkułowego do drugiego, stemplowi podlégaią? udziela się co następuie:

1) Jeżeli rzecz o obwieszczenie licytacyi, Skarbu tyczącéy się, względem dostawy potrzeb, albo względem wydzierżawienia dochodów idzie, na tenczas są takowe prośby, edykta, certyfikaty i odezwy od stemplu wolne, a to podług naywyższego uniwersału stemplowe-

nach dem allerhöchsten Stempelpatente von 5. Oktober 1802 §. 9. Litt. t. dd. ll., wornach alle ärarischen Aemter die Stempelbefreiung genießen.

2) Handelt es sich hingegen um die Kundmachung der Verpachtung eines städtischen Gefälls oder einer städtischen Lizitazion wegen Anschaffungen, so ist gar kein Grund vorhanden, diesen Korrespondenzen eine Befreiung zuzusprechen, welche ihnen das obzitirte Patent und die nachgefolgten Verordnungen nirgend gestatten. Es folgt daher daraus, daß

a) Gesuche dieser Magistrate selbst nach dem a. h. Stempelpatente §. 21. 2, Klasse Nr. 21 mit 6 kr.
b) Die darüber ertheilt werdenden Zertifikate, in so weit sie nicht a dorso des Gesuchs ertheilt werden, in welchem Falle sie nach dem obzitirten Patente §. 6. und 9 Litt. e. stempelfrei sind, mit 6 kr. laut zitirten Patents §. 23. Nr. 24.
c) Kundmachungen als Feilbiethungsedikte, wenn sie in originali beigelegt werden, mit dem Stempel von 15 kr. nach dem §. 22. 3. Klasse Litt. K., und zwar so viel Originalien, als hievon wirklich ausgefertigt werden, die Abschriften aber gleich anderen Abschriften zum politischen Verfahren mit dem Stempel von 6 kr.
d) Noten, weche dießfalls von einem k. Kreisamte an ein anderes erlassen werden, allerdings nach dem §. 23. 3ter Klasse Nr. 12 gestempelt seyn müssen, indem dem sie stricte eine Privatsache betreffen.

Hiernach haben sich die k. Krisämter in vorkommenden Fällen zu benehmen, und die betreffenden Parteien zur Darnachachtung anzuweisen.

Gubernial-Dekret vom 28. Juli 1828. Gub. Zahl 49849.

108.

Hinausgabe neuer Zinsen-Coupons sammt Talons zu den 5 0/0 Conv. Mze. Obligazionen.

Bei einem großen Theile der 5 o/o Conv. Mze. Obligazionen des Anlehens vom 29ten Oktober 1816 gehen nach

go z dnia 5. października 1802 §. 9. litt. t. dd. ii., podług czego wszystkie Urzędy skarbowe od stemplu wolne są.

2) Jeśli zaś o obwieszczenie wydzierzawienia iakiego dochodu mieyskiego, albo o mieyską licytacyię względem sprawunków rzecz idzie, nie ma żadney przyczyny, aby tym korrespondencyiom uwolnienie od stemplu, którego im wyżey wspomniony uniwersał i następne rozporządzenia nigdzie nie dozwalaią, przyznawać. Z tąd wypływa zatém, że

a) prośby tych Magistratów podług naywyższego uniwersału §. 21. 2giey klassy Nro 21. stemplem 6 kr.

b) wydane na prośby certyfikaty, ieżeli na tylney stronie prośby (*a dorso*) wydane nie są; w którym razie takowe podług wyżey przytoczonego uniwersału §. 6 i 9. Litt. e. od stemplu wolne są, podług wspomnionego uniwersału §. 23. Nro. 24. stemplem 6 kr.

c) Obwieszczenia iako edykta licytacyjne, ieśli w oryginale załączone będą, stemplem 15 kraycarowym podług §fu 22. 3ciey klassy Litt. k., a w prawdzie tyle oryginałów, ile onych istotnie wydanych będzie, kopiie zaś równie iak inne kopiie w drodze polityczney stemplem 6 kraycarowym opatrzone, i

d) odezwy, które w tym względzie od iednego Urzędu cyrkułowego do drugiego czynione będą, zawsze podług §fu 23go 3ciey klassy Nr. 12 stemplowane być muszą, gdyż one ściśle sprawy prywatney tyczą się.

Według czego c. k. Urzędy cyrkułowe w wydarzaiących się przypadkach sobie postępować, i dotyczące strony dla zachowania uwiadomić maią.

Dekret gubern. z dnia 28go lipca 1828. do liczby gub. 49849.

108.

Względem wydawania nowych kuponów na prowizyie, wraz z talonami do 5procentowych w monecie konwenc. obligacyj.

Przy większéy części obligacyj 5procentowych w monecie konwencyjney, na pożyczkę z dnia 29. października

den verschiedenen Ausfertigunstagen vom 1. November 1828 angefangen, und so durch alle Monate fort bis einschlüssig 1. Oktober 1829, die ursprünglich beigelegten Interressen-Coupons zu Ende.

Es tritt daher die Nothwendigkeit ein, während des bemerkten Zeitraumes, und mit Rücksicht auf die Verfallzeit des lezten der beiliegenden Coupons, neue Interessen-Coupons, welchen zugleich auch die Anweisung auf weitere Coupons (Talons) beiliegen, hinauszugeben.

Um den Besitzern solcher Obligazionen die Uiberkommung der neuen Zinsen-Coupons nebst Talons zu erleichtern, hat die k. k. allgemeine Hofkammer nach dem Inhalte des Dekrets vom 30. Mai l. J. beschlossen, daß diese neuen Coupons nicht nur bei der k. k. Universal-Staats- und Banko-Schuldenkasse in Wien, sondern auch bei den kammeral-zahlämtlichen Kredits-Abtheilungen zu Linz, Grätz, Prag, Brünn, Troppau, Lemberg, Ofen, Hermannstadt, Salzburg, Innsbruck, Laibach, Klagenfurt, Görz, Zara, Mailand und Venedig erhoben werden können.

Die Ausfolgung der Coupons nebst dem Talon kann nur gegen Beibringung der Original-Obligazionen selbst geschehen.

Jene Parteien, welche die neuen Coupons bei der k. k. Universal-Staats- und Banko-Schuldenkasse zu erhalten wünschen, haben sich bei derselben in jenem Monate zu melden, in welchem der lezte von dem ursprünglich beigelegten Coupons zur Zahlung fällig wird.

Dagegen haben jene Parteien, welche die neuen Coupons bei einer der genannten kameral-zahlämtlichen Kredits-Abtheilungen zu erlangen wünschen, sich bei derselben einen Monat früher, als der lezte beigelegte Coupon zur Zahlung fällig wird, zu melden.

Jene, welche diese Vorsicht verabsäumen, und sich wegen Uiberkommung der neuen Coupons später melden, können auch die neuen Coupons sammt dem Talon erst später erhalten.

Hat sich eine Partei wegen der neuen Coupons bei einer bestimmten Kredits-Abtheilung bereits gemeldet, so kann sie diese Effekten nur bei der gewählten Kreditskasse und nicht mehr bei der k. k. Universal-Staats- und Banko-Schuldenkasse in Wien, oder bei einer andern Kreditskasse erhalten.

1816, wyczerpnią się podług różnych dat, od d. 1. listopada 1828 zacząwszy, i tak daley przez wszystkie miesiące, aż do 1. października 1829 włącznie, kupony prowizyjne pierwotnie do obligacyj przyłączone.

Zachodzi zatem potrzeba, aby w przeciągu czasu wspomnionego, i względnie na czas przypadaiącego płacenia ostatniego kupona, nowe kupony, do których także assygnacyie na dalsze kupony (talony) załączone są, wydane były.

Chcąc więc właścicielom takowych obligacyj otrzymanie nowych kuponów prowizyjnych wraz z talonami ułatwić, postanowiła c. k. powszechna Kamera nadworna, podług treści dekretu z d. 30. maia r. b., że te nowe kupony nietylko w c. k. powszechney Kassie długów stanu i banku w Wiédniu, ale także w wydziałach kredytowych kameralnych Urzędów płatniczych w Lincu, Gracu, Pradze, Brynie, Opawie, Lwowie, Budzynie, Hermansztadzie, Salcburgu, Inszbruku, Lublanie (Laybach), Klagenfurcie, Gorycyi, Zara, Medyolanie i w Wenecyi podnosić można.

Wydanie kuponów z talonem, może tylko za ukazaniem oryginalnych obligacyj nastąpić.

Strony, które nowe kupony z Kassy uniwersalnéy długów stanu i banku otrzymać chcą, maią się u téyże, w tym miesiącu zgłosić, w którym wypłata ostatniego pierwotnie przyłączonego kupona przypada.

Strony zaś, które nowe kupony w iednym z wzmiankowanych kredytowych wydziałów, kameralnych Urzędów płatniczych otrzymać chcą, zgłosić się maią do tegoż wydziału o ieden miesiąc wcześniéy, niżeli wypłata ostatniego załączonego kupona przypada.

Ci, którzy tę ostrożnoś zaniedbaią, i o dostanie nowych kuponów póżniey zgłoszą się, także póżniey dopiero nowe kupony z talonem otrzymać mogą.

Jeżeli strona o nowe kupony do wyznaczonego iakiego wydziału kredytowego iuż zgłaszała się, tedy takowe tylko w obraney Kassie kredytowéy, nie zaś iuż w c. k. powszechney Kassie długów stanu i banku, albo w inney Kassie kredytowéy otrzymać może.

Die neuen Coupons werden von dem Oberbeamten der k. k. Universal-Staats- und Banko-Schuldenkasse mittelst einer Stampiglie unterfertigt, auf den Zeitraum von 13 Jahren hinausgegeben.

Diese Coupons und die Coupons-Anweisungen (Talons) werden auf dem hiezu besonders verfertigten Papiere und mittelst der für diesen Zweck bestimmten Lettern abgedruckt werden.

Jeder Coupon und jede Coupons-Anweisung erhält eine Randverzierung und einen trockenen Stempel.

Diese Randverzierungen, so wie die auf den Coupons und Coupons-Anweisungen anzubringenden Rastra, werden für jede Kapitalskathegorie dieser Obligazionen verschieden seyn.

Der Stempel wird auf den Coupons-Anweisungen (Talons) eine andere Form erhalten, als auf den Coupons.

Der Zinsenfuß und der halbjährige Zinsenbetrag werden auf den Randverzierungen der Coupons in der Art abgedruckt seyn, daß sie in weißer Schrift erscheinen.

Die in der Folgezeit hinauszugebenden Interessen-Coupons werden nicht mehr gegen Vorweisung der Obligazionen, sondern nur einzig und allein gegen Beibringung des Talon erfolgt werden.

Rücksichtlich der Amortisirung der in Verlust gerathenen Anweisungen auf Zinsen-Coupons (Talons) haben die dießfalls bestehenden Vorschriften zu gelten.

Gubernial-Kundmachung vom 1. August 1828. Präsid. Zahl 4731.

109.

Neue Banknoten von Fünf und Zehn Gulden werden in Umlauf gesezt.

Seine k. k. Majestät haben, nach einer Eröffnung des hohen Finanzministeriums, mit a. h. Entschließung vom 6ten Mäcz dieses Jahres zu bestimmen geruhet, daß die in Ansehung der bisherigen Banknoten bestehenden gesetzlichen Bestimmungen auch auf die neuen Banknoten ihre volle Anwendung finden, welche nach der beiliegenden Bekanntmachung der Bankdirekzion in Umlauf gesezt werden.

Gubernial-Kundmachung vom 10. August 1828. Gub. Zahl 47081.

Nowe kupony, podpisem wyższego Urzędnika c. k. powszechnéy Kassy długów stanu i banku za pomocą stampiglii opatrzoze, wydane będą na przeciąg czasu 13 lat.

Te kupony i assygnacye kuponowe (talony), drukowane będą na papierze do tego umyślnie sporządzonym, i czcionkami na ten koniec wyłącznie przeznaczonemi.

Każdy kupon i każda assygnacyia kuponowa, będą miały brzegiem ornament i suchy stempel.

Tak te ornamenta brzeżne, iak i Rastra na kuponach, będą dla każdéy kategoryi kapitału tychże obligacyj odmienne.

Stempel na assygnacyach kuponowych (talonach) będzie odmmiennego kształtu, iak na kuponach.

Stopa procentowa i półroczna ilość procentu, wyciśnione będą na ornamentach brzeżnych w tym sposobie, że pismem białém okażą się.

Kupony procentowe następnie wydawać się maiące; iuż nie za ukazaniem obligacyj, lecz iedynie tylko za pokazaniem talonu wydawane będą.

Co do umorzenia zaginionych assygnacyj na kupony procentowe (talonów), zachowane być maią przepisy dotąd istnieiące.

Uwiadomienie gubern. z dnia 1. siérpnia 1828 do L. prezyd. 4731.

109.

Nowe banknoty po pięć i dziesięć Złotych reńskich wprowadzaią się w obieg.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą uchwałą z d. 6go marca r. b. według zawiadomienia od ministerium Skarbu rozporządzić, że względem dotychczesnych banknot istnieiące prawne przepisy, także do nowych banknot, które przez Dyrekcyię banku podług załączonego obwieszczenia, w obieg wypuszczaią się, w całym zmyśle zastosowane być maią.

Uwiadomienie gub. z dnia 10. siérpnia 1828 do liczby 47081.

Kundmachung.

Da die dermal im Umlaufe befindlichen Oesterreichischen Banknoten bereits seit zwölf Jahren bestehen, so beabsichtiget die Direkzion der privilegirten Oesterreichischen Nazional-Bank, neue Banknoten hinaus zu geben, gegen welche die dermal zirkulirenden Banknoten nach und nach eingelöset, und aus dem Umlaufe gezogen werden sollen.

Da es nicht wohl thunlich ist, alle sieben Gattungen der neuen Banknoten zugleich in Umlauf zu setzen, so wird mit dem Umtausche der beiden kleinsten Gattungen zu Fünf und Zehn Gulden mit 1. Juli 1828 begonnen, und seiner Zeit, mit nachträglichen Kundmachungen, die Hinausgabe der höheren Banknoten-Kathegorien zur öffentlichen Kenntniß gebracht werden.

Die Beschreibungen dieser neuen Banknoten zu Fünf und Zehn Gulden, so wie ihre Abbildungen auf röthlichem Papier, sind angeheftet.

In Beziehung auf die Einlösung und den Umtausch dieser beiden geringsten Banknoten-Gattungen zu Fünf und Zehn Gulden werden folgende Bestimmungen festgesezt:

1tens. Vom 1. Juli 1828 bis lezten Juni 1829 werden die alten Banknoten zu Fünf und Zehn Gulden noch bei sämmtlichen Bank-Kassen, sowohl hier in Wien, als zu Prag, Brünn, Lemberg, Ofen, Temeswar, Hermannstadt, Linz, Innsbruck, Grätz und Triest, im Wege der Verwechslung wie der Zahlung, angenommen werden.

2tens. Vom 1. Juli 1829 bis lezten Dezember 1829 wird die Annahme der alten Fünf und Zehn Gulden Banknoten nur noch bei den Bank-Kassen in Wien, sowohl in der Verwechslung als in Zahlungen, Statt finden.

3tens. Nach Ablauf dieses achtzehnmonatlichen Termins ist sich wegen des Umtausches der alten Bank-

Obwieszczenie.

Ponieważ znayduiące się w obiegu banknoty austryiackie iuż od całych dwunastu lat istnieią, przeto zamiarem iest Dyrekcyi uprzywileiowanego narodowego banku austryiackiego, nowe banknoty wydać, za które znayduiące się teraz w obiegu banknoty zwolna wymienione, i z kursu wyciągnione zostaną.

A że nie łatwo uskutecznić by się dało, żeby wszystkie siedem gatunków nowych banknot zarazem w kurs wpuścić, przeto zacznie się od wymiany obudwóch naymnieyszych gatunków t. i. po pięć i dziesięć Złotych reńs. z dniem 1ym lipca 1828, a swego czasu poźnieyszemi obwieszczeniami wydanie banknót kategoryj wyższych do publiczney poda się wiadomości.

Opisania tych nowych banknot po pięć i dziesięć Złotych reńs., tudzież ich wzory na czerwonawym papierze są tu załączone.

Względem wykupu i wymiany tych obudwóch naymnieyszych gatunków banknot po pięć i dziesięć Złot. reńs. stanowią się następuiące przepisy:

1sze. Od 1go lipca 1828 aż do końca czerwca 1829 będą dawne banknoty po pięć i dziesięć Złot. reńs. ieszcze we wszystkich kassach bankowych tak tu w Wiedniu, iako też w Pradze, Brynie, Lwowie, Budzynie (Ofen), Temeszwarze, Hermansztadzie, Lincu, Inszbruku, Gracu i Tryieście, tak w drodze wymiany iak i płacenia, przyjmowane.

2gie. Od 1. lipca 1829 do końca grudnia 1829 przyjmowanie dawnych banknót po pięć i dziesięć Złot. reńs. tylko ieszcze w kassach bankowych w Wiedniu, tak w wymianie iako też w płaceniach mieysce mieć będzie.

3cie. Po upłynieniu tego ośmnasto-miesięcznego terminu, względem wymiany dawnych banknot po

noten zu Fünf und Zehn Gulden unmittelbar an die Bank-Direkzion zu wenden.

Wien am 20. Mai 1828.

Melchior Ritter von Steiner.
Bank-Gouverneurs-Stellvertreter.

Bernhard Freiherr v. Eskeles,
Bank-Direktor.

Franz Freiherr v. Schloißnigg,
Bank-Direktor.

Beschreibung einer neuen Banknote von Fünf Gulden der österreichischen Nazional-Bank.

Die äussere Form derselben ist ein längliches Viereck in der Größe des nebigen, auf gefärbtem Papier gedruckten Formulares.

Das Papier der neuen Banknoten à 5 fl. unterscheidet sich von allen gewöhnlichen Papier-Sorten durch besondere Feinheit, Dünne nnd Weiße.

Die sämmtlich durchsichtigen Wasserzeichen bilden in der Mitte des Zettels einen Kreis, worin das Wort: Fünf vier Mal erscheint. Innerhalb dieses Kreises ist ein aus Ringen zusammen gesezter Kranz, in dessen Mittelpunkt die arabische Ziffer 5 sich befindet. Der ganze Zettel außerhalb dieses Kreises füllt ein Dessin aus, welcher von wechselseitig sich durchschneidenden Kreisbogen geformt wird.

Das gedruckte Hauptschild besteht in einem runden, sehr künstlichen doppelfärbigen Stempel; der äußere ringförmige Dessin hiervon ist schwarz, der zweite Ring roth, und in der Mitte ein schwarzer zackiger Stern worin die arabische Ziffer 5 weiß erscheint. Die Dessins sind hierbei wellenartig mit einander verbunden.

Neben dem Hauptschilde ist rechts ein sehr fein gearbeitetes Rastrum mit dem Worte: Serie, und dem gehörigen Buchstaben; links ein gleiches Rastrum mit: No. und der gedruckten Nummer.

pięć i dziesięć Złot. ren. bezpośrednio do dyrekcyi banku udać się należy.

W Wiedniu d. 20. maia 1828.

Melchior kawaler de Steiner,
zastępca gubernatora banku.

Bernard baron de Eskeles,
dyrektor banku.

Franciszek baron de Schloissnigg,
dyrektor banku.

Opisanie nowéy banknoty narodowego banku austryiackiego na pięć Złotych reńskich.

Zewnętrzna forma téyże iest podługowaty czwórkąt wielkości załączonego tu na farbowanym papierze formularza drukowanego.

Papier nowych banknot na 5 Złot. R. różni się od wszystkich gatunków zwyczaynego papieru przez szczególną delikatność, ciękość i białość.

Znaki wodne, wszystkie przezroczyste, formuią w środku banknoty okrąg, w którym słowo »Fünf« cztery razy okazuie się. W pośrodku tego okręgu iest wieniec z obrączek złożony, w którego centrum arabska cyfra 5 znayduie się. Całą cedułkę (banknotę) zewnątrz tego okręgu wypełnia deseń, z obłąków nawzaiem przecinaiących się uformowane.

Drukowaną tarczę główną składa okrągły, bardzo kunsztowny dwukolorowy stempel; zewnętrzny w obrączkę deseń tegoż iest czarny, druga obrączka iest czerwona, w środku gwiazda czarna w ząbki, w którey arabska cyfra 5 biało pokazuie się. Desenie przytem są obłączysto z sobą połączone.

Obok tarczy główney po prawéy stronie iest *Rastrum* bardzo pięknie wyrobiono ze słowem »Serie« i należną literą. Po lewéy stronie podobnież *Rastrum* z »No.« i drukowaną liczbą.

In den beiden oberen Ecken befindet sich eine, aus verschlungenen Kreisbogen künstlich gebildete Rosette mit der schwarzen arabischen Ziffer 5 im weißen Felde.

Unter jeder dieser zwei Eckrosetten ist eine arabeske Verzierung.

Ferner an beiden Seiten des Zettels ein ovales Seitenschild, rechts mit den Worten »Priv. österreich.« links mit: »Nazional-Bank« und zwei Palmzweigen. Diese Worte sind in beiden Ovalen mit Lapidar-Lettern gedruckt, und mit einer Verzierung à la Grecque umgeben, woran sich der äußere, aus halben, künstlich verbundenen Ringen bestehende Dessin anschließt.

Die beiden untern Eckrosetten enthalten den römischen Buchstaben V. im weißen Felde mit verschiedenen Arabesken, und einem, durch verschlungene Kreisbogen gebildeten Dessin umgeben.

Uiber beide untere Eckrosetten schwebet eine arabeske Verzierung. Bei der obern und untern linken Eckrosette sind die Durchschnitte der sich kreuzenden Halbbogen weiß, welche in den beiden rechten Eckrosetten schwarz erscheinen. Bei den zwei ovalen Seitenschilden findet das Gegentheil Statt. Die Durchschnitte der Halbbögen sind hierbei links schwarz, und rechts weiß.

Unter dem Hauptschilde liest man »Fünf Gulden« in großer Frakturschrift.

Ferner mit kleiner liegender Kanzleischrift: »Die privilegirte österreichische Nazional-Bank bezahlt dem Uiberbringer gegen diese Anweisung Fünf Gulden Silbermünze nach dem Convenzions-Fuße.«

Weiter abwärts mit einer größeren Fraktur-Schrift: »Für die privilegirte österreichische Nazional-Bank.«

Rechts unter dieser Zeile mit obiger kleinen Schrift: Wien den 23. Junius 1825.

W obudwóch wierzchnich kątach znaydnie się z obłąków wieloraho łączących się kunsztownie uformowana rozeta z czarną arabską cyfrą 5 w polu białém.

Pod każdą z tych dwóch rozet narożnych znayduie się ornament arabeskowy.

Daléy na obudwóch stronach cedułki owalna tarcza boczna, po prawéy stronie z słowami: »Priv. österreich.« a po lewéy: »Natonal-Bank.« i dwiema rószczkami palmowemi. Te słowa w obudwóch owalach są literami lapidarnemi wyrażone i ornamentem *á la Grecque* obwiedzoine, do tych łączy się zewnętrzny z połówek obręczy kunsztownie połączonych ukształcony deseń.

Obiedwie dolne rozety narożne zawieraią w sobie rzymską literę V. w białém polu różnémi arabeskami, i deseniem z przecinaiących się obłąków kolistych ułożonym obwiedzioną.

Nad obiedwoma dolnemi rozetami narożnemi wznosi się ornament arabeskowy. U wierzchniey i spodniey lewéy rozety narożnéy, precięcia krzyżniących się półłuków są białe, te w obudwóch rozetach narożnych po prawéy stronie czarne znaydnią się. W dwóch owalnych tarczach póbocznych zaś iest przeciwnie. Przecięcia półłuków tychże po lewéy stronie są czarne, a po prawey białe.

Pod główną tarczą znaydnie się napis »Fünf Gulden« wielkiemi frakturnemi literąmi.

Daléy leżącem małem pismem kancelaryjném »Die privilegirte österreichische National-Bank bezahlt dem Uiberbringer gegen diese Anweisung Fünf Gulden Silbermünze nach dem Convenzions-Fusse.« (co znaczy: Uprzywileiowany bank narodowy austryiacki zapłaci oddawcy na tę Assygnacyię pięć Złot. reń. w monecie śrebrney podług stopy konwencyjnéy.)

Daley niżey iest napis większém pismem frakturném »Für die privilegirte österreichische National-Bank.« (to iest: Ze strony uprzywileiowanego austryiackiego banku narodowego.)

Po prawéy stronie pod tymże wierszem powyższym małem drukiem: »Wien den 23. Junius 1825.« (to iest: W Wiedniu dnia 23. czerwca 1825.)

Links die Unterschrift: »Aug. Vogel, Cassen-Direktor.«

Zwischen den beiden untern Eckrosetten befindet sich die kunstreich gearbeitete weiße Stampiglie, in der Mitte derselben der kaiserliche Adler mit dem Wappen von Oesterreich, Habsburg, Lothringen und den Ordens-Insignien des goldenen Vließes, von einem Kreise, und von vier rhomboidartig zusammen laufenden Bogen eingeschlossen. An jeder Seite des Adlers sind arabes. Verzierungen angebracht. Oberhalb desselben liest man die Worte »Fünf Guld.« — Unten: Conv. Münz. Jedes dieser vier Worte umgiebt ein doppelter Lorberzweig. Rechts und links sind die beiden Ecken-Rhomboids verlängert, und bilden beiderseits einen mit Weinlaub umwundenen Thyrsus-Stab.

Beschreibung einer neuen Banknote von Zehn Gulden der österreichischen Nazional-Bank.

Die Gestalt derselbe ist ein längliches Viereck in der Größe des nebigen, auf gefärbtem Papier gedruckten Formulares.

Das Papier der neuen Banknoten à 10 fl. hat dieselbe Qualität und Farbe, wie jenes der neuen Banknoten à 5 fl. und unterscheidet sich von demselben nur durch die Wasserzeichen.

Die Wasserzeichen der neuen Banknoten à 10 fl. bilden eine geradlinige Einfassung, wo oben und unten das Wort »Zehn« mit römischen Lettern einfach, an beiden Seiten der römische Buchstab X doppelt, mithin viermal im Ganzen, und in jeder Ecke eine aus vier Kreisen bestehende Rosette befindlich ist. In der Mitte des Zettels erscheint ein aus doppelten Ringen zusammengesezter Kranz, welcher die arabische Zahl 10 einschließt. Das Feld innerhalb des Kranzes, so wie ober- und unterhalb desselben, ist mit einem Netze ausgefüllt, welches aus wechselseitig sich durchschneidenden Kreisbogen besteht. Die Wasserzeichen erscheinen sämmtlich durchsichtig.

Die gedruckten Signaturen und Schriften der neuen Banknoten à 10 fl. sind folgende:

Po lewéy stronie podpis »Aug. Vogel, Cassen-Direktor.

Między obiedwiema spodniemi rozetami narożnemi znayduie się na dole kunsztownie wyrobiona biała stampilia, w środku tey oesarski orzeł z herbami Austryi, Habsburga, Lotaryngii i znakami orderu złotego runa, okręgiem i cztérma romboidalnie schodzącemi się obłąkami obwiedziony. Na każdey stronie orła umieszczone są ornamenta arabeskowe. Powyżey tych znayduią się słowa: »Fünf Guld.« (to iest: Pięć Złotych reńs. Pod spodem »Conv. Münz.« (to iest: w monecie konwencyjnéy). Każde z tych cztérech słów otacza podwóyny wawrzyn. Po prawéy i lewéy stronie są obadwa kąty romboidu przedłużone, i formuią po obiedwóch stronach laskę liściem winnym obwiniętą.

Opisanie nowéy banknoty narodowego banku austryiackiego na Dziesięć Złotych Reńs.

Kształt téże iest czworobok podłużny, wielkości tu obok na kolorowym papiérze wyciśniętego wzóru. Papier nowych not bankowych na 10 ZR. iest tego samego gatunku i koloru, iak papiér nowych banknotów na 5 ZR., i tylko wodnemi znakami od tamtych różni się.

Znaki wodne nowych banknotów na 10 ZR. tworzą obwodkę z linij prostych, gdzie górą i spodem słowo: »Zehn« (dziesięć) głoskami rzymskiemi poiedyńczo, a po obu bokach głoska rzymska X. podwóynie, ogółem więc cztéry razy, na każdym zaś rogu rozetka ze cztérech kręgów złożona znayduie się. W środku banknoty ukazuie się wieniec z podwóynych obrączek ukształcony, liczbę arabską 10 w sobie zamykaiący. Pole w środku wieńca, iakoteż pole powyżey i poniżey tegoż, zapełnione iest siecią krzyżuiących się na wzaiem łuków kolistych ułożona. Wszystkie znaki wodne są przeźroczyste.

Drukowane Sygnatury (znaki) i napisy tych nowych not bankowych 10 reńskowy są następuiące:

Das Hauptschild wird von drei, in einander gefügten Ovalen gebildet. An jeder Seite desselben ist eine arabeske Verzierung angeschlossen. Ober- und unterhalb des mittleren Ovals verbindet ein Bogen mit Dessin die beiden äußeren Ovale. In der Mitte erscheint die arabische Zahl 10 schwarz. An beiden Seiten das Wort »Zehn« weiß, mit römischen Lettern. Die sämmtlichen Dessins des Hauptschildes sind besonders fein und künstlich gearbeitet.

Unter demselben befinden sich die Worte: »Zehn Gulden« mit großer Fraktur-Schrift, dann die Worte: »Privilegirte österreichische« in kleineren Lapidar-Lettern, welche bogenförmig gestellt sind. Weiter abwärts erscheint der große doppelfärbige Stempel; derselbe ist mit einem ovalförmigen schwarzen Netze umgeben. Innerhalb desselben befinden sich drei schwarze, mit verschiedenen Dessins ausgefüllte Ringe, sodann der wellenartig gearbeitete rothe Stempel, in dessen Mittelpunkt der römische Buchstab X im weißen Felde, mit einem zackigen schwarzen Sterne umgeben.

Unter diesem Stempel sind die Worte »Nazional-Bank« in derselben Lapidar-Schrift und korrespondirender Stellung, wie oben »Privilegirte österreichische.« An beiden Seiten von »Nazional-Bank« ist eine gleiche kleine Arabeske angebracht.

Neben dem doppelfärbigen Stempel befindet sich rechts und links dasselbe aus drei Stücken bestehende Seitenschild, in dessen Mitte die arabische Zahl 10 weiß erscheint.

Weiter abwärts liest man »Die privilegirte österreichische Nazional-Bank bezahlt dem Überbringer gegen diese Anweisung Zehn Gulden Silbermünze nach dem Convenzions-Fuße.« mit einer sehr kleinen Fraktur-Schrift.

Ferner in größeren Fraktur-Lettern »Für die privilegirte österreichische Nazional-Bank.

Darunter rechts mit obiger kleiner Schrift: »Wien den 23. Junius 1825.

Główna tarcza składa się z trzech spoionych z sobą owalów (kręgów podłużnych), do każdego boku teyże przytyka ornament arabeskowy. Powyżey i poniżey owalu środkowego łuk w deseń, spaia obadwa owale zewnętrzne. W środku ukazuie się liczba arabska »10« czarno; po obu stronach słowo »Zehn« (dziesięć) biało głoskami rzymskiemi. Wszystkie desenie główney tarczy zrobione są bardzo delikatnie i sztucznie.

Pod taż tarczą są słowa »Zehn Gulden« (dziesięć reńskich) wielkiém pismem frakturném; potém słowa »Privilegirte österreichische« (Uprzywileiowany austryiacki) mnieyszemi głoskami lapidarnemi, ustawionemi, w kształcie łuku. Poniżey tego okazuie się wielki dwukolorowy stempel; ten obwiedziony iest czarną owalną siecią, w pośrodku którey znayduią się trzy czarne obrączki rożnemi deseniami zapełnione, a dopiero obłoczkowaty czerwony stempel, w którego punkcie środkowym głoska rzymska X w białém polu czarną ząbkowaną gwiazdą obwiedziona.

Pod tym stemplem umieszczone są słowa »National-Bank« (bank narodowy) tém samem pismem lapidarném i w położeniu odpowiadaiącém powyższemu: »Privilegirte österreichische.«

Po obu stronach słów »National-Bank« przydane są iednakowe małe arabeski.

Obok dwukolorowego stempla są po prawéy i po lewéy iednakowe z trzech sztuczek złożone tarczy boczne, pośrodku których liczba arabska 10 biało ukazuie się.

Poniżey tego daie się czytać: »Die privilegirte österreichische National-Bank bezahlt dem Uiberbringer gegen diese Anweisung Zehn Gulden Silbermünze nach dem Conventions-Fusse.« (Uprzywileiowany austryiacki bank narodowy płaci oddawcy na tę assygnacyią dziesięć reńskich w monecie śrebrnéy podług stopy konwencyjnéy) bardzo drobną frakturą.

Daléy większą frakturą: Für die privilegirte österreichische National-Bank.« (Ze strony uprzywileiowanego banku narodowego).

Pod tém po prawéy, powyższém małém pismem: »Wien den 23. Junius 1825.« (W Wiedniu dnia 23. czerwca 1825).

Links die Unterschrift: »Aug. Vogel, Cassen-Direktor.

Am untern Rande des Zettels befindet sich die äußerst künstliche weiße Stampiglie. In der Mitte derselben der kaiserliche Adler mit den Wappen von Oesterreich, Habsburg, Lothringen und den Ordens-Insignien des goldenen Vließes, von einem Kranze aus Lorber- und Palmzweigen umgeben. Auf der rechten Seite des Adlers ist ein ovales mit einer Arabeske umwundenes Rastrum angebracht, worauf die Worte: »Zehn Guld.« weiß, das Wort »Serie« mit dem entsprechenden Buchstaben hingegen schwarz gedruckt erscheinen. Links befindet sich ein gleiches Oval-Rastrum, wobei die Worte »Conv. Münz. weiß, »Nr.« mit der Nummer aber schwarz aufgedruckt sind. Zu beiden Seiten von jedem der vier Worte »Zehn Guld. Conv. Münz. sieht man eine kleine weiße Arabeske.

Das ganze Zettel ist mit einer schwarzen, aus doppelten Bogenlinien zusammen gesezten Einfassung umgeben, worin die Worte »Zehn Gulden« mit römischen Lettern 36 mal vorkommen.

110.

Bestimmung der Meubles-Entschädigung für übersiedelnde verheirathete Beamten.

Mit hohen Hofkammerdekret vom 13ten Juni l. J. Zahl 20330|1783 ist anher bedeutet worden, daß in Uibersiedlungsfällen der Beamten, bei Bestimmung der Meubles-Entschädigung nur jene Anzahl der Kinder angerechnet werden dürfe, welche der Beamte bei der Uibersiedlung mitnimmt, und daß derselbe auch nur dann den für einen Verheiratheten bestimmten Besoldungsbetrag zu erhalten habe, wenn er seine Frau an seinen neuen Anstellungsort kommen läßt, widrigens, und bis seine Frau dahin abgehet, ihm bloß der für einen ledigen bestimmte Besoldungsbetrag zu erfolgen ist.

Diese hohe Bestimmung wird den k. Kreisämtern zur Wissenschaft und Darnachachtung mit dem Bedeuten bekannt gemacht, daß dem zu Folge bei Einbeförderung der Partikulare übersiedelnder verheiratheter Beamten von Seite des Amtes oder der Behörde, wohin die Uibersiedlung geschah, jederzeit die Bestätigung beizusetzen komme: ob

Po lewéy podpis: Aug. Vogel, Cassen-Direktor.

U spodniego brzegu noty bankowéy wyciśnięta iest nader sztucznie zrobiona Stampilia. W środu stampilii iest orzeł cesarski z herbami Austryi, Habsburga, Lotaryngii i znakami ordru złotego runa, wieńcem z rożdżek palmy i wawrzynu uwitym, obwiedziony. Po prawéy orła iest owalne arabeskami obwiedzione rastrum, na którém słowa: »Zehn Gulden« biało, słowa zaś: »Serie« (rzęd) z odpowiadaiącą literą, czarno drukowane. Po lewéy stronie iest podobne owalne Rastrum, gdzie słowa: »Conv. Münz.« biało, »Nr.« zaś z liczbą, czarno, wydrukowane są. Po obu stronach każdego z tych cztérech słów: »Zehn Guld. Conv. Münz. widać mały biały arabesk.

Cała banknota obięta iest czarną, z podwóynych linij obłączystych złożoną obwodką, w któréy słowa: »Zehn Gulden« głoskami rzymskiemi 36 razy wyrażone są.

110.

Oznaczenie wynagrodzenia sprzętów Urzędnikóm żonatym na inne mieysce przeniesionym.

Dekretem wysokiéy Kamery nadwornéy z d. 13. czerwca r. b. do liczby 20330|1783 oznaymiono zostało, że w razach przeniesienia Urzędników, przy wynagradzaniu sprzętów ta tylko ilość dzieci liczona być może, które Urzędnik przenosząc się z sobą bierze, i że takowy także tylko wtenczas dodatek do pensyi dla żonatego wyznaczony otrzymać ma, ieżeli żonie swoiéy do mieysca swoiéy nowéy służby przybyć każe, przeciwnie zaś, i dopóki żona tam nie poiedzie, tylko dodatek do pensyi, dla bezżennego oznaczony, wypłacony być ma.

To wysokie postanowienie c. k. Urzędom cyrkułowym dla zachowania z tym dokładem ogłasza się, że stosownie do tego przy podawaniu rachunków podróży przeniesionych Urzędników żonatych, ze strony Urzędu lub Instancyi, do któréy przeniesiony został, za każdym razem poświadczenie przydane być ma, czyli i wiele dzie-

und wie viele Kinder der Partikularleger bei seiner Uibersiedlung wirklich mitgenommen habe, und ob dessen Gattin in dem neuen Anstellungsorte bereits eingetroffen sey oder nicht.

Gubernial-Dekret vom 12. August 1828. Gub. Zahl 51154.

111.

Gränzkämmerer haben sich bei Delegazionen zu Kriminal-Untersuchungen mit Vorspannspferden zu begnügen.

In Absicht auf die Frage, ob die Aufrechnung von 4 Postpferden auch dann zugegeben werden könne, wenn die Gränzkämmerer im Delegazionswege Kriminaluntersuchungen vornehmen, ist von der hohen Hofkanzlei in Uebereinstimmung mit der obersten Justizstelle der Beschluß gefaßt worden, daß sich die zu Kriminaluntersuchungen verwendeten Gränzkämmerer mit der Gebühr von vier Vorspannspferden zu begnügen haben.

Gubernial-Verordnung vom 18. August 1828. Gub. Zahl 48909.

112.

Von Stellungsobrigkeiten auf ihr Kontingent zum Militär gestellte paßlose fremdherrschaftliche Unterthanen und Vagabunden werden von der allgemeinen Beurlaubung assentirter Rekruten ausgeschlossen.

Das k. k. General-Militär-Kommando hat sämmtlichen Werbbezirkskommanden den Auftrag ertheilt, die bei der gegenwärtigen Rekrutenhebung von den Stellungsobrigkeiten als paßlos ergriffenen auf ihr Rekrutenkontingent gestellten fremden Unterthanen, also Vagabunden und Paßlose, sogleich nach der Assentirung in den Lokalstand ihrer Regimenter gegen Beurlaubung anderer Soldaten, zur Dienstleistung einzutheilen.

Diese Einleitung, wornach solche paßlose fremdobrigkeitliche Leute zur Versicherung ihrer Person keineswegs künftig mehr beurlaubt, sondern von der allgemein ange-

ci zdawca rachunku podróży podczas przenoszenia się istotnie zabrał, i czyli żona iego na nowe mieysce iego umieszczenia już przybyła, lub nie.

Dekret gubern. z d. 12. sierpnia 1828 do liczby gub. 51154.

111.

Komornicy graniczni wysyłani na Komissyie kryminalne końmi forszpanowemi kontentować się maią.

Na zapytanie: czyli porachowanie 4 koni pocztowych i w tenczas dozwolone być może, gdy komornicy graniczni przez delegacyią komissyie kryminalne przedsiębrać maią, wysoka nadworna kancelaryia zgodnie z naywyższym Trybunałem Sprawiedliwości uchwaliła, iż Komornicy do śledztw kryminalnych użyci, wynagrodzeniem za cztery konie forszpanowe kontentować się maią.

Rozporządzenie gub. z d. 18. sierpnia 1828 do L. gub. 48909.

112.

Niemaiący paszportów poddani z obcych dominiów i włóczęgi, przez zwierzchności rekrutuiące na swóy kontyngens do woyska oddani, są od powszechnego urlopowania rekrutów assentyrowanych wyięci.

C. k. ieneralna Komenda woyskowa wydała rozkaz do wszystkich werbowniczych Komend obwodowych, że poddani z obcych Dominiów, którzy podczas teraznieyszego naboru rekrutów przez zwierzchności rekrutuiące będąc bez paszportów schwytanymi, na swóy kontyngent rekrutów oddani zostali, a zatém włóczęgi i bezpaszportowi, zaraz po assentyrunku w stanie mieyscowych pułków, za puszczeniem na urlop innych żołnierzy umieszczeni i do służby wydzieleni być maią.

To rozrządzenie, podług którego takowi bezpaszportowi ludzie z obcych dominiów, dla zapewnienia sobie ich osób w żaden sposób na przyszłość więcey na

ordneten Beurlaubung der assentirten Rekruten ausgenommen werden, wird den Kreisämtern zur Kundmachung an alle Dominien und zu ihrer Beruhigung, daß solche abgestellte Vagabunden sich nicht als Beurlaubte nahrungslos werden herumtreiben können, mit dem Auftrage bekannt gemacht, hierüber auch seiner Seits gehörig zu wachen.

Gubernial-Verordnung vom 19. August 1828. Gub. Zahl 59264.

113.

Unschlittwaarenhändlern wird nebst dem Verkaufe zu Hause noch ein Verkaufslokale zum Verschleiß ihrer Waaren gestattet.

Uiber den vorgekommenen Zweifel, ob die durch das Kreisschreiben vom 23. August 1824. Zahl 45522 bekannt gemachte Freigebung des Verkaufes von Unschlittwaaren in dem Sinne aufzufassen sey, daß eine Partei in derselben Ortschaft auch mehrere Verschleißplätze wählen, und also an so vielen Stellen als es ihr beliebt, diese Waaren verkaufen könne: haben Seine Majestät laut Hofkanzleidekret vom 31. Juli 1828. Zahl 7354|390 mit allerhöchster Entschließung vom 6. Juli d. J. hinsichtlich der Unschlittwaarenhändler der Hauptstadt einer andern Provinz, in welcher ebenfalls der Verkauf dieser Waaren freigegeben ist, die Entscheidungen der Orts- und Landesbehörden, zu bestättigen geruht, vermög welchen diesen Waarenhändlern nebst dem Verkaufe zu Hause noch ein Verkaufslokale, nicht aber mehrere Verschleißorte gestattet worden sind.

Von welcher hohen Entschließung die k. Kreisämter in die Kenntniß gesezt werden, um solche sämmtlichen Ortsobrigkeiten bekannt zu machen.

Gubernial-Dekret vom 20. August 1828. Gub. Zahl 58226.

urlop puszyzani nie będą, ale od powszechnie nakazanego urlopowania wyięci zostaną, c. k. Urzędom cyrkułowym dla obwieszczenia po wszystkich dominiach i dla ich zaspokoienia, że ci do woyska oddani włóczęgi, iako urlopnicy bez sposobu życia tułać się nie będą mogli, z tym rozkazem ogłoszone zostaie, aby na to także z swoiéy strony należycie czuwali.

Rozporządzenie gub.. z d. 19. sierpnia 1828 do liczby gub. 59204.

113.

Handluiącym towarami łoiowemi (mydlarzom) dozwala się oprócz przedaży w domu, także osobny lokal (sklep) na swoie towary do przedaży utrzymować.

Na zaszłą wątpliwość, czy wolna przedaż towarów łoiowych, okólnikiem z d. 23. sierpnia 1824 do licz. 45522 ogłoszona, w tym sensie rozumieć się ma, że strona w témże samém mieyscu także więcéy lokałów do przedaży sobie obrać, a zatém w tylu mieyscach, ile onéy podoba się, te towary przedawać może; Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 6. lipca r. b. podług dekretu Kancelaryi nadwornéy z dnia 31go lipca 1828 do liczby 7354|390 względem handlarzów towarami łoiowemi w głównem mieście innéy prowincyi, w któréy podobnie przedaż tych towarów zupełnie wolna iest, wyroki urzędów mieyscowych i kraiowych, według których tymże handlarzom oprócz przedaży w domu ieszcze i e d e n lokal, ale nie więcéy podobnych lokałow dozwolony został, potwierdzić raczył.

O którém wysokiém postanowieniu c. k. Urzędy cyrkułowe dla zawiadomienia wszystkich Zwierzchności mieyscowych uwiadamiaią się.

Dekret gubern. z d. 20. sierpnia 1828 do liczby gub. 58296.

114.

Ausschreibung der Erb-, Klassen-, Personal- und Erwerb-Steuer für das Jahr 1829.

Seine Majestät haben mit allerhöchstem Kabinetschreiben vom 2. Juli d. J. anzuordnen geruhet, daß die Erbsteuer, die Klassensteuer, die Personalsteuer und die Erwerbsteuer, so wie diese Abgaben im laufenden Jahre 1828 bestanden haben, auch für das Jahr 1829 ausgeschrieben, und in derselben Art eingehoben werden sollen.

Diese allerhöchste Entschließung wird demnach in Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 31. v. M. Zahl 3159 zur Wissenschaft und Nachachtung allgemein bekannt gemacht.

Gubernial-Kundmachung vom 22. August 1828. Gub. Zahl 59255.

115.

Reisekosten des Sanitätspersonals in Epidemiefällen werden vom Aerar übernommen.

Seine Majestät haben mit a. h. Entschließung vom 24ten März d. J. zu befehlen geruhet, daß künftig die Vergütung der bisher von den hierländigen Dominien getragenen Reisekosten des Sanitätspersonals in Epidemiefällen denselben ab, und auf das Aerar zu übernehmen sey.

Von dieser a. h. Schlußfassung, welche in Folge des hohen Hofkammerdekrets vom 1ten Juli l. J. Z. 14557 und hohen Hofkammerdekrets vom 28ten Juli l. J. Zahl 30190 mit Beginn des Verwaltungsjahres 1829 ins Leben zu treten hat, werden die k. k. Kreisämter bloß dermalen zur Wissenschaft und Darnachachtung bei Einbeförderung der Reisepartikularien des Sanitätspersonals in Epidemiefällen, verständiget.

Gubernial-Verordnung vom 23. August 1828. Gub. Zahl 59016.

114.

Względem płacenia podatków spadkowego, klassycznego, osobistego czyli pogłównego i zarobkowego za rok 1829.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższym listem gabinetowym z dnia 2. lipca r. b. postanowić, że podatki, spadkowy, klassyczny osobisty i zarobkowy, tak iak one w roku 1828 istniały, także za rok 1829 wypisane, i tymże samym sposobem pobierane być powinny.

Ta więc naywyższa uchwała w skutku dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z d. 31. z. m. Nro. 3159 dla wiadomości i zachowania powszechnie ogłasza się.

Uwiadom. gubern. z d. 22. sierpnia 1828 do liczby gub. 59255.

115.

Koszta podróży Urzędników zdrowia w razach wybuchłéy epidemii, skarb przyjmuie na siebie.

Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 24. marca r. b. rozkazać raczył, iż na przyszłość wynagrodzenie kosztów podróży Urzędników zdrowia w razach epidemii dotychczas przez dominiia płacone, z takowych, zdięte i na skarb przyięte być ma.

O téy naywyższéy uchwale, która w skutek dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z d. 1. lipca r. b. do liczby 14557 i dekretu wysokiey Kamery nadworney z d. 28. lipca r. b. do L. 30190 z początkiem roku administracyjnego 1829 do skutku przywiedzioną być ma, informuią się c. k. Urzędy cyrkułowe dla wiadomości i zachowania, przy podawaniu rachunków podróżnych Urzędników zdrowia w przypadkach epidemii.

Rozporządz. gubern. z dnia 23. sierpnia 1828 do L. gub. 59016.

116.

Aufhebung des halbperzentigen Waaren-Aufschlags in Triest für den Kriegsschuldenfond.

Die hohe Hofkammer hat mit Dekret vom 1ten August l. J. Zahl 32249 anher eröffnet, daß seit dem Jahre 1816 in Triest für alle ein- und ausgehende Waaren ein Aufschlag von einem halben Perzent des Werthes derselben bestand, dessen Ertrag in den dortigen Kriegsschulden-Tilgungsfond einzufließen hatte.

Da nun aber Seine Majestät nach dem gleichstimmigen Antrage der vereinten Hofkanzlei und der allgemeinen Hofkammer durch a. h. Entschließung vom 10ten Juni l. J. die sogleiche Aufhebung dieses Waaren-Aufschlags zu befehlen geruhet haben, und dieselbe nach einer von dem küstenländischen Gubernium eingelangten Anzeige mit 1ten Juli l. J. wirklich eingetreten ist; so haben die k. Kreisämter den Handelsstand hievon sogleich zu verständigen.

Gubernial-Verordnung vom 24. August 1828. Gub. Zahl 59260.

117.

Beurlaubte Soldaten sollen nicht wegen angeblicher Nahrungslosigkeit und ohne hinreichende Gründe der Unvermeidlichkeit vom Hause zu ihren Korps geschickt werden.

Es sind bei dem k. k. General-Militär-Kommando von mehreren Militärbehörden Klagen vorgekommen, daß die Beurlaubten oft ohne zureichende Gründe vom Hause zu ihrem Korps zurückgeschickt werden, daher dasselbe, um diesem Uibel zu begegnen, die nöthigen Weisungen an die Werbbezirks-Regiments-Kommanden erlassen hat.

Das Kreisamt wird daher auch beauftragt, dahin zu wirken, damit nicht ohne hinreichende Gründe der Unvermeidlichkeit Beurlaubte vom Hause zurückgeschickt werden, wodurch dem Ärarium bedeutende unnütze Auslagen er-

116.

Żniesienie półprocentowego nakładu na towary w Tryeście dla funduszu długu woiennego.

Wysoka Kamera nadworna dekretem z dnia 1. sierpnia r. b. do liczby 32249 zawiadomiła Rząd tuteyszy, że od roku 1816 w Tryeście na wszystkie przychodzące i wychodzące towary istniał nakład po pół procentu od wartości tychże, którego przychód do tamecznego funduszu na umorzenie długów woiennych wpływał.

Gdy zatém Nayiaśnieyszy Pan podług iednomyślnego wniosku połączonéy Kancelaryi nadwornéy i powszechnéy Kamery nadwornéy, naywyższą uchwałą z dnia 10go czerwca r. b. niezwłoczne zniesienie tego nakładu na towary rozkazać raczył, i takowe zniesienie podług doniesienia od nadbrzeżnego Gubernium z dniem 1. lipca r. b. istotnie nastąpiło; przeto c. k. Urzędy cyrkułowe o tém stan kupiecki natychmiast uwiadomić maią.

Rozporządzenie gub. z d. 24. sierpnia 1828 do liczb. gub. 59260.

117.

Urlopowani żołniérze dla mniemanéy niesposobności żywienia się, i bez dostatecznych przyczyn konieczności z domu do korpusów odsyłani być nie powinni.

Od wielu Komend woyskowych zaszły skargi do c. k. jeneralnéy Komendy woyskowéy, że urlopnicy częstokroć bez dostatecznych przyczyn z domu do swoich korpusów nazad odsyłani bywaią, dla czego jeneralna Komenda, zapobiegaiąc temu złemu, potrzebne do werbowniczych obwodowych Komend pułkowych wydała rozporządzenia.

Z tego powodu zaleca się także Urzędowi cyrkułowemu, na to czuwać, aby bez dostatecznych przyczyn nieuchronności, urlopnicy nazad z domu odsyłani nie byli, przez co skarbowi niepotrzebnie znacznych wydat-

wachsen, und die Truppenkörper großer Verantwortung ausgesezt werden, indem der Lokostand nicht überschritten werden darf, und es oft nicht thunlich ist, andere Leute dafür zu beurlauben, so daß solche zurückgeschickte Beurlaubte oft gleich wieder in das nächste Transporthaus zur neuerlichen Absendung in ihre Heimat auf Urlaub übergeben werden müssen.

Die k. Kreisämter haben daher alle Obrigkeiten zu belehren:

1) Daß sie sich genau nach dem Kreisschreiben vom 7ten Oktober 1803 Zahl 26904 zu benehmen haben, wornach die Bestrafung geringer Vergehungen der Beurlaubten ihnen überlassen bleibt, und nur in wichtigen Fällen, wo die Einziehung eines Urlaubers unvermeidlich nothwendig erachtet wird, der Mann mit einer genauen species facti, und Anführung der hiezu nothwendig bestimmenden Gründe dem nächsten Militär-Kommando zugeschickt werden dürfe.

2) Daß man sich nicht bloß des Vorwandes der Nahrungslosigkeit eines Urlaubers zu dessen Zurücksendung zu seinem Korps bedienen solle, indem künftig kein wegen Nahrungslosigkeit zum Einrücken sich meldender Urlauber wird angenommen werden, der sich hierüber nicht mit einem glaubwürdigen Dominikalzeugnisse auszuweisen vermag, und bevor sich nicht das Werbbezirks-Kommando selbst von der Richtigkeit dieses Vorgebens und des obrigkeitlichen Zeugnisses die hinlängliche Uiberzeugung verschafft haben wird.

Die Kreisämter haben daher den Werbbezirks-Kommanden die zur Erhaltung dieser Uiberzeugung erforderlichen Notizen und Lokaldaten stets schleunigst mitzutheilen.

Besonders wird den k. Kreisämtern empfohlen, dahin zu wirken, damit solche Zurücksendungen der Urlauber unter dem Vorwande der Nahrungslosigkeit, für das Fuhrwesenspostо-Kommando, das Beschälldepartement und die hierländige Artilleriedivision, wo möglich gar nicht, oder wenigstens nur äußerst selten vorkommen mögen, weil diesen Korps bei ihren Lokalstande solche Zurücknahmen besonder schwer fielen.

Es wird auch vorzüglich auf die Einwirkung der Kreisämter bei den Ortsobrigkeiten ankommen, damit die beurlaubte Mannschaft durch Unterbringung in Privatdienste,

ków przyczynia się, a korpusy woysk na wielką odpowiedzialność wystawione bywaią, gdyż stan mieyscowy przekroczony być nie powinien, często zachodzi niemożność, innych ludzi na mieyscu odesłanych urlopować, a to tak, że takowi nazad odesłani uropnicy częstokroć znowu do domu transportowego, dla powtórnego ich odesłania do domu na urlop, oddani być muszą.

C. k. Urzędy maią zatem wszystkie Zwierzchności zainformować:

1) Aby podług okolnika z dnia 7go października 1808 do liczby 26904 ścisle zachowywały się, podług którego ukaranie urlopników za pomnieysze wykroczenia im zostawionem iest, i tylko w ważnieyszych przypadkach, gdzie imanie i odstawienie urlopnika koniecznie potrzebnem być zdaie się, takowy z dokładnem opisaniem czynu (*species facti*) i przytoczeniem potrzebnych do tego stanowiących przyczyn do naybliższey Komendy woyskowey odstawiony być może.

2) Aby pod iedynym pretextem niemożności wyżywienia się urlopnika, tegoż do iego korpusu nazad nie odsyłać, gdyż na przyszłość żaden dla niesposobności wyżywienia się, do wstąpienia w służbę zgłaszaiący się urlopnik przyiętym nie będzie, które to twierdzenie wiary godnem dominikalnem zaświadczeniem udowodnić nie będzie w stanie, i póki pierwey sama werbownicza Komenda obwodowa o rzetelności tego twierdzenia i dominikalnego zaświadczenia dostatecznie nie przekona się.

Urzędy cyrkułowe maią zatem Komendom werbowniczym wiadomości i daty mieyscowe, do otrzymania tego przekonania potrzebne, zawsze iak nayśpieszniey udzielać.

Osobliwie poleca się c. k. Urzędom cyrkułowym o to starać się, aby takowe nazad odsyłania urlopników pod pozorem niesposobności żywienia się, do Komendy furgonów, do departamentu stadniczego i do tuteyszokraiowey diwizyi artyleryi, ile możności wcale nie, albo przynaymniey bardzo rzadko zdarzały się, gdyż tym korpusom przy ich mieyscowym stanie, takowe nazad przyjmowania osobliwie trudnoby przyszły.

Szczególnie też zależyć to będzie od wpływu Urzędów cyrkułowych u Zwierzchnosci mieyscowych, aby urlopnicy przez umieszczenie ich w służbie prywatney, przy

bei der Landwirthschaft oder nach ihren andern Eigenschaften gegen Nahrungslosigkeit geschützt, und vom Müssiggange zu nützlichen Erwerben angeleitet werde, indem es nach der sehr richtigen Bemerkung des k. k. General-Militär-Kommando doch sehr auffallend ist, wie ein galizischer Rekrut, der meistens sich vor seiner Hebung auf alle mögliche Art der Rekrutirung zu entziehen suchte, nach geschehener Assentirung und Wiederbeurlaubung keinen Erwerbs- oder Nahrungszweig mehr finden sollte.

Gubernial-Verordnung vom 25. August 1828 Gub. Zahl 58067.

118.

Wie bei Prüfungen ex linea politica vorzugehen.

In der Betrachtung, daß die Amtshandlung über schwere Polizeiübertrettungen auch einen Theil der magistratischen Geschäfte ausmacht, findet man zu erinnern, daß die Kandidaten um solche magistratische Dienstplätze, zu deren Erlangung das Befähigungsdekret ex linea politica erforderlich ist, von der nachträglichen Prüfung für das gedachte Richteramt nicht losgezählt werden können. Auf die bereits angestellten ex linea politica geprüften Magistratsbeamten der bezeichneten Kathegorie, kann jedoch diese Anordnung nicht zurückwirken.

Nur wenn ein oder der andere dieser Magistratsbeamten seine bisherige Laufbahn verläßt, um selbstständig das Richteramt über schwere Polizeiübertrettungen auszuüben, hat er die Prüfung für dasselbe nachzutragen, und kann erst nach erlangter Befähigung zu diesem Amte zugelassen werden.

Für die Zukunft sind aber die Prüfungen ex linea politica in der Art vorzunehmen, daß daraus mit aller Beruhigung geschlossen werden kann, ob der Geprüfte auch zu dem Richteramte über schwere Polizeiübertrettungen geeignet ist, diese Qualifikazion ist in dem Wahlfähigkeitsdekrete immer ausdrücklich zu bemerken, und es ist in Zukunft Niemanden das Wahlfähigkeitsdekret ex linea politica zu ertheilen, der nicht zugleich für das Richteramt über schwere Polizeiübertrettungen geeignet befunden worden ist.

Gubernial-Erledigung vom 26. August 1828. Gub. Zahl 59067.

gospodarstwie wieyskiem, albo podług ich innych zdatności, od niemożności utrzymania życia zabezpieczeni, i od próżniactwa do użytecznych zarobkowań naprowadzeni byli, gdyż to podług bardzo dobréy uwagi c. k. jeneralnéy Komendy woyskowey nader w oczy uderza, dla czegoby rekrut galicyjski, który nayczęściey przed swoim zaciągiem, na wszelkie sposoby przed rekrutacyią uyść starał się, po nastąpionem assentyrowaniu i puszczeniu go znowu na urlop, żadnego więcéy sposobu do zarobku, albo do utrzymania życia znaleźć nie miał.

Rozporządzenie gub. z d. 25. sierpnia 1828. do licz. gub. 58067.

118.

Jak postępować przy examinach z wydziału politycznego *(ex linea politica)*.

Zważaiąc że urzędowanie w ciężkich przestępstwach policyjnych, stanowi także część czynności Magisratów, potrzeba zrobić uwagę, że kandydaci, ubiegaiące się o takie urzędy magistratualne, do których dostąpienia dekret uzdolniaiący *ex linea politica* potrzebnym iest, od dodatkowego examinu na rzeczony urząd sędziego, uwolnionymi być nie mogą, że atoli rozporządzenie to na magistratualnych urzędników wspomnionéy kategoryi iuż umieszczonych, i *ex linea politica* examinowanych, wstecznie działać nie może.

Tylko wtenczas, ieżeli który Urzędnik magistratualny dotychczasowy swóy zawód dla wykonywania samoistnie urzędu sędziego w ciężkich przestępstwach policyjnych opuści, examen na ten urząd dodatkowo zdać ma, i dopiero po otrzymanem uzdolnieniu, do tego Urzędu przypuszczonym być może.

Na przyszłość atoli examina *ex linea politica* tym sposobem przedsięwzięte być maią, aby z nich ze wszelkim uspokoieniem wniosek uczynić można, czyli examinowany na urząd sędziego w ciężkich przestępstwach policyjnych zdolnym iest; to uzdolnienie w dekrecie obieralności zawsze wyraźnie wymienione być ma, a na przyszłość dekret obieralności *ex linea politica* temu wydawany być nie może, który wraz za zdolnego na urząd sędziego ciężkich przestępstw policyjnych, uznanym nie został.

Uwiadomienie gubern. z dnia 26. sierpnia 1828 do L. gub. 59057.

119.

Mauthschranken müssen zur Nachtzeit beleuchtet werden. — Dießfällige Strafbestimmungen.

Man ist zur vollkommenen Uiberzeugung gelangt, daß die Wegmauthpächter der, mit gedrucktem Kreisschreiben vom 15ten Jänner l. J. Zahl 83864 allgemein kund gemachten kontraktmässigen Verbindlichkeit, den Mauthschranken zur Nachtzeit zu beleuchten, nicht nachkommen. Die k. Kreisämter haben die Ortsobrigkeiten zur Amtshandlung nach dem erwähnten Kreisschreiben neuerdings mit dem Beisatze anzuweisen, daß wenn die Wegmauthpächter die ortsobrigkeitlichen Erinnerungen unbeachtet lassen, gegen erstere abgesehen von der Bestimmung des oberwähnten Kreisschreibens, nach der Natur dieser Außerachtlassung nach den §§. 174 und 176 des II. Theils des Gesetzbuches über Verbrechen und schwere Polizeiübertretungen vorzugehen sey.

Welches sämmtlichen Mauthpächtern zu ihrer Warnung gleichfalls bekannt zu geben ist.

Gubernial-Verordnung vom 26. August 1828 Gub. Zahl 61309.

120.

Instrukzion

wegen Evidenzhaltung des Standes der Militär-Patental-Invaliden und wegen Aufrechnung ihrer Gebühr.

⁄. In der Nebenlage erhalten die k. k. Kreisämter die nöthige Anzahl Exemplare einer mit hohen Hofdekret vom 17. Juli l. J. Zahl 16199 mitgetheilten neuerlichen Instrukzion des k. k. Hofkriegsrathes, durch welche die schon bestehenden Anordnungen in Betreff der Evidenzhaltung des Standes der Militär-Patental-Invaliden und wegen der Aufrechnung ihrer Gebühr, in einem vollständigen Zusammenhang gebracht werden, mit dem Auftrage, dieselbe gehörig an die Dominien kund zu machen, sich selbst genau darnach in vorkommenden Fällen zu benehmen, und auch

119.

Rogatki myta w nocy oświecone być muszą.

Ustanowienie kary za niedopełnienie.

Przekonano się dokładnie, że dzierzawcy myta drogowego, obowiązku z kontraktu wypływaiącego, okolnikiem drukowanym z dnia 15go stycznia r. b. do liczcy 83864. powszechnie obwieszczonege, że rogatka myta w nocy oświecona być ma, nie dopełniaią. C. k. Urzędy cyrkułowe maia zatem Zwierzchnościom mieyscowym pełnienie urzędu podług wspomnionego okolnika na nowo z tym dodatkiem zalecić, że gdyby dzierzawcy myta drogowego na urzędowe napomnienia nie zważali, przeciw nim z względu na przepis okolnika wspomnionego, podług natury tego niezważania według §§. 174 i 176 II. części księgi ustaw o zbrodniach i ciężkich przestępstwach policyjnych postąpić należy.

Co także wszystkim dzierzawcom myta dla ich przestrogi ogłoszoném być ma.

Rozporządzenie gub. z d. 26. sierpnia 1828 do liez. gub. 61309

120.

Insttukcyia

względem utrzymywania w ewidencyi stanu woyskowych patentowanych inwalidów, i względem obrachowania ich należytości.

C. k. Urzędom cyrkułowym przesyła się w załączeniu ·/. potrzebna liczba exemplarzy nowey, przez c. k. nadworną Radę woienną wydanéy, i wysokim dekretem nadwornym z d. 17. lipca r. b. do liczby 16199 komunikowanéy instrukcyi, którą istnące iuż przepisy względem utrzymowania w ewidencyi stanu woyskowych patentowanych inwalidów, i względem obrachowania ich należytości do związku doskonałego przywiedzionezostały, z tym rozkazem: aby takową należycie po Dominiiach ogłosić, samym podług téyże w wydarzaiących się przypadkach

die Dominien zu einer genauen Befolgung derselben sowohl als der nachfolgenden Bestimmungen zu verhalten, rücksichtlich welcher die k. k. Kreisämter, um sich ihrer Befolgung zu versichern, auch die geeigneten Verfügungen an alle Obrigkeiten zu treffen haben.

Zur Evidenzhaltung des Standes der sehr zerstreut lebenden Militär-Patental-Invaliden, und um die Vorsichten gegen einen Mißbrauch der Patentalurkunden zu verstärken, ist nämlich nothwendig, daß nach dem Inhalte des 14. §. der Instrukzion die Pfarrer beauftragt werden, sogleich nach dem Tode eines Patentalinvaliden sich dessen Patentalurkunde im Originale vorlegen zu lassen, damit sie diese der Länge nach mit Dinte durchstreichen, auf dieselbe gleich an die lezte Ausbezahlung den Todestag des Invaliden schreiben, und sie sodann nebst dem förmlichen Sterbzeugnisse an die Ortsobrigkeit zur weiteren Abgabe an das nächste k. k. Feldkriegs = Kommissariat zurückstellen. Eben so nothwendig ist, daß die Pfarrer nach der Anleitung des 52ten §. der Instrukzion alle Patentalquittungen, auf welche die Zivilbehörden des Bezirks einen Vorschuß an Patentalgehalt zu leisten pflegen, ohne Ausnahme mit der Bestätigung, daß der Patentalinvalide sich noch am Leben, und in dem angezeigten Aufenthaltsorte befindet, versehen, indem ohne dieser Bestättigung auf keine Patentalinvalidens-Urkunde ein Ersatz aus dem Invalidenfonde rücksichtlich der von einem Dominium vorgeschossenen Invalidengebühr geleistet werden würde, daher sowohl die Dominien als die Pfarrer auf diese Bestimmung vorzüglich aufmerksam zu machen sind.

In Bezug auf die erwähnten Vorschüße, und die Einhebung ihres Ersatzes enthalten die §§. 51 und 57 der Instrukzion die umständliche Belehrung.

Den Inhalt dieser §§. haben sich die Dominien ganz besonders in ihrem Zusammenhang gegenwärtig zu halten, damit sie nicht bei der beabsichtigten Erhebung des Ersatzes der geleisteten Vorschüße, etwa diesem Ersatze, der bei dem Mangel gehörig verfaßter und vorschriftmäßig bestättigter Patentalquittungen, und aus Mangel der unerläßlichen namentlichen Verzeichnisse, verweigert werden müßte, fruchtlos entgegen sehen.

Da nun eine genaue Aufrechthaltung der Ordnung bei der periodischen Erhebung des Ersatzes der antizipirten Patentalgehalte von Seite der Dominien um so unerläß-

ściśle zachować się, i oraz Dominiia tak do ścisłego dopełniania téyże, iako też następuiących przepisów zobowiązać, względem któréy c. k. Urzędy cyrkułowe, chcąc się o iéy dopełnieniu zapewnić, stosowne rozporządzenia do wszystkich Zwierzchności wydać maią.

Dla utrzymania w ewidencyi stanu bardzo rozsiano żyiących woyskowych inwalidów patentowanych, i dla powiększenia ostrożności przeciw nadużyciu patentalnych dokumentów potrzeba, podług myśli §fu. 14 instrukcyi plebanóm (parochom) nakazać, aby ci zaraz po śmierci patentowanego inwalida, iego patentalny dokument sobie podać kazali, takowy wzdłuż inkaustem przekreślili, na tymże zaraz pod ostatnią wypłatą dzień śmierci inwalida zapisali, i takowy potém wraz z metryką pogrzebu (sepulturą) Zwierzchności mieyscowéy dla dalszego oddania do nayblizszego c. k. polnego Komissaryiatu woiennego zwrócili. Równie też potrzeba, aby przez parochów podług przepisu §fu 52go instrukcyi, wszystkie patentalne kwity, na które Zwierzchności cywilne obwodu, zaliczenie z góry (antycypacyię) pensyi patentalnéy uiszczać zwykły, bez wyiątku potwierdzeniem, że patentowany inwalid ieszcze żyie, i w wskazaném mieyscu pobytu znayduie się, opatrzone były, albowiem bez tego potwierdzenia na żaden dokument patentowanego inwalida wynagrodzenia z funduszu inwalidów względem należytości dla inwalidów przez Dominium z góry wyliczonéy, uiszczoném by nie było, dla tego więc tak Dominiia, iako też parochów na tę ustanowę osobliwie uważnemi uczynić należy.

Co się tycze wspomnionych zaliczeń z góry i onych zwrócenia, w tym względzie §§. 51 i 57 instrukcyi zawieraią w sobie dokładną informacyię.

Treść tych §§fów powinny Dominiia nayosobliwiéy co do ich związku z sobą w pamięci mięć, aby przy zamierzoném podniesieniu wynagrodzenia zaliczonych antycypacyj, na takowe wynagrodzenie, które dla braku należycie ułożonych, i według przepisu potwierdzonych kwitów patentalnych, i dla niedostatku koniecznie potrzebnych wykazów imiennych zaprzeczoném byćby musiało.

Gdy zatém ściśle zachowanie porządku przy peryiodycznych odbieraniach wynagrodzenia zaliczonéy z góry pensyi patentalnéy z strony Dominiów tém bardziéy

sicher ist, weil die Evidenzhaltung des Standes und der Gebühr der Patentalinvaliden, welche den Militärinvalidenhäusern in den gesezten Termin rechnungsbeständig zur Pflicht gemacht ist, sonst unerreichbar seyn würde, so ist eine kräftige Mitwirkung der Dominien durch eine sorgfältige Beobachtung der bestimmten Termine im hohen Grade wichtig.

Nach dem Invalidensystem vom Jahre 1772, sollen die Dominien den Ersatz der antizipirten Patentallöhnungen vierteljährig aus dem Miltär-Invalidenfonde zurückerheben. Dieser Termin ist zu ihrer Erleichterung in der Folge auf 6. Monate, und endlich dahin verlängert worden, daß wenn sie es vorziehen, der Ersatz jedoch längstens nach Verlauf eines ganzen Jahres eingeholt werden müße, indem sonst derjenige Patentalinvalide von dessen Existenz dem Invalidenhause durch ein ganzes Jahr nichts bekannt worden ist, auf irgend eine Weise abgängig geworden zu seyn vermuthet wird, und also aus dem Stande der Invaliden in Abgang gebracht werden würde.

Sollte gleichwohl ein Dominium auch diesen ohnehin schon sehr verlängerten, und bei einer ordentlichen Geschäftsführung gewiß leicht und bequem zuzuhaltenden Termin nicht beachten wollen, so dürfte daraus zu schließen seyn, daß das Dominium auf den Ersatz stillschweigend verzichtet, und es wird daher auch in die Patental Urkunden, welche nach dem 76.§. der Instrukzion neu hinausgegeben werden, zur Warnung der Dominien die Bestimmung eingeschaltet werden, daß, wenn der in der Frage stehende Ersatz, nach Verlauf eines ganzen Jahres, auch binnen der ersten 6 Wochen des darauf folgenden nächsten Militär Jahres nicht eingehoben werden sollte, diese unterlassene Einhebung als eine stillschweigende Verzichtleistung auf den Ersatz der verflossenen Zeit angesehen, also kein Ersatz für den gegebenen Vorschuß weiters geleistet werden würde, vorzüglich nachdem die Dominien, wie es in den ihnen zur Einsicht zukommenden neu auszustellenden Patentalurkunden ausgedrückt ist, in denselben ersucht werden, die Einhebung des Ersatzes nicht über den hier ausgesprochenen Präklusivtermin hinaus zu verschieben; indem es nur durch die genaue Zuhaltung dieses Termins den Militair-Invalidenhäusern, bei welchen sich die Gebühren aller Patentalinvaliden zu

potrzebném iest, ile utrzymanie w ewidencyi stanu i należytości inwalidów patentowanych, które domom woyskowych inwalidów w usanowionych terminach w rachunkowy obowiązek włożono, inaczéy osiągnietém byćby nie mogło; przeto czynne współdziałanie Dominiów, przez troskliwe zachowanie wyznaczonych terminów, wielkiey iest wagi.

Podług systematu inwalidów z roku 1772 powinny Dominia wynagrodzenie zaliczonych z góry leników patentalnych ćwierćrocznie z woiskowego funduszu inwalidów odbierać. Ten termin dla ich ulżenia następnie na 6 miesięcy, i nakoniec tak dalece przedłużonym został, że ieśli zechcą, wynagrodzenie naydaléy iednak po upłynieniu roku całego odebrane być musi, gdyż w przeciwnym razie o tym inwalidzie patentowanym, o którego bycie domowi inwalidów przez cały rok nic wiadomo nie było, mniemano by, że ón iakimciś sposobem ubyć musiał, a zatem z stanu inwalidów iako ubyły wypuszczonymby został.

Gdyby iednak Dominium i na ten iuż oprócz tego bardzo przedłużony, i przy porządném kierowaniu interesami bardzo łatwo i wygodnie dotrzymać się mogący termin uważać nie chciało, można bedzie z tego wnioskować, że Dominium wynagrodzenia przez milczenie zrzéka się, i dla tego też w dokumentach patentalnych, które podług §fu 76go instrukćyi nowo wydane zostaną, dla przestrogi Dominiów ustanowa umieszczoną będzie, że gdyby wspomnione wynagrodzenie po upłynieniu całego roku nawet w piérwszych 6ciu tygodniach nasępuiącego nayblizszego roku podniesionem nie zostało, to zaniedbane podniesienie za ciche zrzeczenie się wynagrodzenia za upłyniony czas uważane byłoby, a zatem żadnego by wynagrodzenia za daną antycypacyię daley nie uiszczono, osobliwie że Dominia, iak to w nowo wydać się maiących, i im do widzenia dołączonych dokomentach patentalnych wyrażono iest, w tychże rekwirowane są, aby odebrania wynagrodzenia nad przepisany ten termin ostateczny nie odwlekały; albowiem domy inwalidów woyskowych, w których należytości wszystkich inwalidów patentowanych koncentrować się maią, tylko przez ścisłe dotrzymanie tego terminu ewidencyię onych

konzentriren haben, möglich ist, ihres Standes und Gebühren-Evidenz in der bestimmten Frist dem allerhöchsten Befehl gemäß herzustellen.

Gubernial-Verordnung vom 30. August 1828. Gub. Zahl 57631.

Verordnung

des kaiserl. königl. Hofkriegsrathes an sämmtliche Militär-General-Kommanden, das Marine-Ober-Kommando, und das Festungs-Kommando zu Mainz. — Die Evidenzhaltung des Standes der Patental-Invaliden, und die Konzentrirung ihrer Gebühr bei den Invaliden-Häusern selbst betreffend.

Es haben sich in Ansehung des Standes der Patental-Invaliden und der Auszahlung ihrer Gebühr Gebrechen gezeigt, welches nöthig machte zu erwägen, ob die bestehenden Vorschriften zur Evidenzhaltung des Standes und der Verpflegung der Patental-Invaliden mangelhaft sind, oder ob jene Gebrechen ihre Zulässigkeit darin fanden daß die schon bestehenden Vorschriften nicht genau beobachtet wurden.

Zur Evidenzhaltung des Standes der Patental-Invaliden haben nach jenen Vorschriften bekanntlich mitzuwirkrn:

Erstens. Die Militär-Invaliden-Häuser selbst durch genaue und ununterbrochene Führung der Grundbücher.

Diese ist ihnen mit mehreren Verordnungen, insbesondere mit jener vom 30. Jäner 1803 Litt. L. Nro 179 aufgetragen worden. Diese Vorschriften sind für den Zweck genügend. Auch zu einer radikalen Herstellung und Revision der Grundbücher ist durch die mit der Cirkular-Verordnung vom 27ten Julius 1825 Litt. D. Nro. 3356 verfügte, und mit Ende Dezember desselben Jahres geschlossene allgemeine Läuterung des Standes aller außer den Militär-Invaliden-Häusern lebenden Invaliden geschritten worden. Der weitere Erfolg davon wird jezt durch

stanu i należytości w wyznaczonym terminie stosownie do naywyższego rozkazu przywrócić mogą.

Rozporządzenie gub. z d. 3ogo sierpnia 1828. do L. gub. 57631.

Rozporządzenie

c. k. nadworney Rady woienney do wszystkich jeneralnych Komend, do wyższey Komendy marynarskiey i do Komendy twierdzy Moguncktey. O utrzymywaniu w ewidencyi Stanu inwalidów patentowanych, i z koncentrowaniu ich należytości przy samychże inwalidzkich domach.

Względem stanu inwalidów patentowanych i wypłaty dla nich należytości, okazały się niedogodności, przez to stało się potrzebném rozważyć, czyli istnące przepisy do utrzymania w ewidencyi stanu i opatrywania inwalidów patentowanych, są niedokładne, lub też: czyli owe niedogodności z tąd pochodziły, że istnieiące iuż przepisy ściśle dopełnianemi nie były.

Do utrzymywania w ewidencyi stanu inwalidów patentowanych przykładać się maią podług tychże przepisów:

Naprzód, same domy woyskowe inwalidów, przez dokładne i nieustaiące prowadzenie ksiąg gruntowych.

Takowe nakazane im było wielu rozporządzeniami; a w szczególności pod dniem 30. stycznia 1803. Lit. L. Nr. 179. Przepisy te do osiągnienia celu są dostateczne a nawet do radykalnego zaprowadzenia i rewizyi ksiąg gruntowych przystąpiono przez nakazane okolnikiem z d. 27. lipca 1825. lit. D. Nr. 3356, powszechne wyiaśnienie stanu wszystkich, nie w woyskowych domach inwalidzkich żyiących inwalidów, a z końcem miesiąca grudnia tegoż roku zamknięte. Do dalszego skutku tego rozporządzenia, bardziey ieszcze pomoże wydawanie nowych

das Hinausgeben neuer Patental- sowohl als Vorbehalts-Urkunden, welche von den bisherigen auffallend in der Form abweichen, und wogegen die alten Urkunden eingezogen werden, noch mehr befördert werden; die Grundbücher und Anweisungsprotokolle werden dadurch an Richtigkeit und Vollständigkeit gewinnen.

Zweitens. Die Dominien und Militär-Konskripzions-Werbbezirke und Werb-Kommanden durch Anzeige eines jeden Abganges eines Patental-Invaliden, und durch periodische Einsendung eigener Verzeichnisse der sich in ihren Bezirken aufhaltenden Patental-Invaliden an die Generalkommanden. Auch diese bestehenden Vorschriften sind für den Zweck genügend. Sie werden nur noch eine Verstärkung dadurch erhalten, wenn die Pfarrer, bevor sie einen Invaliden zur Erde bestatten, sich dessen Patentalurkunde vorweisen lassen, diese von oben nach unten mit Dinte durchstreichen, den Todestag unten schriftlich beisetzen und unterschreiben, sodann die Urkunde der Ortsobrigkeit zur Einsendung zurück geben, wodurch einem Mißbrauche solcher Urkunden sicher vorgebeugt wird. Die k. k. Hofkanzleien werden unter Einem um ihre Mitwirkung hierzu ersucht.

Drittens. Die ein Militär-Invaliden Haus respizirenden Feldkriegs-Kommissäre durch Benützung aller Eingaben ꝛc., die ihnen über die Veränderungen des Standes der Invaliden, in der Eigenschaft als Respizirende, und als Mitglieder der Invaliden-Hauses-Kommission zukommen. Auch hier ist die bestehende Vorschrift genügend. Nur muß von allen solschen Eingaben ꝛc. immer und schnell der rechte Gebrauch gemacht werden.

Auch die k. k. Hofkriegsbuchhaltung zur Evidenzhaltung des Standes der Patental-Invaliden beiziehen zu lassen, dazu ist kein Grund vorhanden, vielmehr würde dadurch die Lokal-Kontrolle, nämlich das Feldkriegskommissariat ganz sorglos, und nur dem Namen nach bestehend gemacht werden.

Zur Anweisung, Ausbezahlung und Aufrechnung der Patental-Gehalte bestehen folgende Vorschriften:

a) Entweder kommt der Patental-Invalid selbst in das Invalidenhaus, um von dort seinen Gehalt abzuholen,

dokumentów patentalnych (patentów), i dokumentów z obwarowaniem, które od dotychczasowych co do kształtu znacznie różnią się, a za które dawne dokumenta (patenta) zamienione będą. Księgi gruntowe i protokóły assygnacyj przez to, co do dokładności i zupełności zyskaią.

P o w t ó r e: D o m i n i i a, i a k o t e ż w o y s k o w e k o n s k r y p c y j n e o b w o d y w e r b o w n i c z e, i w e r b o w n i c z e K o m e n d y, przez podawanie każdego ubywaiącego inwalida patentowanego, i przez peryiodyczne przesyłanie do Komend ieneralnych właściwych spisów w ich obwodach przebywaiących inwalidów patentowanych. I te przepisy dla zamierzonego celu są dostateczne; a tylko tém skutecznieyszemi staną się, gdy parochowie przed pochowaniem każdego zmarłego inwalida dokument patentalny (iego patent) okazać sobie każą, takowy inkaustem z góry na dół przekreślą, dzień śmierci u spodu zapiszą i podpiszą; a potém dokument ten Zwierzchności mieyscowey dla odesłania go zwrócą; przez co nadużycia takowych dokumentów zapobieżono będzie. C. k. nadworne Kancelaryie wezwane będą wraz o spólne z ich strony działanie.

P o t r z e c i e: Dozoruiący nad woyskowym domem inwalidów komissarze woienni, przez użytkowanie ze wszystkich podań i t. d. które onym co do zaszłych odmian w stanie inwalidów, iako dozoruiącym i członkom komissyi domu inwalidów dosyłane będą. I w tém także dostatecznym iest przepis istnieiący. Potrzeba tylko, aby z takowych podań, zawsze prędki i właściwy użytek czyniony był.

Aby zaś do utrzymywania w ewidencyi stanu inwalidów patentowanych, przyzwać także i c. k. nadworną woienną izbę rachunkową, do tego nie ma żadnego powodu; owszem kontrola mieyscowa, mianowicie: Komissaryiat woienny, mniey dbałą i tylko co do nazwiska istnieiącą stałaby się.

C o d o a s s y g n o w a n i a w y p ł a t y i r a c h u n k o w o ś c i p e n s y j p a t e n t a l n y c h, istnieią następuiące przepisy:

a) Albo inwalid patentowany przychodzi sam do domu inwalidów dla odebrania z tamtąd swoiey pensyi;

b) oder Dominien rc. lassen sich den Ersatz der von ihnen ausgezahlten Patental-Gehalte vom Invalidenhause leisten,

c) oder Patental-Invaliden erheben ihren Gehalt unmittelbar aus einer k. k. Kriegskasse, oder bei solchen Militär- oder Zivilbehörden, welchen der Ersatz solcher Zahlungen gleichfalls unmittelbar aus k. k. Kriegskassen geleistet wird.

Zu a) geschieht die Anweisung durch den das Invalidenhaus respizirenden Feldkriegskommissär, welchem sich also der Invalid selbst vorstellen muß; jener sieht die mitgebrachte Patentalurkunde ein, versichert sich der Idendität der Person durch Fragen aus Antworten, schreibt die gemachte Anweisung in die Urkunde, die er dem Invaliden behändiget, und ergänzet darüber sein Vormerkungsprotokoll.

Die Zahlung geschieht auf die Hand des Patental-Invaliden nach dessen geregelter Quittung aus der Handkasse.

Die Aufrechnung geschieht unter der Vergleichung der Anweisungsvormerkung mit dem Grundbuche.

Zu b) unterbleibt nur die persönliche Vorstellung des Invaliden. Dagegen wird dem zum Empfang Bevollmächtigten der Ersatz aus der Hauskasse in Gegenwart der, diese Mitsperrenden geleistet.

Diesen zu a) und b) bestehenden Vorschriften ist nichts beizusetzen; sie müssen nur auch richtig eingehalten werden.

Uiberflüssig wäre ein hierüber vorgekommener Antrag, bei jeder Invalidenhauseskanzlei ein namentliches Vormerkungsprotokoll über alle zum Empfang der Patentalgehalte vorgestellte Invaliden unterhalten zu lassen; denn diese Kanzleien dürfen keinen Einfluß darauf, keine Vertretung dabei haben.

Unbillig und unausführbar wäre ein weiters darüber vorgekommener Antrag, alle Patental Invaliden nur allein bei der Hauseskasse ausbezahlen lassen; denn den Patental-Invaliden muß es, sich zu melden, ihren Privat-Verhältnissen überlassen werden, und daß die Hauptkasse zu jedem Augenblick ihretwegen geöffnet werde, läßt sich nicht fordern, noch wäre es mit dem sonstigen Dienste vereinbarlich.

b) albo Dominija i t. d. żądaią od domów inwalidzkich zwrócenia sobie wyliczonych inwalidom pensyj patentalnych;

c) alboteż inwalidzi patentowani, pensyią swoią bezpośrednie z c. k. kassy woienney, lub takich Urzędów woyskowych, czyliteż cywilnych pobieraią, którym wypłaty takowe podobnież bezpośrednio z c. k. kass woiennych zwracane zostaią.

ad a) Assygnacyia dzieie się przez dozoruiącego nad domem inwalidów Komissarza woiennego, przed którym inwalid osobiście stawić się musi; Komissarz czyta przeniesiony sobie dokument patentalny (patent), upewnia się względem tosamości osoby przez pytania z odpowiedzi; daną assygnacyię zapisuie na dokumencie, który inwalidowi doręcza i stosownie uzupełnia swój protokuł zapisowy (prenotacyi).

Wypłata idzie do ręki patentowanego inwalida z Kassy podręczney za tegoż kwitem, w formie przepisaney.

Rachunkowość odbywa się przez porównanie zapisów assygnacyi z księgą gruntową.

ad b) Ubywa tylko osobiste stawienie się inwalida, przeciwnie zaś umocowany do odebrania, otrzyma płatę zastąpioną z kassy domu, w obecnosci maiących takową pod wspólnym kluczem.

Do przepisów *ad a*) i *b*) istnieiących, nie ma co dodać, ale tylko ściśle zachowane być powinny. Zbytecznymby też był uczyniony w tey mierze wniosek, aby przy każdey kancelaryi domu inwalidów utrzymywać protokuł zapisowy (prenotacyi) imienny, wszystkich do odbierania pensyj patentalnych stawaiących inwalidów; ponieważ te kancelaryie, nie mogą w tem żadnego mieć wpływu ani zastępstwa.

Niesłusznym i nie do wykonania byłby drugi w tey mierze uczyniony wniosek, aby wszystkich patentowanych inwalidów iedynie tylko z kassy domu wypłacać, ponieważ zgłaszanie się zostawione być musi inwalidom patentowanym do ich prywatnych okoliczności stosuiące się; aby zaś główna kassa dla nich każdey chwili otwieraną była, tego żądać nie można, ani też wreście ze służbą zgadza się.

Unnöthig wäre endlich der gleichfalls vorgekommene Antrag, bei Bezahlung der Patentalgehalte aus der Handkasse die Anweisung nebst dem Kriegskommissär auch durch den Invalidenhauses Kommandanten mitfertigen zu lassen; denn dieses würde den lezteren über eine Amtshandlung verantwortlich machen, die nur dem respizirenden Feldkriegskommissariat vorschriftsmäßig obliegt, und die Hauseskommandanten würden auf die Zeit solcher Zahlungen von allen ihren übrigen Dienstgeschäften abgezogen werden, welches nicht geschehen darf.

Obschon jedoch der zu a) bestehenden Vorschrift nichts beizusetzen ist, so wird doch eine Verstärkung derselben nothwendig, welche darin buchstäblich nicht ausgedrückt ist, die Aufsicht bei der Auszahlung der Patentalgehalte zum Gegenstande, und darin zu bestehen hat:

daß der respizirende Feldkriegskommissär persönlich die Patentalinvaliden mit einer Anweisung an die Handkasse versehe;

daß diese sich damit (womit zugleich die Quittung verbunden seyn muß) persönlich zur Handkasse begeben;

daß dort die Auszahlung bar auf die Hand der Patentalinvaliden, jedoch stets nur im Beiseyn eines nach dem Gutdünken des Invalidenhauses-Kommandanten öfter zu wechselnden Stabsoffiziers oder Hauptmanns geschehe;

daß der die Handkasse führende Offizier über die ausgezahlten Invalidengehalte ein namentliches Verzeichniß gleichzeitig unterhalte, diesem die abgenommenen kriegskommissariatischen Anweisungen beilege, und in jeder Urkunde die darauf geschehene Zahlung bemerke;

daß der zum Beiseyn bei der Zahlung beorderte Offizier sein Beiseyn mit einer eigenen Klausel bestättige, endlich

daß der respizirende Kriegskommissär sich dieses Verzeichniß täglich vorlegen lasse, es nach den eigenen Anweisungen und Vormerkungen prüfe, die Anweisungen sodann zur Vorbeugung eines Mißbrauches rechts gegen links bis in die Mitte einschneide, das Verzeichniß bestätige, und den Gesammtbetrag mit Worten darauf schreibe, welchen der Offizier sohin in seinem Handkassejournale zu verausgaben berechtigt seyn soll.

Niepotrzebnym nakoniec byłby wniosek podobnie uczyniony, aby do wypłaty pensyi patentalnéy z kassy podręcznéy, assygnacyia oprócz komissarza woiennego, także i przez dowodzcę domu inwalidów podpisywaną była; podpis albowiem tego drugiego czyniłby go odpowiedzialnym w urzędowaniu, które w miarę przepisów, tylko dozoruiącemu komissarzowi woiennemu poruczone, a nawet dowódzcy domu byliby przez czas takowych wypłat od wszystkich innych czynności swoiéy służby odrywani, co się dziać nie powinno.

Chociaż do istnieiącego przepisu *ad a*) nie ma co dodać, potrzebném iednak staie się wzmocnienie onego, które także literalnie wyrażone nie iest, a które dozór przy wypłacie pensyj patentalnych, za przedmiot mieć i na tém zasadzać się ma:

aby dozoruiący komissarz woienny, inwalidów patentowanych assygnacyią do kassy podręcznéy osobiście opatrywał;

aby ci z takową (do któréy wraz i kwit dołączony być ma) osobiście do kassy podrzędnéy udawali się;

aby także nastąpiła wypłata gotowizną do ręki inwalida patentowanego, zawsze iednak tylko w obecności oficera sztabowego lub kapitana, których dowodzca domu inwalidów podług swego rozumienia często odmieniać powinien;

aby ofiicer utrzymuiący kassę podręczną, równocześnie prowadził spis imienny wypłaconych pensyj inwalidzkich, do takowego otrzymane assygnacyie komissarza woiennego dołączał, i na każdym dokumencie, uskutecznioną za assygnacyią wypłatę, zapisał;

aby oficer wyznaczony, być obecnym przy wypłacie, obecność swoią własną klauzułą potwierdził; nakoniec

aby dozoruiący komissarz woienny spis takowy sobie codziennie pokazywać kazał, z własnemi assygnacyiami i zapisami porównywał go, wreście dla zapobieżenia nadużyciom assygnacyie od prawéy ku lewéy stronie aż po środek przecinał, spis zatwierdził, a nakoniec ilość ogólną słowami na nim wypisał, którą potem oficer do swoiego dziennika (dyaryiusza) kassy podręcznéy, pod rubryką wydatków zaciągnąć będzie mocen.

Die vorgekommenen Anträge auf namentliche und umständliche Eintragung der gezahlten Patentalgehalte in das Journal der Handkasse, und auf Verfassung der Individual-Ersatzesentwürfe in der Kanzlei des Respizirenden sind unzulässig, zugleich aber auch entbehrlich, weil der erstere dieses Journal so sehr ausdehnen würde, daß jede Uebersicht, Prüfung und Erhebung daraus unthunlich wäre, und weil der leztere die Wirksamkeit der Kontrolle in eine Rechnungskonfekzion übergehen machen würde.

Einen andern vorgekommenen Antrag, alle Rechnungsdokumente bis zur Absendung an die Hofkriegsbuchhaltung wohl versperren zu lassen, betreffend, ist es von selbst klar, daß sich eine solche Versperrung höchstens nur auf die außer der Rechnungskanzlei befindlichen Personen dieser Kanzlei, oder nur auf einige derselben erstrecken könnte, von welchen wenig zu besorgen wäre, und daß sie immer nur denkbar seyn würde bis zum Gebrauche bei Verfassung der Rechnung, die, wie sie fertig ist, dem Respizirenden übergeben, und von ihm an die Hofkriegsbuchhaltung abgeschickt werden soll. Die bestehende Vorschrift ist in dieser Hinsicht besser, daß nämlich jede Quittung den Zahlungstag, jede Anweisung den Tag, an welchem sie geschah, enthalte; daß auf jede Quittung und Anweisung gleich bei der Journalisirung deutlich und umständlich auf dem Rücken des Dokuments geschrieben werde, sie sey ausbezahlt, zu welcher Rechnung sie gehöre, oder zu welchem Journal, und unter welcher Postenzahl sie dort verrechnet worden sey.

Zu o) Wenn Patentalinvaliden ihre Gebühr bei den Kriegskassen unmittelbar, oder bei solchen Militär- oder Zivilbehörden empfangen, welchen der Ersatz dafür gleichfalls unmittelbar bei den Kriegskassen erfolgt wird, hat man die bestehenden Vorschriften deßwegen nicht ganz genügend gefunden, weil sie eine Konzentrirung aller solcher Aufrechnungen an Patentalgehalten, und deren Vergleichung unter sich, und mit dem namentlichen Stande nicht gewähren.

Der Hofkriegsbuchhaltung kann eine solche Konzentrirung nicht aufgetragen werden; ihre Verfassung und Stellung ist dazu nicht geeignet, und sie würde dann in Korrespondenzen verwickelt werden, die ihr nicht zusagen; sie besizt dazu auch nicht die nöthigen Mittel.

Wnioski względem wprowadzenia imiennego i dokładnego wciągania wypłaconych pensyj patentalnych do dziennika kassy podręczney i układania w kancelaryi dozoruiącego oficera formularzów indywidualnych na zastąpione pensyie, nie maią mieysca i nie są potrzebne; ponieważ wniosek pierwszy rozciągnąłby ten dziennik tak dalece, iż iakibądź z niego wykaz, rozpoznawanie i dochodzenie, byłyby nie do uskutecznienia; a drugi kontrolę w urząd rachunkowy przeistóczyłby.

Co do innego znowu wniosku, aby wszystkie dokumenta rachunkowe, aż do czasu odesłania onych do nadworney woienney izby rachuukowey, pod ścislem zamknięciem zostawały, iasną iest rzeczą przez się, że zamknięcie takowe naywięcey tylko na osoby po za kancelaryią rachunkową znayduiące się, alboteż tylko na niektóre z kancelaryi takie osoby rozciągać się może, względem których mała zachodziłaby obawa; i że takowe tylko aż do użytku przy układaniu rachunków mogłoby mieć mieysce, które rachunki, skoro są wygotowane, dozoruiącemu oddane i przez tegoż nadwornoy woienney izbie rachunkowey przesłane być maią. Przepis istnieiący iest w tey mierze lepszy, mianowicie: aby każdy kwit zawierał dzień wypłaty, a każda asygnacyia dzień, w którym wydana, aby na każdym kwicie i na każdey asygnacyi, zaraz przy wciąganiu do dziennika, wyraźnie i dokładnie na tyle dokumentu wypisanem było: że kwit wypłacony, i do którego rachunku należy, lub do którego dziennika i pod którą liczbą porządkową tamże wciągnionym iest.

ad c) Jeżeli inwalidzi patentowani należytość swoią w kassach woiennych bezpośrednio, lub w takich urzędach woyskowych lub cywilnych pobieraią, które zwrócenie takowey równie bezpośrednio z kass woiennych otrzymuią, uznano przepisy istnieiące nie zupełnie dostatecznemi dla tego, ponieważ nie prowadzą do Koncentracyi wszystkich takich wyrachowan pensyj patentalnych, i do porównania onych między sobą a stanem inwalidów imiennym.

Takowa koncentracyia nie może nakazana być nadworney woienney izbie rachunkowey; urządzenie i stanowisko iey nie iest do tego usposobione, a nawet przez to wciągniętą byłaby w korrespondencyie, dla niey niedogodne; nie ma też także do tego potrzebnych środków.

Wohl aber können die Invalidenhäuser die Konzentrirung der auswärts geschehenen Patentalzahlungen, die sich häuserweise selbst schon vertheilen, besorgen, indem sie dazu die Eingaben, und ihre Respizirenden die nöthigen Vormerkungen besitzen.

Es ist demnach befunden worden, von nun an, bei den Invalidenhäusern den ganzen Aufwand für Patentalinvaliden, bei jedem Invalidenhause für seinen Stand, konzentriren zu lassen.

Zu diesem Ende soll von nun an bei allen Anweisungen, welche über die für Patentalinvaliden entweder an diese selbst, oder von Regimentern und Corps, oder von anderlei Militär- oder Zivilbehörden geleistete Zahlungen ersatzweise bei den k. k. Kriegskassen geschehen; dem KriegskasseJournal ein summarischer Entwurf des anweisenden Feldkriegskommissariates mit den dazu gehörigen namentlichen Verzeichnissen, und wenn die Zahlung den Ersatz an eine Behörde betrifft, auch die summarische Quittung der lezteren zum Beweise der geleisteten Zahlung zugelegt, zugleich aber auch dem betreffenden Invalidenhause ein gleiches namentliches Anweisungsverzeichniß mit den Quittungen der Empfänger zugestellt werden.

Das Kriegskommissariat wird also in sein Liquidirungs- und Anweisungsprotokoll nicht nur diejenigen Patentalinvaliden, welche im Invalidenhause bezahlt werden, sondern auch alle übrigen zum Hausesstand gehörige Patentalinvaliden aufzunehmen haben; es ist stets in der Lage, dieses Protokoll gleich dem Grundbuche zu berichtigen. Damit hat es die Zahlungsverzeichnisse zu prüfen, die Zahlung sodann im Protokolle zu bemerken, und hierauf erst die Zahlungsentwürfe an die Hauses-Rechnungskanzlei zur Amtshandlung abzugeben, die gefundenen Ungebühren aber den Generalkommanden sogleich anzuzeigen, unter Vorlegung der Erweisdokumente in vidimirten Abschriften zur Ausweisung oder zur Einbringung des Ersatzes.

Zur Konzentrirung dieses Aufwandes sind die zugerechneten, auswärts bezahlten Patentalgehalte nach jener geschehenen Prüfung, und nach ihrer durch den Respizirenden bewirkten Bestättigung bei der Gebühr unter dem Titel:

An auswärts auf Rechnung dieses Invalidenhauses gezahlter Patentalinvaliden-Verpflegung

Lecz domy inwalidów koncentracyią wypłat patentalnych za domem przedsięwziętych zaymować się mogą, która iuż same podług domów dzielą się, zwłaszcza, że do tego maią podania, a dozoruiący oficerowie potrzebne prenotacyie.

Z tego względu nakazano, aby odtąd cały wydatek na inwalidów patentowanych w domach inwalidów, to iest w każdym domie za cały iego Status skoncentrowanym był.

Tym końcem przy wszystkich assygnacyiach, które na wypłaty dla inwalidów patentowanych albo im samym albo przez pułki i korpusy lub inne woyskowe albo cywilne Urzędy zastąpione, w drodze zwrócenia òd c. k. kass woiennych wychodzą, przyłączony ma być odtąd do dziennika kassy woienney wykaz summaryczny assygnuiącego komissaryiatu woiennego z imiennemi do tego należącemi spisami, a ieżeli wypłata iakowemu Urzędowi zwróconą być ma, także i kwit summaryczny tegoż Urzędu na dowód uiszczoney zapłaty; zarazem dotyczącemu się domowi inwalidów podobny imienny spis assygnacyi z kwitami odbieraiących, doręczonym być ma.

Komissaryiat woienny przeto, w swóy likwidacyjny i assygnacyjny protokół nie tylko tych inwalidów patentowanych, którzy w domu inwalidów wypłatę odbieraią, lecz wszystkich do statusu domu należących inwalidów patentowanych wciągnie, protokół ten, równie iak i gruntową książkę sprostować, komissaryiat zawsze z położenia swego może. Za pomocą tychże rozpoznawać ma spisy wypłat, potem wypłaty do protokółu zapisywać, i dopiero wykazy wypłat do kancelaryi rachunkowey domu, do dalszych urzędowych czynności oddawać, dostrzeżone zaś nienależne wypłaty natychmiast Komendom jeneralnym z przełożeniem dokumentów udowodniaiących w wierzytelnych odpisach, dla wykazania lub zyskania odpłaty oznaymić.

Do skoncentrowania tego wydatku, wszystkie do rachunku podane, za domem wypłacone pensyie patentalne, maią być po uskutecznionem owem trutynowaniu i uczynionem przez oficera nadzoruiącego potwierdzeniu, przy należytości z tym napisem wykazane:

Na pensyie inwalidów patentowanych na rachunek tego domu inwalidów za domem wypłacone.

nachzuweisen, wodurch sie von den im Invalidenhause selbst bewirkten Zahlungen auf Verpflegung streng geschieden bleiben.

Der Respizirende im Invalidenhause darf unter keinem Vorwande zu den deßwegen nöthigen Vormerkungen und Schreibereien ein Individuum der Hausesrechnungskanzlei verwenden, sondern er muß sich mit einem andern des Schreibens kundigen Manne des Hausesstandes dazu versehen, und diesen öfter unter dem Jahre wechseln.

Zugleich ist befunden worden, neue, in der Form von den bestehenden auffallend abweichende Patental- und Vorbehaltsurkunden gegen Abnahme der alten hinausgeben zu lassen, wodurch die vielen Duplikaturkunden, und jeder unrechtmäßige Besitz solcher Urkunden unschädlich gemacht, und alle Grundbücher mit den Standes- und Anweisungsprotokollen die möglichst größte Sicherheit erhalten werden.

Mit Hinsicht auf die erwähnter Maßen schon bestehenden Vorschriften, zugleich aber auch mit Hinsicht auf die vorentwickelten Mittel, das daran hie und da doch nicht ganz Entsprechende zu ergänzen und zu verstärken, sind die hier nachfolgenden zwei umständlichen Instrukzionen:

a) Eine für das in den Militärinvalidenhäusern angestellte Feldkriegskommissariat;
b) die Andere für das außer den Invalidenhäusern in den Provinzen amtirende Ober- und Feldkriegskommissariat

entworfen worden, nach welchen die Militär-Invalidenhäuser-Kommissionen, das sämmtliche Feldkriegskommissariat, wie auch die Kriegskassen, in so weit es die Mitwirkung dieser leztern betrifft, und sonstigen Militärbehörden sich zu achten haben, und wovon Exemplare der k. k. vereinten Hofkanzlei, wie auch den k. Hofkanzleien in Ungarn und Siebenbürgen zur Verständigung der Ländergubernien unter Einem mitgetheilt werden.

Den Musterungskommissionen wird es zur Amtspflicht gemacht, sich von nun an bei jeder Musterung eines Invalidenhauses davon zu übrzeugen, daß die Respizirenden das Liquidirungs- nnd Anweisungsprotokoll, wie es die Instrukzion vorschreibt, ununterbrochen führten, worüber sich in jedem Musterungsberichte mit bestimmten Worten ausgedrückt werden muß.

przezoó od wypłat pensyi w samym domie inwalidów uczynionych ściśle oddzielone zostaną.

Dozorniący w domu inwalidów nie iest mocen pod żadnym pozorem, do potrzebnych z tego względu zapisów (prenotacyj) i innych pisanin, używać osoby z kancelaryi rachunkowéy domu, lecz kogo innego pisać umieiącego ex statu domu inwalidów do tego użyć, i takowego częściéy do roku odmieniać powinien.

Uznano przytém, aby nowe, od dotychczasowych co do kształtu widocznie odróżniające się dokumenta patentalne (patenta), i dokumenta z klauzułą, za odebraniem dawnych wydawać, przez co mnogie duplikaty dokumentów, i wszelkie nieprawne posiadanie takowych staną się nieszkodliwemi, i wszystkie księgi gruntowe z protokułami status i asygnacyj iak naywiększą pewność otrzymaią.

Z uwagą na przepisy w pomienionym sposobie iuż istnieiące, a razem z uwagą na rozwinione powyżéy środki do uzupełnienia i wzmocnienia tego, co by tu i ówdzie nie ze wszystkiem ieszcze celowi odpowiadało, ułożone zostały następuiące dwie dokładne instrukcyie:

a) Jedna dla c. k. komissaryiatu woiennego w woyskowych domach inwalidów, i

b) Druga dla nadkomissaryiatów woiennych za domem inwalidów na prowincyiach urzęduiących,

podług których komissyie woyskowych domów inwalidzkich, wszystkie komissaryiaty woienne, iakoteż woienne kassy, iak daleoe ich spółdziałania dotyczé się i inne Urzędy woyskowe zachować się maią, i których exemplarze c. k. połączonéy kancelaryi nadwornéy, niemniéy k. kancelaryiom nadwornym węgierskiéy i Ziemi siedmiogrodzkiéy, dla zawiadomienia Rządów kraiowych za razem udzielono.

Komissyiom przeglądawczym wkłada się za obowiązek służby, aby otdąd przy każdym przeglądzie domu inwalidów, przekonać starały się, że nadzoruiący, protokuł likwidacyi i asygnacyi, wedle przepisów instrukcyi bez przerwy prowadzili, co w każdym raporcie przeglądu, dokładnémi słowy wyrażono być musi.

Die Instrukzion für das außer den Invalidenhäusern in den Provinzen amtirende Feldkriegskommissariat bildet einen integrirenden Theil zu dem §. 49. derjenigen Instrukzion, welche das ein Invalidenhaus respizirende Feldkriegskommissariat zum Gegenstand hat. Diese leztere muß daher dem gesammten außer den Invalidenhäusern amtirenden Feldkriegskommissariate des Zusammenhanges wegen ebenfalls mitgetheit werden.

Wien den 14. Mai 1828.

Friedrich Xaver Prinz zu Hohenzollern Hechingen,
General der Kavallerie und Hofkriegsraths-Präsident.

Joseph Freiherr von Stipsicz,
General der Kavallerie und Hofkriegsraths-Vize-Präsident.

instrukcyia dla komissaryiatu woiennego urzęduiącego za domami inwalidów na prowincyiach, składa część uzupełniaiącą do §. 49. owéy instrukcyi, któréy przedmiotem iest komissaryiat woienny dozoruiący nad domem inwalidów. Ta ostatnia instrukcyia zatém, musi dla związku rzeczy także wszystkim komissaryiatom woiennym urzęduiącym za domami inwalidów, być udzieloną.

W Wiédniu dnia 14. maia 1828.

Fryderyk Xawery xiążę Hohenzollern-Hechingen,
Jenerał jazdy i prezydent nadwornéy Rady woiennéy.

Józef baron de Stipsicz,
Jenerał iazdy i wice-prezydent nadwornéy Rady woiennéy.

Instrukzion

für die respizirenden k. k. Kriegskommissäre in den Invalidenhäusern, mit den Mustern A, B und C; dann mit der Instrukzion für die anweisenden Kriegskommissariate außer den Invalidenhäusern, und mit den Formularien zu den Patental= und Vorbehalts=Urkunden belegt.

Haupt=Inhalt.

INSTRUKCYIA

dla c. k. w domach inwalidów dozoruiących komissarzy woiennych z wzorami A, B i C, tudzież z instrukcyią dla komissaryiatów woiennych za domami inwalidów asygnacyie wydaiących, z formularzami na dokumenta patentalne (patenta) i dokumenta z obwarowaniem.

Spis główny treści.

Beilagen.

Annexa.

Instrukzion

für

die in den Militärinvalidenhäusern zur Respizirung angestellten k. k. feldkriegskommissariatischen Beamten, in Hinsicht auf die von ihnen auszuübende Kontrolle über den Stand und die Verpflegung der zu dem Geschäftskreise eines Invalidenhauses gehörigen Patentalinvaliden.

§. 1.

Patental-Invaliden im Allgemeinen.

Alle Realinvaliden, vom Unteroffizier abwärts, die lieber in ihren Geburtsorten, oder sonst wo in den k. k. Erbländern sich aufhalten, folglich mit der alleinigen Löhnung sich begnügen wollen, können nach dem Militärinvalidensysteme vom Jahre 1772, von dem Invalidenhause ohne Bedenken auf dem Lande patentmäßig angewiesen werden, wenn sie Inländer sind; wo hingegen die realinvaliden Ausländer nur dann außer den Invalidenhäusern in den k. k. Erbländern patentmäßig verpflegt werden können, wenn sie von dem Orte ihres angegebenen Aufenthaltes ein glaubwürdiges Zeugniß beibringen, daß sie allda gelitten werden.

§. 2.

Patental-Urkunde.

Es ist in Ansehung gesammter dieser außer den Invalidenhäusern lebenden In- und Ausländer nothwendig, daß sie zum Empfange der patentmäßigen Verpflegung mit einer unmittelbar von demjenigen Invalidenhause, in dessen Stande sie geführet werden, auszufertigenden Urkunde versehen seyen.

Instrukcyia

dla

c. k. urzędników Komissaryiatu woiennego przy woyskowych domach inwalidów, dla nadzoru ustanowionych względem kontroli, którą ciż, co do stanu i utrzymania inwalidów patentowanych do zakresu spraw domu inwalidów należących, prowadzić maią.

---

§. 1.

Inwalidzi patentowani w ogólności.

Wszyscy inwalidzi realni od podoficera wstecz, którzy w mieyscu swego urodzenia lub w innem iakiem w c. k. kraiach dziedzicznych przebywać, a zatem samą pensyią kontentować się wolą, mogą podług systematu inwalidów woyskowych z r. 1772 bez trudności przez dóm inwalidów stosowną do patentu po kraiu płacę odbierać, ieżeli są kraiowcami; przeciwnie, inwalidzi realni cudzoziemcy, wtenczas tylko za domami inwalidów w c. k. kraiach dziedziczęych stosownie do patentu utrzymywanymi być mogą, ieżeli z mieysca wskazanego pobytu swoiego wiarygodne złożą świadectwo, iż tamże są tolerowanymi.

§. 2.

Dokument patentalny, (patent).

Dla tych wszystkich za domami inwalidów żyiących kraiowców i cudzoziemców iest rzeczą potrzebną, aby na pobieranie patentalnego utrzymania (pensyi) dokumentem (patentem) bezpośrednio przez ów dóm inwalidów, do którego stanu zapisani są, wydać się maiącym, opatrzeni byli.

Erster Abschnitt.

Von der Evidenz des Standes.

§. 3.

Die Invalidenhäuser haben den Stand der Patentalinvaliden evident zu halten.

Die Standes-Evidenzhaltung der in der ganzen österreichischen Monarchie befindlichen Patentalinvaliden ist nach der Aufhebung des ehemaligen Invalidenamtes mit der Verordnung L. 179. vom 30. Jäner 1803, den Invalidenhäusern aufgetragen worden.

§. 4.

Bestimmung der Bezirke eines jeden Invalidenhauses.

Die verschiedenen Provinzen sind hiezu in die bestehenden Invalidenhäuser eingereihet, und hiernach erstreckt sich der Geschäftskreis

a) des Invalidenhauses zu Wien über alle in Oesterreich unter und ob der Enns sich aufhaltenden Patentalinvaliden, dann über jene, welche mit einer besonderen Erlaubniß in fremden Ländern sich befinden;

b) des Invalidenhauses zu Prag über alle Patentalinvaliden, welche sich in Böhmen, Mähren und Schlesien befinden.

c) des Invalidenhauses zu Pettau über alle Patentalinvaliden, welche sich in Innerösterreich, Illyrien, Tyrol und in der Banal- und Carlstädter-Warasdiner Militärgränze aufhalten;

d) des Invalidenhauses zu Pesth über alle in Ungarn, Siebenbürgen und Galizien, dann in den banatischen, slavonischen und siebenbürgischen Militärgränzen befindliche Patental-Invaliden; endlich

e) des Invalidenhauses zu Padua über alle Patentalinvaliden, welche sich in dem Lombardisch-Venezianischen Königreiche, und in Dalmazien aufhalten.

Oddział piérwszy.

O ewidencyi stanu.

§. 3.

Utrzymywanie w ewidencyi stanu inwalidów patentowanych w całéy monarchii austryiackiéy znayduiących się, po zniesieniu byłego urzędu inwalidowskiego, rozporządzeniem z dnia 3ogo stycznia 1803. L. 179, domom inwalidów polecone zostało.

Domy inwalidów, utrzymać maią stan inwalidów patentowanych.

§. 4.

Tym końcem wszystkie prowincyie pomiędzy istnieiące domy inwalidów podzielone zostały, i podług tego rozciąga się zakres działania:

Oznaczenie obwodów dla każdego domu inwalidów.

a) domu inwalidów w Wiédniu nad wszystkiemi w Austryi poniżey i powyżey Ensy istnieiącemi domami inwalidów, tudzież nad tymi, którzy za szczególném pozwoleniem w obcych kraiach przebywaią;

b) domu inwalidów w Pradze, nad wszystkiemi inwalidami patentowanemi, którzy w Czechach, Morawii i Slązku;

c) domu inwalidów w Pettau, nad wszystkiemi inwalidami, którzy w Austryi średniéj, w Illiryi, Tyrolu i w Banatskiéy i Karlsztadtskiéy Warasdyńskiéy granicy woyskowéy przebywaią;

d) domu inwalidów w Peszcie, nad wszystkiemi w Węgrzech, Ziemi siedmiogrodzkiey i w Galicyi, tudzież w woyskowych granicach: Banatskiey, Slawońskiey i Siedmiogrodzkiéy znayduięcemi się inwalidami patentowanymi; nakoniec

e) domu inwalidów w Padwie, nad wszystkiemi inwalidami patentowanymi, którzy w królestwie lombardzko-weneckiem, i w Dalmacyi przebywaią.

§. 5.

Grund-bücher.

Zur Evidenthaltung der, in jedem dieser Geschäftsbezirke vorhandenen Patentalinvaliden sind in dem vierten Absatze der erwähnten Verordnung die Standesprotokolle und Register, oder Grundbücher vorgeschrieben, welche jederzeit auf das genaueste unterhalten, und in welchen alle, einen jeden Patentalinvaliden betreffenden Umstände, sein Aufenthaltsort, und wo derselbe seinen Gehalt beziehet, ersichtlich gemacht werden müssen.

§. 6.

Behelfe zur Evidenthaltung ihres Standes.

Um diese genaue Evidenthaltung der sehr zerstreut lebenden Patentalinvaliden mögtich zu machen, haben

Erstens: die Konskripzionsrevisoren und

Zweitens: die politischen Behörden mitzuwirken.

§. 7.

Obliegenheiten der konskribirenden Offiziere.

In Hinsicht auf die Mitwirkung durch die konskribirende Behörde ist in dem Konskripzionspatente vom 25. Oktober 1804 §. 36. vorgeschrieben:

Erstens, daß der konskribirende Offizier über alle Patentalinvaliden ein eigenes Verzeichniß (nach dem daselbst angedeuteten Muster Nro. 3.) unterhalte;

Zweitens, daß er durch die Dominien alle bei denselben patentmäßig angewiesenen Invaliden sich anzeigen, und persönlich vorstellen lasse, damit keiner der Revision entgehe;

Drittens, daß er die Umstände dieser Leute genau untersuche, und besonders erhebe, ob sie etwa in einer solchen Versorgung stehen, wodurch sie den Invalidengehalt entbehren könnten;

Viertens, daß sonach die Urkunde der Patentalinvaliden bei der Revision von dem konskribirenden Offiziere mit Vidi zu bezeichnen sey;

Fünftens, daß jeder neu zuwachsende Patentalinvalid auf der Konskripzionskanzlei sich zu mel-

§. 5.

Księgi gruntowe.

Do utrzymania w ewidencyi inwalidów patentowanych, w każdym z tych rozmaitych obwodów, przepisane są w czwartym oddziale pomienionego rozporządzenia reiestra i protokuły stanu, czyli księgi gruntowe, które zawsze naydokładniey prowadzone i w tych wszystkie okoliczności inwalida patentowanego tyczące się, iego mieysce pobytu i poboru pensyi, wykazane być maią.

§. 6.

Pomoce do utrzymania onych w ewidencyi.

Do tego, aby stan inwalidów patentowanych, po różnych mieyscach rozproszonych, w ewidencyi utrzymywać można, przykładać się maią:

Popierwsze: Rewizorowie konskrypcyi, i

Powtóre: Urzędy polityczne.

§. 7.

Powinności oficerów spisuiących.

Co do współdziałania Urzędu konskrypcyjnego w uniwersale konskrypcyjnym z d. 25. października 1804. §. 36. przepisano:

Popierwsze: aby oficer konskrybuiący utrzymywał właściwy spis co do wszystkich inwalidów patentowanych (podług wskazanego tamże wzoru Nr. 3).

Powtóre: aby przez Dominiia wszystkich patentalnie onym przypisanych inwalidów sobie wykazać, i tych osobiście stawić zalecił, by żaden z nich rewizyi nie uszedł.

Potrzecie: aby okoliczności tych ludzi tyczących się ściśle dochodził, a szczególnie śledził, czyli nie maią zkąd inąd takiego zaopatrzenia, iżby bez pensyi inwalidzkiey obeyść się mogli.

Poczwarte: aby potem dokument inwalida patentowanego podczas rewizyi przez oficera konskrypcyi przez *Vidi* naznaczony był.

Popiąte: iż każdy nowo przybyły inwalid patentowany, zgłosić się ma do kancelaryi kon-

den habe, daselbst dessen Urkunde zu vidiren, und er in das vorgeschriebene Verzeichniß über die Patentalinvaliden sogleich einzutragen sey:

Sechstens, daß dieses Verzeichniß jährlich dem vorgesezten k. k. Generalkommando eingereicht, und mittelst desselben den betreffenden Invalidenhäusern zugesendet werden müsse.

§. 8.

Obliegenheiten der politischen Behörden

Hinsichtlich auf die Mitwirkung durch die politischen Behörden ist in dem Invalidensysteme vom Jahre 1772 angeordnet, daß um eine gleiche Richtigkeit rücksichtlich der, in Ungarn und den dazu gerechneten Provinzen, dann der in den deutschen Provinzen auf dem Lande patentmäßig angewiesenen Invaliden fortan zu unterhalten, und jeden Unterschleif hintan zu halten, die betreffenden Komitate, Distrikte und Kreisämter über die in ihrem Bezirke am Leben befindlichen, oder gestorbenen Invaliden eine Individualliste, mit Zulegung der von den Ortspfarrern in Ansehung auf die Abgelebten auszufertigen kommenden Todtenscheine jährlich zwei Mal, und zwar mit dem Ende eines jeden Monates April und Oktober, an das nächste k. k. Ober- oder Feldkriegskommissariat, und dieses an das betreffende Generalkommando zur weitern Uibersendung an das ihm unterstehende Invalidenhaus einzuschicken haben.

Es ist einleuchtend, daß die Evidenthaltung des Standes der Patentalinvaliden von der richtigen Einlangung dieser Eingaben, und von ihrer richtigen Anwendung abhängt.

§. 9.

Obliegenheiten der Revizirenden in den Invalidenhäusern in Absicht auf diese Eingaben.

Der ein Invalidenhaus respizirende Kriegskommissär hat auf die richtige Einlangung dieser Eingaben zu sehen, daher unter der eigenen Verantwortung zu veranlassen, daß dem Generalkommando allezeit die Anzeige gemacht werde, wenn binnen drei Monaten nach den ausgesprochenen Terminen die im vorstehenden §. 8. angezeigten Individual-Listen dem Invalidenhause nicht sollten zugekommen seyn.

skrypcyjnéy, gdzie dokument iego widowanym, ón zaś do przepisanego spisu inwalidów patentowanych wciągniętym być powinien.

Poszóste: iż ten spis co rok c. k. ieneralnéy komendzie podanym, i przez tę dotyczącym domom inwalidów odesłanym być ma.

§. 8.

Powinności urzędów politycznych.

Co do spółdziałania Urzędów politycznych, rozporządzono w systemacie inwalidów z roku 1772: iż dla zachowania zawsze iednostaynéy dokładności, co do inwalidów w Węgrzech i w prowincyiach do Węgier przydzielonych, niemniéy inwalidów w prowincyiach niemieckich po kraiu patentalnie asygnowanych, tudzież dla utrzymania wszelkiego nadużycia, dotyczące komitaty, dystrykty i cyrkuły, przesełać maią dwa razy w rok i to z końcem każdego miesiąca kwietnia i października imienną listę żyiących lub wymarłych w ich obwodach inwalidów wydać się maiącéy, nayblíższemu c. k. woiennemu nadkomisaryiatowi, który takową odeszle dotyczącéy komendzie ieneralnéj w celu dalszego onéy podrzędnym domom inwalidów odesłania.

Jasną iest rzeczą, że utrzymywanie w ewidencyi stanu inwalidów patentowanych, od punktualnego nadeyścia podań i stosownego onych użycia zależy.

§. 9.

Powinności dozorniących w domach inwalidów we względzie na tę.

Komisarz woienny, dóm inwalidów dozoruiącoy, czuwać ma nad punktualném dochodzeniem tych podań; dla tego też pod własną odpowiedzialnością urządzić, aby komenda ieneralną miała zawsze doniesienie, ieżeliby w ciągu trzech miesięcy po terminach wyrzeczonych listy indiwidualne w poprzedniczym §. 8. wytknięte, domowi inwalidów przesłanemi nie były.

§. 10.

In Absicht auf den Inhalt dieser Individuallisten insbesondere.

Aber auch in Absicht auf die Beschaffenheit des Inhaltes dieser Individuallisten hat der Respizirende aufmerksam zu seyn, und wegen ihrer zweckmäßigen Anwendung auf die in dem Invalidenhause zu unterhaltenden Grundbücher Sorge zu tragen.

§. 11.

Was der Respizirende mittelst dieser Individual-Listen einzuleiten hat.

Beides ist unfehlbar zu erreichen, wenn sich der Respizirende alle Differenzen vorlegen läßt, welche sich aus der Vergleichung dieser Listen mit den Grundbüchern ergeben, und wenn er dieselben umständlich zur Kenntniß des vorgesezten Generalkommando's bringt, wodurch zugleich der im §. 36. des Konskripzionspatentes vom Jahre 1804 enthaltenen Vorschrift entsprochen wird, nach welcher jeder Patentalinvalide, welcher in dem jährlichen Konskripzionsverzeichnisse nicht enthalten wäre, dem betreffenden Bezirkskommando bekannt gemacht werden soll, um dessen Existenz bei der nächsten Revision gründlich zu erheben.

§. 12.

Wo der Stand der Patentalinvaliden von jedem Invalidenhause auszuweisen ist.

Gleichlautend mit den berichtigten Grundbüchern ist der Stand der Patentalinvaliden in demjenigen Ausweise ersichtlich zu machen, welcher der monatlichen Standestabelle über die Invaliden in den Häusern anzuhängen ist, hinsichtlich dessen die hofkriegsräthliche Verordnung D. 2691. vom 15. Juli 1814 den §. 43 der Rechnungsinstrukzion für die Invalidenhäuser ddto. 15. Oktober 1807. Zahl 4113. folgender Weise abänderte:

§. 13.

Art der Ausweisung.

Die Fälle, welche in Absicht auf den Wechsel der Invaliden eintreten können, sind: wenn ein Invalid des Locostandes eines Invalidenhauses in den Patental- oder Vorbehaltsstand übersezt wird, oder wenn ein Invalide von einem anderen Invalidenhause, oder von einem Regimente oder Korps bei dem Invalidenhause zuwächst, und sogleich eine Patental- oder Vorbehaltsurkunde be-

§. 10.

Także co do istoty osnowy tych list indywidualnych uważnym być dozoruiący powinien, i staranność mieć względem stosownego do celu użycia tych list do prowadzenia ksiąg gruntowych, w domu inwalidów utrzymywać się maiących.

Co do osnowy tych list indywidualnych w szczególności.

§. 11.

W obu powyższych względach cel nieomylnie osiągnionym być może, gdy dozoruiący wszystkie różnice przełożyć sobie każe, które z porównania tych list z księgami gruntowemi okażą się, i gdy takowe z wszelkiemi okolicznościami do wiadomości przełożoney Komendy ieneralney poda, przez co razem przepisowi §. 36 uniwersału konskrypcyjnego z roku 1804 zadosyć stanie się, podług którego każdy inwalid patentowany, w rocznym spisie konskrypcyjnym nieumieszczony, przyzwoitey Komendzie okręgowey wskazanym być powinien, dla gruntownego wyśledzenia iego exystencyi przy nayblizszey rewizyi.

Co przedsiębrać ma dozoruiący za pomocą tych list indiwidualnych.

§. 12.

Zgodnie z poprawnemi księgami gruntowemi, stan inwalidów patentowanych, widocznym być powinien z tego wykazu, który do miesięczney tabelli stanu inwalidów utrzymywanych w domach woyskowych przyłączonym być ma, względem czego rozporządzenie nadworney Rady woienney *D.* 2691 z d. 16. lipca 1814, §. 43. instrukcyi rachunkowey dla domów inwalidzkich dd. 15. października 1807. L. 4113 następuiącym sposobem odmieniło:

Gdzie wykazanym być ma stan inwalidów patentowanych każdego domu inwalidów.

§. 13.

Przypadki co do zmiany inwalidów zayść mogące są te: »ieżeli inwalid stanu mieyscowego domu inwalidów, pułku albo korpusu do drugiego domu inwalidów przybywa, i natychmiast dokument patentalny albo z obwarowaniem otrzymuie, lub ieżeli inwalid patentowany do stanu

Sposób wykazywania.

kommt, oder wenn ein Patentalinvalide in den Reservazionsstand, oder ein Invalide vom Reservazionsstande zum Stande der Patentalinvaliden übertritt, oder wenn solche Invaliden sterben oder abgefertigt werden, und also ganz austreten.«

»Wie sich nun einer dieser Fälle ereignet, müssen die betreffenden Invaliden in demjenigen monatlichen Standesausweise, welcher der Monattabelle anzuhängen ist, und wozu ein eigenes Muster vorgeschrieben ward, unter Beilegung der sie betreffenden Zuwachs- und Abgangsdokumente nach derjenigen Weise, welche zur Dozirung in den Monatstabellen vorgeschrieben ist, abtheilig nach den verschiedenen Kriegskassen in den Zuwachs genommen, oder in den Abgang gebracht werden.«

»Es ist ferner in dem nämlichen Ausweise Alles, was auf ihre Gebühr Beziehung hat, wie auch die Abfertigung ihrer Witwen und Waisen anzumerken.«

»Aus diesen monatlichen Ausweisen ist eine jährliche Dozirung ihres Zuwachses und Abganges für die Musterungsakten zu verfassen, und diesen zuzulegen.«

§. 14.

Besondere Obliegenheiten der Pfarrer in Absicht auf die Urkunden.

Da zur vergrößerten Vorsicht gegen einen Mißbrauch mit Patentalinvalidenurkunden die Pfarrer vor der Beerdigung eines Patentalinvaliden dessen Originalurkunde sich vorlegen zu lassen, sie von oben nach unten mit Dinte zu durchstreichen, und auf dieselbe, gleich an die lezte Zahlung angereihet, den Tag des Todes des Invaliden zu schreiben haben, welches den sämmtlichen Pfarrern aufzutragen die betreffendenden Hofkänzleien vom Hofkriegsrathe ersuchet worden sind, so hat der Respizirende bei der vorgeschriebenen Einlangung dieser Urkunden sorgsam darauf zu sehen, ob diese Vorschrift genau befolgt, dann ob der Todesfall in der betreffenden Eingabe durch das Politikum auch richtig angezeigt sei? und widrigenfalls jederzeit dem Generalkommando die

Das respizirende Kriegskommissariat hat

inwalida z obwarowaniem, albotéż inwalid za stanu z obwarowaniem do stanu inwalidów patentowanych przechodzi, lub ieżeli inwalidzi takowi zmieraią albo ryczałtowém zaspokoieniem odprawieni będą, a zatém zupełnie występuią.«

»Jak tylko więc ieden z tych przypadków wydarzy się, dotyczący inwalidzi w owym miesięcznym wykazie stanu, który do miesięczney tabelli załączonym być ma, i do czego właściwy wzór przepisany był, muszą oddziałami podług różnych kass woyskowych, przy załączeniu dokumentów ich przyrostu lub ubytku tyczących się, tym sposobem, który do wyiaśnienia w tabellach miesięcznych przepisanym iest, do przyrosłych lub ubytych wciągnionymi zostać.«

»Wreszcie w tym samym wykazie wszystko zanotowane być ma, co z ich należytością ma związek, iako téż odprawa ryczałtowa dla ich wdów i sierot.«

»Z tych miesięcznych wykazów, roczny wykaz ich przyrostu i ubytku dla aktów przeglądu ułożonym i do nich załączonym być ma.«

§. 14.

Szczególne powinności parochów ze względu na dokumenta.

Gdy dla zachowania większéy ostrożności przeciwko nadużyciom dokumentów inwalidów patentowanych, parochowie przed pogrzebaniem inwalida patentowanego, oryginalny dokument tegoż sobie okazać, takowy z góry na dół inkaustem przekréślić, i na tymże zaraz pod ostatnią wypłatą, dzień śmierci inwalida zapisać maią, gdy dotyczące kancelaryie nadworne przez nadworną Radę woienną wezwane zostały, aby to wszystkim parochom zalecono, dozoruiący przy nadeyściu takowych dokumentów starannie uważać ma, czyli ów przepis ściśle zachowany, tudzież czyli przypadek śmierci w właściwém podaniu, także przez władzę polityczną dokładnie wskazanym został? w przeciwnym razie zawsze Komendzie jeneralnéy o tém donieść ma, ponieważ jedynie tylko przez nieprzerwaną baczność nad

Dozoruiący komisaryiat woienny czuwać

ganz besonders auf deren Befolgung zu wachen.

Anzeige zu machen, weil ganz allein durch unausgesezte Aufmerksamkeit auf die Befolgung dieser Vorschrift deren allgemeine Beobachung zu sichern ist.

Zweiter Abschnitt.

Von den Patental-Gehalten.

§. 15.

Ausweisung der Patental-Gebühren

Während durch die zweckmäßige Ausführung dieser Vorschriften die vollständige Evidenz des Standes der Patentalinvaliden durch die bestehenden Invalidenhäuser vollkommen gesichert ist, kommt jedes Invalidenhaus zugleich in die Lage, zu erheben und auszuweisen, welchen Invaliden der Patentalgehalt gebühre, um daher jede Anweisung oder Zahlung umständlich prüfen und beurtheilen zu können.

§. 16.

Wie dieser Gehalt angewiesen und gezahlt wird.

Die Anweisung und Zahlung der Patentalinvalidengehalte geschieht auf dreierlei Art, nemlich:

Erstens, vorschußweise von den Militärbehörden gegen Rückersaß aus den Invalidenfondsgeldern;

Zweitens, bei den Kriegskassen unmittelbar aus den Invalidenfondsgeldern;

Drittens, vorschußweise von Dominien oder Jurisdikzionen gegen Rückersaß aus den Invalidenfondsgeldern.

§. 17.

Allgemeine Beobachtungen

Im Allgmeinen ist in allen diesen drei Fällen durch die hofkriegsräthliche Verordnung W. 90. vom 30. Juni 1808 angeordnet:

§. 18.

In Absicht auf die bei einer Militärbehörde

Und zwar im §. 4. daß geleistete Vorschüsse an jene Invaliden, die mit Patentalurkunden zur Verpflegung auswärts angewiesen waren, jedoch

przestrzeganiem tego przepisu, dopełnienie onego w powszechności zabezpieczoném być może.

ma szczególniéy nad zachowaniem iego

Oddział wtóry.

O pensyi patentalnéy.

§. 15.

Gdy przez stosowne do celu dopełnienie tych przepisów, dokładna ewidencyia stanu inwalidów patentowanych przez istnieiące domy inwalidów doskonale iest ubezpieczoną, każdy dóm inwalidów iest w stanie, doyść i wykazać, którym inwalidom pensyia patentalna przynależy, aby każdą asygnacyię lub wypłatę, dokładnie trutynować i osądzić można.

Wykazanie należytości patentalnych.

§. 16.

Asyguowanie i wypłata pensyj patentalnych dzieie się troiakim sposobem, mianowicie:

Jak pensyia ta assygnowana i wypłacaną zostaie.

Popierwsze, Sposobem przedpłaty przez urzędy woyskowe za zwróceniem z pieniędzy funduszu inwalidów;

Powtóre, w kassach woiennych bezśrednio z pieniędzy funduszu inwalidów.

Po trzecie, sposobem przedpłaty od dominiów, albo jurysdykcyi za zwróceniem z pieniędzy funduszu inwalidów.

§. 17.

W ogólności we wszystkich tych trzech przypadkach, rozporządzeniem nadworney Rady woienney W. 90. z d. 30. czerwca 1808 przepisano:

Ogólne przy tém uwagi.

§. 18.

A mianowicie w §. 4tym: iż przedpłaty czynione owym inwalidóm, którzy mocą dokumentów patentalnych na utrzymanie za domem asygnowa-

We względzie na inwalidów do urzę-

sich um Verpflegung meldenden Invaliden

aus Mangel der Nahrung, oder aus andern vollgültigen Gründen in die Invalidenhäuser wieder einzurücken suchten, und daher beim nächsten Militär um Verpflegung sich meldeten, auf Rechnung jenes Invalidenhauses zu erheben seyen, welches die Urkunde ausgefertiget hat, und daß der empfangene Vorschuß jederzeit auf dieser Urkunde verläßlich anzumerken sey.

Diese Vorschüße sind von zweierlei Art, entweder bare, oder mittelst der Spitalsverpflegung; über beiderlei Vorschüße werden die Invaltdenhäuser immer von der Hofkriegsbuchhaltung verständiget; auch sind dieselben bei der einrückenden Mannschaft aus der Urkunde zu entnehmen.

§. 19.

Dann im §. 5:

In Absicht auf die Entwürfe und die Verpflegungszeit.

Erstens, daß in keinem Falle in den Entwürfen eine Gebühr aus zwei Jahren vermengt, sondern immer vom ersten Tage eines jeden neuen Militärjahres an, ein abgesonderter Entwurf ausgefertigt werden müsse;

§. 20.

In Absicht auf die Genüsse außer der Löhnung.

Zweitens, daß in diesen Entwürfen außer der gewöhnlichen Löhnung jeder sonstige Nebengenuß, Beitrag oder Zulage in einer eigenen Rubrik ersichtlich zu machen sey;

§. 21.

In Absicht auf die Genüsse aus anderen Fonds.

Drittens, daß über solche Zulagen oder Beiträge, welche nicht der k. k. Militärinvalidenfond zu tragen hat, sondern wofür besondere Stiftungen bestehen, oder die nur vorschußweise von den Militärinvalidenfondsgeldern für Rechnung des Kamerals, oder einer andern Dotation geleistet werden, immer ganz abgesonderte eigene Entwürfe auszustellen sind, auch darüber vom Empfänger abgesondert quittirt werden müsse.

nymi byli, wszelako dla braku żywności, lub też z innych zupełnie ważnych powodów, do domów inwalidzkich wrócić starali się, i z tego powodu o utrzymanie dla siebie do naybliższego Urzędu woyskowego zgłosili się, na rachunek owego domu inwalidów podniesione być maią, który dokument wydał, i że otrzymana przedpłata każdą razą na dokumencie niezawodnie zapisaną być ma.

dów woyskowych o utrzymanie zgłaszaiących się.

Owe przedpłaty są dwoiakiego rodzaiu, albo gotowe, albo przez opatrzenie w szpitalu; względem obu rodzaiów przedpłat, zawsze domy inwalidów przez nadworną woienną izbę rachunkową zawiadomione bywaią; oraz nawet takowe przy wstępie inwalidów do domu, z dokumentu okażnią się.

§. 19.

Tudzież w §. 5.

Popiérwsze, iż w żadnym przypadku w wykazach należytość z dwóch lat pomieszaną być nie może, ale zawsze od pierwszego dnia każdego nowego woyskowego roku, osobny wykaz ułożonym być musi.

Ze względu na wykazy i czas utrzymywania.

§. 20.

Powtóre, że w tych wykazach oprócz płacy, wszelki uboczny pożytek, dodatek czyli dopłata we właściwey rubryce wytknięte być maią.

Ze względu na użytki oprócz płacy.

§. 21.

Potrzecie, że względem tych dopłat czyli dodatków, które nie c. k. fundusz inwalidów załatwiać ma, tylko dla których osobne fundacyie istnieią, lub które tylko sposobem przedpłaty z pieniędzy funduszu woyskowego inwalidów na rachunek skarbu lub innego uposażenia niszczone bywaią zawsze właściwe wykazy, całkiem oddzielne, ułożone być maią, na co też odbiéraiący, oddzielny kwit wydać musi.

Ze względu na użytki z innych funduszów.

§. 22.

Wie diese Zahlungen zu ersetzen sind.

Was an dergleichen Zulagen oder Beiträgen von den Invalidenhäusern selbst, oder von anderen Behörden vorgeschossen worden, dafür ist der Ersatz bei der nächsten Kriegskasse aus den Invalidenfondsgeldern einzuhohlen, bei welchen der Betrag auf Rechnung des allgemeinen Militärinvalidenfondes anzuweisen ist, weil die Ausgleichung zwischen diesem und den betreffenden Fonds in Wien bewirkt wird.

§. 23.

Die Invalidenhäuser haben diese Zulagen in den Urkunden zu bemerken, und unter sich dießfalls das Einvernehmen zu pflegen.

Die Invalidenhäuser müssen dafür sorgen, daß jeder solche dem Patentalinvaliden gebührende Nebengenuß in der auszufertigenden Urkunde bestimmt, deutlich, und mit der gehörigen Unterscheidung ausgedrückt sey, dann daß alle Veränderungen, welche mit solchen z. B. ehemal bei der k. k. Trabanten-Leibgarde, oder der k. k. Hofburgwache gestandenen, und die Zulage genießenden Invaliden von Zeit zu Zeit sich ergeben, dem Wiener Invalidenhause zur weitern Verständigung der Trabanten-Leibgarde und Hofburgwache bekannt gemacht werden; endlich müssen sie von der Wiener Invalidenhauskommission über den veränderlichen Betrag des Monturs-Aequivalents jährlich die vorläufige Erkundigung einziehen. Die Verständigung hierüber hat halbjährig mittelst monatlicher Verzeichnisse zu geschehen, und sollen diese Verzeichnisse im Original bei der Ansprechung des Ersatzes vorgelegt werden.

§. 24.

In Absicht auf die Zulagen von Privaten.

So weit einige Leute von Privaten bestimmte Zulagen zu genießen haben, dürfen solche, weil sie nicht als immer dauernd, sondern blos als zufällig anzusehen und erst nach ihrer Entrichtung zahlbar sind, nicht so wie jene vorerwähten Zulagen auf Rechnung des Invalidenfondes angewiesen werden; sondern es muß der Ersatz dafür von Seite der betreffenden Kriegskasse entweder durch

§. 22.

Jakie tylko dopłaty czyli dodatki same domy inwalidów, lub inne Urzędy zaliczą, za to o wynagrodzenie u nayblizszéy kassy woienney z pieniędzy funduszu inwalidów, do których ilość na rachunek powszechnego woyskowego funduszu inwalidów asygnowana być powinna, zgłosić się należy; ponieważ obrachunek między temi a właściwym funduszem w Wiédniu się odbywa.

Jakie wypłaty zwracane być maią.

§. 23.

Domy inwalidów o to staraó się maią, aby każdy podobny inwalidowi patentowanemu należący się poboczny użytek w dokumencie wydać się maiącym dokładnie, zrozumiale, i z przyzwoitém rozróżnieniem wyrażonym był, tudzież aby wszystkie zmiany od czasu do czasu względem inwalidów, którzy n. p. przedtém w c. k. gwardyi przyboczney, trabantów lub przy c. k. nadworney straży zamkowey służyli, i dodatek pobieraią, zachodzące, domowi inwalidów wiedeńskiemu, dla dalszego zawiadomienia o tém gwardyi przyboczney, trabantów i nadworney straży zamkowey oznaymione były; nakoniec domy inwalidów corocznie poprzedniczo wiadomość o zmienioney ilości ekwiwalentu za mundur od komissyi domu inwalidów wiedenskiego zasięgać maią. Zawiadomienie o tém następować ma co półroku przez miesięczne spisy, któreto spisy przy żądaniu wynagrodzenia w oryginałach złożone być maią.

Domy inwalidów te dopłaty w dokumentach zanotować i w téy mierze między sobą porozumieć się maią.

§. 24.

Pewne dodatki od osób prywatnych przez niektórych inwalidów pobierać się maiące, gdy takowe nie za ciągle trwaiące, ale iedynie za przypadkowe uważane, i dopiéro po onych uiszczeniu wypłacone być maią, nie mogą tak iak owe w poprzedzaiącym §fie pomienione dodatki na rachunek funduszu inwalidów, być assygnowane; tylko potrzeba, aby wynagrodzenie za to, dla właściwey kassy woienney albo przez kwity

Ze względu na dodatki od osób prywatnych.

Verlagsquittungen, oder durch Zurechnungen von daher, wo der Ersatz für dieselben im Allgemeinen geschah, eingeholt werden.

§. 25.

In Absicht auf die Urkunden.

Viertens, alle geleisteten Zahlungen mit Ansetzung der Zeit sowohl, als auch des empfangenen Betrages sind in der Urkunde bestimmt anzumerken.

§. 26.

Besondere Beobachtungen.

Im Einzelnen wird wegen der Anweisungs- und Zahlungsart angeordnet, und zwar:

Erstens, wenn die Zahlung vorschußweise von den Militärbehörden geschieht.

Diese Behörden sind:

a) entweder die Invalidenhäuser selbst; oder
b) die Regimenter, Corps oder sonstigen Militärbranchen.

§. 27.

Von der Anweisung zu A.

Meldung des Invaliden.

Sobald nach dem Verlaufe des Quartals die Patentalinvaliden um ihren Gehalt in das Invalidenhaus selbst kommen, haben sich dieselben dem dasselbe respizirenden Feldkriegskommissär persönlich vorzustellen, welcher die von dem Invaliden in den Händen habende Original-Patentalurkunde gehörig zu untersuchen, daß heißt: hierin nachzusehen hat, welche Gebühr der Invalid hat, und wie weit derselbe schon bezahlt sey. In Absicht auf die Identität der Person des Invaliden hat er einige Fragen an ihn, allenfalls über dessen Namen, Nazionale 2c. 2c. zu richten.

§. 28.

Bemerkung in der Urkunde.

Bestehet hierauf kein Anstand gegen die Anweisung für das verflossene Quartal, so merket der Respizirende in der Urkunde eigenhändig an, auf wie lange nun der Invalide, und mit welchem Betrage dessen Patentalgehalt angewiesen worden sey, sezt das Datum bei, und unterzeichnet diese Bemerkung.

na zastępione pensyie, albotéż przez porachunek z tamtąd, gdzie wynagrodzenie dla nich w ogólności uczynione zostało, nastąpiło.

§. 25.

Ze względu na dokumenta.

Poczwarte, wszystkie poczynione wypłaty z dołożeniem tak czasu, iakotéż odebranéy ilości, maią być w dokumencie zapisane.

§. 26.

Szczególne uwagi.

W szczególności nakaznie się względem sposobu asygnowania i płacenia, a mianowicie:

Popierwsze, ieżeli wypłata dzieie się z góry w zastępstwie przez Urzędy woyskowe:

Te urzędy są:

a) albo same domy inwalidów, albo
b) pułki, korpusy lub inne woyskowe oddziały.

§. 27.

O assygnacyi *ad A.*—Zgłoszenie się inwalida.

Jak tylko po upłynieniu ćwierćrocza inwalidzi patentowani o pensyię swoią sami do domu inwalidów przychodzą, takowi dozoruiącemu tamże komissarzowi woiennemu osobiście stawić się powinni, który dokumenta patentalne, oryginalne, w rękach inwalida będące, należycie przeyrzeć, to iest: tamże zobaczyć ma płacę inwalidom należącą i iak dalece tenże iuż zapłaconym iest. Względem tosamości osoby inwalida zadać ma temuż niektóre pytania, n. p. o iego nazwisko, rodowitość i t. p.

§. 28.

Adnotacyia w dokumencie

Jeżeli nie ma żadnéy wątpliwości względem asygnowania za ćwierćrocze upłynione, dozoruiący zapisze na dokumencie własną ręką, na iak długo inwalid i z iaką ilością pensyi patentalnéy asygnowany został, datę położy, i adnotacyią tę podpisze.

§. 29.

Vormerkung über die Anweisung.

Um auch, wenn Patentalurkunden in Verlust gerathen, genau zu wissen, wie weit der Patentalgehalt schon angewiesen worden sey, ferner um allen Unterschleifen mit diesen, oder mit allenfalls ausgestellten Duplikat-Patentalurkunden vorzubeugen, muß der Respizirende über diese, so wie überhaupt über jede von dem Kriegskommissariate ausgehende Anweisung eine Vormerkung unterhalten.

§. 30.

Muster u. Führung des Liquidirungs- und Anweisungsprotokolls

Muster A.

Damit diese Vormerkung dem vorhabenden Zwecke ganz entspreche, und mittelst derselben der Respizirende auf kurze Weise alle, dem Invalidenhause bekannt gewordenen Veränderungen mit den Patentalinvaliden übersehe, und dadurch vor jeder Verfälschung sich sichern könne, ist das Liquidirungs- und Anweisungsprotokoll unmittelbar von ihm selbst bei sich, nach dem hier anschlüssigen Muster zu führen.

Die Bemerkung aber in der Urkunde über die weitere Anweisung kann er durch ein kommandirtes Individuum unter seiner Aufsicht eintragen lassen.

§. 31.

Besondere Bemerkungen in diesem Protokolle

In dieses Liquidirungs- und Anweisungsprotokoll müssen alle Daten auf der Stelle, so wie sie alle dem Invalidenhause, mithin auch dem, dasselbe respizirenden Kriegskommissär bekannt werden, verläßlich eingetragen werden; mithin muß daselbst auch angemerkt werden, wenn ein Patentalinvalide zu Spitals-, Kordons- oder sonstigen Diensten eingerufen worden wäre, und sich nicht gestellt, oder eine Provinzialversorgung, oder eine Dienstesanstellung erhalten hätte, oder als Emansor in Abgang zu bringen war, kurz Alles, was eine zeitliche oder gänzliche Einstellung seines Gehaltes nach sich zu ziehen hat.

Formular A.

Invalidenhaus zu . . . .

Liquidirungs- und Anweisungsprotokoll

des Respizirenden.

Vom Jahre 1828 angefangen.

Anmerkung: 1. Dieses Protokoll ist bei einem größeren Umfange in mehrere Hefte abzutheilen.
2. Die zwei ersten Spalten haben ihre Beziehung auf das Grundbuch, und werden die Auffindung der Invaliden erleichtern.
3. Die folgenden Rubriken zeigen die Zeit an, für welche die Liquidirung oder Anweisung geschah. In diesen Rubriken ist der Monat anzugeben, in welchem die Behandlung der Aufrechnung in der Verpflegsrechnung des Invalidenhauses geschieht, damit bei einem Anstande, oder einer nöthig werdenden Erhebung schnell und sicher aufgefunden werden kann, wer die Aufrechnung veranlaßt hat, und damit hierüber auch die Beweise angezeigt werden können.
4. Bei allen Anmerkungen ist jederzeit die Beziehung zu machen; wo die Veränderung nachgewiesen ist, um dieselbe sicher und schnell auffinden zu können; daher jede Eingabe ordentlich zu präsentiren, und mit einer Geschäftszahl zu versehen ist.

(Zur Sign. Y. Seite 344.)

Grundbuchs- Nro. Heft	Grundbuchs- Nro. Seite	Nro.	Charge	Vor- und Zuname.		des Jahres 1828 für das 1	2	3	4	des Jahres 1829 für das 1	2	3	4
						die Aufrechnung für diese Zeit							
		1	Gemeiner.	Karl	Mit Medaillenzulagen täglich 2 kr. Kattenhofer.	Febr.	Mai	Aug.	Nov	Febr.	Mai	Aug.	Nov.
		2	Gefreiter.	Johann	Holler	Febr.	Mai	Aug.	Okto.				
			Korporal.	Anton	Seidel	Junius		Dezember		Junius		Dezember	
			Kanonier.	Daniel	Siegenbrunn	Febr.	Mai	Febr.	Mai	bis 5 Nov. Sept			
			Gemeiner.	Joseph	Stettenbauer	März	Juni						
			Korporal.	Anton	Mühlbauer	Febr.					vom 12. März bis Ende Oktober November		
			Gemeiner.	Johann	Galler								
			Korporal.	Simon	Härtel								

des Jahres												Wo die Zahlung angewiesen ist.	Anmerkung.
1830				1831				1832					
Quartal													
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4		
ist enthalten in der Verpflegsrechnung für den Monat													
Febr.	Mai	Aug	Nov.	Febr.	Mai	Aug.	Nov.	Febr.	Mai	Aug.	Nov.	in loco	
												in loco	Geschäftszahl $\frac{734}{1828}$ am 26. Septem 1828 zum Gerichtsdiener zu N. ernannt.
Junius		Dezember		Junius		Dezember		Junius		Dezember		Neograder Komitat	
												Herrschaft N.	Geschäftszahl $\frac{312}{1827}$ am 5. Nov. 1827 gestorben.
													Geschäftszahl $\frac{820}{1828}$ in der Eingabe nicht enthalten, also unevident, eben daselbst die Eruirung veranlaßt.
Febr.	Mai	Aug.	Nov.	Febr.	Mai	Aug.	Nov.	Febr.	Mai	Aug.	Nov.	Kasse N.	Geschäftszahl $\frac{976}{1828}$ den Nachtrag vom 12. März 1828 bewilligt.
												Sümegher Komitat	Geschäftszahl $\frac{204}{1828}$ zu N. Diensten eingerufen, und nicht erschienen.
													Geschäftszahl $\frac{27}{1828}$ ist mit Ende Oktober 1828 in den Reservationsstand übertreten.

Formular B.

Grundbuchs-Heft Nro. Seite Beilage Nro.

Anweisung.

Dem Patentalinvaliden (Charge, Vor- und Zuname) . . . .

ist die Gebühr für die Zeit vom . . . . bis . . . .

und zwar an der Löhnung täglich zu . . kr. mit . . . . fl. . . kr.

. . Medaillezulage . . . .

Zusammen mit . fl. . . kr.

Sage . . . . . fl. . . . kr. Conv. Münze.

zu erfolgen. K. am ten 18 .

den Empfang bestätige

(der Invalide)

Feldkriegskommissär.

Formularz A.

Dóm inwalidów w . . . .

Protokuł likwidacyj i asygnacyj

Dozoruiącego.

Od roku 1828 poczynaiąc.

Uwaga: 1) Protokuł ten, gdy iest większego obwodu, podzielony być ma na poszyty.

2) Dwie piérwsze dzielnice stosuią się do księgi gruntowéy i ułatwią wyszukanie inwalida.

3) Rubryki następuiące przy latach, wskazuią czas, za który likwidacyia lub assygnacyia nastąpiła.

W tych rubrykach wytknięty ma być miesiąc, w którym czynność względem rachunków wydatku, w obrachunku utrzymania domu inwalidów uskutecznioną zostaie, aby w razie iakiéy wątpliwości lub potrzeby wyśledzenia prędko i z pewnością wyszukać można, kto wydatek nakazał; aby w téy mierze także i dowody wzkazane być mogły.

4) Przy wszelkich adnotacyiach, zawsze odwołać się należy, gdzie odmiana wykazaną iest, dla pewnego i prędkiego onéy wyszukania; dla tegoż każde podanie należycie prezentowane i liczbą podawczą opatrzoném być ma.

(Zur Sign. Y. Seite 345.)

Księgi gruntowéy		Nr.	Ranga	Imie i przezwisko		W roku							
						1828				1829			
						za							
Poszyt	Stronica					1	2	3	4	1	2	3	4
Nr.						Likwidacyia za ten czas							
		1	Prosty.	Karol	Z dopłatą medalowego po 2kr. dzienn. Kattenhofer	luty	may	sierpień	listo.	luty	may	sierpień	listo.
		2	Gefreiter	Jan	Holler	luty	may	sierpień	paździe				
			Kapral	Antoni	Seidel	czerwiec		grudzień		czerwiec		grudzień	
			Kanonier	Daniel	Siegenbrunn	luty	may	luty	may	do 5. list. wrz.			
			Prosty	Józef	Stettenbauer	marzec	czerwiec						
			Kapral	Antoni	Mühlbauer	luty					od 12. marca do końca paździer. listopad		
			Prosty	Jan	Galler								
			Kapral	Szymon	Härtel								

W roku												Dokąd wypłata zaasygnowana.	Uwaga.
1830				1831				1832					
kwartał													
1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4		
znayduie się w rachunku za miesiąc													
luty	may	sierpień	listo.	luty	may	sierpień	listo.	luty	may	sierpień	listo.	in loco	
												in loco	Liczb. pod. $\frac{734}{1828}$ d. 26go września 1828 mianowany woźnym w N.
czerwiec.		grudzień		czerwiec		grudzień		czerwiec		grudzień		Komitat Nowogrodzki.	
												Państwo N.	Liczb. pod. $\frac{312}{1827}$ d. 5. listop. 1828 umarł.
													Liczb. pod. $\frac{820}{1828}$ w podaniu niewytknięty, a zatem nie w ewidencyi; tamże dochodzenie tego nakazane.
luty	may	sierpień	listo.	luty	may	sierpień	listo.	luty	may	sierpień	listo	Kassa N.	Liczb: pod. $\frac{276}{1828}$ dopłata pod d. 12. marca 1828 pozwolona.
												Komitat Szumegierski	Liczb. pod. $\frac{204}{1828}$ powołany do służby N. nie stawił się.
													Liczba pod. $\frac{27}{1828}$ z końc. paźdz. 1828 poszedł do stanu z obwarowaniem.

Formularz B.

Poszyt księgi gruntowéy Nr. str. Alegatu Nr.

Asygnacyia.

Inwalidowi patentowanemu (ranga, imie i przezwisko) . . . .
pensyia za czas od . . . . do . . . .
mianowicie płaty dziennéy po . . . kr. . . . . zr. . . . . kr.
— — dodatku medalowego. . — . . . . — . . —

Razem . zr. . . . kr.

Mówię . . . . zr. . . . kr. mon. konw.
wyliczona być ma. N. dnia . . . go . . . . 18 .

Odebranie zatwierdzam
(Inwalid.)

Komisarz woienny.

§. 29.

Prenotacyia na asygnacyię

Aby także w przypadku zginienia dokumentu dokładnie wiedzieć, iak daleoe pensyia patentalna zaasygnowaną została, wreście aby wszelkiemu nierzetelnemu użyciu tychże lub dokumentów patentalnych duplikowanych, zapobiedz, dozorniący takowych, równie iak każdey od komissaryiatu wychodzącey asygnacyi, ogólną prenotacyię utrzymywać powinien.

§. 30.

Wzór i prowadzenie protokołu likwidacyj i asygnacyj.

Aby takowa prenotacyia celowi zamierzonemu w zupełności odpowiadała i za pomocą teyże dozorniący w krótkiey drodze wszelkie zmiany względem inwalidów patentowanych do wiadomości domu inwalidów doszłe rzutem oka przeyrzał, i przezto przeciwko wszelkiey nierzetelności zabezpieczyć się mógł, prowadzić ma protokoł likwidącyi i asygnacyi sam bezpośrednio u siebie, podług tu załączonego wzoru.

Wzór *A*.

Adnotacyię zaś, w dokumencie względem dalszey asygnacy może pod swojem okiem osobie wyznaczoney do tego, zaciągnąć kazać.

§. 31.

Szczególne adnotacyie w tym protokule.

W tym protokule likwidacyj i assygnacyj, wszystkie daty, iak tylko do wiadomości Domu inwalidów, zatem także, dozorniącego nad tymże komissarza woiennego doydą, natychmiast i to niezawodnie zaciągnione być maią; zatem także tam zapisano być ma, gdyby inwalid patentowany do służby szpitalowey, kordonowey lub iakiey inney powołanym został, a nie stawił się, lub iakowe utrzymanie prowincyionalne, albo służbę otrzymał, lub też, iak niestawiący się między ubyłych wpisany być musiał; słowem, wszystko, co tylko doczasowe lub zupełne zamknięcie iego pensyi, za sobą pociągnąć ma.

§. 32.

Vorschrift wegen deren richtigen Eintragung.

Zu seiner eigenen Sicherheit hat der Respizirende kein auf die Veränderung der Patentalinvaliden sich beziehendes Geschäftsstück zu vidiren, bevor derselbe das hierauf sich Bezogene nicht in sein Liquidirungsprotokoll eingetragen hat, und auf dem Geschäftsstücke hat er zur künftigen eigenen Verwahrung ausdrücklich zu bemerken, daß Solches geschehen sey.

§. 33.

Von den gedruckten Anweisungen.

Muster B.

Wenn der Respizirende nach der Vergleichung der von dem Invaliden ihm produzirten Patentalurkunde auch mit diesem Protokolle die Verpflegung noch gebührlich findet, so erfolgt er dem betreffenden Invaliden eine kleine gedruckte Anweisung zur Erhebung des Patentalgehaltes aus der Handkasse nach dem hier angeschlossenen Muster.

§. 34.

Art der Zahlung aus der Handkasse

Mit diesen Anweisungen sind die Invaliden zur Handkasse des Invalidenhauses zu weisen, wo der diese Kasse führende Offizier gegen die Abnahme der Anweisung und nach Einsicht in die Patentalurkunde dem Invaliden, in Gegenwart eines wechselweise hierzu zu kommandirenden Stabsoffiziers oder Hauptmannes des Invalidenhauses die Gebühr bar auf die Hand zu bezahlen hat.

§. 35.

Art der Quittirung.

Auf derselben Anweisung haben jene Invaliden, welche schreiben können, durch die eigenhändige Namensfertigung, die übrigen aber durch die Beisetzung der drei Kreutze den Empfang zu bestätigen. Im lezteren Falle hat derjenige, welcher den Namen statt des, des Schreibens unkundigen Invaliden unterzeichnet, sich auch als Namensfertiger mit seinem eigenen Namen zu unterschreiben.

§. 36.

Was der auszahlende Offi-

In der Patentalurkunde hat der die Auszahlung besorgende Offizier nachzusehen, ob der aus-

§. 32.

Dozoruiący dla własnego zapewnienia żadnego aktu względem zaszłéy zmiany z inwalidem patentowanym, przódy widować nie może, dopóki aktu z tém związek maiącego, do swoiego protokułu likwidacyi niezaciągnął, oraz dla własnego, na przyszłość zabezpieczenia na akcie wyraźnie zapisać ma, że to dopełnionem zostało.

Przepis względem dokładnego zapisywania.

§. 33.

Jeżeli dozoruiący okazany sobie przez inwalida dokument patentalny, także i z tym protokułem porównawszy, znaydzie, że mu pensyia utrzymania należy, natenczas wyda inwalidowi małą drukowaną asygnacyię, do podniesienia pensyi z kassy podręczney, a to podług tu załączonego wzoru.

Oasygnacyiach drukowanych.

Wzór *B*.

§. 34.

Z tą asygnacyią odsełani być maią inwalidzi do kassy podręczney domu inwalidów, gdzie utrzymuiący tę kassę oficer za odebraniem assygnacyi, po przeyrzeniu dokumentu patentalnego, inwalidowi w obecności oficera sztabowego, lub kapitana domu inwalidów na przemian do tego wyznaczać się maiących, pensyią w gotowiźnie do ręki wypłaci.

Sposób płacenia z kassy podręczney.

§. 35.

Na téyże saméy asygnacyi inwalidzi pisać umieiący, podpisem własnoręcznym swego nazwiska, inni zaś, położeniem trzech krzyżów, odebranie zatwierdzić maią. W tym ostatnim przypadku, ten, który nazwisko nieumieiącego pisać inwalida podpisał, podpisać ma także swoie własne nazwisko, iako nazwisko inwalida podpisuiący.

Sposób kwitowania.

§. 36.

Oficer wypłacaiący, w dokumencie patentalnym upatrywać ma, czyli ilość wypłacić się

Co oficer wypłaca-

zier zu beobachten hat.

zuzahlende Betrag daselbst richtig angemerkt sey, und zur Uiberzeugung, daß nur auch die Zahlung geschehen sey, seinen Namen neben der kriegskommissariatischen Unterschrift in der Patentalurkunde beizusetzen.

§. 37.

Der Respizirende hat daselbst öfter nachzusehen.

Der Respizirende hat sich mehrmal durch sein unvermuthetes Erscheinen von dem Vorgange bei diesem Akte zu überzeugen, und jede, auch die geringste Abweichung mittelst des Hauseskommandos auf der Stelle abstellen zu machen.

§. 38.

Verzeichnung der Zahlungen. Muster C.

Uiber die gezahlten Patentalgebühen unterhält der die Auszahlung aus der Handkasse besorgende Offizier ein Verzeichniß nach dem hier anschlüssigen Muster, schließt dasselbe täglich ab, und verausgabt die hiernach gezahlte Summe mit Beziehung auf dieses Verzeichniß täglich in dem Journal der Handkasse.

§. 39.

Bestätigung durch den, der Zahlung aus der Handkasse beiwohnenden Offizier.

In der lezten Spalte dieses Verzeichnisses muß an dem hiezu bestimmten Platze der zur Beiwohnung bei der Auszahlung kommandirte Stabsoffizier oder Hauptmann des Invalidenhauses eigenhändig bestätigen.

§. 40.

Abschließung und Revision dieses journalartigen Verzeichnisses.

So lange in den ersteren Tagen nach dem Ablaufe eines Quartals die Zahlungen im Hause erheblich sind, und überhaupt an einem Tage die Summe von fünfzig Gulden übersteigen, hat der Respizirende täglich dieses Verzeichniß sammt allen Anweisungen sich vorlegen zu lassen, das Verzeichniß zu prüfen, abzuschließen, und den Totalbetrag auf dem Verzeichnisse (so wie es auf dem Muster geschah) mit Worten auszudrücken, die Anweisungen aber zur Verhüthung eines Mißbrauches bis in die Mitte von der rechten zur linken

maiąca, tamże należycie zapisaną iest, a dla przekonania, że i wypłata nastąpiła, w dokumencie patentalnym, obok podpisu komissaryiatu woiennego swoie także nazwisko położyć.

iący zachowywać ma.

§. 37.

Dozoruiący o sposobie postępowania przy téy czynności przez niespodziane przybycie, często przekonywać się i o każdego by naymnieyszego zboczenia uchylenie, przez komendę domu natychmiast starać się powinien.

Dozoruiący tamże tego częściéy porządkudoglądaćma.

§. 38.

Oficer wypłacaiący z kassy podręczney utrzymywać ma także spis wypłaconych pensyj podług załączonego tu wzoru, takowy codziennie podsummuie, i wypłaconą podług tego summę z odwołaniem się na ów spis, codziennie w dyiaryiuszu kassy podręczney, pod rubryką wydatków, zapisze.

Spis wypłat.

Wzór *C.*

§. 39.

W ostatniéy przedziałce tego spisu, oficer sztabowy lub kapitan domu inwalidów wyznaczony obecnym być przy wypłacie, potwierdzić to ma własnoręcznie na mieyscu do tego wyznaczonem.

Zatwierdzenie przez oficera wypłacie z kassypod podręczney obecnego.

§. 30.

Dopóki wypłaty w domu inwalidów w pierwszych dniach po upłynieniu ćwierćrocza są znacznieysze, w ogólności, dopóki iednego dnia summę pięćdziesięciu złot. renskich przewyższaią, dozoruiący, spis takowy ze wszystkiemi asygnacyiami codziennie ma kazać sobie przełożyć, takowy spis trutynować, posummować i summę całkowitą na spisie (iak na wzorze uczyniono) słowami wyrazić; assygnacyie zaś dla uniknienia nadużyciom, od prawéy ku lewéy ręce do środka przeciąć i oboie oficerowi kassę

Podsummowanie i rewizyia tego na wzór dyiaryiusza urządzonegospisu

Hand einzuschneiden, und beides dem die Handkasse besorgenden Offizier längstens am folgenden Tage zur Fortsetzung zurück zu geben.

§. 41.

Wie das Invalidenhaus mit den Geldern zu diesen Zahlungen zu versehen ist, und ihre Behandlung.

Nach der mit der Verordnung ddto. 15. Oktober 1807, Lit. L. Nr. 4113, hinausgegebenen Rechnungsinstrukzion §. 4. können den Invalidenhäusern, wo solche Zahlungen vorkommen, aus der Kriegskasse auf Rechnung der Invalidenfondsgelder angemessene Anticipazionen erfolgt werden, welche nach der hierüber nachgefolgten hofkriegsräthlichen Verordnung D. 3756. vom 13. Oktober 1819 in der monatlichen Hauptrechnung in Empfang zu nehmen sind.

§. 42.

Von dem Ersatze für diese Zahlungen.

Alle Vierteljahre verfaßt der Respizirende einen summarischen Entwurf, mittelst welchem der Ersatz für diese Zahlungen gegen summarische Quittung aus der Kriegskasse von den Invalidenfondsgeldern zurück empfangen wird.

§. 43.

Von der Rückerstattung der empfangenen Antizipazionen

Von dem baren Ersatze müssen die dießfalls schon früher hiezu empfangenen Antizipazionen gleich auf demselben Entwurfe abgezogen werden.

§. 44.

Von der Behandlung dieser Zahlungen in der Rechnung

Das Invalidenhaus hat diesen nach Abzug der Antizipazionen empfangenen Ersatz in der monatlichen Hauptrechnung in Empfang zu stellen, und mittelst eines eigenen summarischen Entwurfes welchem die oben berührten Verzeichnisse (Formulare beim §. 38.) in Original (wovon eine Abschrift beim Hause zurück zu behalten ist) sammt den eingeschnittenen Anweisungen beizuschließen, sind diese Zahlungen sich zur Gebühr zu bringen.

§. 45.

Benbachtung, wenn

Im Falle die erhobenen Antizivazonen die wirklich gezahlte Patentalgebühr übersteigen, folg-

podręczną utrzymuiącemu, naypóźniey dnia następuiącego, dla dalszego prowadzenia tego spisu zwrócić.

§. 41.

Jak opatrywany być ma dóm inwalidów pieniądzmi do tych wypłat, i iak z niemi postępować należy.

Podług instrukcyi rachunkowéy rozporządzeniem z dnia 15. października 1807. Lit. L. Nro. 4113. wydaney, mianowicie podług §. 4, domom inwalidów, gdzie podobne wypłaty zachodzą, dane być mogą na rachunek pieniędzy funduszu inwalidów, stosowne antycypacyie (zaliczenia) z kassy woienney, które podług wyszłego w tey mierze późnieyszego nadworney Rady woienney rozporządzenia D. 3756. z d. 13. października 1819. w miesięcznych głównych rachunkach, do przychodu zaciągnione być maią.

§. 42.

O zwróceniu czyli wynagrodzeniu tych wypłat.

Dozoruiący układa co ćwierćroku wykaz, przez które wynagrodzenie za owe wypłaty za kwitami summarycznemi z kassy woienney z pieniędzy funduszów domu inwalidów otrzymanem zostanie.

§. 43.

O zwróceniu otrzymanych antycypacyj.

Od gotowego wynagrodzenia odciągnione być muszą zaliczenia w tey mierze iuż pierwey otrzymane, zaraz na tym samym wykazie.

§. 44.

O postępowaniu z témi wypłatami w rachunku.

Dóm inwalidów otrzymane wynagrodzenie po odtrąceniu zaliczeń (antycypacyj) w głównym rachunku miesięcznym pod rubrykę przychodu zaciągnąć, i przez właściwy summaryczny wykaz, do którego powyżey namienione spisy (formularz przy §. 38) w oryginale (a którego kopia w domu inwalidów zatrzymaną będzie) z poprzecinanemi asygnacyiami załączone być powinny, owe wypłaty, iako należytość dla siebie wypisać ma.

§. 45.

Co zachować nale-

W razie gdyby podniesione zaliczenia, wypłaconą istotnie należytość patentalną przewyż-

die Antizipazionen die Zahlung an Patentalverpflegungübersteigen.

lich von der leztern nicht abgezogen werden könnten, müßten solche in dem Entwurfe zur Abführung angedeutet, und gegen einen besonderen Abfuhrsschein abgeführt, dann in der monatlichen Hauptberechnung, worin der ganze Ersatz in Empfang zu nehmen ist, mitteist des Kriegskasse-Abfuhrsscheines vom Empfange abgeschrieben werden.

§. 46.

Bestätigung der Gebühr durch den Respizirenden.

Da der Respizirende die Gebühr dieser Zahlungen durch sein Liquidirungsprotokoll sicher zu stellen hat, und diese Verzeichnisse nach seinen Anweisungen vollständig zu prüfen im Stande ist, so hat derselbe auf diesem Entwurfe solches durch die nachfolgende Klausel auch zu bestätigen:

»Das ist . . . . . fl. . . . kr. Konvenzions-Münze, welche das N. Invalidenhaus in dem Monate . . . . . . den daselbst sich gestellten Patentalinvaliden auf meine Anweisung bar auf die Hand gezahlt hat, und welche nach meinem Liquidirungsprotokolle gebührend sind.«

§. 47.

Ausscheidung der Auslagen für die Patental-Invaliden von der übrigen Gebühr auch beim Ersatze.

Bei dem Rückersatze der Lokoauslagen muß die Verwendung auf Patentalgehalte ausgeschieden seyn, weil deren Ersatz nach dem §. 42 abgesondert aus der Kriegskasse erfolgt.

§. 48.

Dieses Alles ist auch adB, wenn nämlich die Regimenter oder Korps ꝛc. die Zahlung leisten, zu beobachten.

Alle diese Beobachtungen haben auch einzutreten, wenn die Regimenter, Korps oder sonstigen Militärbranchen solche Zahlungen an einer Patentalgebühr leisten, indem jede sonstige Verpflegung nach dem §. 18 besonders ersichtlich gemacht wird.

szały, a zatém z należytości potrącone być mogły, wtenczas takowe w wykazie do odwiezienia do Kassy zanotowane być i za osobnym certyffikatem odwiezione, potem w głównym rachunku miesięcznym, gdzie całe wynagrodzenie pod przychód wzięto, przez rewers odwozowy Kasy woienney od przychodu odpisane być maią.

ży, gdy antycypacye przewyższaią opłacenie patentalnych pensyj.

§. 46.

Ponieważ dozoruiący należność tych wypłat przez swóy likwidacyjny protokuł upewniać ma i owe spisy podług swoich asygnacyj dokładnie ztrutynować iest w stanie, więc na wykazie przez następuiącą klauzułę toż potwierdzić ma:

Potwierdzenia należytości przez dozoruiącego.

»To iest . . . . . . złr. . . . . kr. monety konwencyjney, które dóm inwalidów N. w miesiącu . . . . . patentowanemu i tamże stawiącemu się inwalidowi na asygnacyię moią gotowizną do rąk wypłacił, a które podług moiego protokołu likwidacyi należą się.«

§. 47.

Przy wynagradzaniu wydatków mieyscowych, wydatek na pensyie patentalne oddzielić należy, poniewsź wynagrodzenie, podług §. 42 oddzielnie z kassy woienney dzieie się.

Oddzielenie wydatków na Inwalidów patentowanych od innych należytości także i przy wynagrodzeniu.

§. 48.

Te wszystkie ostrożności i w tenczas zachodzą, gdy pułki, korpusy lub inne wydziały woyskowe, takowe wypłaty pensyi patentalney załatwiaią, ponieważ wszelkie inne utrzymanie podług §. 18. osobno widocznem być ma.

To wszystko zachować należy tak że *ad B.* to iest, gdy pułki lub korpusy i t. d. wypłacaią.

Beobachtung der außer den Invalidenhäusern angestellten k. k. Kriegskommissariate, wenn die Zahlungen aus den Kriegskassen unmittelbar, oder zum Ersatze der auswärtigen Vorschüsse geschehen.

§. 49.

Was den außer den Invalidenhäusern angestellten anweisenden k. k. Feldkriegskommissariaten in den Ländern sowohl,

Erstens, in dieser Hinsicht, als auch dann, wenn diese Zahlungen

Zweitens, aus den Kriegskassen unmittelbar geleistet, oder

Drittens, den Dominien oder Jurisdikzionen eben aus den Kriegskassen vergütet werden, allgemein zur Beobachtung vorgeschrieben wird, dieses enthält die hier anschlüssige Instrukzion für dieselben ausführlich.

Formular D.

§. 50.

Von der Konzentrirung des Aufwandes für die Patentalinvaliden bei den Invalidenhäusern.

Es ist hieraus zu entnehmen, daß die Invalidenhäuser von nun an auch von allen diesen Zahlungen für jene Patentalinvaliden werden regelmäßig in die Kenntniß gesezt werden, welche dieselben bei sich im Stande führen.

Hierbei ist zu beobachten:

§. 51.

Was dießfalls die vorschießenden Behörden zu beobachten haben, welche den Ersatz bei dem Invalidenhause an-

Daß die schon in dem Invalidensysteme vom Jahre 1772 enthaltene Vorschrift genau befolget werde, daß nämlich die Ortschaften, welche für die Patentalinvaliden die Verpflegung gegen die Vorweisung der den Invaliden behändigten Patentalurkunden vierteljährig vorschießen, nach dem Umlaufe eines jeden Quartals die von den Empfängern dagegen eingelösten Quittungen entweder selbst oder mittelst der Kreisämter, Komitate oder Distrikte, und zwar in Niederösterreich, Innerösterreich, Böhmen und Ungarn dem Invaliden-

§. 49.

Co dla Komisaryiatów woiennych c. k. za domami inwalidów umieszczonych i asygnuiących po prowincyiach, tak

po pierwsze, w téy mierze, iak w tenczas, gdy owe wypłaty

Powtóre, z kass woiennych bezpośrednio następuią, albo

Potrzecie, dominiiom lub jurysdykcyiom, równie z kass woiennych wynagrodzone bywaią, dla powszechnego zachowania przepisuie się, to załączona tu dla nich instrukcyia dokładnie zawiera.

Co zachowywać maią C.K. Kommissariaty woienne, za domami Inwalidów urzęduiące gdy wypłaty z Kass wojennych bezpośrednio, lub do zwrócenia przedliczeń zkądinąd uczynionych, następuią: Formularz *D*.

§. 50.

Okaznie się z tąd, że domy inwalidów odtąd, i o tych także wszystkich wypłatach dla inwalidów patentalnych regularnie zawiadomiane będą, które każdy dóm w swoim stanie ma zapisane.

Przytém uważać należy.

O skoncentrowaniu wydatków, na Inwalidów patentowanych w Domach Inwalidów.

§. 51.

Aby przepis objęty iuż systematem inwalidów z roku 1772 ściśle zachowany był, to iest: aby posady, które inwalidom patentowanym utrzymanie za okazaniem dokumentów patentalnych inwalidom wręczonych, na ćwierćroku zaliczaią, po upłynieniu każdego ćwierćrocza, odebrane za to od pobieraiącego kwity, albo wprost, albo przez urzędy cyrkułowe, komitaty, dystrykty, a mianowicie w Austryi niższey, w Austryi średniey, w Czechach i Węgrach, domowi in-

Co w téy mierze zaliczaiace Urzędy zachowywać maią, które wynagrodzenia od domów Inwalidów

suchen und erhalten.

hause im Lande, dagegen in Oesterreich ob der Enns, in Tirol; Mähren, Schlesien, Galizien, dem Temeswarer Banate und Siebenbürgen, dem in jedem Lande bestellten, und die Anglegenheiten der Invaliden unter der Dependenz des Generalkommandos besorgenden k. k. kriegskommissariatischen Beamten richtig einsenden sollen.

§. 52.

Wie die Quittungen legalisirt, und die Verzeichnisse belegt seyn sollen.

Ferner daß die von denselben zugleich einzusendenden Empfangsscheine der Invaliden von dem Ortspfarrer de vita et ubicatione ohne Ausnahme bestätigt seyn müssen, dann daß über die gestorbenen Patentalinvaliden die Todtenscheine nebst ihren Anweisungsurkunden eingesendet, und

§. 53.

Daß in den Quittungen auf den Band und die Blattseite des Grundbuches sich bezogen werden soll.

Daß in den Quittungen der in der Urkunde enthaltene, auf das Grundbuch des Invalidenhauses hinweisende Band und dessen Blattseite enthalten seyn müsse; welche leztere Beobachtungen schon in dem §. 5. der gedruckten Cirkularverordnung W. 90. vom 30. Junius 1808 vorgeschrieben sind.

§. 54.

Zweck der Konzentrirung aller dieser Zahlungen.

Durch die Mittheilung dieser auch außer dem Invalidenhause geleistet werdenden Zahlungen, gelangen dessen Respizirende und jedes Invalidenhaus regelmäßig in die Kenntniß aller Ergebnisse mit allen bei demselben im Stande geführt werdenden Patentalinvaliden, und sind hiedurch im Stande, nicht nur allein davon, daß für jene Patentalinvaliden, welchen im Hause selbst die Verpflegung gezahlt wird, nicht allenfalls auch irgend wo anders eine Verpflegung gezahlt oder aufgerechnet werde, die volle Uiberzeugung zu erhalten, sondern auch jede andere doppelte oder ungebührliche Aufrechnung noch zu rechter Zeit zu entdecken.

walidów w kraiu, w Austryi zaś powyżey Ensy, w Tyrolu, Morawie, Slązku, Galicyi, w Banacie Temeszwarskim i ziemi Siedmiogrodzkiey c. k. urzędnikowi Komissaryiatu woiennego, w każdym z tych kraiów umieszczonemu, i rzeczy inwalidów pod zawisłością jeneralnym Komendom sprawuiącemu, pewnie przesełały.

żądaią i otrzymuią.

§. 52.

Daley, aby recepisy inwalidów przez one posady wraz posełać się maiące, przez parocha mieyscowego *de vita et ubicatione* bez wyiątku potwierdzone, tudzież, aby sepultury zmarłych inwalidów patentowanych z dokumentami assygnacyjnemi przysłane i

Jak kwity legalizowane a Spisy dowodami wsparte być maią.

§. 53.

Aby w kwitach Tom wskazuiący księgę gruntową domu inwalidów i iego stronnica dokumentem obięte, wyrażone były; te ostatnie ostrożności iuż w §. 5. drukowanego rozporządzenia okólnego W. 90. z dnia 30. Czerwca 1808. przepisane są.

Że w kwitach na tom i stronicę księgi gruntowéy powoływać się należy.

§. 54.

Przez komunikowanie tych za domem inwalidów przedsiębrać maiących się wypłat, dozoruiący i każdy dóm inwalidzki, przychodzą regularnie do wiadomości o wszelkich zdarzeniach ze wszystkiemi inwalidami patentowanemi u nich do stanu zaciągnionymi; przez co nie tylko o tém, że dla owych patentowanych inwalidów, którym utrzymanie w samym domu wypłaca się, takowe utrzymanie także gdzie indziey nie wypłaca się ani likwiduie, zupełnie przekonać się, ale nawet każdę podwóyną lub nienależną likwidacyię w swoim ieszcze czasie odkryć mogą.

Cel skoncentrowania tych wszystkich wypłat.

§. 55.

Anwendung auf das Protokoll des Respizirenden.

Hieraus folgt die Nothwendigkeit, daß das Liquidirungs- und Anweisungsprotokoll des Respizirenden nicht nur allein jene Patentalinvaliden, welchen ihr Gehalt im Hause gereicht wird, sondern überhaupt alle Patentalinvaliden enthalte, welche in dem Grundbuche des Hauses ausgewiesen sind, mithin zu des Hauses Geschäftskreise nach dem §. 4. gehören.

§. 56.

Zusammenhang mit den Eingaben in demselben Protokolle.

Wenn der Respizirende die nach den §§. 7 und 8 von den Werbbezirken und den politischen Behörden einzulangen habenden Eingaben, dann alle sonstigen, dem Invalidenhause über seine Patentalinvaliden zukommenden Notizen stets in diesem Protokolle vormerket, so werden hierin die effektiven Patentalinvaliden wohl ersichtlich seyn, und mittelst dieses Protokolls wird er jederzeit im Stande seyn, bei dem geringsten Anstande das Grundbuch zu prüfen, und von dessen richtiger Führung sich zu überzeugen.

§. 57.

Welche Dokumente die Zivilbehörden zur Erhaltung des Ersatzes aus der Invalidenhauseskasse beizubringen haben.

Von jenen Dominien und Kreisämtern, welche den Ersatz für die den Patentalinvaliden gezahlten Löhnungen bei den Invalidenhäusern unmittelbar einhohlen, sind namentliche Verzeichnisse, dann die gehörig klausulirten Quittungen der Patentalinvaliden beizubringen.

§. 58.

Prüfung und Vormerkung dieser Zahlungen.

Diese Dokumente sind nach dem Protokolle des Respizirenden zu prüfen, in diesem durch die Benennung des Monates, in welchem die Anweisung des Ersatzes geschieht, mithin in welchem auch die Aufrechnung erfolgen muß, ersichtlich zu ma-

§. 55.

Zastosowanie do Protokółu dozoruiącego.

Z tąd wypływa konieczność, aby protokuł likwidacyi i asygnacyi dozoruiącego, nie tylko owych patentowanych inwalidów, którym pensyia w domu wypłaca się, ale nawet wszystkich w ogólności patentowanych inwalidów w księdze gruntowey domu wykazanych, a tem samém do zakresu działalności domu podług §. 4. należących, obeymował.

§. 56.

Związek z podaniami w tym samym Protokule.

Kiedy dozoruiący podania podług §§. 7. i 8. od werbowniczych okręgów i urzędów politycznych nadchodzić maiące, tudzież wszystkie inne wiadomości domowi inwalidów o iego inwalidach patentowanych udzielane, w owym protokole notować będzie, tedy rzeczywiści inwalidzi patentowani w tym protokule widocznymi będą, i za pomocą tego protokułu będzie zawsze w stanie dozoruiący za naymnieyszą zachodzącą wątpliwością księgę gruntową ztrutynowawać, i o należytém prowadzeniu oney przekonać się.

§. 67.

Jakie dokumenta składać maia Urzędy cywilne ku otrzymaniu wynagrodzenia z Kassy Domu Inwalidów.

Owe dominiia i urzędy cyrkułowe, które wynagrodzenie za wypłacone inwalidom patentowanym pensyie, bezpośrednio z domu inwalidów pobieraią, składać maią spisy imienne, i należycie klauzułowane kwity iwalidów patentowanych.

§. 58.

Trutynowanie i prenotowanie tych wypłat.

Dokumenta te trutynowane być maią podług protokułu dozoruiącego; w tym, przez wyrażenie miesiąca, w którym wynagrodzenie zaasygnowane, a tem samém, w którym także likwidacyia nastąpić musi, wykazane, i kwity pobieraiących

chen, und die Quittungen der Perzipienten sind nach ihrem richtigen Befund sogleich von dem Respizirenden bis in die Mitte von der rechten zur linken Hand zur Verhütung jedes Mißbrauches mit einer Scheere einzuschneiden, sodann ist die legalisirte Quittung des Dominiums selbst, oder des Kreisamtes oder der Jurisdikzion auf die Invalidenhauseskasse anzuweisen.

§. 59.

Behandlung der Ungebühren.

Aufgefundene unrichtige Aufrechnungen sind gleich auf der Quittung des Dominiums zu bemerken, und daselbst wohl ersichtlich von der Summe abzuziehen.

§. 60.

Klausulirung der monatlichen Verzeichnisse durch die Respizirenden.

Diese Anweisung über die den Dominien zu vergütenden Patentalgehalte muß sich auf die Bestätigung in den nominativen Verzeichnissen der politischen Behörden gründen, welche Verzeichnisse folgender Waise von dem Respizirenden eigenhändig zu klausuliren sind:

»Das ist . . . . . Gulden . . . . . kr. Conv. Mze. welche den hier genannten Invaliden nach meinem Liquidirungsprotokolle und den zuliegenden Quittungen an Patentalverpflegung gebühren.«

§. 61.

Art der Zahlungsleistung.

Diese Vergütungen dürfen nur dem zum Empfange Bevollmächtigten, und nicht aus der Handkasse, sondern nur allein aus der Invalidenhauskasse, und nur unmittelbar an ihn selbst gezahlt werden, welches ohnehin die Gegenwart der die Mitsperre habenden Offiziere voraussezt.

§. 62.

Behandlung in der Rechnung und Art ihres Ersatzes.

Sie sind in dem §. 44. bezeichneten Entwurfe unter Beilegung der nominativen Originalverzeichnisse, (wovon Abschriften beim Hause zurückzubehalhalten sind), und der eingeschnittenen Originalpatentalinvalidenquittungen, dann der Quittung des

po uznaniu onych zgodnemi, przez dozoruiącego dla zapobieżenia wszelkiemu nadużyciu od prawéy ku lewéy ręce aż do środka nożycami przecinane być powinny, poczém kwit legalizowany samego dominiium lub cyrkułowego urzędu, albotéż jurysdykcyi do Kassy domu inwalidów zaasygnować należy.

§. 59.

Postępowanie względem wypłat nienależnych.

Dostrzeżone mylne rachunki natychmiast na kwicie dominii zanotować i tamże z widocznem oznaczeniem od summy wynagrodzenia odciągnąć należy.

§. 60.

Klauzułowanie miesięcznych spisów przez dozoruiącego.

Asygnacyia na pensyie patentalne dominiiom wynagrodzonemi być maiące, zasadzać się musi na potwierdzeniu urzędów politycznych w spisie imiennym, które to spisy dozoruiący sposobem następuiącym własną ręką klauzułować ma:

»To iest: . . . . złotych reńskich . . . kr. w monecie konw., które wymienionym tu inwalidom podług moiego protokułu likwidacyi i załączonych kwitów na pensyię patentalną, przynależą.«

§. 61.

Sposób wypłaty.

Wynagrodzenia te tylko umocowanemu do odebrania i to nie z Kassy podręcznéy, tylko wyłącznie z Kassy domu inwalidów i tylko samemu umocowanemu bezpośrednio, wypłacane być mogą, przez co iuż samo z siebie wypada, że oficer od wspólnego klucza kassy obecnym być musi.

§. 62.

Postępowanie w rachunku i sposob wynagrodzenia.

Wypłaty te wzięte być maią od wykazu §. 44. oznaczonego, z załączeniem oryginalnych imiennych spisów (których kopiie w domu inwalidów zatrzymać należy) i poprzecinanych oryginalnych kwitów inwalidów patentowanych, tu-

Empfängers des Ersatzes unter die in loco berichtigten Patentalinvalidenlöhnungen aufzunehmen, und zur Gebühr zu bringen, wofür dem Hause der Ersatz aus der Kriegskasse abgesondert von seinen übrigen Auslagen angewiesen und erfolgt wird, mit der Beobachtung der §§. 43, 44 und 45 in Absicht auf die Antizipazionen.

§. 63.

Rückblick auf den §. 49.

Aus der vorerwähnten und §. 49 angeschlossenen Instrukzion für die anweisenden k. k. Feldkriegskommissariate außer den Invalidenhäusern ist zu ersehen, auf welche Art die Invalidenhäuser von jenen Zahlungen für Patentalinvaliden in die Kenntniß gesezt werden müssen, welche ohne ihrem Einfluß unmittelbar aus den Kriegskassen geleistet, oder den Behörden, welche dieselben vorgeschossen haben, von eben daher vergütet werden.

§. 64.

Wie weit sich das Liquidirungsprotokoll zu erstrecken hat.

Der Respizirende des Invalidenhauses hat auch diese Zahlungen nach seinem Liquidirungsprotokolle zu prüfen, sie daselbst vorzumerken, und darauf zu sehen, ob alle für diese Zahlungen in der erwähnten Instrukzion vorgeschriebenen Modalitäten genau beobachtet worden seyen.

§. 65.

Wie sich wegen Unrichtigkeiten oder Ungebühren zu benehmen ist.

Entdeckt derselbe hierbei Unrichtigkeiten oder Ungebühren, so sind diese dem ihm vorgesezten Generalkommando auf der Stelle umständlich, mit Zulegung der Abschriften oder Auszüge aus den Beweisdokumenten, anzuzeigen. Uiber solche Anzeigen hat der Respizirende des Invalidenhauses eine eigene besondere Vormerkung zu unterhalten.

§. 66.

Behandlung der eingelangten Zurechnungen.

Uiber alle solche, während eines jeden Vierteljahres bei dem Invalidenhause eingelangten Verständigungen, oder eigentlich Zurechnungen von auswärts für Rechnung des betreffenden Invalidenhauses gezahlte Patentalinvalidenverpflegungen ist ein Summarium zu verfassen.

dzież kwitu odbieraiącego wynagrodzenie, pod rubrykę wypłaconych na mieyscu (w domu) pensyj inwalidów patentowanych i iako należność zaciągnięte, za które domowi wynagrodzenie z Kassy woienney oddzielnie od iego innych wydatków asygnowane i wypłacone będzie z zachowaniem §§. 43, 44, i 45, co do antycypacyj.

§. 63.

Rzut oka na §. 49.

Z pomienioney wyżey i do §. 49. załączoney instrukcyi dla asygnuiących c. k. Komissaryiatów woiennych za domami inwalidów okazuie się, iakim sposobem domy inwalidów o owych wypłatach dla inwalidów patentowanych wiadomość otrzymywać maią, które bez ich wpływu bezpośrednio z Kass woiennych czynione, lub urzędom, które takowe przedpłaciły, z tamtąd wynagrodzone bywaią.

§. 64.

Jak dalece protokół likwidacyi rozciągać się ma.

Dozoruiący w domu inwalidów i te wypłaty podług swoiego protokołu likwidacyi trutynować, takowe tam notować i na to uważać ma, czyli wszystkie przepisy dla owych wypłat w pomienioney instrukcyi oznaczone, ściśle zachowane były.

§: 65.

Jak z mylnemi rachubami lub nienależnościami postępować się ma.

Jeżeli dozoruiący w rachunkach niezgodności lub nienależności odkryie, takowe natychmiast przełożoney Komendzie ieneralney z wszelkiemi okolicznościami z załączeniem kopii lub wyciągów z udowodniaiących dokumentów wskazać ma. Względem takich wskazań dozoruiący w domu inwalidów właściwy protokuł osobno utrzymywać powinien.

§. 66.

Postępowanie z przesełanemi obrachunkami

Tych wszystkich w ciągu każdego ćwierćrocza, domowi inwalidów nadsełanych zawiadomień, czyli właściwie obrachunków, na rachunek właściwego domu inwalidów za domem płaconych patentalnych pensyj inwalidów, summaryiusz zrobiony być ma.

§. 67.

Klausulirung und Dokumentirung dieses Summariums.

Dieses Summar ist von dem Respizirenden des Invalidenhauses mit der Klausel: Das ist . . . . . Gulden, ... Kreuzer Konv. Mze., welche auswärts an Patentalinvalidenverpflegung nach der Prüfung mit meinem Liquidirungsprotokolle gebühren, und nach den hier zuliegenden Quittungen gezahlt wurden,« eigenhändig zu bestätigen; demselben sind die nominativen Verzeichnisse sammt den Quittungen zuzulegen, und die hiedurch liquidirte Summe ist in den §. 44. erwähnten Entwurf, jedoch ganz abgesondert von den in loco bestrittenen Zahlungen für Patentalinvaliden, und unter der eigenen Benennung »an Zurechnungen« summarisch aufzunehmen.

§. 68.

Behandlung in der Hauptrechnung.

Dagegen sind in der Hauptrechnung, und eigentlich in dem monatlichen Geldesempfangsverzeichnisse, in einer eigenen Abtheilung diese Zurechnungen postenweise, nämlich mit der ausdrücklichen Beziehung auf die Kasse, welche die Zahlung geleistet, auf das Jahr, den Monat und den Journalartikel, mit dem ganzen zugerechneten Betrage in Empfang zu stellen.

§. 69.

Behandlung der dießfälligen Ungebühren.

Die durch die auswärts allenfalls gezahlten Ungebühren entstehenden Schuldbeträge sind in dem Aktivausweise gleichfalls in einer eigenen Abtheilung dem Betreffenden zur Last zu schreiben, auf die Leistung des Ersatzes aber ist unausgesezt zu dringen, und zu diesem Zwecke das hiezu Veranlaßte jederzeit anzumerken. Bei der Einlangung der Kriegskasseabfuhrsquittung kömmt zur Tilgung des Aktivums der ersezte Betrag in der nächst folgenden monatlichen Hauptrechnung von dem Empfange abzuschreiben.

§. 70.

Eintheilung der

Hiernach hat der Respizirende des Invalidenhauses zu Wien die Duplikate der summarischen

§. 67.

Summaryiusz ten, przez dozoruiącego w domu inwalidów następuiącą klauzulą własnoręcznie potwieedzony być ma:

»To iest . . . . złotych reńskich . . . kraycarów w monecie konw., które za domem na utrzymnie inwalidów patentowanych po trutynowaniu z moim protokułem likwidacyi należą, i podług tu załącznych kwitów wypłacone były.«

Do tego summaryiuszu dołączone być maią spisy imienne wraz z kwitami, a likwidowana przez to summa, wzięta ma być do wykazu w §. 44. wytkniętego, atoli wcale oddzielnie i sumarycznie od wypłat dla inwalidów patentowanych na mieyscu załatwionych i pod właściwą rubryką: »na obrachunki«

Klauzulowanie i dokumentowanie tego summaryiusza.

§. 68.

W głównym rachunku, a właściwie w miesięcznych spisach percepty pieniędzy, obrachunki te pozycyiami, mianowicie z wyraźnem odwołaniem się na kassę, która wypłacała, na rok miesiąc i artykuł dyiaryiusza z całą obrachowaną ilością we właściwym oddziale do rubryki przychodu zaciągnione być maią.

Postępowanie w rachunku głównym.

§. 69.

Długi z nienależności, któreby za domem popłacone były, wynikłe, zaciągnione być powinny do wykazu aktywów podobnież we właściwym oddziale, iako ciężar dla tego, którego to dotycze; o niszczeniu zaś wynagrodzenia nieustannie upominać się, i tym końcem to, co w tey mierze przedsięwziętem zostało, zawsze zanotować należy. Za nadeyściem kwitu Kassy woienney na odwiezione pieniądze należy dla umorzenia *activum*, ilość wynagrodzoną w następnym głównym rachunku od przychodu odpisać.

Postępowanie z znalezioniemi w tey mierze nienależnościami.

§. 70.

Podług tego dozoruiacy w domu inwalidów Wiedeńskim ma duplikaty summarycznych wyka-

Podzielenie róż-

verschiedenen Kassen in Absicht auf ihr Verhältniß zu den Invalidenhäusern bei Zahlungen der Patental. Invaliden verpflegung, und wann die über diese Zahlungen einlangenden Zurechnungen der Hauses-rechnungskanzlei zu übergeben sind.

Anweisungsentwürfe mit den individuellen Verzeichnissen der Herrschaften, Werbbezirke, Jurisdikzionen, oder die individuellen Entwürfe sammt den Quittungen, im Falle diese Verzeichnisse nicht beigebracht wurden, von dem k. k. Kriegskommissariate zu Linz, jener zu Prag solche von dem Kriegskommissariate zu Brünn, jener zu Pettau von Grätz, Laibach, Klagenfurth, Innsbruck und Agram, ferner jener zu Pesth solche von Preßburg, Oedenburg, Neusohl, Debreczin, Kaschau, Fünfkirchen, Peterwardein, Temeswar, Hermannstadt und Lemberg, endlich jener von Padua, die von Padua, Venedig, Mailand und Zara regelmäßig zu erhalten, dieselben aber erst nach ihrer Prüfung, Vormerkung und Klausulirung der Rechnungskanzlei des Invalidenhauses zum Amtsgebrauche zuzustellen.

§. 71.

Resultat alles instrukzionsmäßig hier Angeordneten.

Durch die genaue Beobachtung dieser Vorschriften in jedem Invalidenhause und von Seite ihres Respizirenden, dann durch die unausgesezte Beobachtung, daß auch alle auswärtigen, auf diesen Gegenstand einwirkenden Behörden die ihnen gegebenen Verhaltungsbefehle genau erfüllen, ist die Evidenz des Standes, und die Uibersicht der Verpflegung der Patentalinvaliden so gesichert, daß eine Beeinträchtigung derselben oder des Aerars nicht denkbar, von einem Belange aber gar nicht möglich ist.

§. 72.

Verantwortlichkeit.

Die Respizirenden in den Invalidenhäusern haben hierüber die größte Verantwortlichkeit auf sich, und insbesondere dürfen sie, in so weit sie wegen der vorgeschriebenen Vormerkungen eine Mithülfe benöthigen, hierzu niemals und unter keinem Vorwande ein Individuum aus der Hauses-

zów asygnacyi z indywidualnemi spisami dominiiów, okręgów werbowniczych, jurysdykcyj, lub indywidualne wykazy z kwitami, gdyby owe spisy złożone nie były, od c. k. Komisaryiatu woiennego w Lincu; Pragski zaś od Komisaryiatu woiennego w Brynie; Pettawski, od Komisaryiatu w Gracu, Laibachu, Klagenfurcie, Inszbruku i Agram, daley Pestyński takowe od Komisaryiatu w Preszburgu, Oedemburgu, Nowymsolu, Debreczynie, Koszycach, Pięciukościołach, Peterwardynie, Temeszwarze, Hermansztadzie i we Lwowie, nakoniec Paduański od Komiscryiatu Paduańskiego, Weneckiego, Medyiolańskiego i Zaraskiego, regularnie odbierać, takowe zaś dopiero po onych ztrutynowaniu, prenotowaniu i klauzułowaniu Kancelaryj rachunkowey domu inwaldów do urzędowego użytku oddać.

nych kas we względzie na stosunek do domów inwalidzkich w czas płacenia patentalnych pensyj inwalidzkich; i kiedy nadsełane na te wypłaty obrachunki kancelaryi rachunkowéy domu oddawane być maią.

§. 71.

Przez ścisłe zachowanie tych przepisów w każdym domie inwalidów i przez dozoruiącego, tudzież przez ciągłe przestrzeganie, aby także wszystkie zewnętrzne, na sprawy dotyczące wpływ maiące urzędy danych sobie przepisów postępowania ściśle dopełniały, ewidencyia stanu i objęcie widokiem pensyi inwalidów patentowanych są tak zabezpieczone, iż o iakimbądźkolwiek pokrzywdzeniu onych lub skarbu ani pomyślić można, a uszczerbek większey wagi wcale iest niepodobnym.

Rezultat tego wszystkiego, co tu zgodnie z instrukcyą rozporządzono.

§. 72.

Dozoruiący w domach inwalidów naywiększą w tey mierze maią na sobie odpowiedzialność; a w szczególności, ieżeli do utrzymywania przepisanych prenotacyj pomocy potrzebuią, nie mogą nigdy, pod żadnym pozorem używać do tego osoby ze stanu domu, takową często

Odpowiedzialność.

rechnungskanzlei verwenden, sondern sie müssen mit einem sonstigen hierzu tauglichen Individuum aus dem Hausesstande sich behelfen, dieses öfters wechseln, und jeden Einfluß und jede genauere Mitwissenschaft der Rechnungskanzlei von ihren Vormerkungen hindan halten; sie dürfen daher diese Vormerkungen selbst niemahls aus ihren Händen geben.

Anhang

In Betreff der Patental- und Vorbehalts-Urkunden.

§. 73.

Warum es nöthig ist, die bisherigen Urkunden gegen Ausstellung anderer einziehen zu lassen.

Um den vielen gegenwärtig bestehenden Duplikaten sowohl der Patental- als Vorbehaltsurkunden ein Ende zu machen, und damit überhaupt jeder etwa bisher unrechtmäßige Besitz solcher Urkunden entdecket und abgestellet werden könne, ist befunden worden, neue, von der jezt bestehenden Form auffallend abweichende, gedruckte, sowohl Patental-als Vorbehaltsurkunden gegen Einziehung der alten hinaus geben zu lassen. Dieses wird zugleich allen Grundbüchern über die Invaliden, wie auch den Anweisungsprotokollen der Respizirenden die möglichst größte Verläßigkeit und Vollständigkeit verschaffen.

§. 74.

Hinausgabe der Patental- und Vorbehaltsurkunden nicht auf Einmal, sondern nur nach und nach.

Beiderlei Urkunden neuer Form werden denjenigen Invaliden, welche mit Urkunden bisheriger Form schon versehen sind, nicht auf einmal zu gleicher Zeit, sondern nur nach und nach bei erster nächster Gelegenheit, nämlich, wo ihre alten Urkunden entweder wegen Erhebung des Patentalgehaltes, oder aus sonstigen Anlässen ohnehin vorkommen, und eingesehen werden müssen, gegen Einziehung der altförmigen Urkunden, welche un-

odmieniać, i nie dopuszczać żadnego wpływa i żadnego ściśleyszego udziału z wiedzą Kancellaryi rachunkowéy o ich prenotacyiach; nie wolno im przeto samym tych prenotacyj nigdy z rąk puszczać.

Dodatek.

Względem dokumentów patentalnych i z obwarowaniem.

§. 73.

Aby mnogim obecnie znayduiącym się Duplikatóm dokumentów tak patentalnych, iak i z obwarowaniem, położyć koniec i by w ogólności wszelkie może dotąd nieprawne posiadanie takowych dokumentów odkryte i usunięte być mogło, uznano za dobre wydać nowe od teraźnieyszych w kształcie widocznie odmienne, drukowane dokumenta patentalne i z obwarowaniem za zwróceniem dawnych. Co razem wszystkim księgóm gruntowym o Inwalidach, iako i Protokołóm assygnacyj dozoruiących, nada iak naywiększą niezawadność i zupełność.

Dla czego potrzeba dokumenta dotych czasowe za wydaniem innych zwrócić kazać.

§. 74.

Obadwa rodzaie dokumentów nowego kształtu, Inwalidóm posiadaiącym dokumenta dotychczasowego kształtu nie naraz w iednym czasie, ale tylko przy naypierwszéy sposobności, mianowicie, gdy dokumenta ich dawne dla podniesienia patentalnéy pensyi lub z innego powodu, oprócz tego okazane i widziane być muszą, wydawane być maią za zatrzymaniem dokumentów da-

Wydawanie dokumentów patentalnych i z obwarowaniem nie naraz ale tylko koleyno.

verweilt durchzuschneiden uud zu vertilgen sind, hinaus zu geben seyn.

§. 75.

Urkunden bisheriger Art dürfen von nun an nicht mehr ausgefertiget werden.

Solche Invaliden hingegen, welche von nun an erst in den Patental- oder Vorbehaltsstand treten, sind gleich mit Urkunden neuer Form, in so weit diese schon vorhanden sind, bei dem Mangel eines neuen Vorraths hingegen indessen mit Zertifikaten darüber um sie nicht aufzuhalten, zu versehen. Solche Zertifikate sind später gegen Ausfolgung einer Urkunde neuer Form einzuziehen, auf der Stelle durchzuschneiden und zu vertilgen. Urkunden alter Art dürfen von nun an nicht mehr ausgefertiget werden.

§. 77.

Neue Form der Urkunden.

Die neue zu Patental- sowohl als zu Vorbehaltsurkunden vorgeschriebene Form ist aus den beigeschlossenen Formularen zu ersehen, nach welchen ein jedes Militärinvalidenhaus eine verhältnißmäßige Anzahl in deutscher Sprache, als der allgemeinen militärischen Dienstsprache, zum Gebrauch und Vorrath drucken zu lassen hat.

§. 77.

Wovon nicht abgewichen werden darf.

Einige Invalidenhäuser haben bisher zweierlei Formen von Vorbehaltsurkunden in Gebrauch gehabt, nämlich Eine für solche Invaliden, die eine Zivilanstellung erhalten, und die Andere für die übrigen Invaliden des Vorbehaltsstandes. Von nun an hat nur eine einzige, nämlich die im vorstehenden Paragraphe angedeutete Form nicht nur der Patental- sondern auch der Vorbehaltsurkunden zu bestehen; weil jeder Anlaß, aus welchem ein Invalide in den Vorbehaltsstand tritt, füglich darin ausgedrückt und ersichtlich gemacht werden kann.

Uiberhaupt muß sich genau nach den jezt neuen Formularen geachtet, und sich aller Abweichungen davon enthalten werden. Sollte gleichwohl eine auch nur im mindesten davon abwei-

wnego kształtu, które natychmiast przeciąć i zniweczyć należy.

§. 75.

Dokumentów dotychczasowego kształtu odtąd więcey wydawać nie wolno.

Takich Inwalidów, którzy dopiero do stanu patentalnego lub z obwarowaniem wstępnją, należy zaraz dokumentem nowego kształtu, ieżeli iuż będą gotowe, w niedostatku zaś nowego zapasu tymczasem Certyfikatami, aby ich niezatrzymywać opatrzyć. — Takowe Certyfikaty następnie, za wydaniem dokumentu w nowym kształcie odebrane, natychmiast przecięte i zniszczone być maią. Odtąd dokumenta dawnego kształtu wydawane być więcey nie mogą.

§. 76.

Nowy kształt dokumentów.

Nowy kształt dla dokumentów patentalnych i z obwarowaniem przepisany, widzieć się daie w załączonych tu dwóch formularzach, podług których każdy Dóm woyskowy Inwalidów pewną liczbę w niemieckim języku, iako powszechnym języku służby woyskowey, dla użytku na zapas wytłoczyć ma kazać.

§. 77.

Od którego odstępować nie wolno

Niektóre domy inwalidów miały dotąd dokumenta z obwarowaniem dwoiakiego kształtu w używaniu, mianowicie iedne dla takich Inwalidów, którzy otrzymnią służbę cywilna, a drugie dla reszty należących do Stanu z obwarowaniem. Odtąd zaś tak dokumenta patentalne, iako i z obwarowaniem ieden tylko kształt, mianowicie ów w paragrafie poprzedniczym wskazany, mieć maią; ponieważ każdy powód, dla którego Inwalid wstępuie do stanu z obwarowaniom, łatwo w dokumencie wyrażonym i widocznym być może.

W ogólności należy się trzymać ściśle teraźnieyszych nowych formularzów i chronić się naymnieyszego zboczenia. Gdyby iednak odkryto by w naymnieyszey rzeczy rożniącą się formę

chende andere Form einer Patental- oder Vorbehaltsurkunde entdeckt werden, so würden der Kommandant sowohl, als der Feldkriegskommissär, von welchen sie ausgefertiget wurde, dafür zur Verantwortung gezogen werden.

§. 78.

Wie diese Formulare in Druck legen zu lassen sind.

So wie es in derjenigen Zirkularverordung des Hofkriegsrathes vom 12ten September 1818, Litt. K. Nr. 3284, mit welcher ein neues Formulare zu den Militärabschieden hinaus gegeben wurde, vorgeschrieben war, daß Alles, was blos als Muster und Beispiel in dem Abschiedsformulare unterstrichen erschien, in den in Druck zu legenden Abschiedsbögen ganz leer zu lassen sey, um nach Umständen das Erforderliche schriftlich bei der Ausfertigung dahin einschalten zu können; so gilt dieses auch von den hier im §. 75 angeführten Formularien zu den neuen Patental- und Vorbehaltsurkunden der Invaliden; daher auch in diesen leztern die in beiden Formularien unterstrichenen Stellen bey dem Drucke leer zu lassen sind, indem sie erst bei der Ausfertigung theils durch mit Dinte geschriebene Worte auszufüllen sind, theils, in so weit nichts dahin Gehöriges vorkommt, der leere Raum so mit Strichen durchzuziehen ist, daß nichts mehr hinein geschrieben werden kann.

§. 79.

Vorsichten bei der Ausfertigung.

Uiberhaupt muß bei der Ausfertigung der Patental- und Vorbehaltsurkunden beobachtet werden, daß ihre Ausfertigung mit solcher Vorsicht geschehe, damit eine Radirung oder Verfälschung nicht geschehen könne, ohne leicht entdeckt zu werden.

§. 80.

Beschreibung der Person.

Die auf beiden Formularen dieser Urkunden ersichtliche Beschreibung der Person des Invaliden darf niemals unterlassen werden, und nicht oberflächlich, sondern sie muß genau verfaßet seyn; denn

bądź w patentalnym, bądź w warunkowym dokumencie, wtedy równie Kommendant iak i Kommissarz wojenny, który dokument takowy wydał, byliby za to do odpowiedzialności pociągnieni.

§. 78.

Jak Formularze do druku podawane być maią.

Jak rosporządzeniem okólnem nadworney Rady wojenney z dnia 12. Września 1817. Lit. K. Nr. 3284, mocą którego nowy Formularz do Abszytów (Dymissyj) woyskowych wydany był, przepisano zostało: iż wszystko, co iedynie, iako wzór i przykład w Formalarzach dymissyjnych podkreślonem iest w exemplarzach drukować się maiących opuszczonem, czyli mieysca próżne zostawione być maią, aby stosownie do okoliczności to, co potrzeba przy wydawaniu onych wpisać można, tak równie waży to samo względem formularzy dokumentów inwalidzkich patentalnych i z obwarowaniem w §. 76 wymienionych; dla tego też i w nich mieysca w obu formularzach podkreślone, w druku opuszczone być maią, gdyż dopiero przy wydawaniu dokumentów, częścią słowami atramentem pisanemi wypełnione być maią, częścią zaś, gdy nic do wpisania nie ma, miesca próżne liniami tak poprzeciągane być maią, aby nic więcey także wpisanem być nie mogło.

§. 79.

Ostrożności przy wydawaniu.

W ogólności przy wydawaniu dokumentów patentalnych i z obwarowaniem uważać należy, aby z taką ostrożnością wydawane były, by podskrobanie, lub inaksze sfałszowanie nastąpić a przynaymniey łatwo utaić się nie mogło.

§. 80

Opisanie Osoby.

Opisanie osoby Inwalida, iako się na obu formularzach tych dokumentów pokazuie, nie powinno być nigdy ominione, i nie powierzchownie, ale dokładnie ułożone być ma, ponieważ

sie verhindert am sichersten, daß Jemand der fremden Urkunden sich bedienen könne.

Deßwegen soll auch die Rubrik: »Sonstige Kennzeichen« auf das Vollständigste und Sorgfältigste ausgefüllt seyn, damit jedes besondere Merkmal aus der Beschreibung deutlich erkennbar werde.

Beilage D. Zum §. 49. der ersten Instrukzion.

Instrukzion

für die in den Provinzen der österreichischen Monarchie außer den k. k. Militärinvalidenhäusern angestellten k. k. Feldkriegskommissariatischen Beamten, in Hinsicht auf die Standesevidenzhaltung der Patentalinvaliden, und auf das bei der Anweisung ihres systemmäßigen Gehaltes zu beobachtende Verfahren.

---

§. 1.

Zweck dieser Instrukzion.

Um das Aerar gegen Benachtheiligung bei der Anweisung der, in den Ländern aus den Kriegskassen ihre Gebühr theils unmittelbar beziehenden, theils durch die Kreisämter, Linien- und Gränzregimenter, oder in Ungarn durch die Perzeptorate solche erhaltenden Patentalinvaliden sicher zu stellen, ist beschlossen worden, diese verschiedenen Zahlungen bei den Invalidenhäusern selbst konzentriren, und hierdurch zugleich den Stand ihrer Patentalinvaliden evident halten zu lassen.

takowe naypewniey zagradza, aby kto obcego dokumentu dla siebie nie użył.

Dla tego też rubryka: »Inne znaki« naydokładniey i naystaranniey wypełnione być powinny, aby każdy szczególny znak Inwalida, z natury, lub z uszkodzenia, z opisania dokładnie poznanym być mógł.

Allegat D. *do* § 49. *pierwszey Instrukcyi.*

Instrukcyia

Urzędników C. K. Kommissaryiatów woiennych umieszczonych po prowincyiach Monarchii Austryiackiey za C. K. domami Inwalidów woyskowych, względem utrzymywania w ewidencyi stanu inwalidów patentowanych i postępowania przy assygnowaniu ich systemizowanéy pensyi.

---

§. 1.

Celem zabezpieczenia naywyższego Skarbu od szkody przy assygnowaniu Inwalidom patentowanym pensyi, takową w krajach Monarchii częścią bezpośrednio z Kass wojennych, częścią przez Urzędy Cyrkułowe, pułki liniowe i pograniczne, albo też w Węgrzech przez Perceptoraty, pobieraiącym, postanowiono: te rozmaite wypłaty w samych Domach Inwalidzkich skoncentrować, i przez to samo Stan patentowanych Inwalidów, każdego Domu w ewidencyi utrzymywać kazać.

Cel tey instrukcyi.

§. II.

Mitwirkung des k. k. Feldkriegskommissariats zu diesem Zwecke.

Zu diesem Zwecke ist die Mitwirkung aller anweisenden k. k. Feldkriegskommissariate unumgänglich erforderlich, und um hierin Präzision und volle Gleichförmigkeit zu erreichen, werden hier die Obliegenheiten derselben in dieser Hinsicht genau bezeichnet.

Erster Abschnitt.

Von der Evidenz des Standes.

§. III.

Behelfe zur Evidenzhaltung des Standes der Patentalinvaliden.

Um die genaue Evidenzhaltung der sehr zerstreut lebenden Patentalinvaliden möglich zu machen, haben

Erstens, die Konskripzionsrevisoren und

Zweitens, die politischen Behörden mitzuwirken.

§. IV.

Obliegenheiten der konskribirenden Offiziere.

In Hinsicht auf die Mitwirkung durch die konskribirenden Behörden ist in dem Konskripzionspatente vom 25ten Oktober 1804 §. 36 vorgeschrieben.

Erstens, daß der konskribirende Offizier über alle Patentalinvaliden ein eigenes Verzeichniß (nach dem daselbst angedeuteten Muster Nr. 3) unterhalte;

Zweitens, daß er durch die Dominien alle bei denselben patentmäßig angewiesenen Invaliden sich anzeigen und persönlich vorstellen lasse, damit keiner der Revisiion entgehe;

Drittens, daß er die Umstände dieser Leute genau untersuche, und besonders erhebe, ob sie etwa in einer solchen Versorgung stehen, wodurch sie den Invalidengehalt entbehren können;

Viertens, daß die Urkunde der Patentalinvaliden bei der Revision von dem konskribirenden Offiziere mit: Vidi zu bezeichnen sey;

§. II.

Do tego celu potrzebne iest nieodzownie spółdziałanie wszystkich assygnuiących C. K. Kommissarzy wojennych; aby zaś w téy mierze ścisłość i zupełną iednostajność osiągnąć, oznaczaią się tu dokładne powinności przez tychże w tym względzie zachować się maiące.

Przykładanie się do tego celu C.K. Kommissaryiatu wojennego.

Oddział piérwszy.

O ewidencyi stanu.

§. III.

Do tego aby stan Inwalidów patentowanych bardzo po kraju rozrzuconych, ile możność w ewidencyi utrzymać, przykładać się maią:

Po piérwsze: Rewizorowie konskrypcyjni i

Powtóre, Urzędy polityczne.

Środki do utrzymania w ewidencyi Stanu Inwalidów patentalnych.

§. IV.

Co do przykładania się Urzędów konskrybuiących w Patencie konskrypcyjnym z dnia 25. Października 1804 §. 36. przepisano:

Popiérwsze: aby Oficer konskrypcyi właściwy spis wszystkich Inwalidów patentowanych (podług tamże wykazanego wzoru Nr. 3.) utrzymywał;

Powtóre: aby przez Dominia wszystkich u nich stosownie do patentu assygnowanych Inwalidów oznajmić i osobiście przedstawić sobie rozkazał, by żaden przeglądu nie uszedł;

Potrzecie: aby stosunków tych ludzi ściśle dochodził i z osobna śledził, czyli może nie maią takiego utrzymania, przy którém bez pensyi inwalidzkiey obeyśćby się mogli;

Poczwarte: aby dokument Inwalidów patentowanych podczas przeglądu (rewizyi) przez Oficera konskrypcyi przez *Vidi* oznaczonym był.

Powinności Officerów konskrybuiących.

Fünftens, daß jeder neu zuwachsende Patentalinvalide auf der Konskripzionskanzlei sich zu melden habe, daselbst dessen Urkunde zu vidiren, und derselbe in das vorgeschriebene Verzeichniß über die Patentalinvaliden sogleich einzutragen sey;

Sechstens, daß dieses Verzeichniß jährlich dem vorgesezten Generalkommando eingereicht, und mittelst desselben den betreffenden Invalidenhäusern zugesendet werden müsse.

§. V.

Obliegenheiten der politischen Behörden

Hinsichtlich auf die Mitwirkung durch die politischen Behörden ist in dem Invalidensysteme, vom Jahre 1772 angeordnet, daß, um eine gleichförmige Richtigkeit rücksichtlich der in Ungarn und den dazu gerechneten Provinzen, dann der in den deutschen Provinzen auf dem Lande patentmäßig angewiesenen Invaliden fortan zu unterhalten, und um jeden Unterschleif hindan zu halten, die betreffenden Komitate, Distrikte und Kreisämter über die in ihrem Bezirke am Leben befindlichen Invaliden, so wie über Sterbfälle derselben eine Individualliste mit Zulegung der, von den Ortspfarrern in Ansehung auf die Abgelebten auszufertigen kommenden Todtenscheine jährlich zwei Mal, nämlich mit Ende eines jeden Aprils und Oktobers, an das nächste k. k. Ober- oder Feldkriegskommissariat, und dieses an das vorgesezte Generalkommando zur weiteren Uibersendung an das betreffende Invalidenhaus einzuschicken haben.

Es ist einleuchtend, daß die Evidenthaltung der Patentalinvaliden nur durch sichere Einlangung dieser Eingaben, und durch ihre richtige Anwendung erreicht werden kann.

§. VI.

Das Feldkriegskommissariat hat auf die Einlangung dieser Behelfe wachsam zu seyn.

Das bei dem Generalkommando die Anweisung besorgende Kriegskommissariat, so wie die Distriktsoberkriegskommissariate haben daher auf die richtige Einlangung und unaufgehaltene weitere Absendung dieser Eingaben, damit sie schnell und ordentlich an die betreffenden Invalidenhäuser gelangen, unausgesezt zu wachen.

Po piąte: aby każdy nowo przyrosły Inwalid, zgłosił (meldował) się w kancellaryi konskrypcyjnej o widowanie tamże iego dokumentu i takowy natychmiast do przepisanego spisu Inwalidów patentowanych zaciągniętym był.

Poszóste: aby spis ten corocznie, przełożonéy Komendzie jeneralnéy podanym a przez tę właściwym Domom Inwalidów przesełany był.

§. V.

Powinności Urzędów politycznych.

Co do przykładania się Władz polityoznych w téy mierze, w systemacie Inwalidów z r. 1872 rozporządzono, iż dla utrzymania wciąż iednostayney dokładności, co do Inwalidów w Węgrzech i prowincyiach do Węgier liczonych, tudzież w prowincyach niemieckich po wsiach, patentalnie assygnowanych i zapobieżenia wszelkim nadużyciom; właściwe Komitaty, Okręgi, Urzędy cyrkułowe, Listę indywidualną Inwalidów w ich obwodach żyiących równie, iako i zmarłych, z dołączeniem metryk umarłych przez Parocha mieyscowego wydać się powinnyhh, każdego roku dwa razy, mianowicie z końcem każdego miesiąca Kwietnia i Października do naybliższego C. K. zwierzchnego, lub polowego Kommissaryiatu wojennego, a ten do przełożonéj sobie Kemendy jeneralnéy dla przesłania onych właściwym Domom Inwalidów, podawać maią. Jasną iest rzeczą, że utrzymanie Inwalidów patentowanych w ewidencyi, tylko od pewnego nadeyścia tych podań i właściwego onych użycia zależy.

§. VI.

Kommissariat wojenny, czuwać ma nad tém, aby owe podania akuratnie dochodziły.

Kommissaryiat przeto wojenny, przy Komendzie jeneralney assygnowaniem trudniący się lub Nad Kommissariat wojenny okręgowy czuwać maią bezprzestannie nad punktualném podawaniem, i niezwłocznem dalszém przysłaniem tych doniesień, ażeby prędko i w porządku dotyczących domów inwalidzkich dochodziły.

§. VII.

Das anweisende Kriegskommissariat hat diese Behelfe zu benützen, u. auf die beihabenden Revisions listen anzuwenden.

Durch die Einsicht in diese Eingaben gelangen diese anweisenden Ober- und Feldkriegskommissariate von den Veränderungen, welche mit den Patentalinvaliden vorgegangen sind, in die Kenntniß, und sind eben dadurch im Stande, in ihren namentlichen Revisionslisten, welche schon in dem Invalidensysteme vom Jahre 1772 vorgeschrieben sind, und fortan auf das Genaueste von ihnen geführt werden müssen, alles dasjenige vorzumerken, was den Stand und die Gebühr eines Patentalinvaliden betrifft: zum Beispiele, wenn ein Patentalinvalid zu Spitals-, Kordons- oder sonstigen Militärdiensten einberufen worden wäre, und sich nicht gestellt, oder eine Provinzialversorgung oder eine Zivil- oder Militärdienstanstellung erhalten hätte, kurz Alles, was eine zeitliche oder gänzliche Einstellung seines Gehaltes nach sich zu ziehen hat.

Zweiter Abschnitt.

Von dem Patental-Gehalte.

§. VIII.

Allgemeine Beobachtungen hiebei.

Was zu beobachten ist in Absicht auf die Gebühr der Patentalinvaliden, und auf die Art ihrer Anweisung, hierüber ward mit der hofkriegsräthlichen Verordnung W. 90. vom 30ten Juni 1808 angeordnet:

§. IX.

In Absicht auf die bei einem Militärkörper sich um Verpflegung meldenden Invaliden.

Und zwar im §. IV., daß die geleisteten Vorschüsse an jene Invaliden, die mit Patentalurkunden zur Verpflegung angewiesen waren, jedoch aus Mangel der Nahrung, oder aus anderen vollgültigen Gründen in die Invalidenhäuser wieder einrücken, und daher beim nächsten Militär um Verpflegung sich melden, auf Rechnung jenes Invalidenhauses zu erheben seyen, welches die Pa-

§. VII.

Z przeglądania tych podań assygnuiące Nad-Kommisaryiaty i Kommissaryiaty wojenne, zasięgają wiadomość o zmianach w stanie Inwalidów patentowanych zaszłych, przez co w swoich imiennych rewizyinych iuż w systemacie inwalidzkim z roku 1772 przepisanych listach, które ciągle naydokładniey przez nich prowadzone być muszą, to wszystko zanotować mogą, co stanu lub należytości inwalidów patentowanych dotyczé się; na przykład: który inwalid patentowany do służby szpitalowéy, kordonowéy lub innéy woyskowéy powołanym został, a nie stawił się, lub gdy zaopatrzeniu prowincyonalne, albo też służbę cywilną lub też woyskową otrzymał, owo zgoła wszystko, co tylko zamknięcie iego pensyi do czasu lub na zawsze, spowodować powinno.

Kommissariat woienny assygnuiący ma z podań owych zrobic użytek i do miannych u siebie list rewizyinych stosownie użyć.

Oddział wtóry.

O pensyi patentalnéy.

§. VIII.

Co zachować należy względem należytości dla inwalidów patentowanych i sposobu onych assygnowania, o tém rozporządzenie nadwornéy Rady wojennéy W. 90. z dnia 30 Czerwca 1808. nakaznie:

Ogólne przepisy względem tego

§. IX.

A mianowicie §fie IV: iż antycypacyie czynione dla owych Inwalidów, którzy dokumentami patentalnemi na utrzymanie opatrzeni byli, iednakże dla niedostatku żywności, lub też z innych zupełnie ważnych powodów, znowu do Domów Inwalidzkich wracaią, u nayblizszéy władzy woyskowéy o utrzymanie zgłaszaią się, na rachunek owego Domu Inwalidów, podniesione

Względem zgłaszaiących się o utrzymanie do iakowego urzędu woyskowego Inwalidów.

tentalurkunde ausgefertiget hat, und daß der empfangene Vorschuß jederzeit auf dieser Urkunde verläßlich anzumerken sey.

Diese Vorschüsse sind von zweierlei Art, entweder bar, oder mittelst der Spitalsverpflegung; über beiderlei Vorschüsse werden die Häuser immer von der Hofkriegsbuchhaltung verständigt, auch sind dieselben bei der einrückenden Mannschaft aus der erwähnten Urkunde zu entnehmen.

§. X.

In Absicht auf die Entwürfe hinsichtlich der Verpflegungszeit.

Dann §. 5

Erstens, daß in keinem Falle in den Entwürfen eine Gebühr aus zwei Jahren vermengt, sondern immer vom ersten Tage eines neuen Militärjahres an ein abgesonderter Entwurf ausgefertigt werden müsse;

§. XI.

In Absicht auf die Genüsse außer der Löhnung.

Zweitens, daß in diesen Entwürfen außer der Löhnung jeder sonstige Nebengenuß, Beitrag oder Zulage in einer eigenen Rubrik ersichtlich zu machen sey;

§. XII.

In Absicht auf die Genüsse aus anderen Fonds.

Drittens, daß auf solche Zulagen oder Beiträge, welche nicht der Militärinvalidenfond zu tragen hat, sondern wofür besondere Stiftungen bestehen, oder die nur vorschußweise von den Invalidenfondsgeldern für Rechnung des Kamerals oder einer andern Dotazion geleistet werden, immer ganz abgesonderte eigene Entwürfe ausgestellt, auch darüber vom Empfänger abgesondert quittirt werden müsse.

§. XIII.

Wie diese Zahlungen zu ersetzen sind.

Was nun an dergleichen Zulagen oder Beiträgen von den Invalidenhäusern selbst, oder von anderen Behörden vorgeschossen worden, dafür ist der Ersatz bei der nächsten Kriegskasse ebenfalls aus den Militärinvalidenfondsgeldern einzuheben, bei welcher der Betrag auf Rechnung des allgemeinen Militärinvalidenfonds anzuweisen ist, weil die

być maią, który dokument patentalny wydał, i że przedpłata (antycypacyia) otrzymana, zawsze na dokumencie nieomylnie zapisana być ma.

Te przedpłaty są dwoiakiego rodzaiu, albo w gotowiznie, albo przez zaopatrzenie szpitalne; domy Inwalidów przez Izbę rachunkową nadworney Rady woienney zawsze o tych obu rodzaiach przedpłat uwiadomione bywaią, prócz tego takowe co do inwalidów do domów woyskowych wracaiących z pomienionego dokumentu rozpoznane być mogą.

§. X.

Tudzież w §. 5.

Względem Wykazów co do czasu dawnego utrzymania.

Popierwsze, iż w żadnym razie w wykazach pensyia z dwóch lat zmieszana być niepowinna, ale zawsze od pierwszego dnia nowego woyskowego roku, osobny wykaz ułożony być ma.

§. XI.

Ze względu na użytki oprócz pensyi.

Powtóre; iż w tych wykazach oprócz pensyi, wszelki inny użytek, dodatek lub dopłata we właściwey rubryce umieszczony być ma.

§. XII.

Względem użytków z innych funduszów.

Potrzecie; że do takich dopłat lub dodatków, które nie ponosi fundusz Inwalidów woyskowy, ale dla których osobne znayduią się fundacyie, lub które tylko iako przedpłata, z grosza funduszowego Inwalidzkiego na rachunek Skarbu lub inney dotacyi dzieią się, całkiem oddzielny właściwy wykaz ułożonym być ma, a odbieraiący takowe osobno kwitować powinien.

§. XIII.

Jak te płace zwracane być maią.

Cokolwiek zatém na te dopłaty (lub dodatki lub same Domy Inwalidów, lub inne Urzędy zaliczyły, wynagrodzenie za to z nayblíższey Kassy woienney równie z grosza funduszu Inwalidów woyskowego odebrane być ma, do którey i lość na rachunek woyskowego funduszu Inwali-

Ausgleichung zwischen diesem und den betreffenden Fonds in Wien bewirkt wird.

§. XIV.

Die Invalidenhäuser haben diese Zulagen in den Urkunden zu bemerken, und unter sich dießfalls das Einvernehmen zu pflegen.

Die Invaldenhäuser müssen dafür sorgen, daß jeder solche den Patentalinvaliden gebührende Nebengenuß in der auszufertigenden Urkunde bestimmt und deutlich und mit gehöriger Unterscheidung ausgedrückt, dann allen Veränderungen, welche mit solchen z. B. ehemal bei der k. k. Trabanten-Leibgarde, oder der k. k. Hofburgwache gestandenen, und die Zulagen genießenden Invaliden von Zeit zu Zeit sich ergeben, dem Wiener Invalidenhause zur weiteren Verständigung der Trabanten-Leibgarde und der Hofburgwache bekannt gemacht werden; endlich müssen die von der Wiener Invalidenhauseskommission über den veränderlichen Betrag des Montursäquivalents jener Invaliden jährlich die vorläufige Erkundigung einziehen. Die Verständigung hierüber hat halbjährig mittelst monatlicher Verzeichnisse zu geschehen, und diese Verzeichnisse sollen im Original bei der Ansprechung des Ersatzes vorgelegt werden.

§. XV.

In Absicht auf die Zulagen von Privaten.

So weit einige Invaliden von Privaten bestimmte Zulagen zu genießen haben, dürfen solche weil sie nicht als permanent, sondern bloß als zufällig anzusehen, und erst nach ihrer Entrichtung zahlbar sind, nicht so wie jene vorerwähnten Zulagen auf Rechnung des Militärinvalidenfondes angwiesen werden, sondern es muß der Ersatz dafür entweder von Seite der betreffenden Kriegskasse durch Verlagsquittungen, oder durch Zurechnungen von daher, wo der Ersatz für dieselben im Allgemeinen geschieht, sicher gestellt seyn.

§. XVI.

In Absicht auf die Urkunden.

Alle geleisteten Zahlungen sind in Ansehung sowohl der Zeit als auch des empfangenen Betrages in der Patentalurkunde deutlich anzumerken.

dów assygnować należy, ponieważ wyrównanie między tym funduszem a właściwemi funduszami, w Wiedniu uskuteczniones będzie.

§. XIV.

Domy Inwalidów starać się o to maią, aby każdy podobny użytek uboczny inwalidowi patentowanemu należący się w wydać się maiącym dokumencie dokładnie i wyraźnie i z przyzwoitem rozróżnieniem wyrażony, wszystkie zmiany z takiemi n. p. dawniey przy c. k. przyboczney gwardyi trabantów, przy c. k. nadworney straży zamkowey służących i dodatki pobieraiących, od czasu do czasu zachodzące, Wiedeńskiemu domowi inwalidów, dla dalszego zawiadomienia gwardyi przyboczney trabantów lub nadworney straży zamkowey, donoszone były; nakoniec powinny domy inwalidów od Kommissyi Wiedeńskiego domu inwalidów o odmienney ilości ekwiwalentu za mundur, odbierać wiadomość. Zawiadomienie o tém dziać się ma co półroku przez miesięczne spisy, te składane być maią w oryginale, gdy wynagrodzenie żądane będzie.

Domy Inwalidów, zanotować maią owe dopłaty w dokumentach i w tey mierze między sobą znosić się.

§. XV.

Dopłaty od osób prywatnych przez Inwalidów pobierać miane, ponieważ nie iako trawałe, ale tylko iako przypadkowe uważane być maią i dopiero po onych wypłaceniu płatnemi się staią, nie mogą podobnie wzwyż pomienionym dopłatom na rachunek woyskowego funduszu Inwalidów być assygnowanemi, ale wynagrodzenie za to, albo ze strony właściwey Kassy wojennej przez kwity na ustąpione pensyie (zakładowe) lub przez porachunek z tamtąd, gdzie wynagrodzenie dla nich w ogólności uczynione zostaie, zapewnione być ma.

Ze względu na dodatki od osób prywatnych.

§. XVI.

Wszystkie uskutecznione wypłaty, tak względem czasu, iako i odebraney ilości, w dokumencie patentalnym wyraźnie zapisane być powinny.

Ze względu na dokumenta.

§. XVII.

Von der Art der Zahlung.

Außer den Invalidenhäusern geschieht die Zahlung für Patentalinvaliden auf zweierlei Art, nämlich:

Erstens, bei den Kriegskassen unmittelbar, oder

Zweitens, vorschußweise von Militär- oder Zivilbehörden, welchen sie aus den Kriegskassen vergütet wird.

§. XVIII.

Von der Zahlung unmittelbar bei den k.k. Kriegskassen. Meldung des Invaliden.

Zu 1. Sobald nach dem Verlaufe eines Quartals die Patentalinvaliden zur Erhaltung ihres Gehaltes bei dem anweisenden k. k. Feldkriegskommissariate sich selbst stellen, sind die von ihnen mitgebrachten Patentalurkunden gehörig zu untersuchen, das heißt: es ist hierin nachzusehen, welche Gebühr der Invalid habe? wie weit er schon bezahlt sei? und in Absicht auf die Identität der Person des Invaliden sind einige Fragen an ihn allenfalls über dessen Namen, Nazionale rc. zu richten.

Sollte ein Patentalinvalid irgendwo eine bare oder eine Spitalsverpflegung erhalten haben, welches jederzeit durch die Behörde, die den Vorschuß leistete, in der Urkunde umständlich angemerkt seyn soll, so hat das anweisende Kriegskommissariat dieses eben so umständlich auf der anzuweisenden Quittung und dem von der Kasse nach dem §. XXI. zu verfassenden Verzeichnisse anzumerken, damit das betreffende Invalidenhaus auch von diesen Empfängen verläßlich in die Kenntniß gelange.

§. XIX.

Erhebung aus der Revisionsliste, Anweisung, Quittirung des Gehaltes und Bemerkung

Hierauf sind diese Erhebungen mit der, im §. VII. erwähnten Revisionsliste zu vergleichen, und wenn sich hieraus kein Anstand gegen die Zahlung ergibt, so merket dasselbe in der Urkunde eigenhändig an, auf wie lange nun der Invalide verpflegt, und mit welchem Betrage dessen Gehalt angewiesen worden sey, und versieht die beizubringende Quittung mit dem »zu erfolgen« welche

§. XVII.

O sposobie wypłaty.

Oprócz domów inwalidzkich wypłata inwalidów patentowanych dzieie się ieszcze dwoiakim sposobem, mianowicie:

Pierwszym; w kassach woiennych bezpośrednio, lub

Drugim; przez antycypacyie zaliczone od Urzędów woyskowych albo cywilnych, którym takowe z kass wojennych zwrócone będą.

§. XVIII.

O wypłacie bezpośrednio w c. k. Kassach woiennych. Zgłoszenie inwalida.

Ad. 1. Skoro tylko inwalidzi patentowani, dla odebrania swojey pensyi, po skończonem ćwierćroczu do c. k. assygnuiącego Kommissaryiatu osobiście staną, przyniesione przez nich dokumenta patentalne (patenta) należycie trutynowane być maią, to iest: patrzyć w nich należy: iaką należytość inwalid pobiera, dokąd iuż wypłacony został? a względem to samości osoby inwalida zadać mu należy kilka stosownych pytań a w każdym razie o iego nazwisko, narodowość i t. p.

Jeżeli Inwalid patentowany odbierze zkąd utrzymanie gotowizną lub przez zaopatrzenie szpitalne, co zawsze Urząd zaliczaiący dokładnie na dokumencie zanotować powinien, wtedy assygnuiący Kommissaryiat woienny toż z podobną dokładnością na zaassygnować się maiącym kwicie i spisie, stosownie do §. XXI przez Kassę ułożonym, zanotować ma, aby właściwy dom inwalidów i o tych poborach niezawodną wiadomość miał.

§. XIX.

Dochodzenie z listy rewizyyney, assygnacyia, kwitowanie pensyi i adnotacya.

Potém dochodzenia powyższe z listą rewizyyną w §. VII. wspomnioną porównać należy, a ieżeli się zkąd żadna przeszkoda do wypłaty nie okaże, tedy Kommissaryiat notuie własnoręcznie na dokumencie; na iak długo inwalid zaopatrzony, i iaka ilość na iego pensyią assygnowaną została, na kwicie zaś przynieść się maiącym napisze: »wypłacić« kwit albo przez samego Inwa-

in der Urkunde. entweder von dem Invaliden selbst geschrieben, oder von demselben mit den drei Kreuzen bestätigt seyn muß; im lezten Falle hat derjenige, welcher den Namen statt des, des Schreibens unkündigen Invaliden unterzeichnet, sich auch als Namensunterfertiger mit seinem eigenen Namen zu unterschreiben.

§. XX.

Von der Zahlung selbst.

Nachdem beide Dokumente, nämlich die Patentalurkunde und die Quittung, von dem anweisenden Kriegskommissariate unterfertigt sind, wird der Invalide zur Kriegskasse damit gewiesen, welche an denselben die Zahlung unmittelbar zu leisten, und daß dieses geschehen sey, in der Urkunde neben der kriegskomissariatischen Anweisung beizusetzen hat.

Über dieses Leztere hat sich das Kriegskommissariat bei der nächsten Anweisung zu überzeugen.

§. XXI.

Vormerkungssammlung über diese Zahlungen

Am Ende eines jeden Tages läßt sich das anweisende Kriegskommissariat von der Kriegskasse ein namentliches Verzeichniß in duplo über die solchergestalt gezahlten Patentalinvaliden vorlegen, prüfet dasselbe nach den angewiesenen Quittungen, behält diese Quittungen (welche dasselbe zur Verhütung eines Mißbrauches bis in die Mitte von der rechten zur linken Hand einschneidet,) und eine Pare des Verzeichnisses zurück, und klausulirt dagegen dieses Verzeichniß folgenderweise:

»Das ist . . . . . . Gulden . . . . Kreuzer Konvenzions-Münze, welche die N. Kriegskasse den bei mir persönlich sich gestellten Invaliden auf meine Anweisung bar auf die Hand gezahlt hat, und nach meiner Revisionsliste gebührend, mithin daselbst gegen dieses Verzeichniß auf das Invalidenhaus zu N. zu verausgaben sind.

§. XXII.

Von der Zahlung durch Militär- oder

Zu 2. Wenn Dominien, Kreisämter, so wie auch Linien- oder Gränzregimenter, oder die Jurisdikzionen in Ungarn ꝛc. den Rückersatz für

lida pisanym, lub trzema krzyżami przez tegoż potwierdzonym być musi; w ostatnim razie, ten co nazwisko, zamiast nieumięiącego pisać Inwalida podpisał, podpisać się ma także własném nazwiskiem, iako podpisuiący.

ia na dokumencie

§. XX.

Gdy obadwa dokumenta to iest patent i kwit przez assygnuiący Kommissaryiat podpisane są, odséła się inwalid z tém do kassy wojennéy, któremu pensyią bezpośrednio wypłacić, i że tak uczyniła, na dokumencie obok assygnacyi Kommissaryiatu woiennego, zapisać ma.

O saméy wypłacie.

O tém Kommissaryiat woienny przy następném assygnowaniu, przekonać się powinien.

§. XXI.

Z końcem każdego dnia Kommissaryiat wojenny assygnuiący rozkaże Kassie wojennéy okazać sobie spis imienny w podwóynym exemplarzu, zaspokoionych tym sposobem inwalidów patentowanych; takowy, podług zaassygnowanych kwitów strutynie, te kwity (które dla zapobieżenia nadużyciu od prawéy ku lewéy aż do środka przetnie) i spis w drugim exemplarzu, zatrzyma, spis zaś sam następuiącym sposobem sklauzułuie:

Zbiór prenatacyi co do pomienionych wypłat.

»To iest . . . . . Zł. reńskich . . . . kray-»carów w monecie konwencyjnéy, które Kassa »wojenna N. inwalidów, osobiście u mnie stawią-»cemu się za moią assygnacyią gotowemi do rąk »wypłaciła, a które podług moiéy listy rewizyional-»néy należą się a tém samém za ninieyszym spi-»sem tamże na rzecz domu inwalidów w N. do rubryki wychodu, zaciągnione być maią.«

§. XXII.

Ad 2. Jeżeli dominiia, Urzędy cyrkułowe, iakoteż pułki liniiowe albo graniczne, alboteż instrukcyie w Węgrzech i t.d. wynagrodzenie za

O wypłacie przez Urzędy

Zivilbehörden.

die von ihnen vorschußweise den betreffenden Invaliden erfolgte Patentalverpflegung erheben, oder sich ihn durch Zurechnung auf die Kontribuzion verschaffen wollen, ist Folgendes zu beobachten:

§. XXIII.

Was dießfalls die vorschießenden Behörden zu beobachten haben, welche den Ersatz ansuchen.

Ob die schon in dem Invalidensysteme vom Jahre 1772 enthaltene Vorschrift, daß die Ortschaften, welche für die Patentalinvaliden die Verpflegung gegen die Vorweisung der den Invaliden ausgehändigten Patentalurkunden vierteljahrig vorschießen nach dem Umlaufe jeden Quartals die, von den Empfängern dagegen eingelösten Quittungen entweder selbst, oder mittelst der Kreisämter, Komitate oder Distrikte, und zwar in Niederösterreich, Innerösterreich, Böhmen und Ungarn dem Invalidenhause des Landes, dagegen in Oesterreich ob der Enns, Tirol, Mähren, Schlesien, Galizien, dem Tameswarer Banate, Siebenbürgen &c. den in jedem Lande bestellten, und die Angelegenheiten der Invaliden unter der Dependenz des Generalkommando besorgenden k. k. kommissariatischen Beamten richtig einsenden sollen, genau befolgt werde.

§. XXIV.

Wie die Quittungen legalisirt, und die Verzeichnisse belegt seyn sollen.

Ferner: daß die von denselben zugleich einzusendenden Empfangsbestätigungen der Invaliden von den Ortspfarrern de vita et ubicatione ohne Ausnahme bestätigt seyn müssen, dann daß über die gestorbenen Patentalinvaliden die Todtenscheine nebst ihrer Patentalurkunde eingesendet, und

§. XXV.

Daß in den Quittungen auf den Band u. die Blatseite des Grundbuches sich bezogen werden soll.

Daß in den Quittungen die in der Urkunde enthaltene, auf das Grundbuch des Invalidenhauses hinweisende Ziffer des Bandes und der Blattseite des Grundbuches enthalten seyn müsse, welche lezteren Beobachtungen in dem §. 5. der gedruckten Zirkularverordnung W. 90. vom 30. Juni 1808. vorgeschrieben sind.

wypłaconą naprzód inwalidom pensyią patentalną odbieraią, lub takowe przez dorachowanie na kontrybucyią, uzyskać chcą, zachować należy co następuie:

woyskowe lub cywilne.

§. XXIII.

Czy przepis, obięty iuż systematem inwalidów z r. 1772, podług którego Zwierzchności mieyscowe, które inwalidom patentowanym za okazaniem wydanych inwalidom Patentów, pensyią ćwierćroczną zaliczaią, po upłynieniu każdego ćwierćrocza, kwity za takowe od pobieraiącego otrzymane, albo same, albo też przez Urzędy cyrkułowe, komitaty lub okręgi, a właściwie w Austryi niższéy, Średniéy, w Czechach i Węgrzech domowi inwalidów kraiu, w Austryi zaś powyżéy Ensy, w Tyrolu, Morawii, Szląsku, w Galicyi, w Banacie Temeswarskim, Ziemi Siedmiogrodzkiéy i t. d, c. k. Urzędnikom Kommissaryiatu, w każdym kraiu ustanowionym i czynności Inwalidów pod zawisłością komendy ieneralnéy sprawuiącym, nieochybnie przesełać maią, ściśle przestrzeganym bywa;

Co zachowywać maią Urzędy antycypuiące, gdy wynagrodzenia żądaią.

§. XXIV.

Daléy: że kwity inwalidów, przez te zwierzchności wraz posełać się maiące, przez parocha miescowego klauzułą *de vita et ubicatione* potwierdzone być muszą, niemniéy, że sepultury zmarłych Inwalidów patentowanych z ich patentami, przesełane i

Jak kwity legalizowane i spisy udowodnione być maią.

§. XXV.

Że w Kwitach liczba tomu i stronnicy księgi gruntowéy domu inwalidów odsełaiąca, zawarta być powinna; które to ostatnie przepisy w §fie 5. drukowanego rozporządzenia okólnego W. 90. z dnia 30. Czerwca 1808. określone są.

Że w kwitach na tom i stronnicę księgi gruntowéj powoływać się należy.

§. XXVI.

Anwendung der Revisionsliste auch auf diese Anweisungen.

Ferner hat das Kriegskommissariat diese Zahlungen mit der Revisionsliste zu vergleichen, ob sich hieraus kein Anstand gegen die Zahlung ergibt. Die Anweisung selbst muß aber jederzeit in der Revisionsliste vorgemerkt werden, um Duplikataufrechnungen zu begegnen.

§. XXVII.

Welche Dokumente diese Behörden mitzubringen haben, und wie dieselben auszufertigen sind.

Die erwähnten Behörden, worunter allerdings auch die in Ungarn zum Kompute kommenden Jurisdikzionen begriffen sind, haben ohne Ausnahme namentliche Verzeichnisse, denen die Quittungen ordentlich zugelegt seyn müssen, beizubringen; hierüber fertigt das Kriegskommissariat einen Ersatzentwurf mit folgender Klausel aus:

»Das ist . . . . . Gulden . . . . . Kreuzer Konvenzions Münze, welche dem N. Kreisamte, Herrschaft 2c. Komitate 2c. zum Rückersatze der von demselben vorgeschossenen, und nach meiner Revisionsliste richtig befundenen Patentalverpflegung für das Quartal . . . . aus der Kriegskasse zu . . . . . von den Militärinvalidenfondsgeldern gegen die mit der Empfangsbestätigung versehenen namentlichen Verzeichnisse zu erfolgen, und auf das Invalidenhaus zu N. zu verausgaben sind.«

§. XXVIII.

Wie diese Dokumente nöthigen Falls zu ergänzen sind.

Sollten die Verzeichnisse diese Beträge nicht spezifisch ausweisen, so müßten solche nach den geprüften Quittungen bei dem Kriegskommissariate vorschriftsmäßig verfaßt, den Betreffenden aber gleich die Anleitung zur künftig richtigen Verfassung dieser Verzeichnisse ertheilt werden.

§. XXIX.

Vormerkungssammlung auch über diese Zahlungen.

Eine Abschrift von diesen namentlichen Verzeichnissen ist sammt den, gleich nach geendeter Prüfung (wie §. XXI. erwähnt wurde) einzuschneidenden Quittungen der Invaliden von Seite des

§. XXVI.

Wreście Kommissaryiat woienny wypłaty te porównywać ma z listą rewizyionalną, czyli się zżąd iaka przeszkoda do wypłaty nie wykryie. Sama assygnacyia musi zawsze w liście rewizyionalnéy prenotowaną być, aby zapobiedz podwoynym likwidacyiom.

Użycie listy rewizyionalnej także i do tych assygnacyi

§. XXVII.

Urzędy pomienione, do których równie i Jurysdykcie w Węgrzech *ad Computum* wchodzące, należą, składać maią bez wyiątku spisy imienne, do których kwity porządnie pozałączane być muszą; na to zrobi Kommissaryiat wojenny wykaz wynagrodzeń z następuiącą klauzułą:

»To iest . . . . . Zł. reńskich . . . . kraycarów monety konwenc. które urzędowi cyrkułowemu, państwu i t. d. komitatowi i t. d. iako »wynagrodzenie przez tenże urząd i t.p. zaliczonéy i podług moiéy listy rewizyionalnéy, należnéy »pensyi patentalnéy za ćwierćrocze . . . . »z Kassy wojennéy w . . . . . z grosza funduszu »woyskowego inwalidów za odebraniem spisów »imiennych opatrzonych poświadczeniami odebrania (kwitami) wypłacone i na rzecz domu inwalidow w N. do rubryki wydatków zaciągnione być maią.«

Jakie dokumenta okazywać maią te urzędy i iak takowe dokumenta wydawane być maią.

§. XXVIII.

Gdyby te spisy nie wykazywały poszczególnie owych ilości, na tenczas po rospatrzeniu się w kwitach, w Kommissaryiacie wojennym podług przepisu ułożone być maią, temu zaś, kogo to dotycze zalecić należy, by te spisy na przyszłość stosownie układane były.

Jak w razie potrzeby dokumenta te uzupełniane być maią.

§. XXIX.

Kopiia tych imiennych spisów wraz z kwitami inwalidów zaraz po skończonem trutynowaniu tychże (iako w §. XXI. wspomniano) poprzeginać się maiącemi, zatrzymana być ma przez

Zbiór prenotacyi i takich wypłat

anweisenden Kriegskommissariats bei dem Duplikatentwurfe zurück zu behalten.

§. XXX.

Haftung für die Ungebühren.

Für alle eingetretenen Ungebühren hat derjenige feldkriegskommmissariatische Beamte, welcher die Anweisung ausfertigt, zu haften.

Dritter Abschnitt.

Verständigung der Invalidenhäuser von diesen Zahlungen.

§. XXXI.

Welche Invalidenhäuser davon zu verständigen sind.

Zur Konzentrirung sowohl des gesammten Aufwandes für alle Patentalinvaliden bei den Invalidenhäusern, als der umfassenden Evidenz ihrer Gebühr müssen die Invalidenhäuser auch von allen diesen Zahlungen in die Kenntniß gesezt werden.

In Absicht auf diese Verständigung gilt der Grundsatz, daß von jeder solchen Zahlung dasjenige Invalidenhaus verständigt werden muß, welches die Urkunde, gegen welche die Patentalzahlung angewiesen ward, ausgestellt hat.

§. XXXII.

Mit welchen Dokumenten diese Verständigung zu geschehen hat.

Das anweisende Ober- oder Feldkriegskommissariat erhält zum Behufe dieser Verständigung zweierlei Dokumente, nämlich:

a) wenn die Zahlung unmittelbar bei der Kriegskasse geschah.

Erstens, nach dem §. XXI. dieser Instrukzion in Hinsicht auf jene Invaliden, welche bei den Kriegskassen unmittelbar gezahlt werden, von der Kriegskasse ein zurück behaltenes Verzeichniß sammt den Quittungen über die daselbst unmittelbar gezahlten Patentallöhnungen, dann

Kommissaryiat woienny assygnuiący przy duplikacie wykazu.

XXX.

Za wszelkie wypłaty nienależne odpowiadać ma ów urzędnik Kommissaryiatu wojennego, który assygnacyią wydaie.

Odpowiedzialność za wypłaty nienależne.

Oddział trzeci.

Zawiadamiane domów inwalidzkich o takich wypłatach.

XXXI.

Dla skoncentrowania tak całego wydatku na wszystkich inwalidów patentowanych, przy domach inwalidzkich, iako i dla obeymuiącey ich pensyią ewidencyi, domy inwalidów i o tych wszystkich wypłatach mieć wiadomość muszą.

Względem tego uwiadomienia służy za prawidło: iż o każdey takiey wypłacie ów dom inwalidzki zawiadomionym być powinien, co wydał dokument, na mocy którego pensyia patentalna zaassygnowaną była.

Które domy inwalidów o tém uwiadomione być powinny.

§. XXXII.

Assygnuiący Nad-Kommissaryiat i Kommissaryiat wojenny, otrzyma w celu uskutecznienia tego uwiadomienia dwoiakie dokumenta, mianowicie:

Po pierwsze, podług §. XXI. ninieyszey instrukcyi, co do owych inwalidów, których Kassa woienna bezpośrednio wypłaca, otrzyma od Kassy woienney zatrzymany spis z kwitami wypłaconych tamże bezpośrednio pensyi patentalnych, tudzież

Uwiadomienie to iakich wymaga dokumentów.

a) ieżeli wypłata bezpośrednio w Kassie woienney nastąpiła.

§. XXXIII.

b) wenn die Zahlung durch Militär- oder Zivilbehörden geschah.

Zweitens, hat dasselbe eine getreue Abschrift von den Verzeichnissen zu besorgen, welche nach dem §. XXVII. dieser Instrukzion die Regimenter, Dominien, Kreisämter, Jurisdikzionen 2c., bei der Einhebung des Rückersatzes der vorgeschossenen Patentalgebühr beizubringen haben. Mit diesen Verzeichnissen kömmt der von dem anweisenden kriegskommissariatischen Beamten zurück behaltene Duplikatentwurf sammt den durchgeschnittenen einzelnen Patentalquittungen zu belegen.

§. XXXIV.

Wann diese Verständigung zu geschehen hat, und wie diese Dokumente zu diesem Zwecke von den Kriegskassen einzurichten sind.

Von Zeit zu Zeit, längstens aber am Ausgange eines jeden Monats hat das anweisende Kriegskommissariat sowohl die täglichen Verzeichnisse, als auch die Duplikatentwürfe von der Kriegskasse mit dem Jahre, Monate, und dem Kassejournalsartikel versehen zu lassen, unter welchem die gleichlautenden Beträge in dem Invalidenkassajournale verausgabt worden sind.

§ XXXV.

Art dieser Verständigung.

Diese Verzeichnisse und Entwürfe sammt den durchgeschnittenen Quittungen müssen den betreffenden Invalidenhäusern, und zwar, wenn deren mehrere sind, mit einem Hauptverzeichnisse, und unter der Adresse des sie respizirenden k. k. Feldkriegskommissariats unaufgehalten und verläßlich zugesendet werden.

§. XXXVI.

Schluß.

Da von der richtigen und schnellen Befolgung dieser Vorschrift die schnelle Entdeckung jeder möglichen Ungebühr und die Standesevidenz der Invalidenhäuser über ihre patentmäßig angewiesenen Invaliden abhängt, so haben die anweisenden k. k. Ober- und Feldkriegskommissariate gegenwärtige Vorschrift pünktlich zu befolgen, und hierdurch so wie auf alle mögliche sonstige Weise kräftig zur Erreichung des vorgesezten Zweckes pflichtmäßig und unermüdet mitzuwirken.

XXXIII.

Powtóre, sporządzić ma wierną kopiią spisów, które podług §. XXVII. ninieyszéy instrukcyi, pułk, dominiia, Urzędy cyrkułowe, iurysdykcyie i t.d. przy odbieraniu wynagrodzenia za antycypowane pensyie patentalne, składać maią. Temi spisami opatrzyć należy zatrzymany przez urzędnika Kommissaryiatu woiennego duplikat wykazu wraz z poprzecinanemi poiedyńczemi kwitami patentalnemi.

b) ieżeli wypłatę władze wóyskowe lub cywilne uiściły.

§. XXXIV.

Od czasu do czasu, naypoźniéy iednak przy końcu każdego miesiąca, assygnuiący Kommissarziat woienny, kazać ma Kassie woiennéy tak na spisach dziennych, iako i duplikatach wykazów zapisać rok, miesiąc i artykuł dyaryiusza Kassy, pod którym równobrzmiące ilości, w dyiaryuszu Kassy inwalidów do rubryki wydatków zaciągnione są.

Kiedy to zawiadomienie nastąpić ma, i iak te dokumenta Kassy woienne do owego celu urządzić maią.

§. XXXV.

Te spisy i wykazy poprzecinanemi kwitami przyzwoitym domom inwalidów, a ieżeli ich więcéy iest, z głównym spisem i pod adressem dozoruiącego nad domami c. k. woiennego Kommissaryiatu, bezzwłocznie i niezawodnie przesełane być maią.

Sposób tego uwiadomienia.

§. XXXVI.

Gdy od ścisłego i prędkiego dopełnienia tych przepisów, równie prętko odkrycie wszelakiéy nienależnéy wypłaty, i ewidencyia stanu domów inwalidzkich co do assygnowanych patentalnie inwalidów, zawisły, przeto c. k. Nad-Kommissarze i Kommissarze woienni assygnuiący, ninieysze przepisy dokładnie wykonywać i przez to, iako i wszelkim innym sposobem do osiągnienia zamierzonego celu stosownie do swoiego obowiązku nieustannie przykładać się maią.

Zakończenie.

Inhalt

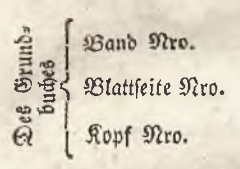
der vorstehenden Instrukzion.

TREŚĆ

Instrukcyi poprzedniczéy.

Formular E.

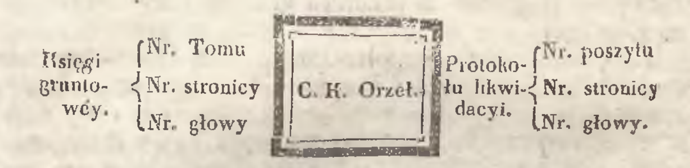

Patental-Verpflegungs-Urkunde

für den k. k. Wachtmeister Joseph Huber, geboren im Jahre 1788 zu Wels, in Oesterreich ob der Enns, Hausruck-Kreis, katholischer Religion, verwittweten Standes, von Profession ein Wagner.

Dieser hat bei dem österr. k. k. Dragoner-Regimente König Ludwig von Baiern Nr. 2. durch zwölf Jahre und sieben Monate, und bei dem k. k. niederösterr. Beschäll- und Remontirungsdepartement durch zwei Jahre und sechs Monate gedient, und ist in diesem Dienste wegen körperlicher Gebrechen ohne seinem Verschulden zu allen weiteren Militärdiensten untauglich, zugleich auch zu jedem Civil-Nahrungserwerbe unfähig, daher zur Militärinvalidenversorgung geeignet erkannt worden. Er hat sich durch besonderes Wohlverhalten im Kriege als Korporal des genannten Dragoner-Regiments die k. k. Tapferkeitsmedaille von Silber erworben. Es gebühren ihm, an Patentallöhnung täglich zehn Kreuzer Konv. Münze und an Zulage der Tapferkeitsmedaille täglich sieben und ein halber Kreuzer Konv. Münze. Nachdem er gebethen hat, diese

Formularz *E.*

PATENT NA PENSYIĄ

dla ces. król. Wachmistrza Józefa Huber, urodzonego roku 1788. w Wels, w Austryi powyżéy Ensy, w Cyrkule Hausruckim, Religii katolickiéy, stanu wdowiego, z professyi stelmach.

Tenże służył w c. k. austryiackim pułku dragnów, Króla Ludwika Bawarskiego Nr. 2. przez lat dwanaście i miesięcy siedm a przy c. k. wydziale stadników i remontów przez dwa lata i miesięcy sześć i w téy służbie dla defektów ciała bez własnéy winy za niezdatnego do wszystkich dalszych usług woyskowych a razem także do każdego cywilnego zarobku za niezdolnego, tem samém do pensyi inwalidów woyskowych za kwalifikowanego uznanym został. Uzyskał on c. k. medal waleczności ze srebra za szczególniey dobre sprawowanie się w woynie iako Kapral pomienionego pułku dragonów. Należy mu pensyi patentalnéy dziesięć kraycarów monety konwencyionalnéy dziennie i dodatku do medalu waleczności dziennie sidm i pół kraycara monety konwencyjnéy. Gdy tenże prosił, aby należytość swoie w obranym sobie miey-

Gebühr in dem von ihm gewählten Aufenthaltsorte zu Schärding in Oesterreich ob der Enns, Inn-Kreis genießen zu dürfen, so ist ihm dieses unter der Bedingung bewilliget worden, daß er jenen Aufenthaltsort nicht ohne Genehmigung der Zivilortsobrigkeit verändere, ruhig und ordentlich lebe, und Niemanden belästige. Es wird demnach ersuchet, ihm den Aufenthalt willig zu gestatten, und ihm als einem wohlverdienten Manne den Lebensunterhalt thunlichst zu erleichtern. Die hier oben angedeutete tägliche Gebühr wolle ihm vom ersten Dezember 1827 nach Verlauf eines jeden Vierteljahres gegen dessen Quittung, welche von der Ortspfarre, daß der Invalid noch am Leben sey, und über dessen Aufenthaltsort bestätigt, und in welcher diese Gebühr deutlich ersichtlich seyn muß, auf jedesmahlige Vorweisung gegenwärtiger Urkunde erfolget, zugleich aber die geleistete Zahlung in diese Urkunde eingeschrieben werden.

Diejenige Zahlung, welche ihm die Zivilbehörde solchergestalt geleistet hat, wird derselben vierteljährig, oder, wenn sie es vorzieht, halbjährig, oder auch auf Ein Mahl nach Verlauf eines jeden ganzen Militärjahres bar aus dem k. k. Militärinvalidenfonde ersetzet werden. Sollte jedoch ein solcher Ersatz auch nach Verlauf des ganzen Jahres binnen den ersten sechs Wochen des darauf folgenden nächsten Militärjahres nicht eingeholet worden seyn, so wird dieses als eine stillschweigende Verzichtung auf den Ersatz für die verflossene Zeit angesehen, und kein Ersatz später darauf geleistet werden; daher die Zivilbehörde hiermit ersuchet wird, die Einholung des Ersatzes nicht weiter hinaus zu verschieben, indem die genaue Einhaltung des Ersatztermines auch deßwegen unerläßlich ist, weil es sonst dem Invalidenhause unbekannt bleiben würde, was sich mit dem genannten Invaliden ereignet habe, und weil es sonst seinen Stand an Invaliden und deren Gebühr nicht ausweisen könnte, wie es Seiner k. k. Majestät allerhöchste Befehle mit sich bringen.

Wie sich die k. k. Regimenter und Korps, und die k. k. Kriegskassen zu benehmen haben, wenn sie unmittelbar selbst, und nicht eine Zivilbehörde einem Militärinvaliden die Patentalgebühr ausbezahlen, darüber bestehet eine

scu pobytu swego Szärding, w Austryi powyżey Ensy cyrkułu środkowego, pobierać mógł, zezwolono na to pod tym warunkiem, by tego mieysca pobytu swoiego bez zezwolenia zwierzchności cywilney nie odmieniał, spokoynie i porządnie zachowywał się i nikomu ciężarem nie był. Uprasza się więc o chętne dozwolenie mu tegoż pobytu i ułatwienie mu ile możności utrzymania się, iako dobrze zasłużonemu mężowi; oraz, aby powyżey wyrażona należytość dzienna, onemu od pierwszego Grudnia 1827. po skończonem każdem ćwierćroczu, za iego kwitem, który przez parocha miescowego, że inwalid żyie i na mieyscu pobytu swoiego zostaie, zatwierdzonym, i należytość ta, w nim wyraźnie umieszczona być musi, za okazaniem każdego razu ninieyszego patentu wydaną być mogła, tudzież aby uiszczona zapłata na tymże patencie zapisaną była.

Wypłata, którą mu urząd cywilny tym sposobem uiści, będzie mu z c. k. woyskowego funduszu inwalidów ćwierćrocznie, lub podług woli, półrocznie, alboteż i naraz, po każdym skończonym całym roku woyskowym gotowizną wynagrodzona. Gdyby iednak takowe wynagrodzenie nawet po upłynieniu całego roku w pierwszych sześciu tygodniach, zaraz po tym następuiącego roku woyskowego żądane nie było, wtedy okoliczność taka za zrzeczenie się milczeniem wynagrodzenia za czas upłyniony uważanem będzie i już więcey żadne poźnieysze wynagrodzenie nie nastąpi; dla tego urząd cywilny uprasza się, aby z uzyskaniem wynagrodzenia nadal nie ociągał się, albowiem ściste dotrzymanie terminu do tego wynagrodzenia z tego nawet względu iest nieodzownem, ponieważ inaczey domowi inwalidów niewiadomoby zostało, co się z pomienionym inwalidem wydarzyć mogło i ponieważby stanu swoich inwalidów i ich należytości wykazać nie mógł, iak naywyższe roskazy Jego C. K. Mości mieć chcą.

Jak zaś c. k. pułki i korpusy i c. k. Kassy wojenne postępować maią, ieżeli same bezpośrednio, nie zaś urząd cywilny pensyią patentowaną inwalidowi woyskowemu wypłacaią, o tem opiewa właściwa onym znana instru-

eigene ihnen bekannte Instrukzion. Die Patentalgebühr eines Invaliden hört mit dessen Sterbetage, außer dem aber auch in einem jeden der nachstehenden Fälle ganz auf, und würde also, was ihre Dauer betrifft, auch nicht ersetzet werden können, wenn sie dennoch länger ausbezahlt worden wäre. Diese Fälle sind:

Erstens, wenn der Invalide, er mag ledig oder Witwer seyn, heirathen würde, ohne zuvor bei dem k. k. Landesgeneralkommando um die Bewilligung dazu angesucht, und sie hierauf von diesem erhalten zu haben; die Generalkommanden sind vom k. k. Hofkriegsrathe beauftragt, eine solche Bewilligung, wenn sie finden, daß der Invalide durch eine Heirath seine Umstände verbessert, in dessen Patentalurkunde, die ihnen deßwegen eigens überreichet worden seyn müßte, unter der Fertigung des ihnen an der Seite stehenden Oberfeldkriegskommissariats einschreiben zu lassen. Eine jede andere Heirathserlaubniß, welche etwa von einer, wie immer Namen habenden anderen Militär=, Zivil= oder geistlichen Behörde ertheilet worden wäre, würde ohne Ausnahme zur geistlichen Trauung nicht berechtigen, und wenn diese dennoch vor sich ging, oder wenn der Mann seine Eigenschaft, daß er ein k. k. Militärinvalide seye, absichtlich verheimlicht und verschwiegen, und dadurch die Erlaubniß zur Trauung erschlichen hätte, von selbst den Verlust der k. k. Militärinvalidenversorgung nach sich ziehen;

Zweitens, oder wenn er den Aufenthaltsort, wohin er angewiesen ist, verlassen hätte, ohne vorher die schriftliche Erlaubniß der Zivilortsobrigkeit dazu erhalten zu haben. Alle Patentalinvaliden stehen bekanntlich unter der Zivilgerichtsbarkeit;

Drittens, oder wenn er auf Verlangen der Militärbehörde, sich persönlich zu stellen, einberufen worden wäre, und diesem Rufe in der dazu bestimmten Zeit zu folgen unterließ, auch keinen hinreichenden Grund seines Ausbleibens beigebracht hätte;

Viertens, oder wenn er durch ein ganzes Jahr versäumet hätte, sich um seinen Patentalgehalt dort, wohin er zu dessen Behebung angewiesen ist, gehörig zu melden;

koyis. Pensyia patentowa dla inwalida, ustaie zupełnie z dniem iego śmierci, a oprócz tego równie zupełnie w każdym przypadku z następuiących; i z tego też powodu co do iey trwania, nie mogłaby zwróconą być, gdyby pomimo tego na dłuższy czas wypłaconą była. Przypadki te są:

Pierwszy: Gdyby inwalid bąć bezżenny lub wdowiec ożenił się, nie prosiwszy przody o zezwolenie c. k. kraiowéy komendy ieneralnéy i takowego od niéy nie pozyskawszy; komendy ieneralne upoważnione są od c. k. nadwornéy rady woiennéy zezwolenie takowe, gdy uznaią, że inwalid przez ożenienie okoliczności swoie poprawia, wpisać kazać do patentu inwalida z podpisem przydanego sobie *ad latus* Nad-Kommissaryiatu woiennego, w którymto celu patent umyślnie onym komendom podanym być musi. Wszelkie inne pozwolenie do ożenienia, od innego iakiegokolwiekbądź imienia urzędu woyskowego lub cywilnego albo i duchownego udzielone bez wyiątku, do duchownego zaślubienia nie uprawnia, a gdyby też takowe i nastąpiło, lub gdyby inwalid charakter swóy, że iest c. k. woyskowym inwalidem na umyślnie zataił lub zamilczał i przez to pozwolenie do zaślubienia uzyskał, pociągnęłoby to samo z siebie utratę c. k. woyskowéy inwalidzkiéy pensyi:

Wtóry: lub gdyby mieysce pobytu, dokąd przeznaczony iest, nieuzyskawszy na to od zwierzchności mieyscowéy cywilnéy pisanego pozwolenia, opuścił. Wiadomo, że wszyscy inwalidzi patentowani pod iuryzdykcyią cywilną zostaią.

Trzeci: lub ieżeli na żądanie władzy woyskowéy, aby się osobiście stawił, powołany, takowemu powołaniu w oznaczonym czasie posłusznym być omieszkał, ani też dostatecznego powodu swoiego niestawienia się, nie okazał;

Czwarty: lub gdyby przez cały rok zaniedbał przyzwoicie zgłaszać się o swoią patentową pensyię tam, dokąd do pobierania onéy zaassygnowany;

Fünftens, oder wenn er entweder eine förmlich besoldete Dienstesanstellung erhielt, oder zu einem solchen Zivilnahrungserwerb gelangte, dessen Ertrag größer ist, als seine Patentallöhnung und deren Hälfte zusammen genommen; zum Beispiel, wenn ein Invalide, welchem täglich zehn Kreuzer Konv. Münze Patentallöhnug gebühren, täglich mehr als fünfzehn Kreuzer, oder wenn Einer, dem täglich vier Kreuzer Patentallöhnung bemessen sind, täglich mehr als sechs Kreuzer Konv. Münze erwürbe;

Sechstens, oder wenn er mit einem Militärabschied entlassen würde, oder in den Vorbehaltsstand überträte, oder ohne Bewilligung der Militärbehörde in das Ausland ging;

Siebentens, oder wenn er in eine solche gerichtliche Untersuchung verfiel, in deren Folge eine Kriminalstrafe über ihn ausgesprochen worden ist.

In einem jeden der vorstehenden Fälle müßte die gegenwärtige Patentalurkunde, zur Vermeidung sowohl einer Ungebühr, als eines Mißbrauches, wovon das Eine und das Andere den Schuldtragenden, wer immer sie seyen, zur Last fallen würde, dem Manne abgenommen, mit der Tinte von der linken zur rechten Seite der ganzen Länge nach kreuzweise von oben nach unten gleich an Ort und Stelle durchgestrichen, und hierauf sogleich entweder gerade an dieses Militärinvalidenhaus, oder an das nächste k. k. Feldkriegskommissariat zur Beförderung an das Invalidenhaus abgegeben, bei einem Sterbfalle zugleich auch der pfarrherrliche Todtenschein der Urkunde beigelegt werden.

Wien, am 1. Dezember 1827.

N. N.

k. k. Feldkriegskommissär.

Seiner Oesterreichisch k. k. apostolischen Majestät Oberster, und des Militärinvalidenhauses zu Wien Kommandant.

N. N.

Piąty: lub gdyby otrzymał formalną służbę z pensyią publiczną, albo takiego utrzymania się cywilnego dostąpił, którego dochód większy iest od iego patentowey pensyi i połowy teyże razem wziętych, n. p. gdyby inwalid pobieraiący dziennie dziesięć kraycarów monety konwencyiney na patentową pensyią, na dzień więcey niż piętnaście kraycarów, lub gdyby który, na dzień cztéry kraycary patentalney pensyi sobie wymierzone maiąc, codziennie więcey niż sześć kraycarów monety konwencyiney uzyskał;

Szósty: lub gdyby za woyskowym abszytem odprawionym został, albo przeszedł do stanu z obwarowaniem, albo też, gdyby bez pozwolenia władzy woyskowey wyszedł za granicę.

Siódmy: lub gdyby pod takie sądowe śledztwo przyszedł, któremby karę kryminalną nań wyrzeczono.

W każdym powyższym przypadku, dla uniknienia iakowey nienależney wypłaty lub iakowego nadużycia (coby zawsze, tak iedno, iak drugie tych dotknęło, co ich wina, ktokolwiekby oni byli) patent ninieyszy od inwalida odebranym, inkaustem od prawey do lewey strony na wzdłuż, na krzyż, z góry nadół, zaraz na mieyscu przekreślonym, i potém albo prosto domowi inwalidów woyskowemu, alboteż nayblizszemu, c. k. Kommissaryiatowi woiennemu dla odesłania go domowi inwalidów zwróconym, a w przypadku śmierci, także metryka pogrzebu od parocha, do patentu załączona być ma.

w Wiedniu dnia 1go Grudnia 1827.

N. N.

C. K. Kommissarz woienny.

Jego C. K Apostolskiey Mości N. Cesarza Austryiackiego Pułkownik, i woyskowego domu inwalidów w Wiedniu Dowódca.

N. N.

Beschreibung der Person.

Der genannte Invalide ist von großer Statur,
hat braune Haare,
" blaue Augen,
" gestumpfte Nase,
" blasses Gesicht,
spricht deutsch und böhmisch.

Sonstige Kennzeichen.

Eine Hiebnarbe an der Stirn links; zwei Finger der linken Hand mangeln.

Trägt das Armeekreuz.

OPISANIE OSOBY

Pomieniony inwalid iest wzrostu słusznego
włosów ciemnych
oczu niebieskich
nosa przytępego
twarzy bladéy
mówi po niemiecku i po czesku.

inne znaki

Blizna od cięcia na lewéy stronie czoła; dwóch palców u lewéy ręki brakuie.

Nosi krzyż woyskowy.

Formulare F.

Vorbehalts-Urkunde

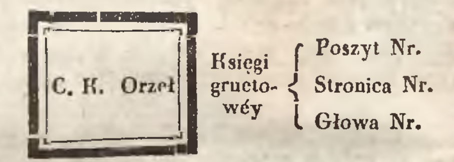
für den k. k. Invaliden, Korporalen Franz Eigner, geboren im Jahre 1784, zu Pilsen in Böhmen, Pilsner Kreis, katholischer Religion, ledigen Standes, ohne Profession.

Dieser hat bei dem Oesterr. k. k. Linieninfanterie-Regimente Herzogenberg Nro. 35. durch zwölf Jahre und fünf Monate, und bei dem k. k. Garnisonsbataillon Nro. 2, durch drei Jahre und vier Monate gedient, und ist wegen körperlicher Gebrechen, die er in diesem Dienste und ohne seinem Verschulden überkommen hat, zu ferneren Militärdiensten untauglich, und der Militärinvalidenversorgung würdig befunden worden.

Er hat sich als Gemeiner des genannten Regiments Nro. 35. durch sein besonderes Wohlverhalten im Kriege die k. k. Tapferkeitsmedaille von Gold erworben, worauf er eine Zulage von täglichen fünf Kreuzern Konv. Münze genießet.

Auf seine Vorstellung, daß er dermalen der Militärinvalidenversorgung nicht bedürftig ist, und wegen erhaltener Anstellung, als Amtsdiener der k. k. Oberpostverwaltung zu Brünn in Mähren, Brünner Kreis, leben wolle, die Militärinvalidenversorgung aber für den Fall eines

Formularz *F.*

PATENT Z OBWAROWANIEM

dla c. k. Inwalida Kaprala, Franciszka Eigner. urodzonego roku 1784. w Pilsen, w Czechach, Cyrkułu Pilsnieńskiego, religii katolickiéy, stanu wolnego, bez professyi.

Tenże służył w c. k. austryiackim pułku liniowym piechoty Hercogenberga Nr. 35. przez lat dwanaście i miesięcy pięć, przy c. k. bataliionie załogi Nr. 2. przez lat trzy i miesięcy cztéry a dla defektów ciała, które w służbie dostał bez własnéy winy, do dalszych usług woyskowych za niezdatnego, a pensyi woyskowéy inwalidów godnego, uznanym został.

Uzyskał on c. k. medal waleczności ze złota za szczególniey dobre sprawowanie się w woynie iako prosty żołnierz pomienionego pułku Nro. 35. do czego pobiera dopłaty dzienney pięć kraycarów monety konwencyionalney.

Na iego przedstawienie, że teraz pensyi inwalidzkiey woyskowéy potrzebnem nie iest, i z powodu otrzymanéy służby iako woźny c. k. wyższego zarządu poczt Brynskiego, w Morawie, cyrkułu Bryńskiego, żyć chce, pensyią zaś woyskową inwalidzką na przypadek przyszłey

künftigen Bedarfs sich vorbehalte, ist ihm dieser Vorbehalt gegen dem, daß er sich in diesem Falle mit einem Zeugnisse seiner Zivilbehörde über seine wirkliche Hülflosigkeit, gute Aufführung, und Unfähigkeit zu jedem weiteren Nahrungserwerbe, entweder bei diesem k. k. Militärinvalidenhause, oder bei dem nächsten Feldkriegskommissariate auszuweisen haben würde, zugestanden worden, folgende sonstige Fälle ausgenommen, in deren jeglichem der Anspruch eines solchen Vorbehalts gänzlich erlischt, nämlich:

Erstens, wenn der Invalide, er mag ledig oder Witwer seyn, sich verheirathen würde, ohne zuvor bei dem k. k. Landes-Generalkommando um die Bewilligung dazu angesucht, und sie hierauf von diesem erhalten zu haben. Die Generalkommanden sind vom k. k. Hofkriegsrathe beauftragt, eine solche Bewilligung, wenn sie finden, daß der Invalide durch eine Heirath seine Umstände verbessert, in dessen Vorbehaltsurkunde, die ihnen deßwegen überreichet seyn muß, unter der Fertigung des ihnen beigegebenen k. k. Oberfeldkriegskommissariats einschreiben zu lassen. Eine jede andere Heirathserlaubniß, welche etwa von was immer für einer andern Militär-, Zivil- oder geistlichen Behörde ertheilet worden wäre, würde ohne Ausnahme zur geistlichen Trauung nicht berechtigen, und wenn diese dennoch vor sich gegangen wäre, oder wenn der Mann seine Eigenschaft, daß er ein k. k. Militärinvalide des Vorbehaltsstandes seye, absichtlich verheimlicht und verschwiegen, und dadurch die Erlaubniß zur Heirath erschlichen hätte, von selbst den Verlust des Anspruchs auf Militärinvalidenversorgung nach sich ziehen;

Zweitens, oder wenn er auf Verlangen der Militärbehörde sich persönlich zu stellen einberufen worden wäre, und diesem Rufe in der dazu bestimmten Zeit zu folgen unterließ, auch keinen hinreichenden Grund seines Ausbleibens beigebracht hätte;

Drittens, oder wenn er den erwähnten Aufenthaltsort Brünn verlassen hätte, ohne vorher die schriftliche Erlaubniß dazu von der Zivilortsobrigkeit erhalten zu haben. Invaliden des Vorbehaltsstandes stehen gleich den Patentalinvaliden unter der Zivilgerichtsbarkeit;

potrzeby dla siebie zachowuie, obwarowanie takowe pod warunkiem, iż w takim razie świadectwami swoiéy zwierzchności cywilnéy co do istotnego niedostatku wszelkiéy dla siebie pomocy, dobrego sprawowania się i niezdolności do dalszego zarobku, albo przed tym c. k. Domem woyskowym inwalidów, alboteż przed naybliższym Kommissaryiatem woiennym wywiedzie się, przyznaném zostało, wyiąwszy następuiące inne przypadki, z których w każdym prawo do takowego obwarowania zupełnie ustaię; mianowicie:

Popiérwsze: Gdyby inwalid bądź bezżenny, bądź wdowiec ożenił się, nie prosiwszy do tego pierwéy o pozwolenie c. k. kraiowéy komendy ieneralnéy, i takowego od niéy nie pozyskawszy. Komendy ieneralne upoważnione są od c. k. nadwornéy rady woiennéy zezwolenie takowe, gdy uznaią, że inwalid przez ożenienie okoliczności swoie poprawia, wpisać kazać do patentu inwalida i takowe przez przydany sobie *ad latus* Kommissaryiat woienny podpisać, w którym to celu, patent umyślnie onym komendom, podanym być musi. Wszelkie inne pozwolenie do ożenienia, od iakiegobądźkolwiek innego urzędu woyskowego, cywilnego, albotéż i duchownego udzielone, bez wyiatku; do duchownego zaślubienia nie uprawnia, a gdyby też takowe nastąpiło, lub gdyby inwalid charakter swóy, że iest c. k. inwalidem stanu z obwarowaniem, naumyślnie zataił lub zamilczał i przez to pozwolenie do zaślubienia uzyskał, pociągnęłoby to samo z siebie utratę prawa do pensyi woyskowéy inwalidzkiéy.

Powtóre: lub ieżeli na żądanie władzy woyskowéy do osobistego stawienia się powołany, takowemu powołaniu w oznaczonym czasie posłusznym stać się omieszkał, ani też dostatecznego powodu swoiego niestawienia się, nie okazał.

Potrzecie: lub gdyby pomienione mieysce swoiego pobytu, miasto Bryn, nie uzyskawzy na to od zwierzchności mieyscowéy cywilnéy pisemnégo pozwolenia, opuścił. Inwalidzi z obwarowaniem, należą podobnie inwalidom patentowanym pod zwierzchnictwo (iurysdykcyią) cywilne.

Viertens, oder wenn er nach zehnjähriger Dienstleistung in einem Staatsdienste pensions- oder provisionsfähig geworden wäre;

Fünftens, oder wenn er zu einem hinreichend und fortdauernd ihn ernährenden Erwerb gelangte;

Sechstens, oder wenn er mit einem Militärabschiede entlassen würde;

Siebentens, oder wenn er in eine solche gerichtliche Untersuchung verfiel, in deren Folge eine Kriminalstrafe über ihn ausgesprochen wurde.

In einem jeden dieser Fälle müßte die gegenwärtige Vorbehaltsurkunde, zur Vermeidung eines Mißbrauches, dessen Folge dem der Unterlassung wegen Schuldtragenden, wer immer es sey, zur Last bleiben würde, dem Manne abgenommen, mit Tinte von der rechten zur linken Seite der ganzen Länge nach kreuzweise von oben nach unten gleich an Ort und Stelle durchgestrichen, und hierauf sogleich entweder gerade an dieses Invalidenhaus, oder an das nächste k. k. Feldkriegskommissariat zur Dahinsendung abgegeben, bei einem Sterbfalle zugleich auch der pfarrherrliche Todtenschein, der mit Tinte kreuzweise durchstrichenen Urkunde beigelegt werden.

Um die Ausbezahlung der Zulage für die Tapferkeitsmedaille hat sich der genannte Invalide viertel- oder längstens halbjährig bei dem nächsten k. k. Feldkriegskommissariate unter Vorweisung gegenwärtiger Vorbehaltsurkunde zu melden.

Prag, am 1. Dezember 1827.

N. N.

k. k. Feldkriegskommissär.

Seiner Oesterreichisch k. k. apost. Majestät Oberstlieutenant, und des Militärinvalidenhauses zu Prag Kommandant.

N. N.

Poczwarte: lub gdyby po wysłużonych dziesięciu latach w służbie cywilney, do pensyi lub prowizyi został zdolnym.

Popiąte: lub gdyby dostatecznego i ciągle wyżywić go mogącego sposobu zarobkowania dostąpił;

Poszóste: lub za woyskowym abszytem dymissyionowanym był;

Posiodme; alboteż gdyby pod takie sądowe śledztwo pociągnionym został, iżby z tego kara kryminalna na niego wypadła.

W każdym powyższym przypadku, dla uniknienia iakowego nadużycia, którego skutek, tego, który zaniedbania takowego był winnym, kimkolwiekby on był, dotknąćby musiał: patent ninieyszy z obwarowaniem, od inwalida odebranym, inkaustem od prawey ku lewey stronie wzdłuż na krzyż z góry na dół, zaraz na mieyscu przekreślonym i potém zaraz albo wprost Domowi inwalidów właściwemu, alboteż naybliższemu c. k. Kommissaryiatowi woiennemu, dla odesłania go domowi inwalidów, zwróconym, a w przypadku śmierci, także metryka pogrzebu od parocha mieyscowego do patentu inkaustem na krzyż przekreślonego, załączona być ma.

O wypłatę dodatku, od medalu waleczności, inwalid pomieniony, zgłaszać się ma co ćwierć a naypóźniey co półroku u naybliższego ces. król. Kommissaryiatu woiennego, przy okazaniu ninieyszego patentu obwarowanego.

w Pradze dnia 1go Grudnia 1828.

N. N.

C. K. Kommissarz woienny.

Jego C. K. Apostolskiey Mości, Cesarza Austryiackiego Podpułkownik i woyskowego domu inwalidów w Pradze dowódca.

N. N.

Beschreibung der Person.

Der jenseits genannte Invalide ist von groser Statur,
hat schwarze Haare,
 " dunkle Augenbraunen,
 " graue Augen,
 " links gebogene Nase,
 " blasses Angesicht,
spricht deutsch und böhmisch.

Sonstige Kennzeichen und Merkmahle.

Narbe von einer Hiebwunde, links auf der Stirn und am linken Arm.

Mangel des Mittelfingers an der linken Hand.

(Formular.)

Zahlungsbogen

für den Patentalinvaliden, Wachtmeister Joseph Huber.

Datum des Empfanges.	Vom	Bis	fl.	kr.	Aemtliche Bestätigung.	Veränderungen, welche sich mit diesem Invaliden ergeben haben.

(Zur Sign. Bb, Seite 418)

Datum des Empfanges.	Vom	Bis	fl.	kr.	Aemtliche Bestätigung.	Veränderungen, welche sich mit diesem Invaliden ergeben haben.

Datum des Empfanges.	Vom	Bis	fl.	kr.	Aemtliche Bestätigung.	Veränderungen, welche sich mit diesem Invaliden ergeben haben.

Datum des Empfanges.	Vom	Bis	fl.	kr.	Aemtliche Bestätigung.	Veränderungen, welche sich mit diesem Invaliden ergeben haben.

(Formularz.)

Arkusz wypłaty

dla inwalida patentowanego Józefa Huber, wachtmistrza.

Data odebrania	od	do	zł.	kr.	Urzędowe potwierdzenie.	Odmiany zaszłe z tymże inwalidem.

(Zur Sign. Dd, Seite 419)

Data odebrania.	od	do	zł.	kr.	Urzędowe potwierdzenie.	Odmiany zaszłe z tymże inwalidem.

Data odebrania.	od	do	zł.	kr.	Urzędowe potwierdzenie.	Odmiany zaszłe z tymże inwalidem.

Data odebrania.	od	do	zł.	kr.	Urzędowe potwierdzenie.	Odmiany zaszłe z tymże inwalidem.

OPISANIE OSOBY:

Inwalid po tamtéy stronie wyrażony iest:

wzrostu słusznego,
włosów czarnych,
brwi ciemnych,
oczu siwych,
nosa nakrzywionego ku lewéy stronie,
twarzy bladéy,
mówi po niemiecku i po czesku,

Inne znaki i znamiona:

Blizna od cięcia po lewéy stronie czoła i na lewém ramieniu.

Bez sredniego palca u lewéy ręki.

121.

Vertilgung der Heuschrecken.

Da sich in einigen Kreisen beträchtliche Heuschreckenschwärme eingefunden haben, so werden die wegen Vertilgung der Heuschrecken bestehenden Anordnungen, nämlich: die Kundmachung vom 9. Dezember 1780, das Patent vom 26. Juli 1782, und die Verordnung der westgalizischen Landesstelle vom 22. Juni 1802 in der Anlage zur genauen Befolgung wiederholt zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Gubernial-Kundmachung vom 31. August 1828. Präsid. Zahl 6899.

Kundmachung,

mittelst welcher die Mitteln und Gegenvorkehrungen eröffnet werden, wie die sich einfindenden Heuschrecken, und derselben hinterlassende Brut zu vertilgen.

Aus Gelegenheit der aus der Moldau in den Zaleßczyker Distrikt heurigen Jahres eingedrungenen Heuschrecken, werden hiemit zu Jedermanns Wissenschaft und Gebrauch die Mittel und Gegenvorkehrungen eröffnet, durch welche dieses Ungeziefer und dessen hinterlassene Brut am füglichsten vertilget wird. Um zuerst die Brut dieser Thiere desto leichter zu entdecken, ist zu bemerken, daß dieses Ungeziefer ungefähr im September voller Rogen sey, und daß die Weibeln, deren manchmal eines 70, 80 bis 90 Eyer in sich fasset, kleine Löcher, Ritzen und dergleichen Höhlungen in der Erde, an den Ufern, und wo etwa eine kleine Bedeckung von Sträuchern, Dornen, dürren Miste, oder Gras, Heu, Stroh ꝛc. kurz ein Ort, wo immer etwas, welches diese Eyer gegen Regen und Schneewasser sicher stellen kann, vorhanden ist, aufsuchen, und allda ihre, je nach der Beschaffenheit des Raumes mehr oder weniger zusammengefügte Eyer, welche zwar fast den Ameiseyern gleichen, jedoch etwas schmäler und länger, nämlich wie ein kurzes Haberkorn aussehen sollen, hineinlegen, und

121.

Względem wygubienia szarańczy.

Ponieważ w niektórych cyrkułach mnóstwo szarańczy pokazało się, przeto w celu wygubienia téyże podaią się na nowo w załączeniu istnieiące rozporządzenia, a mianowicie: uwiadomienie z dnia 9. Grudnia 1780, uniwersał z dnia 26. Lipca 1782, i rozporządzenie Rządu kraiowego Galicyi zachodniéy z dnia 22. Czerwca 1802 dla ścisłego dopełnienia i do powszechnéy wiadomości.

Uwiadomenie gub. z d. 31. sierpnia 1828 do liczb. prez. 6899.

UWIADOMIENIE.

Sposoby wygubienia znayduiącéy się szarańczy i płodu oneyże zostawionego, podaiące.

Z powodu szarańczy, która w roku ninieyszm z Wołoszczyzny do Dystryku Zaleszczyckiego przeleciała, sposoby zapobieżenia, ku wiadomości każdego i użyciu ninieyszemi podaią się, któremiby to robactwo, i płód od niego zostawiony, iak nayłatwiéy wygubić można.

Ażeby nayprzód płód tego robactwa poznać, trzeba uważać, iż ten gad około miesiąca września płodnym zostaie, i że samiczki, które czasem na kształt ikry po 70, 80 aż do 90 iaiek w sobie zawieraią, małych dziurek, rozpadlin, i tym podobnych dołów na ziemi, po podbrzegi, lub też gdzie iakąkolwiek zasłonę znaleść mogą, iako to krzaków, ciernia, suchych gnoiów lub traw, słomy, siana, etc. etc. słowem mieysca takiego szukaią, gdzie cokolwiek znaydować się może, coby wspomnioną ikrę czyli płód od deszczu i śnieżnicy zasłonić mogło, i tam podług sposobności mieysca w większéy lub mnieyszéy części zgromadzone iayka, które do mrówczych bardzo są podobne, lecz cokolwiek wąższe i dłuższe na kształt krótkiego ziarna owsianego, zostawiaią; i takie

gegen die Zufälle des Winters gesichert hinterlassen, alsdann aber gleich den Seidenwürmern vergehen und umkommen.

Es pflegen auch die Weiblein dieser Thiere, wo es die Gelegenheit des Ortes zuläßt, meistens in hohlen Wegen und an eingerizten Ufern in der sandigen Erde, diejenige gegen Mittag liegende Seite, welche fast perpendikulär wie eine Mauer, und oben entweder mit Gras oder Mist, oder aber mit kleinem Gesträuche vor dem Regen und Schnee bedecket ist, aufzusuchen, alsdann aber mittelst ihrer Köpfe und Füße entweder horizontale oder aufwärts gehende, ungefähr einen halben Schuh tiefe Löcher, in welche, dieser Lage halber, kein Regen oder Schneewasser hinein fließen kann, zu machen, und wenn diese an der Weite beiläufig einem Finger zu vergleichende Löcher fertig sind, so pflegen die befruchteten Weibeln der Heuschrecken mit ihrem Hinterleibe bis auf den Grund dieser Löcher rückwärts hinein zu kriechen, und ihre obbesagten Eyer ungefähr eines Fingergliedes lang über einander auf den inneren Grund dieser Oeffnungen von sich zu lassen.

Wenn nun dieser Saamen sodann zu wachsen anfängt, so werden diese Eyer lange, so wie etwa die Haberkörner nach abgezogener Hülse, oder wie die Ameiseyer sind, jedoch werden sie etwas schmäler, aber zugleich länger und schwarzgelblich, stehen dicht und mehr als einfach über einander, und sind gleichsam mit einem dünnen Gewebe umgeben.

Wenn man diese Brut ganz gemach mit einem Messer umgräbt, und solchergestalten ohne Zerstörung ihrer vorbesagten Verbindung, sondern in ihrem Zusammenhang herausnimmt, so soll die ganze Massa insgesammt beiläufig einen Finger lang und dick, ja auch manchmal noch länger wiewohl auch einigemal kürzer und schmäler seyn, je nachdem es nämlich die Aushöhlung, worin diese Brut gelegt wurde, zuläßt; in derlei Eyern ist, wenn sie zerdruckt worden, nichts anders, als ein weißgelblicher Saft gefunden worden. Nachdem nun diese Brut im Herbst geleget worden, so zeigen sich (wenn selbe nicht getilget wird) ungefähr im April des künftigen Frühjahres, nämlich, wenn die Eyer ausgefallen sind, kleine Häuflein, so wie die Ameis- oder Maulwurfshäuflein zu seyn pflegen, kleiner zusammenhän-

dla nich obmyśliwszy bespieczeństwo, same na podobieństwo iedwabnych robaczków giną i niszczeią.

Zwykły także samiczki wspomnionego gadu podług położenia mieysca, nayczęściey po wąwozach i rozpadnionych brzegach w piasczystéy ziemi po owéy stronie, która ku południowi obrócona iest, i która prostopadło na kształt muru stoi, a na górze trawą, gnoiem lub małemi krzaczkami dla zasłony od deszczu i śniegu okryta iest, wyszukiwać a potém głowami i nogami, albo horyzontalne albo trochę powyżéy horyzontalnéy linii idące, blisko na pół stopy głębokie dziury robić, w któreby tym sposobem wykopane deszcz i śnieżnica zachodzić nie mogła, w takie więc wygotowane dziury, które grubości palca równaią się, zwykła płodna szarańcza tyłem aż do spodu tychże dołków spuszczać się, i rzeczony płod swóy czyli ikrę długości na członek palca, iednę na drugą od samego spodu tych dołków aż ku wierzchowi wypuszczać.

Gdy zatém to nasienie rość poczyna, natenczas iayka porobią się dłuższe, do owsa z łuski wyiętego, lub do mrówczych iay podobne, lecz cokolwiek cieńsze i dłuższe i ciemnożółtawe. Leżą głęboko i w kilkoro iedno na drugim, i są na kształt niby cienkiem płócienkiem okryte.

Płód ten pomału nożem okopany i bez naruszenia wspomnionego swego zkleienia się w całości dobyty, pokazuie się w całéy massie na palec długi i szeroki, niekiedy dłuższy, czasem zaś krótszy i wąższy, ile wydrążenie mieysca tego, gdzie ten płód wpuszczony bydź ma, obiąć może. W takowych iaykach gdy ie zgnieciono, nic innego nad żółtawą wilgotną materyą nienaydowano.

Z takiego płodu w iesieni wypuszczonego (ieżeli wygubiony nie będzie) około kwietnia następuiącego roku, pokazują się małe kupki, na kształt kretowin, lub kupek od mrówek porobionych, małych razem trzymaiących się robaczków, które podobnymże sposobem pod

gender Würmlein, welche obbesagtermaßen in dichten Dornhecken, oder auch unter einiger Bedeckung von Mist und dürren Gras, beisammen liegend gefunden werden.

Da nun diese Thiere meistens den Sommerfrüchten nachzustreben pflegen, so zeiget sich auch der aus dieser jungen Brut erzeugte Nachwachs derselben alsdann erst merklich, und in einem den Früchten schädlichen Wachsthume, wann die Zeit dieser Früchte herbeikömmt, worauf sie denn, je nachdem sie früher oder später ausgebrütet worden, nach Hinwegstreifung ihrer vorigen Haut, zu ihren Flügeln, und in denjenigen Zustand gelangen, worin sie nach Verzehrung der Früchte ihrer Geburtsgegend sich flugweise sammeln, und in die benachbarten Gegenden ausbreiten. Wenn man nun die Gegend weiß, wo die Heuschrecken im Herbste schwarmweise liegen geblieben sind, ihre Brut von sich gelassen haben, und alsdann gleich den Seidenwürmern umgekommen sind, wenn man überdies aus vorhergehender Beschreibung die Umstände bei Legung ihrer Eyer, die Gestalt dieser Leztern, und der alsdenn hieraus zuerst entstehenden kleinen Würmer kennet, so scheinet zur Tilgung dieser Brut das Beste zu seyn, daß man sogleich mit Anfange des Frühjahrs, im März und April, die besagten Gegenden, wo im vorigen Herbste die lezten Schwärme Heuschrecken gewesen und umgekommen sind, mit vielen Menschen vereinbarlich und in gehöriger Austheilung fleißig durchsuche, und daß man solchergestalt die vorbesagtermaßen in den auf den Feldern und Aeckern liegenden Misthäufeln, oder unter bewachsenen Stauden und Dörnern, Ufern, Löchern ꝛc. befindlichen vorbeschriebenen zusammen gehäufelten Schwarzerdfarben oder anderen ungewöhnlichen kleinen Würmer, welche gleichsam zusammengerollt gefunden werden, mit Pritschen oder Stoßhölzern zusammenstosse und zerquetsche, alsdann aber mit Mist, Stroh und Staudenwerk, überstreue, solches anzünde, und diese Brut damit verbrenne.

Außerhalb dieser gleicherwähnten Tilgung der Brut dieses Ungeziefers bestehen die Gegenvorkehrungen gegen die schon in voller Größe vorhandenen, oder schwarmweis sich eingefundenen Heuschrecken darin, daß entweder ein von diesen Thieren überschwemmtes Terrain von einer Menge hierzu versammelter Landleute zu einer Tageszeit,

krzewinami tarniowemi, lub innym iakim przykryciem gnoiu lub suchéy trawy razem leżące znaydować się zwykły.

Ponieważ ten gad naybardziey iarym zbożom zwykł szkodzić, przeto robactwo z tego płodu wylęgnione w ten czas dopiero widocznie i w wielkości zbożu szkodzącéy pokazywać się zwykło, gdy czas tego zboża nadchodzi, gdzie późniey lub prędzey wylągłszy się, odmieniwszy dawnieyszą swoią postać, skrzydeł nabywa, i do tego stanu przychodzi, iż pozjadawszy zboża na mieyscu wylęgnienia, zlatuiąc skupia się i po bliższych okolicach rozciąga się. Jeżeli więc wiadome są mieysca, gdzie szarańcza w iesieni kupami przebywała, swóy płód zakopała i na kształt iedwabnych robaczków zaginęła, ieżeli nadto, z poprzedzaiącego opisu, okoliczności wypuszczania ikry, postać iaiek i robaczków małych z nich wychodzących, poznana być może, zdaie się do wygubienia tego płodu naylepszym bydź środkiem, ażeby zaraz na początku wiosny, w marcu i kwietniu rzeczone okolice, w których poprzedzaiącéy iesieni naypóźniey kupami szarańcza znaydowała się, i poginęła, w wielu ludzi razem złączonych i rozumnie rozstawionych, pilnie rewidowane, i tym sposobem po polach, rolach, w leżących gnoiach lub pod krzakami, cierniami, w brzegach, w dziurach, etc. znayduiące się wyż opisane na kształt czarnéy wykopanéy ziemi, lub inne niezwyczayne małe robaczki podobnież kupami znayduiące się, deszczułkami, stępicami, tratowane i gniecione, a potym słomą cierniem przykryte, zapalone, i wygubione były.

Prócz dopiéro rzeczonego sposobu wygubienia płodu tego robactwa, ieszcze sposoby zapobieżenia w swoiéy przyzwoitéy wielkości iuż będącéy lub kupami zgromadzaiącéy się szarańczy, są następuiące: iż albo mieysce, które od tego robactwa opanowane iest, od wielu ludzi razem o téy porze zgromadzonych, gdy szarańcza ieszcze z rosy nie oschnie, lub też ieszcze latać dobrze

wo die Heuschrecken noch vom Thau nicht getrocknet, oder sonst zum Fluge minder geneigt sind, umgeben, und die Feldfrucht dieses Ortes sammt diesem Ungezieser mit hinlänglichen Werkzeugen, als: mit Hofbesen, Dreschflegeln u. dgl. zerquetschet und getilget; oder aber, daß wenigstens zur Verminderung derselben, ein Fleck Feldes, wo sie am häufigsten sind, zu einer Zeit, wo sie schon vom Thau getrocknet und zum Flug bereit sind, als etwa um 8 oder 9 Uhr, von vielen Leuten umfangen, und daß alsdann diese Thiere von solchen durch ein mit Kupfer- und Eisengeschier veranlaßtes großes Getös, und durch Geschrei und Lärmen an einen öden oder bereits abgemähten Ort, oder auch in eigens dazu gegrabenen, ungefähr eine Elle tiefen und breiten, auf der andern Seite bereits von Leuten, welche die alldort herauskriechenden Thiere mit Besen wieder zurücktreiben, besezten Graben zusammen getrieben, und daselbst zerquetschet, zerschlagen, und am Ende mit Stroh verbrennet, sodann aber der Graben zulezt mit Erde ganz wieder verschüttet werde.

Nebst diesen hier an Hand gegebenen sind auch allenfalls jene Gegenmittel zu gebrauchen, welche durch erfahrne Landleute solcher Gegenden, wo derlei Unglücksfälle schon öfters in vorigen Zeiten begegnet sind, mit gutem Erfolg bewährt befunden worden.

Welches daher zu Jedermans Wissenschaft, Gebrauch und Unterricht des gemeinen Landmanns hiemit bekannt, besonders aber den Kreis- und Distriktsämtern, gesammten Ortsobrigkeiten, Städten und Ortschaften, besonders jener Gegenden, wo dieses Ungeziefer sich eingefunden, und ihre Brut zuruckgelassen hat, auf das nachdrücklichste verordnet, und eine genaue Wachsamkeit hiemit eingeschärfet wird, damit darwider sowohl, als auch bei dem künftig etwa aus der Moldau zu besorgenden neuen Einbruch dieser Thiere die an Hand gegebenen Gegenvorkehrungen und Gegenmittel zeitlich veranlaßt werden.

Lemberg den 9. Dezember 1780.

nie może, otoczone i zboże onegoż mieysca wraz z tym robactwem, różnemi narzędaiami, iakoto miotłami, cepami etc. wytłoczone i zniszczone, albo też przynaymniey dla umnieyszenia iey, pole w którym się iey naywięcey znaydnie, natenczas, gdy już z rosy obeschnie i do wzlatywania gotować się będzie, naprzykład około osmey lub dziewiątey godziny, od wielu ludzi opasane, i potém od niehże szarańcza przez hałas i brzęk miedzi, żelaza, tudzież krzyk i wrzawę, na mieysce puste, lub do innego iakiego na ten koniec wykopanego na łokieć głębokiego i szerokiego, z drugiey strony ludźmi osadzonego dołu, którzyby wychodzącą szarańczę nazad miotłami spychali, pędzona, tam gnieciona, bita, i nakoniec słomą spalona, potym zaś dół ziemią zupełnie zasypany bydź ma.

Prócz tych tu wzmiankowanych środków, można także i owych używać sposobów, które przez doświadczenie gospodarza z tych mieysc, gdzie to nieszczęście już kilkokrotnie dawnemi czasy trafiało się, skutecznie nadarzyły się.

Co na ten koniec ku każdego wiadomości, użyciu i nauce prostych wieśniaków ninieyszemi obwieszcza się, osobliwie iednak cyrkułowym i dystryktowym Urzędom, wszysthim zwierzchnościom mieyscowym w powszechności, miastom i mieyscom nayszczególniey owych okolic, gdzie to robactwo znaydowało się, i swóy płód zakopało, iako naysurowiey rozkaznie się i ku ścisłemu zachowaniu ninieyszemi zaleca się, ażeby tak przeciw téy, iako też może od Wołoszczyzny na nowo przylecić maiącey szarańczy, podane środki wykorzenienia tego gadu, wcześnie obmyślone były.

We Lwowie dnia 9. Grudnia 1780.

Patent,

In Ansehung der Ausrottung der Heuschrecken.

Nachdem Se. Majestät jene Veranstaltung, welche wegen Ausrottung der Heuschrecken in dem Großfürstenthume Siebenbürgen sehr heilsam getroffen worden, auch hier zu Lande nützlich anwenden zu lassen gnädigst anbefohlen haben; so wird allen jeden hierländigen Insassen, besonders aber den Kreisämtern, Dominien und Ortsobrigkeiten vorzüglich jenes, was in dem erdeuteten Großfürstenthum wegen der Beschaffenheit dieser Insekten beobachtet, dann jenes, was zu derselben Vertilgung angewendet worden, hiemit bekannt gemacht.

Die Heuschrecken, weche außer bei anhaltenden Ostwinden selten in diese Länder treten, können sich im nassen Wetter nicht von der Stelle bringen, und so lang es kalt und frostig ist, bleiben sie still liegen Spannen- und wohl Schuh-hoch über einander. Demohngeachtet sind sie aber schwer zu zerschlagen, weil sie mit der größten Geschwindigkeit den auf sie gerichteten und fallenden Prügeln und Besen ausweichen. Gegen den Herbst legen sie Eyer in die Spalten und Ritzen der Erde, so tief sie immer hinein kommen können, sehr gerne in die Felder, wo türkischer Weizen angebaut gewesen, weil man seinen Wachsthum zu befördern, die Erde an den Stengel aufhäut. Übrigens suchen sie lauter solche Gegenden und Plätze dazu aus, die der Sonne, und besonders der Morgen- und Mittagssonne am meisten ausgesezt sind. Wenn sie die Eyer gelegt haben, so werden sie matt und gehen darauf. Die Eyer gehen im Frühjahr zum Theil auch später beim warmen Wetter aus, nicht auf einmal, sondern nach und nach, welches eben ihre Vertheilung schwer macht, folglich anhaltende Arbeit und Fleiß fordert; Frost und Kälte schadet den Eyern so wenig, als den jungen Heuschrecken. Anfangs, wenn sie ausgegangen sind, sehen sie weißlich oder blaßgelb aus. Die Schale von dem Ey hängt ihnen noch stückweise auf dem Rücken, und doch fressen und hüpfen sie schon. Nachdem werden sie schwarzbraun, bekommen Flügel, verändern die Farbe in gelbgrün, sammeln sich in Schwärme, und fressen alles auf, wo sie hinkommen. Wenn

UNIWERSAŁ.

względem wygubienia szarańczy.

Gdy Jego c. k. Mość rozporządzeń i środków tych, które na wygubienie szarańczy w wielkiém Xięstwie Siedmiogrodzkiem bardzo użytecznie wykonane były, także i tu w tym kraiu skutecznie użyć, iak nayłaskawiey rozkazał; przeto wszystkim w powszechności kraiowym obywatelom, szczególniey zaś cyrkularnym Urzędom, państwom i mieyscowym zwierzchnościom, osobliwie o tém, co względem własności tego robactwa w rzeczonêm xięstwie postrzegano, iako i o tém, czego do wygubienia onegoż użyto, ninieyszemi czyni się wiadomo.

Szarańcza, która rzadko inaczéy, chyba podczas ustawicznych wiatrów wschodowych tu do tych kraiów przychodzi, podczas wilgotnych chwili, z mieysca ustępować nie może, a póki zima i mrozy bywaią, na piędź lub na stopę grubo iedna na drugiéy leży. Z tym wszystkim trudno ią iest wybić, ponieważ od kiia lub miotły ku niéy zwróconéy i spuszczonéy szybko ucieka. Około iesieni puszcza płód w rozpadliny i rysy ziemne tak głęboko, ile tylko zacisnąć się może, a osobliwie po owych polach, gdzie turecka pszenica (kukurudza) sadzona była, ile że tam dla lepszego zarodzenia pszenicy, ziemia około spodu badylów okopywana bywa. Naostatek szuka takich okolic i mieysc. które naprzeciw słońcu osobliwie od wschodu i południa naybardziey są obrócone, zostawiwszy płód słabieie i ginie. Ożywiony płód na wiosnę, częścią późniey podczas ciepła z iaiek wychodzi nie za iednym razem, ale powoli ieden za drugim, przez co samo trudno go wygubić, a zatém statecznéy do tego pracy i pilności potrzeba. Mróz i zimno tak iaykom iak i młodey szarańczy nie szkodzi. Ta gdy wynidzie z początku zdaie się bydź białawą czyli bladożółtą, skorupka z iaiek ieszcze iéy w kawałkach po grzbiecie wisi, a iednakże iuż żre i skacze. Potym robi się ciemnobrunatną, dostaie skrzydeł, odmienia kolor w żółtawo zielony, schodzi się na kupy i wszystko pożera na tém mieyscu, na które przychodzi. Na koniec gdy iéy większe odrosną skrzydła, coraz w więk-

endlich die Flügel größer werden, so stossen immer mehrere Schwärme zusammen, und auf die Lezt ziehen sie heerweise davon. Sie mögen fliegen oder nur erst hüpfen, so halten sie nach bestätigter Erfahrung ihren Zug gemeiniglich von Osten nach Westen.

Wenn Ostwinde wehen, so heben sie sich von selbst und ziehen fort, bei andern Winden hingegen kann ma si e schwer aufbringen.

Wie die Heuschrecken das leztemal in Siebenbürgen eingedrungen, war der Sommer größtentheils vorüber, die Luft wegen des anhaltenden Regen feucht und kalt, und aus allen diesen Ursachen keine Möglichkeit sie fortzubringen. Alle Bemühungen gingen dahin, sie da, wo sie waren, zu vertilgen, hauptsächlich aber die Eyer, die sie mittlerweile legten, zu verderben. Viele tausende von Menschen schlugen die Heuschrecken mit Besen, Prügeln todt, oder sammelten sie in Säcke, und verbrannten sie, die Eyer wurden anfänglich zerquetscht und verbrannt. Zulezt, wie das Stroh zum Verbrennen schwer aufgebracht worden, glaubte man, daß die Eyer, wenn sie in die Erde vergraben, und mit Erde fest zugestampft würden, selbe dadurch im Winter zu Grunde gehen müßten. Allein kaum wurde die Luft milder, so zeigten sich Miriaden unversehrter und frischer Eyer zu 60 bis 80 in länglichen Hilsen von zartem Gewebe, verschlossen, Eyerstöcke auf Eyerstöcke aufgethürmt, oft sehr tief in der Erde, die hiernach so, wie sich die Wärme vermehrte, aus ihren Fügungen herausfielen, und nach und nach ausgingen.

Aus dieser Ursache ließ man alle mit Eyern verscharrten Gruben öffnen, sie mit ungelöschten Kalk bestreuen, und alsdann mit Wasser begießen, wodurch die Eyer mit Bruten vertilget wurden.

In Ansehung der bereits frei herumhüpfenden Heuschrecken aber, wählte man nach verschiedenen Versuchen das leichte und sicherste Vertilgungsmittel, welches in folgenden bestanden: Da man wahrgenommen, daß die Anstellung vieler Leute zu dieser Arbeit auf einem Platz nur Unordnung hervorbringe, wurde verordnet, daß auf einem Platz nie mehr als 150 Menschen zu stehen kommen sollen, meistens aber suchte man die Arbeiter in kleine Hau-

sze łączy się kupy, i naostatek na kształt woysk iakich rusza się z mieysca. Czyli leci, czyli też dopiero co skacze, pospolicie, iako doświadczenie potwierdza, od wschodu zmierza ku zachodowi.

Podczas wiatrów wschodowych sama się podnosi i leci, gdy zaś inny wiatr wieie, z ciężkością ruszyć ią można.

Na ów czas gdy szarańcza ostatni raz do Siedmiogrodzkiey ziemi przyleciała, lato iuż po większey części miało, powietrze dla ustawicznych dżdżów było wilgotne i zimne, a zatém pozbyć się iey było nie podobna. Wszelkiemi sposobami usiłowano, ażeby ią gdzie się znaydowała wygubić, osobliwie zaś iayka czyli ikrę, które na ów czas puszczała, wytłumić. Tysiącami skupieni ludzie zabiiali szarańcze miotłami i kiiami, albo nabierali w wory i palili ią. Jayka z początku tłuczono i palono, naostatek gdy słomy do palenia ciężko było dostać, rozumiano, iż ieżeliby iayka głęboko wraz z ziemią wtłóczone były, tym samym w zimie zginąć musiałyby. Lecz, skoro łagodnieysze nastało powietrze, pokazały się nieprzeliczone kupy nienaruszonych i świeżych iaiek po 60, 80 w podługowatych ładunkach z ciękiey błonki zamkniętych, ładunki na ładunki kładzione częstokroć bardzo głęboko w ziemi, które potém z wzrastaiącém ciepłem z swoiego spoienia odpadały i pomała dobywały się.

Z tey przyczyny kazano wszystkie dołki z iaykami pozakopywane otwierać, niegaszonym wapnem posypywać a potém wodą polewać, a tak iayka wraz z płodem wygubione zostały.

Co się zaś tyczy szarańczy iuż po polach wolno skaczącey, po rozmaitych doświadczeniach obrano z naylżeyszych i naypewnieyszych następuiący środek. Skoro poznano iż użycie wielu ludzi do tey roboty, na temże samem mieyscu zamieszanie tylko sprawuie, rozkazano; ażeby na iednem mieyscu nigdy więcey nad 150 ludzi nie stawało, nayczęściey zaś, pracuiących na małe kupy, to iest: po 30, 40 ludzi dzielić starano się.

fen von 30, 40 Köpfen abzutheilen; eine jede dieser Partei umringte den ihnen angewiesenen mit Heuschrecken angefüllten Fleck Landes, in dessen Mitte vorher eine längliche 4 bis 5 Schuh tiefe Grube errichtet, oder auch eine Streu von Stroh gelegt worden war. Die Arbeiter mußten fest an einander geschlossen, den Erdboden mit Ruthen ganz sanft berühren, weil bei jedem härteren Aufschlagen die Heuschrecken sich in die besonders bei anhaltender Dörre in der Erde entstehenden Ritzen verbergen, durch diese sanfte Berührung, unter welcher die Arbeiter allgemach gegen die Mitte fortschreiten, wurden die Heuschrecken in Bewegung gebracht, und hüpften haufenweise in die Grube oder auf das in der Mitte befindliche Stroh. Dieses wurde ringsherum plötzlich angezündet, wobei sie sich zulezt in die Mitte des Strohes schuhhoch über einander zusammengezogen, und daselbst klumpenweise verbrannt wurden. Wo sich Gruben in der Mitte befanden, wurden die hineingehüpften Heuschrecken darin zertreten, und mit hinein geschaufelter Erde zusammengestampft, die Mannschaft endlich, welche so wie der Kreis durch das allmälige Fortschreiten enger wurde, nach und nach austrat, zerschlug von hinten alles, was sich von diesem Ungeziefer zu retten suchte, mit Prügeln und Ruthen.

Diese Mittel wurden in den angesteckten Oertern so oft nach einander wiederholt, bis keine Heuschrecke mehr übrig blieb, und es gelang am besten damit, wenn die Sonne schon hoch stand, Morgens und Abends, auch bei trüben und neblichen Wetter war der Erfolg bei weitem nicht so günstig.

Damit aber übrigens diese Arbeit in voller Ordnung und mit einer der Absicht entsprechenden Wirksamkeit fortgeführet werden möge, erhielten die betreffenden Kommissarii den Auftrag, alle Dörfer zu bereisen, und nach eingenommener Aussage der Dorfsinwohner und herrschaftlichen Beamten, alle mit Heuschrecken bedeckten Plätze und Gegenden unter schwerer Verantwortung genau aufzusuchen, mit Zeichen zu bemerken, und dem die Oberaufsicht habenden Beamten jeden Tag vor Einbruch des Abends von dem Befund Nachricht zu ertheilen; wo sodann die aus den Kreis- oder benachbarten Ortschaften in der aus-

Każda partya tych ludzi okrążała wyznaczony sobie kawał ziemi szarańczą napełniony, w pośrodku którey podługowaty na 4—5 stóp głęboki dół był wykopany, albo też słoma rozpostarta znaydowała się; ludzie ci powinni byli, tuż ieden koło drugiego stoiąc, ziemi rózgami bardzo pomału dotykać się, ponieważ za każdém mocnieyszém uderzeniem szarańcza w rozpadliny osobliwie podczas posuchy w ziemi pokazuiące się, kryie się, przez takowe powolne dotykanie się, gdy tym czasem ludzie powoli ku środkowi postępowali, szarańcza z mieysca ruszona była, i kupami do tegoż dołu zskakiwała, albo też na słomę w środku znayduiącą się, schodziła się, tę natychmiast w około podpalono, gdzie szarańcza na ostatek w środek słomy na stopę wysoko iedna na drugą skupiona, tamże razem spalona była. Gdzie zaś doły w środku kopane były, tam zgromadzona szarańczę tłuczono, i razem z ziemią tamże nasypaną tratowano, ludzie zaś, ponieważ cyrkuł za wolném zbliżeniem się ku środkowi coraz mnieyszy się robił, pomału postępuiący, bili z tyłu kiymi i miotłami to robactwo, które się tylko ratować chciało.

Tym sposobem po mieyscach szarańczą zarażonych tak długo, co raz powtarzaiąc, postępowano, aż póki do ostatniey nie wybito szarańczy; co natenczas się naylepiey udawało, gdy słońce wysoko podeszło, zrana zaś i wieczorami, także podczas ponurey i mglistey chwili skutek nie był tak dalece pomyślny.

Ażeby zaś ta czyność w zupełnym porządku, i z skutkiem tego zamiaru kontynuowana bydź mogła, Kommissarzom przyzwoitym zalecono było, wszystkie wsie obieżdżać, a wysłuchawszy opowiedzi chłopów i pańskich Officyalistów, wszystkie szarańczą okryte mieysca i okolice pod ciężką odpowiedzią ściśle wyszukiwać, znakami oznaczać i officyaliście, wyższy dozor maiącemu, co dzień przed wieczorem w tey mierze donosić. A tak ludzie z cyrkułu lub z pobliższych mieysc w wyznaczoney liczbie znaydować się maiący, pod dozor innych dozorców rozdani, codziennie o świcie, prosto na

geschriebenen Anzahl sich einfindenden und unter die Aufsicht mehrerer Aufseher eingetheilten Arbeiter täglich mit Anbruch des Tages gerade auf die Plätze hinausgeführt, und zur Arbeit eingeleitet worden sind, die jeden Abend vorher schon zum voraus von dem Oberaufseher auf die ihm von den zur Auisuchung der Heuschreckenbruten ausgeschickten Kommissarien gebrachten Nachrichten bestimmt, und angewiesen waren.

Gleichwie aber bei Kundmachung dieser heilsamen Ausrottungsmitteln wider die Heuschrecken Eingangs erwähntermaßen die allerhöchste Absicht allergnädigst dahin gehet, daß solche auch hier zu Land nützlich angewendet werden sollen, so werden im Ereignungsfalle, wo die wiederholten Insekten entweder derzeit sich befinden, oder künftig sich zeigen sollten, die Kreisämter die obige Verfahrungsart sich genau gegenwärtig zu halten, und darnach die Veranstaltungen zu treffen, die sämmtlichen Dominien und Ortsobrigkeiten aber dazu mit verdoppelten Kräften beizuwirken haben.

Lemberg den 26. Juli 1782.

Verordnung

des k. k. westgalizischen Landesguberniums.

Die zur Vertilgung der Heuschrecken und ihrer Brut vorzukehrenden Anstalten werden vorgeschrieben.

Bereits im Herbste des verflossenen Jahrs hat man zur Vertilgung einiger in zwey hierländige Kreise eingedrungener Schwärme von Heuschrecken, den Landleuten mehrere bewährte Mittel empfohlen, durch deren zweckmäßige Anwendung man diese äußerst schädlichen Insekten, und ihre Brut größtentheils vertilgt zu haben hofte. Indessen findet man sich dennoch, theils durch Anzeigen von dem Wiederaufleben dieser Brut, theils durch das Besorgniß, daß von diesen verheerenden Insekten aus dem Auslande neue

owe mieysce prowadzeni i do roboty użyci byli, którzy ieszcze poprzedzaiącego wieczora, od wyższego dozorcy za wiadomością, iemu od kommissarzów do wyszukiwania płodu szarańczy wysłanych uczynioną, iuż zawczasu do tey roboty wyznaczeni i wybrani byli.

Jako zaś przy obwieszczeniu tych skutecznych środków do wygubienia szarańczy, iak na początku wzmiankowano iest, naywyższy zamiar do tego iak nayłaskawiey dąży, ażeby one i w tym kraiu skutecznie użyte bydź mogły; tak też w owym razie, gdzie takowe rzeczone robactwo albo teraz znayduie się, lub gdyby napotym pokazać się miało, cyrkularne urzędy rzeczonych środków iak nayściśley trzymać się i podług onychże rozrządzenia swe czynić maią, wszystkie zaś *dominia* i mieyscowe zwierzchności, do tego złączonemi siłami przychylać się będą.

ROZPORZĄDZENIE.

Cesarsko-Królewskiego Gubernium Galicyi zachodniey.

Przepis środków, do wygubienia szarańczy i iéy płodu przysposobić się maiących.

W iesieni przeszłego roku do wygubienia kilku na dwa tuteyszo-kraiowe cyrkuły padłych roiów szarańczy, rolnikom doświadczeniem stwierdzone środki iuż zalecono, których użyciem celowi swemu odpowiadaiącym spodziewano się ponaywiększey części wygubić te nader szkodliwe owady, i ich plemie. Tymczasem Rządy tak przez doniesienia o ożyciu tego płodu, iako też przez obawę, że nowe roie tych niszczących owadów z zagranicy wpaśćby mogły, widzą się spowodowanemi,

Schwärme hereinbrechen könnten, bewogen, durch gegenwärtige Verordnung die Anstalten, welche gegen dieselben auf das thätigste zu ergreifen sind, sämmtlichen Obrigkeiten und Gemeinden der von dieser Landplage bedrohten Gegenden nachdrücklichst einzubinden, und den ihnen unmittelbar vorgesezten Kreisämtern die strengste Wachsamkeit auf die genaueste Befolgung derselben aufzutragen, und zwar:

I.

Vorkehrungen gegen die wirklich schwärmenden Heuschrecken.

1) Sind die Züge der Heuschrecken durch Geschrey, Geklirre und durch Schießen aus Feuergewehren aller Art zu zerstreuen, und von dem Niederlassen auf den Feldern abzuhalten.

2) Sind dort, wo sie sich niedergelassen haben, mehrere Feuer anzuzünden, und durch den Rauch, den sie sehr scheuen, zum Wiederauffliegen zu bringen.

3) Da mit den vorgedachten Mitteln den Schwärmen doch nicht hinreichend beizukommen ist, hingegen des Morgens und des Abends, wenn der Thau noch nicht vertrocknet ist, oder bei nasser Witterung die Heuschrecken zum Fluge untauglich sind; so ist um diesen Zeitpunkt eine hinreichende Zahl von Landleuten unter Anführung der Richter oder der Beamten zu versammeln, und nach den Gegenden, wo diese Insekten sich gelagert haben, zu führen, woselbst sie sodann mit Dreschflegeln, hölzernen Stampfen und andern Werkzeugen zu vertilgen sind, oder zu trachten ist, sie vor sich her, und in Gräben zu treiben, die eine Elle breit und eben so tief auszugraben, und in welchen die Heuschrecken zu verbrennen und mit Erde zu bedecken sind.

Hiebei sind jedoch die Landleute zu belehren, daß die Heuschreckenschwärme ihre Richtung immer von Morgen gegen Abend nehmen, und nie gegen den Wind ziehen, daher dieses wohl zu bemerken, und das Treiben dieser Insekten hiernach einzurichten ist.

ażeby ninieyszém rozporządzeniem zabiegi, które przeciwko nim iako naytroskliwiey poczynić należy, wszelkim zwierzchnościom i gromadom okolic, tém udręczeniem kraiowém zagrożonych, iak nayusilniéy zalecić, tudzież niepośrednie przełożonym Urzędom cyrkularnym nayściśleyszą czynność, względem naydokładnieyszego wykonania nakazać, a to po

I.

Zabiegi przeciwko szarańczy w saméy istocie grassuiącéy.

1) Poloty szarańczy krzykiem, brzękaniem, i strzelaniem z broni każdego gatunku rozpędzać, i od spuszczania się na pola wstrzymywać należy.

2) W tém mieyscu, gdzie siadła, ognie porozkładać trzeba, dla przymuszenia iéy dymem, którego niecierpi, do podlotu,

3) Gdy iednak wzmiankowane środki na roie szarańczowe nie są dostateczne, z rana zaś i wieczorem, kiedy ieszcze rosa nieoschła, lub podczas wilgotnego czasu szarańcza niezdolna iest do latania; więc na tenczas dostarczaiąca liczba rolników pod przewodem wóytów, lub urzędników zgromadzona, i w te okolice, gdzie się szarańcza spuściła, zaprowadzona bydź powinna, gdzie cepami, drewnianemi tłuczkami i innemi narzędziami zabiiać ią lub usiłować powinni, naganiać te owady przed sobą w przekopy na łokieć głębokości i tyle szerokości dobyte, w których szarańcze spalić, i ziemią przysypać należy.

Nauczyć iednak wypada rolników, że roie szarańczowe zawsze od wschodu ku zachodowi dążą, i nigdy przeciwko wiatru nie ciągną, dla czego wymiarkowawszy dobrze, gonienie tych owadów według téy uwagi kierować się powinno.

II.

Vorkehrungen gegen die Brut der Heuschrecken.

1) Die Heuschrecken legen gewöhnlich ihre Brut vom Monat August anzufangen, bis zur Hälfte des Monats Oktober auf Feldern und Wiesen, wo sie sich niedergelassen haben, vorzüglich in sandigen Gründen.

2) Die Eyer, die sie an solchen Orten legen, müssen daher vorzüglich gesammelt, in kleine Gruben geworfen, in derselben verbrannt, und dann die Gruben wohl verschüttet werden; zu welchem Ende dergleichen Gegenden unter Anleitung der Ortsobrigkeiten von den hiezu aufzubiethenden Landleuten in gehöriger Menge genau durchsucht werden müssen.

Die Eyer, welche von den Weiblein in die selbst gemachten Oeffnungen gelegt werden, sind von der Größe der Ameiseneyer, länglicher Gestalt, schwarzgelber Farbe, in ganzen, eines Fingergliedes langen, traubenförmigen Klumpen angehäuft, und mit einer Art von Gewebe umgeben.

3) Außerdem sollen die Gründe, auf welchen diese Heuschreckenbrut gefunden wird, so lange es die Witterung zuläßt, und kein Frost eintritt, von dem Borstenvieh betrieben werden, welches die Heuschreckeneyer seinem Instinkte nach auswittert, und nach ihnen wühlt.

4) Zur Verhinderung der Entwickelung der Heuschreckeneyer, welche von diesen Insekten gewöhnlich nicht tief gelegt werden, sind die Gründe, auf welchen sie sich in größerer Zahl vorfinden, öfters umzupflügen, um die Eyer tiefer unter die Oberfläche der Erde zu bringen.

5) Um zu dieser Reinigung der Felder die gehörige Zeit zu gewinnen, und die Brutperiode der Heuschrecken abzuwarten, ist bei denselben die Wintersaat so sehr als möglich zu verschieben.

6) In der Frühlingszeit, wenn die jungen Insekten aus den Eyern sich entwickeln (welches beiläufig im Aprilmonate, und bei eingetretenen Frösten auch später zu geschehen pflegt), hat das Landvolk ebenfalls mit vereinigten Kräften die Felder, Wiesen, Waldungen, Gärten u. s. w.

Po II.

Zabiegi przeciwko plemiu szarańczowemu.

1) Szarańcza niesie zwyczaynie swoie plemienne iaia zacząwszy od Sierpnia, aż do połowy Października na polach i łąkach, na które padła, osobliwie zaś w piasku.

2) Zniesione więc na takowych mieyscach iaia nadewszystko zbierać, i w dołki rzucać, potém ie palić, i dobrze zakopać należy; którym to końcem takowe okolicy, pod przewodem zwierzchności mieyscowych, przez ludzi do tego wezwanych w liczbie przynależytey ściśle przeszukane bydź muszą.

Jaia, przez samiczki w dołkach przez się wyrobionych zniesione, są wielkości iay mrówczanych, podługowatéy postaci, a czarno żółtego kolorn, skupione razem w bryłki na członek palcowy długie, a do grona podobne, i iakąś przędzą osnute.

3) Prócz tego na takowe grunta, gdzie plemie szarańczowe znachodzi się, dopóki pogoda pozwala, i mrozu niema, bydło nierogate wypędzać potrzeba, które z instynktu zwietrzywszy iaia szarańczowe, szukaiąc ich ryie.

4) Dla przeszkodzenia wykluciu się plemienia szarańczowego, przez te owady zwyczaynie niegłęboko zniesionego, trzeba grunta, na których znayduią się w liczbie znaczniejszéy, często przeorywać, ażeby iaia grubiey poprzykrywać ziemią.

5) Ażeby dla oczyszczenia pól należytego użyć czasu, i doczekać się chwili, w którey się szarańcza lęgnie, trzeba ile możności odkładać siew ozimy.

6) Na wiosnę, kiedy się młode owady z iay wylęgaią (co około miesiąca Kwietnia, a dla zapadłych mrozów czasem późniey następować zwykło) powinni włościanie połączywszy swe siły rozbiegać się po polach, łąkach, lasach, ogrodach i t. d., gdzie się prze-

wo sich im vorigen Herbste Heuschrecken niedergelassen haben, zu begehen, zu durchsuchen, und diese jungen Insekten, die dann zum Fluge noch nicht geeignet sind, mit Geschrey und Ruthen oder Reisigschlägen in Gruben zu treiben, die so, wie es oben gesagt worden ist, anzulegen, und worin die Heuschrecken zu vertilgen sind.

7) Sind die Gemeinden verpflichtet, zu wachen, daß, wo sich junge Brut sehen läßt, sie in Zeiten diejenigen Felder, wo die Brut sich findet, mit Gräben, welche wenigstens eine Elle breit und tief seyn müssen, behegen, sodann darin Fanglöcher von der Tiefe einer halben Elle machen.

8) Nächstdem müssen die Richter oder Woyten aus der Gemeinde Wächter bestellen, welchen die Weisung zu geben ist, daß sie die Gruben fleißig auf- und abzugehen, die nach und nach ankommenden Heuschrecken mit Besen in die Fanglöcher zu kehren, sie darin zu Tode zu stampfen, und zu zerquetschen, und woferne sie in zu großer Anzahl kämen, die Nachbarn zu Hilfe zu rufen haben.

9) Sollten die Heuschrecken aller angewandten Vorsicht ungeachtet, in ein bebautes Stück Feld kommen, so muß dasselbe, damit die Verbreitung des Übels verhindert werde, von den andern Feldern durch einen Graben auf die oben angezeigte Art abgeschnitten und auf das schleunigste mit Aufbiethung aller Kräfte zu ihrer Vertilgung Rath geschaft werden.

10) Zu dem Ende sind alle nahe gelegene oder angränzende Dorfschaften und Gemeinden, die noch von diesem Übel verschont sind, ohne Rücksicht, ob sie zu dem nämlichen oder zu einem andern Dominium gehören, ohne aller Weigerung bei schwerer Strafe verbunden, ihren bedrängten Gränznachbarn in dieser gemeinschaftlichen Gefahr die schleunigste und thätigste Hilfe zu leisten.

11) Obwohl man sich zu den Dominien, Beamten, Woyten und Gemeinden versieht, daß sie diese auf die Erhaltung ihres Eigenthums abzielenden Vorschriften auf das Thätigste in Vollzug setzen, und von ihren Nachbarn alle Gefahr, die jeden Augenblick auf sie übergehen kann, abzuwenden, aus allen Kräften sich bestreben werden; so hat man doch für den Fall, als wider besseres Vermuthen dawider gehandelt werden sollte, den Kreisämtern die

szłéy iesieni spuściła była szarańcza, i zwiedziwszy należycie młode owady do lotu ieszcze niezdatne, krzykiem, rózgami lub pomiotłami w przekopy zaganiać, w których sposobem powyżey namienionym wybranych, szarańcza gubiona być ma.

7) Obowiązane są gromady czuwać, ażeby tam, gdzie zarodki szarańczowe pokażą się, zawczasu pola, na których to plemie znayduie się, przekopami naymniey łokieć szerokości i tyleż głębokości maiącemi otoczywszy, dołki na pół łokcia głębokości do łapania porobione były.

8) Oprócz tego muszą woytowie gromadzką straż postawić z tém zaleceniem, ażeby przekopy pilnie obchodząc, złażącą się zwolna szarańczę miotłami w dołki łapkowe zmiatała, na śmierć tłukła, i gniotła, a gdyby wielkie iey mnóstwo nadlazło, sąsiadów na pomoc wezwała.

9) Gdyby szarańcza pomimo użycia wszystkiey ostróżności weyszła na uprawioną rolę, tedy trzeba ią przekopem powyżéy określonym sposobem od reszty pól dla zapobieżenia szerzeniu się tego złego oddzielić, i iako nayrychleyszém użyciem wszelkich sił, radzić około iéy wygubienia.

10) Dla tego wszystkie pobliskie, lub ościenne włości i gromady, ieszcze na to złe nienarażone, bez względu, czyli do tego lub innego państwa należą, bez wszelkiego wzbraniania się, pod ciężką karą są obowiązanemi, do dania swoim uciśnionym sąsiadom w tém wspólném niebezpieczeństwie nayspiesznieyszéy, i nayskuteczniejszéy pomocy.

11) Aczkolwiek pokłada się ufność w państwach, urzędnikach, wóytach, i gromadach, że niniejsze do ocalenia ich własności dążące przepisy iako nayczynniey wykonywać, i od swych sąsiadów wszelkie niebezpieczeństwo, które każdego momentu do nich przeyść może, ze wszystkich sił odwracać będą, iednak w tym przypadku, gdyby pomimo lepszéy nadziei opacznie działano, nadana iest urzędom cyrkularnym moc kara-

Macht eingeräumt, eine solche gegen alle Pflichten streitende Fahrlässigkeit oder Verweigerung der angesprochenen Hilfe, nachdrücklichst zu ahnden.

12) Dagegen sind die Kreisämter angewiesen, jene Dominien, obrigkeitliche Beamte, Woyten, Richter und einzelne Unterthanen, die sich durch die Vertilgung dieser verheerenden Insekten und ihrer Brut, oder durch die ihren Nachbarn geleistete schleunige und wirksame Hilfe ausgezeichnet haben werden, diesem Landesgubernium zu dem Ende nahmhaft zu machen, um sie der Allerhöchsten Gnade Sr. Majestät anempfehlen zu können.

Krakau am 22. Juni 1802.

122.

Außer den im Dienste reisenden Beamten und Militärindividuen, sind die Mauthbolleten von Jedermann bei der nächsten Mauthstazion vorzuweisen.

Mit hohem Hofkammerdekrete vom 13. August 1828 Z. 33559|1994 ist angeordnet worden, auf die Nothwendigkeit, die Mauthbolleten für jede geleistete Zahlung zu verlangen, aufmerksam zu machen, und daher kund zu machen, daß bei jeder Weg- und Brückenmauth über die geleistete Zahlung eine Bollete ausgefolgt werden müsse, und Jeder, welcher die Zahlung leistet, sie um so gewisser zu verlangen habe, als er sich widrigens der Gefahr aussezt, daß bei der nächstfolgenden Stazion die nochmalige Zahlung der Gebühr nebst dem zwanzigfachen Betrage der Strafe angesprochen werden würde.

Auch soll Jeder, dem etwa die Bollete nach geleisteter Zahlung verweigert werden würde, die Anzeige davon machen, damit gegen den Pächter oder Mauthbeamten nach den Vorschriften verfahren, und sie der bestimmten Strafe unterzogen werden.

nia dotkliwie takiego, wszelkim obowiązkom sprzeciwiającego się niedbalstwa, lub odmówienia żądanéy pomocy.

12) A zaś Urzędom cyrkularnym zalecono, ażeby państwa, dominikalnych urzędników, wóytów, i włościan z osobna, którzy się wygubieniem tych niszczących owadów i ich zarodków, lub dodaniem prędkiey i skutecznéy pomocy swoim sąsiadom popisali, tuteyszo-kraiowym Rządom dla polecenia ich naywyższéy łasce miłościwego Pana wymieniły.

Kraków dnia 22. Czerwca 1802.

122.

Oprócz urzędników i osób woyskowych w rzeczach służby iadących, kartki myta drogowego, przez każdego u naybliższéy stacyi okazywane być maią.

Dekretem wysokiéy Kamery nadwornéy z dnia 13. Sierpnia 1828 do liczby 33559/1994 rozporządzoném zostało: aby na konieczność żądania za każdą uiszczoną opłatę kartki mytowey, uwagę publiczności zwrócić, a zatém oznaymić powszechnie, że przy każdéy stacyi myta drogowego i mostowego na wypłaconą ilość kartka wydana być musi, i każdy płacący tém pewniéy takowéy żądać ma, ile że w razie przeciwnym na niebezpieczeństwo wystawia się, iż na naybliższéy stacyi powtórna opłata należytości oprócz kary dostorakiéy żądanoby była.

Wreszcie każdy, któremuby może kartka po uiszczonéy zapłacie odmówioną była, ma o tém donieść, aby z dzierżawcą lub urzędnikiem myta wedle przepisu postąpić, i na nich oznaczoną karę wymierzyć można.

Diese hohe Anordnung wird mit Bezug auf das gedruckte Kreisschreiben vom 24ten Juni 1828 Zahl 44438, mit welchem bekannt gemacht wurde, daß den im Dienste reisenden Beamten und Militärindividuen die Wegmauthbolleten der nicht verpachteten Mauthstazionen bei der nächsten Mauthstazion nicht abzunehmen seyen, hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Gubernial-Kundmachung vom 5. Sept. 1828. Gub. Zahl 63019.

123.

Paßlosen, oder mit erloschenen oder ungültigen Päßen betretenen, zum Militär gestellten Individuen wird die Begünstigung gestattet, einen Stellvertreter zu stellen.

Se. Majestät haben in Ansehung der Begünstigung der Stellvertretung zu bestimmen geruhet, daß auch jenen Individuen, die als paßlos oder mit erloschenen oder ungültigen Päßen betreten, zum Militär gestellt wurden, die Begünstigung zu gestatten sey, einen Stellvertreter zu stellen.

Wovon die Kreisämter zu Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 21. August l. J. Z. 19580 zur genauen Darnachachtung und Belehrung der Dominien in die Kenntniß gesetzt werden.

Gubernial-Verordnung vom 5. September 1828. Gub. Zahl 63024.

124.

Kreiskassen dürfen an Samstägen, Sonntägen und während der Kassaskontrirungen keine Geldabfuhren annehmen, und keine Zahlungen leisten.

Es ist zur hierortigen Kenntniß gelangt, daß nicht selten während der Wochen- und Monatabschlüße der Kreiskassen wie auch zur Zeit der kreisämtlichen Kassekontrirungen bei den Kreiskassen Partheyen in der Absicht erscheinen, um Zahlungen zu leisten, oder Gebühren zu empfangen, und wenn sie kein Gehör finden, darüber unwillig werden.

To wysokie rozporządzenie z odwołaniem się na drukowany okólnik z dnia 24. Czerwca 1828 do liczby 44438, którym ogłoszono: że urzędnikom i osobom woyskowym w rzeczach służby iadącym, kartki myta drógowego stacyj nie wydzierzawionych, na naybliższéy stacyi odbierane być nie maią, ninieyszém do publicznéy wiadomości podaie się.

Uwiadom. gubern. z d. 5. Września 1828 do liczby gub. 63019.

123.

Indywiduom, bez paszportów, albo z wyszłemi i nieważnemi paszportami schwytanym i do woyska oddanym, dozwolone iest prawo, stawienia za siebie zastępców.

Nayiaśnieyszy Pan raczył względem prawa zastępstwa postanowić, że także tym którzy będąc bez paszportów, albo z wyszłemi lub nieważnemi paszportami przytrzymani, do woyska oddanemi zostali, prawo stawienia za siebie zastępców dozwolone być ma.

Co c. k. Urzędom cyrkułowym w skutku dekretu wysokiéy Kancelaryi nadwornéy z dnia 21. Sierpnia r. b. do liczby 18580 dla ścisłego zachowania i zainformowania dominiów do wiadomości podaie się.

Rozporządzenie gub. z d. 5. września 1828 do licz. gub. 63024.

124.

Kassy cyrkułowe nie mogą w dnie sobotnie, niedzielne, i podczas skontrowań Kassy, żadnych pieniędzy do Kassy przyymować, ani też wypłat uiszczać.

Doszło do tuteyszéy wiadomości, że często podczas tygodniowych i miesięcznych obrachunków Kass cyrkułowych (zamknięć,) tudzież w czasie sprawdzeń stanu (skontrowań) Kassy przez Urząd cyrkułowy przedsiębranych, strony w tym celu do Kassy przychodzą, aby płacenia uiścić, albo należytości odebrać, i gdy ich żądaniu zadosyć nie uczyni się, zniechecone zostaią.

Es ist unzulässig, daß die Kreiskassen an diesen Tagen, wo sie gleichsam mit sich selbst Abrechnung pflegen, wie auch während der kreisämtlichen Skontrirungen durch die Zudringlichkeit der Partheyen gestört werden.

Schon mit dem gedruckten Kreisschreiben vom 15ten November 1782, Z. 601, §. 4. wurde verordnet, daß die Dominien und kontribuirende Partheyen ihre Steuergelder niemahl am Sonnabend zu den Kreissammlungskassen zu bringen haben, weil die Kassebeamten an diesem Tage mit Abschließung der Journale und Rechnungen beschäftigt sind, und sich mit der Geld-Uibernahme nicht abgeben können.

Diesen Absatz des bezogenen Kreisschreibens, haben die k. Kreisämter mit dem Beisatze allgemein wieder kund zu machen, daß an Samstägen, und wenn an diesen Tagen ein gebothener Feyertag einfällt, an dem vorhergehenden Freytage, dann an Sonntagen und in den lezten Tagen eines jeden Monats, wie auch während Kasseskontrirungen, deren Zeitpunkt sich jedoch nicht bestimmen läßt, und als zufällig betrachtet werden muß, bei der Kreiskasse keine Geldabfuhren angenommen, und keine Zahlungen geleistet werden dürfen.

Gubernial-Dekret vom 13. September 1828. Gub. Zahl 62046.

125.

Erneuerung der Vorschriften wegen Anzeige und Einsendung numismatischer und archäologischer Funde.

Da bemerkt worden ist, daß die Vorschriften wegen Anzeige numismatischer und archäologischer Funde, und Einsendung der dießfälligen Gegenstände nicht aller Orten genau beobachtet werden; so wird den Kreisämtern in Folge des mit dem hohen Hofkanzleidekrete vom 30. Juli 1828 Zahl 17405|1445 bekannt gegebenen allerhöchsten Befehles Sr. Majestät vom 14. Juni d. J. das hohe Hofkanzleidekret vom 5. März 1812 Zahl 2665|305, welches mit der ·|. beigeschlossenen Gubernialverordnung vom 10ten April 1812 Z. 13015 intimiret wurde, mit der Weisung in Erinnerung gebracht, sich dessen genaueste Befolgung wohl angelegen seyn zu lassen.

Tego iednak dopuścić nie można, aby Kassy cyrkułowe w tych dniach, w których właśnie z sobą obrachunek robią, iako też podczas skontrowań, przez Urząd cyrkułowy przedsięwziętych, przez naprzykrzanie się stron niepokoione były.

Wszakże drukowanym okolnikiem z dnia 15 Listopada 1782 L. 601 § 4. już rozporządzono było: aby dominia i strony podatkuiące swoie podatki nigdy w sobotę do Kass cyrkułowych nieodwozili, gdyż w tym dniu urzędnicy kassy zamknięciem dzienników (żurnałów) i rachunków zaięci są, i odbieraniem pieniędzy trudnić się nie mogą.

C. K. Urzędy cyrkułowe zatém maią ten punkt wspomnionego okolnika z tym dodatkiem na nowo powszechnie obwieścić, że w soboty, a ieżli w te dnie nakazane święto przypada, w poprzedzaiący piątek, tudzież w dnie niedzielne i ostatnich dni każdego miesiąca, nie mniey też podczas skontrowań Kassy, których czas iednak oznaczyć się nie daie, i iako trafunkowy uważanym być musi, w Kassie cyrkułowey żadne pieniędze przyimowane i żadne wypłaty uiszczane być nie mogą.

Dekret gub. z dnia 13go Września 1828. do liczby gub. 62,046.

125.

Odnowienie przepisów względem donoszenia o znalezionych numizmatycznych i archeologicznych (starożytnych) przedmiotach, i względem odzyskania tychże.

Gdy dostrzeżono zostało, że przepisy względem donoszenia o znalezionych numizmatycznych i archeologicznych przedmiotach i względem odsyłania takowych, nie po wszystkich mieyscach z dokładnością zachowywane bywaią; przeto Urzędom cyrkułowym w skutku naywyższego rozkazu Nayiaśnieyszego pana z dnia 14 Czerwca r. b. dekretem wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 30. Lipca 1828 do liczby 17405/1445 ogłoszonego, wysoki dekret Kancelaryi nadworney z dnia 5. Marca 1812 Nr. 2665/305. który załączoném tu rozporządzeniem gubernialném z dnia 10. Kwietnia 1812 do liczby 13015 intymowany został, z tém zleceniem przypomina się, aby nayściśleyszego dopełnienia przepisu tego starannie pilnowali.

Da ferner am häufigsten alte Inschriftensteine vorkommen, diese eben die merkwürdigste Klasse antiker Monumente bilden, wegen ihrer mehreren oder minderen Größe sich aber in den wenigsten Fällen zu einer weiteren Verführung eignen, so wird den Kreisämtern dem bezogenen hohen Hofkanzleidekrete gemäß aufgetragen, die Veranlassung zu treffen, daß solche Steine, so wie sie gefunden werden, und in so weit sie nach der Beschaffenheit ihres Inhaltes geeignet sind, bei, oder an der dem Fundorte nächst gelegenen Kirche in eine Außenmauer eingemauert, und der Obhuth des jedesmaligen Pfarrers empfohlen werden, die Einmauerung hat jedoch so zu geschehen, daß die Dachtraufe davon abgehalten wird, und daß die Inschrift lesbar stehen bleibe, und nicht gelegenheitlich mit Kalkanwurf bedeckt werde.

Uibrigens wird dem Kreisamte zu Folge der erwähnten hohen Verordnung auch aufgetragen, Behufs der Herausgabe eines corpus antiquarum inscriptionum imperii austriaci Abschriften von allen in den einzelnen Orten des Kreises vorfindigen Inschriften solcher Steine zu sammeln, sich die nothwendigsten Notizen über deren Vorfindungsort im geeigneten Wege zu verschaffen, solche sonach anher einzuschicken, und damit bei jedem neuen Funde fortzufahren.

Gubernial-Verordnung vom 16. Septemb. 1828. Gub. Zahl 57481.

Gubernial-Cirkular

vom 10. April 1812 Z. 13015.

Die Hofkanzlei hat mit Berufung auf die bereits unterm 2. November 1776 und 14. Februar 1782 erflossenen Verordnungen unterm 5. März 1812 Zahl 2665 verordnet, damit die von Zeit zu Zeit aufgefundenen alten Münzen und Medaillen, sie mögen in Gold, Silber oder Kupfer bestehen, so wie auch die aufgefundenen besonders merkwürdigen Alterthümer und Denkmäler an die höchste Behörde mittelst der Landesstelle angezeigt, und sodann rücksichtlich eingesendet werden sollen; als solche Alterthümer und Denkmähler sind anzusehen:

Gdy zatém nayczęściey dawne napisy na kamieniach znalezione bywaią, a te właśnie nayznakomitszą klassę starożytnych pomników składaią, ale dla swéy więcéy lub mniey znaczney wielkości bardzo rzadko daléy przewiezione być mogą; przeto stosownie do wzmiankowanego dekretu wysokiéy Kancelaryi nadworney Urzędom cyrkułowym rozkazuie się, rozporządzenie wydać, aby takowe kamienie w tym samym stanie, iak znalezione zostaną, przy kościele, naybliżey mieysca znalezienia, w murze zewnętrznym wmurowane i dozorowi każdoczesnego plebana (parocha) poruczone były, wmurowanie takowych atoli ma tak przedsięwzięte być, aby okap od nich odwrócony był, napis zaś czytelnym pozostał, i przypadkowo wapnem narzuconym niebył.

Wreszcie na mocy wspomnionego wysokiego rozporządzenia zaleca się także Urzędowi cyrkułowemu, w celu wydania dzieła »*Corpus antiquarum inscriptionum Imperii austriaci*« kopie ze wszystkich, w poiedyńczych mieyscach cyrkułu znayduiących się napisów na takowych kamieniah zbiérać, naypotrzebnieyszych wiadomości w drodze przyzwoitéy o mieyscu znaydowania się tychże zasiągać, takowe potém tu przesyłać, i tak sobie ciągle przy każdym nowym nalazku postępować.

Rozporządzenie gub. z d 16go wrześ. 1828, do liczb. gub. 57481.

•|. Okolnik Gubernialny
z d. 10 Kwietnia 1812 pod licz. 13015 wydany.

Kancelaryia nadworna odwołuiąc się do wydanych iuż pod dniem 2 Listopada 1776 i 14 Lutego 1782 rozporządzeń, postanowiła dnia 5. Marca 1812 do liczby 2665, aby o dawnych monetach i medalach, które od czasu do czasu znalezione zostaną, bez różnicy czyli takowe z złota i srebra albo z miedzi są, tudzież o znalezionych szczególnie znakomitych starożytnościach i pomnikach, do naywyższych władz przez Rządy kraiowe donoszono, i aby potem takowe względnie na wartość odsyłane były;

1) Statuen, Brustbilder und Köpfe aus Erz oder Stein.

2) Kleinere Figuren und sogenannte Götzenbilder von edlen oder unedlen Metallen, Steinen oder von Thon.

3) Waffen, Gefäße, Lampen und Geräthe von Erz oder anderen Stoffen.

5) Erhobene oder tief geschnittene Steine.

6) Steine mit halberhabener Arbeit (Bas reliefs).

6) Steine mit bloßen Aufschriften und Grabmähler.

Für die Münzen und Medaillen wird jederzeit der innere Werth, für die anderen denkwürdigen Seltenheiten in literarischer oder artistischer Beziehung, wenn sie angenommen werden, der Werth nach einer billigen Schätzung und nach Maß des höheren oder mindere Grades der Seltenheit bar vergütet werden.

Wovon die Kreisämter zur Wissenschaft und gelegenheitlichen Verbreitung verständiget werden.

126.

Behandlung verlohrener, späterhin wieder aufgefundener Obligazionen rücksichtlich ihrer Amortisirung.

Die Einleitung der Amortisirung einer Obligazion, wenn diese noch vor geschöpften Amortisazionserkenntnisse wieder aufgefunden wird, kann widerrufen werden, oder nach bereits geschöpften Amortisazionserkenntnisse muß diese späterhin wieder aufgefundene Obligazion ohne weiters kassirt, und an deren Stelle die Ausfertigung einer neuen Obligazion veranlaßt werden, weil das Amortisazionserkenntniß eine gerichtliche Urkunde ist, durch welche die Nullität der allenfalls später aufgefundenen amortisirten Obligazionen ausgesprochen wird.

Gubernial-Verordnung vom 16. Septemb. 1828. Gub. Zahl 62646.

Za takowe starożytności i pomniki uważać należy:

1. posągi czyli statui, popiersia i głowy z kruszcu lub kamienia;

2. małe figury i tak zwane posągi bożków z drogich kruszców lub z półkruszców, kamieni i z gliny.

3. Broń, naczynia, lampy i sprzęty z kruszcu lub z innych materyałów;

4. Wypukło albo wklęsło rznięte kamienie,

5. Kamienie z na pół wypukłą robotą, (bas-relief:)

6. Kamienie z samemi tylko napisami i nagrobki.

Za monety i medale zawsze wnętrzna wartość, za inne zaś pamięci godne osobliwości w literackim lub kunsztowym względzie, ieżeli przyięte zostaną, wartość w miarę wyższego lub niższego stopnia osobliwości w gotowiźnie wynagrodzoną będzie.

O czém Urzędy cyrkułowe dla wiedzy i przypadkowego obwieszczenia uwiadamiaią się.

126.

Postępowanie z zatraconemi obligacyiami względnie ich umorzenia.

Umarzanie obligacyi ieszcze przed wyrokiem umorzenia znalezioney, odwołane być może, lub też po zawyrokowaniu umorzenia, wynaleziona poźniey obligacyia zaraz zniesiona i natomiast wydanie nowey obligacyi rozporzadzone być ma; ponieważ wyrok umarzaiący iest dokumentem rządowym, mocą którego nieważnosć mogącey później wynaleść się obligacyi wyrzeczoną zostaie.

Rozporządzenie gub. z d. 16. Września 1828. do l. gub. 62,646.

127.

Gesuche um Stipendien und um Befreyung vom Unterrichtsgelde für akademische Künste und Wissenschaften müssen bis Ende August jeden Jahres unmittelbar bei der k. k. Akademiedirekzion eingereicht werden.

Die k. k. Direktorate haben den dortigen Gymnasialschülern zu bedeuten, daß künftig Stipendiengesuche nicht mehr bei dieser Landesstelle, sondern unmittelbar bei der k. k. Akademiedirekzion, und zwar bis Ende August eines jeden Jahres um so sicherer anzubringen seyen, als sie sonst nicht mehr beachtet werden würden.

Gubernial-Dekret vom 16. September 1828. Gub. Zahl 64079.

128.

Erläuterung des §. 1336 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches in Betreff des bei einem Darlehen für den Fall der verzögerten Zahlung zu stipulirenden Entschädigungsbetrags.

Uiber die Anfrage des hierländigen k. k. Appellazionsgerichtes, ob nach dem §. 1336 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches bei dem Darlehen nebst den Vertrags- oder Zögerungszinsen, auch noch ein vertragsmäßiger Entschädigungsbetrag für die verzögerte Zahlung Statt finde, hat die k. k. oberste Justizhofstelle im Einverständnisse mit der k. k. Hofkommission in Justizgesetzsachen mit Dekrete vom 13. Juni d. J. Z. 1061|68 unter Hinweisung auf die §§. 1333 und 1336 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches die angesuchte Erläuterung dahin ertheilet, daß der Entschädigungsbetrag, worauf nach dem §. 1336 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches der Richter bei Darleihen wegen verzögerter Zahlung erkennet, bei gegebenem Unterpfande nicht fünf, und ohne Unterpfand nicht sechs von Hundert auf Ein Jahr, mit Inbegriff der gesetzlichen oder bedungenen Zinsen übersteigen dürfe.

127.

Prośby o stypendya i o uwolnienie od dydaktru za akademiczne kunszta i nauki, podawane być muszą do końca sierpnia każdego roku bezpośrednio do c. k. Dyrekcyi akademii.

C. K. Dyrektoraty uwiadomić maią tamecznych uczniów gimnazyalnych, że na przyszłość prośby o stypendya nie do tuteyszych Rządów kraiowych ale wprost do c. k. Dyrekcyi akademii, a w prawdzie do końca Sierpnia każdego roku tym pewniey podaue być maią, ile że w przeciwnym razie słuchane by więcey nie były.

Dekret gub. z dnia 16go Września 1828. do licz. gub. 64,079.

128.

Obiaśnia się §. 1336 powszechnéy księgi ustaw cywilnych, względem kwoty, która przy pożyczce na przypadek spoźnionéy wypłaty, za wynagrodzenie szkody umówioną być ma.

Na pytanie z strony tuteyszokraiowego c. k. Sądu Appellacyinego; »czyli podług §. 1336 powszechney księgi ustaw cywilnych, przy pożyczce oprócz prowizyi kontraktem albo za zwłokę obwarowanéy, także ieszcze umówiona kwota za wynagrodzenie szkody dla spóźnionéy wypłaty mieysce ma,« c. k naywyższa nadworna Instancya sprawiedliwości, za porozumieniem się z c. k. nadworną Komissyą w rzeczach prawodawstwa sądowniczego, dekretem z dnia 13. Czerwca r. b. Nr. 1061/68 wskazuiąc na §§. 1333 i 1336 powszechnéy księgi ustaw cywilnych, następuiące udzieliła obiaśnienie: że kwota za wynagrodzenie szkody, którą sędzia podług §. 1336 powszechnéy księgi ustaw cywilnych, przy pożyczkach z powodu opóźnionéy wypłaty przyznaie, przy danym zastawie nad pięć, a bez zastawu nad sześć od sta na rok, wraz z prawnie ustanowioną albo umówioną prowizyą przenosić nie może.

Diese hohe Entschließung wird hiemit zur allgemeinen Wissenschaft und Darnachachtung bekannt gemacht.

Gubernial-Kundmachung vom 17. Sept. 1828. Gub. Zahl 55823.

129.

Erneuerung der Vorschrift wegen Unterstützung der Kirchenkatechese.

Aus Ursache der sehr verabsäumten Kirchenkatechese auf dem Lande, wird den k. k. Kreisämtern die Normalvorschrift vom 12. Juni 1807 Z. 22994 zur genauen Unterstützung der Geistlichkeit in dieser für den Staat wichtiger Obliegenheit, mit dem Auftrage ins Gedächtniß gebracht, hiernach das Erforderliche an die Dominien und Magistrate nachdrücksamst erneuert zu verfügen, und die genaueste Befolgung dieser Anordnung durch die Kreis- und Bezirkskommissäre unausgesezt streng überwachen zu lassen.

Gubernial-Dekret vom 17. September 1828. Gub. Zahl 62417.

130.

Mauthfreiheit der Bewohner der nächsten Orte an einer Wegmauthstazion.

Die k. k. allgemmeine Hofkammer hat im Einverständnisse mit der k. k. vereinten Hofkanzlei beschlossen, die im §. 4 Litt. O. der Wegmauthdirektiven ausgesprochene Befreyung für das Vieh, welches auf die Weide, zur Heilung oder zum Beschlagen geführt wird, für das Fuhrwerk zum Feldbau und für die Wirthschaftsfuhren, in der Beschränkung, für die Ortsbewohner, wo ein Wegmauthschranken aufgestellt ist, vom 1ten November 1828 an, dahin auszudehnen, daß diese Befreyung auch für diejenigen Bewohner der nächsten Orte, welche jenseits des Wegmauthschrankens eigenthümliche oder gepachtete Grundstücke besitzen, und ihrer Bewirthschaftung wegen bemüssiget sind, den Wegmauthschranken des andern Ortes zu betreten, auf den Fall zu gelten habe, wenn sie für dieses Vieh, Fuhrwerk und Wirthschaftsfuhren in dem Zuge zu diesem Wegmauthschranken die Wegmauthfreiheit nicht schon an einem andern Wegmauthschranken genießen.

Ta wysoka uchwała ogłasza się ninieyszém dla powszechnéy wiadomości i zachowania.

Uwiadomienie gub. dnia z 17go Września 1828 do licz. gub. 55,823.

129.

Ponowienie przepisu względem wspiérania katechetyki kościelnéy.

Z powodu nader zaniedbanéy katechetyki kościelnéy na prowincyi, przypomina się c. k. Urzędom cyrkułowym pszepis normalny z d. 12. Czerwca 1807 do l. 22994, ku mocnemu wspieraniu duchowieństwa w tym dla kraiu ważnym obowiązku z nakazem: aby to, co w téy mierze potrzeba, dominiom i magistratom naydobitniéy ponowić a naydokładnieysze wykonanie tego rozporządzenia ciągłemu czuwaniu komissarzy cyrkułowych i obwodowych surowo zalecić.

Dekret gubern. z dnia 17. Września 1828. do L. gub. 62417.

130.

Uwolnienie od opłaty myta mieszkańców tych posad, które nayblizéy stacyj myta drogowego położone są.

C. K. powszechna Kamera nadworna za porozumieniem się c. k. połączoną Kancelaryą nadworną, wyrzeczone w §fie 4tym L. O. ustawy myta drogowego uwolnienie od opłaty myta za bydło na paszę, do leczenia lub okucia wiedzione, tudzież za zaprząg do uprawy pola, i za podwody gospodarskie, co do ograniczenia dla mieszkańców tych iedynie posad, gdzie rogatki myta drogowego znayduią się, w ten sposób rozciągnąć postanowiła, że od 1. Listopada 1828 zacząwszy, to uwolnienie także dla tych mieszkańców posad nayblizszych, którzy za rogatką myta drogowego własne albo zadzierżawione grunta posiadaią, i dla zagospodarowania onych przymuszeni są, na rogatkę innéy posady iechać, w tym przypadku służyć ma, ieżeli ciż względem tego bydła, zaprzęgów i podwód gospodarskich, iadąc do téy rogatki, uwolnienia od opłaty myta iuż na innéy iakiey rogatce myta drogowego uczestnikami nie są.

Diese Bestimmungen werden zu Folge hohen Hofkammerdekrets vom 13. August 1828 Zahl 33360 — 1987. zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Gubern.-Kundmachung vom 17. Septemb. 1828. Gub. Zahl 63865.

131.

Verzollung der Bierhefen bei den gemeinen Gränzämtern.

Die k. k. allgemeine Hofkammer hat mit hohen Dekret vom 3. Juli l. J. Z. 27813 gestattet, daß die Verzollung der flüssigen Bierhefen in der Einfuhr, welche durch die hohe Verordnung vom 3. April d. J. Zahl 11682/793 auf Kommerzialzollämter beschränkt wurde, auch bei den gemeinen Gränzamtern geschehen könne.

Welches hiermit zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Gubern.-Kundmachung vom 23. Septemb. 1828. Gub. Zahl 68018.

132.

Wie sich bei, durch falsche Zeugnisse erschlichenen Militärentlassungen zu benehmen sey. Bestimmung der Strafe für ausgestellte unwahrhafte Zeugnisse.

Aus Anlaß eines von dem k. k. galizischen General-Militärkommando dem k. k. Hofkriegsrathe zur Kenntniß gebrachten speziellen Falles einer durch falsche Zeugnisse erschlichenen Entlassung eines Mannes aus der aktiven Dienstleistung, wurde mit hohen Hofdekret vom 7ten September l. J. Zahl 22132 im Einverständnisse mit dem k. k. Hofkriegsrathe mit Hinweisung auf das Hofdekret vom 19ten Juli v. J. Zahl 19387 bekannt gegeben, daß in Fällen der von dem General-Militärkommando befragten Art sich mit Rücksicht auf die Bestimmungen des Gesetzbuches über Verbrechen nach dem früheren in dem so eben erwähnten Hofdekret enthaltenen Uibereinkommen der Hofstellen zu benehmen sey; dieses Uibereinkommen besteht darinn: daß,

Które postanowienia w skutku dekretu wysokiéy Kamery nadworney z dnia 13. Sierpnia 1828 Nr. 33360—1987, do powszechney wiadomości podaią się.

Uwiadomienie gubern. z dnia 17. Września 1828. do liczb. gub. 63865.

131.

Oclenie drożdży piwnych w urzędach cłowych granicznych.

C. K. powszechna Kamera nadworna dekretem swoim z dnia 3 Lipca r. b. do liczby 27813. pozwoliła, aby oclenie płynnych drożdży piwnych przy wchodzie, które wysokiem rozporządzeniem z d. 3. Kwietnia r. b. do liczby 11682/793. tylko na urzędy cłowe komercyionalne ograniczonem było, na przyszłość także i w zwyczaynych Urzędach granicznych przedsięwziętem być mogło.

Co ninieyszém do publiczney wiadomosci podaie się.

Uwiadomienie gub. z d. 23. Września 1828 do liczby gub. 68018.

132.

Jak sobie przy pozyskanych przez fałszywe świadectwa uwolnieniach z woyska postępować należy. Ustanowienie kary za wydanie niesprawiedliwych świadectw.

Z powodu szczególnego, przez c. k. galicyiską Jeneralną Komendę woyskową c. k. nadworney Radzie woienney doniesionego przypadku, o pozyskanem przez fałszywe świadectwa uwolnieniu żołnierza z czynney służby, wysokim dekretem nadwornym z dnia 7. Września r. b. do liczby 21,132. za porozumieniem się z c. k. nadwoaną Radą woienną, i z odwołaniem się do dekretu nadwornego z dnia 19. Lipca r. z. Nr. 19387 podano do wiadomości; że w przypadkach rodzaiu, przez jeneralną Komendę woyskową wspomnionego, maiąc na widoku przepisy kodexu o zbrodniach, podług dawnieyszego w dopiero wspomnionym dekrecie nadwornym zawartego postanowienia Instancyj nadwornych postępować należy; to po-

die Ausstellung eines unwahrhaften Zeugnißes in dem 86. §. des Gesetzes über Verbrechen ohnehin als ein Verbrechen erklärt, und in den 27. §. mit der Sträfe des schweren Arrestes vom 1. bis 5. Jahre, und im höhere Grade des Verbrechens bis 10 Jahre belegt ist, die in dem 22. §. des Entlassungsnormales von dem Jahre 1782 bestimmte Stellung eines Mannes genügend erkannt wurde.

In Betreff der Ersatzleistung an das Militär ist daher bei ähnlichen Fällen nebst der Entrichtung des Hand- und Monturgeldes nur ein nicht militärpflichtiger Inländer für die gesetzliche Dienstzeit zu stellen.

Diese Vorschriften werden den k. Kreisämtern zur genauen Darnachachtung mit dem Beisatze bekannt gemacht, solche den unterstehenden Dominien sogleich kund zu machen.

Gubernial-Dekret vom 24. September 1828. Gub. Zahl 66953.

133.

Wie sich bei Militärstellungen fremdherrschaftlicher Unterthanen auf Ansuchen ihres Konskripzions-Dominiums zu benehmen sey, wenn die Zustimmung der politischen Behörden zur Militärwidmung nicht nachgewiesen erscheint.

Nach der bestehenden Vorschrift muß bei jedem Rekruten, den eine Obrigkeit zur Stellung zum Militär widmet, die Widmungsrolle beigebracht, und selbe von der vorgesezten politischen Oberbehörde vidirt seyn.

Nun hat man vielseitig wahrgenommen, daß Dominien häufig bei fremden Konskripzionsobrigkeiten die Stellung von Unterthanen zum Militär ansuchen, ohne daß die Zustimmung der denselben vorgesezten politischen Behörden zu der Militärwidmung dieser Unterthanen nachgewiesen erscheint.

Zu Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 11. September l. J. Z. 21095 wird daher den Kreisämtern zur eigenen strengen Darnachachtung und Verständigung der den-

stanowienie zasadza się na tém, że gdy wydanie niesprawiedliwego świadectwa w §. 86 ustawy o zbrodniach oprócz tego za zbrodnię poczytane i w §. 27 na takową kara ciężkiego więzienia od 1. do 5. lat, a w wyższym stopniu zbrodni do 10 lat wymierzona iest, postanowione w §. 22. ustawy o uwolnieniu z woyska z roku 1782 postawienie iednego żołnierza za dostateczne uznaném zostało.

W względzie wynagrodzenia woyskowości zatém w podobnych przypadkach, oprócz zapłacenia pieniędzy na rękę danych i za mundur, postawiony być ma tylko kraiowiec do służby woyskowéy nieobowiązany, na czas prawem określony.

Te przepisy ogłaszaią się Urzędom cyrkułowym dla ścisłego onych zachowania z tym dodatkiem, takowe podrządnym dominiom natychmiast obwieścić.

Dekret gubern. z d. 24. wrześuia 1828 do liczby gub. 66953.

133.

Jak przy stawieniach do woyska poddanych z dominiów obcych, na żądanie ich konskrypcyinego dominium sobie postępować należy, ieśli przyzwolenie politycznych urzędów na onych przeznaczenie do woyska udowodnioném nie będzie.

Podług istnącego przepisu, przy każdym rekrucie, którego zwierzchność dla oddania do woyska przeznacza, wykaz przeznaczenia załączony, i takowy przez przełożoną wyższą Instancyę polityczną widowany być musi.

Mimo to iednak wielokrotnie dostrzeżono, że dominia często u obcych konskrypcyinych dominiów o stawienie poddanych do woyska, nie udowodniwszy przyzwolenia swych przełożonych Urzędów politycznych na przeznaczenie do woyska tychże poddanych, dopraszaią się.

W skutku dekretu wysokiéy Kancelariy nadworney z dnia 11. Września r. b. do liczby 21095 zaleca się zatem Urzędom cyrkułowym dla własnego ścisłego stosowa-

selben unterstehenden Dominien und Magistrate bedeutet, daß künftighin kein fremdherrschaftlicher Unterthan auf Ansuchen seines Konskripzionsdominiums mehr abgestellt werde, wenn nicht in der dießfälligen von den requirirenden Dominium erlassenen Requisizionsschreiben jene Eigenschaften und Verhältnisse enthalten sind, aus deren bei der Stellungskommission die vorschriftsmäßigen Widmungsrollen gebildet werden können.

Sollten sich solche Fälle ergeben, so haben die aufgeforderten Dominien dem ansuchenden Konskripzionsdominium ungesäumt zu eröffnen, daß ohne Beibringung der dießfälligen Eröterungen die Assentirung der nahmhaft gemachten Unterthanen nicht eingeleitet werden könne.

Gubernial-Verordnung vom 28. Septemb. 1828 Gub. Zahl 68628.

134.

Im Zivile unterbrachten pensionirten Offizieren wird bei ihrer Wiederanstellung aus dem Quieszentenstande das Mehrdrittheil ihrer Militärpension aus dem Kameralfond bewilliget.

Auf den von dem k. k. Hofkriegsrathe über die Frage: ob den im Zivile angestellt gewesenen, und durch Redukzion der Aemter in Quieszenz verfallenen, dann wieder angestellten pensionirten Offizieren bei ihrer neuerlichen Anstellung das Mehrdrittheil ihrer Militärpension zu verabfolgen sey, unterm 11. November v. J. erstatteten Vortrag, ist die allerhöchste Entschließung unterm 30. Dezember v. J. erfolgt, mit welcher Seine Majestät aus besonderer Gnade zu gestatten geruhet haben, daß alle vormals pensionirten Offiziere auch bei ihrer Wiederanstellung aus dem Quieszentenstande das Mehrdrittel ihrer Militärpension auf die Zeit ihrer Dienstleistung, in so weit es ihnen nach den Vorschriften des Jahres 1816 gebühret, als Zulage, jedoch da sie nicht mehr zum Militärstande gehören, aus dem Kameralärar genießen dürfen.

Gubernial-Erledigung vom 1. Oktober 1828. Gub. Zahl 66752.

nia się, i uwiadomienia podwładnych im dominiów i magistratów, że na przyszłość żaden obcy poddany na żądanie iego dominium konskrypcyinego stawionym nie będzie, ieśli w podobney odezwie przez rekwiruiące dominium uczynioney, te własności i okoliczności zawarte nie będą, z których w komiissyi naborowey przepisane wykazy przeznaczenia ułożone być mogą.

Gdyby zaś takie przypadki zdarzyły się, na tenczas wezwane dominia oświadczyć maią rekwiruiącym dominiom konskrypcyinym, że bez dołączenia takowych udowodnień, assentyrowanie namienionych poddanych zarządzone być nie może.

Rozporządzenie gub. z d. 28. września 1828. do licz. gub. 68628.

134.

Officerom pensyionowanym w cywilney służbie umieszczonym, gdy ze stanu kwieskowanywch znowu umieszczeni są, przewyżka o trzecią część ich pensyi woyskowey, wyznacza się z kameralnego funduszu.

Na uczynione przez c. k. nadworną Radę woienną pod dniem 11. Listopada r. z. przedstawienie z powodu zapytania: czyli officerom pensyionowanym w służbie cywilney umieszczonym, którzy przez zmnieyszenie urzędów do stanu kwiescentów dostali się, gdy znowu umieszczeni zostaną, przewyżka o trzecią część ich woyskowey pensyi przez ich nowe umieszczenie wynikła, wypłaconą być ma? zapadła pod dniem 30. Grudnia r. z. naywyższa uchwała, mocą którey Nayiaśnieyszy Pan przez szczególną łaskę pozwolić raczył, że wszyscy przedtém pensionowani officerowie także i przy nowém umieszczeniu ich ze stanu kwiescentów przewyżkę o trzecią część swoiey woyskowey pensyi przez czas sprawowania służby, iak dalece onym z mocy przepisów z roku 1806 należy, iako dopłatę, a że więcey do stanu woyskowego nie należą, ze skarbu kameralnego pobierać mogą.

Uwiadomienie gub. z d. 1. Październ. 1828 do liczby gub. 66752.

135.

Befugnißzeugnisse zum Privatunterricht unterliegen dem Stempel nach der Klasse des persönlichen Karakters desjenigen, für den sie ausgefertigt werden.

Man findet sich veranlaßt, den k. Direktoraten zu erinnern, daß die Befugnißzeugnisse zum Privatunterrichte bei ihrer Ausfertigung dem Stempel nach der Klasse des persönlichen Karakters desjenigen unterliegen, für den sie ausgefertigt werden.

Gubernial-Verordnung vom 1. Oktober 1828 Gub. Zahl 68193.

136.

Beamtens-Waisen, welche das Normalalter überschritten haben, und zur Zeit des Todes des Vaters in dessen Versorgung gestanden sind, haben Anspruch auf das Konduktquartal.

Seine Majestät haben mit der, über einen allerunterthänigsten Vortrag der hohen k. k. allgemeinen Hofkammer herabgelangten allerhöchsten Entschließung vom 15ten Juli 1828 zu bestimmen geruhet, daß auch jene vater- und muterlosen Beamtenswaisen, welche das Normalalter bereits überschritten haben, jedoch zur Zeit des Todes ihres Vaters in dessen Versorgung gestanden sind, in so ferne sie alle übrigen gesetzlichen Erfordernisse nachzuweisen vermögen, Anspruch auf das Konduktquartal haben.

Diese allerhöchste mit hohen Hofkammerdekret vom 23ten Juli d. J. Nro 31248|3289 bekannt gemachte Entschließung wird den k. k. Kreisämtern zur Wissenschaft anmit eröffnet.

Gubernial-Verordnung vom 3. Oktober 1828. Gub. Zahl 69448.

135.

Pozwolenia do dawania nauk prywatnie, podlégaią stęplowi podług klassy godności osobistéy tego, dla kogo takowe wydawane bywaią.

Rząd widzi się być spowodowanym, c. k. Dyrektoratom przypomnieć, że pozwolenia na prywatne nauki przy onych wydawaniu, stęplowi podług klassy godności osobistey tego, dla kogo takowe wydawane bywaią, podlégaią.

Rozporządz. gubern. z dnia 1. Październ. 1828 do L. gub. 68193.

136.

Siéroty po urzędnikach co wiek normalny iuż przeżyły, a podczas śmierci oyca przez niego utrzymywane były, maią prawo do odprawy kwartalnéy pogrzebowéy.

Nayiaśnieyszy Pan na naypokornieysze przełożenie wysokiey c. k. powszechney Kamery nadworney, raczył naywyższą uchwałą z d. 15 Lipca 1828 postanowić, iż nawet owe siéroty bez oyca i matki, co już wiek normalny przeżyły, ale w czasie śmierci oyca swego, przez niego utrzymywane były, ieżeli tylko wszystkie inne prawne warunki okazać będą w stanie, maią prawo do odprawy ćwierćrocza pogrzebowego.

To naywyższe postanowienie dekretem wysokiey Kamery nadworney z d. 23 Lipca r. b. do liczby 31248|3289. ogłoszone, oznaymia się c. k. Urzędom cyrkułowym dla ich wiadomości.

Rozporządzenie gub. z dnia 3. Październ. 1828. do liczby gub. 69448.

137.

Erneuerung des Verboths, daß landesfürstliche Kassabeamten keine Güter pachten, auch keine bürgerlichen Gewerbe oder Fabriken betreiben dürfen.

Die hohe Hofkammer hat mittelst herabgelangten Dekretes vom 7. September l. J. Zahl 37587 folgendes eröffnet:

Da es bei Kassabeamten von vorzüglicher Wichtigkeit ist, sie von allen fremdartigen, besonders von solchen unsicheren Beschäftigungen entfernt zu halten, welche leicht eine augenblickliche Geldverlegenheit herbeiführen können; so wird das Verboth erneuert, in Folge dessen allen landesfürstlichen Kassabeamten, sowohl die Uibernahme von Güterpachtungen, als auch die Betreibung bürgerlicher Gewerbe oder Fabriken untersagt ist.

Hievon werden die k. k. Kreisämtern mit dem Bedeuten in die Kenntniß gesezt, die genaue Handhabung dieses Verbothes sorgfältigst zu überwachen, wenn aber bei einem dortigen Kreiskassabeamten ein solcher Fall entweder in Beziehung auf ihn oder auf seine Gattin schon bestehen sollte, davon ungesäumt die Anzeige zu erstatten.

Gubernial-Dekret vom 3. Oktober 1828. Gub. Zahl 70210.

138.

Von dem, vor dem Wegmauthschranken oder vor der Brücke ausgespannten Zugviehe ist die Weg- und Brückenmauth zu entrichten.

Uiber Anzeigen, daß Verkürzungen des Mauthgefälls an einzelnen Orten in der Art Statt finden, daß von Wägen, welche die Strasse befahren haben, vor dem Mauthschranken oder vor der Brücke das Zugvieh ausgespannt, die Wägen ohne Zugvieh durch den Schranken oder über die Brücke gezogen, und alsdann sogleich wieder mit einem anderen, jenseits des Schrankens oder der Brücke in Bereitschaft stehenden Zugvieh bespannt, oder mit

137

Ponowienie zakazu, iż urzędnikom monarchicznym przy kassach ani dóbr dzierżawić ani professyi lub fabryk utrzymywać nie wolno.

Wysoka nadworna Kamera dekretem z d. 7. Września r. b. do liczby 37587 oświadczyła co następuie:

Gdy względem urzędników kassowych szczególniey ważną iest rzeczą, aby ich od wszelkich różnorodnych, osobliwie zaś od owych niepewnych zatrudnień usunąć, które łatwo chwilowe zabraknienie pieniędzy sprowadzić mogą, ponawia się zakaz, w skutek którego wszystkim monarchicznym urzędnikom przy kassach tak podięcie się dzierżawienia dóbr, jakoteż prowadzenie mieyskich professyj lub fabryk zakazaném iest.

Otém zawiadamiaią się c.k. Urzędy cyrkułowe z tym dokładem, aby nad ścisłém dopilnieniem tego zakazu troskliwie czuwały, a ieżeliby takowy przypadek u którego z urzędników cyrkułowych czyli względem niego samego lub iego żony iuż teraz zachodził, o tém bezzwłocznie donosiły.

Dekret gub. z dnia 3. Paździer. 1828 do liczby gub. 70210.

138.

Od bydła zaprzężnego przed rogatką lub przed mostem wyprzężonego, myto drogowe i mostowe opłacane być ma.

Na doniesienia, że w niektórych mieyscach uszczerbek dochodom mytowym tym sposobem się dzieie, że od wozów, które gościncem przybyły, bydło przed rogatką lub przed mostem wyprzęgane, wozy bez zaprzężonego bydła przez rogatkę lub przez most przeciągane, a potém zaraz znowu na drugiey stronie rogatki lub mostu inne w pogotowiu stoiące bydle zaprzęgane, lub wozy rękami ludzkiemi aż do mieysca przeznaczonego prowadzone by-

Menschenhänden vollends an den Ort ihrer Bestimmung gebracht werden, ist in Folge allerhöchster Entscheidung vom 1. September l. J mit hohen Hofkammerdekrete vom 17. September 1828 Zahl 39163|2346 verordnet worden, daß von diesem Fuhrwerke die Weg- und Brückenmauthgebühr in jenem Verhältnisse entrichtet werden muß, als sie nach der Bespannung, womit dieses Fuhrwerk in die Nähe eines Mauthschrankens oder der Brücke gebracht wurde, entfällt.

Welche Bestimmung zur allgemeinen Kenntniß und Darnachachtung bekannt gemacht wird.

Gubernial-Kundmachung vom 7. Oktober 1828. Gub. Zahl 70642.

139.

Auch bereits assentirte Rekruten können binnen Monatsfrist Vertreter stellen.

Nach den bisher bestehenden Vorschriften wurde den Militärpflichtigen zur Stellung eines Vertreters vom Tage ihrer Widmung nur die Frist von einem Monat eingeraumt.

Dermal ist vom k. k. Hofkriegsrathe einvernehmlich mit der hohen Hofkanzlei diese Bewilligung dahin ausgedehnt worden, daß auch bereits assentirte Rekruten innerhalb des Zeitraumes von einem Monate vom Tage der Assentirung noch einen Vertreter stellen dürfen.

Hievon werden in Folge hohen Hofkanzleidekrets vom 22. Oktober d. J. Z. 24652 die k. Kreisämter zur Nachachtung in vorkommenden Fällen verständigt.

Gubernial-Dekret vom 7. Oktober 1828. Gub. Zahl 77894.

140.

Erneuerung der Vorschriften wegen Vertilgung der Heuschrecken.

Obgleich man die k. k. Kreisämter in wiederholten sowohl von dem Landespräsidium als dieser Landesstelle erlassenen Weisungen aufgefordert hat, auf die Vertilgung der Heuschreckenbrut, das ist, vorzüglich der Eyer, welche die hier-

bywaią; w skutek naywyższego postanowienia z dnia 1. Września r. b. wysoka Kamera nadworna dekretem z d. 17. Września 1828 do liczby 49163/2346. rozporządziła: iż od takowych podwód myto drogowe i mostowe w takim stosunku opłacone być musi, ile podług zaprzęgu, z którym takowa podwoda blisko rogatki lub mostu przybyła wynosi.

Które to postanowienie dla powszechney wiadomości i zachowania ogłasza się.

Uwiadomienie gub. z dnia 7. Październ. 1828. do licz. gub. 70642

139.

Rekruci nawet iuż assentyrowani mogą w terminie iednomiesięcznym za siebie zastępców stawić.

Podług dotąd istnących przepisów, obowiązanym do służby woyskowey pozwolony był termin tylko iednomiesięczny, rachuiąc od dnia ich przeznaczenia, do stawienia za siebie zastępców.

Teraz zaś c. k. nadworna Rada woienna za porozumieniem się z wysoką Kancelaryą nadworną, to pozwolenie tak dalece rozciągnęła, że, także assentyrowani iuż rekruci w terminie iednego miesiąca, od dnia assentyrunku rachuiąc, zastępców za siebie stawić mogą.

O czém c. k. Urzędy cyrkułowe w skutku dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 22 Października r. b. do liczby 24652 do zachowania w wydarzaiących się przypadkach uwiadomione zostaią.

Dekret gubern. z d. 7. Październ. 1828 do liczby gub. 77894.

140.

Odnowienie przepisów względem wygubienia szarańczy.

Chociaż c. k. Urzędy cyrkułowe zleceniami powtórzonemi, tak od kraiowego Prezydynm iako też od tuteyszych Rządów kraiowych danemi, wezwane zostały, aby na wygubienie pomrówia (zapłodu) szarańczy, a osobliwie iay,

landes eingebrochenen Heuschreckenschwärme auf ihren Lagerplätzen unbezweifelt zurückgelassen haben, hinzuwirken, so findet man aus Anlaß eines eingelangten hohen Hofkanzleidekrets vom 30. September l. J. diese Weisung dennoch mit dem Beisatz zu erneuern, daß schon das eigene Interesse die Unterthanen und Besitzer der befallen gewesenen Gründe, zur thätigsten Vertilgung dieser Brut, und die Dominien zur Wachsamkeit auffordern, und es kommt nur darauf an, daß die erstern von den Dominien und Seelsorgern, und die beiden leztern von dem Kreisamte hiezu die zweckmäßige Belehrung erhalten, welche ohnehin ausführlich in dem mit der Zirkularverordnung vom 31. August l. J. Zahl 6899 republizirten Unterricht enthalten ist; auf welchen die k. Kreisämter hiemit angewiesen, und besonders auf das Mittel aufmerksam gemacht werden, die Eyer mit der Brut in Gräben zu werfen, solche mit ungelöschtem Kalk, (wo dieser von den Dominien geliefert werden kann) zu bestreuen; und diesen mit Wasser zu begießen.

Nachdem die Vertilgung der Eyer weit weniger zeitraubend und mühevoll als jene der sich entwickelnden Brut ist, so müssen Unterthanen und Dominien besonders angeeifert werden, diese noch vor eintretendem Winter zu bewirken, und durch Umpflügen der besetzt gewesenen Felder, wenigstens die Eyer auf die Oberfläche zu bringen trachten, damit selbe dem Froste im Winter mehr ausgesetzt, und auf diese Art vertilgt werde.

Zur Tödtung der bereits sich entwickelnden Brut sind bewegliche Walzen von Stein oder doch vom schwerem Holz wenigstens zwey Schuh lang mit gutem Erfolg verwendet worden. Jene Dominien, in deren Bezirke das Besorgniß entsteht, daß sich im kommenden Frühjahre eine solche Brut in ihrem Bezirke entwickeln könne, sind daher anzuweisen; sich in Zeiten mit solchen Walzen zu versehen.

Gubernial-Verordnung vom 8. Oktober 1828. Gub. Zahl 71726.

które szarańcza, roiami do tuteyszego kraiu wpadłszy, na swoich legowiskach bez wątpienia zostawiła, dzielnie czuwały; iednak z powodu zapadłego dekretu wysokiey Kancelaryi nadwornéy z dnia 30. Września r. b. uznano potrzebném, to zlecenie z tym dokładem ponowić, że interes własny poddanych i posiadaczów gruntów, od szarańczy nawiedzonych, do naydzielnieyszego wygubienia zarodu tego, a dominia do czuwania nad tém pobudza, i tylko potrzeba, aby pierwsi przez dominia i duchownych, zaś ostatni przez Urząd cyrkułowy do tego stosowną informacyę, która prócz tego dokładnie w instrukcyi, rozporządzeniem okólném z dnia 31. Sierpnia r. b. do liczby 6899 republikowanéy zawiera się, otrzymali; do któréy instrukcyi c. k. Urzędy cyrkułowe ninieyszém odsyłaią się, i osobliwie onych uwaga na ten środek zwróconą zostaie, aby iaia z zarodem do wykopanych dołów wrzucać, takowe niegaszoném wapnem (gdzie takowe przez dominium dane być może) posypować, i wodą polewać.

Ponieważ wygubienie iay daleko mniey czasu i trudu kosztuie, iak wyplenienie zarodu (pomrówia); przeto należy dominia i poddanych osobliwie do tego zachęcać aby wygubienie takowych ieszcze przed zayściem zimy uskutecznili, i przez przeoranie pól, po których szarańcza grassowała, przynaymniey iaia na wierzch wydobyć starali się, ażeby takowe, będąc przez to na mrozy w zimie bardziey wystawione, tym sposobem wygubione zostały.

Do wyplenienia iuż wylęgaiącego się pomrówia, używano z dobrym skutkiem walców z kamienia, albo przynaymniey z ciężkiego drzewa, na dwie stopy długich. Dominium przeto, w których obwodzie obawa zachodzi, że na przyszłą wiosnę, takowy zaród wylęgnąć się może, zalecić potrzeba, aby w takowe walce zawczasu opatrzyły się.

Rozporządzenie gub. z d. 18. Pazdzier. 1828 do L. gub. 71726

141.

Von der k. bayerischen Regierung entweder nicht liquid befundene oder bei derselben nicht angemeldete tyrolische Schulden werden zur nachträglichen Liquidazion zugelassen.

Zirkulare

des Gubernium von Tyrol und Vorarlberg vom 29ten August 1828. Zahl 16833.

In dem Gubernialzirkulare über die allerhöchsten Bestimmungen in Beziehung auf das tyrolische Schuldenwesen vom 4. August 1823. Z. 2220, wurde im §. 7. bemerkt, daß in Ansehung der von den vorigen Regierungen entweder nicht liquid befundenen, oder bei derselben nicht angemeldeten tyrolischen Schulden die weiteren Bestimmungen, welche noch von der hierüber zu erwartenden allerhöchsten Entschließung abhängig waren, nachträglich erfolgen, und kundgemacht werden.

Se. Majestät haben nunmehr nach Eröffnung der h. k. k. allgemeinen Hofkammer vom 20ten Juli d. J. Zahl 27216 allergnädigst zu gestatten geruhet, daß jene Gläubiger, deren Forderungen von der k. bayerischen Regierung nicht anerkannt wurden, weil sie außer dem Königreiche Bayern domizilirten, so wie jene Gläubiger, welche sich bei der k. bayerischen Liquidirungskommission nicht gemeldet haben, in so ferne sich die Hypothek dieser Schuldkapitale nicht in den vormals österreichischen Vorlanden befindet, zu einer neuen Liquidazion zuzulassen seyen, wobei die als liquid anerkannten Forderungen so zu behandeln seyen, als ob sie von der k. bayerischen Regierung anerkannt worden wären.

Die Besitzer solcher tyrolischen Schuldkapitalien, welche entweder von der k. bayerischen Regierung nicht anerkannt, oder bei der k. bayerischen Liquidazionskommission nicht angemeldet wurden, werden demnach, in so ferne sich die Hypothek ihrer Schuldkapitale nicht in den vormals österreichischen Vorlanden befindet, aufgefordert, innerhalb sechs Monaten ihre Originalschuldbriefe, oder in deren

141

Tyrolskie długi, które, przez królewski Rząd bawarski za pewne nie uznane są, albo o które u tegoż rządu nie upominano się, do likwidacyi dodatkowéy przypuszczone zostaną.

C y r k u l a r z.

Tyrolskiego i Forarlbergskiego Gubernium z dnia 29. Sierpnia 1828 do liczby 16833.

W okolniku gubernialnym o naywyższych postanowieniach względem długów tyrolskich z dnia 4. Sierpnia 1823. do liczby 2220. namieniono w §fie 7m, że względem tyrolskich długów, przez przeszłe rządy albo za iawne nieuznanych, albo też u tychże nieoznaymionych, dalsze przepisy, które ieszcze od oczekiwanéy na to naywyższéy uchwały zawisły, dodatkowo wydane i obwieszczone zostaną.

Podług zawiadomienia wysokiéy Kamery nadwornéy z dnia 20. Lipca r. b. do liczby 27216 raczył Nayiaśnieyszy Pan teraz na to nayłaskawiéy zezwolić, aby ciwierzyciele, których pretensye król. bawarski Rząd dla tego nie uznał, że za granicą królestwa bawarskiego swóy pobyt mieli, iako też i ci wierzyciele, którzy do król. bawarskiéy komissyi likwidacyinéy nie zgłaszali się, ieżeli hypoteka tych długów w dawniey austryiackich krainach (Vorlanden) nie znayduie się, do nowéy likwidacyi przypuszczeni byli, przy czém z pretensyami za pewne przyznanemi sobie tak postąpić należy, iak gdyby takowe przez król. bawarski Rząd przyznane były.

Posiadacze za tém takich tyrolskich kapitałów długu, których albo król. bawarski Rząd nie przyznał, albo o które do król. bawarskiéy kommissyi likwidacyinéy nie zgłaszano się, iak dalece hypoteka ich kapitałów w dawniey-austryiackich ukrainnych ziemiach nie znyduie się, ninieyszém wzywaią się, aby w sześciu miesiącach swoie oryginalne zapisy długu, albo w braku onych ściągaiące

Ermanglung die hierauf sich beziehenden gesetzlichen Amortisazionsurkunden mit einem unterfertigten Verzeichnisse, welches die Nummer der Obligazion, das Datum ihrer Ausfertigung, den Namen auf den sie lautet, das Perzentenausmaß und den Kapitalsbetrag zu enthalten, und als Gegenschein zu dienen hat, an die hiefür aufgestellte Schuldenliquidazionskommission in Innsbruck gegen eine ämtlich gefertigte Empfangsbestättigung zu überreichen oder einzusenden.

Die ausgestellten neuen Schuldverschreibungen werden den Gläubigern auf dem Wege, durch welchen die alten Schuldurkunden zur Liquidazion gebracht worden sind, gegen Rückstellung des erhaltenen Empfangsscheines zugestellt werden.

Uibrigens ist die Liquidazionskommission angewiesen, bei der gegenwärtig angeordneten Liquidazion sich nach den Bestimmungen des Gubernialzirkulare vom 4. August 1823 Z. 2220 und den nachträglich dießfalls erflossenen Vorschriften zu benehmen.

Gubernial-Kundmachung vom 11. Oktpber 1828. Gub. Zahl 69266.

142.

Verzollung der Pottasche bei den gemeinen Gränzzollämtern.

Die k. k. hohe Hofkammer hat laut Dekret vom 8. September l. J. Z. 35566 beschlossen, die bisherige Beschränkung der Verzollung dieses Artikels auf Kommerzialzollämter aufzuheben, und nunmehr allen gemeinen Gränzzollämtern das Befugniß zur Verzollung der Pottasche in der Ausfuhr zu ertheilen.

Welches hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Gubernial-Kundmachung vom 11. Oktober 1828. Gub. Zahl 71381.

się do tego prawne umarzaiące dokumenta z podpisanym wykazem, w którym numer obligacyi, datum oney wydania, imię na kogo opiewa, wymiar procentów i summa kapitału zawierać się, i który iako kontrarewers służyć ma, do ustanowioney na to kommissyi do likwidacyi długów w Inszprnku, za rewersem urzędownie podpisanym podali, albo przesłali.

Wydane nowe zapisy długu wierzycielom, tą samą drogą, którą dawne zapisy do likwidacyi dostały się, za zwróceniem otrzymanego rewersu doręczone zostaną.

Wreszcie zalecono kommissyi likwidacyiney, aby przy nakazaney teraz likwidacyi sobie podług oznaczeń okolnika gubernialnego z dnia 4. Sierpnia 1823. do liczby 2220 i podług przepisów, w tym względzie dodatkowo wydanych, postępowała.

Uwiadomienie guber. z d. 11. Paździer. 1828 do licz. gub. 68266.

142.

Względem oclenia potażu na pospolitych Komorach granicznych.

C. K. wysoka Kamera nadworna dekretem z dnia 8. Września r. b. do liczby 35566 postanowiła znieść dotąd istnieiące ograniczenie, względem oclenia tegoż artykułu tylko na komercyonalnych komorach cłowych, i wszystkim pospolitym komorom granicznym prawo do oclenia potażu przy wywozie z kraiu nadać.

Co niniey szém do powszechnéy wiadomości podaie się.

Uwiadomienie gub. z dnia 11. Paździer. 1828 do licz. gub. 71381.

143.

Einführung einer Kontrolle bei den durch Strassenkommissäre Statt findenden Zahlungen.

Die hohe Hofkanzlei hat mit Dekret vom 21. August l. J. Z. 19590 folgendes anher eröffnet:

Um bei den durch Strassenkommissäre Statt findenden Zahlungen eine entsprechende Kontrolle einzuführen, hat dieselbe immer in Gegenwart und in dem Amtsorte des nächst gelegenen obrigkeitlichen Beamten und im Falle der zu großen Entfernung desselben, in dem Beyseyn eines von dem Beamten ernannten Ortsrichters oder zweyer Geschworenen der dem Arbeitsorte zunächst gelegenen Gemeinden unter Mitfertigung der Zahlungsliste, von den als Zeugen berufenen Personen, welchen aber dafür keine Vergütung gebührt, zu geschehen.

Wovon die Kreisämter zur Nachricht, Amtshandlung und Verständigung der Ortsobrigkeiten mit dem Beisatze in die Kenntniß gesezt werden, daß diese Kontrolle vom 1. November l. J. in Wirksamkeit zu treten habe.

Gubernial-Verordnung vom 14. Oktober 1828. Gub. Zahl 63867.

144.

Zur Prüfung des Dominikalmandatars dürfen nur solche Individuen zugelassen werden, welche sich über die mit gutem Erfolg zurückgelegten Humanitätsklassen, und über die Kenntniß der deutschen Sprache gründlich ausweisen.

Im Allgemeinen besteht die Gepflogenheit in Galizien, daß zu den Prüfungen als herrschaftliche Mandatare, und zur Dominikalmandatarsdienstleistung nur solche Individuen zugelassen werden, welche sich über die zurückgelegten Humanitätsklassen, und die Kenntniß der deutschen Spra-

143

Zaprowadzenie kontrolli przy wypłatach, które przez Komissarzy drogowych uiszczane są.

Wysoka nadworna Kancelarya dekretem z dnia 21 Sierpnia r. b. do liczby 19590. oznaymiła, co następuie: aby przy wypłatach, które przez kommissarzy drogowych uiszczane bywaią, kontrollę zamiarowi odpowiadaiącą zaprowadzić, takowa zawsze w przytomności i w urzędzie nayblizéy znayduiącego się dominikalnego urzędnika, a na przypadek za wielkiéy odległości tegoż, w obecności mianowanego przez urzędnika wóyta mieyscowego, albo dwóch przysiężnych tych gmin, które nayblizéy mieysca roboty położone są, za podpisaniem listy płacenia przez osoby za świadków wezwane, którym iednak za to żadna nagroda nie należy się, nastąpić powinna.

Co c. k. Urzędom cyrkułowym dla wiedzy, urzędowania, i uwiadomienia zwierzchności mieyscowych z tym dodatkiem do wiadomości podaie się, że ta kontrolla od 1. Listopada r. b. swóy początek wziąć ma.

Rozporządzenie gub.. z d. 14. Paździer. 1828 do liczby gub. 63867.

144

Do examinu na mandataryuszów dominikalnych mogą tylko ci przypuszczeni być, którzy z odbytych dobrze humaniorów i z umieiętności ięzyka niemieckiego dostatecznie wywiedą się.

Powszechnie istnieie zwyczay w Galicyi, że do examinów na dominikalnych mandataryuszów, tylko ci przypuszczeni bywaią, którzy z odbytych humaniorów i z umieiętności ięzyka niemieckiego wywiodą się. A ponieważ w skutku naywyższéy uchwały Nayiaśnieyszego Pana

che ausweisen. Da es zu Folge a. h. Entschließung Sr. Majestät vom 15. Jänner d. J. und den hienach herabgelangten hohen Hofkanzleidekrete vom 17. September d. J. Z. 22022 bei dieser Gepflogenheit zu bewenden hat, so wird den k. Kreisämtern bei dem Umstande, wo einige Kreisämter sich mit offenbaren Nachtheil für die öffentliche Verwaltung der Dominikalgeschäfte, und für den öffentlichen Dienst hiernach nicht gerichtet, sondern auch Individuen ohne den gedachten wesentlichen Erfordernissen zu Prüfungen zugelassen haben, zur genauesten Richtschnur verordnet, daß zu den bisher bei den Kreisämtern, jedoch nur dort, wo Kreishauptleute sich wirklich befinden, abzuhaltenden Prüfungen für den Posten eines Mandatars, und daher überhaupt zu dem Posten eines herrschaftlichen Mandatars nur solche Individuen von nun an zuzulassen seyen, welche sich über die mit gutem Erfolge und vollständig ordnungsmäßig zurückgelegten Humanitätsklassen, und über die Kenntniß der deutschen Sprache gründlich auszuweisen vermögen.

Die Kreishauptleute als Prüfungskommissäre bleiben für die genaue Erfüllung verantwortlich, zu welchem Ende in jedem über die vorgenommene Prüfung ertheilt werdenden Fähigkeitsdekrete auch bestimmt aufzuführen ist, daß sich der Kandidat über die gedachten Erfordernisse ausgewiesen habe.

Gubernial-Verordnung vom 17. Oktober 1828. Gub. Zahl 69783.

145.

Sensen-, Sichel- und Strohmesserschmiede, Seesalzerzeuger in Istrien, bei der Einlösungsschein- und Banknotenfabrikazion verwendeten Individuen, Pulver- und Salpetererzeuger, Arbeiter in Gewehrfabriken und Bergleute sind als militärpflichtig zu behandeln.

Aus Anlaß der in der Umarbeitung stehenden Rekrutirungsvorschriften, bei welchen eine der vorzüglichsten Tendenzen, die Beschränkung der bisher bestandenen Befrey-

z dnia 15. Stycznia r. b. i w moc téyże zapadłego dekretu wysokiéy Kancelaryi nadwornéy z dnia 17. Września t. r. do liczby 22022 przy tym zwyczaiu pozostać należy; przeto Urzędom cyrkułowym z tego powodu, że niektóre Urzędy cyrkułowe z oczywistą szkodą, dla publiczney administracyi spraw dominikalnych i dla publicznéy służby wynikaiącą, do tego przepisu niestosowały się, ale także indywidua bez wspomnionych istotnych wiadomości do examinów przypuszczały, do nayściśleyszego zachowania przepisuie się, że do examinów na urząd mandataryusza, które dotąd w Urzędach cyrkułowych, iednakże tylko tam, gdzie starostowie cyrkularni istotnie znaydnią się, przedsiewzięte bywaią, a zatém w ogólności na urząd dominikalnych mandataryuszów dotąd tylko takie indywidua przypuszczane być maią, które z skończonych z dobrym postępem humaniorów tudzież z wiadomości ięzyka niemieckiego gruntownie wywieść się mogą.

Starostowie cyrkułowi iako examinu kommissarze są za ścisłe dopełnienie tego odpowiedzialni, i na ten koniec w każdym dekrecie zdolności, który na przedsięwzięty examen wydanym będzie, także i to wyraźnie wymienić należy, że kandydat z wspomnionych potrzebnych wiadomości wywiódł się.

Rozporządzenie gub. z d. 17. Październ. 1828. do liczby gub. 19783.

145.

Kowale robiący kosy, siérpy i rzezaki, solarze wyrabiaiący sól morską w Istryi, indywidua przy fabrykacyi rewersów wykupnych i banknotów użyte, fabrykanci prochu i saletry, robotnicy w fabrykach broni, i górnicy, za obowiązanych do służby woyskowéy uważani być maią.

Z powodu zostaiących w przekształceniu przepisów naborowych, przy których z nayprzyncypalnieyszych zamiarów (tendencyj) iest ograniczenie istnących dotąd uwol-

ungen von der Militärpflicht ist, wurden auch nachstehende Fragen in Berathung gezogen.

a) Ob künftig die Sensen-, Sichel- und Strohmesserschmiede,

b) die Salzerzeuger in Istrien,

c) die bei der Fabrikazion der Einlösungsscheine und Banknoten verwendeten Individuen,

d) die Pulver und Salpetererzeuger,

e) die Arbeiter in Gewehrfabriken, und endlich

f) die Bergarbeiter von der Militärdienstpflicht befreyet bleiben sollen, oder nicht?

In Ansehung dieser Fragen wurde mit h. Hofkanzleidekret vom 18. September l. J. Z. 21638|1932 folgende wörtliche a. h. Entschließung bekannt gegeben:

»Alle in der Frage stehenden Klassen sind als militärpflichtig anzusehen, daher auch nach den hierwegen bestehenden Vorschriften zu behandeln, nur bei jenen Individuen, die gegenwärtig in der Arbeit oder im Dienste stehen, und denen bisher die Befreyung vom Militär, sey es zeitlich oder sonst von der Staatsverwaltung bestimmt zugesagt worden ist, ist das ihnen Zugesagte genau zu halten.«

»Sollte der Staatsverwaltung, so wie Privaten die Beybehaltung eines Individuums, das die Stellung zur Militärpflicht trifft, von Wichtigkeit seyn, so haben sie dieses durch die Herbeyschaffung eines Stellvertreters zu bewirken. Endlich ist darauf zu sehen, daß die bisher befreyten Klassen oder Individuen nicht mehr als es recht ist, zum Militär gestellet werden.«

Von dieser a. h. Entschließung werden die Kreisämter mit Beziehung auf die dießfalls in dem Hofkanzleidekret vom 7. August v. J. Nro. 21602|2066 enthaltene mit Gubernialverordnung vom 17. August 1827 Z. 54787 vorläufig kundgemachte Bestimmung zur künftigen genauen Darnachachtung in die Kenntniß gesezt.

Gubernial-Verordnung vom 17. Oktober 1828. Gub. Zahl 70644.

nień od obowiązku do służby woyskowéy, wzięto także na rozwagę następuiące pytania:

a) czyli na przyszłość kowale robiący kosy, sierpy i rzeżaki,

b) solarze wyrabiaiący sól morską w Istryi,

c) osoby do fabrykacyi rewersów wykupnych i banknotów użyte,

d) fabrykanci prochu i salétry,

e) robotnicy w fabrykach broni, i na koniec

f) górnicy, od obowiązku służby woyskowéy uwolnieni być maią, lub nie?

Na te pytania dekretem wysokiéy Kancelaryi nadwornéy z dnia 18 Września r. b. do liczby 21638|1932. obwieszczona została dosłownie następuiąca naywyższa uchwała:

»Wszystkie wspomnione klassy, za obowiązane do służby woyskowéy uważanemi być maią, a zatém z onemi »podług istnących w tym względzie przepisów postępować »należy, tylko co do osób teraz w robocie lub służbie zostaią»cych, którym dotąd uwolnienie od woyska, bądź to na czas lub »inaczéy przez Rząd wyraźnie przyrzeczone zostało, tako»wym przyrzeczenia danego ściśle dotrzymać należy. Gdyby »zaś Rządowi albo przedsiębiercóm prywatnym na zatrzyma»niu osoby, do obowiązku woyskowego stawić się maiącéy, »wiele zależało; natenczas wyiednać to maią przez po»stawienie zastępcy. Nakoniec uważać na to należy, »aby uwolnione dotąd klassy lub indywidua nad potrze»bę do woyska stawione nie były.«

O téy naywyższéy uchwale Urzędy cyrkułowe z odwołaniem się do przepisu, w dekrecie Kancelaryi nadwornéy z dnia 7. Sierpnia r. z. do liczby 41602|2066. uprzednio zawartego i rozporządzeniem gubernialnym z dnia 17 Sierpnia 1827 do liczby 54787. ogłoszonego, dla przyszłego ścisłego zachowania uwiadomione zostaią.

Rozporządzenie guber. z d. 17. Paździer. 1828. do liczb. gub. 70644.

146.

Errichtung einer Poststazion in dem Kurorte Marienbad in Böhmen, dann Bestimmung der Wegstrecke zwischen Marienbad und Plan, dann zwischen Marienbad und Sandau auf eine einfache Poststazion.

In dem Kurorte Marienbad im Königreiche Böhmen ist eine Poststazion errichtet, und die Wegstrecke zwischen Marienbad und Plan, dann zwischen Marienbad nnd Sandau auf eine einfache Poststazion bestimmt worden.

Welches im Grunde hohen Hofkanzleidekrets vom 1. Oktober 1828 Z. 40832 zur allgemeinen Kenntniß gebracht wird.

Gubernial-Dekret vom 20. Oktober 1828. Gub. Zahl 73462.

147.

Die Wegmauthfreiheit der Bewohner der nächsten Orte an einer Wegmauthstazion, gilt auch für die Brücken- und Uiberfuhrsmäuthe.

Mit hohem Hofkammerdekrete vom 18ten d. M. Zahl 44286 ist hieher bedeutet worden, daß die mit dem gedruckten Kreisschreiben vom 17. September l. J. Z. 63865 kund gemachte Wegmauthfreiheit der Bewohner der nächsten Orte an einer Wegmauthstazion für das Vieh, welches auf die Weide, zur Heilung oder zum Beschlagen geführt wird, für das Fuhrwerk zum Feldbau und für die Wirthschaftsfuhren, auch für die Brücken- und Uiberfuhrsmäuthe zu gelten habe, da nach den bestehenden Direktiven sich auf diese Mäuthe alle Wegmauthbefreiungen erstrecken.

Diese Bestimmung wird mit Bezug auf das oberwähnte gedruckte Kreisschreiben hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Gubern. Kundmachung vom 28. Oktober 1828. Gub. Zahl 76288.

146.

Utworzenie stacyi pocztowéy w Marienbadzie w Czechach, i wyznaczenie przestrzeni drogi między Marienbad i Plan, tudzież między Marienbad i Sandau na iedną poiedyńczą stacyę pocztową.

W posadzie Marienbad w królestwie Czeskiem utworzono stacyę pocztową, a przestrzeń drogi między Marienbad i Plan, tudzież między Marienbad i Sandau ustanowiono na iedną poiedyńczą stacyę pocztową.

Co w skutku dekretu wysokiey Kancelaryi nadworнéy z dnia 1. Października 1828 do liczby 40832 do powszechnéy wiadomości podaie się.

Dekret gubern. z d. 20. Paździer. 1828. do liczby gub. 73,462.

147.

Że uwolnienie od opłaty myta drogowego mieszkańców posad nayblizszych przy stacyi drogowéy, także co do opłaty mostowego i przewozowego służyć ma.

Dekretem wysokiey Kamery nadwornéy z dnia 28 b. m. Nr. 44286/2644 oznaymiono, że obwieszczone drukowanym okólnikiem z dnia 17. Września r. b. do liczby 63865 uwolnienie od opłaty myta drogowego dla mieszkańców posad nayblizszych przy stacyi myta drogowego, od bydła na paszę, do leczenia, lub do okucia wiedzionego, tudzież od zaprzęgów do uprawy roli i za podwody do gospodarstwa, także co do mostowego i przewozowego służyć ma, gdyż podług istnieiących przepisów, wszystkie uwolnienia od opłaty myta drogowego, także i na te gatunki myta rozciągaią się.

Które postanowienie z odwołaniem się do wyżéy wspomnionego okolnika drukowanego, ninieyszém do powszechnéy podaie się wiadomości.

Uwiadomienie guber. z d. 28. Paździer. 1828 do licz. gub. 76,288.

148

Bestimmung der Ein- und Ausfuhrszollsätze der chemischen Kupferzündhütchen.

Da für die nun im Handel häufiger vorkommenden chemischen Kupferzündhütchen zum Gebrauche bey den Perkußionsgewehren, in den bestebenden Zolltariffen kein eigener Zollsatz erscheint, so hat die hohe Hofkammer mit Dekret vom 9. September d. J. Z. 31888|2040 zu bestimmen befunden, daß dieser Artikel, dessen Eingangsverzollung bey den Kommerzialgränzzollämtern zu geschehen hat, in der Einfuhr mit Einem Gulden, zwey Kreuzern und zwey Pfennigen, und in der Ausfuhr mit Einem Kreuzer und zwey Pfennigen Konv. Münze für das Wiener Pfund Sporko im ganzen Umfange der Monarchie in die Verzollung zu nehmen sey.

Diese hohe Anordnung wird mit dem Bemerken zur allgemeinen Kenntniß gebracht, daß die Wirksamkeit der obigen Zollsätze mit dem Tage der Kundmachung zu beginnen habe.

Gubernial-Kundmachung vom 29. Oktober 1828. Gub. Zahl 76071.

149.

Behandlung der Dienstlohnsangelegenheiten im politischen Wege.

Die hohe Hofkanzlei hat laut Verordnung vom 18. September d. J. Zahl 21870 im Einvernehmen mit dem k. k. obersten Gerichtshofe, und mit der k. k. Hofkommission in Justizgesetzsachen zu bestimmen gefunden:

1) Daß die Uiberschreitung der dreyßigtägigen Frist, wodurch nach dem Kreisschreiben v. 11. April 1828. Z. 24564 die Verweisung der Klagen in Dienstlohnsangelegenheiten, welche innerhalb derselben zur politischen Verhandlung gehören, auf den Rechtsweg erfolgt, von den politischen Behörden, die durch eine dergleichen Uiberschreitung außer ihrer Kompetenz gesetzt werden, von Amtswegen zu überwachen sey, und

148.

Ogłaszaią się cła wchodowe i wychodowe od chimicznych zapałowych kapsułek z miedzi, w celu użycia tychże do strzelb tak nazwanych perkussyinych.

Gdy od chimicznych zapałowych kapsułek z miedzi, używanych do strzelb tak nazwanych perkussyinych, które teraz w handlu częściey poiawiaią się, w istnieiących taryfach cłowych żadnego właściwego cła ustanowionego nie ma; przeto wysoka Kamera nadworna dekretem z d. 9. Września r. b. Nr. 31888|2040 postanowiła, że ten artykuł, którego oclenie przy wchodzie na komercyonalnych komorach granicznych nastąpić powinno, przy wchodzie po iednemu złotemu ryn. dwa kraycary i dwa feniki, a przy wywozie po iednemu kraycaru i dwa feniki w monecie konwencyiney od wiedeńskiego funta *sporco* w obwodzie całey monarchii oclonym być ma.

To wysokie rozporządzenie podaie się do powszechney wiadomości z tym dodatkiem, że działalność ustawy powyższych ceł, z dniem obwieszczenia zaczynać się ma.

Uwiadomienie gub. z d. 29. Paździer. 1828 do licz. gub. 76,071.

149.

Sposób postępowania w sprawach względem zasług w drodze polityczney.

Wysoka Kancelarya nadworna rozporządzeniem z dnia 18. Września r. b. do liczby 21870. porozumiawszy się z c. k. naywyższą nadworną Instancyą sądową, i z c. k. Kommissyą nadworną w sprawach prawodawstwa sądowniczego, postanowiła:

1. że na przekroczenie trzydziestodniowego terminu, przez co podług okolnika z dnia 11. Kwietnia 1828 do liczby 24564. odsyłanie skarg w sprawach o zasługi, które w wspomnionym terminie do rozprawy polityczney instancyi należą, do drogi prawa następuie, Urzędy polityczne, które przez takowe przekroczenie z swoiey należytości wychodzą, z urzędu czuwać maią; i

2) daß weder durch die früheren Vorschriften, noch durch die dem angeführten Kreisschreiben zum Grund liegende Hofkanzleiverordnung vom 30. März d. J. die Kompetenz der politischen Behörden für den Fall beschränkt worden sey, wenn bei Streitigkeiten, welche aus dem Dienstverhältnisse entspringen, das Beweismittel des Eides der Partheyen oder der Beeidung der Zeugen in Anwendnung zu kommen hat, daß demnach die Abnahme des Eides in einer Streitsache, deren Entscheidung der politischen Behörde zusteht, um so minder einem gegründeten Bedenken unterliegen könne, da die politischen Behörden auch in wichtigeren Fällen von schweren Polizeyübertretungen zur Eidesabnahme von Zeugen befugt sind.

Diese hohe Anordnung wird den k. k. Kreisämtern zur Richtschnur des Benehmens in Dienstlohnssachen bekannt gemacht.

Gubernial-Verordnung vom 11. November 1828. Gub. Zahl 69925.

2. że ani przez dawnieysze przepisy, ani też przez rozporządzenie Kancelaryi nadworney z dnia 30. Marca r. t. które przytoczonemu okolnikowi za posadę służy, należność politycznych władz w tym przypadku ograniczoną nie iest, ieśli przy sporach, z stosunków służby pochodzących, za dowód, złożenie przysięgi przez stronę, albo słuchanych świadków użyte być ma; że zatém słuchanie przysięgi w sporze, którego rozstrzygnienie do polityczney władzy należy, bynaymniey gruntownemu skrupułowi podlegać nie może, gdyż polityczne władze w ważnieyszych sprawach o ciężkie przestępstwa policyine, do odbierania przysięgi od świadków upoważnione są.

To wysokie rozporządzenie c. k. Urzędom cyrkułowym iako prawidło postępowania w sprawach o zasługi do wiadomości podaie się.

Rozporządzenie gub. z dnia 11. Listopada 1828 do licz. gub. 69,925.

150.

Vertrag
zwischen dem Oesterreichischen Kaiserstaate und der Schweizerischen Eidgenossenschaft,
wegen gegenseitiger Auslieferung der Verbrecher.

Wir Franz der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Jerusalem, Ungarn, Böhmen, der Lombardey und Venedig, von Dalmazien, Kroazien, Slavonien, Galizien und Lodomerien; Erzherzog von Oesterreich; Herzog von Lothringen, Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain, Ober- und Nieder-Schlesien; Großfürst in Siebenbürgen; Markgraf in Mähren; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol rc. rc.

Thun kund und bekennen hiermit.

Nachdem von Unserm außerordentlichen Gesandten und bevollmächtigten Minister bey der Achtbaren Schweizerischen Eidgenossenschaft und den von dieser hierzu ernannten Bevollmächtigten am 14. Juli des laufenden Jahres zu Zürich ein Vertrag unterzeichnet worden ist, um zwischen Unsern Staaten und den Kantonen der Eidgenossenschaft eine wechselseitige Auslieferung der Verbrecher fest zu setzen, welcher Vertrag also lautet:

150.

TRAKTAT

między Cesarstwem Austryiackim i Rzeczą pospolitą Szwaycarską,

względem wzaiemnego wydawania zbrodniarzy.

MY FRANCISZEK PIERWSZY z BOŻEY ŁASKI CESARZ AUSTRYI; KRÓL JEROZOLIMY, WĘGIER, CZECH, LOMBARDYI I WENECYI, DALMACYI, KROACYI, SLAWONII, GALICYI i LODOMERYI; ARCY-XIĄŻE AUSTRYI; XIĄŻE LOTARYNGII, SALISBURGU, STYRYI, KARYNTYI, KARNIOLU, WYŻSZEGO i NIŻSZEGO ŚLĄSKA, WIELKI XIĄŻE SIEDMIOGRODZKI; MARGRABIA MORAWSKI; UXIĄŻĘCONY HRABIA HABSBURSKI i TYROLSKI. i t. d. i t. d.

Czyniemy wiadomo i zeznaiemy.

Gdy przez Naszego nadzwyczaynego posła i upełnionego ministra przy szanowney Rzeczy-pospolitey Szwaycarskiey i mianowanych od teyże pełnomocników na d. 14. lipca r. b. w Curyku traktaktat, w celu ustanowienia między naszemi państwy i kantonami sprzymierzonych kraiów szwaycarskich wzaiemnego wydawania zbrodniarzy, podpisany został, który tak opiewa:

Nachdem Seine Kaiserlich- Königlich- Apostolische Majestät und die Kantone der hochlöblichen schweizerischen Eidgenossenschaft sich entschlossen haben, zur Befestigung des freundnachbarlichen Vernehmens und größerer Sicherheit beyderseitiger Staaten, über die wechselseitige Auslieferung der Verbrecher einen Vertrag zu Stande zu bringen; so haben die Bevollmächtigten beyder Regierungen, nämlich: von Seiten Seiner obgedachten Kaiserlich-Königlich-Apostolischen Majestät, Allerhöchstdero wirklicher geheimer Rath, außerordentlicher Gesandter und bevollmächtigter Minister bey der Schweizerischen Eidgenossenschaft, Inhaber des silbernen Zivilehrenkreuzes, Großkreuz mehrerer hohen Orden, Franz Freiherr von Binder-Kriegelstein, und von Seiten der Hochlöblichen Schweizerischen Eidgenossenschaft, Herr Vinzenz von Rüttimann, Altlandammann der Schweiz, Schultheiß der Stadt und Republik Lucern, Kommandeur der Königlich-Französischen Ehrenlegion; Herr Franz von Meyenburg, Bürgermeister des Standes Schaffhausen, und Herr Albrecht Gottlieb von Steiger, Mitglied des kleinen und des geheimen Raths der Stadt und Republik Bern, mit Vorbehalt der unmittelbaren Genehmigung Seiner Kaiserlich-Königlich-Apostolischen Majestät und der Eidgenössischen Kantone, über folgende Punkte sich vereinigt:

Art. I.

Die wechselseitige Auslieferung der Verbrecher, welche in dem gegenwärtigen Vertrage festgesetzt wird, soll nur schwerer Verbrechen wegen Statt finden. Unter schweren Verbrechen werden verstanden: Hochverrath und Aufruhr; ein mit Vorsatz und Uiberlegung unternommener Mord, Giftmischung, vorsätzliche Brandstiftung, Diebstahl mit Einbruch oder Gewalt gegen die Person, Diebstahl auf öffentlichen Bleichen, Entführung von Pferden und Vieh von öffentlichen Weiden, Strassenraub, Entwendung oder Veruntreuung öffentlicher Gelder, Verfälschung von Staatspapieren, die entweder als Münze gelten, oder als Schuldverschreibungen von einer öffentlichen Kasse ausgestellt werden, Verfälschung von Privatschuldscheinen und Wechseln, Falschmünzerey und betrügerische Banquerotte.

Ponieważ Jego Ces. Król. Apost. Mość i kantony sprzymierzonych kraiów szwaycarskich postanowili, dla utwierdzenia przyiacielsko-sąsiedniego porozumienia się i większego bezpieczeństwa obustronnych państw, względem wzaiemnego wydawania zbrodniarzy traktat zawrzeć; przeto pełnomocnicy obudwóch Rządów, a mianowicie: z strony Jego Cesar. Król. Ap. Mości, rzeczywisty tayny radca, nadzwyczayny poseł i pełnomocny minister przy wysokieéy Rzeczypospolitey, posiadacz srebrnego cywilnego krzyża honorowego, kawaler wielkiego krzyża wielu orderów, JP. Franciszek Baron de Binder-Kriegelstein; a z strony prześwietnéy Rzeczypospolitéy szwaycarskiey JP. Wincenty de Rüttimann, były Ladamann Szwaycaryi, szołtys miasta i rzeczypospolitéy Lucerny, Komandor królewsko-francuskiego orderu legii honorowéy; tudzież JP. Franciszek de Meyenburg, burmistrz Stanu Schaffhausen, i JP. Albrecht Bogumił de Steiger, członek małéy i taynéy Rady miasta i Rzeczypospolitéy Bern, z zastrzeżeniem bezpośredniey ratyfikacyi Jego C. K. A. Mości i kantonów sprzymierzonych krajów szwaycarskich, na następniące punkta zgodzilii się.

Art. I.

Wzaiemne wydawanie zbrodniów, które w ninieyszym traktacie stanowi się, tylko co do ciężkich zbrodni mieysce mieć powinno. Pod ciężkiemi zbrodniami rozumieią się: zdrada stanu i rokosz, z namysłem i rozwagą popełnione zabóystwo; zadanie trucizny; umyślne podpalenie; kradzież z włamaniem się lub popełnionym na osobie gwałtem; kradzież na publicznych blichach; uprowadzenie koni lub bydła z publicznych pastwisk; skradzenie publicznego grosza albo przeniewierzenie się w zawiadowaniu tymże; fałszowanie papierów rządowych, które albo iako pieniądz służą, lub też iako zapisy długu przez iaką kassę publiczną wydane są; fałszowanie czyli podrabianie prywatnych zapisów długu i wekslów; bicie czyli robienie fałszywéy monety i oszukańcza bankructwa.

Art. II.

Oesterreichische Unterthanen, welche a) in den österreichischen Staaten ein schweres Verbrechen, oder b), welche in der Schweiz ein auf die Oesterreichischen Staaten sich beziehendes Verbrechen des Hochverraths, des Aufruhrs, der Verfälschung der Statskreditspapiere oder der Münzen begangen haben, und in der Schweiz betreten werden, sollen an Osterreich ausgeliefert werden.

Schweizerische Angehörige, welche a) in der Schweiz ein schweres Verbrechen, oder b), welche in den Oesterreichischen Staaten ein auf die Eidgenossenschaft oder auf die verschiedenen Kantone derselben sich beziehendes Verbrechen des Hochverraths, des Aufruhrs, der Verfälschung der Staatskreditspapiere oder der Münzen begangen haben, und in den Oesterreichischen Staaten betreten werden, sollen an die Schweiz ausgeliefert werden.

Art. III.

Oesterreichische Unterthanen, welche in der Schweiz was immer für ein Verbrechen begangen haben, und in den Oesterreichischen Staaten betreten werden, sind zur Untersuchung und Bestrafung an die Schweiz nicht abzuliefern.

Schweizerische Angehörige, welche in den Oesterreichischen Staaten was immer für ein Verbrechen begangen haben, und in der Schweiz betreten werden, sind zur Untersuchung und Bestrafung an Oesterreich nicht auszuliefern.

Die Beurtheilung geschieht jedesmal nach den Gesetzen des Landes, dessen Behörden sprechen.

Art. IV.

Wenn ein von einem der kontrahirenden Staaten reklamirter Verbrecher in dem Gebiethe des andern Staates ein schwereres oder eben so schweres Verbrechen begangen hätte, so hat die Auslieferung in diesem Falle nur nach erfolgtem Urtheile und vollzogener Strafe zu geschehen.

Art. V.

Wäre es nothwendig, daß zur Erhebung eines Verbrechens oder seiner Umstände, Oesterreichische Unterthanen oder Schweizerische Angehörige zur Ablegung eines

Art. II.

Austryiaccy poddani, którzy *a*) w państwach austryiackich ciężką zbrodnię, albo *b*) którzy w Szwaycaryi ściągaiącą się do państw austryiackich zbrodnię zdrady stanu, rokoszu, sfałszowania rządowych papierów kredytowych lub monety popełnili, i w Szwaycaryi schwytani zostaną, powinni Austryi być wydani.

Podobnie szwaycarscy mieszkańcy (powinowaci,) którzy *a*) w Szwaycaryi ciężką zbrodnię, albo *b*) którzy w państwach austryiackich ściągaiącą się do Rzeczypospolitey szwaycarskiey lub do różnych kantonów teyże zbrodnię zdrady stanu, rokoszu, sfałszowania rządowych papierów kredytowych lub monety popełnili, i w państwach austryiackich przytrzymani zostaną, do Szwaycaryi wydani być maią.

Art. III.

Austryiaccy poddani, którzy w Szwaycaryi iakąkolwiek zbrodnią popełnili i w państwach austryiackich przy trzymani zostaną, dla śledztwa i ukarania do Szwaycaryi odsyłani być nie powinni.

Szwaycarscy mieszkańcy, którzy w państwach austryiackich iakąkolwiek zbrodnię popełnili, i w Szwaycaryi schwytani zostaną, dla śledztwa i ukarania do Austryi stawieni być nie maią.

Osądzenie dzieie się zawsze podług praw kraiu, którego sądy wyrokuią.

Art. IV.

Gdyby zbrodzień, przez iedno z umawiaiących się państw reklamowany, w obwodzie drugiego państwa ciężką, albo podobnie tak ciężką zbrodnie popełnił, w tym przypadku wydanie onego tylko po zapadłym wyroku i odbytey karze nastąpić ma.

Art. V.

Gdyby potrzeba wymagała, że do wyśledzenia iakiey zbrodni, albo iey okoliczności, austryiaccy poddani lub szwaycarscy mieszkancy dla złożenia świadectwa słuchani

Zeugnisses vernommen werden müßten, so werden dieselben, auf vorläufige Ersuchungsschreiben, die Zeugnisse vor ihrem natürlichen Richter der Regel nach ablegen. Die persönliche Stellung der Zeugen kann auch in außerordentlichen Fällen, wenn nämlich solche zur Anerkennung der Identität eines Verbrechens oder der Sachen nothwendig ist, von der Regierungsbehörde begehrt, und, in so ferne dadurch eine bloße freywillige Aussage des Zeugen beabsichtiget wird, kann diese mündliche Abhörung nicht verweigert werden. Sollten hingegen diese Verhöre weiter als auf eine freywillige Aussage, oder gar auf eine Verflechtung des Zeugen mit dem Verbrecher zielen, so muß diese Absicht in dem Ersuchschreiben ausgedrückt werden. Von dem natürlichen Richter des angerufenen Zeugen hängt es dann ab, ob die persönliche Stellung zu bewilligen, oder von ihm selbst gegen den Zeugen das Angemessene zu verfügen sey.

Art. VI.

Wenn ein Oesterreichischer Unterthan oder ein schweizerischer Angehöriger innerhalb des Gebiethes des Staates, zu welchem er gehört, in Untersuchung kommt, und eines schweren Verbrechens schuldig befunden wird, das er in dem Gebiethe des anderen kontrahirenden Staates begangen hat, so soll davon der betreffenden Behörde dieses Staates Kenntniß gegeben, und insbesondere dasjenige, was zur Auffindung allenfallsiger Mitschuldigen, die sich in dem lezteren Staate befinden würden, oder für dessen Justizpflege von Wichtigkeit seyn könnte, aus den Akten mitgetheilt werden.

Art. VII.

In den zur Auslieferung geeigneten Fällen ist hierfür weder das Geständniß noch die Uiberweisung des Verbrechers nothwendig, sondern es ist genug, daß von dem Staate, der die Auslieferung verlangt, der Beweis geleistet werde, daß von einer hierzu kompetenten Behörde, nach gesetzlicher Form und Vorschrift, die Untersuchung wegen eines der im Art. I. benannten Verbrechen gegen das reklamirte Individuum erkannt worden sey, und die Beweise oder erheblichen Inzichten, auf welche sich diese Erkenntniß gründet, mitgetheilt werden.

być musieli; na ten czas takowi, za uprzedniem zniesieniem się, świadectwa przed swoim naturalnym sędzią według prawidła złożą. Osobiste stawienie świadków może także w nadzwyczaynych przypadkach, to iest, gdy takowe w celu przyznania tożsamości zbrodni lub rzeczy potrzebném iest, przez władzę rządową być żądane, i ieżeli iedynie tylko dobrowolne wyznanie świadka zamiarem iest, takowe ustne wysłuchanie zaprzeczoném być nie może. Jeżeliby zaś te indagacye daléy iak do wyznania dobrowolnego, albo nawet do wwikłania świadka ze zbrodniem zmierzały, wtedy takowy zamiar w odezwie wyrazić potrzeba. Od naturalnego sędziego świadka powołanego zależeć potém będzie, czyli osobiste stawienie świadka pozwoloném być ma, albo też od sędziego samego przeciw świadkowi należne kroki uczynione być maią.

Art. VI.

Gdy austryiacki poddany, albo szwaycarski mieszkaniec, w obwodzie państwa, do którego należy, w inkwizycyę wpadnie, i ciężkiéy zbrodni, którą w kraiu drugiego umawiaiącego się państwa popełnił, za winnego uznanym zostanie, natenczas o tém dotyczącą władzę tegoż państwa uwiadomić, a w szczególności to, co do wyszukania współwinowayców, którzyby w témże drugiém państwie znaydować się mieli, albo co dla sądownictwa ważném być by mogło, z aktów udzielić należy.

Art. VII.

W przypadkach do wydania stosownych nie potrzeba ani przyznania się, ani też przekonania zbrodniarza; ale dość na tém, gdy od Rządu, który wydania żąda, udowodniono będzie, że od należnéy władzy podług prawnéy formy i przepisu, śledztwo dla popełnionéy iakiéy z wspomnionych w Art. I. zbrodni przeciw reklamowanéy osobie uznane zostało, i dowody albo ważne doniesienia, na których to uznanie zasadza się, udzielone będą.

Art. VIII.

Die Auslieferung soll auf diplomatischem Wege angesucht, inzwischen aber die Verhaftung auch auf das Ansuchen der Untersuchungsbehörde oder der Ortsobrigkeit vorgenommen werden. Zu diesem Ende haben sich die Oesterreichischen Gerichte an die Kantons-Regierungen, und diese sich hinwieder unmittelbar an die Oesterreichischen Gerichte zu wenden. Die Vollziehung der Auslieferung wird aber erst dann Statt finden, wenn die Identität des Angeschuldigten ausgemittelt, und die im Art. VII. bestimmte Mittheilung gemacht seyn wird.

Art. IX.

Bey der Auslieferung sind in der Regel

a) für die erste Verhaftung und Abführung des Beschuldigten aus dem Gefängniße 2 fl. K. M.

b) für jeden Bogen der Inquisizionsakten 10 kr. K. M.

c) für Bothengänge auf jede Meile 10 kr. K. M.

d) für die Verpflegung des Beschuldigten täglich 20 kr. K. M., nebst den bey seiner Uiberlieferung bis zum nächsten Gränzorte aufgelaufenen und jedesmahl gehörig zu bescheinigenden Kosten zu vergüten. Für alle übrige Verrichtungen, als: Kommissionen, Verhöre, oder was sie sonst für einen Namen haben mögen, findet keine Zahlung Statt.

Art. X.

Sollten jedoch, durch eingetretene Erkrankung des Verhafteten, die Verpflegungskosten desselben vermehret werden, so soll auch eine verhältnißmäßige Erhöhung der Kostenvergütung Statt finden.

Art. XI.

Alle Gegenstände, die der Verbrecher in dem einen Lande durch das Verbrechen an sich gebracht hat, und die in dem anderen Lande vorgefunden worden, sind unentgeldlich zurück zu stellen. Die Uibergabe, sowohl dieser als diejenige des Verbrechers selbst, soll jedesmahl an die nächste Gerichts- oder Polizeystelle des reklamirenden Staates geschehen.

Art. VIII.

O wydanie starać się należy drogą dyplomatyczną, tym czasem zaś przyaresztowanie także na żądanie instancyi indaguiącey, lub zwierzchności mieyscowey, przedsięwziętem być powinno. W tym celu więc austryiackie sądy do kantonowych Rządów, a te znowu bezpośrednio do austryiackich sądów udawać się maią. Uskuteczniénie wydania zaś dopiero wtedy nastąpi, gdy tożsamość obwinionego dowiedzioną, i udzielenie w Art. VII. ustanowione, dopełnionem zostanie.

Art. IX.

Przy wydawaniu należy podług prawidła

a) za pierwsze uwięzienie i odstawienie obwinionego z więzienia 2 zł. ryń. m. k.

b) za każdy arkusz aktów inkwizycyinych 10. kr. m. k.

c) za posłańców od każdey mili po 10. kr. m. k.;

d) za utrzymanie obwinionego codziennie po 20. kr. wraz z kosztami, przy iego odstawieniu aż do nayblizszego mieysca pogranicznego narosłemi, i każdego razu należycje poświadczyć się maiącemi, wynagrodzić. Za wszystkie inne czynności, iak to: komissye, indagacye, albo pod iakimbądź nazwaniem wydarzyć się mogące czynności, nic się nie płaci.

Art. X.

Gdyby iednak z przyczyny, zachowania uwięzioney osoby, koszta na utrzymanie teyże powiększone były, także stosowne podwyższenie wynagrodzenia kosztów mieysce mieć powinno.

Art. XI.

Wszystkie rzeczy, które zbrodzień w iednym kraiu przez zbrodnią nabył, i które w drugim kraiu znayduią się, powinny być nazad bezpłatnie powrócone. Oddanie czyli odstawienie tak rzeczy iako i samego zbrodniarza nastąpić powinno zawsze do nayblizszey władzy sądowey albo policyiney Rządu reklamuiącego.

Art. XII.

Sollten in der Folge einige Artikel des gegenwärtigen Vertrages einer Erläuterung bedürfen, so wird durch diplomatische Verhandlungen hierüber ein gütliches Uibereinkommen getroffen werden.

Art. XIII.

Denjenigen Eidgenossischen Ständen, welche dem gegenwärtigen Vertrage bis zum Zeitpunkte der Ratifikazion nicht beygetreten sind, soll, auch nach geschehener Auswechslung derselben, der Beytritt zu jeder Zeit frey stehen.

Art. XIV.

Gegenwärtiger Vertrag soll spätestens binnen sechs Wochen ratifizirt werden, und nach förmlicher Auswechslung der Urkunden, als ein Staatsvertrag von beyden Seiten unter allen Verhältnissen während der nächsten fünf und zwanzig Jahre, vom Tage der Auswechslung an gerechnet, unwiderrufliche Gültigkeit erhalten, ohne jedoch früheren Verträgen des einen oder anderen Staates mit einem dritten Staate Abbruch zu thun. Nach Ablauf des festgesetzten Termines kann dieser Vertrag mit gegenseitigem Einverständnisse erneuert werden.

Zur Bestätigung desselben haben die beyderseitigen Bevollmächtigten ihn doppelt ausgefertiget, unterschrieben und ihre Siegel beygedruckt.

Geschehen Zürich, den 14. Julius 1828.

Aus Auftrag des hohen Vororts haben die Unterzeichneten zugleich für den abwesenden zweyten Bevollmächtigten, Hrn Bürgermeister von Meyenburg, mit unterschrieben.

(LS.) **Binder.** (LS.) **Vinzenz Rüttimann.**

(LS.) **A. von Steiger.**

Art. XII.

Gdyby w przyszłości niektóre artykuły ninieyszego traktatu objaśnienia potrzebowały, takowe w drodze dyplomatyczney przez dobre porozumienie się dopełnionem zostanie.

Art. XIII.

Tym stanom sprzymierzonym, któreby do niniejszego traktatu aż do czasu ratyfikacyi nie przystąpiły, wolno ma być każdego czasu także po nastąpioney wymianie ratyfikacyi przystąpić.

Art. XIV.

Niniejszy traktat powinien nayda'ey w sześciu tygodniach ratyfikowanym być i po formalney wymianie instrumentów onego, jako traktat stanu z obydwóch stron, przy wszelkich stosunkach, w ciągu naybliższych dwudziestu pięciu lat, rachuiąc od dnia wymiany, nieodzowny walor mieć, bez nadwerężenia iednak dawnieyszzch traktatów iednego lub drugiego państwa z trzeciém iakiém zawartych. Po wyiściu ustanowionego terminu, może niniejszy traktat za wzaiemnem porozumieniem się odnowionym być.

Dla większego waloru tegoż traktatu obustronni pełnomocnicy, takowy w dwóch exemplarzach wygotowali, podpisali, i na nim swoie pieczęci wycisnęli.

Dan w Curyku (Zürich) dnia 14. Lipca 1828.

Z rozkazu wysokiego prezyduiącego kantonu podpisali niżey podpisani oraz za nieobecnego drugiego pełnomocnika JP. Burmistrza de Meyenburg.

(L. S.) Binder

(L. S.) Winc. Rüttimann.
(L. S.) A. de Steiger.

Als haben Wir nach reifer Prüfung und Erwägung besagtem Vertrag und allen seinen Bestimmungen Unsere Kaiserliche Genehmigung ertheilt, und genehmigen denselben hiermit, indem Wir auf Unser Kaiserliches Wort für Uns und Unsere Nachfolger versprechen, dessen genaue Beobachtung anzuordnen und stets darüber zu wachen, daß solches geschehe.

Urkund dessen haben Wir gegenwärtiges Ratifikazionsinstrument eigenhändig unterschrieben, und mit Unserm beigedruckten Kaiserlichen Insiegel versehen lassen.

So geschehen in Unserer Kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, den vierten des Monats August im Jahre des Erlösers Ein Tausend Acht Hundert Acht und Zwanzig, Unserer Reiche im Sieben und Dreyßigsten.

Franz.

Fürst von Metternich.

Nach Sr. k. k. Apost. Majestät Höchst eigenem Befehle:

Franz Freyh. v. Lebzeltern-Collenbach.

Gubernial-Kundmachung vom 13. November 1828. Gub. Zahl 77724.

A zatém gruntownie roztrząsnąwszy i zważywszy, udzielamy wspomnionemu traktatowi i wszystkim iego warunkom Nasze cesarskie potwierdzenie, i potwierdzamy go ninieyszemi, daiąc Nasze cesarskie słowo za Nas i Naszych następców, że ściśle zachowanie onego rozkażemy, i zawsze na to czuwać będziemy, aby takowe spełniło się.

W dowód czego ninieyszy instrument ratyfikacyi własnoręcznie podpisaliśmy, i na tymże Naszą cesarską pieczęć wycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Naszém cesarskiém głównêm i stołecznem mieście Wiédniu dnia 4. miesiąca Sierpnia roku zbawienia 1828, a panowania Naszego w 37. roku.

Franciszek.

Xiąże de Metternich.

Za naywyższym własnym rozkażem J. C. K. A. M.

Franciszek Baron Lebtzeltern-Collenbach.

Uwiadomienie gubern. z dnia 13go listopada 1828 do liczby 77,724.

151.

Aufhebung des Zollamtes in Górka.

Die k. k. allgemeine Hofkammer hat mit Dekret vom 23ten Oktober d. J. Z. 39804/334 die Aufhebung des gemeinen Gränzzollamtes zu Gorka Bochniaer Kreises zu genehmigen befunden.

Man bringt dieses mit dem Beisatze zur allgemeinen Kenntniß, daß dasselbe mit Ende Dezember d. J. außer Wirksamkeit trete.

Gubernial-Kundmachung vom 18. Nov. 1828. Gub. Za l 78277.

152.

Prüfung der Kandidaten, für eine Anstellung bey Stadtmagisträten.

Die Landesstelle hat zur Vornahme der Prüfungen aus dem politischen Gesetzfache mit Kandidaten, welche sich dem Dienste eines Bürgermeisters, Magistratsraths, oder Assessors bey einem regulirten Magistrate in der Hauptstadt, oder auf dem Lande zu widmen gedenken, die Monate May und November eines jeden Jahrs zu bestimmen befunden.

In diesen Terminen haben sich die Kandidaten, welche eine Anstellung bey einem Magistrate zu erhalten wünschen, wegen der abzulegenden Prüfung, unter bestimmter Angabe der Diensteskathegorie, für welche solche gelten soll, bey dieser Landesstelle schriftlich zu melden, und zugleich ihren Gesuchen die Zeugnisse über ihre mit gutem Erfolge zurückgelegten Humanitäts - philosophischen und juridischen Studien, so wie über ihre bisherige Verwendung und Beschäftigung, sey es in irgend einem Privat - oder öffentlichen Dienste, oder auch außer Dienstes, wobei keine Lebensperiode zu übergehen ist, über ununterbrochene gute Moralität, und ihre Sprachkenntnisse; nämlich der deutschen, lateinischen und pohlnischen, oder einer andern slavischen Sprache, und sonstige allenfällige Unterstützungs-Behelfe, wie nicht minder ihren Taufschein beizulegen; widrigenfalls sie zurückgewiesen werden müßten.

151.

O zniesieniu Urzędu cłowego w Górce.

C. K. powszechna Kamera nadworna dekretem z dnia 23. Października r. b. do liczby 39804|3342 uchwaliła, aby pospolity pograniczny Urząd cłowy w Górce, w cyrkule Bocheńskim uchylonym został.

Co ninieyszém z tym dodatkiem do powszechnéy wiadomości podaie się, iż z koncem grudnia r. b. czynności pomienionego Urzędu ustaią.

Uwiadomienie gub. z d. 18. listopada 1828 do licz. gub. 78,877.

152.

Względem examinu z linii politycznéy, któren kandydaci do służby przy magistratach mieyskich składać maią.

Rząd kraiowy ninieyszém miesiące may i Listopad w każdym roku, do przedsięwzięcia examinów z praw i przepisów politycznych z kandydatami zamyślaiącemi poświęcić się urzędom burmistrza, radcy lub assessora przy regulowanym magistracie w głównem mieście lub na prowincyi, przeznacza.

W pomienionych terminach kandydaci życzący sobie przy magistratach urząd otrzymać, udać się maią o złożenie examinu do Rządu kraiowego na piśmie z wyraźnem oświadczeniem kategoryi urzędu, na któren takowy examen uzdolniać ma; do prosb podanych zaświadczenia z odbytych z dobrym postępem nauk humanitatis, filozofii i prawa, niemniey względem dotychczasowego trybu życia i zatrudnienia, bać w służbie prywatney albo w publicznéy, bać bez służby, przyczém żadnéy peryody życia pominąć nie należy; tudzież względem nieprzerwanie dobrego moralnego postępowania, z umieiętności ięzyków niemieckiego, łacińskiego i polskiego, lub innego iakiego słowiańskiego złożyć — nakoniec wszystkie inne allegata prosbę wspieraiące z metryką chrztu przyłączyć maią, inaczey prosbom odmówić by musiano.

Dieselben werden, dann der theoretischen, mündlichen und schriftlichen Prüfung, wie auch der Ausarbeitung eines praktischen Falles aus dem politischen Gesetzfache unterzogen, und gemäß des Prüfungs-Resultates wird ihnen das Befähigungs-Dekret für das angesprochene Amt ertheilt; oder versagt werden.

Gubernial-Kundmachung vom 21. Nov. 1828 Gub. Zahl 80479.

153.

Zirkulare

über die Finalliquidazion der in dem vormals italienischen Landestheile von Tirol bis Ende Mai 1814 bestehenden Zinsrückstände.

Nachdem die Liquidazionskommission für die ständische Aerarialschuld die nöthigen Vorarbeiten zur Liquidazion der in dem vormals italienischen Theile Tirols behangenden älteren Zinsrückstände vollendet hat, so wird nunmehr in Gemäßheit der unterm 20. Juli d. J., Z. 26668|2331 erfolgten Bewilligung der hohen k. k. allgemeinen Hofkammer zur Finalausgleichung mit den einzelnen Gläubigern geschritten werden.

Diejenigen Gläubiger, die mit ihren Kapitalien auf den vormals italienischen Theil Tirols angewiesen waren, und welche die Zinse für ihre Kapitalien von der italienischen Finanzkasse zu Trient für Rechnung des Monte zu Mailand zu beziehen hatten, so wie nicht weniger alle diejenigen, welche seither in die Rechte solcher Gläubiger eingetreten sind, werden dem zu Folge aufgefordert, ihre dießfälligen Zinsrückstände bey der in der Provinzialhauptstadt Innsbruck aufgestellten Liquidazionskommission anzumelden, damit hinsichtlich derselben nach dem Gubernialzirkulare vom 4. August 1823, Z. 2220, und der nachgefolgten Verordnung vom 11. Februar 1824, Z. 1970, verfahren werden kann.

Die Gläubiger haben zu diesem Behufe die Nummern ihrer vormals besessenen Obligazionen, den Kapitalsbetrag derselben in Reichswährung, und so weit es ihnen bekannt

Z kandydatami examen ustnie i na piśmie przedsięwzięty, oraz do wypracowania przedmiot praktyczny z okręgu spraw politycznych, zadany będzie, poczem stosownie do rezultatu odprawionego examinu dekret zdolności do wymienionego w prośbie Urzędu wydanym, alboteż odmówionym będzie.

Uwiadomienie gub. z d. 21. listopada 1828. do liczb. gub. 80479.

153.

CYRKULARZ

Względem finalney likwidacyi prowizyj, które w dawniey włoskiey części Tyrolu do końca maia 1814 zaległy.

Gdy Komissya likwidacyina dla stanowego długu skarbowego ustanowiona, potrzebne uprzednie roboty do likwidacyi dawnieyszych prowizyj, w przedtem włoskiey części Tyrolu zaległych, ukończyła; przeto teraz stosownie do danego pod dniem 20. lipca r. b. do liczby 26668|2331 pozwolenia wysokiey c. k. powszechney Kamery nadworney, do ostatecznego ułożenia się z poiedynczemi wierzycielami przystąpiono będzie.

Ci wierzyciele, którzy z swoimi kapitałami do niegdyś włoskiey części Tyrolu odesłani byli, i którzy prowizye od swoich kapitałów z włoskiey Kassy skarbowey w Tryencie na rachunek banku *Monte* w Medyolanie pobierać mieli, także wszyscy ci którzy od tego czasu w prawa takowych wierzycieli wstąpili, wzywaią się za tem, aby o takowe zaległości swoich prowizyj do Kommissyi likwidacyjney, w prowincyalnem głównem mieście Inszpruku ustanowioney, zgłosili się, aby względem tychże podług okolnika gubernialnego z dnia 4 Sierpnia 1823. Nr. 2220. i następnego rozporządzenia z dnia 11. Lutego 1824 do liczby 1970. postąpiono być mogło.

W tym celu wierzyciele powinni oznaymić numera swoich przedtem posiadanych obligacyj, summę kapitalną tychże w walucie państwa i ile im wiadomo iest, czas,

ist, den Zeitraum, für welchen die Zinse an sie im Ausstande haften, anzuzeigen. Zur Erleichterung derjenigen Gläubiger, welchen diese Anzeige wegen unterlassener Aufzeichnung ihrer vormals besessenen Obligazion zu machen nicht möglich seyn dürfte, sind den ständischen Kreissteuereinnehmern zu Botzen, Trient und Roveredo Auszüge aus den Schuldkatastern mit Bezeichnung der Namen der Gläubiger, der Obligazionsnummern, des Kapitalsbetrages und des Zinsfußes zugesendet, und die erwähnten Aemter angewiesen worden, den Gläubigern auf ihr Ansuchen, die erforderlichen Aufschlüsse zu geben. Jene Gläubiger aber, welche sich dermalen nicht in dem vormals italienischen Landestheile befinden; jedoch Obligazionen, die auf diesen Landestheil angewiesen waren, an sich gebracht haben, können sich entweder unmittelbar oder durch Mandatare an die hiesige Liquidazionskommission der ständischen Aerarialschuld wenden, die ihnen auf ihr Ansuchen die zur Verfassung ihrer Anmeldungen erforderlichen Aufschlüsse ertheilen wird.

Zur Beseitigung eines Mißverständnisses wird bemerkt, daß es bey der gegenwärtigen Liquidirung um jene älteren Zinsrückstände zu thun sey, welche von den früheren Jahren her, bis einschließlich lezten May 1814 rückständig geblieben sind. Den Gläubigern werden bey der Liquidirung ihrer dießfälligen Guthabungen jene Abschlagszahlungen abgerechnet werden, welche von der königlich bayerischen Provinzialhauptkasse, von den Rentämtern, dann von der ehemals königlich italienischen, und von der gegenwärtigen k. k. österreichischen Regierung bis einschließlich lezten May 1814 geleistet worden sind.

Bey der gegenwärtigen Liquidazion ist folgendes Verfahren als Norm vorgeschrieben.

1.

Diejenigen Gläubiger, welche ehedem bis zu der unterm 4ten August 1823 angeordneten Liquidazion in den Schuldkatastern als Kapitalseigenthümer vorgemerkt waren, hienach die Zinse auf ihren Namen erhoben, und seither ihre Rechte auf die älteren Zinsrückstände nicht veräußerten, haben der Liquidazionskommission die ehemaligen Obligazionsnummern, und Kapitalsbeträge, für welche sie die Zurückstände ansprechen, schriftlich anzuzeigen. Nach er-

za który prowizye im zaległy. Dla ulgi tych wierzycieli, którzyby tego oznaymienia z przyczyny opuszczonego zanotowania swoich przedtém posiadanych obligacyj uczynić nie byli w stanie, przesłane zostały stanowym cyrkułowym poborcom podatków w Betzen, Trient i Roveredo wyciągi z katastrów długowych z wymienieniem nazwisk wierzycieli, numerów obligacyj, summy kapitału i wymiaru prowizyi, i wspomnionym urzędom zalecono, aby wierzycielom na ich prośby potrzebnych wiadomości udzielały. Ci zaś wierzyciele, którzy teraz w przedtém włoskiéy części kraiu nie znaydują się, a iednak obligacye, na tę część kraiu assygnowane nabyli, mogą albo bezpośrednio, lub też przez pełnomocników do tuteyszéy Komissyi likwidacyinéy stanowego długu skarbowego udać się, która na ich żądanie potrzebne im do ułożenia swoich oznaymień wiadomości udzieli.

Zapobiegaiąc mylnemu rozumieniu czyni się uwaga, że przy teraznieyszéy likwidacyi rzecz o te dawnieysze zaległości prowizyi idzie, które z dawniéyszych lat aż do włącznie ostatniego Maia 1814 uiszczone nie zostały. Wierzycielom potrącone będą przy likwidacyi takowych zaległości owe odpłaty, które przez król. bawarską prowincyonalną Kassę głowną, przez Urzędy skarbowe, tudzież przez niegdyś król. włoski, i przez teraznieyszy c. k. austryiacki Rząd do włącznie ostatniego Maia 1814 uiszczone zostały.

Przy teraznieyszéy likwidacyi następuiące postępowanie iako prawidło przepisane iest:

1.

Ci wierzyciele, którzy przed tém aż do likwidacyi, pod dniem 4. Sierpnia 1823 nakazanéy, w katastrach długu iako właściciele kapitału zapisane byli, podług tego prowizye na swoie imię pobierali, i potém swoich praw do dawniéyszych zaległości prowizyi nie sprzedali, oznaymić maią na pismie Komissyi likwidacyinéy dawne numera obligacyi i kwoty kapitalne, od których o zaległe prowizye upominaią się. Po nastąpionem roztrząśnie-

folgter Prüfung und Richtigstellung ihrer Forderungen, werden den Gläubigern, um in die Kenntniß der ihnen gebührenden Zinsrückstände zu gelangen, Liquidazionsscheine von Seite der Liquidazionskommission ausgefertiget werden.

2.

Jene Gläubiger hingegen, welche erst seit der angeordneten Kapitalienliquidazion ältere Zinsrückstände an sich gebracht haben, oder ihre dießfälligen Ansprüche auf Urkunden gründen, die in den Schuldkatastern entweder nicht vorgetragen, oder ihnen wieder zurückgestellet worden sind, haben nicht nur die Obligazionsnummern und Kapitalsbeträge, für welche diese Zinse im Rückstand haften, in ihrer Anmeldung genau anzuführen, sondern auch die Urkunden, welche zur Erweisung ihrer Rechte nothwendig sind, beizulegen. Nach erfolgter Richtigstellung der Forderungen werden sofort auch diesen Gläubigern von der Liquidazionskommission über die liquidirten Beträge die Liquidazions-Scheine ausgefertigt werden. In dem Falle jedoch, daß Erben, Zessionare, Nutznießer ꝛc. ihre Rechte auf diese Zinsrückstände schon bey der früheren Liquidazion der Kapitalien gehörig nachgewiesen haben, genüget es, sich auf die damals hierüber beigebrachten Urkunden zu berufen.

3.

Wenn Gläubiger den Zinsrückstand von einem oder mehreren Kapitalien gemeinschaftlich zu beziehen haben, so wird für alle Gläubiger zusammen nur ein auf den ganzen Betrag lautender Liquidazionsschein ausgefertiget. Übrigens müssen auch in diesem Falle die Obligazionsnummern und Kapitalsbeträge richtig angegeben, und die Anmeldungen solcher gemeinschaftlichen Zinsforderungen entweder von allen Theilnehmern oder von einem gemeinschaftlich bestellten Vertreter unterzeichnet werden.

4.

Für Zinsrückstände, deren Gesammtbetrag sich nicht wenigstens auf dreyßig Gulden Konv. Mze. Wiener Währung beläuft, wird kein Liquidazions-, sondern nur ein Restschein ausgefertiget.

5.

Die nach den obigen Bestimmungen hinausgegebenen Liquidazionsscheine haben die Gläubiger der Liquidazions-

niu i sprostowaniu ich pretensyj wydane będą wierzycielom z strony Komissyi likwidacyiney certyfikaty likwidacyine, aby mieć wiadomość, iakie zaległości prowizyi im należą.

2.

Owi zaś wierzyciele, którzy dopiéro od czasu nakazaney likwidacyi kapitałów dawnieysze zaległości prowizyi nabyli, albo swoie takowe roszczenia na dokumentach zasadzaią, które w katastrach długu albo nie są umieszczone, albo im nazad zwrócone zostały, nie tylko numera obligacyi i kwoty kapitału, od których te prowizye zaległy, w swoim oznaymieniu dokładnie wymienić, ale także dokumenta, do udowodnienia ich praw potrzebne, załączyć maią. Po nastąpionem sprawdzeniu pretensyj także i tym wierzycielom wydane zostaną od Komissyi likwidacyiney certyfikaty likwidacyine na likwidowane kwoty. Jednak w tym przypadku, gdyby sukcessorowie, cessyonaryusze, użytkuiący, i t. d. swoie prawa do tych zaległości prowizyi, iuż przy dawnieyszey likwidacyi kapitałów należycie wykazali, dość będzie na odwołaniu się do podanych iuż na ten czas dokumentów.

3.

Jeśli wierzyciele zaległość prowizyi od iednego lub więcéy kapitałów wspólnie pobierać maią, natenczas dla wszystkich wierzycieli razem tylko ieden certyfikat likwidacyiny na całą kwotę opiewaiący, wydanym zostanie. Wreszcie i w tym przypadku potrzeba, aby numera obligacyi i kwoty kapitałów dokładnie podane, i oznaymienia takowych wspólnych pretensyj o prowizye, albo od wszystkich uczestników, albo od wspólnie ustanowionego zastępcy podpisane były.

4.

Na zaległości prowizyi, których ogół przynaymniey trzydzieści Zł. R. w mon. konw. waloru Wiedeńskiego nie wynosił, nie certyfikat likwidacyiny, ale tylko rewers na resztę wydanym będzie.

5.

Wierzyciele zwrócić maią certyfikaty, podług powyższych przepisów wydane, do Komissyi likwidacyiney

Kommission mit der Erklärung über die Art, nach welcher sie in Bezug auf die Ausfertigung der Obligazionen behandelt zu werden wünschen, zurückzustellen. Dieselben haben sich hiebei gegenwärtig zu halten,

a) daß nach dem Gubernialzirkulare vom 4ten August 1823 keine Obligazion auf einen geringern Betrag als auf dreyßig Gulden Konv. Münze Wiener Währung ausgefertiget, und daß die Obligazion in ihrem letzten Ziffer immer nur auf eine Null gesetzt werden darf, ferner

b) daß es ihnen jedoch gestattet ist, zur Arrondirung der Zinsrückstände auf die nächste höhere Dekade die bare Daraufzahlung zu leisten, ohne Unterschied, ob solche 5 fl. oder mehr beträgt.

6.

Jenen Gläubigern, die sich bereit erklären, zu der in dem Liquidazionsscheine enthaltenen Forderung einen baren Zuschuß zur Arrondirung auf die nächst höhere Summe leisten zu wollen, wird eine auf die angezeigte Summe ausgefertigte, vom 1. Jänner 1823 an zu 5 pCt. verzinsliche Obligazion gegen Erlag des Zuschußes ausgefertiget. Dagegen wird aber jenen Gläubigern, welche den baren Zuschuß zur Vervollständigung der nächst höheren runden Summe nicht leisten wollen, nur eine Obligazion auf die nächste kleinere runde Summe, und für den Unterschied, der sich zwischen dieser Obligazion und der Forderung ergibt, ein Restschein ausgestellet werden, welcher gleich den Restscheinen behandelt wird, die in Forderungen unter 30 fl. ihren Ursprung haben.

Jene Gläubiger endlich, deren Forderungen sich zwar höher als 30 fl. belaufen, welche aber keine Obligazion an Zahlungsstatt annehmen wollen, können ihren Liquidazionsschein an einen Dritten veräußern.

Die Restscheine können entweder veräußert, oder wenn Jemand mehrere derselben wenigstens bis zum Betrage von 30 fl. K. M. W. W. an sich bringt, in eine fünfperzentige, vom 1ten Jänner 1823 an verzinsliche Obligazion umgewechselt werden.

z objawieniem sposobu, na iaki sobie wydania obligacyi życzą. Przy tém na to pamiętać maią,

a) że podług okolnika gubernialnego z dnia 4. Sierpnia 1823. żadna obligacya na mnieyszą ilość iak trzydzieści Złot. Reń. w monecie konwencyjney waloru wiédeńskiego wydaną nie będzie, i że obligacya w swéy ostatniéy cyfrze zawsze tylko na nullę kończyć się ma, tudzież

b) że im iednak wolno, do zaokrąglenia zaległości prowizyinych, dla osiągnienia naybliższéy wyższéy dziesiątki w gotowiźnie dopłacić, bez różnicy czyli takowa dopłata 5. Zł. R. albo więcéy wynosi.

6.

Tym wierzycielom, którzy swoią gotowość oświadczą, że do pretensyi, w certyfikacie likwidacyinym zawartéy, dopłatę w gotowiźnie dla zaokrąglenia na naybliżéy wyższą summę uiścić chcą, za uiszczeniem téy dopłaty wydana będzie na wspomnioną summę obligacya, która od 1. stycznia 1823. 5 procentową prewizyę przynosić będzie. Przeciwnie zaś owym wierzycielom, którzy dopłaty w gotowiźnie dla dopełnienia naybliżéy wyższéy summy okrągłéy uiścić nie zechcą, wydana zostanie obligacya tylko na naybliżéy mnieyszą summę okrągłą, a na dyferencyę, która między tą obligacyą i pretensyą okaże się, dany będzie rewers na resztę, z którym równie iak z rewersami reszty, które z pretensyi mniéy iak 30. Zł. R. wynoszących powstały, postąpiono będzie.

Nakoniec owi wierzyciele, których pretensye w prawdzie więcéy iak 30. Zł. R. wynoszą, a którzy obligacyi zamiast wypłaty przyiąć nie zechcą, mogą swóy certyfikat likwidacyiny komu trzeciemu przedać.

Rewersa na reszty, mogą albo przedane, albo też ieśli kto więcéy takowych aż do kwoty 30. Zł. R. w m. k. w. w. nabędzie, na pięć procentową, od 1. stycznia 1823. prewizyę przynoszącą obligacyę wymienione być.

Die Veräußerung sowohl der Liquidazions-, als auch der Restscheine hat durch förmliche Zessionen, die mit dem gehörigen Stempel versehen seyn müssen, zu erfolgen.

7.

Jene Gläubiger, welche nach dem Absatze 3 für ihre Zinsrückstände einen gemeinschaftlichen Liquidazionsschein erhalten haben, können entweder den Liquidazionsschein gemeinschaftlich veräußern, oder wenn es die Beschaffenheit des Betrages gestattet, besondere, auf die einzelnen Theilnehmer lautende Obligazionen verlangen. In diesem lezteren Falle haben die Partheyen, auf welche der Liquidizionsschein lautet, die Unterschriften der einzureichenden Erklärung über den Vertheilungsakt und über die hienach auszufertigenden besonderen Obligazionen gehörig legalisiren zu lassen. Sollte jedoch der gemeinschaftliche Liquidazionsschein auch zu Gunsten einer Parthey lauten, welcher die freie Disposizion mit ihrem Vermögen nicht zusteht, so muß die Genehmigung der Behörde, die es betrifft, über den Vertheilungsakt der gemeinschaftlichen Forderung beigebracht werden. Übrigens versteht es sich von selbst, daß über die im Gesammtbetrage, oder auch in einzelnen Antheilen veräußerten gemeinschaftlichen Liquidazionsscheine bey Vorlegung der Erklärung auch die Zessionen beigebracht werden müssen.

8.

Die geistlichen Pfründner, welche die Zinsrückstände von bestimmten, ihnen zum Genusse zugewiesenen Kapitalien ansprechen, haben sich nach der durch die k. k. Kreisämter und bischöflichen Ordinariate bekannt gemachten Gubernialverordnung vom 10. November 1823, Z. 23372, zu benehmen.

Die Liquidazionskommission wird hinsichtlich der Ausstellung der Liquidazionsscheine und der Kapitalisirung derselben angewiesen, nach den Bestimmungen der Gubernialverordnung vom 17ten Oktober 1823, Z. 22116, zu verfahren, und jedem Gläubiger bey Einsendung des Liquidazionsscheines ein Rezepisse auszustellen, gegen dessen Vorlage ihm oder dem bestellten Vertreter seiner Zeit von der ärarialisch-ständischen Kreditskasse zu Innsbruck die neu ausgefertigte Obligazion verabfolgt werden wird.

Przedaż tak certyfikatów likwidacyinych, iako też rewersów na reszty wydanych, nastąpić ma przez formalne należytym stęplem opatrzone cessye.

7.

Ci wierzyciele, którzy podług punktu 3go na swoie zaległe prowizye wspólny certyfikat likwidacyiny otrzymali, mogą takowy albo wspólnie sprzedać, albo ieżeli summa zaległości tego dozwala, osobnych, na poiedyńczych uczestników opiewaiących obligacyj żądać. Lecz w tym ostatnim razie powinny strony, na które certyfikat likwidacyiny opiewa, podpisy podać się maiącego oświadczenia na akt działu i na obligacye, według tego wydać się maiące, należycie dać legalizować. Gdyby zaś wspólny certyfikat likwidacyiny także na rzecz iakiey strony opiewał, która swoim maiątkiem wolno dysponować nie może, potrzeba przyzwolenie dotyczącey instancyi do aktu działowego załączyć. Wreszcie rozumie się samo z siebie, że do wspólnych certyfikatów likwidacyinych, które ryczałtem, albo też w poiedyńczych częściach sprzedane są, przy podaniu oświadczenia także cesye załączone być muszą.

8.

Duchowni prebendarze, którzy o zaległości prowizyi od pewnych, im do użytku przeznaczonych kapitałów upominaią się, stosować się maia podług ogłoszonego przez c. k. Urzędy cyrkułowe i Ordynaryaty biskupie gubernialnego rozporządzenia z dnia 10. Listopada 1823. do liczby 23,372.

Kymissya likwidacyina, względem wydawania certyfikatów likwidacyinych i przemienienia onych na kapitał, otrzymała rozkaz, aby sobie podług przepisów gubernialnego rozporządzenia z dnia 17. Października 1823 do liczby 22116 postępowała, i każdemu wierzycielowi na przesłany certyfikat likwidacyiny recepisse wydawała, za złożeniem którego iemu, albo iego pełnomocnemu zastępcy, swego czasu skarbowa Kassa kredytowa w Inszpruku nową obligacyę wyda.

Die Frist, innerhalb welcher die Gläubiger ihre Forderungen an den bemerkten Zinsrückständen bey der Liquidazionskommission anzumelden haben, ist auf sechs Monate vom Tage der Kundmachung der gegenwärtigen Zirkularverordnung festgesetzt.

So ferne es sich aber um Ansprüche auf Zinsrückstände handelt, welche nach dem Absatze a noch durch Zessionen, und anderweitige Dokumente nachzuweisen sind, so sind selbe ehestens, und zwar längstens innerhalb von zwey Monaten um so gewisser anzumelden, als im Falle der Versäumniß dieser Frist die dießfälligen Gläubiger an die Eigenthümer der Kapitalien gewiesen, und nur dann zur Liquidirung zugelassen werden würden, wenn die ältern Zinsrückstände bis Ende May 1814 nicht schon für jene liquidirt wurden, welche hierauf nach dem Kataster Anspruch haben.

Innsbruck, den 18. August 1828.

Vom k. k Gubernium für Tirol und Vorarlberg.

In Abwesenheit Sr. Exzellenz des Hrn. Landesgouverneurs.

Robert Benz,
k. k. Hofrath.

Anton von Gasteiger,
k. k. Gubernialrath.

Nro. 16817|1549. Liquidat. der ständ. ärar. Schuld.

Gubernial-Kundmachung von 28. November 1828 Gub. Zahl 81255.

Termin, w którym wierzyciele swoie pretensye o wspomnione zaległości prowizyi do Kassy likwidacyiney podać maią, ustanowiony iest na sześć miesięcy, rachuiąc od dnia obwieszczenia niniejszego Cyrkularza.

Jeżeli zaś o pretensye do takich zaległości prowizyi idzie, które podług punktu 2. ieszcze cessyami i innemi dokumentami udowodnić należy, potrzeba natenczas o takowe nayrychley, a w prawdzie naydaley w dwóch miesięcach tem pewniey upomnieć się, ile że w przypadku opuszczenia tego terminu takowi wierzyciele do właścicieli kapitałów odesłani i tylko wtedy do likwidacyi przypuszczeni byliby, ieśliby dawnieysze zaległości prowizyi do końca Maia 1814 iuż dla tych likwidowane nie były, którzy do nich podług katastru prawo maią.

W Inszpruku dnia 28. Sierpnia 1828.

Od c. k. Gubernium w Tyrolu i Forarlbergu.

w niebytności J. W. Gubernatora kraiowego.

Roberto Benz.
c. k. radca nadworny.

Antoni de Gasteiger,
c. k. radca gubernialny.

Nr. 16817|1549. likwid. stan. skarbowego długu.
Obwieszczenie gub. z d. 28. listopada 1828 do licz. gub. 81255.

154.

Erneuerung der Vorschrift, daß Bittschriften Klagen oder Eingaben mit dem Namen und Wohnort des Verfassers bezeichnet seyn müssen.

Bereits am 9ten Dezember 1817 Z. 62671 wurden die k. Kreisämter angewiesen, zur Beseitigung der so sehr eingerissenen Winkelschreiberey, wodurch zu vielen unrichtigen Darstellungen, leidenschaftlichen Ausbrüchen und Bevortheilungen des gemeinen Mannes Anlaß gegeben wird, die Vorschrift vom 26ten Julius 1784. Zahl 16758, vermög welcher keine Klage, Bittschrift oder sonstige Eingabe, wo nicht der Verfasser mit seinem Namen und Wohnort unterfertigt ist, angenommen werden soll, neuerdings im Kreise bekannt zu machen.

Zur gewissen und schnellen Erreichung des dabey vorgesetzten Zweckes wird den k. Kreisämtern an die Hand gegeben:

a) Eine jede Bitt- oder Klageschrift, auf welcher nicht der Verfasser mit seinem Namen und Wohnorte unterfertigt ist, wenn solche von dem Unterthan selbst gebracht wird, demselben ohne dieselbe zu präsentiren, zurückzustellen, ihn aber zugleich mit seinem Anliegen zu Protokoll zu vernehmen, gehörig zu belehren und sich im Protokolle von ihm den Rückempfang der Bittschrift bestättigen zu lassen.

b) Wenn eine solche Schrift durch eine dritte Person oder mittelst der Post einlangt, so haben die k. Kreisämter dieselbe gehörig zu präsentiren, so fort dem betreffenden Unterthan für den sie verfaßt ist, vorzurufen, sein mündlich vorgebrachtes Anliegen zu Protokoll unter gleichzeitiger Rückstellung seines Gesuchs gegen erwähnte Bestättigung aufzunehmen, und hierüber das Vorschriftsmäßige zu verfügen; es sey dann, der Inhalt der Schrift wäre von solcher Beschaffenheit, daß von Amtswegen in dessen Erörterung sich eingelassen, und die nothwendige Verfügung getroffen werden müßte.

154.

Odnowienie przepisu, że na prośbah, skargach lub podaniach nazwisko i mieysce pobytu pisarza wyrażone być musi.

Już dnia 9. Grudnia 1817 do liczby 62671. c. k. Urzędom cyrkułowym zalecono zostało, że dla uchylenia tak bardzo w zwyczay weszłey bazgraniny pokątnych pisarzów, przez co do wielu niesprawiedliwych przedstawień; namiętnych wybuchów i zdzierstw prostego ludu powód dany bywa, przepis z dnia 26. Lipca 1784. Nr. 16658, na mocy którego żadna prośba, skarga, lub inne podanie, na których by pisarz swoiego nazwiska i mieysca pobytu nie wymienił, przyiętą być nie powinna, w cyrkule na nowo ogłoszony byó ma.

Dla pewnieyszego i prędszego osiągnienia celu przytém zamierzonego. c. k. Urzędom cyrkułowym przepisuie się zatém, aby

a) każdą prośbę lub skargę, na którey nazwisko piszącego takową podpisane nie iest, i przy tém mieysce pobytu onego nie iest wyrażone, poddanemu, który takową sam przynosi, nie daiąc prezentaty na teyże, zwróciły, a oraz takowego poddanego względem iego żądania do protokółu percypowały, tegoż należycie zainformowały, i w protokóle odebranie prośby lub skargi przez tegoż poddanego sobie potwierdzić dały:

b) gdyby zaś takowe podanie przez trzecią osobę, lub przez pocztę przesłane było, wtedy c. k. Urzędy cyrkułowe podanie to prezentować, potém dotyczącego poddanego, dla którego wspomnione podanie ułożone iest, przywołać, iego ustne tłumaczenie się do protokółu za zwróceniem iego prośby, w tymże samym czasie nastąpić maiącem, za wspomnionem potwierdzeniem zwrócenia percypować, i potrzebne rozporządzenie na to podług przepisów wydać maią; wyiąwszy, gdyby treść podania tey była natury, że z urzędu w iey rozpoznanie wchodzić, i potrzebne rozporządzenie w tey mierze wydać należałoby.

Durch die Beobachtung des an Hand gegebenen Verfahrens wird der Unterthan, falls die k. Kreisämter mit der erforderlichen Beschleunigung, und überhaupt pflichtmässig vorgehen, auf die begreiflichste Art belehrt, nicht unnöthige Auslagen an Winkelschreiber zu machen, und für die k. Kreisämter der Vortheil erreicht, viele überflüssige und zeitraubende Schreiberey zu ersparen.

Gubernial-Dekret vom 5. Dezember 1828 Gub. Zahl 78939.

155.

Sanitätsindividen werden zur genauen Befolgung der §§. 50, 51 und 52 des Unterrichtes über Viehseuchen angewiesen.

Da nach den eingesendeten Rapporten der Aerzte die nun herrschende Rinderpest in mehreren Orten des Landes schon behoben, und zu hoffen ist, daß selbe ihrem Ende nunmehr zugeführt werde, so haben die Dominien und die hiebey verwendeten Sanitätsindividuen aufmerksam zu seyn, und zu sorgen, damit selbe diese Seuche nicht als wirklich beendiget, und somit alle bis nun verfügten Maaßregel für aufgehoben, und überflüssig ansehen, wenn sich kein krankes Stück mehr im Orte befindet, weil, wenn dieser für den Hornviehstand so gefährliche Ansteckungsstoff nicht vollkommen, sowohl aus der Heerde, als aus den Stallungen, Stricken, Stroh, Heu, Miste rc. selbst aus den Kleidungen derjenigen, welche sich mit den kranken und gefallenen Stücken abgaben, entfernt ist, diese Seuche unter dem Hornvieh wieder ausbrechen, und auch in andere Orte gebracht werden kann.

Aus diesem Grunde hört auch nicht die Verpflichtung der Sanitätsindividuen mit dem lezten kranken Stück, welches genesen oder gefallen ist, auf, sondern es sind von beiden Theilen die §§. 50, 51, 52 des Unterrichtes über Viehseuchen genau zu befolgen.

Die verwendeten Sanitätsindividuen haben daher nur dann das Ende der Seuche anzunehmen und anzuzeigen, wenn sie sich von der genauen Befolgung der anzuwendenden Reinigung wirklich überzeugt haben, und, daß selbe

Przez zachowanie przepisanego postępowania, ieżeli c. k. Urzędy cyrkułowe z potrzebną szybkością, a w ogólności według obowiązków postępować będą, poddany naydokładniéy przekonanym zostanie, że niepotrzebnych wydatków na pisarzy pokątnych łożyć nie potrzebnie; a przez to zostanie w korzyści dla c. k. Urzędów cyrkułowych to, że wiele niepotrzebnych i czas mitrężących pisanin unikną.

Dekret gub. d dnia 5. grudnia 1828. do liczby gub. 78939.

155.

Sanitalnym indywiduom zaleca się ściśłe dopełnienie §§ów 50, 51. i 52. instrukcyi o zarazach bydła.

Gdy podług nadesłanych od lekarzy raportów, grassniąca zaraza na bydło w wielu mieyscach kraiu iuż przytłumioną została, i spodziewać się należy, że takowey teraz koniec położony zostanie, przeto Dominia i użyte do tego indywidua sanitalne na to uważać i starać się maią, aby tę zarazę, nie iuż iak gdyby istotnie ustałą, a zatém i wszystkie poczynione rozporządzenia za zniesione i niepotrzebne uważały, gdy w posadzie żadne chore bydlę więcey nie znaydnie się, albowiem ieśli to dla stanu bydła rogatego tak niebezpieczne miasma zarazy tak z trzody, iako też z staien, powrozów, słomy, siana, gnoiu i t. p. a nawet z odzieży tych, którzy koło chorych albo padłych bydląt do czynienia mieli, całkiem uchylonem nie będzie, ta zaraza między bydłem znowu wybuchnąć, i na inne także mieysca przeniesioną być może.

Z tego też powodu obowiązek indywiduów sanitalnych z ostatniém bydlęciem, które wyzdrowiało albo padło, ieszcze nie ustaie, ale owszem z obydwóch stron §§. 50. 51 i 52 instrukcyi o zarazach bydła ściśle dopełnione być maią.

Użyte do tego indywidua sanitalne zatém, tylko w tedy za skończoną zarazę uważać i o tém donosić maią, gdy o ścisłém wykonaniu przedsięwziętego czyszczenia istotnie przekonały się, i że to stało się, w stosownych ra-

geschehen ist, in den Finalberichten, die hieher vorzulegen sind, bestimmt anzumerken.

Gubern.-Kundmachung vom 8. Dezember 1828. Gub. Zahl 84517.

156.

Stipendisten und Befreyte von Zahlung des Unterrichtsgeldes, dürfen ohne höhere Bewilligung die nämliche Schulklasse nicht wiederholen.

Die hohe Studienhofkommission hat unterm 11ten v. M. Z. 6095 erinnert, daß Stipendisten und Befreyte von Zahlung des Unterrichtsgeldes, wenn sie zum Aufsteigen in eine höhere Schulklasse den gesetzlich erforderlichen Fortgang gemacht haben, ohne höhere Bewilligung die nämliche Schulklasse nicht wiederholen dürfen.

Wornach sich in vorkommenden Fällen zu achten ist.

Gubernial-Dekret vom 9. Dezember 1828. Gub. Zahl 82767.

157.

Modalitäten über die ambulirende Verwendung der Hengste durch Beschellreiter.

Um der inländischen Pferdezucht von Seiten der Staatsverwaltung die möglichste Unterstützung zu geben, und sie auf eine immer höhere Stuffe der Kultur zu bringen, wurden bereits in den meisten Provinzen des österreichischen Kaiserstaates auf Kosten der Staatsverwaltung eigene, dem öffentlichen Gebrauche gewidmete Beschellhengste aufgestellt, ohne jedoch die Freyheit der Eigenthumsbenützung in dem Grade zu beschränken, daß es nicht auch erlaubt wäre, Landesstutten durch Hengste, die ein Eigenthum von Privaten sind, belegen zu lassen.

Aber Pflicht bleibt es, für die öffentliche Aufsicht, diesen Kulturzweig gegen Unfüge zu schützen, die für ihn von den nachtheiligsten Folgen sind: dahin gehört der Mißbrauch jenes Gewerbes, den sich so manche unter den Namen von Beschellreitern bekannte Individuen mit der ambulirenden Verwendung ihrer Hengste erlauben.

portach, tu przełożyć się maiących, wyraźnie wspomnieć powinny.

Rozporządzenie guber. z dnia 8. Grudnia 1828 do liczby gub. 84517.

156.

Stypendyści i uwolnieni od opłaty dydaktru, bez wyższego pozwolenia tę samą klassę szkolną powtarzać nie mogą.

Wysoka nadworna Komissya powszechnego oświecenia zrobiła pod dniem 11 z. m. do liczby 6095 tę uwagę, że stypendyści i uwolnieni od opłaty dydaktru, ieśli dla posunięcia się do wyższey klassy szkolney, prawnie wymagany postęp uczynili, bez wyższego pozwolenia tęż samą klassę powtarzać nie mogą.

Podług czego w wydarzaiących się przypadkach zachować się należy.

Dekret gubern. z d. 9. grudnia 1828 do liczby gub. 62767.

157.

Ogłaszaią się przepisy względem użycia ogierów, z któremi ich właściciele po kraiu krążą.

Aby kraiowy chów koni ze strony Rządu ile można podźwignąć, i takowy na coraz wyższy stopień doskonałości posunąć, rozstawiono wprawdzie w naywiększey części prowincyj cesarstwa austryiackiego kosztem Rządu, do publicznego użytku przeznaczone ogiery, przytém iednak wolności użycia własności w tym stopniu ograniczać nie chciano, aby nie było wolno stanowić klaczy swoyskich z ogierami, które są własnością prywatnych.

Zostaie atoli zawsze obowiązkiem publicznego nadzoru, tę gałęź industryi od bezprawiów zabezpieczyć, które dla niey nayszkodliwsze skutki przynoszą; do tych należy nadużycie rzemiosła, którego się niektóre, pod imieniem stadokrążców znane osoby, z swoiemi do stanowienia krążącemi ogierami dopuszczaią.

Diesen Individuen wird zwar der Betrieb ihres dießfälligen Gewerbes, jedoch nur gegen eigene, auf ein Jahr giltige, von dem Kreisamte ausgefertigte Erlaubnißscheine bewilliget. Diese unentgeltlich zu erfolgenden Erlaubnißscheine bestehen der Form nach in Zeugnissen, über die gesunde Beschaffenheit des genau zu beschreibenden, zum Belegen bestimmten Hengstes, welches Zeugniß nur von einem Thierarzt, der den hyppiatrischen Lehrkurs gehört hat, und als solcher approbirt ist, ausgestellt werden darf, und sodann nachdem es von dem Kreisarzte vidirt worden, mit der Erlaubnißklausel des Kreisamtes zu versehen ist.

Die mit einer ansteckenden Krankheit behafteten, und betretenen Hengste, solcher Beschellreiter sind ohneweiters, jedoch nur nach voraus eingehohlter kreisämtlicher Einwilligung zu kastriren, welcher Verfügung auch jene gesunde Hengste zu unterziehen kommen, die von den Beschellreitern ohne hierüber gelöste Erlaubnißscheine zur Belegung verwendet werden; übrigens versteht es sich von selbst, daß bei allgemein ansteckenden Pferdekrankheiten, auch die strengere Maaßregel der gänzlichen Vertilgung der kranken Pferde aus Sanitätspolizeyrücksichten eitreten könne, und nach den bereits bestehenden Vorschriften unter Authorität der öffentlichen Behörden sogar eintreten müsse.

Diese Vorschrift wird in Folge des hohen Hofkanzleidekrets vom 13. November 1828 Z. 25736 hiemit öffentlich bekannt gemacht.

Gubernial-Kundmachung vom 10. Dezember 1828 Gub. Zahl 84763.

158.

Abstellung des schnellen, unbehutsamen Fahrens in Lemberg.

Aus der Anlage */. werden die k. k. Kreisämter entnehmen, was unter einem wegen Abhaltung des unbehutsamen schnellen Fahrens und Reitens, wegen des unbewachten Stehenlassens der Wägen und dem Andrange der Landfuhren an die k. Polizeydirekzion erlassen wird.

Die k. k. Kreisämter haben hiernach auf der Stelle eine geeignete Weisung an die Dominien des Kreises, zu

Tym osobom dozwala się wprawdzie trudnienie się takową professyą, iednakże tylko za właściwemi na ieden rok służącemi, przez Urząd cyrkułowy wydanemi pozwoleniami. Te bezpłatnie wydawać się maiące pozwolenia składaią się co do formy z zaświadczenia o zdrowiu ogiera, do stanowienia przeznaczonego, dokładnie opisać się maiącego. Zaświadczenie to tylko od lekarza bydła, który kursu sztuki konowalskiey słuchał, i iako takowy aprobowanym iest, wydane być może, a potém będąc przez fizyka cyrkułowego stwierdzonem, klauzułą pozwolenia Urzędu cyrkułowego opatrzone być ma.

Ogiory takich stadokrążców, u którychby chorobę zaraźliwą postrzeżono, maią być niezwłocznie, iednakże tylko za uprzedniém zezwoleniem Urzędu cyrkułowego wałaszone, téy operacyi także ogiery zdrowe podlégać maią, które przez stadokrążców bez otrzymanego na to pozwolenia do stanowienia użyte będą; w reszcie rozumié się, że przy powszechnie zaraźliwych chorobach końskich, także ostrzeyszy środek zabicia chorych koni z względów policyi zdrowia użyty być może, a podług już istnieiących przepisów pod powagą władz publicznych nawet użytym być musi.

Który przepis w skutku dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 13. Listopada 1828 Nr. 25736. ninieyszém publicznie ogłasza się.

Uwiadomienie gub. z d. 10. grudnia 1828. do liczby gub. 34763.

158.

Zakaz prędkiego i nieostróżnego ieżdżenia we Lwowie.

Z przyłączonego ·/. poweźmą c. k. Urzędy cyrkułowe wiadomość o tem, co pod dniem dzisieyszym względem wstrzymania prędkiego i nieostrożnego ieżdżenia powozami i wierzchem, tudzież względem zostawiania powozów z końmi bez dozoru i skupiania się podwód wieyskich, c. k. Dyrekcyi Policyi zalecono zostało.

C. K. Urzędy cyrkułowe zatém natychmiast stosowne rozporządzenie do dominiów cyrkułu wydać, w tem-

erlassen, hierin vorzüglich den Befehl hinsichtlich der unterthänigen Fuhren genau auszusprechen, und die Dominien zu beauftragen, diese Weisung den Unterthanen sowohl in den Amtstagen, als auch von der Kanzel wiederholt bekannt machen zu lassen, indem in der Stadt Lemberg die dawider handelnden zu ihrem eigenen Schaden schärfstens werden bestraft werden.

Gubernial-Dekret vom 14. Dezember 1828 Gub. Zahl 87355.

Verordnung

an die k. k. Polizeydirekzion.

Das unbehutsame, in der dermaligen Jahrszeit doppelt gefährliche schnelle Fahren hat dermalen wieder so überhand genommen, und kürzlich erst mehrere Unglücksfälle herbeygeführt, daß es unerläßlich nothwendig wird, diesen muthwilligen Gesetzübertrettungen mit allem Ernste ein Ziel zu setzen.

Die k. Polizeydirekzion wird daher mit Hinweisung auf die, über die dießfalls unterm 18. März 1825 Z. 1501 von derselben erlassene gedruckte Kundmachung erfolgte hierortige Verordnung vom 31. März 1825. Z. 17712 beauftragt, dießfalls sogleich eine neuerliche gedruckte Kundmachung zu erlassen, in welcher sowohl das schnelle Fahren und Reiten, das Fahren mit Schlitten ohne Schellen oder Glocken (mit Ausnahme der Arbeits- und Landfuhren) als auch das unbewachte Stehenlassen bespannter Wägen auf offener Strasse auf das Strengste zu untersagen, für das leztere aber auch nebstbey noch alle jene, welche dieses Stehen der bespannten Wägen vor ihren Häusern oder Wohnungen dulden, insonderheit die Schänker als verantwortlich und straffällig zu erklären sind, da besonders in den Vorstädten bey jeder Schenke zu allen Stunden des Tags unbewacht stehende Fuhren oft haufenweise zu finden sind.

Da überdieß die zu Markte oder sonst nach Lemberg kommenden Bauernfuhren das Gedränge und mit demselben die Gefahr dadurch vermehren, daß selbe mit ihren Feilschaften, besonders mit Holz, alle Gässen der Stadt

że osobliwie rozkaz względem fur chłopskich dokładnie wyrazić, i dominiom zalecić maią, aby o tém rozporządzeniu tak w dnie urzędowe, iako też z ambony poddanych powtórnie uwiadomić kazały, gdyż w mieście Lwowie postępuiący przeciw temu zakazowi, z ich własną szkodą nayostrzéy karani będą.

Dekret gub. z d. 14. grudnia 1828. do liczby gub. 87355.

ROZPORZĄDZENIE
do c. k. Policyi Dyrekcyi.

Nieostróżne, w teraznieyszéy porze roku w dwóyasób niebezpieczne prędkie ieżdżenie wzięło znowu teaz tak górę i niedawno kilku nieszczęśliwych przypadów przyczyną było, iż nieodzownie potrzeba, tym wawolnym przestąpieniom prawa z wszelką surowością amę położyć.

C. K. Policyi Dyrekcyi rozkaznie się zatém, z odwołaniem się do tuteyszego rozporządzenia z dnia 31go Marca 1825 do liczby 17712. które na wydane przez nią w tym względzie pod dniem 18. Marca 1825. Nr. 1501. drukowane obwieszczenie nastąpiło, aby w téy mierze natychmiast nowe obwieszczenie drukowane wydała, w którem tak prędkie ieżdżenie powozami i wierzchem, ieżdzenie saniami bez dzwónków (wyiąwszy podwody robocze i wieyskie,) iako też zostawienie bez dozoru zaprzężonych powozów na publicznych ulicach nausurowiéy zakazać, a co do ostatniego przedmiotu ieszcze także wszystkich tych, którzy przed swoiemi domami lub pomieszkaniami takowe stanie wozów zaprzężonych ciérpią, a wszczególności szynkarzy za odpowiedzialnych i kary godnych przyznać należy; gdyż osobliwie po przedmieściach przed każdym szynkiem w każdéy godzinie dnia, bez dozoru zostaiące fury często kupami znaleść można.

Gdy oprócz tego chłopskie fury do Lwowa na targ albo w innym zamiarze iadące, ciżbę, a z tą niebezpieczeństwo tém pomnażaią, że takowe z produktami na przedaż wiezionemi, osobliwie zaś ze drwami po wszyst-

durchziehen, daß selbe besonders mit leeren Schlitten oder Wägen in vollen Laufe der Pferde einherjagen, hiebey aber da der größte Theil ihrer Pferde mit keinem Zaum oder Gebiß versehen ist, sogar ihre Pferde nicht aufzuhalten vermögen, daher vorzüglich für Kinder und schwächliche Personen äußerst gefährlich sind, so hat die k. Polizeydirekzion in jene Kundmachung auch die Bestimmung aufzunehmen, daß das Herumziehen der Landfuhren in der Stadt, das stundenlange Stehen derselben auf den Strassen und besonders vor den Wirths- und Schankhäusern, das schnelle Fahren derselben mit allem Ernst hintangehalten, und zu diesem Behufe den Land- und Bauernfuhren, sie mögen leer oder beladen seyn, nur gestattet werde, im Schritte zu fahren, und daß die Bauern oder Begleiter solcher Fuhren neben denselben zu Fuß einherzugehen, und ihre Pferde und Ochsen an der Hand zu führen haben, es daher für die Zukunft den Bauern, Knechten und Fuhrleuten unter keinem Vorwande gestattet werden darf, die Pferde oder Ochsen vom Wagen aus zu lenken.

Alle dagegen, so wie überhaupt gegen die gegenwärtige Vorschrift Handelnden sind auf der Stelle ohne alle Rücksicht anzuhalten, und mit Arrest oder körperlicher Züchtigung zu bestrafen, und hierüber dem sämmtlichen Personale, vorzüglich aber der Polizeymannschaft bey eigener strengen Bestrafung die geschärfteste Wachsamkeit und Amtshandlung aufzutragen.

Von dieser Verfügung wird nicht nur der Magistrat mit der Weisung verständigt, durch die Grundämter und das Aufsichtspersonale diese Anordnungen mit Strenge überwachen zu lassen, sonderr es wird auch das Lemberger, Zolkiewer, Brzezaner, Zloczower, Stryer, Samborer und Przemysler Kreisamt beauftragt, diese Anordnung zur allgemeinen Warnung durch sämmtliche Dominien dem Landvolke kund machen zu lassen.

Hiebey kann nicht unbemerkt gelassen werden, daß in den Vorstädten, selbst in den näher an der Stadt gelegenen, die polizeyliche Aufsicht ganz vermißt werde, daß in den volkreichern oder mehr besuchten Gegenden, zum Beyspiele in der Zolkiewer Vorstadt von der Thorwache an bis zur Nikolaikirche, in der Haliczer Vorstadt, und in der Krakauer Vorstadt meist vor Fuhren gar nicht

kich ulicach miasta włóczą się, że chłopi osobliwie próżnemi wozami lub saniami w pełnym biegu koni pędzą, a przytém gdy naywiększa część ich koni uździenicami lub munsztukami opatrzona nie iest, nawet swych koni wstrzymać nie mogą, dla czego też szczególniey dla dzieci i słabowitych osób niebezpieczne są; przeto c. k. Policyi Dyrekcya w tém obwieszczeniu także przepis umieścić ma, że włóczenie się fur wieyskich po mieście, długie stanie po ulicach, osobliwie przed karczmami i szynkami, prędkie iechanie tychże z wszelką surowością zabroniono, i w tey mierze podwodom wieyskim, bądź takowe próżno lub z ciężarem iadą, tylko zwolna krok za krokiem iechać pozwolono iest, i że chłopi albo poganiacze tych podwód przy onych piechotą iść i swoie konie lub woły ręką powodzić maią, a zatém że na przyszłość chłopom, parobkom i furmanom pod żadnym pretextem dozwolonem być nie może, aby konie lub woły z wozu poganiali.

Wszyscy przeciw temu, a w ogólności przeciw ninieyszemu przepisowi wykraczaiący, natychmiast i bez wszelkiego względu przytrzymani, i aresztem albo cielesną chłostą ukarani być maią; dla czego też całemu Personale, a w szczególności policyanom pod własną ostrą karą, naywiększą baczność i nayściśleysze pełnienie obowiązku zalecić należy.

O tém rozporządzeniu nie tylko Magistrat z tym rozkazem uwiadomiony zostaie, aby na dopełnienie tych przepisów przez landwóytów i rewizorów z energiią czuwać kazał, ale nadto otrzymały rozkaz urzędy cyrkułowe Lwowski, Żołkiewski, Brzeżański, Złoczowski, Stryiski, Samborski i Przemyski, aby to rozporządzenie dla powszechney przestrogi przez wszystkie dominia ludowi wieyskiemu obwieścić kazały.

Wreszcie nie można tego bez napomnienia zostawić, że na przedmieściach, a nawet bliżey miasta położonych, dozoru policyi wcale nie ma; że w zaludnionych, albo bardziey odwiedzanych okolicach, iak n. p. na przedmieściu żołkiewskiem od odwachu w bramie aż do cerkwi S. Mikołaia, a na halickiem i krakowskiem przedmieściu częstokroć dla fur wcale przeiechać i przeyść nie-

durchzukommen, die so häufig vorkommenden Zänkereyen und Balgereyen betrunkener Bauern unter sich oder mit den Juden, und dergleichen unanständige Vorfälle ganz unbemerkt bleiben, und dergleichen.

Wornach daher die k. Polizeydirekzion das Erforderliche zu verfügen, und die Befolgung der obigen Anordnung durch das Aufsichts- und Polizeywachtpersonale auf das Strengste handhaben zu lassen hat.

159.

Nähere Bestimmungen über den inneren Verkehr bey Waaren, welche innerhalb des Zollverbandes versendet werden.

Durch die zur Erleichterung des inneren Verkehrs in Folge hoher Hofkammerentscheidung vom 12. November 1827 Z. 13908/1034 mit der Zirkularverordnung vom 9. Jänner 1828, Z. 14060 festgesetzten Bestimmungen wurde §. 4 angeordnet, daß bey der Versendung von Waaren, für die der innere Verkehr zollfrey gestattet ist, in so ferne dieselben zu Lande aus einem Theile der österreichischen Monarchie in den andern, inner des gemeinschaftlichen Zollverbandes ohne Berührung der Zolllinie an der ungarischen Gränze geschieht, keine in den vorausgegangenen Bestimmungen der §. 2 und 3 nicht gegründete zollämtliche Expedizion, Platz zu greifen habe, und daß daher über solche Waarensendungen Essito-Freybolleten weder zu ertheilen, noch zu fordern sind.

Ungeachtet dieser ausdrücklichen Anordnung sind jedoch in einem Theile des lombardisch-venezianischen Königreichs bey den bezeichneten Sendungen Anstände in dem Falle gemacht worden, als solche nicht mit Essito-Freybolleten begleitet vorkommen. Hierauf beruht nur die Anordnung des Zirkulars vom 31. May 1828, Z. 5619, nach welcher bis auf weitere Weisung jenen Partheyen, welche bey Sendungen nach dem lombardisch-venezianischen Königreiche zu Lande, aus Besorgniß von Anständen die Ertheilung der Essito-Freybolleten selbst verlangen, diese Bolleten nicht zu verweigern sind.

można, że wydarzaiące się tak często kłótnie i bicia się opiłych chłopów między sobą albo z żydami, i tym podobne nie przyzwoite wydarzenia wcale nieuważane zostaią, i t. p.

Podług czego zatém c. k. Policyi Dyrekcya to co potrzeba zarządzić, i nad dopełnieniem powyższego rozporządzenia, przez nadzorców i straż policyi iak nayostrzéy czuwać ma.

159.

Dokładnieysze przepisy dla wewnętnego handlu towarami w obwodzie związku cłowego.

Przepisami cłowemi dla ułatwienia i zabezpieczenia handlu wewnętrznego, w skutek wyroku wysokiéy Kamery nadworněy z d. 12 Listopada 1827 do liczby 13908|1034 rozporządzeniem okólném z dnia 9. Stycznia 1028 do liczby 14060. ustanowionemi, w §. 4. oznaczono: iż przy prowadzeniu towarów, których handel wewnętrzny bez opłaty cła dozwolony, ieżeli takowe lądem z iednéy części monarchii austryiackiéy do drugiey, wśród spólnego związku cłowego bez dotknięcia linii cłowéy przy granicy węgierskiéy następnie, żadna expedycyia cłowa na §§ch 2. i 3. pomienionych przepisów nieugruntowana mieysca mieć nie może, że zatem na takie transporta, bilety wolne wychodowe ani dawane ani żądane być nie mogą.

Pomimo iednak wyraźnego rozporządzenia tego, w iednéy części królestwa Lombardzko-Weneckiego czyniono przy transportach towarów znaczonych trudności w tym razie, gdy takowe wolnych biletów wychodowych nie miały. Na tém iedynie zasadza się rozporządzenie okólnika z d. 31 Maia 1828 do liczby 5619. podług którego aż do dalszego nakazu stronom, które przy transportach do królestwa Lombardzko-Weneckiego lądem z obawy doznania trudności biletów wolnych wychodowych żądaią, takowe bilety, odmawiane być nie maią.

Da jedoch nach der von den lombardisch-venezianischen Gefällsbehörden erhaltenen Versicherung gedachte Anstände nunmehr ganz beseitiget gehalten, und von den dortländigen Zollämtern die Bestimmungen des hohen Dekrets vom 12. November v. J. genau befolgt werden, so hat es auch dermal von der Weisung des Dekrets vom 31. May 1828, Zahl 5619 wieder abzukommen, und es sind von nun an, selbst in dem Falle, als Partheyen noch ferner die Ertheilung von Essito-Freybolleten verlangen sollten, solche unter gehöriger Belehrung derselben zu verweigern.

Bey diesem Anlasse wird übrigens in Beziehung auf den durch Zirkularverordnung vom 22. Jänner 1828, Zahl 14265 auch mit Benützung des k. bayrischen Gebiethes gestatteten zollfreyen innern Verkehr noch folgendes im Grunde der hohen Hofkammerentscheidung vom 5ten September 1828, Zahl 19780|1661 bestimmt.

1) Es ist inzwischen der ob der Enns'schen Zollgefällenadministrazion durch Dekret vom 28. März 1828, Zahl 7959|657 von der k. k. allgemeinen Hofkammer erinnert worden, daß der zollfreye Verkehr zwischen Salzburg und Tyrol, oder umgekehrt auch mit den, im 49. §. des Zollpatents genannten Artikeln, in so ferne solche mit der vorgeschriebenen Bedeckung vorkommen, unter genauer Beobachtung der dießfalls bestehenden Vorsichts- und Manipulazionsvorschriften durch die kurze Strecke des k. bayrischen Gebiethes über Reichenhall zwar gestattet werde, daß es jedoch hinsichtlich der übrigen Richtungen des Verkehrs über das k. bayrische Gebiet, bey den Bestimmungen des Zirkulars vom 22ten Jänner 1828, Zahl 14265 sein Verbleiben habe.

Hievon wurden nun auch die in den übrigen Provinzen liegenden Aemter durch die ihnen vorgesetzten Administrazionen mit dem Beisatze verständigt, daß hiernach der zollfreye Verkehr mit den mit 49. §. des Zollpatents genannten, bereits gehörig verzollten, und darüber ausgewiesenen Artikeln einzig über erwähnte kurze Strecke des k. bayrischen Gebieths gestattet, auf allen übrigen Richtungen über das bayrische Gebieth noch ferner untersagt, dagegen aber es den inländischen Zuckerraffinerien unbenommen sey, mit ihrem eigenen Erzeugnisse über alle Richtungen des k. bayrischen Gebieths sowohl, als auch über Triest

Gdy iednak podług zapewnienia Urzędów poborowych lombardzko-weneckich, rzeczone trudności teraz całkiem uchylone zostały, i tamtokraiowe urzędy cłowe przepisy dekretu z dnia 12. Listopada r. z. ściśle zachowuią; przeto i teraz od rosporządzenia dekretem z dnia 31 Maia 1828. do liczby 5619. odstąpiono być ma, i odtąd nawet w tym razie gdyby strony i nadal biletów wolnych na *exito* żądać miały, takowe onym z przyzwoitém objaśnieniem rzeczy, odmówić należy.

Przy téy sposobności wreście co do pozwolonego rozporządzeniem okolnym z dnia 22. Stycznia 1828 do liczby 14265. od cła wolnego handlu wewnętrznego, z użyciem k. bawarskiego terytorium, stanowi się na mocy dekretu wysokiey Kamery nadwornéy z dnia 5. Września 1828 do liczby 19780|1671. co następuie:

C. K. powszechna Kamera nadworna dekretem z d. 28. Marca 1828 do liczby 7959|657. admistracyi cłowéy powyżéy Anizy oznaymiła, że wolny od cła handel między Salsburgiem a Tyrolem lub przeciwnie także artykułami w §. 49. patentu cłowego wymienionemi prowadzony, iak dalece takowe przepisaną zasłoną opatrzone są, z zachowaniem istnących w téy mierze przepisów ostróżnosci i postępowania, przez krótką część kr. bawarskiego terytoryum Reichenhall wprawdzie pozwala się, że wszelako co do reszty kierunków handlowych przez kr. bawarskie terytorynm przy przepisach Okolnika z d. 22. Stycznia 1828 do liczby 14265 pozostać ma.

O tém zawiadamia się także w innych prowincyiach znayduiące się Urzędy przez swoie przełożone administracyie z tym dokładem, iż podług tego wolny od cła handel towarami w §. 49 patentu cłowego wymienionemi, należycie iuż oclonemi, i w téy mierze udowodnionemi, iedynie przez pomienioną krótką przestrzeń król. bawarskiego terytoryum dozwolony, na wszystkich innych kierunkach przez terytorium bawarskie i nadal zabroniony, atoli krajowym rafineriom cukru wolno iest, własnym płodem tak przez wszystkie kierunki na terytorium kr. bawarskiem, iako i morzem przez Tryiest do

zur See nach den lombardisch-venezianischen Provinzen unter Beobachtung der dießfälligen Vorschriften zu verkehren.

2) Durch das hohe Hofkammerdekret vom 24. März 1828, Zahl 11034/893, bekannt gemacht am 18ten April 1828, Zahl 4029 sind ferner die Bedingungen und Manipulazionsvorsichten festgesetzt, unter denen die inländischen Waaren, womit der zollfreye Verkehr im Innern der Monarchie auch über das k. bayrische Gebieth gestattet ist, auch bey den innerlandes befindlichen Zollegstätten auf Verlangen der Partheyen der Amtshandlung unterzogen werden dürfen.

Unter denselben Bedingungen und Manipulations-Bestimmungen wird nun auch gestattet, inländische im Inneren Verkehr zollfrey erklärte, und über Triest zur See nach dem lombardisch-venezianischen Königreiche bestimmte Waaren auf Verlangen der Partheyen gleich bey den innerlandes befindlichen Zollegstätte der vorgeschriebenen Amtshandlung zu unterziehen.

Dabey ist jedoch noch Folgendes zu beobachten:

Bey dem Vorkommen solcher Sendungen bey den, am Triester Freyhafensbezirke aufgestellten Aemtern haben sich dieselben von der gehörigen Beschaffenheit der Kollien, dem unverletzten Zustande der Schnüre und Sigille zu überzeugen, und in so ferne auch kein anderer Anstand obwaltet, die Konsumoanweisbollete bloß zu vidiren, und über das richtige Eintreffen bey dem Triester Hauptzollamte die Korrespondenz zu führen.

Das Triester Hauptzollamt hat dagegen nach vorläufig sich verschaffter Überzeugung von der gehörigen Beschaffenheit der Kollien, Sigille und Schnüre, die Konsumo-Anweisbollete nicht nur zu vidiren, sondern auch derselben eine gehörig ämtlich gefertigte wörtliche Übersetzung in italienischer Sprache beyzuheften, dieser Übersetzung zugleich nach der Bestimmung des 11. und 13. §. des Zirkulars vom 9. Jänner 1828, Z. 14060 den Namen und die Gattung des Fahrzeuges und den Schiffskapitän oder den sonstigen Vorsteher, endlich auch die Frist, binnen welcher der Beweis über das richtige Eintreffen der Waare am Orte der Bestimmung beygebracht werden muß, beyzufügen, sodann mit dem Amte in dem Orte der Bestimmung, über

prowincyj lombardzko-weneckich, z zachowaniem odnoszących ię do tego przepisów, handel prowadzić.

2) Dekretem wysokiey kamery nadworney z d. 24. Marca 1828. do liczby 11034|893, ogłoszonym d. 18. Kwietnia 1828 do liczby 4029 ustanawia się dalsze warunki i ostróżności w postępowaniu, pod które towary krajowe, które nie wolny od cła handel wewnątrz monarchii także i przez kr. bawarskie terytoryum dozwolony iest, także w Urzędach cłowych składowych wewnątrz kraiu znayduiących się na żądanie strony czynności urzędowey poddane być mogą. Pod temi samemi warunkami i przepisami postępowania pozwala się także, towary kraiowe w handlu wewnętrnym za wolne od cła ogłoszone i przez Tryiest morzem do królestwa lombardzko-weneckiego przeznaczone, na żądanie strony zaraz w Urzędach składowych w kraiu znaydniących się pod przepisane postępowanie urzędowe podciągnąć.

Przy tém wszelako zachować należy ieszcze co następnie:

Gdy się podobne transporta w Urzędach obwodu wolnego miasta Tryestu ustanowionych okażą, takowe przekonać się maią o należytem stanie pak, sznurów i pieczęci, i ieżeli inney nie ma przeszkody, ceduły assygnacyine na *consumo* tylko widować a względem istotnego nadeyścia transportu z głównym Urzędem cłowym Tryiesteńskim listownie porozumieć się.

Główny Urząd cłowy Tryiesteński po uprzedniem przekonaniu się o należytym stanie pak, pieczęci i sznurów, nie tylko ceduły assygnacyine na *consumo* widować ma, ale nadto przydać do tego dosłowne i urzędownie potwierdzone przetłómaczenie w ięzyku włoskim, niemniey do tego tłómaczenia dołączyć, stosownie do §§. 11. i 13, okolnika z dnia 9. Stycznia 1828 do liczby 14,060. nazwę i gatunek statku, nazwisko kapitana marynarki lub innego przełożonego, nakoniec i czas, w którym dowód istotnego nadeyścia towaru na mieysce przeznaczenia, złożonym być musi; potem z Urzędem mieysca przeznaczenia względem istotnego nadeyścia towarów listownie porozumieć się, a gdy poświadczenie istotnego nadeyścia żądanem

das Eintreffen die Korrespondenz zu führen, und bey verlangter Bestättigung des richtigen Eintreffens solche der Zollegstätte, von welcher die ursprüngliche Anweisung geschah, im Wege der Gränzkorrespondenz zum Belege der Konsumo-Anweisexpedizion mitzutheilen.

3) Um übrigens für den Fall, als man die besondere Nachweisung des Verkehrs über das k. bayrische Gebieth benöthigen sollte, solche sogleich erlangen zu können, findet man noch anzuordnen, daß für den zollfreyen Verkehr über das k. bayrische Gebieth vom 1ten Oktober 1828 angefangen, eine abgesonderte Verbuchung Statt zu finden habe, und daß dazu Anweisregister verwendet, und diese mit der Uiberschrift: »Für den Verkehr über das k. bayrische Gebieth« versehen werden.

Lemberg, am 27. September 1828.

Gubernial-Erledigung vom 10. Dezember 1828. Gub. Zahl 83270.

160.

Hufschmiede auf dem Lande dürfen ihre selbst erzeugte Nägel bei Hause und auf Märkten verkaufen.

Die k. k. vereinigte Hofkanzley hat in Uibereinstimmung mit der k. k. allgemeinen Hofkammer festzusetzen befunden, daß die Hufschmiede auf dem Lande selbst erzeugte Nägel bei Hause und auf Märkten verkaufen dürfen, indem die Erzeugung der Nägel, obgleich sie zu den Gewerbsrechten der Nagelschmiede gehört, ihnen dennoch nicht als ein ausschließendes Recht in der Art zuerkannt werden kann, daß sie nicht auch anderen Gewerbsklassen, welche nach der Natur und Beschaffenheit ihrer Beschäftigungen zur gleichartigen Erzeugung dieser Artikel berufen seyn dürften, gestattet werden könnte.

Diese Vorschrift wird hiemit zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Gubernial-Kundmachung v. 23. Dezember 1828. Gub. Zahl 88130.

będzie, takowe Urzędowi składowemu, od którego pierwiastkowa asygnacyia wydana, przez korespondencyia graniczną na udowodnienie expedycyi assygnacyiney na *consumo*, udzielić.

3) Aby wreście na przypadek potrzeby osobliwego wykazu handlu przez kr. bawarskie terytorium prowadzonego, takowy zaraz mieć można, przepisuie się: iż dla wolnego od cła handlu przez k. bawarskie terytoryum, począwszy od Października 1828, osobne prowadzenie księgi utrzymywane być ma, i że do tego reiestra asygnacyjne użyte i napisane »dla handlu przez terytoryum król. bawarskie« opatrzone być maią.

We Lwowie d. 27. Września 1828.

Uwiadomenie gub. z d. 16. grudnia 1828 do liczb. prez. 83270.

160.

Kowalom na prowincyi dozwala się przy domie i na targach przedaż goździ przez siebie zrobionych.

Ces. król. połączona nadworna Kancelarya zgodnie z powszechną nadworną Kamerą postanowiła, że kowale na prowincyi przez siebie zrobione goździe przedawać mogą przy domie i na targach, ponieważ robienie goździ, chociaż takowe do praw rzemiosła goździarzy należy, takowym iednak iako wyłącznie prawo w tym sposobie przyznanem być niemoże, by robienie gwoździ także inney klasie rzemieślników, którzy podług natury i własności ich zatrudnienia również do robienia takowych artykułów powołani są, dozwolonem być nie mogło.

Przepis ten ninieyszém podaie do powszechnéy wiadomości.

Uwiadomienie gub. z dnia 23. grudnia 1828 do licz. gub. 83130.

161.

Wie aus der Neustädter Militärakademie wegen Untauglichkeit zu Kriegsdiensten ausgemusterte Zöglinge rücksichtlich ihrer Unterbringung in Zivilanstellungen zu behandeln sind.

Laut hohen Hofkanzleydekrets vom 4ten September d. J. Zahl 19663|1663 sind zu Folge einer a. h. Entschließung künftig die aus der Neustädter Militärakademie wegen Untauglichkeit zu Feldkriegsdiensten ausgemusterten, und mit der stiftsmässigen Pension jährlicher 150 fl. betheilten Zöglinge zur möglichsten Ersparung ihrer Pension für den Staatsschatz in Absicht auf deren Unterbringung in Zivilanstellungen eben so, wie die hiezu aspirirenden pensionirten Offiziere und Militärpartheyen zu behandeln.

Die k. k. Kreisämter werden hievon im Nachhange der wegen Unterbringung pensionirten Offiziere in Zivilanstellungen unterm 14. Hornung 1817, Z. 5898 erflossenen Verordnung zur Wissenschaft und Darnachachtung bey vorfallenden Dienstbesetzungen mit dem Bedeuten in die Kenntniß gesetzt, daß von Seite des k. k. Hofkriegsrathes hiernach sämmtliche Militärkommanden beauftragt wurden, dergleichen Zöglinge, vorausgesetzt, daß sie zu einer Anstellung wirklich geeignet sind, von nun an in die vierteljährigen Verzeichnisse über die um Zivilanstellung sich bewerbenden pensionirten Offiziere aufzunehmen, und den betreffenden Zivilbehörden mitzutheilen.

Hiernach sind auch sämmtliche unterstehende Magisträte zu verständigen, und ist selben zu empfehlen, bey Besetzung solcher Stellen, die sie unmittelbar vornehmen, auf dergleichen Zöglinge, so weit sie dazu vollkommen geeignet sind, den vorzüglichen Bedacht zu nehmen.

Gubernial-Verordnung vom 27. Dezember 1828 Gub. Zahl 74609.

161.

Jak z wychowańcami z akademii woyskowéy Naysztadzkiéy dla niezdatności do służby woyskowéy wyłączonymi w celu umieszczenia ich w służbie cywilnéy postępować należy.

Podług dekretu wysokiéy Kancellaryi nadwornéy z dnia 4. Września r. b. do liczby 29663|1663. w skutek naywyższéy uchwały, wychowańcy z akademii woyskowéy Naysztadzkiey, dla niezdatności do służby polowéy w woysku wyłączeni a funduszową pensyią roczną 150 zr. obdarzeni, na przyszłość dla oszczędzenia ile możności tych pensyj dla skarbu, w celu umieszczenia owych w służbie cywilnéy tak właśnie iak staraiący się o to samo pensyionowani oficerowie i inni woyskowi traktowani być maią.

C. K. Urzędy cyrkułowe zawiadamia się o tém dodatkowo do rosporządzenia względem umieszczenia pensyionowanych oficerów w służbie cywilnéy pod dniem 14. Lutego 1817 do liczby 5898 wydanego dla wiadomości i zachowania się przy zachodzącém mieysc obsadzeniu, z tym dokładem, iż ze strony c. k. nadwornéy Rady woiennéy wszystkie komendy woyskowe podług tego odbieraią rozkaz, aby takich wychowańców, rozumi się, gdy do służby istotnie usposobionymi będą, odtąd do spisów ćwierćrocznych względem staraiących się o służbę cywilną oficerów pensyionowanych, zaciągali i takowe przyzwoitym Instancyiom cywilnym udzielały.

Stosownie do tego zawiadomione o tém maią być wszystkie także magistraty, którym wraz zalecić należy, aby przy obsadzeniu mieysc takowych, do których maią bezpośrednie upoważnienie, na takowych wychowańców, iak dalece w tey mierze zupełnie usposobionymi okażą się, szczególny wzgląd miały.

Rozporządzenie gub. z d. 27. grudnia 1828 do licz. gub. 74609.

162.

Vor einem Mauthschranken oder einer Brücke ausgespannte Zugvieh, unterliegt der Mauthentrichtung als Zugvieh in der Bespannung.

In dem Falle: wenn das zur Bespannung eines Fuhrwerkes verwendete Vieh zunächst des Mauthschrankens oder einer Brücke, zum Theile ausgespannt wird, um alsdann für das ausgespannte Vieh anstatt der Gebühr für das Zugvieh, die um die Hälfte mindere Gebühr, für das Treibvieh zu entrichten, eben dieses Vieh aber nachher wieder als Bespannung eben desselben Fuhrwerks verwendet wird; ist für die Zukunft die in ähnlicher Beziehung erlassene, mit dem gedruckten Kreisschreiben vom 7. Oktober 1828, Zahl 70642 kundgemachte hohe Hofkammerverordnung vom 17. September 1828, Zahl 39163|2346 anzuwenden, sonach derley Vieh als Zugvieh in der Bespannung der Mauthentrichtung zu unterziehen.

Diese Bestimmung wird in Folge des hohen Hofkammerdekrets vom 6. Dezember 1828, Zahl 50731|3025 nachträglich zu dem oberwähnten Kreisschreiben vom 7. Oktober 1828 zur allgemeinen Kenntniß und Darnachachtung bekannt gemacht.

Gubern.-Kundmachung vom 27. Dezember 1828. Gub. Zahl 89883.

163.

Prüfung der Kandidaten für das Polizeyrichteramt.

Wegen Vornahme der Prüfung aus dem Strafgesetzbuche 2ten Theils, zur Erlangung der Befähigung für das Richteramt über schwere Polizeyübertretungen wird folgendes vorgeschrieben:

1) Die Prüfungskandidaten haben sich in ihren dießfäligen schriftlichen Gesuchen über die zurückgelegten Gymnasialstudien auszuweisen.

162.

Że bydlę zaprzężne przed rogatką lub mostem wyprzężone, opłacie myta iak bydlę w zaprzęgu podlęga.

W przzpadku, »ieżeli zaprzag iakiegobądź powozu, w bliskości rogatki albo mostu w części wyprzężonem zostanie, aby wtedy od wyprzężonego bydlęcia zamiast należytości od zaprzężonego, mnieyszą o połowę należytość od bydlęcia pędzonego zapłacić, a toż samo bydlę potém znowu do zaprzęgu tegoż samego powozu użytém będzie« na przyszłość rozporządzenie wysokiey Kamery nadworney pod dniem 17tym Września 1829 do liczby 39163J2346 w podobnych względach wydane, i drukowanym okolnikiem z dnia 7. Października 1828. Nr. 70642 ogłoszone, zastosowaném, i takowe bydlę iako w zaprzęgu, pod opłatę myta wziętém być ma.

Który przepis w skutku dekretu wysokiey Kamery nadworney z dnia 6. Grudnia 1828 Nr. 50731J3025 dodatkowo do wyżey wspomnionego okolnika z dnia 7. Października 1828 do powszechney wiadomości i zachowania podaie się.

Uwiadomienie gub. z dnia 27. grud. 1828. do licz. gub. 89883.

163.

Jak na przyszłość examina z kandydatami na Urząd politycznego sędziego przedsiębrane być maią.

W zględem składania examinu z ustawy karney części II., celem okazania zdolności na Urząd sędziego politycznego w ciężkich przestępstwach policyjnych, ogłasza się przepis następuiący:

1. Kandydaci maią w swoich na piśmie podanych prożbach udowodnić, że nauki gymnazialne ukończyli.

2) Werden die Kandidaten auch vor Erreichung des 24. Lebensjahres zur Prüfung zugelassen werden, und nur zur Ausweisung ihres Standes und Geburtsortes haben sie den Taufschein beyzubringen. Dagegen hat das Kreisamt, bei welchem die geprüften Richteramtskandidaten in Eid genommen werden, sich von den im §. 291 des Strafgesetzbuchs 2ten Theils vorgeschriebenen Alter von 24 Jahren, und ihren sonstigen Eigenschaften vor der Beeidung zu überzeugen.

3) Bey der Prüfung selbst werden die Kandidaten einige Fragen mündlich, einige Fragen aber schriftlich zu beantworten, und überdieß einen praktischen Fall auszuarbeiten haben.

4) Uiber abgelegte Prüfung werden den Kandidaten ohne Unterschied, ob sie das 24te Lebensjahr zurückgelegt haben oder nicht, falls sie bey der Prüfnug bestanden sind, Prüfungszeugnisse ausgefertiget werden, welche die Bestätigung enthalten, daß der Geprüfte nach dem Resultate der mit ihm vorgenommenen Prüfung zur Ausübung des Richteramtes über schwere Polizeyübertretungen geeignet, oder vorzüglich geeignet befunden worden sey.

5) Diejenigen Individuen, die bereits vor dem gedruckten Kreisschreiben vom 27. April 1827, Zahl 23812. die Prüfung aus dem Strafgesetzbuche 2ten Theils bey einem Kreisamte abgelegt haben, werden auch für die Zukunft als befähigt angesehen, für den Fall jedoch, als sie in ihren Verhandlungen Unkenntniß im Strafgesetze beurkunden, wird ihnen die Ausübung des Polizeyrichteramtes untersagt, und das vom Kreisamte erhaltene Fähigkeitszeugniß abgenommen werden, jedoch steht es ihnen frey, zur neuerlichen Befähigung sich einer zweyten Prüfung bey der Landesstelle zu unterziehen.

6) Da nach dem §. 291 des Strafgesetzbuches 2ten Theils, und den hohen Hofkanzleydekreten vom 10. Jänner, 10. April und 3. July 1828 nur diejenigen das Richteramt über schwere Polizeyübertretungen ausüben können, die nach einer vorausgegangenen Prüfung ausdrücklich hiezu befähigt wurden, so müssen auch wirklich angestellte Justiziare, die mit dem Wahlfähigkeitsdekrete ex linea civili versehen sind, wenn sie nebst ihren Justiziariatsgeschäf-

2. Kandydaci będą także i przed skończonym 24tym rokiem wieku swoiego do examinu przypuszczeni, tylko na dowód swoiego stanu, i mieysca urodzenia, maią metrykę chrztu okazać, Urząd cyrkułowy zaś, w którym kandydaci examinowani przysięgę składaią, przekonać się ma przed wykonaniem przysięgi o wieku 24 lat, w §. 291. ustawy karney części II. przepisanym, i o innych przymiotach.

3. Przy examinie Kandydaci na kilka pytań ustnie i na kilka pytań na pismie odpowiadać, oprócz tego praktyczny przypadek do wyrobienia mieć będą.

4. Na odprawiony examen wydane będzie kandydatom bez różnicy, czyli 24ty rok wieku swego skończyli, lub nie, ieżeli przy examinie utrzymaią się, świadectwo zatwierdzenie zawieraiące, że kandydat w skutku przedsięwziętego examinu do sprawowania Urzędu sędziego politycznego w ciężkich przestępstwach policyynych za zdolnego lub z pierwszeństwem (z eminencyą) uznanym iest.

5. Ci którzy ieszcze przed obwieszczeniem okolnika drukowanego z dnia 27go Kwietnia 1827. do liczby 23812. examen z ustawy karney części II. w iakim Urzędzie cyrkułowym złożyli, będą i nadal za zdolnych do sprawowania Urzędu uważani, w tém przypadku iednak, ieżeli któren w swém urzędowaniu niewiadomość ustaw karnych okaże, na ten czas wykonywanie Urzędu sędziego politycznego zabronione, i nadane przez Urząd cyrkułowy świadectwo zdolności odebrane onemu będzie, iednakże wolno będzie takowym, dla powtórnego uzdolnienia się, drugi examen przed Rządem kraiowóm złożyć.

6 Ponieważ podług §. 291. ustawy karney części II. i podług Dekretów wysokiey c. k. Kancelaryi nadworney z dnia 20. Kwietnia i 3. Lipca 1828 tylko ci Urząd sędziego politycznego w ciężkich przestępstwach policyjnych sprawować mogą, którzy w skutku poprzedniczego examinu, wyraźnie do tego uzdolnieni są, a zatém także na Urzędzie Justycyariusza iuż umieszczeni, którzy świadectwo zdolności z linii cywilney posiadaią, powinni takowy examin złożyć, ieżeliby oprócz Urzędu Justy-

ten auch das Richteramt über schwere Polizeyübertretungen ausüben wollen, sich dieser Prüfung unterziehen, indem das von dem k. k. Apellazionsgerichte ihnen ertheilte Wahlfähigkeitsdekret sie lediglich auf die Pflichten des Justiziariats beschränkt, und die Befähigung für einen Dienstplatz nicht auch jene für einen andern in sich schließt. In dieser Beziehung hat es daher von der hierortigen Verordnung vom 27. März 1805 Zahl 2023 abzukommen.

7) Aus demselben Grunde sind auch jene, die mit Wahlfähigkeitsdekreten ex linea politica und ex linea civili versehen, und zu den städtischen Bedienstungen als Syndikats-, Bürgermeisters-, Magistratsraths- und Assessorsstellen geeignet sind, diese vorgeschriebene Prüfung abzulegen verbunden; nur sind hievon die bereits wirklich angestellten Beamten dieser Kathegorien, welche sich zur Erlangung dieses Postens mit dem Wahlfähigkeitsdekrete ex linea politica ausweisen mußten, ausgenommen, auf welche daher diese Verordnung nicht zurückwirkt.

Wenn jedoch der eine oder der andere dieser Magistratsbeamten seine bisherige Laufbahn verläßt, um selbstständig das Richteramt über schwere Polizeyübertretungen auszuüben; so hat er die Prüfung für dasselbe nachzutragen.

Für die Zukunft werden jedoch die Prüfungen ex linea politica zugleich aus dem Strafgesetzbuche 2ten Theils in der Art vorgenommen werden, daß daraus mit voller Beruhigung geschlossen werden kann, ob der Geprüfte auch zu dem Richteramte über schwere Polizeyübertretungen geeignet ist.

Diese Qualifikazion wird in dem Wahlfähigkeitsdekrete immer ausdrücklich bemerkt, und in der Folge Niemanden das Wahlfähigkeitsdekret ex linea politica ertheilt werden, der nicht zugleich für das Richteramt über schwere Polizeyübertretungen geeignet befunden worden ist.

8) Der zur Ausübung des Richteramtes über schwere Polizeyübertretungen fähig befundene Kandidat ist bey jenem Kreisamte zu beeiden, unter welchem er sein Amt zuerst ausüben will; diese Beeidigung hat nur einmahl Statt zu finden, und dieselbe ist von dem Kreisamte in dem dießfälligen Fähigkeitszeugnisse zu bestättigen.

ciariusza także i Urząd sędziego polityoznego w ciężkich przestępstwach policyynych sprawować chcieli, ponieważ świadectwo zdolności od c. k. Sądu appellacyjnego nadane, takowym iedynie co do obowiązków Justyciariusza służy, i nie zawiera w sobie uzdolnienia do sprawowania innego Urzędu, w którym względzie tuteysze rozporządzenie z dnia 27. Marca 1805 do liczby 2023 zostaie odtąd zniesione.

7. Z tego samego powodu do złożenia examinu obowiązani są także i ci, którzy świadectwem zdolności z linii polityczney i cywilney opatrzeni, i do sprawowania Urzędów mieyskich, iako to: syndyka, burmistrza i assessora za zdolnych uznani są, od tego iednak rzeczywiści Urzędnicy tey kategoryi wyięci są, którzy dla osiągnienia takowey służby świadectwem zdolności z linii polityczney wywieść się musieli, to więc rozporządzenie względem takowych wstecz nie działa, ieżeli zaś który z tych Urzędników magistratualnych z swego dotychczasowego zawodu występuie i sam odbrębnie Urząd sędziego w ciężkich przestępstwach policyynych wykonywać choiałby, powinien będzie exemen dodatkowo złożyć.

Na przyszłość iednak będą examina z linii polityczney oraz z ustawy karney części II. na ten sposób przedsięwzięte, aby z takowego niezawodnie powziąść można, czyli kandydat także na Urząd sędziego w ciężkich przestępstwach policyynych zdolnym iest.

Kwalifikacya ta w dekrecie uzdolnienia, zawsze wyraźnie wzmiankowana będzie, i na przyszłość nikt dekretu uzdolnienia z linii polityczney nie otrzyma, który razem i na Urząd sędziego w ciężkich przestępstwach policyinyinych nie był za zdolnego uznanym.

8. Kandydat na Urząd sędziego w ciężkich przestępstwach policyynych za zdolnego poczytany, ma przysięgę w tym Urzędzie cyrkułowym wykonać, pod którym on swoie urzędowanie wykonywać zamyśla, takowa przysięga tylko raz ieden wykonana i złożenie teyże przez Urząd cyrkułowy w świadectwie zdolności zatwierdzone bydź ma.

Der nach Weisung des §. 291 des Strafgesetzbuches 2ten Theils beyzuziehende Aktuar hat den Eid bey dem Polizeyrichter abzulegen, dem derselbe zur Dienstleistung beygegeben ist; diese Eidesablegung ist von dem Polizeyrichter zu bestättigen.

9) Hat es bey den übrigen Anordnungen des gedruckten Kreisschreibens vom 27. April 1827, Zahl 23812 hinsichtlich der Bestimmung, daß die Prüfungen von der Landesstelle vorgenommen werden, dann rücksichtlich der Prüfungstermine in den Monaten May und November eines jeden Jahres, und Ausweisung über die bisherige Verwendung und Moralität des Prüfungskandidaten sein Verbleiben.

Gubernial-Kundmachung vom 30. Dezember 1828 Gub. Zahl 79251.

164.

Dominien werden zur Einsendung vierteljähriger Ausweise über die in ihren Territorien befindlichen beurlaubten Soldaten, Landwehrmänner und Invaliden an die betreffenden Werbbezirkskommanden neuerdings aufgefordert.

Mit hierortiger Verordnung vom 16. September 1816, Z. 41460 wurden die k. k. Kreisämter angewiesen, die Dominien mit Strenge zu verhalten, damit sie die Ausweise über die in ihren Territorien befindlichen beurlaubten Soldaten, Landwehrmänner und Invaliden, den betreffenden Werbbezirkskommanden vierteljährig, und zwar: mit 15ten Jänner, 15ten April, 15ten July und 15ten Oktober eines jeden Jahres, verlässig einsenden; auch wurde die Art bestimmt vorgezeichnet, wie dieses zu geschehen habe, und nach wahrgenommener Außerachtlassung dieser Vorschrift, derselben genaueste Befolgung mit hierortiger Verordnung vom 25. November 1827, Zahl 78653 in Erinnerung gebracht, und anbefohlen.

Demungeachtet muß man aus einer Eröffnung des k. k. Generalmilitärkommando mißfällig entnehmen, daß

Aktuariusz na mocy §. 291. ustawy karnéy części II. powołany, przysięgę przed tém sędzią policyynym, któremu do służby dodanym iest, wykonać, a sędzia policyyny wykonanie téy przysięgi zatwierdzić ma.

9. Wszystkie inne ustanowienia w okolniku drukowanym z dnia 27. Kwietnia 1827 do liczby 23812 obięte, co do składania examinów przed Rządem kraiowym, tudzież co do terminów na examina w miesiącach Maia i Lisiopada każdego roku wyznaczonych, iako też względem udowodnienia dotychczasowego zatrudnienia i moralności Kandydata, zostaią w swéy skuteczności.

Uwiadom. gubern. z d. 30. grudnia 1828 do liczby gub. 79251.

164.

Wzywaią się powtórnie dominia, aby ćwierćroczne wykazy znayduiących się w ich terytoryach urlopowanych żołnierzy, milicyantów kraiowych (landwerystów) i inwalidów do należnych obwodowych komend werbowniczych przesyłały.

Tuteyszém rozporządzeniem z dnia 16. Września 1816 do liczby 41460 c. k. Urzędom cyrkułowym zalecono zostało dominia surowo przynaglać, aby wykazy urlopowanych żołnierzy, landwerystów i inwalidów, którzy w ich territoryach znayduią się, do dotyczących obwodowych komend werbowniczych ćwierćrocznie, a mianowicie: dnia 15. Stycznia, 15. Kwietnia, 15. Lipca i 15. Października każdego roku niezawodnie przesyłały; tudzież przepisano wyraźnie sposób, iak to dziać się ma, i za dostrzeżonem niezważeniem tego przepisu, nayściśleysze dopełnienie onego tuteyszém rozporządzeniem z dnia 25. Listopada 2827. Nr. 78753 przypomnionem i nakazaném zostało.

Mimo tego iednak z nieprzyiemnością dostrzega się z odezwy c. k. ieneralney komendy woysko-

nach Ablauf des 4ten Quartals 1828 und zwar bis zum 10. November d. J. in den Zloczower, Kolomeaer, Wadowicer, Bochniaer und Tarnopoler Kreise, von keinem einzigen Dominium, und von den übrigen Kreisen von 819 Dominien keine derley vierteljährige Ausweise bey den Werbbezirkskommanden, eingelangt seyen, welche leztere Dominien einem jeden Kreisamte von dem betreffenden Werbbezirkskommando namentlich angezeigt worden sind.

Die eingetretene Nichtbefolgung dieser Vorschrift, von einer so auffallend großen Zahl der Dominien scheint ihren Grund wohl großen Theils darin zu haben, daß die k. k. Kreisämter diese Anordnung nicht mit dem ihrer Wichtigkeit angemessenen Nachdrucke erlossen haben dürften.

Da nun aber das hohe Hofkanzleydekret vom 25ten September d. J. Zahl 22457, welches den k. k. Kreisämtern mit hierortigem Erlasse vom 8. v. M., Zahl 71969 bekannt gemacht wurde, die Modalität festsetzt, daß die von den Regimentern in die Landwehr übersetzten Soldaten, nicht an die Werbbezirke wie bisher, sondern an die Zivilobrigkeiten ihres gewählten zukünftigen Aufenthaltsortes angewiesen werden, welche die Ankunft derselben den respektiven Werbbezirkskommanden anzuzeigen haben; und diese neue Modalität die Einsendung dieser vierteljährigen Ausweise, von den Dominien an die Werbbezirkskommanden unerläßlich nothwendig macht; so wird den k. k. Kreisämtern aufgetragen, nicht nur alle Dominien, welche mit dieser Eingabe für das 4te Quartal 1828 noch rückständig sind, mit aller Strenge zu deren sogleichen Einsendung an die betreffenden Werbbezirkskommanden zu verhalten, sondern auch die nachdrücksamsten Verfügungen zu treffen, damit diese Eingaben auch weiterhin von Viertel zu Viertel Jahr in den vorgezeichneten Terminen, ganz sicher an die betreffenden Werbbezirke gelangen.

Gubernial-Dekret vom 30. Dezember 1828. Gub. Zahl 86557.

skowéy, że po wyiściu 4. ćwierćrocza 1828, a mianowicie aż do 10. Listopada t. r. w cyrkułach Złoczowskim, Kołomyiskim, Wadowickim, Bochnieńskim i Tarnopolskim od żadnego dominium, a z innych cyrkułów od 819 dominiów żadnych takowych wykazów ćwierćrocznych do obwodowych komend werbowniczych nie przesłano, o których to dominiach każdemu Urzędowi cyrkułowemu od dotyczącéy komendy werbowniczéy doniesiono zostało.

Niedopełnienie tego przepisu od tak wielkiéy liczby dominiów zdaie się po naywiększey części z tąd pochodzić, że c. k. Urzędy cyrkułowe to rozporządzenie nie tak dobitnie, iak ważność tego przedmiotu wymagała, wydać musiały.

Gdy zaś dekret wysokiéy Kancelaryi nadwornéy z d. 25. Września r. b. do liczby 22457 c. k. Urzędom cyrkułowym tuteyszém rozporządzéniem z dnia 8. z. m. do liczby 71969. ogłoszony przepisuie, że żołnierze z pułków do landwerów (milicyi kraiowéy) przeniesieni, nie do obwodów werbowniczych iak dotąd zwykle było, ale do cywilnych zwierzchności obranego dla siebie na przyszłość mieysca pobytu należą, które zwierzchności o przybyciu tych żołnierzy dotyczącéy werbowniczéy komendzie donosić maią, i że ten nowy przepis przesyłanie wspomnionych ćwierćrocznych wykazów od Dominiów do powiatowych komend werbowniczych nieodzownie potrzebném czyni; przeto c. k. Urzędy cyrkułowe otrzymuią rozkaz, że nie tylko zmusić maią dominia wszystkie, które z témże podaniem za 4ty kwartał 1828 w restancyi zostaią, z wszelką surowością do przysłania natychmiast wspomnionych wykazów do należnych powiatowych komend werbowniczych, ale także wydać maią naystosownieysze rozporządzenia, aby te podania także na przyszłość od iednego do drugiego ćwierćrocza w terminach wyznaczonych iak naypewniéy do dotyczących powiatowych komend werbowniczych przesyłane były.

Dekret gub. z dnia 30go grudnia 1828. do liczby gub. 86557.

165.

Baurechnungen müssen innerhalb zwey Monaten nach Vollendung des einzelnen Baues und bey fortschreitenden Bauten nach Ablauf jeden Jahrs unabweichlich gelegt werden. — Bestimmung der Strafen in Unterlassungsfällen.

In Erwägung, daß durch die häufig verspätete Legung der Baurechnungen mancherley Unordnungen begünstiget, und die Ersätze der in einzelnen Fällen erfolgten Bauvorschüße zum Nachtheile des Aerariums im Verlaufe der Zeit nicht selten uneinbringlich werden, hat die hohe Hofkammer laut herabgelangten Dekrets vom 14. November v. J. Z. 22799 im Einverständnisse der k. k. vereinten Hofkanzley und dem k. k. Generalrechnungsdirektorium zur Herstellung einer festen Ordnung und zum Schutze des Aerars vor den angedeuteten Nachtheilen Folgendes zur allgemeinen Richtschnur festzusetzen befunden.

Da bey einer geordneten und den bestehenden Vorschriften gemäßen Führung der Baurechnungen dieselben jederzeit zum Abschlusse und zur Verfertigung des Summariums bereit seyn müssen, und da es in der Natur der Sache liegt, daß jeder Vorschuß oder Verlag sogleich nach Erreichung des Zweckes, für welchen er angewiesen wurde, verrechnet werde, so habe in Zukunft die Legung der Baurechnungen innerhalb des hiemit festgesetzten Termins von zwey Monaten nach Vollendung des einzelnen Baues, und bey fortschreitenden Bauten nach Ablauf jeden Jahres unabweichlich Staat zu finden. Damit jedoch diese Termine von Seite der Baurechnungsleger um so gewisser zugehalten werden mögen, habe die administrirende Behörde gegen saumselige Rechnungsleger, wenn dieselben öffentliche Beamten sind, mit angemessenen Gehaltsabzügen und nach Umständen auch mit der Gehaltssperre, gegen Bauleiter aber, welche nicht Beamte sind, mit der Bedrohung, und wenn diese binnen 14 Tagen erfolglos bliebe, mit der Verhängung von Geldstrafen vorzugehen, hierbey aber, und hinsichtlich auf Nachsichtsertheilungen, so wie bey der Ein-

165.

Rachunki budownicze składane być maią nieuchybnie w dwóch miesiącach po ukończeniu poiedyńczych budowli, a przy postępuiących budowach po wyiściu każdego roku. Ustanowienie kar na opuszczenie.

Zważywszy, że często wydarzaiące się spóźnienia składania rachunków budowniczych, do wielu nieporządków powodem staie się; tudzież że zwrócenia zaliczeń na budowę, w poiedyńczych przypadkach z Kassy danych, z uszczerbkiem skarbu częstokroć po upłynieniu czasu odzyskane być nie mogą; wysoka Kamera nadworna dekretem pod dniem 14. Listopada r. z. do liczby 22799. zapadłym, za porozumieniem się z c. k. połączoną Kancelaryą nadworną, i z ieneralnem Dyrektoryum obrachunków, dla ustalenia porządku, i zabezpieczenia Skarbu przeciw wspomnionym uszczerbkom następuiące przepisy wydała.

Gdy przy porządnem, i do istnących przepisów stosuiącem się prowadzeniu rachunków budowniczych, te rachunki zawsze do zamknięcia i ułożenia z nich summaryusza gotowe być muszą, i gdy to w naturze rzeczy iest, że z każdego zaliczenia (antycypacyi), albo zadatku zaraz po osiągnieniu zamiaru, na który to zaliczenie przeznaczone było, rachunek złożony być powinien; przeto na przyszłość złożenie rachunków budowniczych w terminie dopiero wspomnionym dwóch miesięcy po ukończeniu każdey poiedynczey budowy, a przy ciągle trwaiących (kontynuiących się) budowlach po wyiściu każdego roku nieuchybnie mieysce mieć powinno. Aby iednak ze strony składaiącego rachunek, termina tém pewniey dotrzymane być mogły, administruiący urząd przeciw opieszałym w złożeniu rachunków, ieżeli ciż publicznemi są urzędnikami, z stosownemi do pensyi odciąganiami, a według okoliczności także z zamknięciem pensyi; zaś przeciw zawiaduiącym budownictwem, którzy urzędnikami nie są, z zagrożeniem, a ieżeli takowe w 14. dniach bezskutecznem zestanie, z wyznaczeniem kar pie-

treibung der den Rechnungslegern zur Last fallenden Vorschußersätze im Allgemeinen nach der Analogie jener Weisungen zu verfahren, welche in Bezug auf andere, insbesondere, die zu Reisen ertheilten Aerarialvorschüße mit den Normalvorschriften vom 16. Jänner und 16. März 1827, Z. 2011 u. 15700 zur Richtschnur vorgezeichnet worden sind.

Damit übrigens der administrirenden Behörde die Anwendung der angedeuteten Zwangsmittel vorbehalten bleibe, und damit sich kein Bauleiter bey Versäumung der zur Rechnungslegung festgesetzten Frist, mit der Unkenntniß der bestehenden Vorschriften entschuldigen könne, sey in allen jenen Fällen, wo Vorschüsse der erwähnten Art, einzelnen Partheyen, Privatbeamten, Kirchenvorstehern, Schulaufsehern u. dgl. anzuweisen kommen, in der Anweisung, die Frist zur Rechnungslegung, und das im Falle der Fristüberschreitung gegen den Rechnungsleger sich vorbehaltene Zwangsmittel mit Bestimmtheit auszudrücken.

Den k. Kreisämtern werden diese Bestimmungen zum allenfälligen Amtsgebrauche und zur genauen Darnachachtung in vorkommenden Fällen mit dem Beysatze bekannt gegeben, daß selbe zu Folge hohen Hofkanzleydekrets vom 19. Dezember 1828, Zahl 28999 auch auf die Baurechnungen der politischen Fonds ausgedehnt werden sollen, und daß man dieselbe auch auf die Städte auszudehnen befunden habe.

Gubernial-Verordnung vom 31. Dezember 1828 Gub. Zahl 86510.

165.

Behandlung der beurlaubten Militärmannschaft in schweren Polizey-, dann in Gefällsübertrettungsfällen.

Mit Hinweisung auf das gedruckte Kreisschreiben vom 17. Oktober 1803 wegen der Gerichtsbarkeit über die Militär-Beurlauten, und auf die Gubernialverordnung vom 6ten Juni d. J. Z. 34070 wird den k. k. Kreisämtern in Folge hohen Hofkanzleydekrets vom 5ten Dezember d. J. bedeutet, daß in Beziehung der Befugniß der Zivilbehörden, die in kleinen Exzessen oder sonstigen Vergehen betrettene

niężnych sobie postąpić ma, a przytém osobliwie względem udzielenia pobłażeń, równie też przy wynagrodzeniah zakończeń w ogólności od składaiących rachunki wymaganych, podług analogii tych rozporządzeń stosować się powinien, które stosownie do innych, a w szczególności do zaliczeń skarbowych, na podróżowania urzędowe danych, ustawami z dnia 16. Stycznia i 16 Marca. 1827. do L. 2011 i 15700 iako prawidło przepisane są.

Aby wreszcie administruiącemu Urzędowi zastosowanie wspomnionych środków zmuszaiących pozostawić, i aby żaden prowadzący budowlę przy opuszczonin terminu, do złożenia rachunków nstanowionego, niewiadomoscią istnących przepisów uniewinniać się nie mógł, przeto we wszystkich tych przypadkach, w których zaliczenia wspomnionego rodzaiu, poiedynczym stronom, urzędnikom prywatnym, przełożonym kościołów, nadzorcom szkół i tym podobnym zaassygnowane zostaną, w assygnacyi termin do złożenia rachunków, a w przypadku przekroczenia terminu przeciw składaiącemu rachunki, środki zmuszenia, sobie zachowane, z dobitnością wyrażone być powinny.

Przeto c. k. Urzędom cyrkułowym podaią się te postanowienia do zachodzącego na każden przypadek użycia urzędowego, i do ścisłego zachowania się z tym dokładem do wiadomości, że takowe w skutku dekretu wysokiey Kancelaryi nadwornéy z dnia 19. Grudnia 1828 do liczby 28999 także na rachunki budownicze politycznych funduszów rozciągnione być powinny, i że takowe także na miasta rozciągnąć uchwalono.

Rozporządzenie gub. z dnia 31. grud. 1828. do liczb. gub. 86510.

166.

Sposób postępowania z urlopowanemi żołnierzami w przypadkach ciężkich przestępstw policyinych albo wykroczeń przeciw poborom skarbu.

Odwołuiąc się do drukowanego okolnika z dnia 17 Października 1803. względem Jurysdykcyi nad woyskowemi urlopnikami, i do rozporządzenia gubernialnego z d. 6. Czerwca r. b. do liczby 34070 zaleca się w skutku dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney c. k. Urzędom cyr-

beurlaubte Militärmannschaft bis zu einem 8tägigen Arreste zu bestrafen, folgende Vorschriften genau zu beobachten sind:

1) Das Strafbefugniß gegen die Urlauber kömmt der nähmlichen Behörde zu, welcher solche gegen die übrigen Einwohner desjenigen Ortes, in dem der, einen Exzeß oder ein sonstiges Vergehen verübende beurlaubte Soldat betretten wird, in ähnlichen Gesetzübertrettungen zustehen würde.

2) In den Fällen, in welchen das Gesetz auf das von dem Beurlaubten verübte Vergeben eine, die 8tägige Arrestdauer übersteigende Strafe androhet, wurde bereits mit Kreisschreiben vom 17. Oktober 1803 die Benehmungsweise vorgeschrieben. Diesem gemäß haben in solchen Fällen die Zivilbehörden, nämlich die Ortsobrigkeiten sich nur des Beurlaubten zu bemächtigen, ihn nöthigenfalls in Arrest zu nehmen, summarisch zu verhören, und sohin denselben mit dem Konstitute und dem erhobenen corpus delicti an das nächste Militärkommando abzugeben.

Da also in einem solchen Falle den Zivilbehörden über den Beurlaubten keine eigentliche Jurisdikzion gebührt, so können sich ihre Amtshandlungen auch nur auf das summarische Verhör erstrecken, den Fall ausgenommen, wenn der Beurlaubte in Komplizität mit Gesellschaftern aus dem Zivilstande ein Verbrechen oder ein Vergehen begangen hat, und persönliche Gegenstellungen nothwendig seyn dürften, in welchem Falle zur Uiberweisung der Thäter aus dem Zivilstande, und zur Beschleunigung der Untersuchung auch der Beurlaubte von Seite der Zivilbehörde in so weit ad specialia vernommen werden könnte, als solches zur Vornahme der Konfrontazion zwischen ihm und seinen Mitschuldigen nöthig wäre, worauf dann erst der Untersuchungsakt zur Fortsetzung der Untersuchung und zur Aburtheilung an die Militärbehörde zu belangen hätte.

3) Da beym Militär von Feldwebel oder Wachtmeister abwärts Geldstrafen nicht Statt finden, so ist in Fällen, wo das von dem Beurlaubten übertrettene Gesetz eine Geldstrafe verpönt, dieser jedesmal eine, jedoch nie die 8tägige Arrestdauer überschreitende Strafe zu surrogiren, daher im Falle der Surrogirung einer härteren Strafe der

kułowym: że następuiące przepisy podług których stosownie do prawa instancyom cywilnym nadanego, żołnierze urlopowani w małych excessach, lub w innych wykroczeniach przytrzymani, aż do 8mio dniowego aresztu ukarani być mogą, ściśle zachowane być maią:

1. Prawo ukarania urlopników za wykroczenia, należy do tegoż samego urzędu, do którego by i inni mieszkańcy tegoż mieysca, w którém urlopowany żołnierz na popełnioném wykroczeniu schwytanym został, za podobne przestępstwa prawa pociągnieni byli.

2. W przypadkach, w którychby prawo na przestępstwo, przez urlopnika popełnione, karę 8mio dniowy areszt przewyższaiącą zagroziło, przepisany został sposób postępowania okolnikiem z d. 17. Paździer. 1803.

Podług tego przepisu więc instancye cywilne w takich przypadkach, a mianowicie zwierzchności mieyscowe postarać się maią, aby urlopnika w swoie ręce dostały, tegoż w potrzebnym razie przyaresztowały, z niego indygacyę sumaryczną wyciągnęły, potém tegoż z protokółem indagacyi i z wyśledzonym czynem przestępstwa (*corpus delicti*) do naybliższéy komendy woyskowéy odesłały.

Gdy zatém w takim przypadku instancyom cywilnym żadna właściwa Jurysdykcya nad urlopnikiem nie należy, przeto też ich czynności urzędowe tylko na sumaryczną indygacyę rościągać się mogą, wyiąwszy ten przypadek, gdyby urlopnik z towarzyszami zbrodni lub przestępstwa z stanu cywilnego zawikłanym był, i osobiste stawienia (naoczne konfrontacye) potrzebnemi były, w którym to przypadku dla przekonania sprawcy zbrodni lub przestępstwa z stanu cywilnego, i dla przyspieszenia indagacyi także urlopnik z strony urzędu cywilnego, ile on *ad specialia* słuchanym być mógł, i ile to do przedsięwzięcia konfrontacyi między nim i iego współwinowayca potrzebnem by było, przy indagacyi zatrzymanym być może; potém zaś należy protokół dla przedsięwzięcia dalszey indagacyi i dla osądzenia urlopnika do władzy woyskowéy odesłać.

3. A ponieważ w woysku zacząwszy od feldwebla lub wachmistrza nadół, kary pieniężne mieysca nie maią, przeto w tych przypadkach, gdzieby urlopnik za przestąpienie prawa karą pieniężną obłożony być miał, zamiast kary pieniężnéy zawsze aresztem, ale iednak ni-

Beurlaubte zur Untersuchung und Aburtheilung an das Militär abgegeben werden müßte. Jedoch ist dieses nur von Verbrechen und Vergehen, in so weit sich letztere als schwere Polizeyübertrettungen darstellen, zu verstehen, denn in sonstigen politischen Vergehen, z. B. in Gefällsübertretungen ꝛc. kann auch die Mannschaft von Feldwebel und Wachtmeister abwärts, in so weit als sie außer ihrer Löhnung eigenes Vermögen besitzt, mittelst rechtskräftiger Nozionen der kompetenten Behörden zum Erlage des Pönale im Gelde verhalten werden, weil in einem solchen Gesetzübertrettungsfalle die Geldstrafen nur bey Unvermöglichen in Arrest, oder sonstige körperliche Strafen abgeändert werden könne.

Hiernach haben die k. k. Kreisämter die allgemeine Kundmachung zu erlassen, den Dominien die Vorschrift, daß die Beurlaubten von ihnen nur mit Verweisen oder höchstens mit einem 8tägigen Arreste bestraft werden dürfen, in Erinnerung zu bringen, und die Beobachtung dieser Vorschriften zu überwachen.

Gubernial-Verordnung vom 31. Dezember 1828. Gub. Zahl 89354.

167.

Die Bezahlung der Pains d'Abbayes (lebenslängliche Gnadengelder) an die damit betheilten Individuen wird auf das österreichische Aerar übernommen.

Vermög allerhöchster Entschließung vom 8. November d. J. ist in Folge einer, mit der k. niederländischen Regierung abgeschlossenen Konvenzion die Bezahlung der Pains d'Abbayes (d. i. jener lebenslänglichen Gnadengelder, welche in früheren Zeiten von der österreichischen Verwaltung der Niederlande verschiedenen österreichischen Unterthanen verliehen worden waren, und auf niederländischen Stiften hafteten) an die damit betheilten Individuen sowohl für das Vergangene vom 16. Juni 1814 angefangen, als auch fortlaufend mit einem Drittheile des ursprünglich verliehenen Betrages auf das österreichische Aerar übernommen worden.

gdy ośm dni przewyższaiącym ukarany być ma, a zatém też na przypadek wymierzenia cięższéy kary, urlopnik dla indygowania i osądzenia go do woyskowości oddanym być musi. Jednak rozumieć się ma to, tylko co do zbrodni i przestępstw, iak dalece takowe iako cięższkie przestępstwa policyine uważane być mogą; gdyż w innych politycznych wykroczeniach, iak n. p. w wykroczeniach skarbowych i t. d. mogą także woyskowi, zacząwszy od feldwebla lub wachmistrza nadoł, iak tylko oprócz swego żołdu własny maiątek posiadaią, prawnomocnemi nocyami dotyczących Władz do złożenia kary pieniężnéy zmuszeni być, gdyż w takich przypadkach przekroczenia prawa, kara pieniężna tylko u niemaiętnych na areszt lub inne kary cielesne odmienioną być może.

Podług tego więc c. k. Urzędy cyrkułowe powszechne obwieszczenie wydać i dominiom przepisać maią, że urlopowani żołnierze od dominiów tylko naganą, albo naywięcéy ośmiodniowym aresztem ukarani być mogą, który przepis dominiom przypomnieć, i nad zachowaniem onego czuwać należy.

Rozporządzenie gub. z d. 31. grudnia 1828 do licz. gub. 89354.

167.

C. K. Skarb austryiacki przyimuie na siebie wypłatę pensyj dożywotnich z łaski (Pains d'Abbayes) różnym osobom danych.

Podług naywyższéy uchwały z dnia 8. Listopada b. r. stosownie do kouwencyi z k. Rządem niderlandzkim zawartéy, wypłata Pains d'Abbayes (t. i. takowych pensyj dożywotnich z łaski, które dawnieyszych czasów przez Rząd austryacki w Niderlandach, różnym poddanym austryiackim dane były, i na klasztornych funduszach niderlandzkich ciążyły), tak za czas upłyniony, zacząwszy od dnia 16 Czerwca 1814, iakoteż i nadal ciągle w trzeciéy części początkowo wyznaczonéy kwoty na skarb austryiacki przyięta została.

Welches in Gemäßheit des h. Hofkammerdekrets vom 12ten Dezember 1828, Zahl 49107/5337 mit dem Beysatze zur öffentlichen Kenntniß gebracht wird, daß

a) diejenigen, welche auf den Bezug eines solchen Pain d'Abbaye Ansprüche machen zu können glauben, solche bey der allgemeinen k. k. Hofkammer entweder unmittelbar, oder durch die Länderstellen mit Beylegung eines legalen Lebens- und Aufenthaltszeugnißes anzumelden;

b) jene derselben, welche die legalen Dokumente über den ihnen verliehenen Genuß des Pain d'Abbaye im Originale oder gehörig beglaubter Abschrift, in Folge der unterm 5. Oktober 1823, Zahl 55026 erlassenen Kundmachung noch nicht beygebracht haben, die dießfälligen Urkunden nachträglich vorzulegen,

c) diejenigen, welche als Deszendenten und Erben der mittlerzeit etwa verstorbenen Titularen auf den Ausstand an Pains d'Abbayes Anspruch machen, nebst dem Todtenscheine über das Absterben des Titularen auch die Beweise ihrer Deszendenz und ihres Erbrechtes beyzubringen haben.

Gubernial-Kundmachung vom 31. Dezemb. 1828. Gub. Zahl 89880

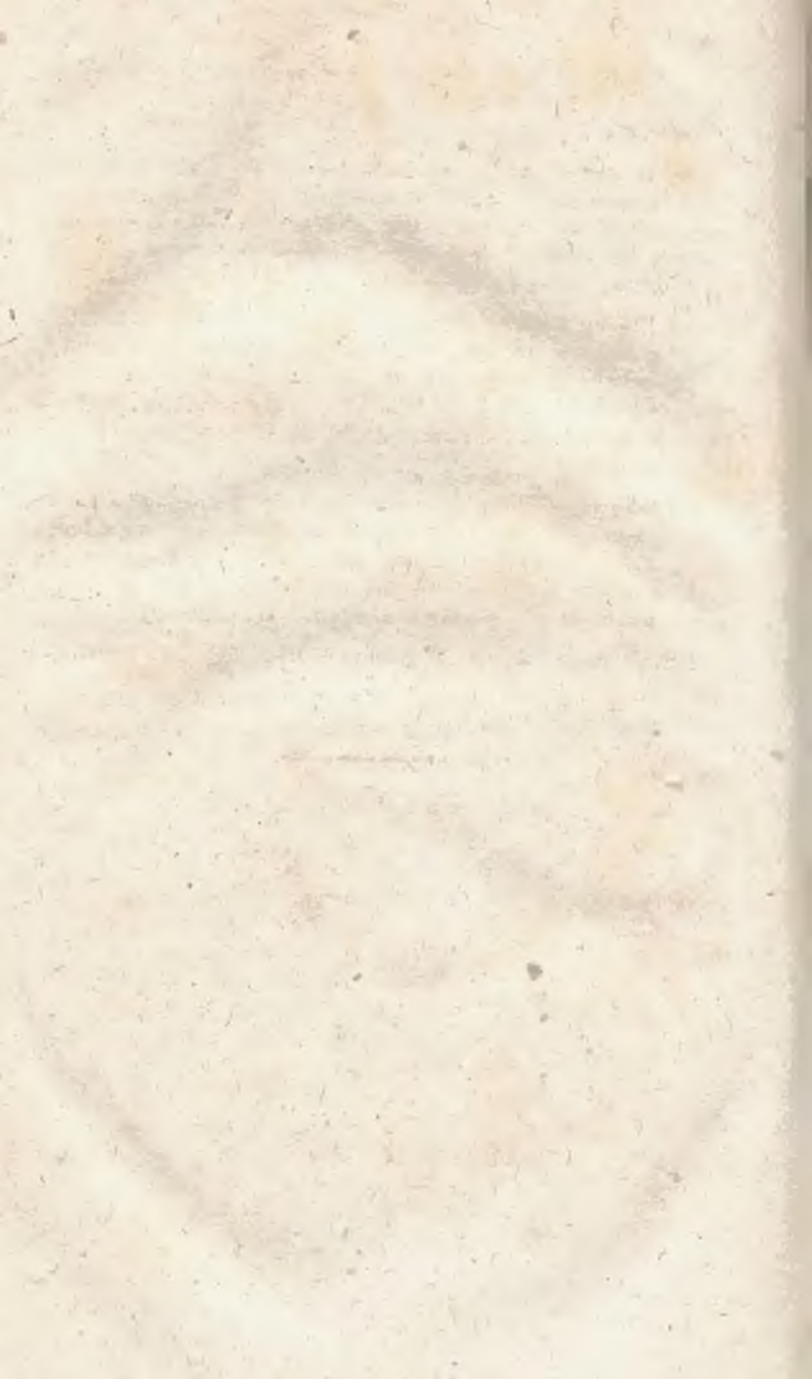
Co wskutek wysokiego dekretu Kamery nadworney z dnia 12. Grudnia 1828 do liczby 49107/5337 z tym dodatkiem do powszechney podaie się wiadomości, iż:

a) ci którzy na pobieranie takowego Pain d'Abbaye prawo sobie rościćby mogli, do c. k. Kamery nadworney wprost, lub też przez Rządy kraiowe z dołączeniem legalnego zaświadczenia życia, i pobytu, zgłosić się maią.

b) Którzy z nich legalne dokumenta na używanie Pain d'Abbaye w oryginale lub należycie uwierzetelnioney kopii, stosownie do obwieszczenia dnia 5. Października 1823 do liczby 55026 wydanego, ieszcze nie okazali, takowe dokumenta dodatkowo podać maią;

c) takowi, którzy iako potomkowie i spadkobiercy w przeciągu czasu zmarłych posiadaczów na zaległe Pains d'Abbayes prawo sobie roszczą, maią oprócz świadectwa onychże śmierci, także dowody swego pochodzenia i prawa spadkowego okazać.

Uwiadomienie gub. z d. 31. grudnia 1828 do liczb. gub. 89880.

Alphabetisches Verzeichniß

der

in der Provinzialgesetzsammlung des Königreichs Galizien und Lodomerien für das Jahr 1828 enthaltenen Verordnungen.

A.

D.

C.

D.

E.

F.

G.

P.

	Zahl der Verordn.	Seite

H.

N.

O.

T.

U.

W.

Z.

SPIS
ALFABETYCZNY
ROZPORZĄDZEŃ

zawartych w zbiorze Ustaw prowincyionalnych królestwa Galicyi i Lodomeryi za rok 1828.

C.

K.

	Liczba rozporządzenia	Stronica
Komissyie z dominiami do magistratów woielonemi, *obacz:* Dominia.		
Koszta podróży lekarskich w epidemiach, *obacz:* Epidemiia.		
Kościelne posty; *obacz:* Posty.		
Kassy cyrkułowe, w soboty, niedziele i podczas skontrowania, pieniędzy przyimować nie maią, ani wypłacać . .	124	445
Klassyczny podatek; temu podlegaią uboczne dochody nauczycieli gymnazyalnych.	4	7
Kupcy żydowscy księgi kupieckie w ięzyku niemieckim prowadzić maią .	30	67
Księgi kupieckie u żydów, *obacz:* Kupcy.		
Kupczący towarámi łoiowemi, oprócz przedaży w domu, mogą mieć osobne sklepy na to;	113	285
Kowale na prowincyi, goździe w domu robione na targach przedawać mogą .	160	533
Krajowcy; rozciągnienie §. 30. Cz. I. Ustawy karnéy na przestępstwa tychże zagranicą	67	171
Kandydaci na Urzędy magistratualne, iak z nimi przy examinach *ex linea politica* postępować	118	293
— — — — — — — —, kwalifikacyie, aby do examinu przypuszczeni byli .	152	501
—— na urząd sędziego polityoznego; przepis względem examinu z temiż . .	163	537
Kwity kass mieyskich na pobory, które z nich podlegaią stęplowi . . .	5	9
Katechetyka w kościołach . . .	129	455
Klasyczny podatek na r. 1829.	114	287
Komercyialnemu stęplowi podlegaią dyntuchy, bajaderki i t. p. . .	12	29
Kontrakty przedsiębierców drogowych o wypożyczenie narzędzi z iakim stęplem	24	57

L.

Ł.

M.

N.

T.

U.

W.

U u